This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

34
6A

AEVI

LIBRARY OF THE LELAND STANFORD JR. UNIVERSITY
OCT 1905
INSTITUTION

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

CONSTANTINO SATHAE

AEMILIO LEGRANDIO

AMICIS

LVBENS MERITO

D · D · D

GVILELMVS WAGNER

PRAEFATIO.

Inter permultos illos codices graecos quibus AVGERIVS BVSBEQVIVS, imperatoris Ferdinandi I. ad Turcas legatus, bibliothecam Vindobonensem auxit, non ultimum locum tenet is liber ex quo longe maiorem partem carminum graecorum hausi quae nunc primum publici iuris feci: eum dico librum qui Lambecio est codex theologicus CCXCVII, Nesselio CCXLIV. ediderat autem ante me ex eodem libro carmen graecum περὶ Φλωρίου καὶ Πλατζιαφλώρας vir incomparabilis, Immanuel Bekker, in commentariis academiae regiae Berolinensis a. MDCCCXLV, quod carmen emendatius ipse edidi in priore sylloge carminum graecorum medii aevi quae prodiit Londini a. MDCCCLXX, neque volui hic repetere quamquam harum litterarum peritis mirum non videbitur me in hoc carmine ut in aliis permulta nunc emendasse quae ante hos quattuor annos intacta reliqueram: sed de his alius erit dicendi locus. eodem vero anno quo Londini prodiit prior sylloge ipse in patriam qua per plus sex annos carueram redux factus sedem meam fixi Hamburgi, ad munus honorificum vocatus a praeceptore meo dilectissimo, Ioanne Classeno, sene venerabili: qui ut quiete laboribus utilissimis parta diu fruatur opto atque precor! sed ad me redeo. anno igitur MDCCCLXXI Constantinus Sathas, scriptor clarissimus, qui tum Vindobonae degebat, litteris humanissimis mihi operam suam obtulit qua uti possem, si placeret, in decribendis carminibus adhuc ineditis. hanc ego viri tum temporis mihi nullo amicitiae vel saltem notitiae vinculo coniuncti miram benignitatem avide amplexus rogavi eum ut quaecumque e codice Vindobonensi descripsisset mihi mitteret: me omnia in Britannia postea editurum una cum eis quae ipse iam

antea descripsissem e codice Parisino. itaque haud multo post Sathas haec mihi misit a se descripta et emendata: Manolis Sclabi carmen de calamitate Cretensi quod hic legitur p. 53—61; narrationem περὶ τῶν τετραπόδων ζώων quam in auxilium vocato libro Parisino nunc emendatiorem, ut spero, edidi p. 141—178; carmen de avibus quod Sathae potissimum recensionem secutus adiunxi p. 179—198; denique carmen de sene sapiente quod legitur p. 277—303. quae omnia cum aestate eiusdem anni societati philologae Londinensi, cuius sumptibus prior sylloge edita est, edenda obtulissem, responsum tuli fieri non posse ut altera pars Londini ederetur: deesse enim argentum, librum autem meum perpaucis tantum innotuisse neque a multis emi. qua re factum est ut animum ad patriam haud gravate converterem, cum non ignorarem apud nostrates libros philologos a Teubnero et Weidmannis non solius lucri causa edi solere: neque spes me fefellit. vere enim anni insequentis precibus meis adductus Teubnerus hunc librum edendum suscepit: cui viro honestissimo gratos esse oportet si qui harum litterarum amantes me hoc libro aliquid contulisse existiment ad sermonis graeci qualis medio aevo fuit naturam rectius et plenius cognoscendam atque intellegendam.

Sed praeter Satham aliorum quoque possum commemorare benignitatem: satis autem laudare vix potero. et praeter ceteros quidem nominandus mihi est SENATVS rei publicae nostrae HAMBVRGENSIS, cuius liberalitate promptaque benevolentia factum est ut codex Vindobonensis hieme anni MDCCCLXXII Hamburgum mitteretur quem per quattuor menses domi haberem, ut summo cum otio eo uterer: quae benevolentia tanta fuit eaque studia mea tam mirifice aucta sunt, non solum in hac re, sed etiam in aliis non paucis, ut vix ac ne vix quidem scirem quomodo condignas agerem gratias. nam hac ratione evenit ut multa carmina eis quae Sathas mihi miserat ipse adderem, quae ille descripserat iterum ad codicem exigerem et emendarem. deinde vero cum in medio describendi et emendandi labore versarer, aliam atque aliam expertus sum doctorum amicorum humanitatem atque promptam in me voluntatem. primum enim Adolphus Micolcivs, conlega suavissimus, cum forte Parisiis versaretur

aestate anni MDCCCLXXII, operam suam non recusavit in describendo carmine περὶ τῶν τετραπόδων ζώων: deinde ÆMILIVS LEGRANDIVS, vir mihi multis nominibus carus deque litteris graecis optime meritus, carmina Sachlecis mihi misit a viro clarissimo A. BOVCHERIE, litterarum graecarum professore in universitate Montepessulana, e codice scholae medicae quae in eadem urbe est diligentissime descripta: idem porro LEGRANDIVS in meum usum ad libros Parisinos contulit carmen de Apollonio rege Tyri et Georgillae narrationem de Belisario, et liberalissime edendum mihi permisit carmen de Belisario tertium, cuius codicem ipse emerat in auctione librorum nescio cuius hominis nobilis Galli. haec dum scribo, codicem saeculo XVI exeunte pessime scriptum mecum habeo: redibit autem ad Legrandium libro meo absoluto. porro autem his ipsis diebus denuo me sibi devinxit idem Legrandius communicata mecum — quid dico? communicata, immo donata mihi — editione vitae Aesopi in sermonem volgarem conversae quae Venetiis prodiit a. MDCCLXXXIII: in quo libro inde a p. 93 legitur Πωρικολόγος quem hic edidi p. 199—202: de qua re dicam in appendice. deinde Sathas qui tum Venetiis versabatur in edenda βιβλιοθήκῃ μεσαιωνικῇ aemulum se praebens τῶν χαλκεντέρων ἐκείνων, tamen non dubitavit in meum usum describere carmen morale Alexii Comneni quod primum locum tenet in hac sylloge. his igitur omnibus gratias habeo atque ago quam maximas eisque ut liber a me editus non prorsus indignus videatur ea qua mihi roganti semper praesto fuerunt humanitate atque benignitate vehementer opto.

Dum vero haec carmina in officina Teubneriana typis describuntur, vix dici potest quantum adiutus sim erudita atque prompta opera duorum hominum doctorum, Graeci unius, alterius Germani. et CONRADI quidem BVRSIANI laudes praedicare meum non est: quis enim tam rudis est litterarum graecarum ut eius nomen et eruditos labores ignoret? sed gratias mecum agent viro humanissimo quicumque his litteris operam dant, quod totum librum magna cum cura relegere non dubitavit egregiasque emendationes mecum communicavit. DEMETRII autem BICELAE nomen quod in lucem protraxi

vereor ne ipso invito fecerim: sed tamen feci. tanta enim modestia Bicelas est ut nomen suum permultis illis et praeclaris quas mihi misit emendationibus addi noluerit: sed quid tandem debebam facere? mihi certe emendationes illas arrogare nolebam, et iniquum videbatur auctoris nomen celari, praesertim cum ipse Bicelas sylloges meae prioris censuram doctissimam scripsisset in Pandora, ephemeride Atheniensi, et elegantissimorum poematum volumine et edita nuper μελέτῃ περὶ τῶν Βυζαντινῶν merito inclaruisset. quamobrem spero me a suavissimo amico Bicela facile veniam impetraturum esse quod inter philologos ipsius attulerim nomen: philologos autem scio summa cum voluptate ingenium atque sagacitatem amici mei laudaturos, modestiam admiraturos esse.

Vltimo neque tamen infimo loco nomino Coestlinvm Hamburgensem, virum mira sermonis graeci notitia praeditum, cuius praeclaras emendationes haud sane paucas mecum laudabunt quicunque hunc librum perlegent. mihi autem gratulabor si forte protracto in dias luminis oras Coestlini nomine (ipse enim qua est αὐταρκείᾳ intra parietes plerumque sat habet philosophari) eum incitavero ut studiorum fructus publici iuris faciat neque in epistoliis tantum scribendis — doctis illis quidem atque mihi acceptissimis — operam consumat. ingeniosissimarum enim est coniecturarum pater Coestlinus noster, neque doctrina atque eruditione facile a quoquam superari potest.

Nihil dico de mea ipsius opera: sed hoc addo me non ignorare, neque omnia neque nihil me in hoc libro praestitisse. est sane aliquid tantam versuum multitudinem quanta hoc volumine nunc primum editur et collegisse et disposuisse et quantum nunc fieri potest emendasse. neque tamen me fugit me aliis potius praebere materiam in qua se exerceant (adhuc enim satis rudis est neque omni ex parte perpolita) quam opus ex omni parte absolutum. sed Graecorum potissimum erit haec carmina, vetustissima monumenta eius quo nunc utuntur sermonis, cum studio atque cura perlegere, retractare, emendare. ipse tamen suscipio laborem ad recte aestimandum hunc librum omnino necessarium: promitto enim, si per valetudinem licuerit, me glossarium additurum esse quo

continenantur atque explicentur vocabula aut plane nova aut inusitato sensu usurpata: quo glossario me complexurum esse spero non solum carmina a me edita, sed etiam ea quae Legrandius Sathas alii aut ediderunt aut intra proximos annos edituri sunt. talem enim laborem non uno anno absolvi posse intellegentes harum rerum iudices facile videbunt: interea vero haec carmina pro viribus emendata exhibuisse mihi sufficiat.

Codicis Vindobonensis accuratam descriptionem olim mihi misit Constantinus Sathas, quam adiectis observationibus meis non nullis et ipsis verbis graecis servatis infra adposui.

Ὁ κώδηξ οὗτος γεγραμμένος ἐπὶ χάρτου περὶ τὰ μέσα τῆς ις′ ἑκατονταετηρίδος καὶ ἀνήκων εἰς Ἀκάκιον μητροπολίτην Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης (οὗ καὶ ἐν τῇ προτασσομένῃ ἀγράφῳ σελίδι τοῦ φύλλου 84 ἀναγιγνώσκεται ἡ ὑπογραφή· „† ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Ἀκάκιος“) ἐκομίσθη ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ καὶ ἄλλων χειρογράφων ὑπὸ τοῦ φιλομούσου πρεσβευτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος, Βουσβεκίου. οὗτος γὰρ ἐν ἀρχῇ σημειοῖ ἰδίᾳ χειρί „Augerius de Busbecke comparavit Constantinopoli.“ συνιστάμενος ἐκ φύλλων 329 κατὰ τὴν νεωτέραν ἀρίθμησιν φέρει χάσμα μεταξὺ τῶν σελίδων 259—260 ἢ σογ′—τς′ τῆς παλαιᾶς καταγραφῆς. ἐν αὐτῷ περιέχονται τὰ ἑξῆς ἔμμετρά τε καὶ πεζὰ πονημάτια· τῶν δὲ πεζῶν προτάσσω ἀστερίσκιον (*).

1. [Διήγησις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης] παλαιὸν διὰ στίχων ποιηθὲν παρὰ κύρου Γεωργίου Χούμνου τοῦ ἐκ τῆς περιβοήτου τῶν νήσων καὶ εὐδαίμων [sic, scr. εὐδαίμονος] Κρήτης ἐκ πόλεως Χανδάκου. φύλ. 2—19. τῆς διηγήσεως ταύτης ἀντίγραφον εὗρον καὶ ἐν κώδηκι τῆς Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης.

* 2. Χρονογραφία μερικὴ ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ (20—21).

* 3. Διήγησις πάνυ ὠφέλιμος καὶ ὡραία περὶ τοῦ ἁγίου Τάφου (22—25).

* 4. Διήγησις καὶ ἡ γέννησις καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ πῶς ἐγεννήθη καὶ ἀνατράφην, καὶ περὶ τῆς ἀνδρίας αὐτοῦ, καὶ τὴν μάθησιν καὶ τὴν χαράν του. Ἦτον ἀπὸ τὸν θεὸν ὁρισμὸς καὶ ἦτον φρόνιμος καὶ ὄμορφος καὶ χαροποιὸς εἰς τοὺς αὐθεντάδας καὶ εἰς τὴν στρατίαν [scr. στρατιάν] καὶ εἶχεν χέρι

καλὸ νὰ φιλοδωρῇ καὶ νὰ στέκῃ εἰς τὸν λόγον του, νὰ μηδὲν σφάλλῃ τοὺς ὅρκους του. καὶ μετὰ ταῦτα ἐβασίλευεν ὅλον τὸν κόσμον (φύλ. 26—43). [Dixit de hac narratione nuper Stephanus Kappius, professor Vindobonensis, in libello a me p. 304 commemorato.]

* 5. [Θεολογικά τινα σημειώματα] 44—53. γέγραπται δι' ἄλλης χειρός.

6. Ἀπολλωνίου διήγησις 54—78. [Est carmen a me commemoratum in prolegomenis sylloges prioris p. XVII sq.: eis autem quae ibi dixi nunc hoc addo me vehementer suspicari Gabrielis Contiani in fine carminis commemorati non esse poetae, sed scribae nomen.]

* 7. Περὶ τοῦ Πάπα, 79—83.

8. Πουλολόγος, 84—89. [Laudat Ducangius „Pulologum seu Apologum de avibus, ex codice Regio" in indice Auctorum glossario mediae et infimae graecitatis addito p. 38. qui codex ut a Legrandio vel alio homine docto excutiatur et ad hoc carmen difficillimum emendandum adhibeatur vehementer optandum est.]

9. Διήγησις περὶ τῶν τετραπόδων, 90—98.

10. Ὁ Ἀπόκοπος, 98—103. [Est idem carmen quod Legrandius e recensione Isidoridae Scylitsae, docti cuiusdam Graeci, edidit Parisiis et Athenis a. MDCCCLXX, saepius antea impressum Venetiis. quod carmen quamquam mihi in animo fuit in hoc volumine denuo edere, tamen Legrandio novam recensionem reservandam esse censui: eius enim vineta caedere nolui. differt autem recensio Vindobonensis permultis locis ab editionibus Venetis, ut omnino appareat eas non fluxisse e codice Vindobonensi. quam sibi lacunam indagare visus est Scylitsa p. 32, ea ope codicis nostri sanari potest transpositis eis versibus qui sunt inde a p. 32 ('ς τὴν μέσην τους δὲν δύνονται ζωνάριν νὰ βαστάζουν) usque ad p. 33 (νὰ πᾷς, ὡς εἶπα, 'ς σπήτι μας καὶ νὰ τοὺς ὁμιλήσῃς) post eum versum qui p. 35 legitur (τώρα τῆς γῆς τὸν κορνιακτὸν ἔχουν ὀδιὰ στεφάνιν), ut post p. 32 (κι ὡς ἔδειξεν, ἐδέχετον διὰ νὰ τοῦ 'πῶ νὰ μάθῃ) addito uno versu in editionibus praetermisso (καὶ τὸν κοντά του ἐκούτησε τάχατες νὰ σιγήσουν) statim legatur p. 33 καὶ πρὸς ἐμὲν ἐγύρισαν (ita enim codex pro ἐστρά-

φησαν) πάλιν νὰ μὲ 'ρωτήσουν. ceterum epilogum qui p. 35 legitur (ἐσᾶς πάλιν παρακαλῶ ὥστε ὅπου νὰ ζῆτε κτλ.) omittit codex Vindobonensis neque eum ab ipso poeta compositum esse arbitror, sive Μπεργαῆς ille fuit sive alius. totum carmen nova recensione perquam dignum esse mihi quidem videtur.]

11. 'Αλφάβητος κατανυκτικὴ καὶ ψυχωφελὴς περὶ τοῦ ματαίου κόσμου τούτου, 103—104.

12. 'Ετέρα ἀλφάβητος, ποίημα κὺρ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, 104.

13. Βίος καὶ πολιτεία τινὸς δοκιμωτάτου καὶ σοφωτάτου γέροντος, 105—108. [Hoc carmine quod Sathae potissimum recensionem secutus infra exhibui agitur de argumento quodam ex narrationibus orientalibus ducto, quod Graecis vehementer in deliciis fuisse apparet. etenim praeter eam quam ego edidi huius narrationis formam aliae duae innotuerunt: una quam Legrandius edidit Parisiis et Athenis a. MDCCCLXXII: περὶ τοῦ γέροντος τοῦ φρονίμου Μουτζοκουρεμένου, praemissa scriptione Gidelii et additis annotationibus non nullis G. Wyndhami, docti Britanni; altera ὁ σοφὸς πρεσβύτης, quam idem Legrandius inseruit carminibus popularibus Graecorum a se editis, Parisiis MDCCCLXXIV, p. 256—285. sed praeter has tres narrationes unius eiusdemque argumenti versibus trochaicis conscriptas extat fragmentum quartae versibus politicis conscriptae, quod legitur initio Μουτζοκουρεμένου a Legrandio editi. id fragmentum cur dicam versibus politicis conscriptum esse apparere puto ex hac quam infra posui emendata lectione versuum 6—18 qui apud Legrandium p. 21 pro trochaicis leguntur:

πέτραν μικρὴν τοῦ δείχνουσιν, εἶπάν του „εἰπέ μας, γέρον,
τί νὰ ἀξίζῃ ἡ πέτρα“; . . . .
ἀπολογᾶτ' ὁ γέροντας ὀμπρὸς 'ς τὸν βασιλέα
„ἄκουσ', ἀφέντη βασιλεῦ, διὰ τοῦτο τὸ πετράκι·
πρᾶγμαν μικρὸν ἀξιάζει (γὰρ), ἕνα κοῦφον καρύδιν.“
παίρνουσιν (οὖν) τὸν γέροντα, 'ς τὴν φυλακὴν τὸν βάλλουν,
βάλλουν τον εἰς τὴν φυλακήν, κ' ἕναν ψωμὶν τὸν δίδουν.

1 δίχνουν του μικρὴν πέτραν cod. 2 τινάξήζι cod., em. Legrand. fieri potest ut totus versus ab initio fuerit (καὶ καθαρὰ μᾶς ἔλεγχε) τί νὰ ἀξίζῃ ἡ πέτρα. 3 ἀπολογᾶται cod. Legrandius ut trochaicum efficeret scripsit γέρων, quamquam ne

id quidem necessarium fuit. εἰς cod. 4 ἄκουσε cod. 5 ἔναν πρ. (γὰρ) addidi. in fine versus cod. addit καὶ ἕνα μικρὸν φυκάκιν, quae verba pro glossemate habeo. 6 (οὖν) addidi γέροντ' cod., unde Legrandius fecit γεροντίτζη. εἰς cod. 7 Legrandius ut trochaicum efficeret τὴν seclusit. καὶ ἔναν cod. ceterum inter se comparatis variis his de eodem argumento carminibus emendationes non nullas inveniri posse mihi quidem persuasum est: qua de re alibi dicam.]

14. Διήγησις περὶ τοῦ Ἠμπερίου, 108—115. [Vide de hac narratione quae dixi in prolegomenis sylloges prioris p. XVIII. totum carmen edidi notisque gallice scriptis explicare studui Parisiis MDCCCLXXIV: Histoire d' Impérios et Margarona, imitation grecque du roman français Pierre de Provence et la belle Maguelonne, publiée pour la première fois d'après un ms. de la bibliothèque impériale de Vienne par Guillaume Wagner. Maisonneuve et Cie, 15, Quai Voltaire.]

15. Διήγησις τῆς φουμιστῆς Βενετίας, 115—116.

* 16. Διήγησις τοῦ Πωρικολόγου 116—118 [de qua vide appendicem].

17. Γραφαὶ καὶ στίχοι διδαχῆς καὶ παραινέσεως λόγοι ἐξ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ μακαριωτάτου πρὸς τὸν τοῦ πρίγκηπος υἱὸν μητρόθεν τοῦ ἐγγόνου, 117—121 [ubi doleo vocabulum μητρόθεν a me praeteritum esse in annotatione critica].

* 18. Ἀκολουθία τοῦ ἀνοσίου τραγογένη Σπανοῦ τοῦ οὐρίου καὶ ἐξουρίου, μηνὶ τῷ αὐτῷ πέρυσι, ἐν ἔτει ἐφέτο (121—126). [Est satira saepius Venetiis edita, cuius novam editionem parat Legrandius.]

19. Συναξάριον τοῦ τιμημένου Γαδάρου, 126—129.

20. Περὶ γέροντος νὰ μὴν πάρῃ κορίτσι, 129—130.

21. [Ἐρωτικὰ τραγούδια] 130—131. [Edidit Legrandius in Carminibus Graecorum popularibus antea commemoratis.]

* 22. Μηνολόγιον. Μέθοδος Χαλουὴθ τοῦ προφήτου. Ζουδολόγιον (132—167). γέγραπται δι' ἄλλης χειρός.

23. Ῥίμα θρηνητικὴ εἰς τὸν πικρὸν καὶ ἀκόρεστον ᾅδην, ποίημα κυρίου Ἰωάννου Πικατόρου ἐκ πόλεως Ῥηθύμνης, 168—175.

* 24. Ἑρμηνεία τῶν καραβίων διὰ τοὺς λιμιόνες, 176—204. [Editionem parat Legrandius.]

* 25. Διήγησις εὐκολωτέρα περὶ βαθμῶν συγγενείας, 205—210.

26. Διήγησις ἐξαίρετος ἐρωτικὴ καὶ ξένη Φλωρίου τοῦ πανευτυχοῦς καὶ κόρης Πλατζιαφλώρης, 211—221. [Edidit I. Bekker, post eum Maurophrydes in Ἐκλογῇ μνημείων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης, tertium ego in sylloge priore.]

27. Περὶ ξενιτείας, 223—226.

28. Διήγησις ὡραιοτάτη τοῦ θαυμαστοῦ ἀνδρὸς τοῦ λεγομένου Βελισαρίου, 227—245. γέγραπται δι' ἄλλης χειρός.

29. Ἡ συμφορὰ τῆς Κρήτης, 245—252. γέγραπται διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς τῷ προηγουμένῳ ποιήματι.

* 30. Σεληνοδρόμιον τῶν ιθ' κύκλων τῆς σελήνης, 253—259.

Μετὰ τοῦτο ἐλλείπουσι φύλλα 33, ὡς δείκνυται ἐκ τῆς διακοπτομένης παλαιᾶς ἀριθμήσεως (σογ'—τς'), ἐν οἷς περιείχοντο, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ προτασσομένου τοῦ κώδηκος πίνακος, τὸ Ἄνθος Χαρίτων καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ περὶ Τρωϊκοῦ πολέμου ποιήματος, τὴν αὐτὴν ὁμοίως φέροντος ἔλλειψιν καὶ ἐν τῷ χειρογράφῳ τῆς Παρισινῆς βιβλιοθήκης.

31. Ἡ Τρῳάδα, 260—324. [Magnam partem huius carminis descripsi neque tamen ad finem pervenire potui, cum plus decem milia versuum contineat.]

32. [Ἐρωτικὰ τραγούδια] 324—329. [Haec edidit Legrandius in Carminibus popularibus Graecorum.]

Μετὰ δὲ τὸ πέρας καὶ τῆς νεωτέρας ἀριθμήσεως ἕπονται ἕτερα ἐννέα φύλλα, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἑπτά εἰσιν ἄγραφα, ἐν δὲ τοῖς δυσὶ πρώτοις ἔχουσι προστεθῇ διὰ χειρὸς ἀλλογενοῦς, ἀπείρου τῆς ἑλληνικῆς γραφῆς, [mihi videtur essse manus indocta Graeci cuiusdam] δίστιχά τινα ἐρωτικὰ ᾄσματα. [Haec quoque in eodem libro edidit Legrandius.] ἐν δὲ τῷ τέλει τοῦ κώδηκος φέρεται αὖθις ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Αὐγ. Βουσβεκίου (Aug. Busbecque).

Ὁ ἀνώνυμος ἀντιγραφεὺς τοῦ κώδηκος ἦτο καὶ κακογράφος καὶ πάντῃ ἀμαθής. [neque tamen scribae quibus hunc librum debemus magis accusandi atque vituperandi mihi esse videntur quam aliorum codicum quos usurpavi auctores: etenim ad unum

omnes grammaticae artis plane expertes videntur fuisse. quamquam palmam ignorantiae facile tribuerim ei qui carmen tertium de Belisario a me ultimo loco editum scripsit.] ὅθεν παρατηροῦνται, ἐκτὸς τοῦ πλήθους τῶν ὀρθογραφικῶν ἁμαρτημάτων [quae omnia adnotare omnino supervacaneum est], διαιρέσεις λέξεων ἰδιοτρόπως συλλαβιζομένων καὶ γραφὴ τῶν ποιημάτων ἄνευ στιχουργικῆς διαιρέσεως, ἀλλ' ἐν συνεχείᾳ πεζοῦ λόγου.

Et haec quidem Sathas. ex iis autem carminibus quae hoc volumine continentur plurimum negotium mihi exhibuerunt carmina Sachlecis et propter argumenti obscenitatem et ob linguae obscuritatem atque difficultatem codicumque miras discrepantias. et in altero quidem carmine quod p. 78—105 legitur poeta concentu finali non utitur usque ad v. 377, post quem eo uti coepit. editurus autem erat haec carmina Maurophrydes, cuius iam supra mentionem feci, in volumine altero τῆς ἐκλογῆς μνημείων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης, nisi opus morte immatura hominis eruditi interruptum esset. is igitur dicit in praef. p. ζ' (μέλλουν νὰ ἐκδοθῶσιν ἐν τῷ β' τόμῳ τῆς παρούσης συλλογῆς) τρία διάφορα στιχουργήματα Στεφάνου Σαχλήκη τοῦ Κρητός, quae antea dicit se descripsisse e codice Parisino 2909, unde ego quoque ea descripsi aestate anni MDCCCLXVIII. iam cur tria se editurum carmina promiserit in propatulo esse equidem opinor: vix enim dubium esse potest quin carmen secundum in duas partes dividere ei in animo fuerit. ego tamen hanc divisionem linea indicare quam integrum carmen tertium ordiri malui, cum utramque partem artissime cum altera cohaerere unus quisque facile sentiat.

Restat ut moneam in ipsa verborum scriptura me uncinis [ ] seclusisse quae aliena et delenda putarem, his autem ( ) addidisse quae sive metrum sive aliae rationes supplenda esse demonstrarent praeter codicum auctoritatem.

Scribebam Hamburgi,
mense Maio exeunte
a. MDCCCLXXIV.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

1. Ἀλεξίου Κομνηνοῦ ποίημα παραινετικόν . . . . . 1— 27.
2. Θρῆνος περὶ Ταμυρλάγγου . . . . 28— 31.
3. Ἐμμανουὴλ Γεωργιλλᾶ Θανατικὸν τῆς Ρόδου . . . 32— 52.
4. Μανοὴλ Σκλάβου Συμφορὰ τῆς Κρήτης . . . . . 53— 61.
5. Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη στίχοι καὶ ἑρμηνεῖαι . . . 62— 78.
6. Τοῦ αὐτοῦ στίχοι καὶ ἑρμηνεῖαι, ἔτι καὶ ἀφηγήσεις . 79—105.
7. Περὶ γέροντος νὰ μὴν πάρῃ κορίτσι ' . . . . 106—111.
8. Συναξάριον τοῦ τιμημένου γαδάρου . . . . . . 112—123.
9. Γαδάρου, λύκου κι ἀλουποῦς διήγησις ὡραία . . . 124—140.
10. Διήγησις παιδιόφραστος τῶν τετραπόδων ζώων . . 141—178.
11. Πουλολόγος . . . . 179—198.
12. Διήγησις τοῦ Πωρικολόγου . . . . 199—202.
13. Περὶ τῆς ξενιτείας . . . . 203—220.
14. Εἰς Βενετίαν . . . . 221—223.
15. Ἰωάννου Πικατόρου τοῦ ἐκ πόλεως Ῥηθύμνης ποίημα εἰς τὸν πικρὸν καὶ ἀκόρεστον ᾅδην . . . . . 224—241.
16. Ἀλφάβητος κατανυκτικὸς καὶ ψυχωφελής . . . . 242—247.
17. Διήγησις Ἀπολλωνίου . . . . 248—276.
18. Βίος καὶ πολιτεία τινὸς δοκιμωτάτου καὶ σοφωτάτου γέροντος . . . . 277—303.
19. Διήγησις τοῦ θαυμαστοῦ ἀνδρὸς τοῦ λεγομένου Βελισαρίου . . . . 304—321.
20. Ἐμμανουὴλ Γεωργιλλᾶ Ἱστορικὴ ἐξήγησις περὶ Βελισαρίου . . . . 322—347.
21. Ῥιμάδα περὶ Βελισαρίου . . . . 348—378.

ΑΛΕΞΙΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΠΟΙΗΜΑ ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΟΝ.

Στίχοι, γραφὴ καὶ διδαχὴ, καὶ παραινέσεως λόγοι
ἐξ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ μακαριωτάτου,
πρὸς τὸν τοῦ πρίγκιπος υἱὸν Καίσαρος Βρυεννίου,
εἰς φρόνησιν καὶ παίδευσιν, εἰς λόγων εὐκοσμίαν.

Alexii Comneni carmen morale edidi e duobus codicibus, A Veneto bibliothecae Marcianae, class. XI, cod. XXIV, saec. XV, ubi fol. 161—185 legitur, et B Vindobonensi theol. 244, de quo dixi in praefatione. Veneti apographum peramice in meum usum confecit Constantinus Sathas, Vindobonensem ipse contuli. apposui Sathae verba e litteris humanissimis d. 26. Septb. 1872 scriptis: ὁ κώδηξ τῆς Μαρκιανῆς εἶναι τοῦ ΙΕʹ αἰῶνος, ὑπὸ ἀμαθοῦς καὶ ἀπειροκάλου ἀντιγραφέως γραφθείς. πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐδεμία διάκρισις ὑπάρχει τῶν στίχων γεγραμμένων ἐν συνεχείᾳ πεζοῦ λόγου (quemadmodum semper fit in Vindobonensi). κατ' ἐμὲ, ποιητὴς εἶναι Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς, οὐχὶ ὁ αὐτοκράτωρ, ἀλλ' υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, ἑπομένως δὲ ἀνεψιὸς τοῦ ὁμωνύμου αὐτοκράτορος. κατὰ πᾶσαν δὲ βεβαιότητα ἀποτείνει τὰς ἐμμέτρους νουθεσίας αὐτοῦ εἰς τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Νικηφόρον Βρυέννιον, τὸν υἱὸν τοῦ Νικηφόρου Βρυεννίου καὶ τῆς Ἄννης Κομνηνῆς. τὸ ποίημα ἐξεδόθη τὸ πρῶτον περὶ τὰ μέσα τῆς ιςʹ ἑκατονταετηρίδος ὑπὸ τοῦ Ἑνετοῦ τυπογράφου Χριστοφόρου Ζανέτου, ἐξ ἄλλου χειρογράφου, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν „Διδασκαλία Παραινετικὴ κυροῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ λεγομένου Σπανέα“ εἰς 8 σχῆμα, ἐκ σελίδων 24 ἄνευ ἀριθμήσεως. ἐν τέλει δὲ τῆς ἐκδόσεως ἀναγινώσκεται „Ἑνετίῃσι παρὰ Χριστοφόρῳ τῷ Ζανέτῳ.“ Ἡ ἔκδοσις τοῦ Ζανέτου συμφωνοῦσα μᾶλλον πρὸς τὸ ἐν Παρισίοις ἀπόγραφον τοῦ ποιήματος διῄρηται εἰς μδʹ κεφάλαια, καὶ διακρίνεται ἐπὶ κομψότητι τυπογραφικῇ καὶ ἐπιμελείᾳ. hoc vero quod nunc editur carmen omnino diversum esse ab eo quod primus sibi edere visus est Demetrius Maurophrydes, professor olim Atheniensis, in libro perutili „Ἐκλογὴ μνημείων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης“ Athenis emisso a. 1866, p. 1—16, e codice Parisino, vix est quod moneamus: eandem vero recensionem exstare in libro Parisino atque in Zaneti editione et Sathae testimonio constat (qui se duo exemplaria rarissimi eius libri in Marciana vidisse roganti mihi respondit) et per se veri simile fit addito illo Σπανέας titulo, quem Alexio διὰ τὸ ἄτριχον τοῦ προσώπου inditum esse suspicatur Sathas. Zaneti vero editionem conferendi negotium molestissimum Sathae in-

---

1 γραφαὶ καὶ στίχοι διδαχῆς B καὶ π. B, deest καὶ A 3 πρίγγιπος A βρυενίου A, τοῦ ἐγκόνου B addit A καὶ αὐτοῦ παμπόθητον γνήσιον ἀνεψιὸν 4 om B ceterum hos quattuor versus non ab auctore ipso profectos esse patet

Τέκνον μου ποθεινότατον, παιδίν μου ἠγαπημένον,
ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου,
ἤλπιζ' εἰς τὰς πικρίας μου ταύτας τὰς ἀφορήτους
καὶ τοὺς πολλούς μου στεναγμοὺς καὶ τοὺς ἀμέτρους πόνους,
ἵνα σ' εὑρῶ ἀνασασμὸν καὶ παρηγόρημά μου,
καὶ κουφισμὸν τῶν πόνων μου τῶν ἀπαραμυθήτων,
καὶ παρηγόρημα ψυχῆς, καρδίας μου λαμπάδα.
ὁ λογισμός μου πάντοτε φέρνει σε εἰς τὸν νοῦν μου,
καὶ πάντοτ' ἡ καρδία μου εἰς φῶς ποτὲ οὐκ ἦλθεν.
παιδίν μου, ἂν ἠπόρησε τῆς πολιᾶς τὸ γῆρας,
ἐγὼ φαντάζομαι, δοκῶ, ὅτι ἔμπροστέν μου 'στέκεις,
καὶ κράζω, κράζω, κι οὐ λαλεῖς, ταράσσεις τὴν ψυχήν μου.
ἀπὸ στενοχωρίας μου, ἀπὸ πολλῆς μου θλίψης
ἁπλόνω κι οὐχ εὑρίσκω σε, 'μιλῶ σε, οὐ 'μιλεῖς με.
καὶ παρευθὺς οἱ πόνοι σου κεντοῦσιν τὴν ψυχήν μου
καὶ κατακόπτουσιν αὐτήν, ἀναίσθητος ὑπάρχω.
καὶ τῆς φωνῆς σου τῆς λαμπρᾶς ἀκούων, τὸ παιδίν μου,
τὰ δάκρυά μου ῥέονται, τρέχουν ὡς τὸ ποτάμιν.
ἂν στοχαστῇς, υἱούτσικε, πλέον οὐ μὴ γάρ μ' εἶπες,
εἰ μὴ ψυχρὸν κι ἀναίσθητον κρύσταλλον παγωμένον.
ἀνέλυσέ μ' ἡ φλόγωσις τῶν πολυστεναγμάτων
καὶ 'γάλιν 'γάλιν χύνομαι, λύομαι, ὑπαγαίνω.
αὐτὰ ἐθάῤῥουν εἰς ἐσὲν, παιδίν μου, νὰ κερδήσω;
ἤλπιζα εὕρειν θησαυρὸν κ' ηὗρα καρβούνιν μέγα

iungere non potui, homini aliis laboribus occupato et nunc cum maxime in edenda μεσαιωνικῇ βιβλιοθήκῃ desudanti. secutus sum igitur librum Venetum quamquam eum multis interpolationibus inquinatum esse vehementer suspicor: quas tamen nunc in editione principe pluribus persequi nec potui nec volui.

7 ἤλπιζα AB ἀφορίτους B 8 καὶ — στεναγμούς om A 9 σὲ εὑρῶ A, σὲ εὑρο B post 11 haec addit B: σὺ δε ἐχωρίστης ἀπ' ἐμοῦ ἐξέφνης ἀνέλπιστος· καὶ τάφον ὥριξε βαθὴν ὁ χωρισμός σου τούτος· καὶ ἰδοὺ κείτομαι εἰς γῆν ὡς ἄψυχος παιδί μου· καὶ προσδοκῶν οὐ βλέπωσαι ἐσθάνωμαι τὸ πάθος· ὁ γὰρ νεκρὸς οὐδὲν πονεῖ ὡς ἄψυχος υἱαί μου· ἐγὼ δὲ ζῶ καὶ αἰσθάνομαι καὶ βλέπω σου τὸ πάθος 12 σου B κατὰ νοῦν B 13 πάντοτε A, οὔποτε B ποταὶ B 14 ἀνηπόρισε A, κἂν ἱστόρησαι B 15 δοκῶν A ὄμπρός μ. B 16 κράζω σε (semel tantum posito verbo) B καὶ AB 17 καὶ ἀπὸ π. B 18 καὶ A, om B ὁμιλῶν σε οὐκ ὁμιλεῖς με A, μιλῶ σου οὐ μ. με B 21 ἄκουε B post 21 addit B καὶ ἂν με ἴδης ἐκ παντὸς οὐμὴ εἴπης ὅτι εἶμαι ἄλλον· εἶμοι ψυχρὸν καὶ ἀναίσθητον κρούσταλον παγωμένον 22. 23. 24 om B 23 γάρ μ' scripsi, γὰρ A 25 ἀνέλυσεν A, em Bursianus πολλῶν στεναγμῶν μου B 26 καὶ ἀγάλλη ἀγάλλη B καὶ παγένω B 27 παιδί B 28 καὶ AB ἔχω B

κ᾽ ἔσω ἡ καρδιά μου φλέγεται ...
οὐκ ἠμπορῶ καταλεπτῶς γράφειν σε τὰ παθαίνω.
μὴ δώσῃς τὴν καρδίαν μου στενάγματα καὶ πόνους
καὶ φέρῃς καὶ τὸ γῆράς μου εἰς ὀλιγοθυμίαν.
ἀρκοῦσι νῦν τὰ ἔπαθες καὶ περισσεύουσίν σε,
πῶς πάσχεις ὡς παντόρφανος κι ἀποξενιτεμένος.
ἐξεύρεις πόσην προσοχὴν καὶ πόσον πόνον ἔχεις
εἰσὲ ἐμὲν τὸν δόλιον, τὸν πολυπονεμένον,
ἂν λόγους παραινετικοὺς ἤκουσες ἀπ᾽ ἐμένα·
καλὴν βουλὴν σὲ ἔδωκα, καὶ κράτει την, ἂν θέλῃς·
καὶ ἂν ἐσὺ, παιδίον μου, τὰ βάλλῃς εἰς τὸν νοῦν σου,
οὐ μὴ ἐκβάλλῃ ἀπὸ σὲν οὐ θλίψις οὐδὲ χρόνος.
ἐγὼ γὰρ, εἰ κι ἀπόδημος καὶ χωρισμένος εἶμαι,
ποτέ μου ἡ καρδίτσα μου χωρίζετ᾽ ἀπὸ σένα.
γράφω σε στίχους ἐκλεκτοὺς, στίχους ἐκ τοὺς ἠγάπας,
καὶ ὅταν εὕρῃς ἄδειαν, κάθου κι ἀνάγνωθέ τους,
καὶ θὲς τὸν νοῦν σου εἰς αὐτοὺς καὶ βάλλε τὸν σκοπόν σου,
καὶ οἷον εὕρῃς ἀγαθὸν, θές τον εἰς τὴν ψυχήν σου,
κ᾽ ἔχε τον εἰς ἐνθύμησιν, καὶ κράτει τον ᾽ς τὸν νοῦν σου,
καὶ εἰς καιρὸν ὁκάποτε, ὅταν οὐκ ἀπαντέχῃς,
νὰ τοὺς εὑρῇς πρὸ ὀφθαλμοῦ εἰς ὄφελόν σου μέγα.
εἰ δὲ καὶ ἔχει τίποτες ἀχρήσιμον τὸ πρᾶγμα,
ἐκεῖνο μὴ τὸ χρειαστῇς, μηδόλως τὸ θελήσῃς.
λοιπὸν, υἱέ μου, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπάρχομαι τοῦ λέγειν,
καὶ θὲς ᾽ς τὸν νοῦν σου, ἄκουσε καλὰ καὶ πρόσεχέ τα.
Πρὸ πάντων ἔχε τοῦ θεοῦ τὸν φόβον εἰς τὸν νοῦν σου,
καὶ πρόσεχ᾽, ὅτι τὰ κρυπτὰ γινώσκει τῶν ἀνθρώπων,
ἐλέγχει δὲ τοὺς λογισμοὺς, δικάζει καὶ τὰς πράξεις,

---

29 καὶ AB versus altera pars periit in utroque libro 30 γράφων A 31 πενίγματα A 33 ἀρκεῖ σε A ἀρκοῦν σε τὰ σὲ ἔγραψα B 34 πῶς A, τὰ B πεντάρφανον B καὶ AB ἀποξενωμένος B 35 ἠξ. B εἶχες B 36 εἰς AB δόλιον A, πατέρα σου B 37 ἀπὸ A 38 ἂν B, ἃ A 39 ἐὰν B παιδίτζη B 40 τὸ ἐκβ. B ἀπεσὲν B 41 καὶ A, om B ἀπόδ. εἶμαι καὶ χωρ. B 42 ποτέ μου scripsi, ποτὲ A ἀλλ᾽ οὔποτ᾽ ἡ καρδία μου B χωρίζεται AB ἀπ᾽ ἐσένα B 43 σαι 44 καὶ AB 45 σου om A, nisi forte neglexit Sathas καλλὰ καὶ πρόσεχέ τους B 46. 47 om B 49 καὶ ἔχε A κράτει το εἰς A 48 ἀντύχει ὁκάποται (οὐ κἄποτε A) εἰς καιρὸν ὅταν οὐδὲν πιστεύεις B 49 τότε τοὺς εὕρῃς ἔμπροσθεν B 50. 51 om B 52 παιδίν μου B ἄρξομαι B σεγράφην B 53 θές τα εἰς τὴν καρδίαν σου βάλλετα εἰς τὴν ψυχήν σου B ᾽ς om A 54 ἔμπροσθέν σου εἰς τ. ν. σ. B 55 πρόσεχες A, πρόσεχε B γνωρίζει B 56 δὲ A, καὶ B

καὶ φανερόνει τὰ κρυπτὰ καὶ τοὺς κακοὺς κολάζει,
τοὺς δὲ καλοὺς εὐεργετεῖ καὶ φίλους ὀνομάζει·
εἰς τοῦτον μόνον ἔλπιζε κ' εἰς ἄλλον μὴ ἐλπίζῃς.
λέγει γάρ τις τῶν προφητῶν ἐκείνων τῶν ἁγίων·
εἴ τις εἰς θεὸν ἤλπισεν, ποτὲ οὐ καταισχύνθη.
ἄλλος δὲ πάλιν θαυμαστὸς προφήτης λέγει τοῦτο·
εἴ τις εἰς ἄνθρωπον θαῤῥεῖ κ' εἰς ἄνθρωπον ἐλπίζει,
ἐπικατάρατός ἐστιν μᾶλλον κ' ἀπελπισμένος.
Τὸν βασιλέα, ὦ υἱέ, τίμα τον καὶ φοβοῦ τον·
πρόβλησις ἔνι τοῦ θεοῦ ὁ βασιλεύς, παιδίν μου·
ἂν ἔχῃς πίστιν εἰς αὐτόν, ὡς ἀπαιτεῖ ὁ νόμος,
οὐ μὴ σὲ λείψῃ τὸ καλὸν καὶ ἡ ἀγάπη τούτου,
διότι ἡ καρδία του δύναται παρὰ πάντων,
καὶ παρὰ πάντας δύναται, παιδίν μου, εἰς τὸ θέλει,
καὶ εἴ τι θέλει, δύναται ποιεῖν το ὅταν θέλῃ·
ὡς ἔχει γὰρ τὴν δύναμιν, ἐργάζεται συντόμως.
Ἕνα θεὸν ἐγνώριζε τῶν πάντων βασιλέα,
ἕνα θεὸν φοβήθητι τῶν πάντων εὐεργέτην,
θεὸν τὸν παντοδύναμον, θεὸν καρδιογνώστην·
καὶ ἂν ἀκούσῃς κατ' αὐτοῦ ῥήματα βλασφημίας,
νὰ μὴ τὰ παραδέξεσαι μηδ' ὑποφέρῃς ὅλως,
ὅτι εἰς κόλασιν σχεδὸν ἐκπίπτεις τῆς γεέννης.
ἂν μάθῃς λόγον βλάσφημον κατὰ τοῦ βασιλέως,
τάχιστα δράμε, δεῖξέ τον ....
νὰ πάθῃ ὡς ἐπίβουλος, νὰ παιδευθῶσιν ἄλλοι.
θεὸς γὰρ ὀνομάζεται κι ὁ βασιλεύς, παιδίν μου,
καὶ εἴ τις φέρει κατ' αὐτοῦ, κίνδυνος ἔνι κόσμου.
Ὡσὰν ἰδῇς τὸν φίλον σου, παιδίν μου, πρὸς ἐσένα,
οὕτως ἂς ἦσαι πρὸς αὐτόν, κι οὐ μὴ σὲ λείψῃ φίλος.

---

57 φανερώθη A? 59 αὐτο B ἤλπ. B καὶ A, om B 61 τίς ἤλπισεν ἐπὶ θν̀ B οὐ A, καὶ B 62 θαυμασθὸς A τοῦτο λέγει B 63 καὶ AB 64 καὶ AB 65 καὶ τίμα καὶ B 67 καὶ ἂν B καὶ ὁ ν. B 68 καὶ om A τούτου B, του A 69 δύνεται B 70 πάντως B θέλειν A θέλης B 71 ποιεῖ AB, em Bursianus 72 ὀργίζεται AB, em Bursianus 73 τῶν A, τὸν B 74 hic τῶν B 76 κατὰ τοῦ θεοῦ B 77 μὴν B μηδὲ AB post 78 addit B καὶ ἔνη κίνδυνος ψυχῆς καὶ κόλασις μεγάλη. οὗτος 79 μάθῃς A, ἀκούσῃς B 80 φεύγε ὅσον δύνασαι ἀπὸ χωρίσου ἀπάντον B 81 καὶ ἔκβαλε τὸν ἐπίβουλον καὶ νὰ τὸν φανερώσῃς νὰ πάθη αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτου νὰ παιδευθῶσιν ἄλλοι B προσωθῶσιν ex A enotavit Sathas 83 καὶ τὸ εἰς αὐτὸν γενόμενον κ. B 84. 85 om B

ὁπόταν θέλῃς κτήσασθαι μετά τινος φιλίαν,
πολυπραγμόνει, μάνθανε, ψηλάφα, κατερώτα
τὴν γνώμην καὶ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν προαίρεσίν του,
μᾶλλον ἂν εἶχεν πρὸ ἐσοῦ φίλον καὶ πῶς τὸν εἶχεν,
καὶ ποταπὴν ὑπόληψιν ἔδειξε πρὸς ἐκεῖνον.
κι ἂν μάθῃς, ὅτι καθαρὰν ἐφύλαξεν ἀγάπην,
τότε ἀναγκαλίσου τον καὶ δέξου τον ὡς φίλον.
εἰ δ' εἰς τὸν πρῶτον ἔσφαλεν κι οὐκ ἔστερξεν ὡς φίλον,
φεῦγε, ὅσον τὸ δύνασαι, ἀποχωρίσου ἀπ' αὔτου.
πρόσχες, παιδίν μου, ἀκριβῶς, πῶς γὰρ ἐτάχθης φίλος·
ἔχε τιμὴν κι ἀσχόλησιν καὶ καθαρὰν ἀγάπην,
καὶ χῶμαν γίνου, ἂν ἠμπορῇς, νὰ σὲ πατοῦσιν ὅλοι.
ἐξακολούθει θέλημαν, καλὴν βουλὴν ἀνθρώπων.
τοῦτό ἐστιν τὸ εὔλογον, ὅλους τιμὴν νὰ δίδῃς·
αὐτὰς καὶ μόνον ἀγαθὰς ἔχε χρηστὰς ἐλπίδας.
πρόσεχ' αὐτοῦ ποῦ ἠκούμπησες κι ἐτάχθης νὰ δουλεύῃς,
στοχάσου τὴν δουλείαν τους, νόησε τὴν βουλήν τους·
οὐκ ἔχουν την τυραννικὴν οὐδ' ἀπὸ δυναστείας,
ἀλλ' ἐκ θεοῦ τὴν ἔχουσι καὶ θέλουν την κερδίσει.
ἐσὲν δὲ τί σὲ ἔχουσιν καὶ τί σὲ χρεωστοῦσιν;
ὡς γνήσιον οὐκ ἔχουσιν, παιδὶν, νὰ σ' ἀγαπῶσιν.
ἂν ἔχουν πρὸς ἐσὲν, υἱὲ, ἀσχόλασιν κι ἀγάπην,
ἁρμόζει σε τὸ νὰ γενῇς δοῦλος δεδουλωμένος.
τίμα τους καὶ πόθει αὐτοὺς ὡς (ἀληθεῖς) γονεῖς σου,
ἀγάπα τους ὡς φίλους σου, κάμνε τὸ θέλημάν τους.
Ἀγάπα τὰ στρατιωτικὰ, σπούδαζε, μάνθανέ τα·
στρατιῶται ἦσαν ὅλοι σου καὶ πάπποι καὶ προπάπποι,

---

86 πρὸς ἄνθρωπον φ. B 87 πολυπραγμονῶν A 88 φρόνεσιν B 90 ἔδειξεν εἰς B 92 καὶ σὺ add A ἐνηγκαλίσου B 93. 94 secutus sum B. sic habet A φεῦγε ὅσον τὸ (articulum om B, sed assumendus erat ex A) δύνασαι ἂν τὸν πρῶτον ἔσφαλε, ἀποχωρίστησέ τον 95 om B sequentes versus hoc ordine praebet B: 101. 96. 97. 98. 99. 100. 102. 96 ἔχαι B 97 γενοῦ B (om. καὶ) 98 ἐξακολούθειν A, θέλημα B καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν τους B 99 ἔντιμον τὸ ἀνθρώπινον οὐκ ἔχεις ποῦ τρανίσῃν B 100 ἔχαι παιδί μου B 101 πρόσεχε AB ὁποῦ AB 102 καὶ στόχασαι τὴν δόξαν τους B 103 τυραννικῶς A οὐδὲ B 104 κερδίσιν B 105 τίσε ἐντρέπονται ἢ B 106 ἔχουν σε B παιδί A ἀγαποῦσιν B 107. 108 in unum versum ἄμετρον contraxit B: λοιπὸν παιδίν μου ἁρμόζει σε νὰ γένῃς δοῦλος διαδουλομένος 109. 110 in unum versum contraxit B ἀγάπα τους ὡς φίλους σου, τίμα τους ὡς γονεῖς σου. quae fortasse verior est lectio. 109 ἀληθεῖς addidi de meo, om A. poteram quoque γνήσιους 111 Ἀγάπα δὲ τὰ στρατικὰ B 112 ὅλοι A, τὸ γένος B πάπποι σου B

ὅλον τὸ γενολόγιν σου καλοὶ στρατιῶται ἦσαν.
κι ἂν τ' ἀγαπᾷς, ἐγνώριζε, σύντομα νὰ τὰ μάθῃς·
τεχνίτην ἔχεις μάστοραν, μόνον νὰ τὸν προσέχῃς.
πόλλ' ἔχει μέγαν ὄνομα ὁ Καῖσαρ ὃν δουλεύεις
εἰς ὅλα τὰ στρατεύματα, εἰς τὰ κεφαλατίκια.
ἂν σὲ συντύχῃ, πρόσεχε, ἄκουε νὰ μανθάνῃς,
πλὴν μετὰ ταπεινότητος καὶ προσοχῆς μεγάλης.
θές τα εἰς τὴν καρδίαν σου, ἔχε τα εἰς τὸν νοῦν σου,
ἂν τύχῃ κάποτε καιρὸς νὰ ταὔρῃς ἔμπροσθέν σου.
εἰς τὸ κυνήγι σπούδαζε καὶ τρέχε καὶ γρηγόρει,
ὅτι μεγάλως ἐξυπνᾷ τὸν ἄνδρα τὸ κυνήγιν.
ἄκουε πάντα συνετῶς, καὶ χώριζε τὸ κρεῖττον.
μὴ προλαμβάνῃ ἡ γλῶσσά σου ποτὲ τὸν λογισμόν σου.
πολλοὺς γὰρ ἐκ συναρπαγῆς παρέδωκεν ἡ γλῶσσα,
καὶ διὰ τοῦτο πρόσεχε πρῶτον καλὰ καὶ σκόπει,
καὶ τότε λάλει ταπεινὰ καὶ μεμελετημένα.
ἡ προσευχὴ πρὸς τὸν θεὸν μεγάλως οἰκειοῦται·
ὁπόταν γὰρ ἡ προσευχὴ γίνετ' ἀπὸ καρδίας,
ὥσπερ ὁποῦ συνομιλεῖ τὸν κύριν του πολλάκις,
θαῤῥεῖ, παῤῥησιάζεται, ὡς ἔθος πρὸς ἐκεῖνον,
οὕτως ὁ προσευχόμενος καὶ ψάλλων κατὰ μόνας
λαμβάνει χάριν ἐκ θεοῦ, εὑρίσκει παῤῥησίαν.
λοιπὸν εἰς τὴν καρδίαν σου θές το, παιδί μου, τοῦτο,
καὶ ὅταν εὕρῃς ἄδειαν, καὶ ψάλλε καὶ προσεύχου.
πάντα γὰρ τὰ φαινόμενα καὶ τὰ λαμπρὰ τοῦ κόσμου
οὐκ ἔχουσιν ὑπόληψιν οὐδὲ φιλοτιμίαν·
τίποτ' οὐκ ἔφερεν κανεὶς ἐκ τὸν παρόντα κόσμον·

---

113 γενολόγι A 114 καὶ ἂν B, ἂν A ἐγνώριζε B, σπούδαζε A. fuerit fort. ἂν ἀγαπᾷς τα, σπούδαζε 115 μαΐστοραν A 116 πολλὰ AB εἶχεν A ὄνομαν B τὸν B 117 στρατιωτικὰ καὶ τὰ B 118 καὶ ἂν συντυχένουν B καὶ ἄκουε B addit B post 118 εἰς δὲ καιροὺς ἐρώτα τον τίποται τὸ οὐ ξεύρης 120 θές τα A, καὶ B ἔχε—σου A, ἔμπαζε καὶ εἰς τὴν ψυχήν σου τὰ ἔχαι B 121 ἂν—καιρὸς om B καὶ νὰ τὰ εὕρης εἰς καιροὺς εἰς ὄφελόν σου μέγαν B 122 κυνῆγιν B 124 ante hunc versum add B κἂν ἀγαθὸν καὶ χρήσιμον καὶ μάνθανε καὶ λάειν (?) ὅτι μεγάλο ἄκουε πάντα συνετῶς A, ἄκουε ταῦτα συνετῶς B 125 ποταὶ B 126 γὰρ ἐκ A, ἀπὸ B 127 καὶ in. versus om B πρόσεχε καλὰ B 128 ταπεινὰ A, ὀλιγοστῶ B 129 δικαιώνει B 130 γίνεται A, γύναι B 131 τὸν ἄνθρωπον B 132 π. διὰ τὸ πρὸς ἐκείνου ἔθος B 134 εὑρίσκει χάριν B λαμβάνει παῤῥ. B 135 θές το A, ἔχαι B παιδίν B 136 καὶ ψ. καὶ πρ. A, κάθου ἀνάγνωθέ τα B 137 ταῦτα γὰρ B 138 φιλοτιμοῦσιν B 139 τίποτα B κανεὶς οὐκ ἔφερεν ποτὲ εἰς A

γυμνοὶ γὰρ ἐγεννήθημεν, γυμνοὶ πάλιν θανοῦμε,
καὶ τοῦ γυμνοῦ πτωχότεροι· παιδίν μου, τί κερδαίνεις
πλοῦτος ζωῆς καὶ χρήματα, ματαιοτάτην δόξαν;
[τοῦ κόσμου τούτου ἡ ζωή, ταύτην γὰρ πάντα φέρει
τρόπος καλός, ἐνάρετος καὶ καθαρὸς τοῦ βίου]
ἦθος σεμνὸν καὶ ταπεινὸν καὶ μετριοφροσύνη,
οὔτε ὁ πλοῦτος ἀληθῶς, οὐ δόξα ἐπαινεῖται,
αὔτ' ἔχουν καὶ τὸν ἔπαινον, αὔτ' ἔχουν καὶ τὸν ψόγον.
γίνωσκε, τιμιώτερον τῆς ἀρετῆς οὐκ ἔνι·
τὸ κάλλος γὰρ ἠχρείωσεν ἡ νόσος καὶ τὸ γῆρας,
ἡ δ' ἀρετή, ὅσον γηρᾷ, γίνεται λαμπροτέρα
καὶ κέρδος ἔχει δαψιλὸν τὴν ἄνω βασιλείαν.
μὴ προτιμήσῃς συγγενῶν ἀγάπην περὶ φιλίαν,
μηδὲ συγκρίνῃς πρόσωπον γνησίων ἐκ μακρόθεν·
σύγκρισιν ἔχε καθαράν, ἀγάπην παρὰ ὅλα·
οὐκ ἔστιν γὰρ ἀντάλλαγμα τῆς καθαρᾶς ἀγάπης.
ἄτακτον τέλειον σαλὸν βαροῦ κι ἀπόφευγέ το.
λόγον ἀπόφευγε θρασύν, μανίαν ἐξεγείρει·
τὸ ἐντρέπεσαι νὰ πολεμῇς, ἐντρέπου νὰ τὸ λέγῃς·
σιγὸς ἂς ἦσαι καὶ πραῢς, καὶ φρόνιμον νὰ σ' ἔχουν.
εἴ τι κακὸν ἂν πολεμῇς, γνώριζε, οὐ λανθάνεις,
ἂν γὰρ τοὺς πάντας ἔλαθες, τὸν θεὸν οὐδὲ λανθάνεις,
ἔχεις καὶ τὴν συνείδησιν, ὁποῦ σὲ θέλ' ἐλέγξει.
πρόσεχε ἀπὸ πονηρῶν ἀνθρώπων κακοτρόπων·
πολλάκις τὴν ἀλήθειαν πολλοὶ οὐκ ἐγνοοῦσιν

---

140 ἐγεννήθημα B θανοῦμαι B 141 τοῦ B, οὐ A τί ἀπηκάζεις B 142 ζωῆς A, ἰσχὺς B καὶ πράγματα καὶ δόξαν B 143. 144 om B, iure ut vid. 145 ταπεινὸν A, γαλινὸν B μετριοφροσύνην AB 147 αὐτὰ A, αὐτὰ γὰρ B αὐτὰ AB post hunc versum addit B hos

καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον χάριτας προξενοῦσιν
οὐ ψέγει φρόνιμος τινὰν ποταὶ διὰ παινίαν
οὐδὲ τῶν πλοῦτον ἐπαινεῖ διὰ πλισμονὴν χριμάτων
οὐκ ἔνει αὐτὸ προαίρετος ὁπλοῦτος καὶ ἡ παινία
ἀλλ' εἰς θεοῦ τὸ θέλημα κηνοῦνται καὶ τὰ δύο
ἡ γνώμη καὶ ἡ προαίρεσις ἓν τῶν ἀνθρώπων μόνον
χρίματα δὲ οὐκεφελοῦν ἀλλὰ μόνον εὐλάπτουν

148 ἔνε B 151 ἀδιάδοχον B 152 προτιμᾶσαι B ὑπὲρ φίλων B fortasse recte 153 καὶ ἀπὸ μ. B 154 σύγκρινε ἀγάπην κ. καὶ προτίμα παρόλα B 155 τίποτε οὐκ ἔνη ἀ. B 157 θρασὴν ὅτι εἰς μανίαν ἐγύρει B 158 ἐν. καὶ νὰ λ. B post 158 add B: πρόσεχε μὴ ἦσαι προπετῆς καὶ κρίνουν σαι αὐθάδην 159 πραὺς ἀσίσε ταπεινὸς B 160 καὶ ἂν B γίνωσκε B 161 om B 162 ἔχων B θέλει ἐλέξει B 163 πρόσεχαι B διαυολῶν φύλαττε τὸν ἑαυτόν σου B 164 πολλὸν γὰρ B πολλάκις ἀγνοοῦντες B

καὶ λογοχαρικίζουσιν εἰς πρόσωπα μεγάλα.
πολλοὺς ἀνθρώπους ἔβλαψεν θρασυνομένη γλῶσσα·
πολλοὶ γὰρ ἔπαθον κακὸν ἀδίκως ἐκ τῆς γλώττης.
εἴ τι γινώσκεις κατὰ νοῦν, μελέτα νὰ τὸ ξέρῃς·
τὸ δ' ἀγνοεῖς, ἐπιμελοῦ καὶ τρέχε νὰ τὸ μάθῃς.
καλὸν ἔνι, τὸ ἔμαθες, αὔτ' οὐκ ἀλησμονήσῃς.
καὶ πάσχε καὶ ἀγώνιζε νὰ μάθῃς τὸ οὐκ ἠξεύρεις.
ὅλον τὸν χρόνον, ὦ υἱὲ, τὸν τῆς ζωῆς σου ταύτης
εἰς λογικὰ μαθήματα γύμναζε τὸν ἑαυτόν σου·
προκόπτεις γὰρ εἰς τὸ καλὸν ἀεὶ τῶν μαθημάτων,
καὶ μετὰ πάντων θαῤῥικῶς δύνασαι συντυχαίνειν,
καὶ τὸ γυρεύουσιν πολλοὶ κι ἐπεθυμοῦν νὰ μάθουν,
φαίνεσαι ὅτι ἠξεύρεις το κι ἐντρέπονταί σε ὅλοι.
τοὺς πάντας προσχαιρέτιζε μετὰ περιχαρείας,
καὶ μετὰ πάντων ἐφελκοῦ τῶν ὅλων τὴν ἀγάπην.
ἂς ᾖσαι εἰς πάντας πρόσχαρος, εὐστόμυλος εἰς ὅλους.
συγκάθιζε μετὰ καλοὺς, ἑνόνου μετ' ἐκείνων,
τοὺς δὲ κακοὺς ἀπόφευγε, μηδόλως ὁμιλῇς τους.
ἀγάπα τὴν ἀλήθειαν, παιδίν μου, παρὰ πάντα,
καὶ τοῦτο πληροφόρησον πάντα τὸν ἑαυτόν σου,
ὅτι ἂν εἴπῃς ἀληθῶς, βεβαίως νὰ τὸ ἔχῃς.
βλάπτοντ' οἱ μὴ ἀκούσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου·
λέγει γὰρ ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος κυρίου·
μὴ οὐρανὸν ὀμνύετε, μήτε τὴν γῆν κυρίου.
μὴ κάμῃς φίλους σύντομα καὶ πάλιν τοὺς ἀφήσῃς·
ὥσπερ γὰρ ἔνι συχαντὸν τὸ νὰ μὴ ἔχῃς φίλους,

---

165 λόγο A, λόγω B cf. v. 232. χαρικίζοντες καὶ εἰς B μεγάλα A, ἀφοροῦντα B 166 ἐκδιαβολῶν ἀδίκως B 167 om B, iure fortasse 168 κατὰ νοῦν A, καθεαυτὸν B ἠξέρης B 169 οὐκ ἀγ. υἱὲ A καὶ τρέχε om A τὸ om A 170 πάντοτε νὰ τὸ ξεύρης B 171 om B οὐκ addidi, om A 172 om B 173 λόγους καὶ μ. B 174 καὶ προκοπήν σοι γένηται ἀπὸ τ. μ. B 176 καὶ οὐ δύνανται το ἠξεύρειν B 177 φαίνεται ἐσὺ ἠξ. B καὶ ἔχεις τιμὴν μεγάλην B 178 προχ. A 179 μὲ αὐτὸν ἐφέλκεσαι τῶν πάντων B 180 καὶ εὐόμιλος B 181 καὶ ἑν. μετ' ἐκείνους B 182 καὶ πρόσεχε ἀπαύτους B post hunc add B καὶ ναἔχεις φίλους τοὺς καλλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς μὴ ἔχεις 183 τέκνον B 184 τοῦτο A, οὗτος B πάντα A, παιδίν μου B 186 τὸν scripsi e B, ὡς A pro 185—188 haec habet B: ὅτι καὶ ψέμα ἀν εἰπῆς ἀλήθειαν νὰ τὸ ἡγοῦνται· οἱ ὅρκοι τοὺς ὀμνύοντας βλάπτουν πολλὰ παιδίν μου· βλάπτουν τοὺς παρακούσαντας τὸν λόγον τοῦ κῦ τὸν λέγοντα μὴ ὀμνύετε μήται ἄνω μήτε κάτω ἀλλ' ὁ κῦ 6 ὡς ἐπίορκοι πρὸς ὅρκους ἀπαιτοῦνται 189 γίνου φίλος καὶ π. τ. ἀφ. A, μηδὲ ἀπροσεξίας B 190 τοῦ νὰ μὴ ἔχεις φίλον B

οὕτως ἔνι ὑπόψογον συχνὰ νὰ κάμῃς φίλους,
νὰ τοὺς ἀφίνῃς σύντομα καὶ νὰ γυρεύῃς ἄλλους.
ἕνεκεν τούτου πρόσεχε πρῶτον καλὰ καὶ σκόπει,
καὶ τότε γύρεψε καλῶς νὰ κάμνῃς τὴν φιλίαν.
ἀφ᾽ ὅτου φθάσῃς κι εὕρῃς τον ἐκεῖνον σοῦ τὸν φίλον,
τότε προχείρου μετ᾽ αὐτὸν μετὰ πολλῆς ἀγάπης.
ἂς ἦσαι τότε ἐλεύθερος, ἂς ἦσαι ἀφιερωμένος,
καὶ φρόντιζε τοῦ φίλου σου μετὰ πολλῆς ἀγάπης
παρὰ τὴν θεραπείαν σου καὶ τὴν ἀνάπαυσίν σου.
καλὴ καὶ πρώτη δοκιμὴ τοῦ φίλου ἔνε τοῦτο,
ὁκάποτε κι ὁ φίλος σου ᾽ς ἀνάγκην βοηθεῖ σε,
ἂν ἔχῃς καὶ περίστασιν καὶ συγκακοπαθεῖ σε.
ἂν ἴδῃς καὶ τὸν φίλον σου καὶ χρῄζει τίποτέ σου,
μὴ καρτερέσῃς νὰ τὸ εἰπῇ μηδὲ νὰ τὸ ζητήσῃ,
ἀλλ᾽ ἀπ᾽ ἐντεῦθεν πρόλαβε καὶ δός του μοναχός σου,
νὰ τοῦ τὸ δώσῃς, νὰ χαρῇ, οὐχὶ δι᾽ ἀτιμίαν.
ἐκείνους ἔχε μετὰ σὲ, ἀγάπα κι ἀποδέχου,
ὁποῦ πολλὰ συνθλίβονται μετὰ τῶν δυστυχούντων,
ἀλλὰ καὶ μᾶλλον χαίρονται μετὰ τῶν εὐτυχούντων.
κἂν ἔνι γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν εἶδεν κανεὶς πολλάκις
θλιβόμενον καὶ πάσχοντα, κακῶς καὶ συνεθλίβην,
μετὰ καμπόσον δὲ καιρὸν εἶδε τὸν εὐτυχοῦντα,
ἐζήλωσεν, ἐφθόνησε κι ἀπώσατο φιλίαν.
ὅταν εἰς φίλον κάθεσαι, μιμνήσκου τοὺς ἀποδήμους,
μᾶλλον ἂν ἦναι φίλοι σου καὶ περιπόθητοί σου,
ἵνα πληροφορῇς αὐτούς, ὅταν οὐδὲν τοὺς βλέπῃς.

---

191 οὗτος πάλιν ὑπ. ἔχειν πολλὴν φιλίαν B 193 καὶ διὰ τοῦτο γύρεβε B 194 om B 195 ἀφόταν A καὶ B, om A φίλον σου ἐκεῖνον B 196 ἐνηγκαλίσου τον καὶ δέξου τον ὡς φίλον B 197 om B 198 πάντα τὴν θεραπείαν B 199 om B 200 πρῶτο A (?) ἔνη τῶν φίλων τούτη B 201 οὐκάποτε A ὁποῦ εἰς δυστυχίσματα νὰ βοηθοῦν τοὺς ἄλλους B 202 ἂν ἔχουσιν περ. νὰ συμπεριπατοῦσιν B συγκακο-παθοῦσιν A, em Bursianus 203 ἀλλὰ καὶ ἂν ἴδῃς φίλον σου νὰ χρίζει τίποταί σου B 204 καρτερεῖς νὰ σὲ τὸ εἰπῇ ἢ νὰ σὲ τὸ ζ. B 205 δός το post 205 add B εἰδίσος καὶ ἄλλος φίλος σου νασεζητήσει πράγμα 206 pro νὰ fort. μὰ scrib. δώσῃς διεντροπὴν καὶ οὐχὶ διὰ φιλίαν B 207 ἔχαι καὶ καλοὺς B καὶ ἀποδ. AB 209. 210 om B qui hunc unum versum substituit τὸν ἕνα γὰρ καὶ τὸν αὐτὸν οἱ δὲ τινὰς πολλάκις 209 χαίρουνται A? 211 συνεθλίβη B 212 δὲ A, τὸν B εἰδὲ A, ἴδε B εὐτυχηκότα AB 213 καὶ A ἐξώσετον τὸν μάτον B, quod qua ratione interpretandum sit nescio. 214 μὲ φίλους B μνήσκου B, recte ad metrum 215 om B 216 καὶ αὐτοὺς πληροφορεῖς ὅταν τοὺς οὐκ ἠβλ. B

ἀεὶ καὶ πάντ' ἐνθύμου τους, μὴ λείπουν ἐκ τὸν νοῦν σου.
ὁπ' ἔχει χρήματα πολλὰ καὶ φρόνησιν οὐκ ἔχει,
οὐδ' ἠμπορεῖ νὰ οἰκονομῇ τὸ πρᾶγμα εἰς τιμήν του,
μὴ ἐπαινῇς τὸν πλοῦτόν του, μὴ ἐπιχαίρεσαί τον,
ὁμοιάζει γὰρ ἀστράτευτον ἄνθρωπον τοῦ πολέμου,
ὁποῦ καθίζεται εἰς φαρὶν παράξενον πρωτεῖον.
ὡσὰν ἀπάνθρωπος κακός, ὡσὰν ἐγκαρεμένος
θλίψιν τινὸς καὶ συμφορὰν βλέπε μὴ ὀνειδίσῃς.
ἂν ἠμπορῇς εὐεργετεῖν, ἂν ἠμπορῇς χαρίζειν,
καλοῖς δίδε καὶ χάριζε, νὰ σὲ εὐχαριστοῦσιν.
ἁποῦ κακοὺς εὐεργετεῖ καὶ ἀχαρίστους δίδει,
μόνον τὸ δῶρον ἔχασεν κι εὐχαριστιὰν οὐκ ἔχει.
ὥσπερ τινὲς οἱ τρέφοντες ξένων τινῶν σκυλία,
ἀφότι φάγαν τὸ ψωμίν, καὶ κατ' αὐτοῦ γαυγίζουν,
οὕτως καὶ ὁ ἀχάριστος τόσον ὑβρίζει πλέον.
τοὺς λογοχαρικίζοντας, ὅταν κακόν τι πράξῃς,
ἂν ἦν' καὶ φίλοι, φεῦγέ τους, ζημιὰν σὲ προξενοῦσιν.
ἂν γὰρ σὲ ὀνειδίσωσιν, καὶ μᾶλλον ὅταν σφάλλῃς,
πῶς γὰρ ἀφήσεις τὸ κακόν, πῶς νὰ τὸ ὑποφέρῃς;
πάντοτε γίνου ταπεινός, εὐόμιλος καὶ πρᾶος·
ἄνθρωπον γὰρ κενόδοξον τίς νὰ τὸν ἀγαπήσῃ;
ἂν ἴδῃς δὲ θυμούμενον ἄνθρωπον, μὴ λαλήσῃς,
εἴ τι σὲ εἰπῇ, καρτέρησε καὶ μακροθύμησέ τον,
κι ἀφότου παύσῃ τὸν θυμόν, καταπραΰνῃ ἡ μέθη,
τότε τὸν κατονείδισε κ' εἰπέ τον ὅσα θέλεις.
[τὸ πῦρ τὰ ξύλα δαπανᾷ, θυμὸς δὲ τὴν καρδίαν.]
τὸν δὲ παροξυνόμενον ἂν τὸν κατονειδίσῃς,

---

217 πάντα ἐνθυμοῦ A παντὸς ὅτι ἐνθυμήσαι τ. καὶ οὐ λ. B 218 ὁποῦ B φρόνεσιν B 219 οὐκ A, οὐδ' scripsi καὶ οὐ δύναται νὰ πολεμῇ πράγματα τῆς τιμῆς του B 220 om B 221 ἄνδρα ἠχρειωμένον B 222 καθέζ. B 223 ὥσπερ ἀπροκησικακεῖ καὶ ὡσᾶν ἐγκαρεμένος B 224 τινὸς A, ποταὶ B τινὸς μὴ ἐπιχαίρου B post 224 add B δι' οὗ τὸ μέλλον ἄδικον ἡ τύχει ἐπιδείξει 226 καλοὺς B καὶ νὰ A 227 ὁποῦ B 228 τὸν δῶρον του ἔχασαι εἰς αὔτον τὸν χωριάτην B 229 ἐκτρέφουσιν B 230 ἀφότου φάγουν B γαβίγουν B 231 ηὑρίζει B pro 233 hunc habet versum B: βλέπε ζημίαν σὲ προξενοῦν καὶ οὐδὲν καλὸν σὲ θέλουν 235 πῶς νὰ τὸ ἀφ. τ. κ. καὶ π. ν. τ. ἀπορρίψεις B 236 εἰς πάντας γίνου εὐ. καὶ ταπεινὸς καὶ πρ. B 237 ἄ. γὰρ B, γὰρ om A? post 237 add B: οὐκ οἶδα ὡς καὶ οἱ δοῦλοι βιαστικοὶ καὶ προσκαρτεροῦν μεταύτον 238 μὴ λαλήσῃς A, ὑπὲρ μέτρων B 239 εἴ τι καὶ ἂν ὑπόμεινον B 240 ἀφ οὗ κοιμήσει τ. θ. καὶ ἀφοῦ τὸν καταπαύσῃ B 242 om B iure: cf. infra v. 384 243 δὲ A, γὰρ B ἂν A, τίς νὰ B

ὁμοιάζει ὅτι ὠνείδισες ἄνθρωπον μεθυσμένον,
καὶ μᾶλλον δὲ χειρότερον ἔποισες παρ᾽ ἐκεῖνον.
ὥσπερ τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ τὴν φλόγαν ἐπαυξάνουν,
οὕτως καὶ τὸν θυμούμενον ὁ λόγος ἀγριαίνει.
μὴ γίνεσαι φιλόνεικος καὶ ὑβρισθῇς εἰς ὅλους.
μὴ γίνεσαι πολύκαλος εἰς τὸν καθένα λόγον,
μηδὲ θελήσῃς εὐδοκᾶν εἰς τὸν καθένα λόγον·
ἄνθρωπος εἶσαι καὶ ἐσὺ καὶ καθ᾽ ἑκάστην σφάλλεις·
μὴ χρήσῃς γέλος ἄτακτον καὶ ποίσῃς ψόγον μέγαν.
ὅταν ἀκούσῃς φρόνιμον λόγον νὰ σ᾽ ὠφελέσῃ,
ὅλον ᾽ς τὸν νοῦν σου θέσε τον καὶ χώριζε τὸ κρεῖττον.
οὕτως γὰρ γίνεται ὁ λαλῶν πρόθυμος εἰς τὸ λέγειν,
ἂν ἴδῃ καὶ προσέχῃς τον τὸν λόγον εἰς τὸν νοῦν σου.
εἰς τὸ διπλάσιον ὄφελος μόνος ἐσὺ κερδαίνεις,
ἐκ τοῦ λαλοῦντος ἔπαινον καὶ ἐκ τοῦ λόγου γνῶσιν.
καὶ τὸ ὀλίγον χάρισμα μεγάλον εὐχαρίστει·
ἂν τὸ μικρὸν εὐχαριστῇς, ἐπέρχεταί σοι μέγα.
φεῦγε τὰ συγκαθίσματα εἰς τὰς πολυποσίας·
εἰ δὲ συμβῇ καὶ κρατηθῇς μετά τινος εἰς δεῖπνον,
μὴ σὲ προλάβῃ τὸ κρασὶ, μὴ σὲ νικήσῃ ἡ μέθη,
μᾶλλον ἐσὺ προλάμβανε, ἐγείρου κι ἀναχώρει.
αἰσχρὸν γὰρ κι ἐπονείδιστον κι ἐπώδυνον ἡ μέθη.
καὶ ὅταν πάσχῃ ὁ στόμαχος ἀπὸ πολυποσίαν,
καταθολόνεται ἡ ψυχὴ, βλάπτεται καὶ τὸ σῶμα.
ἐκεῖνος ὅμοιός ἐστιν ἅρμα χωρὶς τὸν ἵππον,
ὡς σκάφος χειμαζόμενον μὴ ἔχον κυβερνήτην.

---

244 ὁμοιάζει A, εἰπήκασιν B 245 om B 246 δρυμοῦ A, πυρὸς B ἐξανάπτουν B 247 ἐπαγρεύει B 248 καὶ ὑβριστικὸς εἰς πάντας B 249 πολύκαλος A, δυσάρευστος B 250 μᾶλλον δὲ συγνωμόνει το καὶ ἀκροπαράτρεχέ τω B 251 κατὰ πάντα σφ. B 252 χρᾶσαι γέλων B ἄτακτος A? πίστις A, em Bursianus. in B versus exitus est αἰσχρῶν καὶ ἀπαιδεύτων 253 ἀκ. συντυχίας τινῶν καλῶν ἀνθρώπων B 254 ὅλον om B ᾽ς add Bursianus θὲς καὶ πρόσεχε καὶ πάντα νὰ ὀφελεῖσαι B 255 γίνεται A, λέγεται B 256 ἴδῃς A ἂν βλέπει ὅτι προσέχεις τον καὶ ἔνι ὁ νοῦς σου εἰς αὖτον B 257 εἰς om A μᾶλλον καὶ ἐπικερδένεις B 258 ἔπαινος A syllaba γνῶ in A evanida esse videtur 259 μεγάλως τὸ εὐχαρίστα B 260 καὶ ἐὰν B νασέλθοι καὶ ἄλλον πλέον B 261 εἰς A, καὶ B 262 μετά A, παρά B 263 νικήσῃ τὸ κρασὶν B προλάβῃ ἡ μ. B 264 ἔγειρε A 265 ἐπονείδιστον om A qui solum habet ἐπόδυνον ἡ μέθη. ἐπονείδιστον καὶ ἐφάρματον ἡ μ. B post 265 add B: καὶ μήτηρ ἔνει καὶ τροφὸς πάντων πολλῶν σφαλμάτων 266 ὁπόταν (om καὶ) B 267 καταθολοῦται B 268 καὶ εἰκάζει ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ἅ. χ. ἡνιόχου B. videtur ἡνιόχου rectum esse 269 ὡς σκάφος A, εἰ [i. e. εἰς] πλοῖον B ἔχων B

ἀρχὴ σοφίας ἔπαινος, ἀρχὴ δὲ μάχης ψόγος.
ἀργὰ καὶ μετὰ προσοχῆς πολέμει τὴν βουλήν σου
τὸ ἔργον μετὰ τὴν βουλὴν ποτὲ μὴ ἀθετήσῃς.
εἰ δ' ἔχεις τίποτες κρυπτὸν καὶ συμβουλὴν γυρεύεις,
ξενοπροσώπως ἀφηγοῦ καὶ μὴ φανῇ ἐδικόν σου,
καὶ νὰ κερδίσῃς τὴν βουλὴν καὶ νὰ σὲ λείπῃ αἰσχύνη.
ὁπόταν εἰς ὑπόθεσιν βούλεσαι ἐδικήν σου,
κι ἐνθυμηθῇς ὅτι ἔπαθες ἀπὸ κακοβουλίας,
μὴ θυμωθῇς, μὴ ὀξυνθῇς, μηδὲ κακοτροπίσῃς,
μᾶλλον δὲ στερεώθητι καὶ σκόπευσον τὸ κρεῖττον.
καλοὺς ἀνθρώπους φρόντισε νὰ ποίσῃς συνεργούς σου,
εἰ δὲ καὶ ποίσεις πονηροὺς καὶ πράξουν πονηρίαν,
αἴτιος εἶσαι τοῦ κακοῦ κ' ἐσὺ ἔχεις πλεὸν τὸ κρίμα·
ὅσα κακὰ κι ἂν πολεμοῦν, ἀπήλογος εἶσθαι θέλεις.
ἔπαινον θέλε τῶν καλῶν ἀντὶ πολλῶν χρημάτων.
πρᾶγμα κακὸν μὴ θεωρῇς μηδὲ ἀκούειν θέλε·
τὸ γὰρ κακὸν ἂν βοηθῇς, ἐσὺ κακὸς νὰ δείξῃς.
τὴν ἀρετὴν καὶ φρόνησιν ἀγάπα καὶ τὴν γνῶσιν
πλούτου παντὸς ἐπέκεινα καὶ θησαυρῶν μεγάλων.
ἐκεῖνα παραμένουσιν, ὁ πλοῦτος δ' οὐ προσμένει·
ὁ νοῦς γὰρ μέγας θησαυρὸς ἐπέκεινα τῶν ἄλλων,
εἰς τόπον ὀλιγούτσικον ἔνι 'ποχωρεμένος.
ὅταν σ' ἐπέλθῃ χαροπόν, μὴ τὸ κενοδοξήσῃς,
καὶ ὅταν σ' ἔλθῃ λυπηρόν, μὴ σὲ νικήσῃ ἡ θλίψις·
τὸν δὲ σκοπὸν τῆς λύπης σου μηδὲν τὸν φανερώσῃς,
ἵνα μὴ χαίρωνται οἱ ἐχθροὶ κ' οἱ φίλοι σου λυποῦνται.

---

270 om B 272 τὸ δὲ ἔργον B σύντομα τὸ ἐπεχείρει B 273 om A 274 ξενοπρεπῶς τὸ B καὶ μὴ A, νὰ μὴν B 275 αἰσχύνη B, quod aperte huic loco aptum est. ἡ ἔννοια A 276 καὶ AB θυμηθῇς τὰ ἔπ. B 278 post θυμωθῇς add ὅτι ἔπαθες ἀπὸ κακοβουλίας A post ὀξυνθῇς add δὲ ὡς υἱὸς A κακοκαρδήσῃς B 279 στερεώθησε κ. σκόπησαι B post hunc add B: ὡς πάντες γὰρ ἐπιμελῶς φροντίζουν τῆς ὑγίας 280 φρόντιζε νὰ στήσεις B 281 στήσεις AB, ποίσεις scripsi τῶν κακῶν B ἔχ. καὶ τὸν ψόγον B 283 om B ἦσαι A? 284 τῶν πολλῶν A πραγμάτων B 285 θυμηθῇς μὴδὲ συνηγωρίστω B ἀκούων A 286 ἂν τὸ β. καὶ ἐσὲν κακὸν νὰ λέγουν B 287 παίδευσιν ἀγάπα B 288 πλούτον ἐπέκεινα πολλῶν B θησαυρὸν μεγάλον AB 289 τὴν φρόνεσιν ἐπιμελοῦ τέκνον μου παρὰ πάντας B ἀπομένει AB, δὲν ἀπομένει Bursianus; cogitaveram quoque ἀποφεύγει 209 ἔστιν γὰρ μέγας θησαυρὸς καὶ ἐπέκεινα τῶν ὅλων B 291 καὶ εἰς B ποχωρεμένη B 292 σὲ AB καινοδ. A 293 σε ἐπέλθη θλιβερὸν B 294 θλίψεως (om σου) B 295 καὶ θλίβονται οἱ φίλοι B

ὁποῦ τὴν θλίψιν μοναχὴν οὐ δύναται φυλάξαι,
πῶς νὰ φυλάξῃ θησαυρὸν ἢ τίποτ' ἄλλον πρᾶγμα;
ἀπόφευγε τὰς ταραχάς, φεῦγε καὶ τοὺς κινδύνους·
εἰ δὲ συμβῇ σε κι ἐμπλακῇς εἰς κίνδυνον πολλάκις,
ὡς ἄνδρας ἀγωνίστησε νὰ ζήσῃς, ν' ἀποθάνῃς —
πάντες γὰρ ἀποθνήσκομεν κἂν οὕτως, κἂν ἀλλέως —
καλὸν καὶ ὑπερένδοξον τὸν ἔπαινον κερδάνῃς.
ὡς θέλεις νἄχουν, τέκνον μου, πάντες σ' οἱ κρείττονές σου,
οὕτως καὶ τοὺς ἐλάττονας τίμα καὶ πρόσεχέ τους.
φεῦγε τοὺς κολακεύοντας ἀπὸ κακοπραγίας,
ἀγάπα δὲ τοὺς λέγοντας ὀρθὰ ἀκολακεύτως.
ἀγάπα καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ τίμα κι ἀσχολοῦ τους,
ὅτι ὁ νόμος λέγει το, ἡ φύσις ἀπαιτεῖ το.
ἂν γὰρ οὐκ ἔχῃς εἰς αὐτοὺς ἀγάπην, ὡς ἁρμόζει,
ξένος οὐ μὴ σ' ἐμπιστευθῇ, καὶ εἶσαι ὑβρισμένος.
θέλε τοὺς ὄντας μετὰ σέ, ἀγάπα κι ἀποδέχου,
κάλλιον νὰ σ' ἐντρέπωνται παροῦ νὰ σὲ φοβοῦνται·
γεννᾷ γὰρ σέβας ἡ ἐντροπή, ὁ φόβος ἔχει μῖσος.
λόγους κακοὺς μηδὲν λαλῇς μηδὲ ἀκούειν θέλῃς,
ὅπου γὰρ θέλει πάντοτε ἀκούειν αἰσχροὺς λόγους,
λέγειν αἰσχρὰ οὐκ ἐντρέπεται, καὶ πράττειν οὐ φοβεῖται.
ἀπόφευγ', ὅσον δύνασαι, κενὰς αἰσχρολογίας,
πολλάκις γὰρ καὶ συγγενεῖς ἤγειραν κατ' ἀλλήλων,
καὶ ἔχθραν ἔβαλὰν πολλὴν μέσον γονεῖς καὶ τέκνα,
καὶ πόλεις ἐκατέσκαψαν κ' ἠφάνισαν τελείως,
καὶ εἰς κακὸν ἐνήργησαν χείλη διαβολέων.

---

296 ὅπου οὐδὲ λύπην μ. οὐκ ἠμπορεῖ B 297 τίποται B 299 σαι κίνδυνος πολλάκις παρελπίδα B 300 ἀγωνίσθησαι κἂν ζ. κἂν B 301 ἀποθνήσκουσιν B 302 κάλιον δὲ κ. B ἐπέρνης B 303 θέλεις γὰρ ναέχουσιν πάντες οἱ ἐπέκεινά σου B νἄχουν scripsi conl. v. 45 textus Maurophr., ἔχει A πάντας τοὺς κρείττονάς σου A, quod correxi 304 τίμα A, ἔχαι B 305 μετὰ κακοβουλίας B 306 ἀκολακεύτους A, καὶ νουθετοῦντας B post 306 add B: τοὺς ἐπαινοῦντας τὸ καλὸν ὡς πρέπει καὶ ἁρμόζει· τὸ δὲ κακὸν ἐλέγοντας [i. e. ἐλέγχ.] ὀρθὰ καὶ ἀκολακεύτως 307 τοὺς συγγενοῦς σου ἀγάπα τους, τίμα καὶ ἀσχ. τ. B 308 καὶ ὁ ν. λ. τ. καὶ ἡ φ. B 309 ἂν γὰρ αὐτοὺς ὁποῦ ἀγαπὰς ὡς πρέπει καὶ ἁρμόζει B 310 ἀτιμωμένος B 311 σοῦ τοὺς ἔχεις ἐξουσίαν B 312 τοῦ νὰ σὲ B περὶ B 313 ἡ ἐντροπὴ καὶ B τάξιν A, μίσος B 314 ἀργοὺς B ἀκούειν σε B 315 θέλεις διηνεκῶς λαλεῖν αἰσχρολογίας B 316 φοβᾶται B 317 ἀπόφευγε B φιλονικίας λόγους B 319 ἔ. μεγάλην ἔβαλαν μέσα εἰς γονεῖς καὶ εἰς τ. B τέκνων A 320 ἐφάνησαν B 321 καὶ ὅτι κακῶν ἐν. τῶν διαβολέων τὰ χείλη B

ὅταν σὲ στήσουν εἰς ἀρχὴν καὶ λάβῃς ἐξουσίαν,
τοὺς πρὸ ἐσένα σφάλλοντας, τέκνον μου, συγγνωμόνει,
τοὺς δὲ καὶ καταβλάπτοντας καὶ κρῖνε καὶ τιμώρει,
διὰ νὰ σ' ἐντρέπωνται πολλοί, κι ἄλλοι νὰ σὲ φοβοῦνται.
ὅσον τὸ δύνασαι, υἱὲ, φεῦγε τὰς ἀδικίας,
κἂν εὐτυχῇς, κἂν ἀτυχῇς, κἂν ἔχῃς, κἂν οὐκ ἔχῃς.
ὁ πένης γὰρ ἂν ἀδικῇ, ἐξαφορμεῖται οὕτως,
ὅτι πολλὰ τὸν λείπονται καὶ ἐξ ἀνάγκης κλέπτει.
ὁ πλούσιος ἂν ἀδικῇ καὶ τοὺς πτωχοὺς ζημιόνῃ,
κόλασιν ἔχει φοβερὰν καὶ σύγκρισιν μεγάλην·
ἡ πρᾶξίς γὰρ ἡ ἄβουλος οὐκ ὠφελεῖ, ἀλλὰ κόπτει,
ὀλίγοι δίχα τῆς βουλῆς ἐπέτυχον τὴν πρᾶξιν.
πρῶτος καλὸς καὶ δυνατὸς ἐκεῖνος ὁ δυνάστης,
ὁποῦ τὸ δίκαιον σύντομα νοήσει κι ἐξελέγξει,
μᾶλλον ὡς δίκαιος δικαστὴς τὸ δίκαιον προτιμᾶται,
τὴν δ' ἀδικίαν ἐκμισεῖ ὡς ᾆδικον καὶ φαύλην.
οὕτως, παιδίν μου, σπούδαζε νὰ ἐγνωρισθῇς εἰς ὅλους.
ἐπαίνει πάντα τὸ καλὸν, δι' οὗ νὰ σ' ἐπαινέσουν·
τὸ γὰρ καλὸν καλὸν ἔνι κ' οἱ πάντες ἀγαποῦν το,
αὐτοὶ δ' ὁποῦ τὸ πράττουσιν, μόνοι τὸ ἔχουν κέρδος.
πολλάκις οἱ ἀπρόσεκτοι λέγουν ἀπερισκέπτως·
λέγειν αἰσχρὰ οὐκ ἐντρέπονται καὶ πράττειν οὐ φοβοῦνται.
ἀλλ' ὁ δυνάστης ὁ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον
ἄλλους δυνάστας ν' ἀδικοῦν, ἄλλους νὰ * περεάζουν.
σὺ δὲ, ἂν ἔχῃς φυσικὸν προτέρημα ὀλίγον,

---

322 καὶ λάβῃς A, ἐδώσουν σε B 323 τέκνον μου A, γενναίως B 324 τοὺς δὲ ἄλλους κ. B 325 νὰ ἀγαπᾶσαι ὑπὸ πολλῶν, δικαίως νὰ ἡγεῖσαι B 326 φεῦγε παιδίν μου ὡς δύνασαι B τὴν ἀδικίαν B 327 δὲν A 328 ἂς προλαμβάνῃ πάντοτε τὴν πρᾶξιν ἡ βουλή σου B 329 πράξις γὰρ ἀσυμβούλευτος οὐκ ὠφελεῖ ἀλλὰ βλάπτει B 330—332 om B 332 ἡ πρ. scripsi, ἡ om A 333 καὶ ὀλίγα δίχα συμβουλῆς B τὰς πράξῃς B 334 καλὸς καλὸς καὶ ἐπαινετὸς ὁ δικαστὴς ἐκεῖνος B καὶ scripsi, ὁ A 335 καὶ ἐνεργεῖ καὶ πράττει B 336 ἄλλος δικαίως φοβηθῇς A, quae emendavi ut potui καὶ δι' ἔχραν (sic) οὐ προδίδοται καὶ χρίματα οὐκ ἐνδρανίζειν substituit B 337 ἀλλ' ὥσπερ φίλος καθαρὸς τὸ δίκαιον προτιμᾶται B 338 οὕτως A, τέτιος B γνωρίσθῇς εἰς πάντας B 339 καὶ μᾶλλον πρᾶται τὸ καλὸν διὰ νασὲ εὐχαριστοῦσιν B 340 ὅσοι γὰρ τὸ ἔχουν φυσικὸν καὶ οὐ πράττουν τὸ ἁρμόζει B καλὸν ἔνι κ' scripsi conl. v. 80 Maurophr., κάλλιον A 341 ἀλλὰ ἐπιθλίβουν καὶ ἀδικοῦν καὶ τὸν θεὸν ὑβρίζουν B 343 αἰσχρὰν A totum versum om B 344 sq ὁ θεὸς δι' αὐτῶν ἔδωκεν ταύτας τὰς ἐξουσίας εἰς τὸ ἐπιθλίβειν τὸ ἀδικὴν τὸ καταβλάπτειν ἄλλους B 346 ἔχει B προτέρημαν B

με τὴν καλογνωμίαν σου σπούδαζε νὰ τ᾿ αὐξήσῃς,
νὰ ἐπαινῆσαι εἰς πολλοὺς καὶ νὰ τιμᾶσαι πλέον.
ἄν τις ποιήσῃ σε καλὸν ἤ τι ἀγαθοσύνη,
ἔχε το πάντοτε εἰς νοῦν, μὴ τὸ ἀλησμονήσῃς.
εἰ δὲ κακόν σοι τίποτες τὶς ἕτερος ποιήσει,
ἀπαλησμόνει το γουργὸν καὶ ῥῖπτε το ἐκ τὸν νοῦν σου.
τὸ μὲν γὰρ ἐκ χρηστότητος καὶ γνώμης ἐλευθέρας,
ἀπὸ καρδίας καθαρᾶς, ἐκ μεγαλοψυχίας,
φιλάνθρωπος κι ἐπαινετὸς ἐχθροῖς οὐκ ἀνταποδίδει,
καὶ μᾶλλον τοὺς ὁμογενεῖς ἢ καὶ τοὺς ὁμοφύλους.
τοὺς συχνοευεργετιστὰς ὀνόμαζέ τους φίλους.
[καὶ φίλοι σου νὰ γένωνται καὶ νὰ μὴ τοὺς πικραίνῃς]
ὅταν σ᾿ ἐπέλθῃ τίποτες πρᾶγμα ἐξ ἀδικίας,
μὴ τὸ χαρίσῃς φίλον σου ἢ (γείτον') ἐδικόν σου·
ὅτι ἂν ἔνι φίλος σου, οὐ μὴ σὲ ἐπαινέσει,
ἀλλὰ μᾶλλον ὡς μισητὸν καὶ βδελυκτὸν νὰ σ᾿ ἔχουν.
εἰ δὲ κακὸν εὐεργετεῖς, ἔχεις διπλῆν ζημίαν,
ὅτι κακῶς ἐκέρδισας ἐξ ἀδικίας πρᾶγμαν,
καὶ δίδεις το τὸν φίλον σου, συμμεριστὴν τὸν κάνεις,
οἱ δὲ καλοὶ βαρύνονταί σ᾿ ὡς ἄχρηστον τὴν γνώμην,
καὶ ἀποστρέφονται λοιπόν, φίλον οὐκ ἔχουσίν σε.
ἂν πρός τινας ὑποσχεθῇς τίποτε νὰ χαρίσῃς,
σύντομα τοῖς τὸ χάρισε, νὰ ἔνε ἡ χάρις χάρι·
ἐκεῖνον τὸ ὑποσχεθῇς ἀκέραιον τὸ πέμψε,
εἰ δὲ δώσεις τὸ ἥμισυ, ἡ χάρις ὅλη ἐχάνθη.
ὁ γὰρ λαβὼν οὐ χαίρεται τοσοῦτον εἰς τὸ ἐπῆρεν,

---

347 μὲ τὴν καλήν σου συγνωμὴν B 348 νὰ ἀγαπᾶσαι ὑπὸ πολλῶν καὶ δίκαιος νὰ ἡγεῖσαι B 349 καὶ ἂν σε ποιήσει τίποται ΄προτέρημαν ὀλίγον B 350 οἷος ἀνένιπάντοτε ἔχε τον εἰς τὸν νοῦν σου B 351 εἰ δὲ καὶ κάμῃς τίποτε προτέρημαν ὀλίγον B 352 ἀπηλησμόνη τὸ (τὸν A) γουργὸνεὔγαλτο ἀπὸ τὸν νοῦν σου B κρύπτε A, quod recte me emendasse spondeo 353 sq τοιοῦτον ἓν χριστότερον καὶ γνώμης εὐχαρίστου B 355 φιλάνθρωπον καὶ ἐπαινετὸν ἐχθρὸν μὴ ἀποδίδῃς B φιλόψυχος ἐπ. A 356 ἢ καὶ scripsi, καὶ A, μᾶλλον B 357 εἰ δὲ ἔχεις ἐβεργέτα τους καὶ φίλους νὰ τοὺς ἔχεις B 358 om B 359 ἄν σε ἐπέλθῃ τίποτες πράγμαν ἐξ ἀδ. B 360 γείτον' addidi conl. v. 108 Maurophr., om A μὴ τὸ χαρίσῃς φίλον σου νὰ τὸ εὐχαριστῆσι B 361. 362 om B 363 εἰ δὲ χαρίσῃς τὸ κακὸν B 364 ἐξ ἀδ. πρ. A, ὅτι πολλοὶ βαροῦνται B 365. 366. 367 om B, qui hunc substituit versum ὡς ἄδικον τῆς γνώμης σου καὶ νὰ σὲ εὐχαριστοῦσιν 368 τινας scripsi, τιναν libri 370 ἐξαιρέως τὸ δίδε (ceteris omissis) B 371 εἴτε καὶ δώσεις τὸ ἡμισόν, ἡ χάρη ὅλη ἐχάθην B 372 εἰς A, ὡς B

ὅσον εἰς τὸ τὸν ἔλειψεν λυπεῖται καὶ γογγύζει.
ἂν δώσῃς τίποτε τινὰν, μηδὲν τὸ ὀνειδίσῃς,
μὴ χάσῃς καὶ τὸ δῶρόν σου καὶ τὴν εὐχαριστίαν,
καὶ ὁμοιάσεις γεωργὸν ἄπορον κατὰ πάντα,
ἀφότου σπείρῃ τὴν σπορὰν καὶ κλείσῃ τὸ χωράφιν,
ἐμπάζει τὰ χοιρίδια του καὶ σκάπτουν τὸ χωράφιν,
ἀποστερεῖται τὸν καρπὸν καὶ χάνει καὶ τὸν σπόρον.
τί δὲ ἐκέρδισεν λοιπὸν ὁ ἄτυχος ἐκεῖνος;
οὕτως ἐσὺ, υἱούτσικε, βλέπε τὸ τί σὲ λέγω.
ὅπου θυμόνεται πολλὰ κι ὀργίζεται μεγάλα,
μόνος του γίνετ' ἔξοικος καὶ μὲ τὸ θέλημάν του.
τὸ πῦρ τὰ ξύλα δαπανᾷ, θυμὸς δὲ τὴν καρδίαν,
παρασαλεύει λογισμοὺς, καταθολόνει φρένας,
θηρίον ἄγριον ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον ἐξαίφνης.
εἰς πάντας ἔχε καθαρὰν ὑπόληψιν, παιδίν μου.
ὅπου σὲ εἰπῇ μυστήριον κι ἐμπιστευθῇ σε λόγον,
μὴ τὸ φαυλίσῃς πρόσεχε καὶ μὴ τὸ φανερώσῃς,
καὶ κρίνουν σ' ἀνυπόληπτον καὶ βαρεθοῦν σ' οἱ πάντες,
ἄλλος οὐ μὴ σ' ἐμπιστευθῇ, καὶ εἶσαι ὑβρισμένος.
ἀνδρὸς φρονίμου καὶ καλοῦ τῶν ἀσκοπήτων μέλει,
τὸν ἑαυτόν του νὰ κρατῇ παρέτοιμον εἰς τοῦτα,
ὅταν τὸν ἔλθῃ τίποτες, νὰ τὸ βαστάζῃ ὡς ἄνδρας,
νὰ τὸ μεταχειρίζεται καὶ νὰ δουλαγωγῆται.
τὸν ἄρρωστον, τὸν λαίμαργον τίς νὰ τὸν θεραπεύσῃ,
καὶ τὸν μωρὸν ἂν δυστυχῇ τίς νὰ παρηγορήσῃ;
ὁ φρόνιμος ἂν δυστυχῇ, μόνος παρηγορεῖται,
ὁ δὲ μωρὸς ἂν δυστυχῇ, παρηγοριὰν οὐκ ἔχει.

---

373 ὅσον γὰρ εἰς τὸ ἔλυψεν γογγίζει καὶ λυπᾶται B **374** ἀνδώσει B τοῦτο ὠνειδήσεις B **375** μὴ Bursianus, καὶ AB εὐχ. σου B **376** ὁμοιάζεις ἄχριστον γεωργὸν ὥστις ἀφότου σπήρει B ἄσπορον A **377** ἐμβάζει εἰς τὸ χωράφιν του χοίρους ἢ ἄλλα ζῶα B **378** καὶ ἀποστερῆται B, ἀποστερεῖ τε A **380. 381** om B **381** υἱούτζηκε A **382** γίνωσκε ὁποῦ θυμώνεται πολλὰ καὶ ὑπὲρ μέτρον B **383** ἔξοικος A, ἔξειχος B post hunc versum add B καὶ πολεμᾶται πάσχοντα ὅπως δαιμονισθείη **384** δαπανεῖ A **386** καὶ ὡς θῆρας ἄγριον A δεικνῦ B **388** καὶ ἐμπιστευθῆσαι λόγον B, quae verba om A **389** τὸν B **390** σε utroque loco B, priore tantum A (qui alterum σε om) **391** καὶ ἄλλως B σε AB νὰ εἶσαι ἀτιμωμένος B post 391 ἀνδρὸς καὶ φρονίμου λαὶ καλοῦ ἀκούων κράτει τὸν ἑαυτόν σου κράτειε τον παρέτοιμον εἰς τοῦτον A ἀ. φ. κ. κ. ἀ. καὶ σκόπει καὶ τὸ μέλλον κράτιέ τ. π. εἰς τ.: B. quae delevi. ceterum dixi de hoc loco in appendice. **394** τίποτα **395** καὶ νὰ μ. νὰ τὸ δουλαγωγήσει B **397** τίς νὰ τὸν B **399** om B

εἰς τὰς χαρὰς τῶν φίλων σου κ᾽ εἰς τὰ καλέσματά των
νὰ γίνεσ᾽ ὁλοπρόθυμος καὶ τρέχῃς κ᾽ ὑπαγαίνῃς·
εἰς θλίψεις δὲ καὶ συμφορὰς τρέχε καὶ πρὶν σὲ κράξουν,
καὶ μέριζε τὸ πάθος τους, ἔχε κοινὸν τὸν πόνον·
τοῦτο γὰρ ἔνι ἄξιον ἀγάπης εἰς τοὺς φίλους.
μὴ ἀναισχυντήσῃς γέροντα μηδὲ καταφρονήσῃς,
νὰ σ᾽ εὔχουνται ὁλόψυχα καὶ νὰ μακροχρονίσῃς.
ἂν ἔλθῃς εἰς ὑπόθεσιν καὶ σύμβουλον γυρεύῃς,
γερόντων ζήτησε βουλὰς ἀνθρώπων πειρασμένων,
τῶν δέ γε νέων τὰς βουλὰς ποτὲ μὴ τὰς γυρέψῃς.
ἄκουσον δὲ παράδειγμα παλαιᾶς ἱστορίας.
τοῦ Σολομῶντος ὁ υἱὸς ὁ Ῥοβοὰμ ἐκεῖνος
δώδεκα σκῆπτρ᾽ ἐκράτησεν τὰ εἶχεν ὁ πατήρ του,
καὶ πάντες ἐσυνήχθησαν λέγοντες πρὸς ἐκεῖνον·
„ἐλάφρυνον τὰ βάρη μας, περιανάπαυσόν μας,
πολλὰ γὰρ μᾶς ἐβάρυνεν ὁ μέγας ὁ πατήρ σου,
ἀνάπαυσόν μας ὀλίγον καὶ νὰ μᾶς ἔχῃς πάντα,
δοῦλοί σου πάντες νὰ ἤμεθεν καὶ πάντας νὰ μᾶς ἔχῃς.“
ἀκούσας οὖν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους των ἐκείνων,
[εὐθὺς τοὺς ἀπεκρίνατο, τοῦτον τὸν λόγον λέγει]
„ἀφῆτέ με νὰ βουλευθῶ μετὰ τῶν ἐδικῶν μου,
ὑπάγετ᾽, ἀναμείνατε μόνον καὶ τρεῖς ἡμέρας,
καὶ τότε δεῦτε πρὸς ἐμὲ καὶ ὅτι νὰ σᾶς εἴπω.“
ὑπῆγαν, ἐκαρτέρεσαν οἱ πάντες, ὡς τοὺς εἶπεν,
ὁ βασιλεὺς ὑπέμεινεν μετὰ τοὺς οἰκιακούς του.
„εἰπέτε με τί λέγετε, δότε βουλὴν εἰς τοῦτο.“
εὐθὺς οἱ φρονιμώτεροι γέροντες εἶπον τοῦτο

---

400 τους in fine B 401 γίνεσαι AB καὶ τρ. A, νὰ τρ. B καὶ ὑπ. A, να π. B 402 θλίψιν B συμφορὰν B 403 τὸν πόνον B διπλὸν τὸ πάθος B 404 ὅτι οὗτον ἔνι φρόνιμον τὸν καταλήθειαν φίλων B 405 αἰσχυντίσεις A 406 νασεπαινοῦν νασεύχονται B 407 συμβουλὴν B 408 ἔπερνε βουλὴν B 409 τῶν δὲ τῶν A, alterum τῶν om B. scripsi γε, secutus v. 158 Maurophr. cogitari potest etiam de τῶν δὲ νέων τὰς συμβουλάς. ποτὲ A, ποσῶς B ἡγεῖσαι B 410 δὲ A, γὰρ B 412 σκῆπτρα AB 414 περιανάπαυσέ B 415 ὁ μέγας A, καὶ ἔθλιψεν B 416 hunc substituit versum B καὶ ἂν μᾶς ποιήσεις τίποτες καλὸν καὶ ἂν μᾶς παρηγορήσῃς 417 πάντοτε ἐσώμεθα καὶ νὰ σὲ εὐχαριστοῦμεν B 418 ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς τόκουσεν οὗτος τοὺς ἀπεκρίθη B 419 om B 420 om B 421 ὑπάγετε AB 422 ἐμὲν καὶ ὁκάτι B 423 ἐπῆγαν καὶ B 424 καὶ ὁ β. ἀπόμεινεν μόνον μὲ τοὺς ἰδίους B post hunc add B ἐκάθησεν καὶ ἠρώτισεν τοὺς πάντας περὶ τούτου καὶ αὖθις οἱ φρονιμώτεροι λέγουν τὸν βασιλέα 424. 425 om B

„εὔλογον ἔνι τὸ ζητοῦν καὶ μὴ τοὺς παρακούσῃς,
ἀνάπαυσέ τους ὀλίγον καὶ πάντα νὰ τοὺς ἔχῃς.“
πλὴν οὐκ ἠρκέστη ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν βουλὴν ἐκείνην,
[ἣν εἴπασιν οἱ γέροντες οἱ πολυπαθημένοι,]
ἀλλὰ τοὺς νέους ἔκραξεν μᾶλλον τοὺς θρασυτέρους,
ὁποῦ ἦσαν συνανάτροφοι μετὰ τὸν βασιλέα,
ἐκάθισεν, ἠρώτησέν τους ὅλους περὶ τούτου
„εἴπατε νέοι καὶ ὑμεῖς, δότε βουλὴν εἰς τοῦτο.“
ἐκεῖνοι ὡς θρασύτατοι, κακοί τε καὶ αὐθάδεις,
κακὴν βουλὴν τὸν ἔδωκαν, ὡς ἔδειξεν τὸ τέλος.
ὅμως ἐπροτιμήσατο τὴν συμβουλὴν ἐκείνην,
τῶν δὲ γερόντων τὴν βουλὴν ἐκείνων τῶν φρονίμων
ἀφῆκέν την ὡς ἄχρηστον, οὐδὲν τὴν ἀσχολήθην.
μετὰ δὲ τὴν παραδρομὴν τῶν ἡμερῶν τῶν τρίων
ἦλθεν τὸ πλῆθος πρὸς αὐτὸν πάλιν καὶ παρεκάλει
„ἐλέησον, παρηγόρησον τὴν ἀγανάκτησίν μας.“
ὁ βασιλεὺς δὲ πρὸς αὐτοὺς μετὰ θυμοῦ τοὺς λέγει
„οὐκ ἐλαφρύνω τίποτες, μηδὲν παρακαλεῖτε·
ἐβάρυνέ σας, λέγετε, μεγάλος ὁ πατήρ μου,
ἐγὼ τὸ σᾶς ἐβάρυνε νὰ τὸ διπλοτριπλάσω.
ἐπαίδευσέν σας, λέγετε, διὰ δαρμοῦ καὶ κούρσου,
νὰ σᾶς παιδεύσω ἐγὼ διπλᾶ καὶ νὰ σᾶς καταφθείρω.“
εὐθὺς τὸ πλῆθος ὥρμησεν εἰς ταραχὴν καὶ ζάλην
καὶ μετὰ θράσους καὶ θυμοῦ λέγουν τὸν βασιλέα
„ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου, ποίμανε τὸν λαόν σου·
οὐκ ἔχεις μέρος μεθ᾽ ἡμῶν οὐδὲ κληρονομίαν.“
καὶ παρευθὺς ἐχώρισαν τὰ δώδεκα τὰ σκῆπτρα,
ὁ βασιλεὺς δ᾽ ὑπέμεινεν μόνον μὲ τοὺς οἰκείους.

---

429 ἠρκέσθη B 430 om B 432 ἄθρωποι φαινόμενοι ἐκείνου A, quam lectionem cum non intellegerem, cod. B secutus sum 433 om B 434 νέοι om B ὑμεῖς A, ἐσεῖς B, qui postea addit τί λέγεται 435 δὲ ὡς θρασύτεροι καὶ μᾶλλον περὶ τούτου B 436 ὡς B, καὶ A 437 καθὼς καὶ προετιμήσαντο B τὴν συμβουλὴν ἐκ. B, βουλὴν τῶν ἑτέρων A 438 καὶ τῶν B 439 ἐσχολήθην A 440 καὶ μετὰ τ. B ἡμ. ἐκείνων B 441 πάλιν om B παρεκάλουν B 442 παρηγόρησον A, συμπάθησον B 443 καὶ ὁ β. ὡς ἤκουσεν οὗτος τοὺς ἀπεκρίθην B 445 μεγάλως σας ἐβάρυνεν ὡς λέγεται ὁ πατήρ μου B 446 καὶ ἐγὼ B 447 ἐπαίδευσαν A? κούρσου A, ξύλου B 448 καὶ ἐγὼ διπλοῦ παρὰ ἐκείνων B post hunc add B μετὰ σκορπίων καὶ ἐχιδνῶν καὶ νὰ σᾶς ἐξαλείψω 449 εὐθὺς A, καὶ αὖθις B καὶ ζάλην A, μεγάλην B 450 θάρσους B 451 τὴν πόλιν B ποίμαινε B 452 μεθυμὸν B 453 ἐγένετο τὰ δώδεκα σκῆπτρα εἰς ἕνα B 454 καὶ ἀπέμεινεν ὁ βασιλεὺς μόνον μὲ δύο σκῆπτρα B

εἶδες, παιδίν μου, τ' ἔβλαψεν ἡ συμβουλὴ τῶν νέων.
ὁπόταν ἴδῃς γέροντας ἀνθρώπους πειρασμένους,
ὅτι λαλοῦν ὑπόθεσιν, μηδὲν τοῖς περικόπτῃς,
ἀλλ' ἄκουε μετὰ προσοχῆς, πολλάκις ν' ὠφελιέσαι.
ἔχε 'ς τὸν νοῦν σου πάντοτε μελέτην τοῦ θανάτου,
ὁ φόβος νὰ σὲ ἐκφοβῇ, ἐκ τὸ κακὸν νὰ λείπῃς.
ἂν γένῃς ὑπὸ κεφαλὴν καὶ πέσῃς εἰς ἀλλάγιν,
τὴν κεφαλήν σου πρόσεχε πάντα νὰ θεραπεύσῃς,
τοὺς δὲ συστρατιώτας σου τίμα καὶ ἀσχολοῦ τους.
ὅταν δὲ γίνεται βουλή, μὴ λείπῃς ἀπεκεῖσε,
καὶ μᾶλλον δὲ κι ἂν σὲ ἀφοῦν κι ἂν σὲ παραχωρήσουν,
προθύμως ἄκουε καλὰ τὰ λέγουν οἱ φρονίμοι,
ὅπου ἠνδραγάθησαν πολλὰ κ' εἶδαν πολλοὺς πολέμους,
κι ἐκέρδισαν μετὰ χαρᾶς πράγματα εἰς τιμήν τους,
μέριζε πάντοτε καὶ σὺ καὶ κάμνε, ὡς ἐβλέπεις.
τοῦτο πληροφορήθητι καὶ βάλε εἰς τὸν νοῦν σου,
πᾶν πρᾶγμα ἀπολαυτικὸν ἔχει καὶ χορτασίαν,
τῷ γὰρ νικᾶν κι ἀνδραγαθεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς τροπόνειν
γίνεται χαροπώτερος καὶ πρόθυμος εἰς τοῦτο,
καὶ πάντοτ' ἔνι δόκιμος, πάντοτε φήμην ἔχει.
τοῦτο γὰρ ἐπεγίνωσκε τὸν ἄνδρα τὸν καθένα,
ὅταν τύχῃ εἰς πόλεμον νὰ πολεμήσῃ ὡς ἄνδρας,
ὅπου νὰ ζήσῃ μὲ τιμήν, ν' αὐξάνῃ τ' ὄνομά του,
εἰ δ' ἀποθάνῃ, ἀπόθανεν πάλιν μὲ τὴν τιμήν του.
κάλλιον λάβε θάνατον μετὰ τιμῆς, παιδίν μου,

---

455 βλέπεις B fort. ἰδές? 457 τοῖς A, τοὺς B 458 ὠφελεῖσαι B 459 εἰς AB 460 καὶ ὁ φ. νὰ σὲ πολεμεῖ καὶ — νὰ ἀπέχης B 461 om B ἀλλάγην A 462 πάντας A καὶ τίμα καὶ ἀσχολοῦ τον B 463 om B 464 βουλὴν A λίπης A? ποταὶ ἀποκὴ μὴ λύπης B 465 δὲ καὶ ἂν σὲ ἀφοῦν A, ἄνσε ἀφίνουσιν B παραχωροῦσιν B 466 καὶ εἰς τὸν νοῦν σου θέτε τα λέγουν οἱ πειρασμένοι B 467 εἶδαν πολλοὺς A, ἴδασιν B 468 καὶ ἔποικαν μὲ τὰς χεῖρας τους B 469 πάντοτε περιεργάζου τους, θέλω νὰ τοὺς μιμᾶσαι B 470 βάλε το εἰς τὴν ψυχήν σου B βάλλε A? 471 ἀπολαυστικὸν B 472 τὸ A, τῷ scripsi. τὸ δὲ ἀνδραγαθεῖν καὶ ὑπερνικᾶν καὶ τοὺς ἐχθροὺς τροποῦσθαι οὐκ ἔχει κόρον κἂν ποσῶς οὐκ ἔχει χορτασίαν· ἀλλ' ὅσον τις ἀνδραγαθεῖ καὶ τοὺς ἐχθροὺς τροπώνει B: qua de causa dubitare licet num forte Sathas in describendo cod. A simili versuum exitu deceptus haec verba omiserit; sunt enim ad sensum perquam idonea 473 τοῦτον A 474 καὶ εἰς πάντας B πάντες ἔχουν τον φίλον B 475 γὰρ πρέπει γίνωσκε τὸ καταλήθειαν ἄνδρα B 476. 477 om B, qui tamen hunc unum continet versum καὶ ἔστω τοῦ ζῆν μετὰ τιμῆς καὶ ἄδεται τὸ ὄνομά του 478 ἀπόθανεν B 479 καλὸς γὰρ ἔνι ὁ θάνατος B

παρὰ τὴν ἄχρηστον ζωὴν καὶ τὴν ἀτιμωμένην.
ὅταν ποιήσῃς τίποτες προτέρημαν ὀλίγον,
μὴ καυχηθῇς, υἱούτσικε, μὴ τὸ κενοδοξήσῃς,
ἀλλ᾽ ὑποκλίνου πλεότερον καὶ ταπεινώσου πάντα·
ἄφες τὸ λέγειν, ἄφες το, κι ἂς τὸ λαλοῦσιν ἄλλοι.
᾽ς τὸ ἕναν σου προτέρημα πρόσθες καὶ ἄλλον ἕναν·
ἀνδρείαν καὶ ταπείνωσιν τὴν καλητέραν κόσμου.
ἔχε τὰ πάντα συνετῶς καὶ περιπαιδευμένα.
ἔνδυσε πένητα γυμνὸν, χόρτασε πεινασμένον,
θλιμμένους παρηγόρησον, ἀῤῥώστους ἐπισκέπτου.
εἴ τι γὰρ δώσῃς πένητος, εἴ τι καλὸν ποιήσῃς,
ἐδάνεισές τα τὸν θεὸν καὶ θέλει σοι τὰ δώσει
ἑκατονταπλασίονα ἔνδον τοῦ παραδείσου.
εἰ δ᾽ εἴπῃς ὅτι „ἐπτώχηνα, δὲν ἔχω τί νὰ δώσω,“
κἂν στέναξον, συμπάσχισον καὶ παρηγόρησέ τους·
θεὸς τὸ κατὰ δύναμιν αὐτὸ ζητεῖ καὶ θέλει.
κάλλια νὰ δώσῃς ὀλίγον καὶ μετὰ προθυμίας,
παρὰ νὰ δώσῃς τὸ πολὺ καὶ νὰ τοὺς τ᾽ ὀνειδίσῃς.
λέγει γὰρ τοῦτο ἡ γραφὴ „ὅπου πτωχοὺς ξενίζει,
αὐτὸς ἐξένισε λοιπὸν ὡς τοῦ θεοῦ ἀγγέλους.
ἀπ᾽ ὅλον τὸ κατόρθωμα ἡ ἀγάπη ἔνι κρεῖττον.
ἂν ἔχῃς ὅλα τὰ καλὰ καὶ λείπῃ σ᾽ ἡ ἀγάπη,
οὐδὲν ἐποῖσες τίποτε, καὶ χάνεις εἴ τι ἐδῶκες.“
γνώμης ἔνι ἀληθινῆς τὸ τῆς ἀγάπης ταύτης,

---

480 περὶ A 482 ποτέ σου μὴν τὸ καυχισθῇς μηδὲ καινοδοξῇς το B 483 πλεότερον A, μάλιστα B καὶ πλεῖον ταπεινώνου B 484 ἄ. τὸ νατο ἐβλέπουσιν ἄλλοι ὁποῦ γινώσκουν B 485 ᾽ς om A, καὶ εἰς τὸ ἕνα σου προτέρημαν προθέτουν ἄλλον ἕνα B 486 om B qui haec addit βλέμα θρασὴν καὶ ἀναίσχυντον καὶ τράχειλον ἢ ψαύχην ὀφρύδιν σαλευόμενον καὶ ἀναπερασμένον καὶ περιπάτημαν γοργὸν καὶ αἰσθρότην συντυχίας ἔλεγχος ἒν καὶ ἀπόδειξις καὶ τῆς ψυχῆς κακίας καὶ φεῦγε ἐκ τοῦ πάντοτε μὴ σὲ καταδουλώσει πάντες ὁποῦ σὲ ἐβλέπουσιν τὰ καλὰ πάντα νὰ σὲ ἀγαποῦσιν 487 om B περιπεδ. A 488 γυμνὸν A, πτωχὸν B 489 καὶ ἄρρωστον B 490 ὅσα. γὰρ δώσεις τοῖς πτωχοῖς καὶ ὅσα καλὰ νὰ κάμης B 491 καὶ θ.—δώσει A, χρεώστην ἐκεῖνον ἔχεις B 492 om B ἑφταπλασίωνα A, emend. coni. v. 296 Maurophryd. 493 μὴ εἴπῃς ὅτι πτωχὸς εἰμὶ καὶ οὐκ ἔχω τί νὰ δώσω B 494 om B 495 ὁ θεὸς B 496 κάλλιον ἔχει τὸ λιγὸν καὶ μετὰ προθυμίας B 497 παρὰ μυριάδας χρήματα μετὰ κακοπαθείας B 498 ἠκούσαμεν εἰς τὴν γραφὴν ὅτι πολλοὶ πολλάκις B 499 ἀντὶ πτωχὸν ἐδέξαντο καὶ ἐξένισαν ἀγγέλους B 500 παντὸς γὰρ κατορθώματος ἡ ἀγ. ἔνι τὸ κρ. B 501 καὶ ἂν B λύπησε B σε etiam A 502 οὐδὲν om B ἐποίησες AB το οὐδὲ τίποτες καὶ ἐχάσες εἴ τι καὶ ἂν εἶχες B 503 ἀλήθινον δὲ γνώριμον τοῦτο ἒν τῆς ἀγάπης B

τὸ ἔλεος εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ εἰς τοὺς πενομένους,
μετὰ τῆς ἡμερότητος καὶ γνώμης ἐλευθέρας.
εἰ δὲ κἂν (σὺ) πτωχὸς εἶσαι, οὐκ ἔχεις τί νὰ δώσῃς,
κἂν λόγον δός τον ἀγαθὸν, νὰ τὸν ἐθεραπεύσῃς·
αὐτὸ σὲ δίδει τὸν μισθὸν αἰώνιον, παιδίν μου.
τὰς ξένας συμφορὰς, υἱὲ, λυποῦ ὡς ἐδικάς σου,
χαρὰν ἵν' εὕρῃς πώποτε ὅθεν οὐκ ἀπαντέχεις.
ἐλεημοσύνη καθαρὰ, σὺν τῇ νηστείᾳ λέγω,
πολλοὺς ἀνθρώπους ἔσωσεν ἐξ ᾅδου τῶν κευθμώνων.
κι ἄλλον πολὺν κατόρθωμα ἐποῖσεν ἡ νηστεία.
υἱέ μου, ἂν θέλῃς νὰ χαρῇς ἀμέριμνα τὸν κόσμον,
βλέπε μὴ ῥίξῃς πόθον σου εἰς χρήματα τοῦ κόσμου.
ὁ κόσμος ἓν προσωρινὸς, ἡμέραις ὑπαγαίνουν,
ὁ πλοῦτος, τὸ λογάριον ὡς ἄνεμος διαβαίνει.
ἂν ἔνε ἡ ἐλπίδα σου εἰς ἀμπέλια, εἰς χωράφια,
ἀπὸ χειμῶνος δυνατοῦ ἢ ἀπὸ ἀνυδρίας
χάνονται καὶ ξηραίνονται, χάνεις εἴ τι ἐποῖσες.
ὅπου εἰς πλοῦτον ἤλπισεν καὶ εἰς τὰ ἄρματά του,
ἔρχεται ξένος ἄλλοθεν κι ὅπουθεν οὐκ ἐλπίζει,
ἐπαίρνει τα, ἐξαλείφει τα, κ' ἔρημος ἀπομένει·
μόνον ὁ κόπος κ' ἡ πικριὰ μὲ τοῦτον ἀπομένει.
ἀμμ' εἰς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἔχε, παιδίν μου, ἐλπίδα
ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, ἐξ ὅλης σου ἰσχύος,
νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπὸ παντὸς κινδύνου καὶ θανάτου.
υἱέ μου, ἂν θέλῃς, κράτησον καὶ τούτην τὴν βουλήν μου·
βλέπε μὲ τὸν αὐθέντην σου δικάσιμον μὴ κάμῃς,
μὴ θυμωθῇς καὶ θλίψῃς τον, μὴ τὸν κακοκαρδίσῃς,
καὶ χάσῃς τὴν ἀγάπην του διὰ τὴν συντυχίαν.
ἀμμὴ ὅσον γνώθεις, ὦ υἱὲ, ὅτι ἀναιβάζει ὁ νοῦς του,
συνέργει τον εἰς τὸ καλὸν, ποίησε τὴν τιμήν του.

---

504 ἐλεημοσύνη πρὸς B εἰς τ. ἐπενομένους A, πρὸς τ. π. B 505 ἀλλὰ μετὰ ἱλαρότητος καὶ προσοχῆς μεγάλης B 506 σὺ addidi, om A. hos versus substituit B pro 506 et 507: εἰ δ' ἴσως τέκνον μου καλὸν καὶ οὐκ ἔχεις τί νὰ δώσῃς κἂν στέναξον τοὺς πάσχοντας, θλιβοῦ τοὺς πενομένους, διὰ λόγου παρηγόρει τους, καὶ φαίνου ὅτι ἀγαπᾷς τους 508 αὐτὸς A μέγας μισθὸς ἔνι καὶ αὐτὸς καὶ μέγα κέρδος ἔχει B 509 καὶ οἷος τὰς ξένας συμφορὰς ἡγεῖται ὡς ἐδικάς του B 510 ἂν A, ἵν' scripsi χάραν εὑρίσκει ἀντίσηκον ὅπουθεν οὐκ ἐλπίζει B post hunc versum add A χαίρου την, πάντα χαῖρε 511 ἐλεημοσύνην A totum versum om B 512 ἡ ἐλεημοσύνη ἐρύσατο πολλοὺς ἐκ τοῦ θανάτου B 513 καὶ ἄλλα πολλὰ κατόρθωσεν θαυμάσια μεγάλα B 514 hinc usque ad finem omnia om B

υἱέ μου, μὴ περιπλακῆς γυνὴν δι' εὐμορφάδα,
ἢ διὰ χρήματα πολλά, ἢ διὰ εὐγενείαν.
ἰδὲς πρῶτον, ἐρεύνησον καὶ κατασκόπευσέ την,
κι ἂν ἔνε καλυπόληπτη καὶ θέλῃ τὴν τιμήν σου,
ἐκείνην ἔπαρε, υἱέ, ἔχε την 'ς τὴν τιμήν σου.
εἰ δ' ἔχει τέχνην, ἄπεχε, ἂν ἔχῃ καὶ λογάριν·
διαβαίνει τὸ λογάριον, καὶ σὺ τὸ πάθος ἔχεις,
πάντοτε δὲ καὶ ὅσον ζῇς, ἐσὺ τὸ πάθος ἔχεις.
κάλλιον λάβε σιγαλὴν, νὰ θέλῃ τὴν τιμήν σου,
κι ἂς ἔχῃ (χρῆμα 'λιγοστὸν καὶ) πράγματα ὀλίγα.
καὶ ἂν σοῦ δώσῃ ὁ θεὸς ἀπ' τὰ καλὰ τοῦ κόσμου,
βλέπε, πτωχόν σου συγγενὴν μὴ τὸν περιφρονήσῃς;
ἀλλὰ μᾶλλον βοήθει τον ἀπὸ τὴν δύναμίν σου,
νὰ σ' ἔχῃ χάριν ὁ θεός, νὰ πληθυνθῇ ἡ τιμή σου.
υἱέ μου, ἀγάπα τοὺς πτωχοὺς καὶ πόθει τὴν τιμήν σου,
ἀγάπα τὴν ἀλήθειαν, θεὸς γὰρ τοῦτο θέλει.
λόγον ἂν ξεύρῃς ἀληθῆ, μὴ τὸν ποιήσῃς ψέμαν.
ἂν ποιήσῃ ὁ φίλος σου τίποτ' εἰς ἐντροπήν του,
καὶ πέσῃ, ὅσον ἂν 'μπορῇς, κρύψε τὴν ἐντροπήν του,
συνέργησέ τον εἰς καλόν, σκόπει ὡς ἐδικόν σου,
ἀγάπα τον, ὁρμήνευσον ὡς νὰ ἦτον συγγενής σου.
βλέπε, υἱέ μου, πονηροῖς ποτὲ μὴ συγκαθίσῃς,
καὶ συντροφεύσῃς καὶ χαρῇς μετὰ αὐτοὺς μηδόλως,
ὅτι κακοὶ καὶ πονηροὶ πάντοτε ζῆλον ἔχουν,
καὶ πάντα μαίνονται πολλὰ ὅπου καλὸν ἀκούσουν.
υἱέ μου, μὲ τὸν φίλον σου καὶ μὲ τὸν γείτονά σου
μὴ δικαστῇς καὶ θλίψῃς τον, μὴ τὸν κακοκαρδίσῃς.
ἂν τύχῃ καὶ ἂν ἔπεσεν αὐτὸς ἢ ἐδικός του,
τὸ σώζεις ποῖσε εἰς αὐτὸν ἢ τίποτ' ἄλλον πλέον,
καὶ κήδευσέ τον, ὦ υἱέ, καὶ νὰ τὸν ἔχῃς (φίλον),
οὕτως νὰ ζῇς εἰρηνικά, νὰ χαίρεσαι τὰ πάντα.
ἂν ἔχῃς μισταργόν (τινα) ἢ καὶ ὑποταγάτον,
καὶ συνταγῇς τον τίποτες, μηδὲν τοῦ τὸ κρατήσῃς,

---

543 quae uncinis supplevi verba sumpsi e v. 236 Maurophr., om A 544 ἀπὸ A 549 τοῦτον A 550 εὕρῃς A 551 υἱέ μου praeponit A τίποτε A 552 ὑπορῇς A 561 σου A? 562 ποίησε A αὐτὸν a codice abesse reor, additum a Satha τίποτε A 563 (φίλον) supplevi, pro quo πάντα cod. errore manifesto 564 χ. καὶ νὰ ἦσαι πάντα φίλος υἱέ μου A 565 τινα addidi praeter codicis auctoritatem 566 τοὺς cod.

οὐχὶ μόνον τὴν ῥόγαν του, ἀλλὰ φιλοτιμίαν,
μὴ λάβῃς κρίμα, ὦ υἱὲ, διὰ ταὐτὸν δουλοῦται
καὶ βάνει καὶ τὴν σάρκαν του εἰς κίνδυνον διὰ σένα.
υἱέ μου, ἂν χάσῃς τίποτε παρὰ καιρόν σου πρᾶγμα,
νὰ μὴ θλιβῇς καὶ λυπηθῇς μηδὲ κακοκαρδίσῃς.
ὁ κόσμος οὕτως ἔχει το ....
ἄλλος ὑψόνετ' ὑψηλὰ καὶ ἄλλος χαμηλόνει.
ἀγάπα τὴν πρᾳότητα καὶ πόθει τὴν ἀλήθειαν,
βλέπε νὰ μὴ δικάζεσαι μὲ φίλον ἢ πλησίον.
ἀπὸ γὰρ λόγου ἀγαθοῦ πληθύνετ' ἡ φιλία,
καὶ πάλιν μεταστρέφεται διὰ λόγου εἰς ἔχθραν.
υἱέ μου, ἂν ἔχῃς χρήματα καὶ πλούσιος ἂν ἦσαι,
βλέπε πτωχὸν καὶ πένητα μὴ τὸν περιφρονήσῃς,
ὅτι ὁ χρόνος ὡς τροχὸς γουργὸς ὑπογυρίζει,
φέρνει τὸν πλούσιον εἰς πενιὰν καὶ τὸν πτωχὸν εἰς πλοῦτον.
υἱέ μου, βλέπε μὴ ἀρνηθῇς, βλέπε μὴ ἀλησμονήσῃς
τὴν χάριταν καὶ τὸ καλὸν τὸ ἐδέχθης ἀπὸ φίλους·
ἂς ἔνε, ὅσον ἠμπορεῖς, ἡ χάριτά σου πλέον.
βλέπε, ἂν τύχῃς πούποτε κ' ἰδῇς καλήτερόν σου,
προτίμησέ τον πρόθυμα, καλοχαιρέτησέ τον,
καὶ ἀναβαίνει ὁ ἔπαινος, πληθύνετ' ἡ τιμή σου.
υἱέ μου, ἂς ἦσαι ἐντροπαλὸς, βλέπε μὴ συντυχαίνῃς·
ὅταν θελήσῃς νὰ εἰπῇς, βλέπε τί συντυχαίνεις,
τὸν λόγον σου ἀληθινὸν, καλὴν τὴν συντυχιάν σου,
καὶ ἀπὸ λόγους τοὺς καλοὺς νἄχῃς τιμὴν, υἱέ μου.
ἂν σὲ καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς τέχνην, υἱὲ, νὰ ξεύρῃς,
υἱὲ, μὴ τὴν καταφρονῇς, νὰ μὴ τὴν ἀθετήσῃς.
συνέργα πάντα τὸ καλὸν, δεῖχνε τὴν φρόνεσίν σου.
υἱὲ, δικάσιμον πολλῶν χρονῶν μὴ ἀναφέρῃς,
καὶ φέρῃς εἰς ἐνθύμησιν πολλῶν χρονῶν κακίαν.
υἱέ μου, ἂν ἦσαι δυνατὸς κ' ἔχῃς πολλὴν ἀνδρείαν,
βλέπε, μικρὸν κι ἀδύνατον μὴ τὸν καταφρονήσῃς.
πολλάκις διὰ τέχνης γὰρ μηχανικῆς, υἱέ μου,

---

568 μὴ scripsi: καὶ δουλώνεται cod. scripserim διότι αὐτὸς δουλοῦται 570 του addidi pro σένα fort. τοῦτο conicias 571 βλέπε praeponit cod. 572 possis addere ὡς ὁ τροχός του τρέχει 573 ὑψώνεται 574 ποθητὴν cod., quod emendavi 576 πληθύνεται 584 ὑπορῇς 587 καὶ οὕτως ἀναβαίνει cod. πληθύνεται cod. 598 καὶ δύνατον cod., em. Sathas

τὴν δύναμίν σου χάνεις την ὅλην, ὅσην ἂν ἔχῃς.
βλέπε, υἱέ μου, μὴ συνταγῇς μηδὲ χαρίσῃς πρᾶγμα,
τὸ οὐκ ἔχεις ’ς τὸ χέριν σου, τὸ δὲν ἐξουσιάζεις,
τὸν φίλον θεραπεύεις τον μὲ λόγον ....
καὶ φαίνεσ’ ἀνυπόληπτος, λογίζουνταί σε ψεύτην.
υἱέ μου, ἂν σ’ ἔθλιψεν ὁ θεὸς κ’ ἔχασες ἐδικόν σου,
μὴ βλασφημήσῃς εἰς θεὸν καὶ ἔχῃς πλεὸν τὸ κρίμα,
ὅτι ἐκεῖνος ἔχει το πάλιν νὰ τ’ ἀντιμέψῃ.
υἱέ μου, βλέπε μὴ ποθῇς ν’ ἐπάρῃς διὰ λόγων
τὴν ἀφορμὴν καὶ ν’ ἀδικῇς εἰς τοῦτο ...
βλέπε καὶ θάνατόν τινος μὴ τὸν παρακαλέσῃς,
νὰ ὑποτάξῃς τὸ πρᾶγμά του νὰ λάβῃς τ’ ἐδικόν του,
διότι ὁ θάνατος κοινὸς τῶν πάντων ἔνε, υἱέ μου,
καὶ λάχῃ κ’ ἔρθῃ κ’ εἰς ἐσὲν τὸ παρακαλεῖς ἄλλον.
υἱέ μου, κρῖνε πάντοτε ἐξ ὧν ξεύρεις ἀλήθειαν,
δι’ ἔχθραν, διὰ σκάνδαλον τὸ δίκαιον μὴ παρακρίνῃς.
υἱέ μου, βλέπε, μὴ ποθῇς τοῦ κόσμου τούτου πλοῦτον·
τὸ γὰρ λογάριν φέρνει σε εἰς πολλὴν ἀντιμαχίαν
καὶ ζῆλον ὑπεράπειρον, μᾶλλον εἰς ἀδικίαν·
ἀμμὴ εἰς ὅσον σ’ ἔδωκεν ὁ θεὸς νὰ ὑποτάξῃς,
βλέπε νὰ ζῇς εἰρηνικὰ καὶ νὰ χαρῇς τὸν κόσμον.
υἱέ μου, ἂν ἦσαι πλούσιος κ’ ἔχῃς πτωχὸν πλησίον,
μηδὲν τὸν ὑπερηφανῇς, μὴ τὸν καταφρονήσῃς,
διατί ἔνε πάνυ ἀδύνατος νὰ δικαστῇ μ’ ἐσένα.
υἱέ μου, εἴ τι ἔπταισες, ἂν ἔποικες καὶ φόνον,
σκόπησον τὴν γυναῖκάν σου μηδὲν τὸ ‘μολογήσῃς,
μὴ τύχῃ καὶ μαλώσῃς την καὶ εἰς ἐσὲν χολιάσῃ,
καὶ βάλῃ σε εἰς κίνδυνον εὔκολα τοῦ θανάτου.
πρόσεχε, βλέπε ἀκριβῶς ὅλον μὴ κατακρίνῃς
εἰς πρᾶγμα τὸ ἐποίησες, καὶ πάλιν πολεμεῖς το.
μηδ’ ἀριθμήσῃς τί λαλοῦν τινὲς διὰτ ἐσένα,
ἢ πῶς διάγουσίν τινες ἢ πῶς διάγει ὁ κόσμος.

---

602 ’ς addidi 603 possis addere ἐψευσμένον 604 φαίνεσαι 608 νὰ ἐπάρῃς ἀφορμὴν διὰ λόγον καὶ ν’ ἀδικῇς εἰς τοῦτο cod., quod correxi ut potui. ceterum confer v. 297 sq. Maurophr. 613 fort. μὴ λάχῃ scribendum. cf. v. 304 Maurophr. 614 κρῖναι π. ἐξ ὧν ἠξεύρεις τὴν ἀ. 615 praeponit cod. verba βλέπε υἱέ 623 ἔν’ ἐπάνω cod. μετ’ ἐσέ cod. 624 ἰδὲς versui praefigit cod. 627 βάλλει 631 δέ τινες

ἰδὲς κι ἂν ἔφαγες, υἱὲ, ξένου τινός τι πρᾶγμα,
μᾶλλον κι ἂν τὸ ἐξώδιασες ...
πρόσεχε εἰς τὸν λόγον σου μηδὲν ἀντιλογήσῃς,
διατί οὐκ ἔχεις μάρτυραν, σημεῖον δι᾽ ἐκεῖνο,
μὴ σφάλῃς εἰς τὴν πίστιν σου κ᾽ ἔβγῃς ἐκ τὴν ἀλήθειαν.
ὅρκον μὴ ποίσῃς πρὸς αὐτὸν, βλέπε μὴ ᾽φιορκήσῃς,·
ὅτι ἀρνᾶσαι τὴν ψυχὴν κ᾽ εἶσαι κατακριμένος.
καὶ μὲ πτωχὸν (καὶ ταπεινὸν) ὑπόθεσιν ἂν ἔχῃς,
μὴ δώσῃς δῶρον αὐθεντοῦ, κριτὴν μὴ ποίσῃς φίλον,
νὰ ἀδικήσῃς τὸν πτωχὸν, νὰ πάρῃς τ᾽ ἐδικόν του,
ὅτι ὁ πτωχὸς οὐ δύναται οὐδὲ λογάριν ἔχει
νὰ τ᾽ ἀποδώσῃ τὸν κριτὴν νὰ κρίνῃ τὴν ἀλήθειαν,
μόνον τὸν θεὸν ἐπικαλεῖ νὰ κρίνῃ τὴν ἀλήθειαν.
εὔλογος ἔνε ὁ κριτὴς διὰ τὴν ἀλήθειάν του,
καὶ διὰ τοῦτο πρόσεχε .....
καὶ χωρὶς δῶρον τίποτε, χωρὶς φιλοτιμίαν.
υἱέ μου, τὄχεις πρόσεχε πῶς νὰ τὸ ἐξοδιάσῃς,
καὶ κτῆσαί το εἰς ἔπαινον πλέον διὰ τὴν ψυχήν σου,
μὴ τ᾽ ἐξοδιάσῃς (ἀπρεπῶς εἰς πορνοκαπηλεῖα)
(καὶ λάβῃς) ψόγον ἐκ πολλῶν κάὶ φέρῃς ἀτιμίαν,
καὶ θλίψῃς φίλους, συγγενεῖς, πάντας καλοὺς ἀνθρώπους,
ἀλλ᾽ εἰς καλὸν τὸ ἐξόδιαζε φίλων καὶ συγγενῶν σου,
κρεῖττον εἰς ἐκκλησίας τε καὶ εἰς τοὺς φιλοχρίστους.
οὕτως νὰ ζῇς εἰρηνικῶς, νὰ σ᾽ ἀγαποῦν οἱ πάντες,
νὰ σ᾽ ἔχῃ χάριν ὁ θεὸς, πάντα νὰ σὲ πληθαίνῃ.
υἱέ μου, πάντα πρόσεχε, βουλὴν ἂν σὲ ζητήσουν,
ἐξ ὧν ἠξεύρεις βούλευε ἀληθινὰ νὰ λέγῃς,
τὸ κρεῖττον κατασκόπευσον, μὴ νὰ εἰς καλὸν τὸ φέρει.
λέγε τὸ δίκαιον καλὸν, πάντα συνέργησέ το,
τὸ δὲ εἰς βλάβην καὶ κακὸν πάντα περίκοπτέ το·
καὶ γὰρ ὁ δίκαιος θεὸς ζητεῖ δικαίαν κρίσιν,
ὁπῶ ᾽νε δίκαιος κριτὴς καὶ κρίνει τὴν ἀλήθειαν.
καὶ ὁ θεὸς τὸν δίκαιον κριτὴν καλῶς τὸν κρίνει,

---

635 σημείου δὲν κρατεῖς 638 ψυχὴν scripsi conl. v. 332 Maurophr., πίστιν σου cod. 639 (καὶ ταπεινὸν) sumpsi e v. 337 Maurophr. 646 fort. excidit νὰ·μὴ τὸν ἀδικήσῃς 650 sq quae supplevi verba modestia quadam motus scriba cod. A omisit, sed recuperari potuerunt conl. v. 347 et 349 Maurophr. 653 δούλων cod., sed conf. v. 350 Maurophr. 660 συνπερ.

καὶ τὸν ψεύτην καὶ ἄδικον κακῶς τὸν κατακρίνει.
υἱέ μου, τοὺς δουλεύοντας καὶ τοὺς οἰκιακούς σου
ἀγάπα τους καὶ τίμα τους, δίδε καὶ χάριζέ τους·
εἰ δὲ χαρίζουν τίποτες, μηδὲν τοὺς τὸ κρατήσῃς
νὰ σὲ κρατοῦσιν εὔθυνὸν ὅσοι καὶ ἂν τ' ἀκούσουν,
ἂν χρήζῃς καὶ βοήθειαν πάντα νὰ σὲ βοηθοῦσιν,
ὅσον κι ἂν δύνωνται, υἱὲ, μὲ τὴν καλογνωμιάν σου·
πάντα σὲ θέλει βοηθᾷ εἰς ὄφελόν σου μέγα.
νὰ τοὺς εὑρῇς ὡς θησαυρὸν τοὺς στίχους μου, παιδίν μου,
ὁ κύριος φυλάττοι σε, νὰ ἔχῃς τὴν εὐχήν μου.

Quamvis vix dubitari possit quin in hoc carmine interpolatorum manus late grassatae sint, tamen nunc non id mihi agendum sumpsi in editione principe, ut incertis periclitarer coniecturis genuinam quandam formam carminis eruere: hoc enim ut faciant hortor si qui post me in his carminibus restituendis versabuntur. maxima vero discrepantia codicum A et B cernitur inde a v. 513, unde breviori et (me iudice) elegantiori exitu carmen concluditur in B quem infra posui.

ἂν σὲ λυπήσουν οἱ ἄνθρωποι, ἂν σὲ καταφθονήσουν,
αὐτίκα μὴ παροξυνθῇς μηδὲ κακοτροπήσῃς·
ὡς * ἑστερὸς καὶ φρόνιμος μᾶλλον ὑπόμενέ το,
κ' εἰπὲ πρὸς τὴν καρδίαν σου καὶ πρὸς τὸν λογισμόν σου
„ἐγὼ τὸν θεὸν καταφρονῶ κ' ἐκεῖνον παροργίζω,
καὶ παρακούω τοὺς λόγους του κ' οὐ ποιῶ τὸ θέλημά του,
κ' ἐκεῖνος ἀναμένει με κι ἀνέχεταί με τόσον."
κι ἂν ἐλυπήθης τίποτα κι ἂν ἐκατεφρονήθης,
δέξου το καὶ ὡς φρόνιμος κεῖνον μὴ ἀγανακτήσῃς.
ἤθελα κι ἄλλα περισσὰ νὰ σὲ γράψω, παιδίν μου,
ἀλλ' ὁ καιρὸς οὐκ ἀπαιτεῖ, τὰ πράγματ' ἐμποδίζουν,
τὰ πλήθη δὲ τῶν συμφορῶν καὶ τῶν πολλῶν ὀδύνων
ἄπρακτον καὶ ἀνέργητον τὸν λογισμόν μου ἐπῆραν,

---

668 εἰ δὲ καὶ 671 πάντα βοηθᾷ σε θέλει: quod me certa ratione correxisse non spondeo.

EXITUS COD. B 516 possis στερεὸς vel σταθερὸς 522 καὶ ἐκεῖνον ὡς φρόνιμος καὶ μὴ ἀγ. 523 ἤθελα δὲ dignus qui conferatur similis exitus codicis Parisini, p. 16 libri Maurophrydei

κι ὥσπερ χαλάζιν ἄμπελον ὅλην τὴν κατακρούει,
τσακίζει καὶ τὰ κλήματα, ῥίπτει καὶ τὸν καρπόν της,
οὕτως ἐμὲν οἱ λογισμοὶ συχνολιθοβολοῦσιν,
παρέλυσαν τοὺς λογισμοὺς, ἐζάλισαν τὰς φρένας.
λοιπὸν ἂς στήσω τὴν γραφὴν, ἂς παύσω καὶ τοὺς λόγους,
τὸ γὰρ πολὺν κ' ὑπέρμετρον πολλάκις ἔχει βάρος
καὶ τοὺς ἀναγινώσκοντας εἰς ἀδικιὰν σεβάζει·
ἐπεὶ γὰρ λόγων εἰς ἀρχὴν, εἰς φρόνεσιν, ὡς οἶδα,
ἀρκοῦν σε τὰ σὲ ἔγραψα, μόνον νὰ τὰ προσέξῃς.
καὶ πρὸς τὸν νοῦν τοῦ γράμματος τὸν νοῦν σου θὲς, παιδίν μου,
κι ἂν τὸ προσέξῃς, οἶδά το καὶ καθαρῶς ἐλπίζω
εἰς τὸν Χριστὸν (τὸν πάγχρηστον), καλὸν οὐ μὴ σὲ λείψῃ.

---

527 κατακροῦσιν cod. 538 τὸν πάγχρηστον addidi.

ΘΡΗΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΑΜΥΡΛΑΓΓΟΥ.

Πῶς νὰ εἰπῶ την ἀπ' ἀρχὴν, τί νὰ τὴν ὀνομάσω
τὴν συμφορὰν τὴν ἄδικον ἐκείνην τῆς Ἑῴας;
καὶ πῶς νὰ διηγήσωμαι, διὰ γραφῆς μου λέγω,
τὴν εἴδασιν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἔπαθον 'ς τὸ δέμας
παρὰ Σκυθῶν (τῶν) χαλεπῶν; ἀπῆραν τὸν πατέραν.
ἀπορεῖ γάρ μου ὁ λογισμὸς, συγχέεται κ' ὁ νοῦς μου,
ὅταν εἰσλάβω κατὰ νοῦν ἐκείνην τὴν ἡμέραν.
διὰ δὲ τοῦ θείου θαύματος, τῆς παναγίας λέγω,
κινοῦμαι διηγήσασθαι τὴν χάριν τῆς πανάγνου·
πῶς δι' αὐτῆς ἐῤῥύσθημεν τῆς θλίψεως ἐκείνης.
τοῦ Μανοὴλ κρατήσαντος κυροῦ Παλαιολόγου
τὰ τῶν Ῥωμαίων δηλαδὴ σκῆπτρα τῆς βασιλείας,
ἴσχυσεν τότε κατ' αὐτὸν ἀπόγονος τῆς Ἄγαρ,
Παγιαζίτης τοὔνομα, μεγάλαυχος ἐν λόγοις,
καὶ κατενέκλεισεν αὐτὸν ἐντὸς τῆς νέας Ῥώμης·
τὰ πέριξ δὲ τῆς πόλεως χώρας τε τῶν Ῥωμαίων
ἐκ βάθρων γὰρ ἐξέτιλεν καὶ μετεκίνησέν τας,

Edidi carminis fragmentum in sylloge priore e codice 2914 bibliothecae Parisinae, anno 1443 pessime scripto a scriba neglegentissimo, cum eius mentio antea facta esset a Ducangio in Add. p. 150 (s. v. παπούντουν, cf. v. 45), et a Corae Ἄτ. II πρόλ. ϵγ', et a Gidelio Étude p. 367. De verbis graecis emendandis bene meruerunt Bicelas Bursianus Coestlinus.

1 τὴν ἀπαρχὴν quod corr. in ed. 2 τί cod., τὸ Gidel p. 367 2 ἐκείνην cod., ἐκείνης Gid. κώος Gid. in libro legi per neglegentiam refert quod Κωνσταντινουπόλεως interpretatur: sed v. 25 3 νὰ cod., γιὰ Gid. p. 367 διηγησομε 4 εἰς δέμας Gid. p. 367, cum cod. habeat εἰς τὸ 5 τῶν addidi πατ cum sigla quod Gid. suadente πατέραν interpretatus sum ἀπήρων Gid. falso p. 367 6 μου om Gid. p. 367 7 Ἧς λάβω 8 διὰ δὲ τὸν ὀθνίου 9 Κηνουμε διήγησασθε 10 ἐκύνης 13 Εἴσχυσεν ἀπόγονον 15 κατεπέκλεισεν 17 μετεκητο (sive μετεκοιτο) αὔτας

φθεγγόμενος λογίστρια ἐχρῆτ' ἀρὰς μεγάλας
„μετὰ τὸ λάβειν τοιγαροῦν ἐμὲν τὴν πόλιν ταύτην,
ἐξολοθρεύσω πρότερον τὰ τείχη τῆς Στερέας,
καὶ τὸν ναὸν ἐξέρψομαι (ἕως) εἰς τὸ κοσμίδιν,
καὶ τὴν Σοφίαν αὖθις δὲ μοσγίτιν νὰ τὴν ποίσω·
τὴν νεολαίαν δὲ λοιπὸν τριάκοντά τε κάτω
ἐς μίον αὖθις θύσωμεν Μωάμεθ τοῦ προφήτου·
οὐ μόνον δὲ τῆς Δύσεως, ἀλλ' αὖθις καὶ Ἑῴας.
τοὺς δ' ἄνω τῶν τριάκοντα θύσω αὐτοὺς μαχαίρᾳ·
τοὺς ἔλεγον γὰρ πρὸς τὸν θεὸν ἢ τὸν Μεσσίαν ἔχουν
πρὸς ὃν αὐτοὶ ἐλπίζουσιν, Χριστὸν ὁμολογοῦντες·
καὶ ἀπαλείψω ἐκ τῆς γῆς τὸ ὄνομα Ῥωμαίων.“
μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν τριῶν ἐτῶν καὶ πλέον
ἀπέπλευσεν ὁ βασιλεὺς ἀναχωρῶν ἐκεῖθεν
τοῦ σκέψασθαι περὶ αὐτοῦ πῶς καὶ τί δεῖ νὰ πράξῃ.
τὴν βασιλίδα αὖθις δὲ ἀσφάλτωσεν τῇ πίστει,
ἀλλὰ τῇ πίστει τοιγαροῦν ὡς Ἀβραὰμ ἐκεῖνος.
ἔσωθεν δὲ κατέλιπε τὸν ἀδελφιδοῦν βασιλέαν.
ἡ δέ γε βασιλεύουσα κλαυθμοῦ ἐπλήρωτό τε,
ἀγυιαῖς δ' ἔκειντο νεκροὶ ἐκ τοῦ λιμοῦ ῥιφθέντες.
αὐτοῦ γὰρ ἦσαν ἐν αὐταῖς καὶ οἶκοί τε καὶ τύμβοι.
ὁ πανοικτίρμων οὖν θεὸς ὁ βλέπων πάντα ταῦτα,
ἐπέβλεψεν ἐξ οὐρανοῦ, τὴν ἄμπελον ὡς εἶδεν,
πέμπει στρατιάρχην γίγαντα, τὸ ὄνομα Τεμύρης,
ἐκ τῆς Περσίας δὲ περσεύς, ἀνδρεῖος ἐν πολέμοις.
ἐσύναπτεν οὖν πόλεμον μετὰ τοῦ Παγιαζήτη.

---

18 ἦχρα με μίνας μεγαλας: pro quo cum antea audacius posuissem ἐφώναξε μεγάλως, nunc placuit leniore aliquanto medela uti. casum quartum χρῆσθαι verbo iunxit poetaster infra v. 59 21 λαὸν ἐξερψώμε εἰς τὸ κοσμίον em Coraes Ἄτ. II 239 ubi v. 20. 21. 22 utitur ναὸν coni. Coraes 24 θύσωμε 25 τῆς Ἑῴας 26 θήσω 27 ἔκλεγον fortasse fuisse suspicatur Coestlinus ἐσαίαν: pro quo cum ego audacius ὁποῖον dedissem in ed. 1, Ἰσαίαν Coestlinus Μεσσίαν Bicelas coniecerunt, e quibus cum Coestlini inventum per se satis speciosum esset, tamen Bicelae coniecturam praetuli quippe quae simplicitate commendaretur 30 καὶ χπλέον 31 ἀνὰ χορὸν quod certatim emendarunt Balettas Bicelas Coestlinus Bursianus 32 δ' αὖθις δὲ ἃς φάλτοσεν οἱ πίσγ: Coestlino obsecutus sum τῇ πίστει scribendo 37 ἀγυιαῖς δ' 38 αὐτοῦ scripsi: αὐτοὶ ἑαυτῆς καὶ νίκοις (sive νίκης) τὲ καὶ τίμβοι: em Coestlinus possis καὶ ἔνοικοι καὶ τύμβοι 39 ταῦτα scripsi: ωπα 40 τὴν ἄμπελον ecclesiam vocat 42 ἄνδριος non correxeram in proecdosi 43—45 habet Ducangius Add. p. 150 43 ὁμοῦ μετὰ

αὐτίκα ἥρπαξεν αὐτὸν ὁ ἥρως Ταμυρλάγγος,
καὶ ἐκ τοῦ πώγωνος αὐτὸν πιᾷ τον εἰς τὸν παπποῦν του.
σκορπίζει τὸ φυσάτον (του), φεύγουν κ' υἱοί του πέντε.
ὁ Ταμυρλάνης ἥπλωσεν εἰς ὅλον του τὸν τόπον,
καὶ δὴ λοιπὸν λεηλατεῖ, σφάττει καὶ θανατόνει.
ἐξόχως τοὺς μονάζοντας καὶ ἱερομονάχους
τοὺς μὲν εἰς σούβλας ἔβαλεν καὶ ἐκατέκαυσέν τους,
αἱ δὲ διαμπὰξ ἔκπεσαν αἱ κεφαλαὶ γερόντων.
ἄλλοι κατεδικάζοντο ἄνθρακας ἐς γαστέρα,
εἰς δὲ τὸ περιστέρνιον μετ' ἐλαίων ζεόντων,
οἱ μὲν δεθέντες (ὄπισθεν) καὶ κεφαλὴν πρὸς πόδας,
καὶ κάτω φέρειν κύλικα ἠνάγκαζον αὐτίκα
καὶ στάκτην εἰς τὸ πρόσωπον ἐθέτασιν ζεοῦσαν.
τὰς μοναστρίας δὲ λοιπὸν ἐμίαινεν ἐξόχως,
καὶ ὡς παρθένας δὲ αὐτὰς ἐμίαινον δονοῦντες,
καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτὰς ἀνδρόγυνως ἐχρῶντο.
ἐτῶν ἑξήκοντα λοιπὸν ὑπάρχοντες καὶ πλέον
καὶ τέκνα ἐνιαύσια δύο μηνῶν καὶ τρίων
ἐξέβγαλον, ἐχώριζον, ῥίχτον αὐτὰ πρὸς γαῖαν·
ἐπέσφιγγον αὐτοχειρὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας,
τὸ ἔμβρυον ἐφόνευον κ' ἔτικτον ἀνημέρως,
καὶ τὴν τεκοῦσαν ἔτυπτον ὀξὺ δραμεῖν καὶ τρέχειν.
τοὺς ἄνδρας δὲ τοὺς θέλοντας ἀκολουθῆσαι τάχα
διὰ τὸ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἔχοντες σάρκα μίαν
ἀνίλεως τοὺς ἔτυπτον (οἱ βάρβαροι) μαχαίρᾳ.
ἄλλον δὲ ἐπενόησαν αἰσχρὸν μεμιασμένον·

---

44. 45 citat Coraes Ἄτ. II 112 44 αὐτὸς: corr. Coraes ἔγγος: ἥρως vel ἄγριος fuisse suspicatur Bicelas 45 πάτον παπούντουν 46 του addidi καὶ οἱ τὸν πέντε: em Coestlinus (κ' ἡττῶνται πάντες Bicelas) 48 ἢ ληπὸν 50 εἰς ούβλας 51 ἔκπρεπαν suspicatur Coestlinus 52 ὅλοι (quod recepi in proecdosi) ἐν pro ἐς 53 εἰ δὲ μηδιαλῶν 54 διεθέντες ὄπισθεν addidi 55 κατοφερὲ κυλίπ τε: em Gidel 56 ἐθέτασην 58 αὐτὸν ἤμενέον εἰδόνουντε: pro quo cum in proecdosi ut tandem aliquid darem ἢ φονεῦσαν dedissem, Coestlinus ἢ ἐδόνουν cunctanter (conl. latina loquendi ratione qua 'lectum quatere' dicimus), Bursianus ἐμίαινον βινοῦντες. nunc vero genuinam scripturam me invenisse confido. 59 ἀνδρόγυνος em Bursianus ἐχρόντω 60 αὐτοὶ add liber ante ὑπάρχοντες 61 τρίον 64 καὶ ἔτικτον defendit Bursianus qui idem ἀμέσως praeter necessitatem ἀνιμέρος 67. 68 continua scriptura διατορῆμα του θεοῦ ἔχοντες σάρκα καμίαν ἀνιλέως τοὺς ἔτιπτον μαχέρα. 66 ἀκολοθυσε: διακωλῦσαι suasit Coestlinus 67 σάρκα καμίαν: em Bicelas 68 οἱ βάρβαροι addidi 69. 70 ἄλλον ἐπινοῆ ἔνσαν ἐς χρὸν μεμιασ μενον

τὰς συζυγίας τῶν ἀνδρῶν ἐμίαινον ἐνώπιον,
οὐ μόνον δὲ τῶν κοσμικῶν, ἀλλὰ καὶ ἱερέων·
τὰ τέκνα των ἐμίαινον, ἄῤῥενά τε καὶ θήλεα,
αὐτοὶ δεμένοι ἔκειντο τὰς χέρας καὶ τοὺς πόδας,
καὶ βλέποντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν συμφορὰν τὴν τόσην,
ἐκ τοῦ συχνοῦ μιάσματος ἐξέψυχον αὐτίκα.
ἕνας γὰρ ἐδιέβαινεν καὶ ἔρχετον ὁ ἄλλος,
ἕως ἂν ἐπληρώθησαν τριάκοντα καὶ πλέον.
τοὺς ἄρχοντας ἐπότιζον χολήν τε καὶ κοπρίαν,
ἐκρέμαζον ἄνω ποδὶ, ἀχύρῳ τους καπνίζουν.
καὶ τί γὰρ λέγω τὰ πολλὰ καὶ τί παραπλατύνω
τῆς συγγαφῆς μου τὸν κορμὸν καὶ τὴν ἀκολουθίαν;
δάκρυα δὲ ἐκ συμφορᾶς ποταμηδὸν ἐκρέουν,
ῥευματηδὸν ἐξήρχοντο ἐξ ὀφθαλμῶν ἀνθρώπων·
οἱ νέοι χύνουν πρὸς τὴν γῆν ῥεύματα οἱ καϊμένοι
ἐξάγγωνα δεμένοι τε καὶ χεροκοπημένοι.
καὶ ἄλλα πλέον τοιγαροῦν οἱ ἄθεοι ἐποίουν·
καὶ ταῦτ' ἀπέκει ἔστωσαν τὰ παρ' αὐτῶν πραχθέντα,
καὶ τοῦ μεγίστου θαύματος διηγεῖσθαι εἶμ' (ἑτοῖμος).
πῶς εἶδον πρὸ (τῶν) ὀφθαλμῶν τὰ τέκνα δὲ τῆς Ἄγαρ,
αὐτὴν τὴν ὁδηγήτριαν — κ' ἦτον ἐντὸς τῆς πόλης —,
αὐτὸ τὸ σχῆμαν ἔβλεπον ἔμπροσθεν τοῦ αὐθέντου,
καὶ κατειργάσατον αὐτὸν ἐκείνου τοῦ πολέμου,
καὶ ἐπαρέδωκεν αὐτὸν εἰς χέρας τοῦ ἐχθροῦ του,
καὶ παντελῶς ἐζήλωσεν ἐχθρῶν ἅλωσιν πᾶσαν.
ἢ μαρτυρίαι δὲ ἐχθρῶν πιστότεραι ὑπάρχουν,
ὡς ἔφησεν ἀπόστολος καὶ ἱεροπροφήτης

* * *

τασυζιτήασ τῶν ἄνδρ'' ἐμἶένον ἔνοπιον 74 τὴν τόσην συμφοράν 76 ἕνας scr Bicelas, ἕως liber (τέως Bursianus) ἄλος 77 ἕως scripsi, poteram etiam ὅπως: ὅσοι proecdosis, ὅσως ἂν ἐπλυῤοθυσα liber 78 ἔποτυζον κόνων: ubi χολήν a Bicela sumpsi 79 ἄνοποδοὶ ἀχηροντοῦς: ἀχύρῳ τους ipse post editum carmen inveneram, cum Coestlinus et Bursianus ita scribendum esse videre 80 παραπλετύνω: pro quo παραπλεθύνω proponebat Gid. 81 εἱρμὸν Bicelas 84 tria verba οἱ νέοι χύνουν in libro paene evanuere 85 εἰσαγγηκὴσ καὶ μενι καὶ χέρο κο πιμί (πί ... ς superscr.): ea quam supra dedi scriptura quamquam audaciore probabiliorem vix inveniri posse confido. de καμένοι pro δεμένοι ipse cogitavi 86 πλοῖον 87 καὶ ταῦτα πέἔτοσαν λοιπὸν τὰ παρ' αὐτὸν πραχθέντα 88 ἦμε ἑτοῖμος addidi 89 τῶν addidi (οἶδον πρὸ ὅ φθαλμόν) 95 ἢ πάρχουν 96 καὶ ιυρνιφέος: pro quo ἱεροπροφήτης Bicela suadente scripsi.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΕΩΡΓΙΛΛΑ

ΤΟ ΘΑΝΑΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ.

ΑΥϞΗ΄ ΜΗΝΙ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.

Χιλιοστῷ τῷ ἔτει τε τετρακοσιοστῷ τε
σὺν ἄλλοις ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ πληρεστάτοις
θνῆσις καὶ μόρος ἐκ θεοῦ καὶ παίδευσις ἡ ἐκ τούτου,
θανατικὸν ἐπέσωσεν εἰς τὸ νησὶν τῆς Ῥόδου,
καὶ ἤρχισεν ἀπὸ μηνὸς αὐτοῦ τοῦ ὀκτωβρίου
κ᾽ ἐκράτει μῆνας εἴκοσι ἡ λοίμη τοῦ θανάτου,
κυριαρχοῦντος τοιγαροῦν τοῦ μεγαλομαστοροῦντος
φρᾶ Πέτρου τε δὲ Ἀββουσσῶν, ἔτι καὶ καρδινάλου
δὲ Σάντου Ἀνδρειάνου τε καὶ ὁ αὐτὸς φρᾶ Τζόρτζης.
καθέδρας ἀποστολικῆς τῆς μητροπόλεως Ῥόδου
ἦτον ὁ ἁγιώτατος ὁ σοφὸς Μητροφάνης
ἀρχιερεὺς πανάρετος, καλὸς μητροπολίτης·
ἐν τῷδε τῷ θανατικῷ καὶ αὐτὸς ἀπεβίω.
ἀλλά γε καὶ τὸ ποίημα καὶ ὅσα διὰ στίχου
ἐγράφησαν, βαβαὶ παπαὶ, διὰ τὸ θανατικὸν τῆς Ῥόδου,
Ἐμμανουὴλ ὁ γράψας ἦν, ἀκμὶ καὶ ὁ ποιήσας,
Γεωργιλλᾶς ἀκούεται, Λειμενίτης τ᾽ ἐπίκλην.
  Ἄρχοντες πλούσιοι καὶ πτωχοὶ, μικροί τε καὶ μεγάλοι,
κι ἐσεῖς, αὐθένταις φρέριδες, ὁποῦ ᾽σθε τὸ κεφάλι,
τί ἦτον ἐτοῦτο τὸ κακὸ τὸ μέγα καὶ μυστήριον

Edidi in sylloge priore e codice Parisino 2909.

3 θνῆσις, λέξις εὑρισκομένη εἰς τὸν Σουΐδαν, Cor. Ἄτ. II p. 388; λέξις ἀναγκαία εἰς τὴν γλῶσσαν, διὰ νὰ ἑρμηνεύωμεν τὸ mortalité τῶν Γάλλων, *id. ib.* p. 158. μῶρος cod. 6 καὶ κράτη 15 παπαὶ pro dittographia habet Bursianus 17 ἀκούετε 18. 19 Duc. p. 1703 19 ὁποῦσθαι τὸ κεφάλοι 20 Τῆτον

καὶ τὸ πικρὸν θανατικὸν, τὸ φοβερὸν κριτήριον;
ὁποῦ 'λθε κ' ηὗρε τὴν πτωχὴν τὴν Ῥόδον τὴν μισκήνα,
καὶ ἔφα τοὺς ἀνθρώπους της μὲ λοιμασμένην πεῖνα,
καὶ θέρισε τὸν 'πίσκοπον καί 'κοψε τοὺς παπάδες,
διακόνους καὶ 'κλησιαστικοὺς καὶ τοὺς 'ξαγορευτάδες,
καὶ πίκρανε τοὺς γέροντας καί 'θλιψεν ταῖς μαννάδες,
ταῖς κόραις ταῖς ἀνέγλυταις καὶ ταῖς οἰκοκυράδες,
καὶ ξέζευσε τ' ἀνδρόγυνα κι ὀρφάνευσε παιδάκια,
καὶ 'φῆκέν τα ν' ἀναθράφοῦν εἰς πικριαῖς καὶ φαρμάκια.
ἀλλοὶ, καὶ τί ἦτον τὸ κακὸ, Χριστὲ, ἡ ἁμαρτία;
νά 'τον κι αὐτὸ γραμμένον εἰς τῆς τύχης τὰ χαρτία;
ἢ νά 'νεν ἀφτὰ κρίματα τὰ ἔχει ἡ ἀθλία,
καὶ δέρνεις καὶ παιδεύεις τὴν μὲ θανάτου αἰτία;
κλαύσατε, ὅσοι Χριστιανοὶ 'βρίσκεσθε βαπτισμένοι,
τὴν Ῥόδον τὴν ἐξακουστὴν εἰς τότε παιδεμένη·
θρηνήσετε καὶ 'πῆτέ της δκάτι καταλόγι
κι ἀνθιβολὴν πολύθλιβον ν' ὁμοιάζῃ μυρολόγι.
ἀλλοίμονον, Ῥοδίταις μου, καλὰ παλληκαράκια,
καὶ ξένοι ὅσοι ἐχάθητε, Ῥωμαῖοι καὶ Φραγκάκια,
τὸ τί ἔπαθεν ἡ νειότη σας κι αὐτὴ ἡ ἐλικιά σας,
τὴν θνῆσιν τὴν ἐπάθετε καὶ τὴν παραλυσιάν σας,
καὶ τ' ἀκριβά σας τὰ κορμιὰ 'ς τὰ τρᾶνα τὰ φορτόνουν,
εἰς κάμπους ἔξω σκοτεινὰ, ἐκεῖσε νὰ τὰ χώνουν·
δίχα μεγάλαις ψαλμουδιαῖς, διχῶς ἀλληλουιάρια
νά 'ρχουνται νὰ τὰ βάλλουσιν ἐπάνω 'ς τὰ μουλάρια,
οἱ μανιόρδοι μὲ χαραῖς τὰ σώματα νὰ παίρνουν,
καὶ ἄλλοι νὰ τὰ θάπτουσιν καὶ κεῖνοι νὰ διαγέρνουν.
ὢ κρίμαν ὁποῦ γίνετο, βαβαὶ, τίς μὴ θρηνήσῃ,
εἰς τέτοιαν χώραν εὔμορφην νὰ ἔλθῃ τέτοια θνήση;
καὶ νά 'χα δάκρυ' ὁ ταπεινὸς, νά 'κλαυσα, νὰ θρηνήθην,
ὅσον μὲ σύρνει ὄρεξις καὶ νοῦς ὅσον μὲ πείθει·

---

23 λίμασμένην 24 Duc. p. 1173 24. 25 Duc. p. 392; Cor. p. 128 25 Duc. Add. p. 143 26. 27 Duc. p. 861, 1031; Add. p. 17 27 Cor. p. 47 28. 29 Cor. p. 262 30 Cor. p. 29; τίητον cod. 31 γραμμένοντις εἰς 32 αὐτὰ 34 ἀρύσκεσθαι, em Bicelas 35 non apparet utrum in cod. τόνε an τότε legatur, sed fort. τόσον praestiterit 36. 37 Duc. p. 34; Cor. p. 182 38. 39 Duc. p. 1085; Cor. p. 34 43 ἐκεῖθε 44 Duc. p. 54 44. 45. 46 Duc. p. 945 46. 47 Duc. Add. p. 126; Cor. p. 107 50 δάκρυα

ἀμμὲ θωρῶ κι ἐφύρθηκα κι ἐξαιστικὸς ἐγίνην,
ὡς διὰ νὰ 'δοῦν τὰ μάτια μου τέτοιαν πικρὰν ὀδύνην,
καὶ θλίβουν τὴν καρδοῦλά μου, πολλὰ πικρὰ τὴν καίγουν,
ἀλλ' ὅμως τὰ χειλούρια μου τὰ πικραμέν' ἂς λέγουν·
ποῦ 'νεν ἡ σάρκες ἡ λευκαῖς καὶ ἡ εὐμορφοσύναις,
ἡ φαντασίαις ἡ πολλαῖς κ' ἡ γαλανταροσύναις,
τὰ ῥοῦχά σας τὰ ἔκλαμπρα, σατία καὶ βελοῦδα,
κι αὐτά σας τὰ γαλαντικὰ, τὰ 'πάνω σας ὁποῦ 'δα,
σπαθιά σας καὶ μπουνιάλα σας καὶ τζίντους χρυσωμένους;
ἐδᾶ, θωρῶ τὸν θάνατον κ' ἔχει σας κερδεμένους.
κλαῖν σας ἡ ῥύμαις ἄμετρα καὶ τὰ στενὰ θρηνοῦσι,
καὶ χάσκουσι κι ἀκαρτεροῦν τάχα νὰ σᾶς ἰδοῦσι
ἡ κόραις ὅπου γλύσασιν ἡ ἀγαπητικαῖς σας,
οἱ συγγενεῖς καὶ γείτονες κι αὐταῖς ἡ ἰδικαῖς σας·
τὰ παραθύρι' ἐκλείσθησαν κ' ἡ πόρταις ἐκτιστῆκαν,
κ' ἡ λυγεραῖς ἐχάθησαν κ' οἱ νέοι ἐποντιαστῆκαν.
ἐχορταριάσαν τὰ στενὰ κ' ἡ στράταις ἀσχημῆσαν
καὶ ἀφτὴν θνῆσιν τὴν κακὴν τὰ σπήτια ἐβρωμῆσαν·
τόσον καιρὸν νὰ 'βρίσκουνται κλεισμένα βουλλωμένα,
κι ἀπ' ὁρισμὸν τῆς σανιτᾶς νά 'νεν διαυθεντεμένα,
ὅμως ἐκεῖνοι ἐδιάβησαν ὁποῦ τὰ ἐμετέχαν,
κ' ἐχάσασι τ' ἐλπίζασιν, καὶ κεῖνα τὰ παντέχαν,
καὶ παρεχώρησεν ὁ θεὸς κι ἐπάρασίν τα ἄλλοι·
ἀμμὴ θαῤῥῶ εἰς τὸν Χριστὸν νὰ τοὺς ἐδώσῃ πάλι
τὴν βασιλείαν οὐρανῶν καὶ κάλλη παραδείσου,
καὶ τὴν αἰώνιον ζωὴν νὰ τὴν κληρονομήσουν.
ἀμμὲ νὰ ζῆτε, ἄρχοντες ἐσεῖς ὁποῦ κι ἂν πᾶτε,
τοῦτο τὸ μέγα τὸ κακὸ μηδὲν τὸ λησμονᾶτε.
ἐμὲ τὸ θαῦμα σφάζει με, τὰ μέλη μου χαλοῦσι,
κ' ἐκόντανεν ἡ γλῶσσά μου, τὰ χείλη μου σιγοῦσι,
διατὶ ἅπτει ἡ καρδοῦλά μου σὰν μιὰ φλόγα μεγάλη,
κι ἀπὸ τὸν θρῆνον τὸν πολὺν ἔχασα τὸ κεφάλι,

---

54 Duc. p. 593 55 πικραμένα 56 ποῦ ἔνεν 56. 57 Duc. p. 233; Add. p. 46 57 γαγαλανταροσύνες 58 Duc. p. 187, 1337 58. 59 Duc. p. 235 59 ὁποῦδα cod., quod idem valet atque ὁποῦ εἶδα 60 Duc. p. 1571 62 Cor. p. 321 62. 63 Duc. p. 1740 κλαῖ cod., quod emendavi 68. 69 Cor. p. 388 69 Duc. p. 230 70 Duc. p. 219 70. 71 Duc. Add. p. 168 73 Cor. p. 52. καὶ χάσασι τὰ 81 καὶ κόντανεν .. σΰγούσῃ 83 Duc. p. 1723. πολλὴ

καὶ θάμπηναν τὰ μάτια μου ἀπὸ τὸ 'πὲ καὶ κλάψε.
ἀλλοί, Χριστέ μου, νὰ λαλῶ τὸν θάνατόν σου, πάψε.
πλάστη μ', διατί ὠργίσθηκες τὴν Ῥόδον τὴν μισκήναν;
γιὰ στρέψε τὴν ἀπόφασιν καὶ τὰ πικρά σου κεῖνα,
κι ἂς ἔλθῃ τὸ συμπάθιόν σου, τὸ ἔλεος σου ἂς φτάσῃ.
κι ὡς πότε Χάρου τὸ σπαθὶν τὸ αἷμα διὰ νὰ στάσῃ;
Ὦ οὐρανὲ κατάστερε, ἥλιε καὶ φεγγάρι,
ὄρη, βουνὰ καὶ θάλασσα, γῆ τῆς Ῥόδου, τὰ ὄρη,
κλαύσατε καὶ θρηνήσετε ταῖς ἄτυχαις ταῖς κόραις,
ποῦ ἦσαν, λέγω, ἐξακουσταῖς 'ς τοῦ κόσμου ὅλου ταῖς χώραις.
ἐγὼ ἂν θελήσω διὰ νὰ εἰπῶ ταῖς εὐμορφιαῖς καὶ κάλλη
αἵς εἶχαν ἡ Ῥοδίτισσαις (καὶ τίς νὰ τ' ἀθιβάλλῃ;) —
μὰ τὴν ἀλήθειαν, λέγω σας, ὅσα κι ἂν ταῖς 'παινέσω,
νὰ ταῖς σηκώσω ἀφτὴν γῆν, 'ς τὰ ὕψη νὰ ταῖς θέσω,
τόσον καὶ πλεὰ καὶ πλεότερα νὰ μὲ ὑπερνικήσουν.
ἀμμὲ τὰ χειλουράκια μου τώρα ἂς ταῖς φουμίσουν.
ἡ κόραις ὁποῦ εἴπαμεν, τῆς Ῥόδου ἡ κουρτέσαις,
μιὰν εἶχασι τὴν φορεσιὰν, Φράγκισσαις καὶ Ῥωμέσαις.
ἄσπραις ἦσαν 'ς τὸ πρόσωπον καὶ κρύαις 'ς τὸ τραχῆλι,
τὰ μῆλα τοῦ προσώπου των κόκκινα καὶ τὰ χείλη,
'φρύδια ξενοχάραγα, ὡραιοτικὰ ματάκια,
καὶ στήθη ὥσπερ μάρμαρα λευκὰ, βυζιὰ κανάκια,
ὀχρὰ σεμιδαλόμνωσταις, νόστιμαις ἀσπρουλάταις,
καὶ καλομορφοτήπαραις, ἀγγελομισειδάταις·
καὶ τὰ μαλλιὰ χρυσαφωτὰ ἴσα ταῖς ἡλικιαῖς των
ἄλλαις νὰ τά 'χουν ἄπλωμα κι ἄλλαις εἰς πλέξουδές των.
τὰ δὲ μαλλιὰ ποῦ κρέμουνται καὶ τίς νὰ τὰ συγγράφῃ;
ἀνάκατα μὲ τὰ μαλλιὰ νά 'χουν βρύλλαις χρυσάφι.
ἀμμὲ, ὅσα πλεξουδιάζουνταν μὲ τὸ μαργαριτάρι
καὶ σκούφιαν ἄλλως δικτυωτὴν μὲ τὸ πολὺν λογάρι,
κυπαρισσοβεργόλικαις, ἄψεγαις κόραις ἦσαν,

---

84 Duc. p. 485; Cor. p. 151 86 Duc. p. 937. πλάστη μου 88 Cor. p. 69 89 τοῦ χάρου 93 'ς addidi 97 αὐτὴν τὴν γῆν 97. 98 Duc. p. 1695 99 Duc. p. 1741 102 κρύσταλλαις ci. Coestlinus εἰς τὸ τραχήλη 104 Duc. p. 1041, 1706 104. 105 Duc. Add. p. 143 105 Duc. p. 569 106. 107 Duc. p. 1004 107 an καλομόρφωτοι παρειαῖς? 108 Duc. p. 475, 858, 1767 108. 109 Duc. p. 1180 110. 111 Cor. p. 86 111 Duc. p. 228 112 Duc. p. 1180 112. 113 Cor. p 110 113 Duc. p. 818, 1400 ἀλλωδικτιοτὴν . . πολλὴν 114 Duc. p. 189

νεράδες ἢ ἀγγέλισσαις καὶ πλεὸν ἐξεφυσίσαν,
τὸ σεῖσμα καὶ τὸ λύγισμα καὶ τ' ἀνανδράνισμάν των,
τὸ κλῖμα τοῦ τραχήλου των καὶ τὸ ὑπολύγισμάν των.
καὶ ποιὰ νὰ 'βρέθηκε ψυχὴ ἀφτὴν ἀνδρίκιαν φύσιν
θεωρῶντα τέτοιαις εὐμορφιαῖς νὰ μὴ ταῖς ἀγαπήσῃ;
ὅμως ἐγὼ θέλω νὰ 'πῶ καὶ διὰ τὴν φορεσίαν,
ν' ἀφηγηθῶ παρὰ μικρὸν μ' ὅσην ἐμπορεσίαν
ἐνδυμένα ἦσαν τὰ κορμιὰ τ' ἀγγελικὰ ἐκεῖνα.
ἀπὸ πανάκια τῆς Φραγκιᾶς, ἀπὸ τὰ πλεά της φίνα,
μοῖραν ἀπ' αὖταις νὰ φοροῦν βελοῦδα τζαμηλότια
καὶ λιθομαργαρίταρα νά 'χουν εἰς μανικότια,
κι ἀπάνω 'ς τὰ τραχήλια των, εἰς τὰ τουρνεύματά των,
χρυσὰ νὰ ἔχουν γουρζεριὰ μέχρι καὶ τὰ βυζιά των,
κι ἀπέξω ἡ γουνέλλαις των ἕτερα νά 'χουν πάλιν
νὰ λάμπουν, ν' ἀκτινοβολοῦν τὰ εὔμορφά των κάλλη,
ἀμμὲ τ' ἐγκόρφια τὰ χρυσὰ, ποῦ κρέμουνται 'ς τὰ στήθη,
πολύξοδα, πολύτιμα, ἀμμὲ ἐμένα πείθει
ὁ φλόκκος εἰς τὸ κούτελον ὁ λιθοκαμωμένος,
κι ὁ μαλλοπλέκτης 'ς τὴν κορφὴν ὁ μαργαριταρένος·
ἄλλαις νὰ ἔχουσι χρυσαῖς ἅλυσες νὰ φοροῦσιν
χοντραῖς κατὰ τὴν δύναμιν καὶ 'μπόριαν νὰ κρεμοῦσιν,
καὶ ἄλλαις ἀργυρόχρυσα ψιλὰ ἀλυσιδάκια,
νὰ τὰ κρεμοῦσιν ἡ πτωχαῖς καὶ τὰ θηλυκονδάκια,
καὶ πᾶσα ἕνα φόρεμα ποῦ νά 'νε τιμημένον
χρειά 'νε 'πὸ κάτω 'ς τὴν ποδιὰν τριγύρω νά 'ν ῥαμμένο·
βελούσιν ἢ καὶ τζατουνὴν ἢ καμουχὰ ἀφτὴν Μπίζαν,
τὸ πλάτος πλέον πιθαμῆς νά 'χῃ τὴν κουρτουμπίζα.
πρέπει νὰ γράψωμεν κι αὐτὴν μὲ τ' ἄλλα τὰ γραμμένα,
τὴν ἅλυσιν τὴν ἀργυρὰν, τῆς μέσης τὴν καδένα.
ὅλην τὴν μέσην ζώνεται καὶ φθάνει ἕως κάτω

---

114. 115 Cor. p. 257 115 ἐξεφησίσαν 116. 117 Cor. p. 44 121 ναφυγηθῶ 122 Duc. p. 715 122. 123 Duc. p. 1092; Add. p. 149 124 Duc. p. 1561 124. 125 Duc. p. 187 125 Duc. p. 813, 872; Add. p. 126 125. 126 Duc. p. 1591 126. 127 Duc. p. 262; Cor. p. 356 128 ἤγουν ἐλεστων,· em Bursianus 130 Duc. p. 61; Add. p. 63 130. 131 Duc. p. 720 131 Duc. p. 405 132 Duc. p. 569 132. 133 Duc. p. 745; Add. p. 193 133 Duc. p. 858, 878 136. 137 Duc. p. 56, 1271; Add. p. 163 139 'ποῦ cod., 'πὸ scripsi ('ν' ἀπὸ Bursianus) 140 Duc. p. 187, 564 140. 141 Duc. p. 971, 1564 142. 143 Duc. p. 535 144. 145 Duc. p. 549

καὶ ξετελεύει ἄκρατα ’ς τοῦ καληκιοῦ τὸν πάτον·
δένει καὶ κόμπους δύο τρεῖς τάχα τε νὰ κοντήνῃ.
ἀμμὲ τὸ μῆλον ἐπαινῶ ποῦ κρέμεται ’ς ἐκείνην·
ἔχει ποῦ στημαρίζεται εἰς τέχνην καὶ εἰς βάρος
πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν φλουριὰ, διακόσι’ εἰς θάῤῥος,
ἄλλαις ἀκόμι πλεότερα καὶ ἄλλαις νὰ μὴ φθάσουν,
αὐτὰ μισὰ τῶν ἥμισων νὰ ἔλθουσιν νὰ σιάσουν.
εἶδα καὶ μοῖραν ἀπ’ αὐταῖς ποῦ βάλασιν καλήκια,
τριάντα ν’ ἀξίζουσι φλουριὰ νὰ τὰ στημάρῃς δίκια,
διατ’ ἦσαν ὁλοτζάπωτα χρυσοκλαβαρισμένα,
μὲ λιθομαργαρίταρα τριγύρου στολισμένα.
τί τὸ λοιπὸν ἐγίνετο, σὰν εἴχασιν ἀλλάξειν
ταῖς φορεσιαῖς, ταῖς στολισιαῖς μὲ ἐρωτίας τάξιν;
ὡσὰν τὸν ἥλιον λάμπουσι, σὰν τὸν ἀποσπερίτην·
παρὰ τὸ φέγγος φέγγουσιν, παρὰ τὴν ’Αφροδίτην.
καὶ νὰ ταῖς ἐψηκεύουσιν οἱ δοῦλοι καὶ βαγίτσαις,
οἱ ἄνδρες των νὰ πᾶν ἐμπρὸς, ’πίσω των ἢ μαννίτσαις,
νὰ πορπατοῦν, νὰ χαίρουνται μὲ διῶμα καὶ κανάκι,
ἄλλαις εἰς βρύσες, εἰς λουτρὰ, καὶ εἰς περιβολάκιν,
νὰ πᾶν, νὰ ξεφαντόνουσιν πᾶσα ἑορτὴ καὶ σκόλη,
συμφάμηλοι νὰ τρέχουσι μὲ φαγοπότια ὅλοι,
ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ, οὐχὶ δ’ ἄλλην ἡμέραν·
ταῖς ἄλλαις δὲ νὰ κάμνουσιν νύκτα καὶ τὴν ἑσπέραν·
καὶ νὰ νυκτοκοπιάζουσι, νὰ κάμνουσιν, νὰ διώχουν,
διὰ νὰ μὴ ξεπέσουσιν ἀπὸ τὸν βιὸν ἀπῶ ’χουν.
καὶ τίς ἠξεύρει νὰ μᾶς ’πῇ ὅλαις ταῖς τεχνοσύναις,
τὰ κάμναν τὰ χεράκια των καὶ ταῖς εὐμορφοσύναις;
πλουμάκια καὶ πλατύφυλλα μὲ τέχνην καὶ μὲ πρᾶξιν·
ἐπάνω εἰς ψιλὰ λινὰ λογιαῖς ὀχραῖς μὲ τάξιν
νὰ χρυσοκλαβαρίζουσιν μ’ ἀσήμιν καὶ χρυσάφιν,
μὲ πᾶσαν τέχνην μουσικὴν ὡσὰν καλοὶ ’ζωγράφοι,
παρμπέραις, μαξελλάρια, κουρτίναις καὶ μαντήλια,

---

145 κολληκιοῦ cod. 146 Duc. p. 692, 702 148. 149 Duc. p. 1448, 1685 152. 153 Duc. p. 549 153 Duc. p. 92, 1448, 1685 153. 154. 155 Duc. p. 1564 155 Duc. p. 813 160 Duc. p. 1073 160. 161 Duc. p. 165; Cor. p. 394 161 Duç. p. 861 162 Duc. p. 312, 569; Cor. p. 160 163 Duc. p. 230, 1151 164 Duc. p. 1017. 164. 165 Duc. p. 1663 165 Duc. p. 1654, 1655 168. 169 Cor. p. 263 169 ἀπόχουν 171 Duc. p. 1748 172. 173 Duc. p. 1184; Cor. p. 278 173 μετάξιν (soie) Cor. 174 Duc. p. 139 176 Duc. p. 869, 875

με κυδωνιαῖς, τριαντάφυλλα, κλήματα καὶ σταφύλια,
ἄνθη καὶ ῥόδα καὶ μυρτιαῖς, πασίλογα λουλούδια,
μὲ πόθον νὰ πλουμίζουσιν, μὲ χαραῖς καὶ τραγούδια.
λέγω ἂν ἔτυχε κανεὶς νὰ τὰ καλοσκοπίσῃ
τ' ἀργόχειρα τὰ κάμνασιν, πολλὰ νά 'χεν φουμίσῃ.
'Εγὼ δὲ πάλιν, ἄρχοντες, καλὰ κ' εἶμαι 'Ροδίτης,
κι ἀκούομαι εἰς τ' ὄνομα Μανόλης Λειμενίτης·
καὶ βάλθηκα εἰς τοῦτο 'δᾶ νὰ 'πῶ καὶ νὰ ῥημάρω,
εἰς τὰ μοῦ ἐσυνέβησαν πασάνα νὰ φερμάρω.
οὐδὲν τὸ καταδέχομαι νὰ γράφω πλαστὰ λόγια,
καὶ δὲν καιρὸς τῆς καύχησις, ἀμμέ 'νε μυρολόγια,
ὅτι καὶ τὰ χειλούρια μου χαλᾶνε πικραμένα.
ἀπὸ γυναῖκα καὶ παιδιά, ἀλλοί, κρίμα 'ς ἐμένα,
τρεῖς ἀδελφάδες ὕπανδραις, κ' ἡ καθεμιὰ παιδία
νὰ 'χῃ πέντ' ἕξη καὶ ἑπτὰ μὲ τὴν ἀλυπησίαν,
νὰ ταῖς θερίσῃ τὸ σπαθὶν τοῦ Χάρου, νὰ ταῖς πάρῃ·
καὶ ἔζησεν ἡ μάννα μας διὰ νὰ δεχθῇ τὰ βάρη.
αἶ πικραμός, αἶ συμφορά, πόσο' ναι τὸ κακό μου!
ἀφῆκέ με, τὸν Γεωργιλλᾶν, καὶ Γεώργι τὸν υἱόν μου·
καὶ ἔπιον, πίνω καὶ νὰ πιῶ ὀλωνῶν ταῖς πικράδες,
καὶ δυὸ καὶ τρία ὀρφανὰ 'πὸ κύριν καὶ μαννάδες,
παιδιὰ ἀπὸ τὰ μέλη μου καὶ ἀφταῖς ἀδελφάδες.
καὶ κλαίω πῶς ἐγδέχονται μῆνες καὶ ἑβδομάδες,
τίτοιαις δὲν θέλουν νὰ ἰδοῦν ἀλλ' οὐδὲ νὰ γευθοῦσιν·
διότι ὥστε νὰ 'λικιωθοῦν, πολλὰ νὰ πικρανθοῦσιν.
ἔνε καλὰ καμώματα, Χάρο μου, τὰ ἐποῖκες;
πῆρες τοὺς στύλους τοῦ σπητιοῦ καὶ τὰ παλούκι' ἀφῆκες.
Χάρε, καὶ ποῦ 'βρες τὴν ἀξιὰν καὶ ἔχεις τόλμην τόσην,
καὶ βλέπω, ἀπὸ λόγου σου ἐπέρασαν κἂν πόσοι·
καὶ σὰν σοῦ βλέπω, ἐσὺ τινὰν ποσῶς οὐδὲν φοβᾶσαι,
οὐδ' ἄρχοντες ἐντρέπεσαι οὐδὲ πτωχοὺς λυπᾶσαι·
μὰ 'ς ὅλους βλέπω καὶ θωρῶ πῶς μὲ τοὺς κοσταρίζεις,
καὶ 'μπαίνεις κ' εἰς τὰ σπήτια των καὶ παίρνεις καὶ θερίζεις.

---

178 Duc. p. 820, 827 178. 179 Duc. p. 1183; Cor. p. 221 180. 181 Duc. p. 556; Cor. p. 256 181 Duc. p. 1695 182—187 Cor. p. 171 sq. 184 Duc. p. 1292 τοῦτονά ναπῶ 184. 185 Duc. p. 160 188. 189 Duc. p. 1741 190 Duc. p. 535, 1632 194—201 Cor. p. 20 197 ἀπὸ 200 τίτιες ταῖσδ' ἐνθέλουν 203 Duc. p. 1087 ἐπῆρες 208. 209 Duc. p. 722 208 μᾶς, em Bursianus

πολλοὶ σὲ ζωγραφήσασιν καὶ κάθεσαι ἐπάνω —
ἀμμὴ ἐγὼ θωρῶντά σε εἶμαι διὰ ν' ἀποθάνω,
καὶ ἂν σκιαστὸν τρομάσω σε — νά 'σαι σἂν τὸν τρομάρχην,
ἐπάνω εἰς τὸν Κέρβερον σατανοδιαβολάρχην,
πρόσωπον ξενοχάραγον, κορμὶν καὶ ὄντα πρᾶγμα,
μετὰ γυμνὰ τὰ πράτσα σου, νὰ 'πῇ δὲν σώνει γράμμα,
ταῖς εὐμορφιαῖς καὶ κάλλη σου τὰ ἔχεις βασιλειά σου,
κρατῶν πασίλογ' ἅρματα καὶ μὲ τὰ δρέπανά σου.
* * * * * * * *
νὰ μὴ σὲ καταβάλλουσι, διατ' εἶσαι μέγα πρᾶγμα,
διατ' εἶσαι δυνατὸν θηριὸν πλέον καὶ τὸ λεοντάρι
κι οὐδὲν σοῦ σφάζουν ἅρματα, κἂν μιᾶς λογῆς ξιφάρι.
οἱ πάντες τρέμουν καὶ δειλιοῦν τοῦ νὰ σὲ κοσταρίσουν,
καὶ φεύγουν κι ἀφτὴν σκιάσιν σου νὰ γλύσουν ἂν 'μπορήσουν,
καὶ σὺ μὲ ἕνα πήδημα — δὲν τὸ κάμνει λεοντάρι —
θερίζεις νεὸν καὶ γέροντα, κόρην καὶ παλληκάριν,
καὶ παίρνεις ὅποιους βούλεσαι καὶ θέλεις 'ς ὄρεξή σου·
νύκταν ἡμέραν κόβγεις τους, καὶ δὲν νὰ σὲ κοξήσουν.
ἐμπαίνεις μὲς ταῖς φαμηλιαῖς, τὰ σπήτια δυσφαρίζεις,
κι ἂν 'φήσῃς καὶ κἀνένα δυὸ, θλίψες μὲ τοὺς χαρίζεις.
καὶ 'κεῖ ποῦ θέλεις ἐμφανεῖ, ὅλους μὲ τοὺς θερίζεις,
ἀνασπαστοκλωνόρριζους ἀπὸ τὴν γῆν χωρίζεις,
καὶ χάνεται τὸ ὄνομα καὶ ἡ κληρονομία
καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν, ποῦ 'ν ψυχῆς σωτηρία.
καλῶς τὸ λέγει ὁ Δαβὶδ, ὁ μέγας ὁ προφήτης,
καὶ τοῦ θεοῦ τὰ κρίματα ἄβυσσος ἓν ἐδίτης,
διατὶ μοῦ κόπτεις ἄτυχους κριματοφορτωμένους,
ὁμοιῶς καὶ 'λιγαμάρτητους καλὰ 'ξαγορευμένους,
κι ἀφίνεις χαλαζιάριδες καὶ ζοῦν καὶ πορπατοῦσιν,
καὶ πάλι αὐτοὶ μὲ τοὺς καλοὺς ἐσμίγουνται καὶ ζοῦσιν.
ἐδᾶ λοιπὸν, Ῥοδίταις μου, πᾶσα εἷς ἂς δοξάζῃ
αὐτὴν τὴν τριάδα τὴν ἁγιὰν κι ἀλλέως μὴ ὀνομάζῃ,

---

210 ζωγραφήσουσιν cod. 214. 215 Duc. p. 1222; Cor. p. 383 215 ναπεῖδεσώνη γράμμα 217 Duc. p. 820 218 cum in summa pagina scribendus esset, a scriba properante neglectus est 220 Duc. p. 803 220. 221 Cor. p. 147 221 Duc. p. 820 222. 223 Duc. p. 722; Cor. p. 92 223 αὐτὴν σκιασιναασουναγλύσουν 224 Duc. p. 1164 230 θέλει σὲ cod., quod reliqueram in proecdosi 233 ὁποῦν 235 ἔνεν 237 Duc. p. 392 238 Duc. Add. p. 195 ζίουν 239 πάλιν 241. 242 Duc. Add. p. 112

καὶ ὡς ἔδοξε τὸν θεὸν, ἐποῖκε, σὰν τοῦ φάνη,
κι ὁποῦ κοῦντρα λέγει τοῦ θεοῦ, ᾽γὼ ξεύρω τ᾽ ἤντα χάνει.
ἂν ἴσὼς καὶ ὁ τζουκαλᾶς ἔχῃ μεγάλην ἄδειαν,
καὶ κάμνει ἀγγεῖα εὔμορφα, χυτὰ μὲ τὰ σημάδια,
καὶ νὰ κολλήσῃ καὶ τ᾽ αὐτὶν, ὅπου δ᾽ ἂν τοῦ ἀρέσῃ,
καὶ δὲν εὑρίσκεται κανεὶς καὶ μέμψιν νὰ τοῦ θέσῃ·
κάμνει καὶ πάλιν ἄσχημα παραστραβὸ ᾽φτιασμένα,
τ᾽ αὐτιὰ ᾽ς τὸ στόμα, ᾽ς τὸ κορμὶν νά ᾽ν᾽ στραβοκολλημένα·
κι ἂν τοῦ φανῇ, τσακίζει τα καὶ πάλιν κάμνει ἄλλα,
ἢ πάλιν ἐξαφίνει τα, νὰ ῾βρίσκουνται μὲ τ᾽ ἄλλα,
καὶ δὲν ἐγείρετ᾽ ἀπ᾽ αὐτὰ νὰ τοῦ ᾽πῇ τ᾽ ἤντα τοῦτα,
οὔτε ἀπὸ τ᾽ ἀτσάκιστα ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἀπὸ τὰ ῥοῦτα —
πόσον ὁ μέγας κεραμεὺς, ὁ μάστορας ὁ πῖος
νὰ μὴ κάμῃ τὸ βούλεται καὶ πάλιν νά ᾽νε θεῖος;
διατὶ τινὲς εὑρίσκουνται νὰ λέγουν ἄλλα κι ἄλλα
καὶ ἁμαρτάνουν εἰς θεὸν καὶ σφάλλουσι μεγάλα,
πῶς ἀποθαίνουν τοῦτοι νὰ καὶ κεῖνοι νὰ γλυτόνουν,
ἡμεῖς, καλοὶ Χριστιανοὶ, κακοὶ δὲ τοὺς σκοτόνουν.
ὅταν ψοφοῦν τὰ πρόβατα, ὁ θεὸς τίνα παιδεύγει,
καὶ λύκος πρόβατον ἂν φᾷ, ποῦ τίνα (νὰ) γυρεύγῃ;
ἠξεύρει τ᾽ * ἀντιφωνητὴς ἐτοῦτα νὰ τὰ κρίνῃ,
ὡσὰν τ᾽ ἄλλο θανατικὸν, καὶ νὰ μηδὲ μακρύνῃ.
Ἦτον τὸ πρῶτον ὁ παπᾶς Τσήτζουλας ποῦ κεντήθη
καὶ δᾶ, σὲ τοῦτο τὸ κακὸ τινὰς δὲν τὸν περιποίθη.
καὶ ᾽δένεν ἡ κακὴ ἀρχὴ αὐτὸς ὁ τζαγκαρόλος,
καὶ γίνετο καταχανᾶς κι ἀπέκει κάγην ὅλος,
μήπως καὶ παύσῃ τὸ κακὸ, σχολάσῃ καὶ ἡ δρίμη
καὶ τὸ πικρὸ θανατικὸν, ἡ φθορὰ καὶ ἡ λοίμη.
τὸ πῶς εὑρέθη τὸ κακὸ, χρῆσι ᾽νε νὰ τὸ ᾽ποῦμε,
νὰ τὸ ἀκούσουν οἱ πολλοὶ, κατὰ πῶς ἐμποροῦμεν.

---

242 Cor. p. 149 243 ἐγὼ cod. 243. 244 Cor. p. 349; Duc. p. 1573 246 κωλύσῃ, conferas v. 331 πτὴν, emendavi, Bursiano τὸ ᾽ὕτὶν praeeunte 248 πτιασμένα, em. 249 τὰ πτιὰ, emend.; Cor.p. 349 ᾽ς τὸ στ. scripsi, ᾽ς om cod. 251. 252 Duc. Add. p. 182 252 Cor. p. 150 ἐγύρεται 253 τὰ ῥοῦτα = τὰ ῥόττα (rotto, Ital.) 254 ὁποῖος, em Bursianus. in initio versus fortasse coniciat aliquis πῶς οὖν pro πόσον 256. 257 Cor. p. 31 259 ἐσκοτόνουν 261 (νὰ) om cod. 264 Duc. Add. p. 153 265 οὐδὲν, em. πρ᾽πίθρ cod. quod περιποιήθη esse vidit Bursianus, qui versus genuinam scripturam fuisse suspicatur κανεὶς τὸν περιποιήθη 266. 267 Cor. p. 185; Duc. Add. p. 185 δένεν interpretaberis ἰδέ, ἔνεν

ἕνα καράβι τό ᾽φερε ὁπούῤῥαξε ᾽ς τὸν λάκκον,
ἐκεῖ ᾽χασι τὸν Χάροντα κρυμμένον ᾽ς ἕνα σάκκον.
κι ὁ τζαγκαρόλος ἔπηγεν αὐγὰ νὰ τοὺς πουλήσῃ,
κι ὁ Χάρος ἐτριπήδησε, τρέχει νὰ τὸν φιλήσῃ·
καὶ ὡς τοὺς εἶδεν ἀτυχῶς πῶς ἦσαν κεντημένοι,
γεμάτοι τὸ θανατικὸν καὶ λοιμαναγκαιωμένοι,
τί ᾽θελεν ὁ κακότυχος νὰ πάρῃ τὴν σκλαβίνα,
ἢ ἀφτὰ βρωμισμένα τους τὰ ῥοῦχά τους ἐκεῖνα;
διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χάροντας ῾παίρνει πρῶτον ἐκεῖνον,
κι ἐξάλειψέν τον ὁ θεὸς τὸν ἄτυχον, τὸν φίνον·
ἔπειτα καὶ τὸ σπήτιν του κι ὅλην τὴν φαμελιάν του,
κι ὁ θάνατος ἐχείρισεν ἀπὸ τὴν γειτονιάν του,
καλὴν πατάλιαν ἔδωκεν ὁ Χάρος ᾽ς τὴν μεριάν του.
χαρὰ ᾽ς τὸν ὁποῦ γλύτωσε κ᾽ εἶδε τὴν ᾽λευθεριάν του·
πληθαίνει τόσα τὸ κακὸ ᾽ς τὴν γειτονιὰν ἐκείνην,
ἐκεῖ καὶ Χάρος κάμνει ἀρχὴν τὰ αἵματα νὰ χύνῃ·
γίνεται τόσον μακελλιόν, καὶ πίπτουσιν σὰν ψόφια·
ἐκεῖ δὲν ἐβωθήσασιν ἰατρειαῖς ἢ ἰατροσόφια.
τότε αὐθέντης ὥρισεν ὁ μέγας γαρδινάλης
νὰ κτίσουν κεῖνα τὰ στενὰ μὲ συντομιᾶς μεγάλης,
τοὺς κεντημένους πάλιν δὲ ἔξω νὰ τοὺς ᾽ξορίζουν,
ἐκεῖ κ᾽ εἰς μοναστήρια διὰ νὰ τοὺς ἀποκλείσουν,
ταῖς φαμηλιαῖς, τ᾽ ἀνδρόγυνα, ὅσ᾽ ἦσαν κεντημένοι,
νὰ κλαῖν καὶ νὰ προσεύχουνται ᾽ς τὴν θεοχαριτωμένη·
ὡσὰν τὸ κάμαν κ᾽ οἱ πτωχοὶ καὶ κλαῖγαν καὶ φωνάζαν
„κυρά μου, σῶσε τὸν λαόν, βούθησε“ ἐλαλάζαν·
κραυγάζουν καὶ πρὸς τὸν θεόν, δέρνουνται καὶ λαλοῦσιν,
τρέχοντα καὶ τὰ δάκρυα των, ποσῶς οὐκ ἐσιγοῦσιν·
„Χριστέ μου, παῦσε τὴν ὀργὴν τούτην σου τὴν δικαίαν,
καὶ πόντισέ την ἐξ ἡμῶν, ῥῖψέ την εἰς μεραίαν.“
καὶ ᾽γὼ θωρῶ, κι οὐδὲν περνᾷ ὁ κύριος τὴν ὀργήν του,
κι ὁ Χάρος καθημερινὸν κάμνει την ὄρεξίν του,
κάμνει τεράστια φρικτά, τίς νὰ τὰ λογαριάσῃ,

---

274 Duc. Add. p. 185 276. 277 Cor. p. 189 278 ἄτυχος 279 Duc. p. 230 281 Duc. p. 1679 283 Cor. p. 385 ἐχείρησεν, ut perverse liber habet, in proecdosi servaveram. ἀρχίνισεν Coestlinus 284 Duc. p. 970 285 χαράστων (cf. v. 598) . . κοῖδε 288. 289 Duc. Add. p. 84 290. 291 Cor. p. 241 293 κ᾽ εἰς scripsi, καὶ cod. 299 ἐσιγούση 300 παῦσαι, emend. τούτων 301 πούτισε, emend. βούτισε ci. Bursianus

καὶ τοῦ θανάτου τὰ κακὰ καὶ τίς νὰ τὰ ξεχνιάσῃ;
πολλὴ ζωὴ τοῦ αὐθέντη μας, τῆς ῾Ρόδου τὸ κεφάλι,
φρᾶ Πέρου (τοῦ) δὲ ἀββουσῶ καὶ μέγα γαρδινάλιν,
ἀποῦ ῾ρισε καὶ γίνουνταν προσευχαῖς καὶ νηστείαις,
δέησες καὶ ἐγκράτειαις, ψαλμῳδίαις, λιτανείαις.
ἀκόμι ἐδιαλάλησεν, ὁ καθαεῖς ν᾽ ἀφήσῃ
γυναῖκάν τε κρατηχθικὴν, νὰ μηδὲν τὴν ψηφήσῃ,
καὶ τὰ ταυλιὰ καὶ τὰ χαρτιὰ καὶ ζάρια νὰ τὰ καύσουν,
κ᾽ εἰς ὅσα βλάπτουν τὴν ψυχὴν παιγνίδια νὰ τὰ παύσουν,
ἡ κρίση νὰ στοχάζεται, τὸ δίκαιον τοῦ πασάνα,
νὰ δέχεται τὸν ἄνθρωπον σὰν τὸ παιδὶν ἡ μάννα,
καὶ τέρμενον εἰς τρεῖς μῆνες νά ᾽χῃ τελείαν κρίσιν,
χωρὶς ξενιάσματα κι ἀφτὴν τῆς ἀδικιᾶς τὴν χρῆσιν,
νὰ διώξουν καὶ τοὺς πειρασμοὺς ᾽πιτρόπων ἀβουκάτων,
νὰ μὴ τοὺς δώσουσιν νὰ φᾶν φλουρὶν ἢ καὶ δουκᾶτο.
καὶ τ᾽ ἄλλα τὰ ὀρδίνιασε, καὶ τίς νὰ τὰ θυμᾶται,
καὶ τὰ καλὰ τὰ ἔκαμε, καὶ τίς νὰ τὰ ᾽ξηγᾶται;
τὰ ἔδωκεν εἰς τὰ πτωχὰ, ψυχικὰ, ᾽λεμοσύναις,
καὶ ἄλλαις χρειαῖς ταῖς χρειάζουνταν ᾗ ἥμεραις ἐκείναις,
πόσά ᾽πασχεν ὁ ἔνδοξος τὴν ἀῤῥωστιὰν νὰ ᾽βγάλῃ
καὶ τὸ πικρὸ θανατικὸν ἀφτ᾽ ἅγιον τὸ σπητάλι·
βουλλώματα, ᾽ξορίσματα ἔξω ἀπὸ τὴν χώρα,
νὰ ᾽βγῇ καὶ παύσῃ ἡ λοιμικὴ καὶ ἰατρευτῇ ἡ ψώρα,
καὶ ἄλλα τζένια περισσὰ κανεὶς νὰ μὴ κοντεύγῃ,
καὶ μανιγόρδους καὶ βλεπιοὺς περισσοὺς νὰ ῥογεύγῃ,
διατὶ τοῦ ᾽διώκασι πολλοὶ φρόνιμοι νὰ ᾽γροικήσῃ,
κυρίως ἦν κολλητικὸν σὰ ψώρα νὰ κεντήσῃ,
μὰ σὰν νὰ γράφῃς εἰς νερὸν μέσα μὲ τὸ δακτύλι,
νὰ μηδὲ σὺ μηδὲ κανεὶς δυνηθῇ νὰ ἀγγείλῃ
τί λέγουσι τὰ γράμματα τὰ εἰς νερὸν γραμμένα,
διατὶ δὲν φαίνουνται ποσῶς εἰς τά ᾽χες χαραγμένα.
καὶ τοῦ φρονίμου χάρασσε, καὶ κεῖνος ἀγροικᾷ σε,
καὶ τοῦ θεοῦ μηδὲ ποσῶς χίλια δίκαιος νά ᾽σαι·

---

307 Duc. p. 1701; (τοῦ) om. 312 Duc. p. 31, 1734; Cor. p. 210 314 στοχάζετὸ 318 Duc. p. 4 319 Duc. p. 329 φᾶ cod., φᾶν scripsi 322 Duc. p. 1786; Add. p. 119 325 Duc. p. 1061 326 Duc. p. 219 327 ᾽βγῇ em Bursianus, μὴ cod. 328 Duc. p. 1565 328. 329 Duc. p. 872 329. 330. 331 Cor. p. 237 331 κολυτικὸν: „γράφε Κολλητικὸν (contagieux)“ Cor. 333 μηδὲ σοὶ ... ναγγεῖλη 336 Cor. p. 383

ὡς τὸν προφήτην τὸν Δαβὶδ ὁποῦ πολλὰ 'γαπήθη
μὲ τὸν θεὸν τὸν δυνατόν, ἀλλ' οὐδὲν ἐφοβήθη,
μὰ πίασε κι ἐμέτρησε τὸν λαὸν τοῦ κυρίου,
καὶ πότισέν τον ὁ θεὸς θάνατον ποτηρίου·
εἰς τρεῖς ὥραις τὸν ἔκοψεν ὁ ἄγγελος ἀνθρώπους
χιλιάδες 'γδόντα τέσσαρες κ' ἀκαίρεσε τοὺς τόπους.
τότες ἐγδύνεται Δαβὶδ ῥοῦχα βασιλικάτα,
ῥίπτει τὸ στέμμ' ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ πιάνει θεοῦ στράτα,
τρυπᾷ ἕνα σάκκον τρίχινον, περνᾷ τὴν κεφαλήν του,
καὶ πάσσει 'πάνω χώματα καὶ κλαῖ μὲ τὴν ψυχήν του
„ἐμένα, κύριε, σκότωσε, καὶ οὐχὶ τὸν λαόν σου·
ἐγὼ ἐποῖκα τὸ κακό, κι ἀλλοῦ ῥίπτεις θυμόν σου."
ὢ θαῦμα, ὁποῦ γίνετο καὶ τίς νὰ μὴ θαυμάσῃ,
εἰς τρεῖς ἡμέραις κι ὥραις τρεῖς τὸ κακὸ νὰ περάσῃ;
ἐδιάβη τὸ θανατικόν, ἔπαυσε καὶ ἡ λοίμη.
κ' ἡμεῖς ἐδιχρονήσαμεν, τί τοῦτο πῶς ἐγίνη;
καὶ μετὰ ταῦτα τίς οἶδε τοῦ πασανὸς τὸ τέλος,
ἂν ἦτον μὲ τὰ κλαίματα ἢ πάλιν μὲ τὸ γέλως;
καὶ τότε θεὸς νὰ λυπηθῇ καὶ στρέψῃ τὴν ὀργήν του,
διότι ἐκουμπράρησεν ὁ καθεὶς τὴν ψυχήν του,
καὶ κόπησαν τὰ κρίματα καὶ ἡ παρανομίαις,
καὶ 'φήκασιν οἱ Χριστιανοὶ ἀτυχιαῖς, ἀσωτίαις·
κι ὡς εἶδε τὴν ἐπιστροφήν, κ' ἦτον καθάρια μέτα,
θεὸς ὁ πάντοδύναμος — καὶ γνώρισε περφέτα —
εἶπεν „ἄς ἔλθῃ σήμερον ἡ ἐλεημοσύνη,
καὶ τὸ σπαθὶν τοῦ Χάροντος νά 'χῃ σταματοσύνη,
καὶ ν' ἀνοιχθῇ ὁ οὐρανὸς τὴν 'λευθεριὰν νὰ βρέξῃ,
κ' ἡ ὁρισία τῶν πολλῶν ἀπὸ τοῦ νῦν ἄς τρέξῃ."
καὶ δὲν ἐβράδυνε πολλὰ οὐδ' ἤργησε τὸ πρᾶγμα,
κατ' ἔξοδον τοῦ 'Ιούνιου ὅταν ἔνι τὸ κᾶμα,
ὁ νοητὸς αὐγερινὸς τὸ ἔφερε, νὰ ζήσω,
αὐτὸς ὁ μέγας πρόδρομος, κἀγὼ τὸ μαρτυρήσω,
διότι τὸ θανατικὸν ἀφτὴν αὐτοῦ ἡμέραν

---

342. 343 Duc. Add. p. 47 345 στέμμα 349 ἀγώ 354 Duc. Add. p. 152; Cor. p. 286 355 Duc. p. 659 γέλος 357 ἐκουνβράρησεν cum libro proecdosis perverse, quod nunc emendavi. est enim Italicum 'comprare' 360. 361 Duc. Add. p. 159 361 πρεφέτα cod., em Bursianus 363 Duc. p. 1427 364 ἐλευθερίαν 365 κ' ἡ 'ξορισιὰ ci. Coestlinus, cf. v. 292 367 καὶ δέξου τὸν 'Ιούνιον, em Coestlinus 370. 371 Cor. p. 68

ἤρχιζεν ἐσταμάτιζεν μὲ τοῦ θεοῦ τὴν χέραν,
Ἰουνίου εἰκοσιτέσσαρες, ἡ τοῦ προδρόμου φέστα,
ἔπαυε καὶ ὁ πόλεμος, τοῦ Χάρου ἡ κουγκέστα.
ἐξ ἀνατολῆς ἀνέτειλεν αὐγερινὸν ἀστέρα,
καὶ ὁ χειμῶνας ἔφυγεν κ' ἦλθεν ἡ πριμαβέρα,
καὶ ἐδιαβῆκαν τὰ πικρά, φουρτοῦνα καὶ ἡ ζάλαις,
κύματα, ποντοπνίγματα, πνευματόσιαῖς μεγάλαις.
χαρὰ 'ς ποῦ δὲν ἐπνίγηκεν ἀφτὴν πικρὴν τὴν βίαν
καὶ ἔσωσε καὶ γλύτωσε θανάτου τὴν σκλαβίαν,
κι οὐδὲν τὴν ἐγεμάτισε τοῦ Χάρου τὴν ἁλμύραν.
ἐγὼ καὶ ἄλλοι μετ' ἐμὲν δὲν ηὗραν τίτοιαν μοῖραν,
κ' εὐχαριστοῦμεν τὸν Χριστὸν καὶ τὴν κυρὰν τοῦ κόσμου.
ἀλήθεια, ἐκ τῆς θλίψης μου * ἐγτάλωσε τὸ φῶς μου.
καὶ 'πέ μου, τίς νὰ δύνηται, χηρείαις νὰ δουλεύγῃ;
δι' αὐτὸ καὶ λέγεται χηρειαῖς, διατὶ ἡ χαρά της φεύγει·
καὶ τάχα νὰ 'βρεθῇ κανεὶς 'μπιστὰ νὰ τὴν δουλέψῃ
καὶ τὴν σωματικὴν πυρὰν νὰ τὴν ἐπαραβλέψῃ,
κρίνω κάλλιον ἓν ἄνθρωπος ὁποῦ πολλὰ 'πομένει,
καὶ καίεται ἀφτὴν χηρειὰν καὶ μοναχός του μένει,
ἄπλυτος καὶ ἀνάλουστος, κακὰ κυβερνημένος
καὶ στερεμένος τῶν πολλῶν καὶ νά 'ν καὶ πικραμένος,
καὶ στέκει ἀπ' ἔξω καὶ διψᾷ, καὶ ποῦ καὶ ποῦ ζηλεύγει,
καὶ ἄλλην οὐκ ἐσμίγεται οὐδὲ 'πανδριὰν γυρεύγει,
παροῦ καὶ 'λευθερώθηκεν ἀπὸ τὴν δουλοσύνη,
καὶ πάλιν δευτερογαμιᾶς γυρεύγει σκλαβοσύνη.
καὶ τέτοιος νά 'νεν ἄνθρωπος πενῆντα ἢ ἑξῆντα,
δὲν λείπει καταδίκασις, καὶ 'ξάφες το διὰ ἧντα,
διατὶ θωρεῖ τὸν ἥλιον καὶ πᾷ νὰ βασιλέψῃ,
κι αὐτὸς τὰ 'πίσω βιάζεται, βούλεται νὰ τὸν στρέψῃ.
τὰ νεωτικὰ σκιρτήματα καὶ ταῖς ἀτακτοσύναις,
τοῦ κόσμου τ' ἀγγελήματα, ταῖς μουζοστακτοσύναις,
ἄσχημον ἔνι, πίστευσον, ὁ γέρος νὰ γυρεύγῃ,
κόσμου φροντίδες κι ἀτυχιαῖς πρέπει του νὰ 'ξωφεύγῃ.

---

371 Duc. p. 1427 372 Duc. p. 1672 373 Duc. p. 725 374 Duc. p. 151 375 Duc. p. 1229 377 Duc. Add. p. 157 378 χαρᾶς, emend. 379 Duc. p. 1392 383 ἐγτάλος σε quod verbum me fateor non intellegere ante 384 non nulla intercidisse suspicor, vel potius v. 384—445 alieno loco positos esse censeo 388 ὑπομένη 393 πανδρῖγυρεύει 396. 397 Cor. p. 292 398. 399 Cor. p. 79 400. 401 Duc. p. 959

δύο ζυγοὺς εὑρίσκομε 'ς τοῦ νέου τὸ τραχῆλι,
γυναῖκα 'νε ὁ εἷς ζυγὸς, ἄλλος * ἀγγέλου φίλοι.
θέλεις γυναῖκαν, ἔπαρε· θέλεις, καλογηρέψου.
βλέπε τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς δυὸ 'ς τὴν κρίσιν μὴ γυρέψουν.
λοιπὸν ἂν σ' ἔβγαλεν ὁ θεὸς ἀφτὸν ζυγὸν τὸν ἕνα,
πιάσε τὸν ἄλλον τὸν ζυγὸν καὶ πέρνα τιμημένα.
εἰ δὲ καὶ σὺ εὑρίσκεσαι νὰ δευτερογαμήσῃς,
ὀμνέω σε 'ς τὴν πίστι μου, πολλὰ ν' ἀγανακτήσῃς.
ὁ γέρος ἂς προσέχηται τὴν δευτερογαμίαν·
δίκιον τοῦ ἔνε τοῦ 'λενοῦ νὰ κάτσῃ εἰς μιὰν γωνίαν,
καὶ κλαίῃ καὶ νὰ δέρνηται 'ς τὰ προημαρτημένα
τά 'πραξεν εἰς τὰ νεωτικὰ κ' εἰς τά 'χε καμωμένα,
νὰ βάλῃ τὸ κεφάλιν του ἀπέσω εἰς μίαν τρύπαν,
καὶ δύο πέτραις ν' ἔπαιρνε, τὰ δυὸ στήθη νὰ 'κτύπα,
μὴ ναὕρῃ τὸ συμπάθιον του 'ς τὰ κρίματα τὰ 'ποῖκεν,
καὶ 'ταῖς λωλιαῖς καὶ ταῖς φλαριαῖς παντάπασι ν' ἀφῆκεν.
ἀμμὴ θωρεῖς τον, τὸν λωλὸν καὶ κρίμαν 'ς ἄλλο κρίμα,
βάλλει γομάρι 'πάνω του κ' εἰς τὸ κεφάλιν κλῖμα.
τὰ 'δόντια του ἐπέσασι, τὰ μάτια του θωλάνα,
καὶ 'σπρίσασιν τὰ γένεια του κ' ἡ κόξαις του κυρτάνα.
ἡ ἡλικιά του στράβωσε καὶ περπατεῖ περβάντα·
πεντῆντα 'ξῆντα 'νε χρονῶν, καὶ λέγει κι ἔνε τριάντα.
τί θέλει ὁ κακότυχος τὴν δευτερογαμίαν;
καὶ πῶς δὲν τὸν ἐδάμασε ἡ γυναῖκα ἡ μία;
καὶ τί λέγω γυναῖκα μιά; στεφάνι' ἔξη καὶ πλέα
ἔβαλεν ἡ βιλάναινα, ἡ κόττισσα, ἡ γραῖα,
καὶ ὁποῦ πέσῃ εἰς αὐτὸ, ἂν οὐδὲ μεταν̣ειώσῃ,
ὀμνέω (ναὶ) καὶ μὰ τὸ ναὶ, ἀλλοῦ τὸ θέλει νειώσῃ.
ὅμως καλόνε 'νὰ βουλεύετε διὰ τετοιανὰ δουλεία·
ἀνὴρ γὰρ ἀσυμβούλευτος πίπτει εἰς τιμωρίαν.
ἂν εὕρῃ 'ταῖριν νά 'ν πιστὸν, ὀλίγη 'νε ἡ φάλια.

---

406 Duc. p. 554 407 κεῖς στοὺς δύο ... γυρέψουν 410. 411 Cor. p. 105 412. 413 Cor. p. 104 413 δίκαιόν του 417 ναέπερνε 420. 421 Duc. p. 835 422. 423 Duc. Add. p. 109 424 Duc. p. 475 424. 425 Cor. p. 292 428. 429 Duc. Add. p. 39 430. 431 Cor. p. 272 431 ὀμνέω σου καὶ: em Cor. 432 βουλεύεται διατέτια νὰ δουλία 434 Duc. p. 1661 434. 435 Cor. p. 153, „τὸ νόημα εἶναι, Ὁ μέλλων νὰ λάβῃ γυναῖκα, ἂν εὕρῃ σύζυγον πιστὴν, ὀλίγον ἔσφαλε· ἀλλ' ὅμως καὶ πάλιν οὕτως, θὲ (ἤγουν θέλει, ἀντὶ τοῦ χρειάζεται) ὠμοπλάτας ἰσχυρὰς πλέον παρὰ τὰς πρώτας, ὅτε δηλαδὴ ἦτον ἀκόμη ἄγαμος.“ in cod. est μαθὲ

μὰ θὲ κουτάλαις δυναταῖς παρὰ ταῖς πρώταις κάλλια.
εἰ δ' ἔλθῃ τίποτ' ἀφορμὴ ἀπὸ αἰτιᾶς μεγάλης,
τότε νὰ μέμψῃ πάραυτα τῆς λωλῆς του κεφάλης,
ἂν δὲ κολλοῦν δυὸ σίδερα, νὰ γένουν τὰ δυὸ ἕναν,
νὰ χάσῃ καὶ τοὺς κόπους του κ' εἰς τά 'χει ἐξοδιασμένα.
κάλλιον νὰ μὴ εἶχεν 'βλογηθῆν, νὰ μὴ εἶχαν βάλειν κλῖμα,
τὰ κούρταλα νὰ λείπασιν καὶ πᾶσα ἄλλον κρίμα.
εἰ δὲ καὶ νά 'χουν καὶ παιδιὰ καὶ νά 'χουν καὶ προγόνια,
ποτὲ νὰ μηδὲν ἔλθουσιν νὰ ἔχουσιν ὁμόνοιαν,
κι ἀνίσως κι ἀπὸ τὴν πτωχιὰν τὰ ῥοῦχά των μοιρίζουν,
'ς ταῖς πόρταις τῶν Χριστιανῶν τὰ παιδιά των γυρίζουν.
'Ανάθεμά σε, λογισμὲ, ποῦ μ' ἔποισες καὶ 'μπῆκα,
ποῦ ἦλθα καὶ χαμήλωσα, καὶ τί ῥίμαις ἐποῖκα·
εἶπες καὶ ἐξηγήθηκες καὶ ἔγραψες καμπόσα
εἰς τὸ πικρὸ θανατικὸν ποῦ σ' ἔθλιψε τὰ τόσα,
καὶ τώρα τὴν ἀπόλυσιν τοῦ σαρμουνιοῦ νὰ ποίσῃς,
καὶ σὺ τὴν στράταν ἔφηκες καὶ ἄλλην θὲς νὰ κτίσῃς.
καὶ τότε πάλι ὁ λογισμὸς ἄκου τί μὲ 'ποκρίθην
λόγον, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὁποῦ μὲ νοστιμήθην·
„καλὸν σαρμούνιν ἤρχισες καὶ νά 'χες τὸ τελειώσῃ,
παροῦ ὅτι ἐφῆκές το, μέμψουν σε θέλου τιόσοι.
τί τό 'θελες καὶ ἤρχισες καὶ ποῖκες καὶ θεμέλιον;
καὶ τώρα ἐξαφῆκές το καὶ θέλουν τό 'χει γέλοιον.
κτίσε εἰς τὸ θεμέλιον σου πύργους καὶ περμαχιόνια,
νὰ φυλαχθῇς ἀφτὸ κακὸ, ἀφτὴν βροχὴν καὶ χιόνια,
νὰ 'φελεθοῦν κι ἄλλοι πολλοὶ ἀφτὴν διδασκαλιάν σου,
νὰ πάρουν γνῶσιν ἀπὸ σὲ κι ἀπὸ τὴν ὁμιλιάν σου,
ἐβγάλῃς κι ἀφτὴν κόλασιν πολλὰς ψυχὰς ἀνθρώπων.
κι ἄρχισε τώρα τὸ λοιπὸν κι ἔπαρε τίτοιον κόπον."
εἶπα καὶ ἀποκρίθηκα τὸν λογισμόν μου εἰς μίον
ὅτι „θωρῶ κ' ἀγήρασα καὶ δὲν 'μπορῶ, παρδίο,
καὶ χάσα τὸ ἡγεμονικὸν τὸ εἶχα 'ς τὴν νειότην,
καὶ τώρα 'γίνην κούτζουρας ἀπὸ τὸν λαγκαδιώτην."
ἀλλὰ καὶ πάλιν στρέφεται ὁ λογισμὸς κι ἀρχεύγει

---

435 Duc. p. 744 436. 437 Cor. p. 224 441 Duc. p. 742; φλογηθῆν, em Bicelas 445 Duc. p. 1204 446. 447 Cor. p. 318 449 ὁπουσέθλιψε 450 Cor. p. 324; Duc. p. 1336 453 Duc. p. 1004 454 Cor. p. 324; Duc. p. 1336 455 τιόσῃ, em Bursianus 458. 459 Cor. p. 294 462 Duc. p. 682 466. 467 Duc. Add. p. 113 467 γίνηκα 468 Cor. p. 67

„ὅταν ὀκνεύσῃ ἄνθρωπος, ὅλο ἀφορμαῖς γυρεύγει.
ἠξεύρομεν, καὶ μάστορας εἶσαι διὰ νὰ ῥιμάρῃς,
ξεύρεις τὰ πάντα νὰ μετρᾷς, νὰ γίνεσ' ἀφορμάρης.
λοιπὸν 'ξάφες τὴν ὀκνηριὰν καὶ πιάσε τὸ κονδύλι,
πασάνα δῶσε ἑρμηνειὰν ὡσὰν φαγὶν 'ς τὸ δείλι,
τὸ πῶς νὰ ποίσῃ ἄνθρωπος νὰ ζήσῃ 'ρηνεμένα,
καὶ τὴν ἐπίλοιπον ζωὴν νὰ διαβῇ 'γαπημένα."
λοιπὸν ἀποτινάχθηκα, ἔῤῥιψα τὴν ἀμέλεια,
μὴ πάρω καταδίκασιν ἀπὸ πασάνα τέλεια.
καὶ κάμνω τώρα πάλι ἀρχὴν, λέγω „σταυρὲ, βοήθει,
καὶ σὺ, κυρά μου, βούθεις μου, νὰ μὴ πνιγῶ 'ς τὰ βύθη."
κι ἀρχίζω διὰ τὸν ἄνθρωπον κατὰ πῶς τώρα γράφω,
τὸ πῶς αὐτὸς νὰ πορευθῇ πριχοῦ νάμπῃ 'ς τὸν τάφον.
Ἄς κτήσῃ φίλον τὸν κριτὴν ποῦ κάθεται 'ς τὰ ὕψη,
κι ἂς τὸν ὑμνῇ ἑπτὰ φορὰς καθήμερα, μὴ λείψῃ,
ἂς γένῃ ὅλος τοῦ θεοῦ μὲ τὴν ταπεινοσύνην,
κ' ἐξάπαντα ἀφτὰ καλὰ νά 'χῃ καὶ 'λεμοσύνην,
νηστείαν καὶ ἐγκράτειαν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην·
ταῦτα ὕψωσαν τὴν καλὴν ἁγίαν τὴν Μαρίνη.
ἂν παρθενίαν ἠμπορῇ καὶ θέλῃ, ἂς τὴν κτήσῃ,
'λᾴδιν ἂς ἔχῃ μετ' αὐτὴν, ὁ λύχνος μὴ ἐσβύσῃ.
εἰ δ' ἴσως καὶ οὐ δύναται, λέγω, νὰ παρθενεύγῃ,
πορνειαῖς, μοιχειαῖς, παρανομιαῖς τιόσῃ μηδὲν γυρεύγῃ·
μία γυναῖκα σώνει τον νά 'νε στεφανωμένος,
κι ἀφτὸν θεὸν κι ἀφτοὺς ἁγιοὺς τέλεια εὐλογημένος.
κι αὐτὰ τὰ 'ρίζει ἐκκλησιὰ, νὰ τὰ τηρῇ νὰ βλέπῃ,
νὰ πολεμᾷ τοὺς ὁρισμοὺς νὰ κάμνῃ 'ς ὅσα πρέπει.
κ' εἰς τὸν πρεπούμενον καιρὸν ἂς λείψῃ ἀπὸ τὴν μῖξιν,
τῆς γυναικὸς τὴν ἕνωσιν καὶ σπέρματος τὴν ῥῖξιν.
τὸ σάββατον ξημέρωμα καὶ κυριακὴν ἀκόμη,
δεσποτικαῖς ταῖς ἑορταῖς, ταῖς ποιαῖς 'ρίζουν οἱ νόμοι,
καὶ τῶν ἁγίων ἐκλεκτῶν μαρτύρων, ὅσων ἂν θέλῃ,
σαρακοσταῖς τρεῖς τέσσαρες, ὡς ὁ νόμος ἀγγέλλει.
μακάριος ὁποῦ 'μπορεῖ τὸν μῆνα μία φόρα,

---

470 Duc. p. 1292 470. 471 Cor. p. 318; Duc. p. 160. 471 γίνεσε 472 Duc. Add. p. 108 ἐξάφες 472, 473 Duc. p. 703 478 πάλιν 478. 479 Duc. Add. p. 174; Cor. p. 334 480. 481 Cor. p. 309 481 Duc. p. 1232 487 μαρτίνη, em Bursianus 491. 492 Cor. p. 115 500 ὁσίων

καλὸν ἔνι ᾽ς τὸν ἄνθρωπον νὰ ξεύρῃ καὶ τὴν ὥρα.
κ᾽ εἰς τετοιανὰν ἐρώτησιν εἷς σοφὸς ἀπεκρίθη·
„νέος ἂν ἔνι ἄνθρωπος, ποῦ καὶ ποῦ εὐλογήθη.
τοὺς γέροντας οὐδὲ ποσῶς, διατὶ πολλὰ τοὺς βλάπτει,
ὡς ἡ ἱστιὰ τὸ φρύγανον καὶ τὸ κερὶν σὰν ἅπτει.“
κι ἄλλος ἄλλον ἐρώτησεν — φιλόσοφ᾽ ἦσαν κ᾽ οἱ δύο —
τὸ πότε χρὴ ἡ ἔμμιξις, κι ἀπεκρίθην εἰς μίον,
„ὅταν τις ἀσθενέστερος ἂς πέσῃ μὲ γυναῖκα,
φλάκκος νὰ γένῃ παντελῶς, νὰ χάσῃ ἐννεὰ ᾽πὸ δέκα.“
γραμμένα ταῦτα ῾βρέθησαν εἰς βίβλους τῶν ῾Ελλήνων,
᾽Αριστοτέλους, Πλάτωνος, τῶν δυὸ σοφῶν ἐκείνων.
εἶδα ἐκεῖ καὶ βλαπτικὰ ἄλλα τρία γραμμένα·
ἡ ἔμμιξις τῆς γυναικός, τὰ λουτρὰ τὰ καμένα,
τρίτον ἡ μέθη τοῦ ζωροῦ ἡ συχνῶς καθ᾽ ἑκάστη·
χάνει καὶ ἀπολένει τον εἰς κρύον κ᾽ εἰς τὴν βράστην.
καὶ ὅποιος ῾βρίσκεται ᾽ς αὐτά, δουλειαῖς τέτοιαις συχνιάζει,
τὸν ψόφον του ἐπεθυμεῖ, τὸν θάνατόν του κράζει.
καὶ κάπου ῾στόρια κοσμικὴν ἤκουσα καὶ ὁμοιάζει
εἰς τετοιανὰν ὑπόληψιν, καὶ ἄκου δὲν μητριάζει.
ηὗρεν ἡ κάτα τὸ ῥινὶν ὁποῦ ᾽τον ἀλειμμένον
ὅλον μὲ τὸ ἀξούγγιον, νὰ μὴ γενῇ γιωμένον·
καὶ στάθην μὲ τὴν γλῶσσάν της καί ᾽γλυφε τὴν λιπότην,
ἀμμ᾽ ἐξεγδάρτην καί ᾽τρεχε τὸ αἷμα, καὶ διότι
τὸ αἷμα ᾽νε πολλὰ γλυκύ, ἐῤῥούφα, καταπίνει.
γλυκὺν εἰς ὥρα φαίνεται· ἀμμή, οὐαὶ ᾽ς ἐκείνη.
ἔτσι καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον ποῦ ῾βρίσκεται σὲ τοῦτο,
διατί γηρᾷ παράκαιρα καί ᾽δε κακὸν ὁποῦ ᾽τον,
ἀφτὴν σπατάλην γίνεται καὶ ᾽ξάπτει τίτοιον πῦρε,
῾μέρα νύκτα νὰ ῾βρίσκεται ᾽ς τὸ πέσε καὶ τὸ γύρε.
μ᾽ ἂν ἴσως καὶ νὰ βούλεσαι, ἄνθρωπε, νὰ ᾽γροικήσῃς
Κάτωνα τὸν φιλόσοφον, καὶ τὰ σὲ ᾽πῇ νὰ ποίσῃς·
κοιλιοδουλιὰν καὶ λαιμαργιὰν λέγει σου νὰ ἀφήσῃς,
κι ὀμνέει σου, καὶ μὰ τὸ ναί, καιρὸν πολὺν νὰ ζήσῃς.
„πείνα,“ σὲ λέγει Κάτωνας, „ὅσον δύνασαι, πείνα,

post 503 collocandos esse arbitror v. 384—445 507 Duc. p. 638 ἱστιὰ scripsi, νηστεία cod. 508 σοφοὶ ci. Coestlinus 510. 511 Duc. Add. p. 193 515 λουετρὰ 520. 521 Cor. p. 247 521 Duc. Add. p. 131 523 Duc. p. 251 524 λυπότην, em Bursianus 526 Duc. Add. p. 165

νά 'σαι ἱανὸς ἀφτὸ κορμὶ, νὰ χάσῃς καὶ τὴν σπλῆνα."
ἀλλὰ καὶ 'Ορειβάσιος, ὁ ἰατρὸς ὁ φίνος,
λέγει „νὰ φᾶς μίαν φορὰν πρὸς ἑσπέραν" κ' ἐκεῖνος,
„τρῶγε νὰ ζῇς, καὶ οὐδὲν ζῇς νὰ σπαταλῇς σὰν χοῖρος,
πῖνε κρασὶ συγκεραστὸν ἀπὸ 'λιγοῦ σὰν μύρος."
ἐγὼ τὴν πεῖναν ηὗρά την ἰατρειὰ πολλὰ μεγάλην·
ὑγείαν δίδει 'ς τὸ κορμὶν κ' εἰς τὴν ψυχίτσα πάλιν.
καὶ μὴ μοῦ 'πῇς καὶ ζῇ πολλὰ ὁ σπάταλος καὶ χαύτης·
χάνεται, λύει καὶ ψοφᾷ ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης·
ἡ γοῦλα καὶ τὸ πόρνευμα, τὸ ἕνα σύρνει τ' ἄλλο,
ὡσὰν ἡ ῥίζα τὸ κλαδὶν, σιγοῦρον δίχως ἄλλο.
εἰπέ μου, ποῖος δύνεται νὰ σβύσῃ ἕνα καμίνι
νὰ ῥίξῃ 'λᾴδι ἀντὶς νερὸν εἰς τὴν ἱστιὰν ἐκείνην;
καμίνι 'νε τὸ πόρνευμα, καὶ 'λᾴδιν ἡ σπατάλη,
κ' ἡ σάρκα δὲ καὶ ἡ ψυχὴ ζημιόνει μιὰ τὴν ἄλλην·
τίς οἶδε κολιόδουλον σπάταλον καὶ ν' ἁγιάσῃ,
ἂν εἶχεν ὅλα τὰ καλὰ, ποτὲ νὰ μηδὲ 'σιάσῃ;
θεὸν γὰρ ἔχει τὴν κοιλιὰν κ' εἰς ἄλλον δὲν πιστεύγει·
πῶς θεραπεύσῃ τὸν θεὸν μὲ βρώματα γυρεύγει.
ἀφτὸ πωρνὸ σηκόνεται, τὰ μακελλιὰ γυρεύγει,
καὶ παίρνει κρέας ἀξουγκωτὸ καὶ πᾷ καὶ μαγειρεύγει.
μαλόνει καὶ δικάζεται, ἁπλόνει εἰς τὸ βρῶμα,
ἁρπᾷ καὶ σύρνει στανικῶς, 'βρίζει καὶ μὲ τὸ στόμα.
καὶ τοῦτο, βλέπω το καλὰ, καὶ γίνεται 'ς τὴν 'Ρόδον·
κρασοπουλιὰ, ψαροπουλιὰ ψουνίζουν 'ς τέτοιον μόδον,
καὶ τετραδοπαράσκευον ἢ νήστεια, τὰ καθάρια,
δέν θελει ὁ κοιλιόδουλος νὰ μείνῃ χωρὶς ψάρια,
καὶ πέφτει 'ς τὸν ἀφορισμὸν τῶν ἁγίων πατέρων.
πολλοί τινες μὲ εἴπασι, τέτοιον μὴ τ' ἀναφέρω·
γαστρίμαργοι καὶ λαίμαργοι, πολλοί 'νε τέτοιας πράξης,
καὶ παραβάται γίνονται τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξης.
κι ἂν ἔχῃ κάτις καὶ πουγκὶν βαρὺν εἰς τὸ πλευρόν του,
ἀπ' αὖτα τὰ γλυκύσματα γλυκαίνει τὸν λαιμόν του·

538 Duc. p. 1679 541 Cor. p. 255 544. 545 Cor. p. 384 544 Cor. p. 163 546 Duc. p. 260 549 Duc. p. 780 λάδιν—τὴν νηστίαν 556 Duc. p. 854 558 Duc. p. 859 558. 559 Cor. p. 57 560. 561 Duc. Add. p. 114 561 Duc. p. 752, 1784 562 τὴν v. Bursianus 562. 563 Duc. Add. p. 184 564 πεύτη 568. 569 Cor. p. 310

πίνει γλαριαῖς, πίνει μπουκρὰς, τουροὺς τρῷ καὶ παστέλλια,
ἀργεῖ καὶ παίζει, τριπηδᾷ μὲ χάχανα καὶ γέλοια·
καὶ παίρνει τον ἡ ὄρεξις καὶ λησμονᾷ τὰ ἴσια,
εἰς ταῖς γυναῖκες τέρπεται, χαίρεται ’ς τὰ μεθύσια.
δὲν σώνει νἄβγῃ ἀπὸ ταὐγὸν, καὶ θέλει νὰ φιλήσῃ.
ταργουνοσπαθοκόνταρον καὶ σκλίμ’ ἂς ἀγαπήσῃ,
νὰ καμαρόνῃ ’ς τ’ ἄρματα, ν’ ἀσκῆται εἰς πολέμους,
φαρία καὶ ἱππάρια, νὰ διώκουν τοὺς ἀνέμους,
νὰ πολεμίζουν δυνατὰ καὶ νὰ ’παντοῦν τὸν σκύλον,
τὸν Τοῦρκον τὸν καταχανᾶν, τῆς ἀνομιᾶς τὸν φίλον.
ἔχει πολλοὺς ποῦ χαίρουνται Ῥοδίταις ’ς τ’ ἄρματά τους,
καὶ πρῶτον οἱ αὐθένταις μας (καὶ θεὸς νά ’νε μετά τους)
πολλοὶ φοροῦν μεταξωτὰ, βελοῦδα, τζαμηλότια,
πᾶσα λογῆς κατάκοπτα, φαρδιὰ τὰ μανικότια,
κάρτσες πασίλογαις, κι αὐταῖς νά ’νε κατακομμέναις,
παπούτσαις ἀχελωνόκοπαις, εὐμορφοκαμωμέναις.
ἐχάθην ἡ ὑπόληψις, κι ὡς πότε νά ’νε τοῦτο,
οἱ Χριστιανοὶ μὲ Χριστιανοὺς, Χριστὲ, ...
Χριστιανοὶ ὁμόφυλοι θέλουν νὰ πολεμίζουν,
θωροῦν τους οἱ ἀλλόφυλοι, γελοῦσι, χαχανίζουν.
σκατὰ ’ς [τὴν] ψυχήν σου, διάβολε, καὶ τί δουλειαῖς εἶν τούταις;
ἐσὺ ταῖς ἐκατέστησες ταῖς ἀτυχιαῖς ἐτούταις,
διατ’ εἶσαι ἀντικείμενος, μισᾷς καὶ τὴν εἰρήνην,
ἀνθρωποκτόνος φθονερὸς, δὲν θέλεις ’μεροσύνην,
καὶ ἀφτὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἐπῆρες τὴν ἀγάπην,
καὶ τὸν ἄσωτον ἄνθρωπον ἐποῖκές τον ἀζάπην.
στάζει τὸ αἷμα ’ς τὸ σπαθὶν τοῦ κόσμου ὅλου τριγύρου,
καὶ τὸ μαχαίριν ’ς τοὺς λαιμοὺς νὰ κεῖται σὰν τοῦ χοίρου.
χαρὰ ’ς τὸν ὁποῦ ’πόθανε καὶ κάμμυσε τὰ δυό του,
παρὰ νὰ χάσῃ τὴν ζωὴν καὶ νά ’νε καὶ στανιό του.
θωρῶντα ’γὼ τῶν ζωντανῶν τ’ ἀνθρώπινα καὶ πρᾶξιν,

---

570 Duc. p. 252, 972, 1126 571 Duc. p. 1741 574 „ἡ φράσις τοῦ ποιητοῦ μας ἐξελληνίζεται οὕτως· ΟΥ ΦΘΑΝΕΙ ἐκκολαφθεὶς τοῦ ᾠοῦ, ΚΑΙ σπεύδει φιλῆσαι.“ Cor. p. 342 575 Duc. p. 1393, 1533 576. 577 Cor. p. 370 576 Duc. p. 559 578. 579 Cor. p. 186 582 Duc. p. 918, 1561 582. 583 Duc. p. 1666 583 Duc. Add. p. 126 584. 585 Cor. p. 282 585 Duc. p. 161, 1102 587 addit liber καὶ ὡς πότε νάνε τοῦτο 588. 589 Cor. p. 385 590 τὴν del Bursianus 590. 591 Cor. p. 328 594. 595 Duc. p. 31 598 χαράστων, em Bursianus κάμησε 598. 599 Cor. p. 172

δίδω μακάριον τοὺς παλαιοὺς ποῦ ζῆσαν μ' ἄλλην τάξιν,
'ξαγορευμένοι εὔμορφα, ἔτι κοινωνημένοι,
σαβανωμένοι καὶ καλὰ ψαλμοὺς ἐξοδιασμένοι,
καὶ διάβησαν μὲ τὸ καλὸ, μὲ τὰ στρωμένα χέρια,
καὶ δὲν ἐκατεκόπησαν ἀπὸ κακὰ μαχαίρια.
αὐταῖς ἔνι ἡ ὑπόληψες τῶν πρωτινῶν ἀνθρώπων,
ὁποῦ ἐκτίσαν ἐκκλησιαῖς μετὰ μεγάλων κόπων,
ὁποῦ 'γαποῦσαν τὰ 'ρφανὰ καὶ ἐπανδρεύασίν τα,
καὶ τὰ πτωχὰ καὶ τὰ γυμνὰ ῥοῦχα ἐνδύνασίν τα,
καὶ σπήτιν καὶ ἀπαντοχὴ νὰ καλυβιστοῦν, νὰ πέσουν
ξένοι τινὲς αἰχμάλωτοι, καὶ ῥοῦχα διὰ νὰ θέσουν·
τῶν πεινασμένων τὸ ψωμὶν, τῶν διψασμένων πόμα,
πᾶσα δροσιὰν ἐῤῥίπτασιν εἰς τῶν πτωχῶν τὸ στόμα·
σπουδαστικὰ νὰ τρέχουσιν εἰς τοὺς ἀῤῥωστημένους
μὲ ταῖς μυρτιαῖς ταῖς καπνισταῖς κ' εἰς τοὺς φυλακισμένους,
κι ἄλλα πλειότερα καλὰ, καὶ τίς νὰ τὰ δηγᾶται;
ἂν γράψω κι ἂν οὐδὲν γράψω, ἡ ἀλήθεια μαρτυρᾶται.
δι' αὐτὸν καὶ τὸν παράδεισον ἔχουν μεδίχως γέλοιον,
τέτοιαν ν' ἀκούσουσιν φωνὴν ὁποῦ 'δα 'ς τὸ 'βαγγέλιον
„δεῦτε, κληρονομήσατε, ὅσοι 'στε 'ς τὴν δεξιάν μου,
τὴν πρὶν αἰῶν' ἡτοίμασα, τέκνα, τὴν βασιλειάν μου."
τοὺς δὲ κακοὺς καὶ τοὺς δεινοὺς καὶ τοὺς κριματισμένους,
τοὺς ἔχει μέγας ὁ κριτὴς ζαρβὰ σταματισμένους,
τέτοιαν ν' ἀκούσουσι φωνὴν κακὴν καὶ ἀγριωμένην
„ἀπέλθατε καὶ φύγετε ἀπ' ἐμοῦ, κατηραμένοι,
εἰς σκότος τὸ ἐξώτερον, πῦρ τὸ ἡτοιμασμένον,
ὁμοῦ μὲ τὸν διάβολον ὃ ἔχω ξερτωμένον,
ἐκεῖ καὶ νὰ κολάζεσθε εἰς αἰῶνας αἰώνων,
σκότος καὶ πῦρ καὶ τάρταρον εἰς ἀπέραντον πόνον."
Ἤλθαμεν εἰς τὰ Γάδειρα καὶ θέλω νὰ σχολάσω
καὶ τ' ἄρμενα καὶ τὰ κουπιὰ θέλω νὰ τὰ φουρνιάσω.
δι' ἁμαρτίας τὰς ἐμὰς θέλω νὰ 'πῶ καὶ ἄλλα,
διὰ πολλά μου κρίματα, μικρά μου καὶ μεγάλα,
εἰς τὸν αὐθέντην τὸν Χριστὸν κ' εἰς τὸν αὐτοῦ πατέρα,
τὸ πνεῦμα τὸ πανάγιον· κι ἀπάρτι βάλλω χέρα.

---

603 Cor. p. 408, 424; Duc. p. 406, 1314 604 μὲ στρῶμα vel στρωμένα 610. 611 Duc. 558 619 ὁποῦδα, vide supra v. 59 621 αἰῶνας 630. 631 Duc. p. 1698 631 Duc. p. 734

ἁγία τριάς, βοήθησον τὸν ἄσωτον ἐμένα
καὶ λύτρωσέ μ' ἀφτὸ κακὸ κι ἀπτὴν πικρὰν τὴν πέναν.
θεέ μου παντοκράτορα, ὁποῦ κρατεῖς τὰ πάντα,
Χριστέ μου ποῦ πουλήθηκες δι' ἀργύρια τριάντα,
καὶ πνεῦμα τὸ πανάγιον, ἀχώριστη τριάδα,
μύριαις μυριάδες κρίματα, μὲ ἄλλην μιὰν χιλιάδα,
νά 'χῃ ὁ υἱὸς τοῦ Γεωργιλλᾶ, συμπάθησέ τον τώρα,
ὡς τοῦ πιστοῦ σου τοῦ λῃστοῦ ποῦ σώθηκεν εἰς ὥρα.
ἀμὴν ἀμὴν καὶ γένοιτο (γένοιτο) γένοιτό μοι.

---

637 λύτροσμεν 641—644 Cor. Πρόλ. γ' 644 γένοιτο bis tantum legitur.

ΜΑΝΟΛΗ ΣΚΛΑΒΟΥ
Η ΣΥΜΦΟΡΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΕΝ ΗΣ ΓΕΓΟΝΕΝ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΕΙΣΜΟΥ.

(1508).

Ὕψιστε, μέγα βασιλεῦ, ἀμέτρετε θαυμάτων,
τὸ φυσικὸν καὶ τὸ κοινὸν ἄνθρωπος νὰ 'θυμᾶτον!
πλάστη μου, καὶ δημιουργὲ τῶν πάντων τῶν πραγμάτων,
τοῦ οὐρανοῦ γὰρ καὶ τῆς γῆς, θαλάσσου καὶ κυμάτων,
σὰν ἡ χειρή σου μ' ἔπλασεν ἐξ ὕδωρ καὶ χωμάτου,
καὶ μετὰ 'μένα νόησιν πέψε ἁγιοῦ πνευμάτου,
νὰ διηγηθῶ τὴ συμφορὰ τῆς Κρήτης τὴν μεγάλη,
τοὺς χρόνους πῶ 'βρισκόμεθεν ποτὲ δὲν εἴδαμ' ἄλλη.
ἔτη ἐκ τῆς σαρκώσεως Χριστοῦ τοῦ εὐεργέτη
χίλια πεντακόσια τρέχοντας ὀκτὼ ἔτι,
μηνὸς μαΐου εἴκοσι ἐννεὰ καὶ τρέχοντας ἡ τράντα,
'μέρα δευτέρα 'τον ἀργὰ, νὰ 'πῶ καὶ τ' ἄλλα πάντα,
εἰς ὥραις δύο τῆς νυκτὸς, ὁ κύκλος τοῦ ἡλίου
ἔτρεχεν τότες δέκα 'φτὰ, κ' ἔξη τοῦ φεγγαρίου,
κ' ἦτον θεμέλιον 'κοσιοκτὼ, καὶ πρώτη μὲ τὸν δρόμο,
ὄντεν ὁ θεὸς μὲ τὸν σεισμὸν μᾶς ἔστειλε τὸν τρόμον,
μὲ κλόνον ἔσεισε τὴν γῆν, ν' ἀλλάξουσιν οἱ τρόποι
καὶ τὰ πολλὰ ἀνομήματα, τὰ κάμνουν οἱ ἀνθρῶποι.
πέμπει σεισμὸν μὲ τὴν βοὴ, ὁ κόσμος σκοτεινιάζει,
ἀπὸ τὸν φόβον ὁ λαὸς τὸ „Κύριε ἐλέησον" κράζει.

Cod. theol. Vindob. 244 fol. 245^b—252^b. in titulo suspicatur Bursianus ἢ γέγονεν ἐκ.

5 χειρί 7 τῆς 10 ἔτη

καὶ ῥίκτει σπήτι᾽ ἀρχοντικά, παλάτια τῶν κριτάδων,
ἐκκλησιῶν καμπαναριὰ, κι ἄλλων πτωχῶν τινάδων·
χωριὰ, καστέλλι᾽ ἐχάλασαν, πύργοι μεστοὶ ῥαγῆσαν,
πόσα κορμιὰ τιμητικὰ ποῦ κακοθανατίσαν!
φθωχολογιὰ ποῦ ᾽χάθηκε ψῆφον οὐδὲν ἠξεύρω,
πόσοι νὰ καταχύθησαν καὶ νὰ σᾶς τ᾽ ἀναφέρω.
εἶδα μαννάδες καὶ παιδιὰ ναῦρουσιν πλακωμένα,
ἀνδρόγυνα πολύτιμα κακοθανατισμένα,
ἄρχοντες πολυτίμητοι τοὺς παῖδας κανακεμένα,
ἀρχόντισσαις νὰ δέρνωνται κοράσι᾽ ἀναπλεμένα,
καὶ μιὰ νὰ λέγῃ „ἀφέντη μου, καὶ ποῦ ᾽σαι δὰ, πατέρα!“,
κι ἄλλη νὰ λέγῃ „μαννίτσα μου, κερά μου καὶ μητέρα!“
κι ἀπὸ τὸν τόσον σκοτασμὸν ἐπῆραν φόβον μέγαν,
δὲν ἐγυρεῦαν πράγματα, μὸν ὀδυρμὸν καὶ φεῦγαν.
ἄρχοντες πλούσιοι καὶ πτωχοὶ, ὅλοι μαζὺ ἐκλαῖγαν,
καὶ σύρναν γένεια καὶ μαλλιὰ καὶ ὀϊμὲ ἐλέγαν.
᾽κλησιὰ ᾽γερὴ δὲν ἔμεινεν δποῦ νὰ μὴν ῥαγήσῃ,
ἐπήραμεν ἀπόφασιν πῶς θὲ νὰ μᾶς βουλίσῃ.
ὡσὰν τὸ ᾽ρίφι ὄντε πιαστῇ καὶ θρηνιστῇ καὶ βάξῃ,
ὄντε τὸ πιάσῃ ὁ βοσκὸς καὶ θέλῃ νὰ τὸ σφάξῃ,
ἔτσι ὁ λαὸς ἐφώναξε, πῶς μᾶς καταποντίζει
καὶ μ᾽ ἀγανάκτησιν πολλὴ ὁ θεὸς μᾶς ἐβυθίζει!
τὸν σὰν Φραντζέσκον ᾽χάλασεν τὸ ἅγιον μοναστήρι,
τῶν πεινασμένων τὴν τροφὴν καὶ κατακουμπιστήρι.
ὁ ἅγιος Δημήτριος δποῦ μὲ πόθο ἐκτίστη,
ἐκεῖνος ὁ περίφημος ναὸς, ἐδᾶ ᾽γκρεμνίστη.
οἱ περιβόητοι ναοὶ, τῆς Κρήτης τὸ καμάρι,
ἐχάλασέ τους ὁ σεισμὸς, ποὖχαν μεγάλη χάριν·
᾽ς ὅλον τὸν κόσμον εἶχασιν οἱ δυὸ ναοὶ τὴν φήμη,
καὶ τώρ᾽ ἐχαλαστήκασιν ἐκ τοῦ σεισμοῦ τὴν λύμη.
κ᾽ ἡ ἄρκλαις ἐῤῥαγήσασιν καὶ τὰ κιβούρι᾽ ἀνοῖξαν,
τ᾽ ἀποθαμένα λείψανα μὲ φόβον ἔξω ἐῤῥίξαν.
ἡ ῥούγα ἡ πολύφθονος, ἡ πολυζηλεμένη,
μὲ τὴν ῥοπὴν καὶ χαλασμὸν εὑρέθη χαλασμένη,
κ᾽ ἐπλακωθήκασιν πολλοὶ, πλούσιοι πτωχοὶ ὁμάδι,

23 καστέλια ἐρραγῆσαν 29 ἄρχοντε κανακεμένα non intellego 30 κοράσια 32 λέγῃ una syllaba proferendum 42 πολύ 43 ἐχάλασεν 45 ἐκτίσθη 48 ὁποῦχαν 50 τώρα 51 ἄρκαις ci Bursianus κιβούρια

καὶ τὸ ταχὺ τοὺς ἔβγαλαν διχῶς ἐγνωριμάδι,
σὰ νά 'θελ' ἔμπη ἀστραπὴ κι ἀρκὸ νὰ τὴν ἐκάψῃ,
καὶ τίς νὰ τὴν ἐγνώριζε καὶ νὰ μηδὲν τὴν κλάψῃ!
ἡ 'Οβριακὴ ἐχαλάστηκε μὲ τὴν μεγάλη πρᾶξι,
μὲ πᾶσα εἴδη πραγματειᾶς καὶ τὸ πολὺ μετάξι·
μὰ τὴν ἀλήθει', ἐγίνηκε κ' ἐκεῖ μεγάλος φόνος,
ὁπὤκαψε τὴν χώρα μας καὶ τῶν 'Εβραιῶν ὁ πόνος!
τίς ἄνθρωπος νά 'χεν ἰδῇ τὸν θρηνισμὸν τὸν τόσον,
καλὰ κι ἂν ἦναι ἄλλης φυλῆς, νὰ μὴ θλιβῇ καμπόσον;
πόρτα δὲν ἤτονε ἀνοικτή, ἀμμ' ὅλαις κλειδωμέναις,
ἡ γειτονιαῖς ἀλάληταις καὶ παραπονεμέναις.
ἄρχος δὲν ἔμεινε ποθὲ 'ς ἀρχοντικὸν παλάτι,
ἀμμ' ὄξω 'ς τὰ παράτραφα καὶ ταῖς κοπριαῖς ἐκράτει.
ἡ ἀρχόντισσαις μὲ λύπησιν ἕνας τ' ἀλλοῦ νὰ λέγῃ
„ἡ θλίψις σου βαραίνει μου καὶ τὴν καρδιά μου φλέγει.
εἰπέ μου, ἀφέντη, 'ς τὸ χωριὸ ἦτον ζημιὰ μεγάλη;"
νὰ λέγῃ „δὲν ἐγροίκησα, μὸν τὴ δική μου ζάλη,
ὁπῶ 'πλακώθη τὸ παιδὶ τὸ κανακάρικό μου,
ποῦ 'βρίσκετον παρηγοριὰ μέσα 'ς τ' ἀρχοντικό μου!"
κ' ἕνας νὰ λέγῃ „ἀρχόντισσα εὑρέθη πλακωμένη,
ἁμάδι μὲ τὸν ἄρχον της κείτεται πληγωμένη!"
κι ἄλλος νὰ λέγῃ „σύψυχη ἐπῆγ' ἡ φαμελιά μου,
καὶ δὲν ἀπόμεινεν ἐμὲν κανὲν ἐκ τὰ παιδιά μου!"
κι ἄλλος νὰ λέγῃ „τοῦ παιδιοῦ τὸν πόδαν ἢ τὸ χέρι
ἡ πέτραις εἰς τὸ πλάκωμα τὰ 'κόψαν σὰν μαχαίρι!"
καὶ ἕν' ἀπὸ τ' ἀρχοντικὰ μὲ κάμνει νὰ λυποῦμαι,
εἰς ὅσο ζῶ καὶ φαίνομαι πάντοτε νὰ δηγοῦμαι·
'ς ἐκεῖνο τὸ Γρηλιονικό, τὸ βουλισμένο σπήτι,
ποῦ δὲν ἐγίνη πλεότερον κακὸν 'ς ὅλην τὴν Κρήτη,
ἐννεὰ ψυχαῖς ἐπλάκωσεν, μάννα, τρεῖς θυγατέραις,
ὁποῦ ταῖς ἐκανάκευε νύκταις καὶ ταῖς ἡμέραις.
κι ὁ λογισμός μου βιάζει με πάλι ν' ἀναθιβάλλω
τὸν μέγαν καντζηλάριο, διὰ τ' ὄμορφό του κάλλο,
ὅπ' ἀπὸ γένος χαμηλὸ 'ς τόσην τιμὴν ἀξιώθη,
νὰ γνώθῃ τὰ μυστήρια τῆς Αὐθεντειᾶς ἐδῶθι·
ἔσοντας νἆν' 'ς τὸ στρῶμάν του μὲ τὴν ἀρχόντισσά του,

61 ἀλήθεια 68 'ς add Bursianus 75 λέγῃ ut v. 32 77 ἐπῆγε
78 κανένα 81 ἕνα 90 ἐδόθη

ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ θεοῦ ἐγκρεμνισθῆκαν κάτου,
μὲ τὴν φωνὴν τοῦ Ἰησοῦ ’ς τὴν γλῶσσαν τὴν ’δική του
ἐδῶκαν κάτου ἐκ τὰ ‘ψηλὰ ἐκεῖνος κ’ ἡ γυνή του·
καὶ ἡ γυνή του ἐγλύτωσε, ποῦ πέσασιν ὁμάδι,
καὶ ’κεῖνος ἐξεψύχησεν καὶ ’πῆγεν εἰς τὸν ᾅδην.
εἴχαμεν δούκαν ’ς τὸν καιρὸν Γερώνυμον Τονάδο,
δάσκαλο λέγω ῥήτοραν, καὶ τ’ ὄνομά του ᾄδω·
κ’ ἔδραμεν εἰς ταῖς φυλακαῖς εἰς τοὺς φυλακισμένους,
ὅλους τοὺς ἐλευθέρωσε χρώσταις καὶ τοὺς φταισμένους.
ΜαρτΖέλον καπετάνιον ’ς αὐτήνην τὴν ὀδύνη
καὶ δύο πρωτοσύμβουλους ΣοβράντΖον καὶ Κυρίνη,
τὸν Μακαρέλα ἐβγάλασι μὲ τὴν ἀρχόντισσά του
ἀσούσουμους, ἀγνώριμους ἀπὸ τὸν ᾅδη κάτου,
καὶ γίνη μέγας θρηνισμὸς ’ς τ’ ἀντρόγυνον ἐκεῖνον.
Τὸν πρῶτον λόγον τοῦ σεισμοῦ ὡς ἐδεπᾶ ἀφίνω·
λοιπὸν μὲ παρακάλεσιν ὅλοι ’ς τὴν Θεοτόκον
κ’ εἰς τὸν μονογενὴν υἱόν, τὸν ἄσπορόν της τόκον,
ἐδράμαμεν μὲ λιτανειὰ ὅλοι μικροὶ μεγάλοι,
ἄνδρες, γυναῖκες, καὶ παιδιὰ τὸ „Κύριε ἐλέησον“ ἐλάλει,
συμπάθησιν γυρεύοντας, ὅλοι μὲ ταῖς λαμπάδες,
μὲ ταῖς εἰκόνες καὶ σταυροὺς ψάλλοντας οἱ παπάδες
„ὦ Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ μᾶς ἐλέγξῃς τῷ δικῷ σου,
οὐδὲ μὲ τὴν πολλή σου ὀργὴ παιδεύσῃς τὸ λαό σου.“
καὶ ’δώσαμεν δοξολογιὰ ὅλην τὴν ἑβδομάδα
μὲ κλάϋματα, μ’ ἐπιστροφὴ εἰς τὴν ἁγιὰν τριάδα.
ἀμμ’ ἄλλο πάλι πλειότερον εἴδαμεν μέγα πρᾶμα,
ὁπῶκαμεν ὁ Κύριος ’ς τὴν Κρήτην μέγα θαῦμα·
’ς ταῖς πέντε τοῦ πρωτοϊουλιοῦ ὀκτὼ ‘μέραις διαβάντα,
ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ σεισμοῦ ἀρχίνησε καὶ ’βρόντα,
καὶ σκοτεινιάσεν ὁ οὐρανός, καὶ μαύρισεν ἡ ‘μέρα,
κι ὅλος ὁ κόσμος ἔλεγεν „ἡ παρουσιὰ δευτέρα.“
κι ἀπὸ τὸν τόσον σκοτασμὸν καὶ τὴν μεγάλη ἀντάρα
ἐμπῆκ’ ὁ κόσμος ’ς ὄχλησιν καὶ φόβον καὶ τρομάρα.
εἰς ὅλα τὰ περίγυρα καὶ τὰ χωριὰ χαλάΖι
ἔῤῥικτε μὲ ταῖς ἀστραπαῖς, καὶ ὁ λαὸς φωνάΖει.
δὲν εἴχαμ’ ἄλλην ’παντοχήν, οὐδὲ κανένα θάρρος,

---

106 λέγω liber, λόγον em Sathas 117 πρᾶγμα μέγα liber, quod concentus finalis causa transposui

μὸν μὲ θυμὸν ἡ θάλασσα νὰ μᾶς ἐδώσῃ χάρος·
διατὶ ὅλη νύκτ' ἡ θάλασσα ἐβρόντα καὶ 'βρουχᾶτον,
ὡσὰν ἀνήμερον θηριὸν 'ς τὸ βράχος ἐμουγκᾶτον.
σημάδιν ἔδωκεν ὁ θεὸς τὸ τόξο 'ς τὴν νεφέλη,
καὶ μετ' αὐτὸ ἐγνωρίσαμεν πῶς ὁ θεὸς μᾶς θέλει.
σαράντα ἡμέραις ὁ λαὸς εἶχε χαμοκοιτία,
ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ θεοῦ νὰ μὴν ῥίξῃ φωτία.
ἐπέφταν τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ, σὰν τὸ 'βαγγέλιο κράζει,
κ' ἐκ τὴν βοὴν ἡ θάλασσα ἐλέγασιν πῶς βράζει·
νὰ πέσῃ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἡ 'στία νὰ μᾶς κάψῃ,
καὶ μὲ τὴν καταπόντισιν 'ς τὸν ᾅδην νὰ μᾶς θάψῃ.
τίς εἶδε τέτοια φοβερὰ σημεῖα 'ς τὸν καιρόν μας,
ὡσὰν μᾶς τά 'δειξεν ἐμᾶς ἐφέτος ὁ θεός μας,
νὰ πέφτουν τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ, ἡ 'μέραις νὰ μαυρίζουν,
τὰ τίμια ξύλα τοῦ σταυροῦ κ' εἰκόνες νὰ γυρίζουν;
καὶ ταῦτα πάντα ἐγίνησαν ὀγιὰ νὰ μᾶς διδάξῃ,
καὶ ἂ δὲ μετανοήσωμεν, θέλει μᾶς ἐπατάξει,
μὲ τὸ σπαθὶ τὸ τούρκικον νὰ κόψῃ τὰ κορμιά μας,
κ' αἰχμάλωτοι νὰ γένωμεν ὀγιὰ τὰ κρίματά μας.
λοιπὸν ἂν θέλτε ναὔρωμεν εἰς τὰς πληγαῖς βοτάνια,
ἃς πέσωμεν πρὸς τὸν θεὸν ὅλοι μὲ τὴν μετάνοια·
ν' ἀφήσωμεν, παρακαλῶ, τὴν ἀρσενοκοιτία,
κ' ἐκ τοῦ θεοῦ τὸ ὄνομα νὰ λείψῃ ἡ βλασφημία.
δὲν ἐσυχάθηκεν ὁ θεὸς μόνον τὴν σοδομίαν,
τῆς μάννας του καὶ τοῦ σταυροῦ τὴν τόσην ἀτιμίαν·
τὸ βάπτισμα, τὸ μύρωμα, καὶ τὴν ἁγιὰν τριάδα
ἐβλαστημοῦμαν, Κρητικοί, ὅλη μας ἡ ὁμάδα.
τὴν ζούραν ὅλοι ἃς φύγωμεν, σὰν τὸ βοᾷ ὁ προφήτης·
εἰ τάδε μὴ κατέχετε, θάνατος ἓν τῆς Κρήτης.
δὲν ἔναι δίκαιον νὰ τὸ 'πῶ νὰ σᾶς κατηγορίζω,
μὰ σὰν τὸ λέγει ἡ ἐκκλησιὰ, ἀτός μου τὸ γνωρίζω.
τὰ Σόδομ' ἔκαψεν ὁ θεὸς γι' αὐτήνην τὴν αἰτία,
καὶ 'μεῖς ἃς τὴν ἐφύγωμεν τὴν τόσην ἀσωτία.
καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ εἶδα καλὸν σημάδι,
ὅτι ἔπαψεν ἡ βλασφημιὰ 'ς καλοὺς κακοὺς ὁμάδι.
λοιπὸν πρὸς τὸν δεσπότην μας ἃς 'ποῦμε νὰ μᾶς δώσῃ

---

135 τοῦ οὐρανοῦ (140) 152 τὸν σταυρόν: em Sathas 157 an κατηγορήσω

συμπάθησιν ’ς τὰ κρίματα, κι ἂν λάχῃ νὰ μᾶς σώσῃ·
διατί τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ εἶπε γιὰ τὴν εἰρήνην,
πτωχοὶ καὶ πλούσιοι, Χριστιανοί, νἄχωμε καλοσύνη.
’Αλλ’ ἐπὶ τὸ προκείμενον νὰ στρέψωμεν τὸ ῥῆμα,
διατί ἡ μετανόησις μᾶς συμπαθεῖ τὸ κρίμα.
ὦ Κρήτης! τίς νὰ τό ’χεν ’πεῖ ἐδέτης νὰ χαλάσῃς,
καὶ τὰ παλάτια τὰ ‘ψηλὰ μὲ μιὰ ῥοπὴ νὰ χάσῃς.
ὦ Κρήτης! τρέμω νὰ τὸ ’πῶ ἐκεῖνο ποῦ τυχαίνει,
τὸ κάλλος ποῦ ’χες, ποῦ ’ναί το, κ’ εἶσ’ ἔτσι χαλασμένη;
καὶ τίς τὸν ἐξεστόλισε τὸν στολισμόν σου, Κρήτη,
καὶ δὲν ἀπόμεινεν ’γερὸ ἔξω καὶ μέσα σπήτι;
μὴ νὰ σοῦ ’δῶσαν πόλεμον μὲ τὴν μπουμπάρδα Τοῦρκοι,
ἢ μᾶλλον ἄρμα σ’ ἔῤῥιξαν ’ς τὴν γῆν οἱ Μαμαλοῦκοι;
μὴ νἆλθε Οὔγγρος μὲ σπαθὶ, κι ὁ Βλάχος μὲ κοντάρι,
καὶ τὰ τειχιά σου ἐχάλασεν, κ’ ἔχασες τὸ καμάρι;
ὦ Κρήτης!“ .. ἀποκρίνεται μὲ ταπεινὸν τὸ σχῆμα,
λέγει „μή μ’ ὀνειδίζετε, κ’ ἔχετε μέγα κρίμα!
δέν μ’ ἔῤῥιξεν ἐμὲν σπαθὶ οὐδὲ μπουμπάρδα Τούρκου,
οὐδὲ τοῦ Οὔγγρου τ’ ἄρματα οὐδὲ τοῦ Μαμαλούκου!
τὰ τέκνα μου τ’ ἐχάλασαν ἀπὸ τὴν βλαστημιά τους,
κ’ ἐχάλασαν τὰ σπήτια μου ὁποῦ ’σαν γονικά τους!“
ὦ Κρήτης! ἀπὸ σ’ ἔβγηκεν ’ς τὸν κόσμον ὅλη ἡ φρόνα,
καὶ τὰ ῥηγάτ’ ἐτίμησες μὲ τὴν διπλῆ κορώνα!
διατί βαστᾷς βασιλικὸ σημάδι ’ς τὸ κεφάλι,
τὴν Πόλιν καὶ τὸν Γαλατᾶν ἐμόρφιζες ’ς τὰ κάλλη.
Κρήτη, σ’ ἡ ‘Ρόδο ἐθλίβηκε, τῆς Χίος ἐκακοφάνη
τ’ ἀνόλπιστόν σου τὸ κακὸν, κι ἀπὸ τὸν νοῦν τους ’βγάνει
νὰ πέσουν τὰ παλάτια σου, ποῦ ’σαν τιμὴ κ’ ἐκεῖνα,
κι ἀπάνου ’ς ὅλα τὰ νησιὰ εὑρίσκεσουν ῥηγίνα,
ν’ ἀκούγουν πῶς ἐχάλασες ὡς ὀφθαλμοῦ ῥιπίδα!
ὅπως λεντάρι καὶ θηριὸ εὑρίσκεσουν κι ἀσπίδα,
κι ἂν εἶχεν θέλει ἡ ’Αφεντειὰ ἄνδρες καὶ παλληκάρια,
ὡς λέαινα μὲ τὸν θυμὸν ἀπόλυες τὰ λεντάρια.
Κρήτη, σὺ ὡς ἤσουν ’παινετὴ κι ἀπ’ ὅλαις διαλεμένη,

---

172 καὶ τὸ κάλλος   181 τούρκων, em Bursianus   185 ὦ addidi ἀπὸ σὲν ἐξέβηκεν   186 ῥηγάτα   189 Κρήτης, quod recte me emendasse confido   190 ἐβγάνει   193 an εἰς ὀ. ῥ.?   197 Κρήτης cod.; scr. Κρήτη σὺ

γιατί τώρα εὑρέθηκες ἀπ' ὅλαις ὡργισμένη.
Κρήτης φωνάζουν τὰ πτωχά, γιατί δὲν ἔχουν σπήτι,
καὶ περπατοῦν καὶ κλαίγουσιν τὸν χαλασμόν σου, Κρήτη.
Κρήτη, τὸ τόσο σου κακὸ θλίβεται ὁ κόσμος ὅλος,
καὶ πλέον περιμένεται τῆς Βενετιᾶς ὁ στόλος.
ὅλα τὰ κάστρη κλαίγουσιν, Κρήτη, τὸν χαλασμόν σου,
ὡς τὴν φιλάντρα ἐδιάβηκεν ὁ πόνος ὁ 'δικός σου,
διατὶ τὸν κόσμον ἐπότιζες ὡσὰν πηγὴ καὶ βρύσι,
καὶ τ' ὄνομά σου ἀκούγετον 'Ανατολῇ καὶ Δύσει!
καὶ τὄχω θαύμασμα πολὺ νὰ λέγουν οἱ ἀνθρῶποι,
πῶς σεῖ ὁ ἄνεμος τὴν γῆν καὶ τοῦ καιροῦ οἱ τρόποι,
καὶ μαρτυροῦν καὶ λέγουσιν μὲ τὸν 'Αριστοτέλην,
τὸ πῶς τῆς γῆς ὁ ἄνεμος ἔσεισ' ὅλα τὰ μέλη·
κ' ἔναι μεγάλη βλαστημιὰ νὰ λέγουν τέτοιον πρᾶγμα,
καὶ χάνουσιν καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ κορμὶ ἀντάμα.
ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τὸν κόσμον ὅλον γέμει,
κι ὄντε στραφῇ νὰ 'δῇ τὴν γῆν, ποιεῖ αὐτὴν καὶ τρέμει.
καὶ πάλιν 'ς τοὺς πενῆντ' ἐννεὰ ψαλμοὺς βοᾷ καὶ κράζει,
ὅτι ἀπώσατο ἡμᾶς ὁ θεός· καὶ κραυγάζει,
„καθεῖλες καὶ ᾠκτείρισας ἡμᾶς μὲ τὴν ὀργήν σου,
συνέσεισας καὶ 'τάραξας τὴν γῆν μὲ τὴν βουλήν σου."
καὶ λέγει κι ὁ Δαμασκηνὸς εἰς τὴν δικήν του πρᾶξι,
ὅτι ὅπου βούλεται θεὸς νικᾶται φύσεως τάξι·
ὡρῶν καὶ χρόνων κύριος ὑπάρχει κ' ἐξουσιάζει —
καὶ διατί ὁ ἄνεμος θέλουν τὴν γῆν νὰ βιάζῃ;
μὲ μιὰν ῥοπὴν ἠθέλησεν ὁ Κύριος, ἐθυμήθη,
τὴν Κρήτην εἰσὲ βούλισιν νὰ φέρῃ ἐβουλήθη,
ἀλλὰ ἡ σπλαγχνοσύνη του πάλι ἐμετεμελήθη,
νὰ μὴν χαθῇ τὸ πλάσμα του καὶ βυθιστῇ 'ς τὰ βύθη.
καὶ σὺ καρδιά μου, σείστητι ἐβλέποντας τὸν κλόνο
καὶ τοῦ σεισμοῦ τὴν ἀπειλήν, καὶ πᾶρε μέγαν πόνο!
ἔσεισ' ὁ Κύριος τὴν γῆν καὶ πάλι ἐστερεώθη,
κι ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ σεισμοῦ ὁ κόσμος ἐλυτρώθη.
εὐχαριστοῦμέν σε, Χριστὲ, ποῦ δὲν ἐθανατῶσες
τοὺς δούλους σου, μακρόθυμε, καὶ δὲν τοὺς ἐνεκρῶσες,
ἀλλ' εὐσπλαγχνίας ὄμματι ἔστρεψας τὸν θυμόν σου,

---

202 καὶ περιπλέον: quod correxi 208 σεῖ Sathas: σύ 210 ἔσυσε
224 εἰσε βούλησιν: quod correxi 229 ἔσεισε 232 'ς τοὺς δ.

καὶ μὲ τὴν σπλαγχνοσύνην σου ἔγλυσες τὸν λαόν σου.
εἴδαμεν κ' ἐγνωρίσαμεν τὸ πῶς δὲν ἐθελῆσες,
κι ἀπὸ τὸν τρόμον τοῦ σεισμοῦ τὸ πλάσμα σου ἐγλῦσες·
καὶ τῆς δικαίας σου ὀργῆς, φιλάνθρωπ', ἐπελθούσης,
ὅλοι μας ἐκινήθημεν, δοξολογιὰ ν' ἀκούσης,
καὶ χεῖρας ἀνατείνομεν, ὄμματα κατὰ χρέος,
καὶ τὸν θυμόν σου ἀφ' ἡμῶν ἀπόστρεψον ταχέως.
ἰδού, σωτήρ μου, ἀγανακτῶν πᾶσαν τὴν γῆν σαλεύεις,
διατί τὴν γῆν καὶ οὐρανὸν σὺ μόνος βασιλεύεις.
σεισμῶν, μαχαίρας καὶ πικρᾶς ἁλώσεως, Χριστέ μου,
καὶ ἐθνικῆς ἐπιδρομῆς 'λευθέρωσον, θεέ μου,
νὰ πολυευχαριστήσωμεν τὸ ὄνομα τοῦ ὑψίστου,
ν' ἀξιωθοῦμεν καὶ ἡμεῖς τῆς μοίρας τῆς 'δικῆς του.
νὰ φύγωμεν ἐκ τὴν πορνειὰ κ' ἐκ τὴν πολλὴ ζηλεία,
καὶ νὰ 'βρεθοῦμεν καθαροί, ὄντεν ἔλθῃ ἡ συντελεία·
καὶ νὰ μᾶς δώσῃς καθαρὰ τῆς σωτηριᾶς τὸν δρόμον,
τὴν γέενναν νὰ φύγωμεν καὶ τοῦ πυρὸς τὸν τρόμον.
ὄντα κτυπήσουν ἄγγελοι καὶ νὰ 'γερθῇ τὸ πλῆθος,
καὶ νὰ κουφοβροντᾷ ἡ γῆς κι ὁ οὐρανὸς ὡς πίθος,
ποῦ θέλουν φέρει οἱ ἄγγελοι τὸν θρόνον τοῦ Κυρίου
νὰ σύρῃ ἄγρια φωνὴ ὡς δράκοντος θηρίου
„εὐλογημένοι, ὅσ' εἴστενε γνώριμοι τοῦ πατρός μου,
ἄφοβα ποῦ συμώσετε κι ἁπλᾶ ἐλᾶτ' ὀμπρός μου!"
νὰ 'πῇ „κληρονομήσατε, φίλοι, τὴν βασιλεία"
τὸ στόμ' ἐκεῖνο τ' ἀψευδὲς μὲ τὴν γλυκειὰ 'μιλία·
νὰ πᾶν δίκῃοι εἰς παράδεισον, οἱ ἁμαρτωλοὶ 'ς τὸν ᾄδην,
ἐκεῖ ποῦ μένει ὁ διάβολος ὁ γέρος μὲ τὸ σκιάδι.
Λοιπὸν ἂς μακαρίσωμεν ἐντοπικοὺς καὶ ξένους
ἐκείνους, πῶ 'πλακώθησαν τοὺς παραπονεμένους,
ὀρθόδοξους χριστιανούς, Φράγκους 'Ρωμιοὺς ἀντάμα,
καὶ ναὕρουσιν συγχώρησιν 'ς τὸ κρίμαν ὁποῦ 'κάμαν,
ὁπ' ἀποθάναν 'ξαφνικά, διχῶς νὰ κοινωνήσουν,
οὐδὲ γιατροὶ εὑρεθήκασιν νὰ τοὺς ἐβοηθήσουν,
ὁ θεὸς τὰ ἁμαρτήματα νὰ τοὺς τὰ συγχωρέσῃ,
'ς τὴν ἄνω 'Ιερουσαλὴμ τόπον νὰ τοὺς χαρίσῃ,
νάμπουν εἰς τὴν παράδεισον, ὡσὰν ἦσαν οἱ πρῶτοι

---

255 ὡς 256 ἐλᾶτε 258 στόμα 259 δίκοι 260 ὁποῦ

ποῦ ζούσασιν ἀνώδυνοι διχῶς προσώπου ἱδρῶτι.
εἰς τὸν χορὸν τῶν προφητῶν, 'ς τοῦ Ἀβραὰμ τὸν κόλπον,
νὰ 'μποῦσιν ν' ἀναπαύωνται χωρὶς κανέναν κόπον,
ἔνθα ἡ ἀκατάλυτος δόξα καὶ βασιλεία,
'ς τὸν ὕμνον τὸν ἀγγελικὸν νὰ κάμουσιν φιλία.
ὡς ὁ τελώνης δέομαι καὶ ὡς ἡ πόρνη κλαίω,
τὰ κρίματά μας ὡς ἐδῶ συμπάθησε. ὄχι πλέον.
πενῆντα σώνουν καὶ 'κατὸ δίστιχα πρικαμένα,
τῆς Κρήτης ἡ ἀθιβολή, τὰ παραπονεμένα.
Μανόλης Σκλάβος μὲ σπουδὴ καὶ μὲ μεγάλον κόπον
τοῦτα τὰ δίστιχ' ἔβγαλλα διὰ θρῆνον τῶν ἀνθρώπων.
ὡς ἐδεπᾶ τελειόνουνται, μισὸ καὶ κιντινάρι
τὰ βέρσα τοῦτα πὤκαμα μὲ τοῦ θεοῦ τὴν χάριν.

Δόξα τῷ Θεῷ τῷ ἐν Τριάδι ὑμνουμένῳ.
Τέλος τῆς Κρήτης ὁ χαλασμός, καὶ πάλιν τέλος.

---

270 ὁποῦ 277 ex hoc versu suspiceris nos non plenum habere hoc carmen, cum trecenti non extent versus. 282 verba μισὸ καὶ κιντινάρι non intellego.

ΓΡΑΦΑΙ ΚΑΙ ΣΤΙΧΟΙ
ΚΑΙ
ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ
ΚΥΡΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΟΥ ΣΑΧΛΗΚΗ.

Πολλὰ ἐκόπιασ' εὔκαιρα πολλαῖς φοραῖς δι' ἐσέναν
νὰ σὲ διατάξω, Φρατζησκή, νὰ λείπῃς ἀφτὰ ξένα.
καὶ ὅσα σὲ διάτασσα, πόλλ' ὀλίγα καταπιάσες,
κι ἀπὸ τὰ λόγια μου ποσῶς τίποτες δὲν ἐπιάσες.
καὶ φαίνεταί μου σπέρνω τα τὰ λόγια μου 'ς τὸν ἄμμον,
καὶ δίχως ξύλον βούλομαι νὰ πάγω εἰς τὴν Σάμον,
καὶ δωριανὰ κολάζομαι εἰς ὅσα κι ἂν σοῦ λέγω

* * *

πουλιὰ πετόμενα θωρῶ καὶ θέλω νὰ τὰ πιάσω,
καὶ τοῦ Στρομπόλι τὰ βουνὰ σὰν κάμπον νὰ τὰ φτιάσω.

Edidi Sachlecis carmina e codicibus Parisino 2909 a me ipso descripto, (P), et Montepessulano (qui servatur inter libros scholae medicae n. 409), (M) cuius mihi apographum a nescio quo confectum peramice obtulit Legrandius. prius carmen ediderat Legrandius e solo codice Parisino, alterum ineditum erat. neutrum librum ab interpolationibus plane vacuum esse mihi quidem persuasum est: multis igitur locis iudicium lubricum de lectione recipienda.

1 ἐκοπίασα MP ἐσένα P 2 αὐτὰ MP 3 ἐσὺ add P πολλὰ ὄλιγα M, πολλὰ λιγὰ P ἐκ. P 4 τίποτις οὐδὲν P 5 σπέρνωντα τὰ P, σπέρνω τὰ M 6 deest P 7 secutus sum M οὐ ξεύρω τίνα σου κάμω P. post hunc versum unum excidisse spondeo, quem in φταίγω exiisse suspicor 8 πετόμενα P, non πετώμενα, ut Legrand edidit πουλλια πεθόμενα M θέλω M, ἁπλόνω P 9 τὸ στρούμπόλλοι M, τὰ στρομπούλικα P βουνία P κάμπους P πτιάσω P

με τὴν ματσούχαν πολεμῶ τὸν ἄνεμον νὰ δείρω,
κι ἀπὸ τὸν ᾅδην τοὺς νεκροὺς κολάζομαι νὰ γύρω·
τῆς θάλασσας τὰ κύματα θέλω νὰ δεκατίσω,
καὶ τ' ἄστρη τὰ ἀμέτρητα βιάζομαι νὰ μετρήσω.
τὴν νύκταν θέλω σκοτεινὰ γράμματα ν' ἀναγνώθω,
κι ἀπὸ τὴν Πόλιν ὡς ἐδῶ τί κάμνουσι νὰ γνώθω·
καὶ μούλας λέγω „πέτασαι νὰ γύρῃς εἰς τὰ ὕψη“,
καὶ τὸ φεγγάριν τοὐρανοῦ χαμαὶ 'ς τὴν γῆν νὰ κύψῃ.
τὴν θάλασσαν τὴν ἄμετρον ὀρθόνω νὰ γλυκάνῃ,
καὶ λύκου λέγῳ πρόβατα ποτὲ νὰ μὴ δαγκάνῃ.
δέντρον ῥοζιάριν καὶ κυρτὸν νὰ 'σιάσω μὲ τὰ λόγια,
καὶ δίχως σκάλαν βούλομαι ν' ἀναίβω εἰς τ' ἀνώγια·
κι ὡσὰν ἐτοῦτα δὲν θωρῶ ποτὲ νὰ συνοδεύσω,
οὕτως οὐδὲν θωρῶ καὶ σὲν ποτὲ νὰ σοῦ παιδεύσω.
λοιπὸν, παιδίν μου, ἔπρεπε νὰ 'δῶ νὰ σ' ἀφηγήσω,
εἴ τι κακὸν καὶ ἂν σ' ἐλθῇ, νὰ μηδὲν τὸ ψηφίσω.
ἀμμ' ἐνθυμοῦμαι, Φρατζησκὴ, τὸ πῶς εἶσαι γευμένος
κ' εἶσαι μεγάλου ἀνθρώπου υἱός, ἀκριβοαναθρεμμένος,
κ' εἶχα μὲ τὸν πατέραν σου πολλὰ καλὴν φιλίαν,
δείπνους καὶ γειώματα πολλὰ, σπλάγχνος καὶ ὁμιλίαν,
καὶ τοῦ πατρός σου ἡ φιλιὰ φουσκόνει με νὰ κλάψω,
καὶ σέναν πάλιν διαταγὴν καὶ παίδευσιν νὰ γράψω.
καὶ ἂν τὰ πιάσῃς, Φρατζησκὴ, τὰ λόγια τὰ σὲ γράφω,
ξεβάλλεις τὴν ψυχοῦλά σου ἀφ' τοῦ ἰνφέρνου τὸν τάφον.

---

10 ματζούκα P πούλεμῶ M να δύρω MP 11 ᾆδη P κολάζομε P, κολάζωμε M. fortasse fuerit νὰ 'γείρω 13 ἀμμέτριτα M, ὁποῦνε ἄμετρα P βιάζομε P, qualia posthac non adnotabo 14 νύκτα P 15 κάμνωσιν M, κάμουσι P 16 καμύλας P, καὶ μοῦλας M πέτασε P, πέθασε M γύρω M καὶ γύριζε ςτὰ ὕψει P στα ιψει M 17 τοῦ οὐρ. P, τοῦ ὀρ. M 'ς om. M 18 γλυκάνει MP, quam ob rem non video cur Legrandius scripserit γλυκαίνῃ 19 πρόβατον P δακάνει P 20 δένδρον P ῥοζιάρη P κυρτὸ P 21 σκάλες P νανεβου εἰς τὰ νόγια M βούλομαι om P νἀνεβῶ ἐπάνω εἰς τ' ἀνώγεα P 22 θαρῶ P 23 οὕτως M, ἥτις P ὁ δὲν θορῶ καὶ σὲν M, καὶ σε οὐδὲν κρατῶ P συνοδεύσω in fine versus M, aperto errore 24 οὕτως initio versus add M παιδην M, παιδί P μεδίκαιον νασ' ἀφίσω P 25 καὶ ὅτι κακὸ καὶ ἀσέλθη υἱέ ἐγὼ ναμὴ ψηφίσω P, εἴ τι κακὸν καὶ ἂν σέ ἔλθη ἐ σὲν να μὴ δὲν τὸ ψυφήσω M 26 ἄμμε θυμοῦμαι M, ἀμ' ἂν θυμοῦμε P τὸ om. P ἦσε γενεαλογημένος P, ἦσαι γευμένος M 27 ἀκριβὸς M, καὶ κριβ' P 28 πατέρα P ἐγὼ add M πολλὴν φιλ. P 29 σπλάγχνους M 30 εἰ φήλια M 31 σένα P διαταμοὺς P παίδεύσεις (sic) P 32 τὰ ante σὲ om. M 33 αὐτὸ ἰνφέρνον P, em Legrand. pro hoc versu καὶ κάμνης τα τα νέω σου τριγύρου γυρου γράφω habet M

ὀμνῶ σ', υἱέ μου Φρατζησκή, εἰς τὴν θεοῦ τὴν χάριν,
εἰς τὰ σὲ συμβουλεύομαι χαρὰν θέλεις ἐπάρειν·
εἰ δὲ καὶ ῥίψῃς τα εἰς μεριὰν καὶ νὰ τὰ λησμονήσῃς,
καὶ πάλιν εἰς τὰ πρότερα κακὰ ν' ἀποκινήσῃς,
ἄλλον ποτ' ἐκ τὰ χέρια μου ποσῶς οὐ 'βρίσκεις γράμμαν,
ἀλλ' οὐδ' ἀπὸ τὸ στόμα μου λόγον διὰ τέτοιον πρᾶγμαν.
ἤξευρ', υἱέ μου Φρατζησκή, ὅτι ἂν μὲ γροικήσῃς,
καὶ τὰ σὲ συμβουλεύομαι θελήσῃς νὰ κρατήσῃς,
θέλεις χαρῆν καὶ τιμηθῆν καὶ ζήσειν καὶ πλουτίσειν,
καὶ τοὺς ἐχθρούς σου 'ς τὸν λαιμὸν θέλεις καταπατήσειν·
κι ὅταν σὲ 'δοῦν καὶ περπατεῖς μὲ φρόνεσιν καὶ τάξιν,
οἱ φίλοι σου θέλουν χαρῆν κι ὅλοι σου ἐχθροὶ πλαντάξειν·
εἰ δ' ἔλθῃ τὸ 'ξανάστροφον, θέλουν χαρῆν οἱ ἐχθροί σου,
κ' οἱ φίλοι σου 'ξαφήσουν σε, καὶ σὲν τὴν μοῦζαν χρίσουν.
καὶ κάθ' ἡμέρα, Φρατζησκή, ἐσὺ θέλεις μανθάνειν
τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰ κακὰ τὰ ἤθελες πανθάνειν.
λοιπὸν τὰ γράφω 'ς τὸ χαρτίν, παιδίν μου, ἀνάγνωσέ τα
ἀνάγνωσε, στοχάσου τα, συχνομελέτησέ τα.
γνώριζ', υἱέ μου Φρατζησκή, ἂν θέλῃς νὰ προκόψῃς,
περίκοψε τὰ σκοτεινά, παιδίν μου, νὰ προκόψῃς·
τῆς νύκτας τὰ γυρίσματα νὰ τ' ἀπολησμονήσῃς,
καὶ τῆς ἡμέρας τὴν τιμὴν νὰ τὴν ἀποκινήσῃς·
ἐξάφησ' τα τὰ σκοτεινὰ κι ἀγάπα τὴν ἡμέραν,
πᾶσα καλὸς καὶ φρόνιμος νὰ σὲ κρατῇ ἐκ τὴν χέραν.
τὴν νύκταν ὁποῦ περπατεῖ ὡς διὰ κακὸν γυρίζει,

34 ὀμνέω σε P, ὀμνυο σου M ἐπάρην M, ἐπάρη P. ceterum verba εἰς τοῦ θεοῦ τὴν χάριν εἰς τὰ σὲ συμβ. om M, qui idem post ἐπάρην addit καὶ ὕστερον πολὴν καλὸν νὰ ἔχις 36 ὀριζεσε μερεαν νὰ τὰ ἀπολισμονίσης M 37 εἰς τὰ ποτίτερα M 38 ποτὲ MP χείρια M ποσῶς οὐ καὶ εὑρίσκης M, οὐ μὴ νὰ ἴδης P γράμμα P 39 secutus sum M οὐ λόγον ἐκ τὸ στόμα μου ἢ νουθεσίας πρᾶγμα P 40 γίνωσκε P τὰ λόγια μου ἂν τὰ πιάσης P 41 εἰς τὰ P συμβουλεύω σαι M ὀλίγα νακοπιάσης P 42 χαρὴ P τιμὴν M, τιμηθὴ P ζήσειν P, ζήσην M 43 εἰς P 44 σεδοῦν P, ἰδοῦν M φρόνεσιν M, φρόνησιν P 45 θέλουν χαρὴν οἱ φίλοι σου καὶ οἱ ἐχθροὶ θέλουν πλαντάξην P. secutus sum M 46 ξανάστροφος P, παράξενον M, quod fortasse erat recipiendum 47 καὶ σὺ τ. μ. χρείσου P 48 κατιμεραν M 49 τὰ ποῖα θέλης P 50 τὰ σε γρ. P εἰς χαρτὴν P παιδί P 51 ἰδέτα καὶ P στοχάσου uterque codex, στοχάζου Legrand praeter necessitatem συχνο om M 52 να προκόψης ἀνθέλης P 53 περίσκοψε M καὶ μὴ μὲ ἀναγγέλης (ἀναγέλης Legrand) P in altero hemistichio μου om M 54 τὰ ἀπ. M 56 ἀρνίσουτα P ἡμέρα P 57 καὶ πᾶσα M, unde possis καὶ πᾶς καλὸς scribere ἀπὸ P χέρα P 58 πορπατὴ P

πᾶσα καλὸς τοῦ ὀργίζεται κ᾽ εἰς μιὰν ἀποχωρίζει.
τὴν νύκτα πόρνοι περπατοῦν καὶ κλέπται καὶ φονίσκοι,
καὶ τὴν ψυχήν των δίδουσι τοῦ σατανᾶ κανίσκι.
τὴν νύκταν ὁποῦ περπατεῖ, καὶ τὴν ψυχήν του βλάπτει
καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ κορμὶν ὡσὰν κερὶν τὸ κάπτει.
᾽ς ταῖς πόρταις παρακάθεται, ν᾽ ἀνοίξῃ δοκιμάζει·
ἀλλότες ἀτιμάζουν τον κι ἀλλότες ἀτιμάζει,
κι ἀλλότ᾽ ἀπ᾽ ἔξω κατακροῦ, τὴν πόρνην νὰ ᾽μιλήσῃ,
κι ἀλλότε ᾽μπαίνει κλεφτικὰ καὶ θέλει νὰ φιλήσῃ.
καὶ ᾽μπαίνει καὶ πολλαῖς φοραῖς ἐκεῖ ὅπου νὰ πιστέψῃ
ὅτι, ἂν ἐμπῇ καὶ πιάσῃ την, θέλει τὴν δυναστέψειν,
καὶ μερικοὶ ἐπετύχασιν καὶ μερικοὶ ἀστοχῆσαν,
καὶ ᾽βάλαν τους ᾽ς τὴν ἀφεντειάν, καὶ σύρασιν τὴν πίσσαν.
τὴν νύκταν ὁποῦ περπατεῖ ἄσχημα ῥοῦχα βάνει,
᾽ς ταῖς ἀῤῥαμάδαις τῶν πορτῶν τὰ μάτια του νὰ βάνῃ·
τὴν νύκταν ὁποῦ περπατεῖ γυρίζει ἁρματωμένος,
ἢ πᾷ ᾽ς τοὺς παρακαθισμούς, σὰν ἔναι μαθημένος·
ἀλλότες τὸν ζυγόνουσι, κι ἀλλότες νὰ ζυγόνῃ,
κι ἀλλότες τὸν πληγόνουσιν, κι ἀλλότες νὰ πληγόνῃ·
πολλοὶ ἐγυρίζαν σκοτεινὰ κ᾽ ἤλθασιν πληγωμένοι,
ἀμμὲ πολλοὶ εὑρέθησαν τέλεια σκοτωμένοι.
ὁποῦ γυρίζει σκοτεινὰ πολλὰ κακὰ εὑρίσκει,
καὶ ἀῤῥωστιαῖς καὶ κόλασες, κ᾽ ὕστερα κλαῖ καὶ πρήσκει·
ταῖς ξέναις πόρταις κατακροῦ, καὶ παραθύρι᾽ ἀνοίγει,
καὶ τὰ κελλιὰ τῶν πολιτικῶν γυρεύγει νὰ διανοίγῃ.
πολλαῖς φοραῖς τῆς πολιτικῆς ὄνομα ξένον λέγει,

59 τὸ M μία M 60 τὴν νύκταν ὁποῦ περπατὴ ἐνὲν κλευται εἰ φονισκοι M 61 δίδοσυν M 63 ὁμοίως καὶ τὸ σῶμαν του ὡσὰν καιρὶν τὸ κάμπτη P 64 ᾽ς om P, εἰς M να νοιξει ἂν μπορέσει M 65. 66 om M 65 ἀλλότες scr. cum P, ἄλλοτες Legrand καὶ aperte legit P, om Legr. 66 ἀλλότε P 67 κλευτικα M, κλέπτηκα P καὶ om P νὰ τὴν P post 67 in M secuntur 72, 73 68 ἐμπένει M πιστεύσει M 69 ἐμπῇ scr., ἔμπει M, ἔμπη P δυναστέψη P, δυναστεύσην M 70 μεροικὴ M ἐπετυχασυν M, ἐπετύχαντο P (i. e. ἐπετύχαν το, ne pro medio accipias, ut Legrandius videtur fecisse) 71 βάλλαν P αὐθεντίαν P πήσσαν M καὶ χάσασιν τὸ κτίσαν P 73 ἀραμάδες M νὰ om M 75 καὶ P, εἰ M εἰς MP σὰν P, ὡσὰν M ἔνε P, ἐνεν M 76 ἀλλούτες M 78 ἐγυρίζαν P, non ut Legrandius edidit ἐγύρισαν ἐγυρίσασιν M καὶ MP 79 ἄμμε M, ἀμὲ P εὑρίσκοντεν θέλεια M 80 ποτὲ κανεὶς στὰ P καλὸν οὐδὲν εὑρίσκη P 81 εἰμὴ P κλαὶ MP, non κλάει, ut Legr. edidit πρίσκει MP 82 εἰς ταῖς ξ. M παραθύρια MP post 82 in M secuntur 88. 89, omissis qui in medio positi sunt versibus 84 ξένον τῆς P

τὸν ἔχει πλεὸν ᾽ς τὰ μάτια της ἐκεῖνον τῆς διαλέγει·
καὶ ἂν ἦν᾽ κι ἀνοίξῃ του νάμπῇ ἐγέλασέν την τάχα,
καὶ τάσσει το εἰς ἀνδραγαθιὰν, ᾽ς τὴν παλαιάν του τσουβάχα.
κανεὶς οὐδὲν εὑρίσκεται τὴν νύκταν νὰ γυρίζῃ,
νὰ μηδὲν πάθῃ τίβοτας κι ἄλλον νὰ φοβερίζῃ·
ἢ δέρνουν ἢ σκοτόνουν τον, ἢ νὰ τὸν φυλακίσουν,
ἢ νὰ τὸν εὕρουν ἀῤῥωστιαῖς νὰ τὸν κατακοιτήσουν.
ὁ πελελὸς ᾽ς τὰ σκοτεινὰ ἄδηλα νὰ ᾽νθυμᾶται,
ἀμμ᾽ ὅποιος ἔνε φρόνιμος ᾽ς τὸ στρῶμάν του κοιμᾶται.
ὁποῦ γυρίζει σκοτεινὰ, κρυφὰ τρώγει καὶ πίνει,
τὸν βιόν του ἐξοδιάζει τον, ᾽ς τὰ κόπρια τὸν ἐχύνει·
τῆς νύκτας τὰ καμώματα ἡ ἡμέρα ἀναγελᾷ τα,
τῶν πελελῶν τὰ πράγματα, τῶν νεῶν τὰ κοπελάτα.
τραγουδιστάδες περπατοῦν, παιγνιώταις κατακροῦσιν
καὶ συναντοῦνται, χαίρουνται, γελοῦν καὶ τραγουδοῦσιν,
καὶ βάνει ὁ νοῦς τους ὑψηλὰ, κ᾽ εἰς ὅσον ὑψηλόνει,
τόσα καὶ πλειὰ καὶ πλειότερα ἀκόμη χαμηλόνει.
ἀμμὴ καλὸς κι εὐγενικὸς ἐγέρθην ἐκ τὸν δεῖπνον,
ὑπάγει ᾽ς τὸ κρεββάτιν του νὰ πάρῃ ᾽λίγον ὕπνον.
κι ὁποῦνεν μέγας πελελὸς ἀπομακρεὰ χωρίζει,
καὶ ὅταν βρέχῃ καὶ βροντᾷ εἰς τὰ στενὰ γυρίζει.
ὁποῦ γυρίζει σκοτεινὰ λαχάνει καὶ φονεύγει,
καὶ πιάνουν καὶ φουρκίζουν τον, ἢ ἀπὸ τὴν χώραν φεύγει.
ἡ νύκτα χάνει τὴν τιμὴν κ᾽ ἡ ῾μέρα τὴν ἐπαίρνει,
κι ὁποῦ γυρίζει σκοτεινὰ μεγάλα παραδέρνει.
καὶ δι᾽ αὖτο τὸ εἶπεν ὁ Χριστὸς ᾽ς τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον,

---

86 ἀνὴν P καὶ ἀνοίξει P ἀγέλασέν την P suspiceris τον pro την 87 τάσθητο P, em Legrand ἀνδραγαθιαῖς Legr. praeter codicem εἰς P 88 νύκτα P τίποτες M καὶ ἄλλους P 90 ἤ να τὸν ἐπρεδιάσουν M 91 ἤ να τὸν ἐκτικιάσουν M 92 ὁ om M στὰ P, τὰ M ἐνθυμᾶται M, θυμᾶται P 93 ἀμμε ὅπίος ἔνεν M, ἀμὴ ὁποῦνε P 94 ποῦ M ἄσχιμα ῥοῦχα βάνει M 95 κόπρια (non κοπριὰ) τὸν ἐχίνη P σταῖς ἀραμάδες τῶν πορτῶν τὰ νάτιάτον ναβάνει M 96 νύκταις M ἡ om M ἀναγέλατα M 97 καὶ τῆς ἡμέρας τὴν τιμὴν M 98 πεγηδιότες M 99 συναντίτων M τραγουδοῦσιν M, κατακροῦσιν P post 99 addit P μεγάλα ἀνακατόνουνται φλιαροῦν βατολογοῦσιν 100 νούς των ἡ ψηλλὰ P 101 τόσον καὶ ἄλλον πλεότερον ἀκόμι χ. P 102 καλὴ καὶ εὐγενικὴ M ἀλλ᾽ ὅμως οἱ εὐγενικοὶ ὡσὰν γερθοῦν P 103 ὑπάγει εἰς M ὑπάγουν πρὸς τὴν κλίνην P των P, της M νὰ πάρει ὅλιγον M πάρουν λύγον P 104 ὁποῦ ἐνεν P 105 γυρίσει M 106 ποῦ M λακάνει καὶ φονεύει M 107 ἤ .. ἤ M χῶρα P 108 κάμνει M θιμὴν M ἡ ῾μέρα scr., ἡμέρα MP ἐπέρνη MP, Legrand τήνε παίρνει 110 εἰς τ᾽ P, στὸ M

ὁποῦ γυρίζει σκοτεινὰ εἶν' τοῦ δαιμόνου γέλοιον,
οὐδὲν κατέχει ποῦ περνᾷ, δὲν οἶδε ποῦ παγαίνει,
κ' ἐκ τὸ καλὸν ὁλότελα σκοτίζεται κ' ἐβγαίνει.
χάνει ψυχὴν καὶ τὸ κορμὶν, καὶ τοῦτο δένε ψόμαν,
κ' εὑρίσκομέν το 'ς τὴν γραφὴν ἐκ τοῦ Χριστοῦ τὸ στόμαν.
λοιπὸν τὸ πρῶτον λέγω σε, νύκταν μηδὲν γυρίζῃς,
ἂν ἒν καὶ θέλεις τὰ καλὰ νὰ μὴν τ' ἀποχωρίζῃς.

Β'.

Δεύτερον συμβουλεύω σε τὰ ζάρια νὰ μισήσῃς,
καὶ δι' αὐτὰ τὴν χεῖρά σου ποτὲ νὰ μὴ τὴν σείσῃς.
ὀργίσου των τῶν ἀζαριῶν, ἀπὸ τὸν νοῦν σου ἂς ἔβγουν,
ὅτι ὁποῦ τ' ἀγαποῦν αὐτὰ ταῖς ἀτυχιαῖς δουλεύγουν.
δὲν ἔχει νοῦν ὁ ζαριστὴς, γυρίζει σκοτισμένος,
δὲν ἔχει κρίσιν ἢ τιμὴν, ἀμμ' ἔν' ἐντροπιασμένος.
ἀλλοῦ ἐρημιὰν ἐπεθυμᾷ, ἀλλοῦ θὲ νὰ πτωχάνῃ,
τὰ ξένα ῥοῦχα 'ρέγεται, καὶ τὰ δικά του χάνει.
ὁ ζαριστὴς ὀρέγεται πάντα νὰ ζυγανεύγῃ,
καὶ μ' ἀδικιὰν 'ψηλοκοπᾷ πάντα νὰ μηχανεύγῃ·
ὁ ζαριστὴς ἀγανακτᾷ, θυμόνεται, μανίζει,
τὴν πίστιν του καὶ τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς ἁγιοὺς ὑβρίζει.
ὁ ζαριστὴς οὐδὲν ψηφᾷ, ἂν ἒν καὶ ὀμόσῃ ψόμαν,
ὀμνεῖ καὶ πάντ' ἀφιορκᾷ τὸ δολερόν του στόμαν·
καὶ 'πεθυμᾷ κακότυχος μὲ ξένα νὰ πλουτήσῃ,
καὶ κεῖνος ἀπὸ τὴν πτωχειὰν πολλὰ ν' ἀγανακτήσῃ.

---

111 δεμόνου M (P), non δαίμονου, ut Legrandius edidit 112 οὐκ P οἶδε P, εἶδεν M 112 σκοτίναζεται M 114 δεν ἔνεν M, οὐδὲν ἔνι P ψέμαν M, ψόμα P 115 καὶ βρίσκομεν M στόμα P 116 σου P τὰς νύκτας μὴ P 117 ἀνὲν MP, non ut Legrandius edidit ἀν ἦν' additur titulus in M, Ἑρμηνεία τοῦ Σαχλήκη πέρη τὰ ζαριὰ τοῦ πεγνηδίου 118 ἀζάρια P μὲν τὰ πέζης M 119 καὶ μὲ αὐτὴν τὴν χεῖρα σου ποτε να μὲν τὴν σίσης M 120 ὀργίζω M τον αζαρίων M ἀπὸ τὸν κόσμον ἀς εὔγοῦν M 121 διότι P τὰ ἀγαποῦν M 122 δέν ἔχει et hic et in versu insequenti P in M manus eiusdem aevi ascripsit φρα ρομπη [i. e. fra Robin]: qua adnotatione eques aleis deditus significari videtur 123 χρείσιν P, χρυσην M: em Legrand. ἀμὲν M, ἀμένε P 124 πεθημᾶ M, ἐπεθυμὰ P καὶ ἐκεῖνος ἐριμάστει M 125 ἀγάπα M post 125 addit M καὶ γύνεται παντέριμος τέλεα να πεθάνη 127 με ἀδικίαν M, μ' ἀδικία P ψηλοκοπὰ P, ψυλοκοπὰ M μὴ χαμευει M 129 ἐυρίζει M 130 ἀνὲν M, ἀνῆν P ὤμώσει M, ὀμώσει P ψέμαν M, ψόμα P 131 πάντα P ὠμνὲ καὶ πάντοτε φυορκὰ M στόμα P 132 ὁ κ. M 133 ἀποῦ τὴν πτωχήα M

ὀμνῶ σ', υἱέ μου ΦρατΖησκή, εἰς τὴν θεοῦ τὴν χάριν,
εἰς τὰ σὲ συμβουλεύομαι χαρὰν θέλεις ἐπάρειν·
εἰ δὲ καὶ ῥίψῃς τα εἰς μεριὰν καὶ νὰ τὰ λησμονήσῃς,
καὶ πάλιν εἰς τὰ πρότερα κακὰ ν' ἀποκινήσῃς,
ἄλλον ποτ' ἐκ τὰ χέρια μου ποσῶς οὐ 'βρίσκεις γράμμαν,
ἀλλ' οὐδ' ἀπὸ τὸ στόμα μου λόγον διὰ τέτοιον πρᾶγμαν.
ἤξευρ', υἱέ μου ΦρατΖησκή, ὅτι ἂν μὲ γροικήσῃς,
καὶ τὰ σὲ συμβουλεύομαι θελήσῃς νὰ κρατήσῃς,
θέλεις χαρῆν καὶ τιμηθῆν καὶ Ζήσειν καὶ πλουτίσειν,
καὶ τοὺς ἐχθρούς σου 'ς τὸν λαιμὸν θέλεις καταπατήσειν·
κι ὅταν σὲ 'δοῦν καὶ περπατεῖς μὲ φρόνεσιν καὶ τάξιν,
οἱ φίλοι σου θέλουν χαρῆν κι ὅλοι σου ἐχθροὶ πλαντάξειν·
εἰ δ' ἔλθῃ τὸ 'ξανάστροφον, θέλουν χαρῆν οἱ ἐχθροί σου,
κ' οἱ φίλοι σου 'ξαφήσουν σε, καὶ σὲν τὴν μοῦΖαν χρίσουν.
καὶ κάθ' ἡμέρα, ΦρατΖησκή, ἐσὺ θέλεις μανθάνειν
τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰ κακὰ τὰ ἤθελες πανθάνειν.
λοιπὸν τὰ γράφω 'ς τὸ χαρτὶν, παιδίν μου, ἀνάγνωσέ τα
ἀνάγνωσε, στοχάσου τα, συχνομελέτησέ τα.
γνώριΖ', υἱέ μου ΦρατΖησκή, ἂν θέλῃς νὰ προκόψῃς,
περίκοψε τὰ σκοτεινὰ, παιδίν μου, νὰ προκόψῃς·
τῆς νύκτας τὰ γυρίσματα νὰ τ' ἀπολησμονήσῃς,
καὶ τῆς ἡμέρας τὴν τιμὴν νὰ τὴν ἀποκινήσῃς·
ἐξάφησ' τα τὰ σκοτεινὰ κι ἀγάπα τὴν ἡμέραν,
πᾶσα καλὸς καὶ φρόνιμος νὰ σὲ κρατῇ ἐκ τὴν χέραν.
τὴν νύκταν ὁποῦ περπατεῖ ὡς διὰ κακὸν γυρίΖει,

34 ὀμνέω σε P, ὀμνυο σου M ἐπάρην M, ἐπάρη P. ceterum verba εἰς τοῦ θεοῦ τὴν χάριν εἰς τὰ σὲ συμβ. om M, qui idem post ἐπάρην addit καὶ ὕστερον πολὴν καλὸν νὰ ἔχις 36 ὀριΖεσε μερεαν νὰ τὰ ἀπολισμονίσης M 37 εἰς τὰ ποτίτερα M 38 ποτὲ MP χείρια M ποσῶς οὐ καὶ εὑρίσκης M, οὐ μὴ νὰ ἴδης P γράμμα P 39 secutus sum M οὐ λόγον ἐκ τὸ στόμα μου ἢ νουθεσίας πρᾶγμα P 40 γίνωσκε P τὰ λόγια μου ἂν τὰ πιάσης P 41 εἰς τὰ P συμβουλεύω σαι M ὀλίγα νακοπιάσης P 42 χαρὴ P τιμὴν M, τιμηθὴ P Ζήσειν P, Ζήσην M 43 εἰς P 44 σεδοῦν P, ἰδοῦν M φρόνεσιν M, φρόνησιν P 45 θέλουν χαρὴν οἱ φίλοι σου καὶ οἱ ἐχθροὶ θέλουν πλαντάξην P. secutus sum M 46 ξανάστροφος P, παράξενον M, quod fortasse erat recipiendum 47 καὶ σὺ τ. μ. χρείσου P 48 κατιμεραν M 49 τὰ ποῖα θέλης P 50 τὰ σε γρ. P εἰς χαρτὴν P παιδί P 51 ἰδέτα καὶ P στοχάσου uterque codex, στοχάΖου Legrand praeter necessitatem συχνο om M 52 να προκόψης ἀνθέλης P 53 περίσκοψε M καὶ μὴ μὲ ἀναγγέλης (ἀναγέλης Legrand) P in altero hemistichio μου om M 54 τὰ ἀπ. M 56 ἀρνίσουτα P ἡμέρα P 57 καὶ πᾶσα M, unde possis καὶ πᾶς καλὸς scribere ἀπὸ P χέρα P 58 πορπατὴ P

πᾶσα καλὸς τοῦ ὀργίζεται κ᾽ εἰς μιὰν ἀποχωρίζει.
τὴν νύκτα πόρνοι περπατοῦν καὶ κλέπται καὶ φονίσκοι,
καὶ τὴν ψυχήν των δίδουσι τοῦ σατανᾶ κανίσκι.
τὴν νύκταν ὁποῦ περπατεῖ, καὶ τὴν ψυχήν του βλάπτει
καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ κορμὶν ὡσὰν κερὶν τὸ κάπτει.
᾽ς ταῖς πόρταις παρακάθεται, ν᾽ ἀνοίξῃ δοκιμάζει·
ἀλλότες ἀτιμάζουν τον κι ἀλλότες ἀτιμάζει,
κι ἀλλότ᾽ ἀπ᾽ ἔξω κατακροῦ, τὴν πόρνην νὰ ῾μιλήσῃ,
κι ἀλλότε ᾽μπαίνει κλεφτικὰ καὶ θέλει νὰ φιλήσῃ.
καὶ ᾽μπαίνει καὶ πολλαῖς φοραῖς ἐκεῖ ὅπου νὰ πιστέψῃ
ὅτι, ἂν ἐμπῇ καὶ πιάσῃ την, θέλει τὴν δυναστέψειν,
καὶ μερικοὶ ἐπετύχασιν καὶ μερικοὶ ἀστοχῆσαν,
καὶ ᾽βάλαν τους ᾽ς τὴν ἀφεντειάν, καὶ σύρασιν τὴν πίσσαν.
τὴν νύκταν ὁποῦ περπατεῖ ἄσχημα ῥοῦχα βάνει,
᾽ς ταῖς ἀῤῥαμάδαις τῶν πορτῶν τὰ μάτια του νὰ βάνῃ·
τὴν νύκταν ὁποῦ περπατεῖ γυρίζει ἁρματωμένος,
ἢ πᾷ ᾽ς τοὺς παρακαθισμούς, σὰν ἔναι μαθημένος·
ἀλλότες τὸν ζυγόνουσι, κι ἀλλότες νὰ ζυγόνῃ,
κι ἀλλότες τὸν πληγόνουσιν, κι ἀλλότες νὰ πληγόνῃ·
πολλοὶ ἐγυρίζαν σκοτεινὰ κ᾽ ἤλθασιν πληγωμένοι,
ἀμμὲ πολλοὶ εὑρέθησαν τέλεια σκοτωμένοι.
ὁποῦ γυρίζει σκοτεινὰ πολλὰ κακὰ εὑρίσκει,
καὶ ἀῤῥωστιαῖς καὶ κόλασες, κ᾽ ὕστερα κλαῖ καὶ πρήσκει·
ταῖς ξέναις πόρταις κατακροῦ, καὶ παραθύρι᾽ ἀνοίγει,
καὶ τὰ κελλιὰ τῶν πολιτικῶν γυρεύγει νὰ διανοίγῃ.
πολλαῖς φοραῖς τῆς πολιτικῆς ὄνομα ξένον λέγει,

---

59 τὸ M μία M 60 τὴν νύκταν ὁποῦ περπατὴ ἐνὲν κλευται εἰ φονισκοι M 61 δίδοσυν M 63 ὁμοίως καὶ τὸ σῶμαν του ὡσὰν καιρὶν τὸ κάμπτη P 64 ᾽ς om P, εἰς M να νοιξει ἀν μπορέσει M 65. 66 om M 65 ἀλλότες scr. cum P, ἄλλοτες Legrand καὶ aperte legit P, om Legr. 66 ἀλλότε P 67 κλευτικα M, κλέπτηκα P καὶ om P νὰ τὴν P post 67 in M secuntur 72, 73 68 ἐμπένει M πιστεύσει M 69 ἐμπῇ scr.,| ἔμπει M, ἔμπη P δυναστέψη P, δυναστεύσην M 70 μεροικὴ M ἐπετυχασυν M, ἐπετύχαντο P (i. e. ἐπετύχαν το, ne pro medio accipias, ut Legrandius videtur fecisse) 71 βάλλαν P αὐθεντίαν P πήσσαν M καὶ χάσασιν τὸ κτίσαν P 73 ἀραμάδες M νὰ om M 75 καὶ P, εἰ M εἰς MP σὰν P, ὡσὰν M ἔνε P, ἐνεν M 76 ἀλλούτες M 78 ἐγυρίζαν P, non ut Legrandius edidit ἐγύρισαν ἐγυρίσασιν M καὶ MP 79 ἄμμε M, ἀμὲ P εὑρίσκοντεν θέλεια M 80 ποτὲ κανεὶς στὰ P καλὸν οὐδὲν εὑρίσκη P 81 εἰμὴ P κλαὶ MP, non κλάει, ut Legr. edidit πρίσκει MP 82 εἰς ταῖς ξ. M παραθύρια MP post 82 in M secuntur 88. 89, omissis qui in medio positi sunt versibus 84 ξένον τῆς P

τὸν ἔχει πλεὸν ’ς τὰ μάτια της ἐκεῖνον τῆς διαλέγει·
καὶ ἂν ᾗν’ κι ἀνοίξῃ του νάμπῇ ἐγέλασέν την τάχα,
καὶ τάσσει το εἰς ἀνδραγαθιὰν, ’ς τὴν παλαιάν του τσουβάχα.
κανεὶς οὐδὲν εὑρίσκεται τὴν νύκταν νὰ γυρίζῃ,
νὰ μηδὲν πάθῃ τίβοτας κι ἄλλον νὰ φοβερίζῃ·
ἢ δέρνουν ἢ σκοτόνουν τον, ἢ νὰ τὸν φυλακίσουν,
ἢ νὰ τὸν εὕρουν ἀῤῥωστιαῖς νὰ τὸν κατακοιτήσουν.
ὁ πελελὸς ’ς τὰ σκοτεινὰ ἄδηλα νὰ ’νθυμᾶται,
ἀμμ’ ὅποιος ἔνε φρόνιμος ’ς τὸ στρῶμάν του κοιμᾶται.
ὁποῦ γυρίζει σκοτεινὰ, κρυφὰ τρώγει καὶ πίνει,
τὸν βιόν του ἐξοδιάζει τον, ’ς τὰ κόπρια τὸν ἐχύνει·
τῆς νύκτας τὰ καμώματα ἡ ἡμέρα ἀναγελᾷ τα,
τῶν πελελῶν τὰ πράγματα, τῶν νεῶν τὰ κοπελάτα.
τραγουδιστάδες περπατοῦν, παιγνιώταις κατακροῦσιν
καὶ συναντοῦνται, χαίρουνται, γελοῦν καὶ τραγουδοῦσιν,
καὶ βάνει ὁ νοῦς τους ὑψηλὰ, κ’ εἰς ὅσον ὑψηλόνει,
τόσα καὶ πλειὰ καὶ πλειότερα ἀκόμη χαμηλόνει.
ἀμμὴ καλὸς κι εὐγενικὸς ἐγέρθην ἐκ τὸν δεῖπνον,
ὑπάγει ’ς τὸ κρεββάτιν του νὰ πάρῃ ’λίγον ὕπνον.
κι ὁποῦνεν μέγας πελελὸς ἀπομακρεὰ χωρίζει,
καὶ ὅταν βρέχῃ καὶ βροντᾷ εἰς τὰ στενὰ γυρίζει.
ὁποῦ γυρίζει σκοτεινὰ λαχάνει καὶ φονεύγει,
καὶ πιάνουν καὶ φουρκίζουν τον, ἢ ἀπὸ τὴν χώραν φεύγει.
ἡ νύκτα χάνει τὴν τιμὴν κ’ ἡ ‘μέρα τὴν ἐπαίρνει,
κι ὁποῦ γυρίζει σκοτεινὰ μεγάλα παραδέρνει.
καὶ δι’ αὗτο τὸ εἶπεν ὁ Χριστὸς ’ς τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον,

---

86 ἀνὴν P καὶ ἀνοίξει P ἀγέλασέν την P suspiceris τον pro την 87 τάσθητο P, em Legrand ἀνδραγαθιαῖς Legr. praeter codicem εἰς P 88 νύκτα P τίποτες M καὶ ἄλλους P 90 ἤ να τὸν ἐπρεδιάσουν M 91 ἤ να τὸν ἐκτικιάσουν M 92 ὁ om M στὰ P, τὰ M ἐνθυμᾶται M, θυμᾶται P 93 ἄμμε ὅπίος ἔνεν M, ἀμὴ ὁποῦνε P 94 ποῦ M ἄσχιμα ῥοῦχα βάνει M 95 κόπρια (non κοπριὰ) τὸν ἐχίνη P σταῖς ἀραμάδες τῶν πορτῶν τὰ νάτιάτον ναβάνει M 96 νύκταις M ἡ om M ἀναγέλατα M 97 καὶ τῆς ἡμέρας τὴν τιμὴν M 98 πεγηδιότες M 99 συναντίτων M τραγουδοῦσιν M, κατακροῦσιν P post 99 addit P μεγάλα ἀνακατόνουνται φλιαροῦν βατολογοῦσιν 100 νούς των ἡ ψηλλὰ P 101 τόσον καὶ ἄλλον πλεότερον ἀκόμι χ. P 102 καλὴ καὶ εὐγενικὴ M ἀλλ’ ὅμως οἱ εὐγενικοὶ ὡσὰν γερθοῦν P 103 ὑπάγει εἰς M ὑπάγουν πρὸς τὴν κλίνην P των P, της M νὰ πάρει ὅλιγον M πάρουν λύγον P 104 ὁποῦ ἐνεν P 105 γυρίσει M 106 ποῦ M λακάνει καὶ φονεύει M 107 ἢ .. ἢ M χῶρα P 108 κάμνει M θιμὴν M ἡ ‘μέρα scr., ἡμέρα MP ἐπέρνη MP, Legrand τήνε παίρνει 110 εἰς τ’ P, στὸ M

ὁποῦ γυρίζει σκοτεινὰ εἶν' τοῦ δαιμόνου γέλοιον,
οὐδὲν κατέχει ποῦ περνᾷ, δὲν οἶδε ποῦ παγαίνει,
κ' ἐκ τὸ καλὸν ὁλότελα σκοτίζεται κ' ἐβγαίνει.
χάνει ψυχὴν καὶ τὸ κορμὶν, καὶ τοῦτο δένε ψόμαν,
κ' εὑρίσκομέν το 'ς τὴν γραφὴν ἐκ τοῦ Χριστοῦ τὸ στόμαν.
λοιπὸν τὸ πρῶτον λέγω σε, νύκταν μηδὲν γυρίζῃς,
ἂν ἓν καὶ θέλεις τὰ καλὰ νὰ μὴν τ' ἀποχωρίζῃς.

B'.

Δεύτερον συμβουλεύω σε τὰ ζάρια νὰ μισήσῃς,
καὶ δι' αὐτὰ τὴν χεῖρά σου ποτὲ νὰ μὴ τὴν σείσῃς.
ὀργίσου των τῶν ἀζαριῶν, ἀπὸ τὸν νοῦν σου ἂς ἔβγουν,
ὅτι ὁποῦ τ' ἀγαποῦν αὐτὰ ταῖς ἀτυχιαῖς δουλεύγουν.
δὲν ἔχει νοῦν ὁ ζαριστὴς, γυρίζει σκοτισμένος,
δὲν ἔχει κρίσιν ἢ τιμὴν, ἀμμ' ἔν' ἐντροπιασμένος.
ἀλλοῦ ἐρημιὰν ἐπεθυμᾷ, ἀλλοῦ θὲ νὰ πτωχάνῃ,
τὰ ξένα ῥοῦχα 'ρέγεται, καὶ τὰ δικά του χάνει.
ὁ ζαριστὴς ὀρέγεται πάντα νὰ ζυγανεύγῃ,
καὶ μ' ἀδικιὰν 'ψηλοκοπᾷ πάντα νὰ μηχανεύγῃ·
ὁ ζαριστὴς ἀγανακτᾷ, θυμόνεται, μανίζει,
τὴν πίστιν του καὶ τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς ἁγιοὺς ὑβρίζει.
ὁ ζαριστὴς οὐδὲν ψηφᾷ, ἂν ἓν καὶ ὀμόσῃ ψόμαν,
ὀμνεῖ καὶ πάντ' ἀφιορκᾷ τὸ δολερόν του στόμαν·
καὶ 'πεθυμᾷ κακότυχος μὲ ξένα νὰ πλουτήσῃ,
καὶ κεῖνος ἀπὸ τὴν πτωχειὰν πολλὰ ν' ἀγανακτήσῃ.

---

111 δεμόνου M (P), non δαίμονου, ut Legrandius edidit 112 οὐκ P οἶδε P, εἶδεν M 112 σκοτίναζεται M 114 δεν ἔνεν M, οὐδὲν ἔνι P ψέμαν M, ψόμα P 115 καὶ βρίσκομεν M στόμα P 116 σου P τὰς νύκτας μὴ P 117 ἀνὲν MP, non ut Legrandius edidit ἀν ἦν' additur titulus in M, Ἑρμηνεία τοῦ Σαχλήκη πέρη τὰ ζαριὰ τοῦ πεγνηδίου 118 ἀζάρια P μὲν τὰ πέζης M 119 καὶ μὲ αὐτὴν τὴν χεῖρα σου ποτε να μὲν τὴν σίσης M 120 ὀργίζω M τον αζαρίων M ἀπὸ τὸν κόσμον ἀς εὔγοῦν M 121 διότι P τὰ ἀγαποῦν M 122 δέν ἔχει et hic et in versu insequenti P in M manus eiusdem aevi ascripsit φρα ρομπη [i. e. fra Robin]: qua adnotatione eques aleis deditus significari videtur 123 χρείσιν P, χρυσην M: em Legrand. ἀμὲν M, ἀμένε P 124 πεθημᾶ M, ἐπεθυμὰ P καὶ ἐκεῖνος ἐριμάστει M 125 ἀγάπα M post 125 addit M καὶ γύνεται παντέριμος τέλεα να πεθάνη 127 με ἀδικίαν M, μ' ἀδικία P ψηλοκοπὰ P, ψυλοκοπὰ M μὴ χαμευει M 129 ἐυρίζει M 130 ἀνὲν M, ἀνῆν P ὤμώσει M, ὀμώσει P ψέμαν M, ψόμα P 131 πάντα P ὠμνὲ καὶ πάντοτε φυορκὰ M στόμα P 132 ὁ κ. M 133 ἀποῦ τὴν πτωχήα M

ὅταν δὲν ἔχῃ ὁ ζαριστής, τὰ ῥοῦχά του μαχεύγει,
καὶ παίζει τα, καὶ χρειόνεται, κι ἀπὸ τὴν χώραν φεύγει.
ἀμμὴ ὅταν κάτσῃ ἄτυχος καὶ παίξῃ τὸ 'δικόν του,
τὰ ῥοῦχά καὶ δηνέρια του κι ὅλον τὸ σπητικόν του,
δίχως νὰ φᾷ, δίχως νὰ πιῇ, κάθεται χορτασμένος·
μὲ τὴν χολὴν τοῦ παιγνιδιοῦ ἔναι θεραπεμένος,
καὶ 'μερονύκτιν κάθεται, νᾆπες ὅτι ἓν δεμένος,
νᾆπες ὅτι ἐκαρφῶσαν τον καὶ στέκει καρφωμένος.
ὅταν κερδέσῃ ὁ ζαριστὴς 'ς τὸν ἄμμον τὰ σκορπίζει,
κι οὐδὲν πιστεύει ὁ ἄτυχος, οὐδὲ ποτέ του ἐλπίζει,
ὅτι τὰ κέρδεσεν γοργὸν ἐγρήγορα τὰ χάνει,
καὶ γίνεται παντέρημος, τέλεια νὰ πτωχάνῃ.
θέλεις νὰ 'δῇς τὸν ζαριστὴν ἂν ἓν καὶ ἔχει χρῆσιν,
ἂν ἔχῃ πέρπυρα πολλά, νἄχῃ λογάριν βρύσιν,
τριὰ κομματσούλια κόκκαλα νἄχουν κουκούδια μαῦρα,
τὸν βάνουσιν τὸν ζαριστὴν εἰς τὴν ἱστιὰν καὶ λαῦρα,
κυλεῖ τα κακοῤῥίζικος καὶ δυνατὰ τ' ἀπώθει,
καὶ γίνεται παντέρημος καὶ κεῖνος δὲν τὸ γνώθει.
κυλεῖ τὰ ζάρι' ὁ ζαριστὴς καὶ 'δρόνει σὰν νὰ σκάφτῃ,
χάνει ψυχὴν καὶ τὸ κορμὶν καὶ τὰ παιδιά του βλάφτει.
ὅταν κερδαίνῃ ὁ ζαριστής, πολλοὶ τὸν συντροφιάζουν,
ἀμμὴ ὅταν χάνῃ ἀφίνουν τον, κι οὐδὲν τὸν ἀναμνειάζουν·
κι ὅταν κερδέσῃ μιὰν φοράν, χάνει ἀπ' ὀπίσω δέκα,
καὶ τῶν παιδιῶν του ὀργίζεται καὶ δέρνει τὴν γυναῖκα.
κ' ἐγδύνεται κακότυχος ν' ἀναπαυτῇ 'ς τὸ στρῶμαν,
νᾆπες ὅτι ἐστρῶσαν τον ἀγκάθας μὲ τὸ χῶμαν.

---

134 ἔκει M μαχεύει M 135 τα om M· χριόναιτε καὶ εὐγένει [in rasura] ἀπὸ τὴν χώραν φεύγη M post 135 hunc versum addit M τὴν ἐκλησίαν ὅταν ὑπὰ ἐγλίγορα μισεύγη 136 ἀμ' P κάτζη MP ὁ ἄτ. M παίξη P, πέζει M τὸ ἰδικόν του P 137 ῥοῦχα του καὶ δυναίρια του P δύνεριά του M 138 διχὸς M, διχῶς P διχὸς M, χωρὶς P 139 ἐνεν M 140 μερονύκτην MP ἔνε P, ἔνεν M 141 στέχει M 142 κερδένει M 143 καὶ δὲν σκοπὰ P 144 κέρδισεν M καὶ τὰ δίχα του χάνει M 145 καὶ ναγενῆ P γύνεται M 146 ἀνῆν P χρῆσιν P, χρυσιν M, κρίσιν Legrand. 147 περπερπυρα M ἀν (pro να) M 148 τρεία κοματζούλλια κόκαλλα M νάχουν P, νά ἔχουν M μάβρα M 149 βάλλουσιν M στὴν ὑστίαν M ἰστίαν P λᾶβραν M 150 γλύτα M, κοιλῆτα P τὰ πόθη MP 151 ἔγνωθει (om τὸ) M 152 κύλυτὰ M, κοιλῆ τὰ P ζάρια MP δρόνη P, δρόμη M νασκαύτη M, νασκάπτη P 153 κορμὴν M, κορμὶ P βλαύτη M, βλάπτη P 155 ἀμόταν P, ἀμμὴ ὅταν M ἴδαν (sic) pro ἀναμν. M 156 καὶ ἀν M μία P 157 το M, του P 158 κδύνεται ὁ M στρώμα M, στρόμα P 159 ἀκάνθες σὰν P χῶμα P

ὁ ζαριστὴς ὀρέγεται νὰ κάτσῃ 'ς τὸ παιγνίδιν,
τὰ κοκκαλάκια νὰ κυλῇ 'ς τὸ μαλακὸν σανίδιν.
κερδαίνω, χάνω, μοναχὰ ἓν ὅλη του ἡ ὁμιλία,
καὶ φαίνεταί του νόστιμος ἡ τέτοιανα δουλεία.
καὶ καίεται κακότυχος καὶ κεῖνος δὲν τὸ γνώθει,
κι ἀφοῦ τὸν ἐρημάζουσιν ἐτότες μεταγνώθει.
πολλοὶ ἀπὸ βιὰν τοῦ παιγνιδιοῦ ἐπήγασιν κι ἐκλέψαν,
κ' εὑρήκασιν καὶ πιάσαν τους, 'ς τὴν φούρκαν τοὺς ἐπέψαν.
θέλεις νὰ 'δῇς 'ς τὸν ζαριστὴν ἕναν καλὸν σημάδιν;
ὁπῶ 'ναι πλέα μάστορας, ἕνεν καὶ πλεὰ 'ρημάδιν.
κυλεῖ τὰ ζάρι' ὁ ζαριστὴς καὶ τάβλαις παίζει ὁμάδιν,
ἐτότες γίνεται πτωχὸς, τέλεια ἐρημάδιν.
ὁ μάστορας ὁ ζαριστὴς θέλει νὰ προφητεύῃ,
καὶ μ' ἀδικιὰν 'ψηλοκοπᾷ πάντα νὰ μηχανεύῃ·
ταῖς ἐσοδιαῖς καὶ πραγματειαῖς ὅσαις κι ἂν ἔχῃ τρῷ ταις,
καὶ τὰ παιδιά του πιάνουσιν τῶν Χριστιανῶν ταῖς πόρταις.
ὁ μάστορας ὁ ζαριστὴς πιστεύγει νὰ εὐγατίσῃ,
καὶ μὲ τὸ κέρδος τὸ κακὸν ἐλπίζει νὰ πλουτήσῃ.
καὶ κεῖνος μὰ τὴν μοῦζάν του, μὰ τὴν κακήν του μοῖραν,
τὰ ῥοῦχά του 'νεν ἄτσαλα καὶ γέμουσιν τὴν ψεῖραν.
ὁ λογισμὸς τοῦ παιγνιδιοῦ ὡσὰν ἐχθρὸς τὸν βιάζει,
τὸ πρᾶγμαν καὶ τὰ ῥοῦχά του ἄδηλα ν' ἐξοδιάζῃ,
κι ἀγανακτᾷ τὴν μοῖράν του, καὶ κλαῖ τὸ ῥιζικόν του,
τὸ πῶς ἐκάτσεν ἄτυχος, κι ἐχάσεν τὸ 'δικόν του.

---

160 κάτζη MP 161 νακοιλὴ P, νακύλει M 162 ἔνε P, ἓν M οὔλη ἥ μηλια M 163 secutus sum P καὶ φαίνετε το μορφη δουλια M 164 ὁ κακ. M ἐκείνος δὲν ἐγνώθει M 165 καὶ γίνεται παντέρημος καὶ τότε μ. M, quibus hi duo versus adduntur in eodem codice τὰ κοκαλάκια τὰ μικρὰ κουρσέβουν καὶ γυρίζουν, καὶ ἀπὴν τὸν ἐρημάξουσιν τὸ τετὸν [i. e. τότε τὸν] ἐξορίζουν. in v. 165 ego mihi quoque videbar legere in P ἐρημάξουσι, Legrandius tamen ἐρημάζουσιν edidit 166 βίας τὸ πιγνιδίον ἐπιγάν καὶ ἐκλέψαν M 167 καὶ ἐβρήκασσιν M, καὶ ηὕρασιν P τους M, τον P ἐπέψαν M, ἐπέμψαν P 168 'ς om M, διὰ P ἕνα P 169 ὁπὸ ἓν M, ὁποῦνε P πλέα M bis, πλέον P bis ἔνε P ἐρημάδιν P, ῥημάδην M 170 ζάρια MP 171 καὶ τὸ τε M, ἐπῶδες P (?), em Legrand. τέλεια M, καὶ κεῖθεν P 173 μὲ M ψηλοκοπὰ MP 174 ἐσωδίες M, ἐξοδίες quod deinde mutatum est in ἐσοδίες P 176 πιστεύει P 177 καὶ μ' ἀδικίαις ψηλοκοπὰ P πλουτήσει MP 178 ἐκεῖνος M 179 ἔνεν M 181 secutus sum M: totum versum hunc substituit P ὅσάπαθεν ὁσάπραξεν ἐκεῖνα λογαριάζει, quae verba non tam apta esse ad sensum loci facile perspicias 182 κλαὶ MP, non κλάει, ut Legrandius edidit 183 ἐκάτζεν MP, non ἔκατζεν, ut Legr. edidit ὁ M ἐχάσεν M, ἔχασε P ἰδικόν P

κι ἀναθυμᾶται ταῖς βουλαῖς ὁποῦ τὸν ἐπτωχάναν,
καὶ λέγει· ἐζυγανεῦγαν με καὶ δι' αὐτὸ ἐχάνα,
ἂν εἶχαν ἔλθειν ἕνδεκα 'ς τὴν ἐδικήν μου χέραν,
ἐκέρδαινα τὰ πέρπυρα κ' εἶχα καλὴν ἡμέραν.
ἑπτά 'θελα καὶ δώδεκα κ' ἦλθέν μου τέρνον κι ἄσω,
τὰ ζάρια μοῦ 'λεγαν κακὸν, κι ἀνάκειται νὰ χάσω·
ἀπὸ δεκάξη τὸ κρατεῖ, 'ς τὴν ὦκαν πανδαλάσω,
ἔχασα τὰ δηνέρια μου, καὶ πάλιν ἂς γελάσω.
καὶ κεῖνον ὁποῦ ἐκέρδεσε, ἐκεῖνον πάλιν ψέγουν·
οὐδὲν κατέχει. ταῖς βουλαῖς τῶν ἀζαριῶν, νὰ λέγουν,
ἀσχημάζει τὴν χέραν του, ῥίκτει τὰ σὰν 'ψημένος,
κι οὐδὲν κατέχει τίβοτας, δὲν ἔνεν μαθημένος.
καὶ τότε λέγουσιν κι αὐτόν „ἄφες νάρθῇς κ' εἰς ἄλλην",
καὶ κεῖνος ἐγλυκάνθηκε καὶ ἀποκάτω νὰ βάλῃ·
ὅσα κι ἂν μᾶς ἐκέρδεσε διπλὰ τὰ θέλει χάσειν,
ἔρημον νὰ τὸν κάμωμεν, καὶ ὅλα νὰ τ' ἐξεχάσῃ·
καὶ ναὔρουν πρωτοζαριστὴν καὶ νὰ τὸν ἐμπρεδέσουν,
νὰ τοὺς ἐβγάλῃ τὸ ταβλὶν κι ἐμπρός του νὰ τὸ θέσουν.
ἐχάσαν τὰ δηνέρια των, ῥοῦχά των ἐμαχεῦσαν,
κι ἀπὸ τὰ ζάρι' ἐγέρθησαν ἔρημοι καὶ μισεῦσαν·
κι ἂν χάσουν, δὲν παιδεύουνται, θέλουν νὰ 'κδικαιωθοῦσιν,
καὶ πάλιν νὰ διαγύρουσιν κ' εἰς τὸ ταβλὶν νάλθοῦσιν·
θαῤῥῶντα νὰ κερδήσουσιν ἐχάσαν ὅ,τι εἶχαν,
καὶ εἴτι τοὺς ἀπόμεινεν οὐδὲν ἀξίζει τρίχαν.

---

185 ἐζιγανέναν M, ἐζηγανεύγαμε τὰ ἀζάρια P 186 ἔλθην MP ἐδικήν MP, non ἰδικήν, ut Legrandius edidit χέραν P, μοῖρα M 187 ὑπέρπυρα P ἡμέρα P 188 ἑπτάθελε καὶ γῶ ἕνδεκα κ' ἤλθασιν τέρνες καὶ ἄσω P 189 ἠθέλαν ἐλέγαν M καὶ ἀνάκειτόμε P 190 δέκα ἔξη M ὦκα P 191 in M praecedit versum 190 νὰ γελ. M 192 ἐκεῖνον M κέρδεσε P μᾶλλον ἐκ. P verba inde a ψέγουν usque ad νὰ in versu insequenti om M 194 ἄσκημα σὺ M χείραν M ῥίκτη σὰν M, ῥύπτει τα σὰν P 195 τίποτες M εἶναι P 196 ἐκεῖνοι πάλιν P καὶ αὐτὸν om P νἄλθης M, νάρθη P 197 ἐκεῖνος M ἐκλυκάνθηκεν M, ἐγλυκάθηκεν P ἀπὸ κατὸν MP, ἀποκάτου Legrandius: ego sonum potius quam scripturam interpretatus sum 198 χάσην M, χάση P 199 τὰ P ναταχάσει M 200 ναύρουν P, νὰ βρουσιν M τὸν ζαριστὴν perverse M ἐμπρεδεύσουν P, ἐπρεδέσουν M 201 καὶ νὰ τοὺς δώσει P καὶ om M τους M δέσουν M 202 ἐχάσαν MP, ἔχασαν praeter necessitatem Legrandius δυνέρια M, δυναίρια P τους pro των bis M 203 ζάρια MP ἐμισέψαν M 204 οὐδὲν P (non M) ποτὲ νὰ κατατάξουν, Ἄμμε ὅταν χάσουν δέρνουντεν τὰ ματιά τους νὰ στάξουν Καὶ πολέμοῦν καὶ φλέγουνται ὥσται να κδικαιωθοῦσιν M 205 διαγύροσην (quod interpreteris διαγύρωσιν) M στὸν ταυλὴν M 206 θαρόντα P, θαρρούντα M ἐχάσαν M, ἔχασαν P 207 ἐπόμεινεν P ἀξιάζει M τρίχα P

ὁ ζαριστὴς καθήμενος διὰ κέρδος ἔχει θάῤῥος,
καὶ κεῖνος ἀπὸ τὴν πτωχειὰν ἔχει μεγάλο βάρος·
τὸ κέρδος ὁποῦ 'πεθυμᾷ οὐδὲν τὸ 'πιτυχαίνει,
καὶ πάντοτε εἰς τὸν χαϊμὸν καθήμενος πτωχαίνει·
πιστεύει νᾆναι φρόνιμος καὶ κεῖνος ἒν βουβάλι,
τὸν νοῦν του καὶ τὸ πρᾶγμάν του 'ς τὰ ζάρια νὰ τὸ βάλῃ.
μὲ τ' αὔριον, μὲ τὸ σήμερον θαῤῥεῖ γιὰ νὰ πλουτήσῃ,
σπήτια ἀπὸ τὰ ζάρια ποτὲ δὲν θέλει κτίσει,
ἄμμε ἂν ἔχῃ τίποτες πρᾶγμα νὰ τὸ πουλήσῃ,
τὸ σπήτιν του, τὸ ἔχειν του ὅλον νὰ τὸ ποντίσῃ.
εἶδες τὸ ψάριν πῶς ἁρπᾷ 'ς τὸ πέλαγος τὴν ψίχα,
ἀμμὲ τ' ὀπίσω ῥίκτουν το τ' ἀγκίστριν μὲ τὴν τρίχα·
ἔτσι τὸ κάμνει ὁ ζαριστὴς ὅταν κερδέσῃ ὀλίγον,
ὕστερον παίρνει τράχουσα καὶ πόνον μὲ τὸ ῥῖγον.
ὅταν πιστεύῃ ὁ ζαριστὴς καὶ κάτσεν ἐντυμένος,
ἐγέρθηκεν δλόγυμνος καὶ παραπονεμένος·
εἰς τὸ παιγνίδιν του θαῤῥεῖ, 'ς τὸν ἄνεμον ἐλπίζει,
κ' εἰς ταὔκαιρα κ' εἰς τ' ἄδηλα τὸ πρᾶγμάν του σκορπίζει,
καὶ ὥσπου χάνει ἄτυχος, πλεότερα πεισματόνει,
κι ἂν ἀμαχεύσῃ ῥοῦχά του, πλέον δὲν τὰ γλυτόνει.
ὁ ζαριστὴς ἐσμίγεται μὲ σύντροφον, μὲ φίλον,
καὶ νὰ κερδέσῃ 'πεθυμᾷ καὶ δράσσει σὰν τὸν σκύλον.
εἰδωλολάτρης γίνεται τὰ ζάρια νὰ ἑορτάζῃ,
καὶ ν' ἀτιμάζῃ τὸν θεόν, τὸν δαίμονα νὰ κράζῃ·
κι ἂν ἔχῃ κύριν ἢ γονεόν, ἐχάσε τὴν εὐχή του,

---

208 μαθημένος M 209 ἐκείνος M τὸν καμὸν M 210 ὁπὸ M ἐπιτυχένη P, πυτυχαίνει M 211 χαμὸν M 212 να ἔν M ἐκείνος M βουβάλην M 213 νατοβάνει M 214 θαρόντα νὰ P, θαρήγια νὰ M 215 σποίτια P οὐδὲν P ἐκτήσει M 216 ἀμμε M, ἀμὴ P καὶ τίβοτας P γοργὸν (om. πρ.) νατὸ πολήσει M 217 σποίτην P, στάτην (?) M τοῦ om M καὶ τοῦ πρᾶγμαν του M 218 ψαρὴν πὸς ἄρπα στὸ πέλαγος τὴν πέρκαν M τρίχα P 219 ἀμὲ MP ῥύπτουν το P, ῥίκτοσην M μετὴν ψυχαν M, τρύχα P 220 ἔτζη τὸ κάμμη M, ἥτις τὸ κάμνη P κέρδενει M 221 ὕστερα M τρέχουσαν M 222 ὅτε M πιστεύει MP ὁ om P κάτζεν MP ἐνδ. Legrand contra libros 223 πᾶ παρ. P (unde Legr. πᾷ in textu addidit metro vitiato) 224 θαρὴ MP 225 καὶ εἰς τὰ εὐκέρα M 226 secutus sum P σποτε (sic) χανει ὁ ζαριστὴς M 227 καὶ MP ἀμαχεύσει P, ἐμαχέψη M καὶ ρούχα P, καὶ om M του om M ποτὲ P, πλέον M (quod loco multo aptius esse apparet) 228 σμίγεται M μεμεφίλον M 229 ἐπεθημὰ M δράσει P, δράση M ὁσὰν τὸ M 230 γίνετὰ ζάρια (unde corruptelae perfacile apparet origo) P 231 om M, hunc substituens versum καὶ ἀνέχει πράγμαν τίποτες ὅλον να τὸ ἐξοδιάζει 232 καὶ MP γοναίον M, γονέον P ἐχάσε MP, ἔχασε Legrand

ἐχάσε καὶ τὸ πρᾶγμάν του, χάνει καὶ τὴν ψυχήν του.
Θωρεῖς, υἱέ μου Φρατζησκὴ, τὰ κάμνει τὸ παιγνίδιν,
τὰ κοκκαλάκια τὰ μικρὰ 'ς τὸ μαλακὸν σανίδιν.
λοιπὸν, παιδί μου, ἔπρεπεν νὰ τ' ἀπολησμονήσῃς,
ἂν θέλῃς τὴν καλὴν ζωὴν νὰ τὴν ἀποκερδήσῃς·
ἄφες καὶ ταῖς πολιτικαῖς, μίσησε καὶ τὰ ζάρια,
τῆς νύκτας τὰ γυρίσματα, τὴν πελελὴν ἀγγάρεια.

Γ'.

Τὸ τρίτον συμβουλεύω σε ταῖς πολιτικαῖς ν' ἀφήσῃς,
κι ὡς διὰ καμμιὰν πολιτικὴν τίποτες μὴ ψηφήσῃς,
ὅτι τοὺς νεοὺς ἡ πολιτικαῖς πολλὰ τοὺς ἐμποδίζουν,
τὰ παλληκάρια ἐγδέρνουσι, τοὺς γέροντας μαδίζουν.
ἡ πολιτικὴ ὅταν γροικᾷ καὶ ἔχει νὰ κερδέσῃ,
περιλαμβάνει σε σφικτὰ ὡς διὰ νὰ σ' ἐμπροδέσῃ.
κι ἀπήτις φᾷ καὶ γλύψῃ σε, τότ' ἀποκουντουρίζει,
κι ἄλλον εὑρίσκει νὰ τὸν τρῷ, καὶ σέν' ἀποχωρίζει.
κ' εὑρίσκει χίλιαις ἀφορμαῖς μὲ ψόματα καὶ σούραις,
κι ἂν τῆς εἰπῇς διὰ ψωμὶν, λέγει σου διὰ κουλούραις.
εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν πολιτικὴν πριχοῦ τὴν ἐγνωρίσουν,
ὅλοι τὴν ἐξετρέχουσιν ὡς διὰ νὰ τὴν χαρίσουν.
καὶ ὅποιον εὕρῃ πελελὸν κι ἔχει νὰ τὴν χαρίζῃ,
μὲ λόγια καὶ κομπώματα σὰν μύλον τὸν γυρίζει.
ἡ πολιτικὴ, ἂν τὴν δώσουσι, μετὰ χαρᾶς τὰ παίρνει·
κι ὡς διὰ τὰ δόσι' ἡ πολιτικὴ κηλημουντρᾷ καὶ γέρνει,

---

235 μαγληνὸν P, μαγλινοῦν M. cum Legrandio μαλακὸν scripsi conl. v. 161 236 ἔπρεπεν M, ἀνάκειται P τὰ πολ. M 238 καὶ μίσεισε M τὰ ἀζάρια P 239 om M ἀγκάρια P Γ'. addit hunc titulum P Τρίτη βουλὴ τοῦ σαχλήκη πρὸς τὸν Φρατζησκή, hunc autem M Ἑρμηνεία περὶ τὴς πὸλητικὲς τὰ καμῶμάτα. 240 ν' ἀφίσῃς P, να φήσεις M 241 καὶ MP ψηφεύσης M 242 οἱ MP 243 τὰ παλλικάρια κδέρνουσιν M, καὶ (?) παλικάρια ἐγδ. P γέρουντας M 244 ὅτεγρικὰ P, ὁτὰν γρικα M καὶ ἔχεις να ἐξοδιάσης M 245 περηλαμπάνη P σε P ὥς δια να βιάζεις M 246 καὶ MP ἀφ' ὅτις M γλίψησε M, γλείψη σε P τότε MP ἀποκοντ. M 247 καὶ MP 248 καὶ MP χίλιαις M, χίλιες P: ut mihi mirari subeat unde Legrand πολλαῖς scripserit ψέματα M 249 καὶ MP κουλούραις M, κουλούρες P. cur igitur Legrandius scripsit κουλοῦριν? 250 τις τῆς πολυτικῆς P πρίχα M ἐγν. P, γνωρ. M 252 κὸπελλον M καὶ MP τῆς M χαρίζῃ MP, non χαρίσῃ ut Legr. edidit 253 καὶ μὲ πράγματα P τὸ M 254 ἐπέρνει (om τὰ) M 255 pro hoc talem versum substituit M ἡ δὲ νατῆς ζητήσουσιν τὰς χείρας της κοντένει, quem concentus finalis spurium esse arguit καὶ — δόσια — καὶ κοιλυμουντρὰ P

χαροκοπᾷ ἡ πολιτική, καὶ δίδει τὸ κορμίν της,
ἐξωπουλεῖ τὰ κάλλη της, καὶ χάνει τὴν τιμήν της·
ποτέ της ἡ πολιτικὴ εἰς ἕν' οὐδὲν ἱστέκει,
ἑνὸς σακκούλιν τάσσεται κι ἄλλοῦ γαϊτάνιν πλέκει.
τὸν ἕναν ἀποχαιρετᾷ κι ἄλλον περιλαμβάνει,
κι ὅποιος τὴν δώσῃ πλεότερα, ἐκεῖνος τὴν λαμβάνει·
τοῦ πρώτου καύχου ἡ πολιτικὴ παίρνει του ὅτι 'μπορέσῃ,
καὶ τότε σὰν τὸν βαρεθῇ νὰ τὸν ταλαιπωρέσῃ,
ἀγανακτᾷ κι ἀφίνει τον καὶ κάμνει σὰν κατέχει,
'ς τὴν αὐθεντειὰν θέλει νὰ πᾷ νὰ τὸν ἐκαταλέγχῃ.
κι ὁπῶδειχνε καὶ 'γάπαν τον, κ' εἶχε τὴν λιγομάραν,
ἐμπρὸς 'ς τὸν δούκα προσκυνᾷ μὲ τὴν πολλὴν τρομάραν,
καὶ λέγει τον „Αὐθέντη μου, ἐδυναστεύσασίν με,
νὰ μὲ δικαιώσῃς, διὰ τὸν θεόν, ὅτι ἐντροπιάσασίν με.“
καὶ κλαῖ πολλὰ κι ἀγανακτᾷ τὸ καταφρόνεμάν της,
τὴν εὐγενείαν της πονεῖ, πῶς νἄβγῃ τ' ὄνομάν της.
κι οὐδὲ γενεᾶς ἐντρέπεται νὰ πᾶν ἀποφουμίσῃ,
ὁποῦ ἔζην ἡ πολιτικὴ πάντα μὲ τὸ γαμήσει.
καὶ τἄλεγε πρωτήτερα ὅλα νὰ τὰ ξεχάσῃ,
κι ἂν ἠμπορῇ τὸν καῦχόν της τέλεια νὰ τὸν χάσῃ,
ἡ πολιτικὴ ἂς ξεγδικαιωθῇ καὶ ἀπεκεῖ ἂς 'ποθάνῃ,
νὰ βλάψῃ καῦχον δὲν ψηφᾷ 'ς ὅσα κακὰ πανθάνει,
ῥοῦχα, δηνέρια, καὶ φελλοὺς, καὶ ψούνια εἰς τ' ἀρμάρι.
κι ὅταν εὕρῃ ἀκρόνεον κάμνει τον ἀφορμάρη.

---

256 ἡ om P 257 ἐξαπολὴ M, ἐξοπουλὴ P: em Legrand. 258 ἕνα P εἰς ἕναν δὲν ὑστέχει M 259 σακούλη P καὶ ἀλλοῦ P, καὶ ἄλλον M γατάνην M, γαϊτάνη P 260 καὶ MP 261 ἐκεῖνον χαμαρόνει M post hunc versum addit M Ἕναν σου φαίνεται κρατὴ καὶ τῶν παντῶν προδίδη Καὶ ὅποιος τὴν δώσῃ πλέοτερα ἐκεῖνον παραδίδη, quae manifesto pro dittographia habenda sunt 262 ὁ προτοχαύχου M ἐπέρνει ἤτι ἐμπωρέσει M 263 ὡσὰν M καὶ ὡσὰν τὸν ἀπορέσῃ M, νατὸν ταταλαιπορέσῃ (sic) P 264 καὶ ἐκείνη σαν κατέχει M, unde fortasse conicias κι ἐκίνει σὰν κατέχει. sensus est enim: currit ad praetorem quasi conscia sit sceleris ab amico commissi 265 θέλη πὰν καὶ νατὸν ἐγκαλέσει M 266 καὶ MP ὁπόδειχνε P, ὁπὸ δίχνεν M ὅτι ἐγαπάντον M καὶ εἶχεν M 267 'ς om M 268 αὐθέντις M in exitu versus secutus sum M ἦλθεν ναμεδυναστέψη P 269 ξεκδικαιώσεις M ἐξεντ. M, em Bursianus καὶ ἡ κρίση σου ἀστὸν παιδέψη P 270 κλαῖ MP καὶ MP 272 καὶ ὁδὲ M ναπᾶν P, ναπὰν M: quod non necesse habui corrigere cum Legrandio νὰ πᾷ ν' ναποφουμήσει M 273 ὁπόζεν M γαμίσιν M, γαμίση P 274 τἄλέγεν M ξιχάση M 275 καὶ MP ἀνιμπώρην ἡ πολιτικὴ τὸν καύχον της ναχάσῃ M 276 ἀσξεγδικαιωθὴ P, ἀς κδικαιώθη M τότε ἀς M 277 οὐδὲν M, οὐ P εἰς MP 278 δυνερια M, δυναίρια P ψόνια M στὰ ἀρμ. M 279 καὶ MP ἀκρογόνεον κάμμη M ἀφορμάρην M

καὶ κεῖνος ὁποῦ 'ρέγεται ὡς διὰ νὰ τὴν πηδήσῃ,
νικᾶται ὁ κακότυχος νὰ τὴν καλοκαρδίσῃ.
δίδει την ῥοῦχα καὶ φελλοὺς, δηνέρια νὰ 'ξοδιάζῃ,
κλέπτει, καταμυτόνεται, καὶ τὸν ἑαυτόν του βιάζει.
ἡ πολιτικὴ τὸν καῦχόν της καλὰ τὸν ἐξανοίγει,
κι ἂν τὸν εὕρῃ ἀπόνηρον ὡς τὴν τρυγιὰν τὸν πνίγει,
ὡσὰν ἀνέμην καὶ τροχὸν, σὰν μύλον τὸν γυρίζει,
κι ὥστε νὰ νοιώσῃ πελελὸς ὀλίγον τότ' ἀξίζει.
ποτέ της ἡ πολιτικὴ οὐδὲν λέγει ἀλήθεια,
κι ὁ φρόνιμος τὰ λόγια της τάσσει τα παραμύθια·
κι ὁ πελελὸς τοῦ φαίνεται σὰν ζάχαριν καὶ μέλι,
καὶ κείνη σὰν μαστορευθῇ, βάνει τον ὅπου θέλει.
τυφλόνει καὶ ἐγδέρνει τον, παίζει τον καὶ γελᾷ τον,
δείχνει τον τ' ἄσπρον κίτρινον, τὸ μαῦρο σκαργελάτον.
γελᾷ τον τὸν παντέρημον ὡσὰν μικρὸν κοπέλιν,
σὰν τὸν ἐποδιάβαζεν ἡ μάννα [του] μὲ παστέλλιν.
ἡ πολιτικὴ τὸν καῦχόν της ἂν νοιώσῃ κι ἀγαπᾷ την,
καὶ 'ρέγεται καὶ θέλει την, συχνοχαροκοπᾷ την,
εὑρίσκει την καὶ κάθεται σὰν κακοκαρδισμένη,
καὶ κάμνει καὶ τὰ τζένια της σὰν εἶναι μαθημένη.
καὶ κεῖνος λέγει την εἰς μιάν „ἦντά 'χεις, συνοδιά μου,
φῶς μου, ψυχή μου, ὀμμάτια μου, γλυκοπαρηγοριά μου;"
καὶ κείνη τ' ἀποκρίνεται „ἂς ἔχω τὴν σκουτοῦραν,

---

280 ἐκείνος M ὀρέγεται M ὡς διὰ P, πολλὰ M πηδήσει M, ἐπιδήσῃ P 281 ἀνακεῖται M 282 της ροῦχα ναφορὴ M δυνέρια M, δυναίρια P ἐξοδιάζει M 283 καταμητόνεται P δια να ἔχει τὸ πιδέξιόν του initio versus M 284 τις P ἡ πολιτικὴ ὅταν δεν ἔχει ἐτότες σεβιάζει M 285 καὶ ἀν εὐρὴ κανέναν πελελλὸν ὁπὸ ἔχει ναξοδιάζει M 286 καὶ ὡς ται να ἔνεν πελελλὸς σὰν μύλον το γυρίζει M 287 τότε P μὲ λόγια καὶ μεκομπόματα καὶ νατὸν κανακίζει M post hunc versum hos duos addit M καὶ ἀνυμπωρησυν ζούντανὸν εἰς τὴν τριγίαν τὸν πνύγη, Καὶ ἀν δύνετε τὸν καύχον της συν ζώντανον τὸν τρώγη: quibuscum confer v. 285. concentus finalis hos duos versus ex interpolatione esse arguit 288 οὐδὲν λέγει M, οὐκ εἶπεν μίαν P 289 καὶ M, ἀμὴ P τὰσσίτα παραμήθια M, τάσσητα εἰς παραμήθεια P 290 καὶ MP ζακάρην μετὸ μέλην M 291 ἐκεινὴ ὡσὰν μαστορεύθη M ὁπὸ M 292 κδέρνει M 293 δίχνει του τὸ ἄσπρον κύτρινον τὸ μάβρον σὰν σκαρλάτον M 294 κοπέλη P 295 ὡσὰν νατὸν ἐδιβάζεν M μεπαστέλη P, μεπαστέλλην M του delendum censeo 296 ὅταν ἰδὴ τὸν καύχον της ὅτι ἀγαπάτην M 297 ὀρέγεται (om. καὶ) M συχνὰ χαροπάτην M 298 ὅταν ὑπάγη ὁ καύχος της κάθετε χολιασμένοι M 299 καίχει (i. e. κ' ἔχει) ταμμάτι κάτωθεν καὶ δίχρη ὥς ἐννιάσμενὴ M 300 καὶ ἐκείνος λέγει της εὐθεὶς ἥν τἄχεις ἡ ψυχή μου M |301 ἥν τα ἔχεις φῶς μου ὀμματία μου καὶ γλικοσυνοδία μου M 302 ἐκείνη τὸ M

ἐσὺ μὲ ᾿ξεφανέρωσες καὶ κόλλησέ με σοῦρα·
καὶ μόνον ἐντροπιάσθηκα, γιὰ σὲν καλὸν οὐκ εἶχα,
τόσον ἐκέρδησ᾿ ἀπὸ σὲν ὅσον ν᾿ ἀξίζῃ τρίχα.
κι ἀφ᾿ ὅτις ἐντροπιάσθηκα καὶ χάθην μετὰ σένα,
κάλλιον νᾆχα ᾿ξορισθῆν καὶ νᾆχα πᾶν ᾿ς τὰ ξένα.“
καὶ πάντα μὲ τὴν μάνιταν νὰ κλαῖ, ν᾿ ἀναστενάζῃ,
τὴν μοῖράν της ν᾿ ἀγανακτᾷ, τὴν τύχην ν᾿ ἀτιμάζῃ.
γελᾷ τον ἡ πολιτικὴ τὸν κόπελον τὸν νέον,
κι ἂν εὕρῃ γέρον πελελὸν, κάμνει τον κοῦρον νέον.
ὅταν σοῦ λέγῃ κούρβα „ναί“, λέγει σε πάλιν „ὄχι“·
καὶ πιάνει σε ᾿ς τὰ δίκτυα της, σὰν ψάριν μὲ τ᾿ ἀπόχι.
ἡ πολιτικὴ ῾ψηλὰ θωρεῖ καὶ χαμηλὰ ξαμόνει,
κι ὁπῶβρῃ τὸ πεδέξιον της, μετὰ χαρᾶς συμόνει.
πολλοὺς γελοῦν ἡ πολιτικαῖς, ἀμμὲ πολλὰ γελοῦνται,
κι ὅσα καὶ ἂν ᾖν᾿ μαστόρισσαις, πάλιν τὸν ἄνθον λοῦνται,
ἡ πολιτικὴ τοῦ καύχου της κάμνει μου τὸν τζητζούνια,
κ᾿ ἡ μάννα της μαλόνει του ὡς διὰ νὰ φέρνῃ ψούνια.
κι ὅταν ἰδῇ τὸν καῦχόν της κάθεται χολιασμένη,
ὡσὰν θλιμμένη κάθεται καὶ παραπονεμένη·
κι ὁ καῦχός της τὴν ἐρωτᾷ κ᾿ οὐδὲν ἀπηλογᾶται,
κ᾿ οὐδὲν τοῦ ἀποκρίνεται εἰς ὅ,τι τῆς δηγᾶται·
ἐξαπορεῖ καὶ λέγει της ὁ φίλος της „ἠντά ᾿χεις;
τὸ κεφαλάκιν σου πονεῖς, ἢ μετὰ μέναν τἄχεις;“
κι ἀπηλογᾶται μάννα της μὲ τὴν πολλὴν μανίαν,
ὡσὰν μανδάτον θλιβερὸν ἀπὸ τὴν ῾Ρωμανίαν
„ἄφες την τὴν κακότυχον, μηδὲν τὴν δίδῃς κάψαν,
λέγω τὰ ψούνια τἄφερες ἐκεῖνα τὴν ἐβλάψαν.

---

303 ξηφαναίροσες καὶ κούλλυσεν μου σοθρα M κώλυσε P 304 ἐντροπιάστικα M γιὰ σὲν M, και ἀπὸ σὲ P οἶχα P 305 in priore parte versus secutus sum M (nisi quod is habet ἐκέρδησα) καὶ οὐκ οἶχα τίποτες καλὸν P ἀξίζῃ P, ἀξιάζει M 306 καὶ ἀφ᾿ ὅτης M, καὶ ἀφότις P ἐντροπιάστικα M μετ᾿ ἐσέναν M 307 κάλίον μου τον P πὰν M, πᾶ P 308 κλαίει (om. νὰ) καὶ ἀναστενάζει M νακλαὶ P, unde Legrandius perverse νὰ κλάῃ 309 ν᾿ add Legrand τὴν τυμὴν ἀτυμάζει M, quae lectio speciosior foret quam verior 310—326 om M 312 κουρβανὲ P 313 ϛὰ δίκτηά τις P 314 ψηλλὰ P 315 παιδέξιόν τις P 316 οἱ P ἀμὲ P 317 καὶ P 318 τις—μοῦτον P 319 τις P του ego legi in P, τον edidit Legrand 320 καὶ ὅταν ἴδῃ P ceterum cf. supra ad v. 298 322 καὶ bis P 323 καὶ P 324 ἐξαπολὰ P 326 καὶ MP μετὰ π. M 327 haec habet M: ἀφης την την κακότυχην ποτίζεις την πικρίαν 328 ὥς ἐνεν κακορίζικος μὴ δὲν τὴν δίδης κάψαν M 329 λαλῶ M τὰ ἔφερες πιστέβις τὴν M

δυὸ ʽμέραις ἔχει νηστικὴ καὶ θέλει ν᾽ ἀποθάνῃ,
κι ὡς πότε τοῦτο τὸ κακὸ πάντα νὰ τὸ παθάνῃ;
ἐσὺ ἔχεις ὅλα σου σωστά, πάντα σου τὰ ᾽πεδέξια,
κὶ αὐτὴ [ἔχει] ἄθετα ᾽ς τὴν τύχην της καὶ νὰ μεγάλ᾽ ἀδέξια·
κι ὡσὰν μᾶς ἐκατέστησες ὁ θεὸς τὰ σὲ πλερώσῃ,
ὅσον καλὸν μᾶς ἔκαμες διπλοῦ τὰ σὲ τὰ δώσῃ!"
ὁ νοῦς της τῆς πολιτικῆς εἰς τὸ κακὸ γυρίζει,
ἀγκρίζει κύριν καὶ παιδιὰ κι ἀνδρόγυνα χωρίζει·
καὶ φαίνεταί της νόστιμον σὰν ζάχαριν καὶ μέλι,
ὅταν τελειώσῃ τὸ κακὸ τὸ ᾽ρέγεται καὶ θέλει.
μετὰ χαρᾶς ἡ πολιτικὴ θέλει κρυφὸν γαμήσει,
ὡς ὅτε ν᾽ ἀποδιαντραπῇ, ὥστε ν᾽ ἀποκινήσῃ.
κι ὅποιος νὰ τὴν κρατῇ κρυφὴν βιάζεται νὰ τὴν παίρνῃ,
ῥοῦχα καὶ μπόταις καὶ φελλοὺς καὶ ψούνια νὰ τὴν φέρνῃ.
καὶ πρὶν ν᾽ ἀφήσῃ, λέγω, αὐτόν, ἄλλον γυρεύγει ναὔρῃ,
τὸν ἕνα νἄχῃ σήμερον, τὸν ἄλλον νἄχῃ αὔρι.
ἡ πολιτικὴ τὸν κόπελον τὸν ἔχει νὰ γελάσῃ,
τὴν ὄψιν καὶ τὴν γνώμην της ὅλην της τὴν ἀλλάσσει,
καὶ ἄλλον παίρνει σπήτιν της ὅλα της νὰ μετέχῃ,
τὸν ἄλλον καὶ κομπόνει τον, ὡσὰν τὸν Μάϊ ποῦ βρέχει.
μηδὲν πιστεύῃς πολιτικὴν κ᾽ ἔχῃς την μοναχός σου,
καὶ σύ ᾽σαι μόνος καῦχός της, κρατῇς ᾽ς τὸν ἐμαυτόν σου,
ἀμμ᾽ ὅταν τὴν φιλῇς ἐσὺ, ἔχει καὶ ἄλλον φίλον·
καὶ λέγει ἐσὲ „τριαντάφυλλον", καὶ κεῖνον λέγει „μῆλον".
ὁποῦ φρονεῖ τῆς πολιτικῆς ὅταν τὴν μαντατέψῃ,
δι᾽ ἄλλον ἀγαπητικὸν ποτὲ μὴ τὴν πιστέψῃ,
ὅτι ποτ᾽ ἡ πολιτικὴ οὐκ ἔχει ἐμπιστοσύνη·
τὸν βάλλει εἰς τὰ βρόχια της, ἀλλοὶ τὸ τί τοῦ ᾽γίνῃ!
ὥστε ποῦ τρῷ τὸν ἄνθρωπον, ὥστε ποῦ τὸν ἐγλύφει,

---

330 ἡμέραις P, μέρας M πέθανη M 331 καὶ ὥσποτε P τὸ τουτὸν κακὸν πὰν τα νατὸν πανθάνη M 332 quod edidi, est in codice P: unde Legrandius sua (᾽γάπε δέξια) habeat nescio. ἐσὺ καμες ήτη ἐθέλες καὶ δάρτε καμαρόνεις M 333 om M ἔχει delendum censeo ἄθητα praeter codicem Legrand. μεγἀλα P 334 καὶ εἶς ὅτι μας ἐταχθήκαις καλὰ μας τὰ πλιρωσες M 335 om M 336 hinc solius P lectiones exscribo, alterius codicis (M) recensionem separatim daturus 337 καὶ 339 τ᾽ ὀρέγεται Legrand praeter librum 342 καὶ 344 ναύρῃ 347 τις bis 350 τὴν πολυτικὴν καὶ 351 σύσε τις 352 ἀμ᾽ καὶ κείνη ἄ. φ. 356 ποτὲ 357 τις ἀλὺ τὸ τί τοῦ γίνη (τότε perverse edidit Legrand) 358 τὸν ἐγλύφη

γελᾷ καὶ κολακεύγει τον, ταῖς μούζαις τὸν ἀλείφει.
ἀμμ᾽ ὅταν ᾽δῇ καὶ φύρασε τοῦ ἀνθρώπου τὸ σακκούλι,
ἡ πολιτικὴ ἂν ἠμπόρεσεν διὰ φόλαν τὸν ἐπούλει.
ἑνὸς ἐπαίρνει πολιτικὴ κι ἀλλοῦ τὰ μεταδίδει,
ἕνα, σοῦ φαίνεται, κρατεῖ κ᾽ εἰς τοὺς πάντας τὸ δίδει.
— Θωρεῖς, υἱέ μου Φρατζησκὴ, τὰ κάμνουν ἡ πουτάναις,
τὰ κάμνουν ἡ πολιτικαῖς μὲ ταῖς πικραῖς των μάνναις·
πῶς δείχνουσιν καὶ ἀγαποῦν σὰν ἔνι μαθημέναις,
καὶ πῶς ἐπιβουλεύουνται, διατί ἓν ἐντροπιασμέναις.

Inde a versu 336 diversam prorsus sequitur recensionem codex M, quam emendatam una cum variis lectionibus infra apposui:

ἀφότις κλάψη ἡ πολιτικὴ, γελᾷ, παραδιαβάζει,
τεχνεύεται τὸν καῦχόν της νὰ τὸν ἀποδιαβάζῃ·
τὰ δάκρυα τῆς πολιτικῆς ὡς βρύση καταβαίνουν,
κι ὡσὰν πουλιὰ πετόμενα ἐγλήγορα διαβαίνουν.
κάτεχ᾽, υἱέ μου Φρατζησκὴ, ἐδῶ κ᾽ εἰς ἄλλην χώραν
ὡς διὰ τοὺς νεοὺς ἡ πολιτικαῖς ἔνεν μεγάλη ψώρα,
καὶ ὅποιος σμίγεται μ᾽ αὐταῖς, χρειὰ κάμνει νὰ ψωριάσῃ,
κι ἂν ἔχῃ πρᾶγμαν τίποτες, ὅλον νὰ τὸ ᾽ξοδιάσῃ.
καὶ μερικοὶ ἰατρεύουνται καὶ περπατοῦν ᾽ς τὴν χώραν,
καὶ περπατοῦσιν ἄτυχα πάντα καθὴν ἡμέραν·
καὶ μερικοὶ λεπριάζουσιν καὶ μερικοὶ λωβιάζουν,
κι ἀφτὴν λωβάδα τὴν πολλὴν τὴν νεότην τως διαβάζουν.
τῆς πολιτικῆς ὁ φρόνιμος μὲ βιᾶς τῆς ἐγλυτόνει·
ἀμμ᾽ ὅταν εὕρῃ πελελὸν, τελείως τὸν σκοτόνει.
καὶ τὸ ἐγνώρισ᾽, ἀπ᾽ ἐμὲν ἔχε παρηγορίαν,
ἐγνώρισε καὶ κράτει το, νἄχῃς πληροφορίαν.
δὲν ἔνε κάμμια ποτὲ ποῦ νἄχῃ (πάντα) πίστιν.
γύρεψ᾽, ἂν εὕρῃς πούποτε, καὶ ᾽δῇς καὶ θυμηθῇς την.
κ᾽ εἰς ἄλλην ἔγραψά σε (το), καὶ πάλιν νὰ σὲ γράψω,

---

360 ἀμ᾽ ἰδῇ σακούλη 361 ἀνυμπόρεσεν ἐπούλη 362 καὶ ἀλλοῦ 364 οἱ 365 οἱ 367 ἔνεν

339 πολλία πεθόμενα 340 καὶ 341 ψόραν 342 με 344 πέρπατὸς 347 αὐτὴν νέουτην 349 ἀμμε τέλιος 350 τὸ το 352 πάντα addidi 353 γυρεύσε πούεται θημηθείστην 354 ἐγράψασετο

(κι ἂν ᾖναι) χίλιαις φοραῖς, θαῤῥῶ νὰ μὴν σὲ βλάψω.
ᾑ πολιτικαῖς τὸν κόπελον, παιδίν μου, ἂν τὸν φιλοῦσιν,
πτωχαίνουν κ᾽ ἐρημάζουν τον, κ᾽ ὕστερον τὸν γελοῦσιν.
κι ὅταν ἰδῇ καὶ φύρασεν τοῦ ἀνθρώπου τὸ σακκούλιν,
ἡ πολιτική, ἂν ἐμπόρεσεν, διὰ φόλαν τὸν ἐπούλειν.
ἑνὸς ἐπαίρνει ἡ πολιτική, κι ἀλλοῦ τὰ μεταδίδει,
ἕναν, σοῦ φαίνεται, κρατεῖ, καὶ τῶν παντῶν προδίδει.
Θωρεῖς, υἱέ μου Φρατζησκὴ ....
τί κάμνουσιν ᾑ πολιτικαῖς ᾑ παλαιοκουρεμέναις.
Σαχλήκης ἤμουν Στέφανος, τῶν πολιτικῶν ὁ Χάρος,
καὶ ὅταν εἶχαν τίποτε, σὲ μέναν εἶχαν θάῤῥος.

---

355 κι ἂν ᾖναι om. poteram etiam κι ἂν γράψω μὲν 356 το 357 ἐρισμασσουντον καὶ bis 358 καὶ τὸν ἄνθρωπον σακόλην 350 φόλλαν ἐπόλην 360 καὶ ἀλλου (sine accentu) 361 τῶν παντών sic: πάντων scribere nolui 362 suppleveris πῶς εἶνε μαθημέναις 363 τοτικαμνοσυν οἱ π. οἱ 364 Σαχκλιχὴς 365 σεμὲν εἰχαν θάρως. Addit scriba Ἐτελειόθει ὁ Ζαχκλικὴς διὰ χειρὸς ἐμοῦ φρᾶ νοὲλ δὲ λὰ μπρῶ ἐκ τῆς ροδῶν καβάλλαρεις τέλος. Εἰ χὴρ μὲν ἡ γράψασα σὲ πτε ται τάφῳ ἡ γράφὴ δὲ μένουσα εἰς χρόνους πλιροστάτους (i. e. ἡ χεὶρ μὲν ἡ γράψασα σέπεται τάφῳ· ἡ γραφὴ δὲ μένουσα εἰς χρόνους πληρεστάτους). Post quae conspiciuntur numerorum fragmenta (Λ I ϩ) a bibliopega desecta.

ΓΡΑΦΑΙ ΚΑΙ ΣΤΙΧΟΙ
ΚΑΙ
ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ, ΕΤΙ ΚΑΙ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ
ΚΥΡΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΟΥ ΣΑΧΛΗΚΗ.

Ἀπὸ τὴν ὥραν τὴν κακὴν ὁποῦ μὲ φυλακίσαν,
ὁ λογισμός μου ἐβίαζέ με, ὁ νοῦς μου ἠνάγκαζέ με
λέγοντα „γράψε γράμματα, Στέφανε, διὰ τοὺς φίλους,
πῶς τοὺς ᾿γαποῦν καὶ διὰ τί οἱ φίλοι των εἶν φίλοι,
κ᾿ οἱ συγγενεῖς τοὺς συγγενοὺς καὶ πῶς τοὺς ἀπαρνοῦνται“.
κ᾿ ἐγὼ ποτὲ οὐκ ἤθελα νὰ πιάσω τὸ κονδύλιν,
καὶ ὅσα μὲ βιάζασιν ὁ λογισμὸς κι ὁ νοῦς μου,
ἐβάστουν, ἐδυνάστευα, ἐπίστευα κ᾿ ἐκράτουν,
νὰ μὴ νικήσῃ ὁ λογισμὸς, νὰ μὴ κερδήσῃ ὁ νοῦς μου,
θαῤῥῶντα καὶ κατέχοντα ὁ νοῦς μου νὰ γυρίσῃ,
καὶ νὰ διαγύρῃ ὁ λογισμὸς νὰ μὴ κερδήσῃ ὁ νοῦς μου,
καὶ νὰ μηδὲν μὲ βιάσουσιν νὰ γράψω διὰ τοὺς φίλους.
ἀμμὴ θωρῶ το φανερὰ, ὁ νοῦς μου οὐδὲν μ᾿ ἀφίνει,
κι ὁ λογισμός μου βιάζει με κι ἀνάκειται νὰ γράψω.
λοιπὸν παρακαλῶ σάς το, τὰ σφάλματα τὰ κάμνω
νὰ μὲ τὰ συμπαθήσετε, ὅτι κατέχετέ το
καὶ μέγα ἔν τὸ κάμωμα κι ὁ νοῦς μου οὐδὲν τὸ σώνει.
  Εἰς τοὺς καιροὺς τοὺς πρωτινοὺς, ὡσὰν θωρῶ γραμμένα,
ὁ φίλος διὰ τὸν φίλον του θάνατον δὲν ἐψήφαν
καὶ ν᾿ ἀποθάνῃ ὀρέγετον διὰ τὴν τιμὴν τοῦ φίλου.
ἐπροτιμᾶτον νὰ γενῇ νεκρὸς διὰ τὸν φίλον,
παροῦ μαζὺ καὶ νὰ θωρῇ τὴν ἐντροπὴν τοῦ φίλου,

Vsque ad v. 203 solius P scripturas intellege: deest enim carminis initium in M.   4 ἀγαποῦν εἶν scripsi: οἱ   14 με ἀφείνῃ   17 ἔνι   19 οὐδὲν

κ᾽ οὐδὲν ἐγάπα τὴν ζωὴν κάλλια παρὰ τὸν φίλον,
ἀμμὴ ᾽τασσεν τὸν φίλον του ὡσὰν τὸν ἐμαυτόν του.
ἐκεῖνοι οὐδὲν ἐτάσσασιν πράγματα διὰ φίλους,
ἀμμ᾽ εἴχασιν τὰ πράγματα ὡσὰν ποὺλιὰ καὶ σκόνη,
καὶ χρειάζουνταν τὰ πράγματα διὰ τὴν τιμὴν τοῦ φίλου·
κ᾽ οὐδὲν εἶχαν τοὺς φίλους των διὰ νὰ κερδήσουν πρᾶγμα.
ἐκεῖνος ὁποῦ ἔκαμεν φίλους ἠγαπημένους,
νᾆπες, οὐκ ἦτον δυνατὸς καὶ πλούσιος καὶ μεγάλος,
καὶ τίς νὰ ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὅτι οὐδὲν ἔνι τοιοῦτος,
ὅτι οὐδὲν ἀπόθανεν ὁ φίλος διὰ φίλον,
κ᾽ οὐδὲν τὸν ἐπροτίμευεν παρὰ κανένα πρᾶγμα,
θέλοντα σίτων ἄχαρος νὰ ἔνι ᾽ς τὸ καθόλου;
καὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν τιμὴν τὸν μέγαν Ἀχιλλέαν,
ὁποῦ τὸν δίδασιν πολὺν ἀσήμιν καὶ χρυσάφιν,
ἄλογα, κάστρη, πράγματα, νᾆβγῃ νὰ πολεμήσῃ —
τίτοια τινὰ ταξίματα οὐκ ἤθελεν νὰ πιάσῃ·
ἀμμὴ ὅταν τὸν ἐσκότωσεν τὸν Πάτροκλον ὁ Ἕκτωρ,
τότ᾽ ἔλυσε τὸν ὅρκον του, ἐτότε κ᾽ ἡρματώθη,
καὶ μόνος ἐκατέβηκε ᾽ς τὴν μέσην τοῦ φουσάτου,
καὶ προτιμήθη θάνατον, ἔκρινε ν᾽ ἀποθάνῃ,
παροῦ ν᾽ ἀφήσῃ ἀγδίκητον τὸν θάνατον τοῦ φίλου.
αἵ, τοιοῦτοι φίλοι ἐπρέπασιν καὶ τίτοιοι νᾆν ᾽ς τὸν κόσμον,
νὰ θέλουσιν τὸν θάνατον διὰ τὴν τιμὴν τοῦ φίλου,
καὶ νὰ μηδὲν ψηφήσουσι πράγματα διὰ φίλους.
ἀμμὴ θωρῶ ὅτι ἐλλάξασι τὰ πράγματα τοῦ κόσμου,
καὶ τὰ σημάδια τοὐρανοῦ γυρίζουν ἄλλην στράταν.
εἰς τὸ κακὸν ἐδώκασιν οἱ φίλοι κ᾽ οἱ συντρόφοι·
κανεὶς οὐδὲν εὑρίσκεται καλῶς ἐμπιστεμένος,
ὅλοι ἀγαποῦν τὰ πράγματα, γυρεύουν τὸ λογάριν
καὶ πάσχουν νὰ κερδήσουσιν, πλούσιοι νὰ γενοῦσιν·
οἱ ψευδοφίλοι τρέχουσιν ὅπου ᾽νε τὸ λογάριν,
ὅπου ᾽νε κέρδος κ᾽ ὄφελος, ἐκεῖ κάμνουν φιλίαν.
μὲ χίλιους τρόπους δολεροὺς, μὲ ἀτυχιαῖς ἐμπαίνουν,
μὲ δυστροπιαῖς, κακογνωμιαῖς πλήρεις νᾆνε γεμάτοι,
κι ἄλλα λέγουν τὰ χείλη των καὶ ἄλλα ἡ καρδιαῖς των

---

36 ἐδίδασιν πολλὴν ἀσύμην 39 πάντρωκλον 44 τοιοῦτοι scr.: τοῦτοι
48 τοῦ οὐρανοῦ 50 καλὸς 57 οἱ

κ᾽ οὐδὲν στοχάζουνται ποτὲ εἰς ἐπιδέξιον φίλον,
καὶ μ᾽ ὅποιον τρόπον ἠμποροῦν, μὲ ἄδικον καὶ δίκαιον,
εἰς τὸ λογάρι μάχουνται, γυρεύουν νὰ πλουτήσουν.
κι ἂν ἦν᾽ καὶ φαίνεται κανεὶς κ᾽ ἔχει τάχατε φίλον,
τὸν πλούσιον κάμνει σύντροφον, τὸν πλούσιον κάμνει φίλον,
δουλεύει τον μετὰ χαρᾶς κ᾽ ἔνι ᾽ς τὸ θέλημάν του,
καὶ πάντ᾽ ἐμπρὸς καὶ ᾽πίσω του φουμίζει καὶ ᾽παινᾷ τον,
καὶ λέγει καὶ δικάζεται καὶ δείχνει κι ἀγαπᾷ τον·
καὶ ὅλα ταῦτα κάμνει τα ὡς διὰ τὸ λογάριν,
θαῤῥῶντα καὶ κατέχοντα, ὅτι νὰ διαφορεύσῃ·
κ᾽ οἱ συγγενεῖς τοὺς συγγενεῖς τοὺς πλούσιους ἀγαποῦσιν
καὶ θέλουν τους μετὰ χαρᾶς καὶ λέγουν τους φρονίμους,
καὶ τὸν πτωχὸν ὀργίζουνται, μισοῦν τον, δὲν τὸν θέλουν,
καταφρονοῦν τον περισσὰ, καὶ πελελὸν τὸν λέγουν.
καὶ τοῦτο ἔνι φανερὸν, στοχάσου καὶ νὰ τὸ εὕρῃς,
ἂν ἔχῃς ἕναν ἀδελφὸν καὶ νᾆν πτωχότερός σου,
καὶ νἄχῃς κ᾽ ἄλλον συγγενὴν καὶ νᾆν πλουσιώτερός σου,
δουλεύεις τὸν πλούσιον συγγενὴν μὲ πᾶσαν προθυμίαν,
καὶ τοῦ ἀδελφοῦ σου τοῦ πτωχοῦ δουλειὰν οὐδὲν τοῦ κάμνεις.
ἂν εὕρῃς ἕναν ἄνθρωπον νἄχῃ ἐξαδέλφους δύο,
νᾆνεν ὁ εἷς πλουσιώτερος κ᾽ ἄλλος πτωχότερός τε,
δουλεύει τὸν πλουσιώτερον καὶ τὸν πτωχὸν ἀφίνει.
καὶ τοῦτο ὅλον γίνεται διότι ἀγαποῦσιν
τὰ πράγματα καὶ τὰ καλὰ καὶ οὐχὶ τοὺς ἀνθρώπους.
ἠμπορεῖς πάλιν νὰ μὲ ᾽πῇς, Σαχλήκη, ὁμολογᾷς το,
ὁ πλούσιος ἔχει συγγενὴν, ὁ πλούσιος ἔχει φίλον·
λοιπὸν οὐδὲν ἐχάθησαν ὁλότελα οἱ φίλοι,
ἀμμὴ κρατοῦνται κ᾽ ἔχουνται οἱ πλούσιοι μετ᾽ ἐκείνους.
εἰς τοῦτο ἀποκρίνομαι καὶ πάλιν οὕτως λέγω,
καὶ νὰ τὸ δείξω φανερὰ, ὁ πλούσιος οὐδὲν ἔχει φίλον,
κανεὶς οὐδὲν τὸν ἀγαπᾷ ὡσὰν ἁρμόζει φίλον,
φίλον καθάριον, ᾽γκαρδιακὸν, σωστὸν, ἐμπιστεμένον,
ἔγκαλον, ὅλον πρόθυμον, πολλὰ ἠγαπημένον,
ἐγκαρδιακὸν, ἀδόλωτον, ὡσὰν τοὺς πρώτους φίλους.
ὁ Σολομὼν ὁ θαυμαστὸς ἐκεῖνος ὁ προφήτης

---

71 πελελοὺς τοὺς 73 νάνε 74 νάνεν 78 καὶ ὁ ἄλλος 87 scripseris πλούσιος δὲν Post 90 repetit liber φίλον καθάριον ἐγκαρδιακὸν σωστὸν ἐμπιστεμένον

λέγει, οὐδὲν ἔχει ἀντάλλαγμα διὰ καθάριον φίλον.
καὶ τέτοιον φίλον δὲν ἔχει ὁ πλούσιος, ὡς προεῖπον,
καὶ τοῦτο ἔνι φανερὸν, κι αὐκράσου με νὰ μάθῃς.
ὅποιος ἐλπίζει καὶ κρατεῖ κι ἐγδέχεται νὰ πάρῃ
ἢ ἀπὸ πλούσιον συγγενὴν ἢ φίλον ποῦ ᾿νε πλούσιος,
ἤθελε τοῦτον ἐκ παντὸς νᾶτον ἀποθαμένος,
νὰ πάρῃ τὸ λογάριν του, νὰ πλούσιανεν ἐκεῖνος.
κι ἀκόμη ἂν τὸ στοχαστῆς καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ πλούσιου
ὡς καὶ ἐκεῖνοι θέλουσιν θάνατον τοῦ πατρός των,
διὰ νὰ λάβουν τὰ καλὰ, πατρὸς μητρὸς τὰ πλούτη,
νὰ ὁρίζουν, ν᾿ ἀποφαίνουνται καὶ νὰ τοὺς λὲν αὐθέντας.
καὶ πάλιν βλέπομεν καλὰ καὶ τοῦτο εἰς τὸν κόσμον·
τινὲς καὶ ἐπλουτήνασιν κ᾿ εἶχαν μεγάλους φίλους,
κ᾿ ὕστερον ἐπτωχάνασιν κ᾿ ἐχάσασιν τοὺς φίλους.
καὶ τοῦτο γίνεται συχνὰ, ὅλοι κατέχετέ το,
ἂν ἔνε πλούσιος ἄνθρωπος κ᾿ ἔλθῃ του ν᾿ ἀποθάνῃ,
ὡσὰν κυλιοῦν τὰ πράγματα τοῦ κόσμου καὶ διαβαίνουν,
οἱ φίλοι του μαζόνουνται ὁποῦ ᾿νε πρῶτοι φίλοι,
μὲ λόγια τὸν παρηγοροῦν, μ᾿ ἄνεμον τὸν χορταίνουν,
καὶ τάσσουνται εἰς τὴν γραφὴν μὲ λόγια κομπωμένα,
καὶ τότε ἐξαφίνουν τον, νᾶπες οὐδὲν τὸν εἶδαν,
νᾶπες, οὐκ ἦτον φίλος του κἀνένας ἀπ᾿ ἐκείνους,
δίχα νὰ τὸν βοηθήσουσι βοήθειαν καμμίαν,
καταλαλοῦν, σουρεύουν τον, λέγουν κακὰ δι᾿ ἐκεῖνον.
καὶ πάλιν ᾿δῆτε κάμωμα τὸ κάμνουν εἰς τὸν πλούσιον.
ὁ πλούσιος ἂν ψυχομαχῇ, πολλοὶ τὸν παραστέκουν,
ὡσὰν κοράκοι κάθουνται τριγύρου τοῦ κραββάτου
καὶ κράζουσιν κ᾿ ἐγδέχονται τὸ πότε νὰ ψοφήσῃ,
καὶ δείχνουσιν ὅτι ἀγαποῦν καὶ ταῦτα τὸν λαλοῦσιν
„αὐθέντη, κάμε διάταξιν, ὄρθωσε τὰ καλά σου“.
κι ἀπ᾿ αὖτους τρέχουν μερτικὸν νὰ φέρουν τὸν νοτάριν,
μέρος ἀπ᾿ αὖτους θέλουσιν ἡ διάταξις μὴ γένῃ,
ὁποῦ ᾿νε πλεὸν κοντότεροι συγγενεῖς κατὰ σάρκα,
διὰ νὰ πάρουν ὅλ᾿ αὐτοὶ καὶ ἄλλοι νὰ μὴ πάρουν.
καὶ κεῖνοι ὁποῦ τὴν διάταξιν παρακαλοῦσι πάλιν

97 ὁποῦ 99 διὰ νὰ 102 πλούτοι 103 λέγουν 107 τω 109 κηλιοῦ 113 οἶδαν 114 οἶτον 115 καὶ δίχα 116 κουρκουσουρεύουν 117 δοῖτε 126 ὅλα 127 τοὺς διάταξεν ci. Bursianus

νὰ 'ξεψυχήσῃ γρήγορα, νὰ ἔβγῃ ἀπὸ τὸν κόσμον.
κι ὅταν παγαίνουν κ' ἔρχουνται καὶ 'ρωτοῦν πῶς ἱστέκει,
λέγουν το διὰ νὰ μάθουσιν ἂν ἔνι ν' ἀποθάνῃ,
ν' ἀρπάξουν ἀφ' τὰ πράγματα, νὰ φᾶν ἀφ' τὰ καλά του.
καὶ μοῖρα στέκουν ἀπ' αὐτοὺς καὶ δείχνουν καὶ πονοῦσιν.
κι ἀφ' οὗ ψοφήσῃ ἄτυχος κι ἀφ' ὧν ἐξεψυχήσῃ,
κροῦν ᾗ καμπάναις δυνατὰ, μαζόνουνται παπάδες,
καὶ ψάλλουν ἕως τὸν οὐρανὸν, καὶ πᾶν καὶ θάπτουσίν τον,
κ' οἱ συγγενεῖς του δείχνουσιν, τάχατε κλαίουσίν τον,
καὶ κεῖνοι χαχανίζουσιν εἰς ταῖς καρδιαῖς των μέσα,
κι ὁ νοῦς των διαλογίζεται τὸ πῶς θέλουν μοιράσειν,
καὶ τοὺς τ' ἀφῆκε πᾶσα ἑνὸς καὶ πότε νὰ τὸ πάρῃ.
θεωρεῖτέ τον, τὸν πλούσιον, τὸ πῶς δὲν ἔχει φίλον,
τὸ πῶς δὲν ἔχει συγγενὴν καλὸν ἐμπιστεμένον,
ἀμμὴ ὅλοι διὰ τὸ πρᾶγμάν του δείχνουσιν κ' ἀγαποῦν τον,
καὶ 'πεθυμοῦν τὸν ψόφον του νὰ φᾶν ἐκ τὰ καλά του.
ἀκόμη τοῦτο τὸ κακὸν ἔχουσιν ὅλ' οἱ πλούσιοι·
ὅσοι (γὰρ) ἔνι φίλοι των, πλεότερον τὸν δουλεύουν
παρὰ ποῦ τὸν δουλεύασιν οἱ φίλοι των οἱ φίλοι,
καὶ δι' αὗτον θέλουν τον κακὸν, ὀργίζουνταί τον πάντες,
καὶ φανερὰ δὲν ἔχουσι φίλον καλὸν οἱ πλούσιοι.
ἐδᾶ 'ρχομαι κ' εἰς τοὺς πτωχοὺς, κι ἄκουσον καὶ δι' ἐκείνους,
ὁποῦ δὲν ἔχουν πράγματα ἢ ἀσήμιν ἢ χρυσάφιν.
ὅλοι μισοῦν τους τοὺς πτωχοὺς, οὐδὲν τοὺς θέλουν φίλους.
οὐκ ἔχει φίλον ὁ πτωχὸς, διατί δὲν ἔχει πρᾶγμα,
διατί δὲν ἐγροικᾷ κανεὶς μ' αὐτοὺς νὰ διαφορεύσῃ.
αὐτὸ τὸ σπήτιν τοῦ πτωχοῦ μισᾷ την τὴν φιλιάν του·
κανεὶς οὐδὲν τὸν χαιρετᾷ, ὅλοι καταφρονοῦν τον,
καὶ πολεμοῦν καὶ βλάπτουν τον, διατί τὸν ἐγροικοῦσιν,
ὅτι οὐκ ἔχει δύναμιν νὰ ἐκδικαιωθῇ 'ς ἐκείνους.
ὡς καὶ τὸ σπήτιν τοῦ πτωχοῦ κανεὶς δὲν τὸ κατέχει,
καὶ σκύλος ἂν διαβῇ ἀπ' ἐκεῖ, 'ς τὴν πόρτα οὐδὲν ἱστέκει.
κι ἂν ἀποθάνῃ καὶ πτωχὸς, κανεὶς δὲν τὸ κατέχει,
κανεὶς οὐδὲν ἀκολουθεῖ νὰ πᾶν καὶ νὰ τὸν θάψουν,

---

130 διαναποθάνη 131 αὐτὰ bis 132 μοῖραν 134 οἱ 138 μοιράσιν 141 δὲν ἔχει συγκενὴν 142 ὅλον (?) 143 φᾶσιν 145 γὰρ om 146 non intellego ἐδουλ. 149 ἔρχομαι 154 ἀπὸ 157 εἰς 159 πόρταν

διατί οὐκ εἶχε πράγματα νὰ διαταχθῇ ν' ἀφήσῃ·
ἀγάλι' ἀγάλια ψάλλουσιν, καμπάναις δὲν τὸν κροῦσιν,
θάπτουν τον καὶ διαγέρνουσιν, καὶ πλεὸν οὐδένε λόγος,
νᾆπες, οὐδὲν τὸν εἴδασιν, δὲν ἦτον εἰς τὸν κόσμον.
θεωρεῖτε πῶς δὲν ἔχουσιν φίλον καλὸν οἱ πλούσιοι,
οὐδ' οἱ κακότυχοι πτωχοὶ διατί οὐδὲν ἔχουν πρᾶγμα·
λοιπὸν ἐχάθην ἡ φιλιὰ τελείως ἐκ τὸν κόσμον,
ἐχάθηκεν, ἐμίσευσεν ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.
καὶ κεῖνοι ὁποῦ κουμπόνουνται καὶ λέγουν κ' ἔχουν φίλους,
οὐδὲν κατέχουν τίποτας, ἔσφαλαν καὶ πλανῶνται.
ἀμμ' ἤθελα νὰ εὑρέθηκεν εἷς ποταμὸς μεγάλος,
τίτοιος ὡσὰν τὸ θέλει τον νᾆχεν τὴν χάριτάν του,
ὡσὰν τὰ ῥίπτουσιν ἐκεῖ τὰ βρέφη ὁποῦ γεννοῦνται,
καὶ πλέουν τὰ εὐλογητικὰ καὶ τὰ μπαστάρδια σύρνει,
νὰ ἔσυρνε καὶ τοὺς κακούς, ὅλους τοὺς ἐπιβούλους·
ἢ νᾆτον πέτρα σήμερον τῆς τόκας τὸ λιθάριν,
ὁποῦ χωρίζει τὸ καλὸν χρυσάφιν 'πὸ τὸ ἄλλον,
νὰ χώριζεν καὶ τοὺς κακοὺς φίλους ἀπὸ τοὺς ἄλλους,
ἢ νᾆχαν τέτοια χάριταν, ὅσοι καθάριοι φίλοι,
νᾆχαν ἀνάβλεμμα καλόν, τὸν ἥλιον νὰ θεωροῦσαν,
νὰ μηδὲν ἐθαμπόνουνταν, νὰ ξεύραμεν τὸ ποιοὶ ἔνι.
ἀμμὴ θωρῶ καὶ λέγω το, εἰς τοῦτο δὲν ἐσφάλλω,
ἡ φυλακὴ τοὺς φίλους δὲ δείχνει ὡς τὸ ποτάμιν,
κι ὡς τὴν πέτραν τοῦ χρυσαφιοῦ ἐκείνη τοὺς χωρίζει.
κι ἐγὼ τολμῶ καὶ λέγω το, εἰς τοῦτο οὐδὲν ἐσφάλλω,
οὐδένε φίλοι σήμερον, ἀλλ' εἶν' πραγματευτάδες,
τὸ ποῦ νὰ πᾶν νὰ κάμουσιν διάφορα καὶ κέρδη,
τὸ ποῦ 'νε πράγματα πολλά, τὸ ποῦ 'νε τὸ λογάριν,
τὸ ποῦ 'νε πλούσιος ἄνθρωπος διὰ νὰ τὸν κάμουν φίλον·
καὶ κάμνουν τὸ λογάριν του, ἀμμ' ὄχι πάλι ἐκεῖνον,
κι ὡς διὰ νὰ διαφορεύσουσιν, δείχνουσιν κ' ἀγαποῦν τον.
λοιπὸν παρακαλῶ σάς το, καὶ συμβουλεύω σάς το,
κανεὶς εἰς φίλον μὴ θαῤῥῇ μηδ' εἰς ἄνθρωπον ἐλπίζῃ,
μηδ' ἀπαντέχῃ εἰς συγγενήν, ὅτι ἤλλαξεν ὁ κόσμος,
κ' ἡ συντροφιὰ ἐχάθηκεν, οἱ φίλοι ἐδιγνωμῆσαν,

---

162 ναφήσει 165 ἴδασιν 169 ἄλλους 173 verba ὡσὰν τὸ θέλει τον corrupta censeo 177 τὴν τόκαν, em Bursianus ('pietra da tocco') 178 ἀπὸ 183 et 186 ἐσφάλω 187 ἦν 191 ἀμὲ ὄχι πάλιν 196 καὶ ἐδιγνομῆσαν

ἐλλάξαν καὶ οἱ συγγενεῖς, κἀνεὶς δὲν ἔχει πίστιν,
ὅλοι τὰ πράγματ' ἀγαποῦν, τὰ ὑπέρπυρα σκοποῦσιν,
κ' εἰς τὸ λογάριν μάχουνται, σπουδάζουν νὰ πλουτήνουν,
αὐτοῦνο θέλουν σύντροφον καὶ τὰ δουκάτα φίλον,
καὶ παρ' ὀλίγον μερικοὶ πιστεύουν εἰς ἐκεῖνα.
Κι ἀπὸ τοῦ νῦν σχολάζω τε τοῦ λέγειν διὰ τοὺς φίλους
κι ἀρχίζω ὡς διὰ τὴν φυλακὴν τὴν μυριοπονεμένην.
πολλαῖς φοραῖς εἰς τὴν γραφὴν ἤκουσα τῶν φρονίμων
νὰ λέγουσιν, τὰ πράγματα ἔνι τοῦ κόσμου πλάνη
καὶ βάνουσιν τὸν ἄνθρωπον ἀπέσω καὶ πλανοῦν τον,
ὑψόνουν ὡς τὸν οὐρανὸν καὶ θέτουν τον 'ς τὰ νέφη,
πτερὰ τὸν δίδουν καὶ πετᾷ εἰς οὐρανοὺς ἐπάνω.
οὕτως τὸ ἔπαθα κἀγὼ καὶ πλάνησέ με ὁ κόσμος,
καὶ εἶχα δόξαις καὶ χαραῖς κι ἁπλότητες μεγάλαις,
καὶ χαίρουμου κι ἐγάλλουμου καὶ εἶχα εὐφροσύνην·
ἐδάρτ' ἐσύραν τὸ σχοινὶν, ἐδήσασι τὰ χέρια,
τὰ πόδια μου κλαπώσασιν, τὰ πάντα μου πετάσαν,
εἰς φυλακὴν μ' ἐβάλασιν, κ' εἶμαι φυλακισμένος.
καὶ τοῦτο παραγγέλλω σας ὅλους μικροὺς μεγάλους·
ὅποιος ἀκούσῃ φυλακὴν, τινὰς μηδὲν γελάσῃ,
διατί τὸν βάλ' ἡ φυλακὴ, πολλὰ τὸν τσηγαρίζει,
ἀμμὴ ὀποῦ ἔμπῃ καὶ μάθῃ την, ὅλος ἀνατριχιάζει,
ἀναστενάζει ἀπὸ ψυχῆς, διατί κατέχει ᾗντάνε.
ἔχει καὶ ἄλλα ἡ φυλακὴ πολλὰ κακὰ καὶ θλίψεις,
κι ἂν ᾖν' κι ὀρέγετον κανεὶς νὰ γράψῃ τὰ κακά της,
ποτὲ νὰ μὴ ἐσχόλαζεν, ἂν ἔζῃ χίλιους χρόνους.
ἤθελα φρόνησιν πολλὴν καὶ * ποίκασιν μεγάλην,
διατί πόλλ' εἶν' κι ἀρίθμητα καὶ πληρωμὸν οὐκ ἔχουν.

202 ἀπὸ πὸ τοῦ τα cod.: τε scripsi 203 hinc incipit cod. M, cuius abhinc referam scripturas 205 καὶ (habet item P) ἔνεν τ. κ. πλάνη M πλάνοι P 207 ὡς P, εἰς M τέτουν M 208 πεθὰ στοὺς οὐρανὸς ἀπάνω M post hunc versum add M: καὶ ὅσον τὸν ὑψηλώσασιν διπλὰ τὸν ἀτιμόνουν. καὶ ὅσον σχοινὴν τὸν ἔδοκαν καὶ ἐγύρισεν τὸν κόσμον καὶ χαῖρετον καὶ εἶχεν παρηγοριαν, omissis v. 209, 210, 211 209 μοι P 212 ἐδάρτἔσείραν P, ἐδάρτε πῖραν M καὶ δέσαν καὶ σφιξάντον M 213 om M 214 στὴν φ. με πήγασιν καὶ φυλακήσασίν με M 215 παραγγέλω P, ὀρδινιάζω M 217 κάλη φυλ. M (nisi forte is qui contulit librum υάλη sic scriptum non recte intellexit) 218 μπῆ M ὅλους M 219 ἀποὺ M ἦν τάνε M, ἦν τάνε P 220 ἡ om M 221 καὶ ἀνὲν καὶ ὀρίζεται τινὰς M 222 μὴν ἐσχόλασεν ἀνέζεν M 223 θελα (acc. om.) φρόνεσιν πολπολλὴν M πήκασιν PM suspicor κ' ἀπείκασιν 224 πολλὰ P διατί ἔνεν πολλὰ καὶ ὀρίφνιτα καὶ πληρομον οὐκ ἔχον M

ἀμμὴ (καὶ) ὡς ἐκ τὰ πολλὰ θέλω νὰ γράψω ὀλίγα.
ἐμὲ ὡσὰν μοῦ φαίνεται, τῆς φυλακῆς ἡ πόρτα
ὁμοιάζει πλάκα πέτρινον τὴν βάλλουν εἰς τὸ μνῆμα,
κι ὡσὰν σκεπάζει τὸν νεκρὸν ἡ πλάκα τοῦ μνημάτου,
ἔτσι κρατεῖ κ' ἡ φυλακὴ τοὺς ζωντανοὺς ἀνθρώπους.
οἱ τοῖχοί της μοῦ φαίνουνται 'ψηλοῦ ἐγκρεμνοῦ χαράκια,
καὶ ὅταν ἐγερθῶ νάλθῶ, χαλᾷ νὰ μὲ πλακώσῃ.
ὁ πάτος της τῆς φυλακῆς ἀγκάνθια ['χει] καὶ τριβόλια,
καὶ δὲν ἔχει καὶ πούβετις κανένα παραθύρι.
καὶ πάλι ἂν ἤθελα νὰ 'πῶ τῆς φυλακῆς τὴν λύπην,
μὲ δίκαιον ἔπρεπε νὰ 'πῶ τὴν πόρταν της φαρμάκιν,
τοὺς τοίχους δίστομον σπαθὶν, τὸν πάτον της μαχαίριν,
τὸ σκέπασμάν της θάνατον καὶ κείνην ὅλην τάφον.
ὁ βρῶμός της τῆς φυλακῆς τὸν μόσχον καταλῦ τον,
μαραίνει τοὺς βασιλικοὺς καὶ ψύγει τοὺς βαλσάμους,
καὶ ταῖς μυρτιαῖς ταῖς δροσεραῖς ὁλόξηραις ταῖς κάμνει.
ἡ ψείραις της τῆς φυλακῆς ὡσὰν κορεοὶ δακάνουν,
κ' οἱ ψύλλοι της μοῦ φαίνουνται ὡσὰν χοντροὶ μυρμίγκοι.
τὴν φυλακὴν μοῦ φαίνεται πάλιν νὰ σουσουμοιάσω
ὡσὰν τὸ πουργατόριον ἐκεῖ 's τὸν κάτω κόσμον·
ὡσὰν κολάζουνται ψυχαῖς ἐκεῖ 's τὸν κάτω κόσμον,
ἔτσι κολάζει ἡ φυλακὴ τοὺς ζωντανοὺς ἀνθρώπους.
κι ἀλὴ τὸν βάλ' ἡ φυλακὴ καὶ τὸν σφαλίσ' ἡ πόρτα,
ὃν καὶ οἱ φίλοι ἀρνοῦνταί τον κ' οἱ συγγενεῖς του πλέον,
κι ὁποῦ τὸν ἐγνωρίζουσιν, λέγουν, οὐδὲν τὸν εἶδαν,
ὅλοι τὸν ὀνειδίζουσιν, ὅλοι τὸν ἀποκροῦσιν,

---

225 καὶ addidi † θελα ναναγράψω 226 ἐμὲν M 227 πέτρηνος P 228 καὶ P, om M 229 ἐδήτις P, ἔτσι scribere malui quam ex M sumere οὕτως κρατῶ M 230 φ. ὡσὰν ἐγρεμομον καράκια M 231 ἐγέρθω ναστάθῶ M post hunc versum add M ὁ βάθους ὀσαν μου φαίνεται 232 ὁ πάτος τῆς μου φαίνεται ἀγάθηᾳ καὶ τριβόλια M 233 διατί δὲν ἐχι πόβετις κανέναν παραθύρην M 234 πάλιν P, πάλην M τὴν λύπην P, τὸν πόνον M 235 ἔπρεπεν M 236 τοὺς τήκους γυμνον σπαθὴν M μαχέρην M 238—242 hoc ordine habet M: 241. 242. 240. 238. 239. 238 κατελεῖπον M 239 ψύνει τοὺς βαρσάμους M 240 τῆς μυρτίες τ. δρ. ὀλόξεραῖς M 241 ὁ ψήρες P, ἡ ψείραις M της om M κορίοι M 242 κ' οἱ ψίλοι P, καὶ οἱ ψύλλοι M κοντροὶ M 243 σου σομίαζω M 244 περκατόριον ἐκεῖ στὸν ἄλλον κόσμον M 245 κολάζουντεν αἱ ψυχαὶ ἐκεῖ εἰστὸν κάτω κόσμον M 246 ἐδήτις P, ἡ τῆς M ἡ om M, καὶ ἡ P 247 ἀλὺ P, ὡλὴ M κάλη M, βάλη ἡ P σφαλήσ' ἡ P, σφαλίζει M 248 ὁ καὶ ἡ P, ὅτι καὶ M ἀρνοῦντεν M 249 λέγων M οἶδαν P (quod hic recipere nolui quamquam fortasse servari potest: sed confer supra v. 113) 250 ὡν. P

ὅλοι τὸν λέγουν, πρέπουν τον πλεότερα παρ' ἐκεῖνα.
καὶ κεῖνοι ὁποῦ 'νε κτήματα, βούδια καὶ προβατίναις,
ἀναγελοῦν τὸν ἄνθρωπον, ὅταν τὸν φυλακίσουν.
[ἔχει καὶ ἄλλα ἡ φυλακὴ πολλὰ κακὰ καὶ θλίψεις,
κι ἂν ἦν' κι ὀρέγετον κανεὶς νὰ γράψῃ τὰ κακά της,
ποτὲ νὰ μὴν ἐσχόλαζεν ἂν ἔζη χίλιους χρόνους.]
καὶ μὲ ποῦ νὰ μ' ἐρώτησε νὰ τοῦ 'πα τὴν ἀλήθειαν,
ὁποῦ νὰ μέ 'πε „Στέφανε, νὰ 'δῇς ἐλευθερίαν,
νὰ λυτρωθῇς τὴν φυλακὴν, νἄβγῃς ἐκ τὰ θηρία,
οὐδὲν εὑρίσκεις καὶ καλὸν τῆς φυλακῆς κανένα"; —
ἤθελα 'πεῖν ἐγρήγορα „ἱστιὰ εἰς τὰ καλά της —
ἀλλ' ὅμως ἕνα τέως καλὸν τῆς φυλακῆς εὑρίσκω,
ὅτι τοὺς φίλους τοὺς καλοὺς ἡ φυλακὴ τοὺς δείχνει,
καὶ τοὺς καθάριους συγγενεῖς ἐκείνη τοὺς χωρίζει.
τότε γνωρίζει ὁ καθεὶς ἐγκαρδιακόν του φίλον,
καὶ τὸν καθάριον· συγγενὴν, ὅταν τὸν φυλακίσουν."
'Ημπόρουν διὰ τὴν φυλακὴν νὰ 'πῶ ἀκόμη κι ἄλλα,
ἀμμὴ σχολάζω, ἀφίνω τα νὰ 'πῶ καὶ νὰ 'μιλήσω
ἐπάνω εἰς τὴν διαταγὴν καὶ τῶν φυλακατόρων.
τούτην τὴν τάξιν ἔχουσιν ὅλ' οἱ φυλακατόροι,
ὅταν νὰ φέρουσιν τινὰν ἀρχὴν νὰ φυλακίσουν,
στοχάζουν τέτοιον κάμωμα ἂν ἴσως κι ἔνε πλούσιος·
ἂν ἦν' καὶ ἔχει πράγματα, ἂν ἔχῃ νὰ 'ξοδιάζῃ,
ἂν ἐγροικοῦν τὸν ἄνθρωπον νἄχῃ καλὸν σακκούλι,
ἀνακατόνουνται πολλὰ, φωνάζουν, κατακροῦσιν,
σφικτοκλειδόνουν τον καλὰ, δείχνουσι μανισμένοι,

---

251 λέγων πρέπον M πλέοτερα παρὰ M 252 καὶ ἐκείνοι ὅπου ἕνεν κτήματα βόδια M 253 ναλεγῶν M φυλακήσον M 254—256 spurii hoc loco, cf. v. 220 ss. 254 ἔκει M θλίψαις M 255 καὶ ἀνὲν καὶ ὄριζε τον M 256 σχόλαζεν (sine augmento) ἀνέζεν M 257 μὲν ὁποῦ ναμερώτησεν νατονπατὴν ἀλήθειαν M 258 μεπὲν M ἐλευθεριά M 259 in M scriba cum primum scripsisset λυθρωθὴς, deinde eo deleto substituit λυτρωθεῖς τὴν κόλασιν M να εὔγις M, ναεύγης P post 259 add M καὶ νὰ δοξάσης τὸν χ̀ν καὶ τότε τὴν κυρίαν 260 οὐ δὲν M κανέναν M 261 ἠθέλα ειπὴ ἐγλήγορα ὑστίαν στὰ κ. τ. M ἠστεία P 262 ἄμμε τὸ τέ ως ἕναν καλὸν M 263 τί M 265 τότε ἐγνωρίσει πᾶσα εἶς τὸν ἐγκαρδιατον M 267 ἐμπόρουν M 268 ἀφίνω τα διὰ νακοντοφθάσω M 269 να ἔλθω στὴν ὑπόθεσιν καὶ τὸν φυλακατόρων M 270 ὅλοι P, ὅλοι οἱ M, ὅλ' οἱ scripsi 271 ἀρχὴν τινὰν M φυλακήσον M 272 στοχάζουνται τὸ κάμωμαν ἀνὲν καὶ ἔνε πλ. M 273 ἂν ἒν M ἀ ἔχει νὰ ἐξοδιάζει M, ἀνέχει ναξοδιάζει P 274 σακούλλην M 276 σφυκτο κλυδώνου τον M μανισμένα P

μισεύουν καὶ διαβαίνουσι κ' ὑπᾶν εἰς τοὺς ἀνέμους.
κι ἂν ἔλθουσιν οἱ φίλοι του ἢ συγγενεῖς τοῦ ἀνθρώπου,
οὐδὲν ἀνοίγουν κανενός, ὅλους ἀπηλογιάζουν,
[λέγουν] „ἡ αὐθεντειὰ παρήγγειλε νὰ στέκῃ σφαλισμένος,
καὶ νὰ μηδὲν ἀνοίξωμεν ἄνθρωπον γεννημένον."
καὶ πάντα μὲ τὴν μάνιταν νὰ λέγῃ ταῦτα κεῖνα·
κι ὅταν ἰδῇ ὁ κακότυχος ὅποιος καὶ ἔνι ἐκεῖνος,
ὅτι σφικτοκλειδόνουν τον κ' ἔχουν τον κλειδωμένον,
κ' οὐδὲν ἀνοίγουν κανενός, ἀμμ' ὅλους 'πηλογιάζουν,
καὶ τοῦτο ὅλον γίνεται ὡς διὰ νὰ τοὺς μπροχάψουν,
δίδουν τους καὶ μπροχάπτουν τους καὶ φράσσουν τοὺς λαιμούς των.
κ' εἰς μιὰν ὁ φυλακάτορας ὅταν τὸν ἐμπροχάψουν
καὶ δώσουν τον ὑπέρπυρα καὶ φράξουν τὸν λαιμόν του
καὶ κανισκέψουν τον πολλά, διαβαίν' ἡ μάνιτά του,
καὶ τότ' ἀνοίγει τάχατε, κάθουνται καὶ θωροῦν τον.
καὶ τότ' ὁ φυλακάτορας τέτοια λόγια λέγει,
λέγει „* ἀγωμέτε καλῶς, φεύγετ' ἐδᾶ καὶ πάλιν,
κ' ἐγὼ διὰ τὴν ἀγάπην σας τ' ἔκαμα κ' ἤνοιξά σας·
ἀμμὴ ἂν τὸ μάθ' ἡ αὐθεντειὰ ὀργὴ εἰς ἐμένα ἔχει."
ξεβάλλει, ἀπηλογιάζει τους, ἐβγαίνει καὶ κλειδόνει,
καὶ φαίνεταί του κ' ἔκαμε πολλὰ μεγάλην γράτζια.
κι ὅταν τὸν φέρουσιν νὰ φᾷ τὸ γιῶμα καὶ τὸν δεῖπνον,
ἀνασκεπάζει καὶ θωρεῖ, στοχάζεται τὴν βρῶσιν,
κι ἂν ἦν' κι ἀρέσῃ του τὸ φᾶ, ρίπτει πέτραις ἀπέσω·
„κοντὸ καὶ μέν' ἡ μοῖρά μου ἂς ἔνε φυλαμμένη."

---

277 καὶ εἰπᾶν P κλυδόνουσιν καὶ ἀφίνουν τον καὶ πὰν εἰς ταῖς δουλίαις των M 278 ἢ P, οἱ M 279 ἀνοίγον M ἀπολογιάζουν M 280 λέγει M ἐπαρέγγειλεν M 281 καὶ om M ναμὴν ἀνόγω κανενὸς ἀνθρώπου γεννημένου M 282 μάνιταν να με σαλγαλου (?) φωνάζει M 283 εἰδὴ M, ἴδῃ P ὁποῖος καὶ ἀνὲν M 284 κληδομένον P, σφαλισμένον M 285 ἀνίσουν M (?) κανενὸς νὰ τὸν παρήγορισουν M ἀπηλ. P 286 ἐμπροχ. P, χάψων M 287 ἀποχάφτουν M 288 φυλακάτουρας M καταχάψουν M 289 καὶ δούσουσιν τὰ πέρπυρα νὰ φ. M 290 διαβένει M 291 τότε P, τούτε M τάχαντες κάθοντεν M 292 καὶ τότε λέγει τζ γοργὸν ἀμέτε ἐδὰ καὶ πάλιν M, hoc versu in unum contracto cum eo qui sequitur 293 ἀγωμέτε quid sit nescio. syllaba deest versui. potest fuisse λέγει „ἀμέτε ἐδᾶ καλῶς" 294 ἀγάπισας M τὸ P. om M καὶ ἤν. P, κἤν. M 295 ἐγὼ σεμεναν ἔχει M. ὀγὼ P, unde ὀργὴ feci 297 χαρίτα M 298 τὸ γιόμαν ἢ M 299 τὴν om M 300 καὶ ἀνὲν καὶ ἀρέσει του τὸ φᾶν ρύκται πέτραις ἀπόξω M 301 κόντον καὶ μὲν ἡ μυραμου ἂς ἔνεν φυλαμένοι M κοντὸ = σχεδὸν, v. Cor. Ἄτ. II 196

καὶ τότε ὁ κακότυχος ὅποιος καὶ ἔνι ἐκεῖνος
ὡσὰν ἰδῇ τὸ κάμωμα κι ὡσὰν νοήσῃ ἐδήτις,
κρατίζει του τὸ πλεότερον, θέλῃ κι ἂν οὐκ ἠθέλῃ,
δίδει του τὸ καλήτερον, κι ἂς τὸ στερεύγεται κεῖνος.
κι ὡσὰν ἀφήσῃ καὶ διαβῆν πέντ' ἔξη 'μέραις πάλιν,
ἀναθυμᾶται τῆς ἀρχῆς, λέγει „ἂς μοῦ δώσῃς πάλιν."
ἀγριομανοῦντ' ὡς τ' ἐξαρχῆς νὰ φράζουν τοὺς λαιμούς των·
καὶ κεῖνος ὁ κακότυχος ὁποῦ 'ν φυλακισμένος,
διατί παντέχει νὰ σταθῇ 'ς τὴν φυλακὴν ὀλίγα,
λέγει „διὰ πέντε πέρπυρα, διὰ ἔξη, διὰ δέκα,
ἂς τοῦ τὰ δώσω κι ἂς τὰ φᾷ ταῖς ἥμεραις ἐτούταις,
κι ἂς ἔχω τὸ 'πεδέξιον μου 'ς τὴν φυλακὴν ὁποῦ 'μαι,
παρὰ νὰ χάσω ὁ ταπεινὸς τὸ πρᾶγμα καὶ τὸν κόσμον".
καὶ μετὰ τοῦτον τὸν σκοπὸν τὸν ἔχουν οἱ ἀνθρῶποι
κερδαίνει ὁ φυλακάτορας, θέλουν κι ἂν οὐκ ἠθέλουν.
ἄρχοντες, τί σᾶς φαίνεται εἰς τοὺς φυλακατόρους;
πιστεύετε νὰ δώσουσιν ἄγγελον τὴν ψυχήν των;
ἐμὲ ὡσὰν μοῦ φαίνεται εἰς ἰδικήν μου γνῶσιν,
ὁ διάβολος τοὺς ἔποικεν μὲ τὴν ζερβήν του χέραν,
κι ὁ θεὸς τοὺς ἐκατάργησε πάλιν μὲ τὴν δεξιάν του,
καὶ μίσησέν τους ὁ θεὸς κ' ἐβγῆκαν ἀπομπρός του,
καὶ πῆρέν τους ὁ διάβολος κ' ἐμπῆκεν 'ς ταῖς κοιλιαῖς των.
κρεμνοῦν καὶ ἀνατάσσουν τους νὰ τρῶσιν τοὺς ἀνθρώπους.
καὶ θέλω νὰ κατέχετε ὅλοι μικροὶ μεγάλοι,
ὅταν ἐμπῆκα ἀπαρχῆς 'ς τὴν φυλακὴν ἀπέσω
κ' εἶδα τὸ πῶς ἐδιάγασιν καὶ τήντα τάξιν εἶχαν,

---

302 καὶ τότε ἐγνωρίζει τον ὁποῖος καὶ ἀνὲν ἐκεῖνος M 303 ὡσὰν ἀκούσει οὗτους (nihil amplius) M 304 ἀνοκαιθέλει M 305 'prius τὸ om M στερεῦται M (quod aptius ad metrum) 306 ἀφήσει πάλιν πέντε ἐξημέρες M 307 δόσων M 308 ἀγριομανοῦνται ὡς τὸ P, ὡς τὸ om M ἀπαρχῆς M φράζουν τὸν λεμόν τους M σφάζουν P 309 om M 310 διάτι ἐκεῖνος δὲν ἐχει στὴν φυλακὴν ὀλίγα M παντέχει scr., οὐδὲν ἔχει P 311 πέρπηρα P 312 τοῦτὰ δοσω M 313 πεδέξιον P φηλακὴν M post hunc versum add M καὶ τοῦτε ἀν ἐνεν καὶ σταθῶ πολὴν καιρον καὶ μέγαν βάλλει εἰς τὸν νούντου ὁταπεινὸς λέγει ἀς τὸν κανισκέψω δὰ ἀπαρχῆς καὶ πάντοτε ναμοῦ νεν κρατιμένος καὶ ἀς χάσω ἀπὸ τὸ πρᾶγμα μου καλιον διὰ τὴν τιμὴν μου 314 πράγμα PM 316 φυλακάτοὑρας M ἀνουθέλουν M 317 εἰς P, διὰ M 319 ἐμὲν M εἰς τὴν ἐδικην μου γνοῦσιν M 320 ἔπλασεν M χείραν M 322 καὶ ἐμίσισέν τους ὁ χς̄ καὶ εὐγίκαν ἀπροπός του M καὶ εὐγῆκαν P add M in fine versus ἀντου κόσμον 323 πεῖρεν P καὶ ἐπίρεντος M εἰς ταῖς PM 324 κρεμμάζουν καὶ ἀνατάσσουντους νατρῶγοσιν τοὺς ἀνθρώπους M 325 νατὸ κατέχετε M 326 ἐμπήκαν M 327 εὐδιὰ τὸ πῶς διάγουσιν M καὶ οἶδα P

ἔβαλ᾽ εἰς νοῦν μου ὁ ταπεινὸς κ᾽ ἔλεγα νᾆνε λύκοι,
καὶ πάλιν ἐδιέγερνα κ᾽ ἔλεγα κ᾽ ἒν κοράκοι,
καὶ πάλιν ἐξεδιέγερνα καὶ νᾆν λυσσιάροι σκύλοι.
κι οὐδὲν ἐξόρθονα νὰ ᾽πῶ κυρίως τὸ ἦντάνε.
καὶ τότες ἐσυντήρουν τους μὲ τοὺς λυσσιάρους σκύλους,
καὶ ἐλυσσιάσαν εἰς ἐμὲ, δι᾽ αὐτὸ κάμνουν ἐδήτις,
κι ἐξύστερον ὁμοιάσα τους μὲ τοὺς κυνοκεφάλους.
καὶ πάλιν μέσα μου ἔλεγα „κάλλιοι ἒν οἱ κυνοκεφάλοι,
διατί, ὡς ἀκούω ἐγὼ διὰ τοὺς κυνοκεφάλους,
ἂν ᾖν᾽ καὶ πιάσουν ἄνθρωπον, κόπτουσιν τὸν λαιμόν του,
ὑψήνουν τον καὶ τρῶσίν τον, κι ἂν ἔχῃ τίποτε πρᾶγμα,
᾽πομένει εἰς τὸ σπήτιν του κ᾽ ἔχουν το τὰ παιδιά του·
μὰ τοῦτοι τρῶν τὸν ἄνθρωπον, ὁμοιῶς καὶ τὸν βιόν του.
᾽Ηκούσατε τῆς φυλακῆς τοὺς πόνους καὶ τὰς θλίψεις,
ἐμάθατε τὰ πράγματα καὶ τῶν φυλακατόρων,
εἴδατε κ᾽ ἐγνωρίσατε καὶ τὸν φυλακισμένον.
ἐδᾶ λοιπὸν νὰ σᾶς εἰπῶ διὰ τὸν φυλακάτοράν μου,
τὸ πῶς τὸν εἶχα αὐθέντη μου καὶ τήντα τάξιν εἶχεν.
ὅταν ἀνοίξῃ τὸ πουρνὸ τῆς φυλακῆς ἡ πόρτα,
ἀνάκειτό μοι νὰ τοῦ ᾽πῶ „χίλια καλῶς ἐφάνης“ —
καὶ λέγαν το τὰ χείλη μου, ἀμμ᾽ ἡ καρδιά μου μέσα —
ὅλοι σας τὸ κατέχετε τὸ τί καλὸν τὸν θέλω.

---

328 ἔβαλα P M εἰς τὸν νούν μου M νανὲν λοίκοι M 329 ἐξεδιάτερνα καὶ ἐλέγα νάνεν κοράκοι M 330 ἐξεδιέγερνα P, ἐλέγα M καὶ νὰν P, νάνεν M 331 καὶ δὲν ἐξόρτωνα πῶτε διὰ ναπῶ ἧν τάνε M 332 καὶ τότε ἐ συντύρουν τους καὶ ἔλεγα πρὼς ἐμέναν M 333 ντάχη ναλυσσίασασιν καὶ διὰ αὐτὸ τὸ κάμνουν ἔτζη M 334 καὶ τότε ἐσυντύρουν τους καὶ εἶδα το πρᾶγμαν ἥτις διατι ἤκουσα καὶ ἔλέγασιν ἐκείνοι τρῶν ἀνθρώπους καὶ εἶδα τὸ πῶς διάγοσιν καὶ τὴν τα τάξιν εἶχαν ἐνεθυμήθην ὀλενὸς καὶ τοὺς κοινοκεφάλους καὶ ἐσουσουμιάσασα τοὺς καὶ τοῦτος μετ᾽ἐχείνους M 335 ἐμένο ὡσαν μου φαίνεται καλλίτερον ἔνεν ἐκείνὸι M 336 versus inelegans. habet autem M multo plura haec διατί τρῶσιν τὸν ἄνθρωπον συνζόντανον ὡς ἔφην ἐτοῦτι τρῶν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ καλάτου ἀντάμα ἀμμε οἵ κοινοκεφάλοι ὡς ἀκούω ἐγὼ (quod ita in metricam formam redigas ut scribas ὥσπερ ἐγὼ ἀκούω) 337 ἀνὲν M κούπτοσιν M 338 καὶ ψύνουν τ. κ. τ. τ. ὀλόγυμνον τὸν τρώσην M 339 ἀπομ. P καὶ ἀν ἐχι πράγμα τίποτες στο σπίτην του ἀπομένοι M, unde versum efficias multo elegantiorem eo quem codicis P auctoritatem secuti supra dedimus 340 om M 341 τοὺς πόνους τῆς φυλακῆς M θλιψῆς (sic) M 342 ἐμάθετε τὴν εἴδησιν M 343 ἴδετε καὶ γρυκήσετε M τῶν φυλακισμένων P 344 γὼ λοιπὸν νασαςπὸ M 345 αὐθέντι M 346 ὡσὰν M τῷ πουρνῷ P, τὸ πορνὸν M 347 ἀνάκειτάς μουρια τοῦ πῶ χιλια κάλος ἐφάνειςἰ M 348 λέγοντου M μέσα P, ἀπέσω M 349 θέλου M ὃ κατέχεται P, quod e M corr τὸν Bursianus, τὸ P M

εἰς γιῶμα καὶ εἰς δεῖπνόν μου ὁμοῦ ἐτρῶμεν πάντα·
ἐμπρότερά μου ἐνίβγετον, πρωτότερα καθίζει,
καὶ πάντα ἐμπροτίμουν τον εἰς τὰ καλὰ μπουκούνια.
καὶ τότε καὶ ἂν ἤρχετον ὁ σκύλος μοναχός του,
ἀμμ' ἔρχετον κι ἐφέρνε μου τοὺς ἄγροικους ταμπάκους,
σκουτέρους καὶ παιδόπουλα, λουμπάρδους καὶ τουδέσκους.
καὶ τότε ἐμπροσκάλειεν τους „μάτζι ἐμπέβρε ἰνμπρεγάδα“,
καὶ κεῖνοι εἰς μίαν ἤρχιζαν νὰ τρώγουν καὶ νὰ πίνουν,
νὰ τραγῳδοῦν λατινικὰ καὶ νὰ μὲ πεσκαντάρουν.
καὶ τότε λέγουσι κ' ἐμέ „βαίνη μπέβρε οὖν τράτον“.
καὶ 'γὼ θωρῶ τους πῶς τρώγουν κι ὡσὰν βουβὸς ἱστέκω,
μόνος καὶ διαλογίζομαι, βάλλει ὁ νοῦς μου ἀπέσω
„ἴδε τὸ ποῦ σ' ἐπέσωσεν ἡ μοῖρά σου, Σαχλήκη,
εἰς ποίαν κούρτην κάθεσαι κ' εἰς ποίαν λότζαν εἶσαι,
καὶ ποιοὶ ἄρχοντες εὐγενικοὶ κάθουνται μετὰ σένα,
καὶ βλέπεις τους 'ς τὸ πλάγι σου καὶ χαίρεσαι μετά τους“,
καὶ μέν' ὁ νοῦς μου μεριμνᾷ εἰς ἦντα τρόπον εἶμαι,
καὶ κεῖνοι τρῶν καὶ πίνουσιν, μεθυοῦν καὶ τραγῳδοῦσιν,
κι ἀπήτις φᾶν καὶ παίζουσιν, τοὺς ηὗρα νεοὺς αὐθένταις.
καὶ τότ' ἀπὴν μισεύσουσιν κ' ὑπᾶν εἰς τοὺς ἀνέμους,
συμόνει φυλακάτορας τάχατε πρὸς ἐμένα
καὶ λέγει „ἐγὼ τοὺς ἔφερα νὰ σὲ παρηγορήσουν,“
πιστεύοντα νὰ μ' ἔκαμε πολλὰ μεγάλην χάριν,
καὶ πλαγονίζει νὰ τὸ 'πῇ συμὰ τάχα 'ς τὸ 'πτί μου,
κ' ἔνι μεθούκλιν ὁ ἔρημος κουρούνα καμωμένος,

---

350 γίομαν M ὁμοῦ ἐτρώγαμεν πάντα P, ἀντάμα τρῶμεν πάντα M 351 ἐμπρώς μου πάντα νύβεται προδίτερα καθίζεται M ἐνήβγετον P 352 καὶ πάντα προτιμούμετον M μπουκούρια M 354 ἀμμε M, ἀμ' P ἤρχ. καὶ ἔφερνεν M 355 πεδόπολλα M τουδέσκους M, quae lectio multum praeferenda visa est ei quam P dat γγουδέσκους 356 ἔμπρους καλέτε τους μάτζια μπεβραι μπρεγάδε M 357 ἐκεῖνοι εὐθὴς ἀρχήζουσιν νατρώσυν M 358 τρασοδοῦν M post hunc versum add M: καὶ τότε ὡσὰν σχολάσουσιν τάχατε τὸ τράγουδην (sic) ἀρχήζουν τὴν ἀφύγησιν ὅλον δυα μεθυσίαις ὅλον διὰ καλὰ κρασία ὅλον διὰ ταβέρναις λλήλως τον φωνάσουσιν καὶ ἀλλήλως κατακροῦσιν 359 κ. τ. λέγωσην καὶ μὲν βαίνει μπευρε μπρεγάδε M 360 καὶ ἐγὼ θωρώ τους μοναχὰ σὰν βορὸς ἴστεχο M 361 μόνος μου δ. καὶ λέγι ὁ ν. M 362 ζαχλίκη M 363 εἰς πίαν λοτζαν κάτεσε (?) καὶ ἰς πιὰν θαρὴν καὶ εἰς πίαν κούρτην ἠσε M 364 μετ' ἔσεναν M 365 μέσα ὁ νοῦς μεριμνὰ εἰς τῆντα τρώπον ἔνε M 366 καὶ ἐκείνοι M τραγούδοσην M (sic) 367 καὶ ἀπίτης ποιοῦν καὶ πέξουσιν ὅλοι μου οἱ αὐθέντες M 368 καὶ εἰπᾶν PM 369 ἐμέναν M 372 γράτζιαν M 373 καὶ ἔρχετε κοντὰ ναμενατοπὴ στὸ φτήν μου M 374 καὶ ἄνεν κουλόνει ἔρημος κούρονα καμομένος M

κι ἀναταράσσομαι καὶ ᾿γὼ ὑπὸ τῆς μεθυσιᾶς του.
κι ἂν ἔλειπεν κι ἐγέρνουμου καὶ πήγαινα παρέκει,
ἐξέρνουν καὶ τὰ ἔφαγα καὶ τἄντερά μου ἀκόμη.

τούτην τὴν θλίψιν ἔχω ᾿γὼ, τέτοιον καιρὸν διαβάζω,
τοῦτον τὸν πόνον μ᾿ ἔδωκεν — καὶ πῶς νὰ τὸν βαστάζω; —
τὸ ῥιζικόν μου τὸ κακὸ, κι ἀνάκειται νὰ βάζω,
καὶ τὸν αὐθέντην τὸν Χριστὸν εἰς βούθια μου νὰ κράζω.
πῶς ν᾿ ἀπομένω τὸ κακὸ, τὴν τόσην τὴν πικρίαν,
πότε νὰ ᾿δῶ ἐλευθεριὰν νὰ ᾿βγῶ ἐκ τὰ θερία,
καὶ νὰ δοξάσω τὸν Χριστὸν καὶ τούτου τὴν κυρίαν;
λοιπὸν παρακαλῶ ἐσᾶς ὁποῦ ᾿μαι κρατημένος,
διατ᾿ εἶμαι φίλος ὁλωνῶν, μ᾿ ὅλους ἠγαπημένος,
ὅλοι ποῦ μὲ γνωρίζετε πῶς ἤμουν μαθημένος
καὶ πῶς ἐκατεστάθηκα τώρα φυλακισμένος·
πονῶ καὶ κλαίγω κι ἀγανακτῶ καὶ λέγω το μεγάλα,
τὸ δίκαιον πῶς ἐμαύρισε πλεότερα παρὰ τἄλλα
καὶ τ᾿ ἄδικον ἐγίνετον ἄσπρον ὡσὰν τὸ γάλα·
δι᾿ αὖτο μὲ κρατήσασιν, ᾿ς τὴν φυλακὴν μὲ βάλαν.
ἀλλὰ θαῤῥῶ νὰ ᾿γδικαιωθῶ ᾿ς ὅσα κακὰ πανθάνω,
ὅσα μὲ φυλακίσασιν, ὅσα δηνάρια χάνω,
κακὰ νὰ πάθῃ ἀπάνω της κι ὅλα νὰ τὰ μανθάνω,

---

375 καὶ ἀπὸ (om γὼ) M 376 καὶ γέρνομαι καὶ πάγω εἰς ἄλλον τόπον M 377 ναξέρασσα καὶ τὰ φαγὰ M post hunc versum linea distinxi, cum in ea quae sequitur parte carminis concentu finali utatur poeta, veluti fecit in carmine priore. unde Maurophrydes opinabatur hoc quasi tertium Sachlecis carmen esse distinguendum: vide praefationem 378 ἐγὼ M 379 μέ φερεν ἡ τύχη ὡς διεμέναν M 380 altera pars versus est ἐτοῦτα με προξέναν in M 381—384 om M (qui tamen eis iam antea utitur: cf. 259 384 τότε P, τούτου scripsi ante 385 hos duos versus ponit M καὶ ἐδὰ θωρῶ ἐπιασαν με ἐβάλαν καὶ κρατοῦν με ἀνάκειταί μοι νὰ βαστῶ ὥστε ναμε ἀποδιαβάσην 385 ὁλους παρακαλῶ σας το ὡς ἦμε κρατημένος M 386 διατί με P, διατί ἦμαι M φήλους ὅλον ὧν M ἀγ. M 387 ὁπου M post 388 add M λοιπὸν παρακαλέσετε ναδῶ παρηγορίαν ναλυτρωθῶ τὴν κόλασιν να εὔγω ἐκτα θηρηα καὶ ναδοξάσω τὸν χν̀ καὶ τούτες τὴν κυρίαν. Ἐστῶν τα ἐγὼ εἰς τὴν φυλακὴν ἀπέσω κρατιμένος καὶ σφαλισμένος δυνατὰ καὶ ἀπέξω κλιδομένος ἐνεθημοῦμουν τὸ λενονπõς ἤμουν μαθημένος καὶ πῶς κτλ (ita ut hic versus bis positus sit in M) 389 κλαίω M. certissimum est hoc vocabulum μονοσυλλάβως hic pronuntiandum esse μέγαλω (sic) M 390 ὁπου ἐμαύρησεν M 391 τὸ ἀδίκαιον (sic!) M 392 με ἐκρατήσασιν εἰς τὴν M 393 να ἐκδικαιω τῶ M σόσα P, εἰς ωσα M 394 ὡσὰν με φ. ὅσα δυνέρια ἐχάνω M 395 τις PM. ceterum transitum ad meretricem abruptissimum esse unus quisque intellegit, neque iniuria fortasse de lacuna (incertum tamen ubi) cogitari potest

κ᾽ ὕστερον νὰ τὴν κάψουσιν καὶ τότε ν᾽ ἀποθάνω.
ὅταν μὲ περιλάμπανε κ᾽ ἤλεγέ μου „ἀγαπῶ σε,
κι ἀφ᾽ τὴν ἀγάπην τὴν πολλὴν στέκομαι καὶ θωρῶ σε,
βλέπω σε κ᾽ εἶσαι μετ᾽ ἐμὲ καὶ πάλι ἐπεθυμῶ σε.“
θωρεῖτε ταῖς ἀρχόντισσαις ἐσεῖς ὁποῦ ἀγαπᾶτε,
ποὔχετε νὰ ᾿ξοδιάζετε, κανεὶς μηδὲν λυπᾶτε,
κατὰ καιρὸν πηδᾶτέ ταις, συχνὰ μηδὲν ὑπᾶτε,
καὶ νὰ ᾽περνᾶτε σιγανὰ, ὅλους νὰ τοὺς τιμᾶτε.
Χριστὲ, ταῖς κάτω γειτονιαῖς νὰ ταῖς ἰδῶ καυμέναις,
διατί εἶν πολλαῖς μαστόρισσαις, μαυλίστριαις μαθημέναις,
ὅλαις ταῖς ἔχουν ἀπ᾽ ἐδᾶ πολιτικαῖς στεμέναις,
ἔχουν κρυφαῖς καὶ φανεραῖς περισσοκαμωμέναις,
καὶ [βλέπετ᾽] ὅσοι διαβαίνετε ταῖς κάτω γειτονίαις,
νἄχετε φρόνησιν πολλὴν, νἄχετε μηχανίαις,
διατί ἔχουν ἡ πολιτικαῖς ἕτοιμαις προξενίαις
καὶ βάνουσιν τὸν ἄνθρωπον ἀπέσω εἰς ταῖς γωνίαις.
καὶ πᾶσα εἷς ἂς βλέπετε, κανεὶς μηδὲν πιστέψῃ
ποτέ του τὴν πολιτικὴν κ᾽ εἰς μιὰν χειροτερέψῃ,
διατί καλοῦν τὸν ἄνθρωπον, καὶ τότ᾽, ὡσὰν μισέψῃ,
λέγουν „ὁ κακοθάνατος ἦλθε νὰ δυναστέψῃ·
νὰ πᾶμεν εἰς τὴν αὐθεντειὰν καὶ νὰ τὸν ἐπαιδέψῃ.“
ἐμάθαν ἡ πολιτικαῖς ἀφότι γαμηθοῦσιν,
γαμοῦνται καὶ παγαίνουσιν ὥστε νὰ γροικηθοῦσιν,

---

396 καὶ νατὴν ἐφουρκήσουσιν καὶ ὕστερον ναποθάνω M 397 ἀν τα με π. καὶ ἐλέγεν με M 398 καὶ αὐτὴν ἀ. τ. ποστὴν P, καὶ ἀπὸ τὴν ἀγάπην τ. πολλὴν M ἱστέχω M post hunc add M alterum versum qui fortasse genuinus putandus est δίκαιον τὸ ἔχις, τῆς ἔλέγα ὅτι καὶ ἐγὼ ἀγαπῶ σε 399 θωρῶσε καὶ ἦσε μετ᾽ ἐμὲν καὶ πάλιν ἐπεθημῶ σε M πάλιν etiam P 400 ὁποῦ ἔχ. P haec praebet M θωρεῖτε τὰ καμώματα τα ἔχουν οἵ πομπομέναις τὰ κάμνουν εἱ πολιτικαῖς οἱ παλεοκουρεμένες πῶς δίχνουσιν ὅτι ἀγαποῦν ὡς ἔνεν μαθημεναῖς καὶ τὸ τε ἐπιβουλεύουνται ὡς ἐν εν τροπιάσμεναις λιπον παρακαλõ σας το κανὶς μὴ δὲν πυστεύση πότε του τὴν πολιτικὴν καὶ εἰς μιαν χειροτερίση διαυτὸ ὅπο ἐνεν φρόνιμος ἄς τὴν ἀποχορίση 401 non habet M 402 τὸ πᾶτε P κατα καιρὸν ἄς τὴν πηδὰ καὶ ανθέλει ἄς τὴν χαρίσει M ceterum hic ponit M quae secuntur διατί ὁποίον πιάσει ἡ πολιτικὴ πολλὰ τὸν τζηγαρίζει εἰς ὅσα θέλη ἄς σε ἀγαπὰ χίλεια καὶ ἀν τῆς ἀρέσεις ἐκείνοι εὑρίσκει τὸν καιρὸν τοπῶς νασεπλανέσει ᾿Αμέτε καὶ γυρίζεται ὅς ἤσθαι μαθημένοι παιζοὶ καὶ καβαλλάριδες ὁμου συνηθησμένοι τρῶτε καὶ πίνεται καλὰ ἄς ησθε καὶ ἐνδυμένοι χόρευετε καὶ παίζετε καλὰ συντροφιασμένοι θωρεῖτε ταῖς ἀρχόντης σαις ἐσεῖς ὅπου ἀγαπᾶτε ὁπὸ ἔχετε ναεξοδιάζετε κανις μὴ δὲν λυπᾶτε καὶ νὰ μηλεῖτε φρόνιμα καὶ πάλιν νὰ σωπᾶτε 403—416 om M 408 βλέπετε P 411 γονείαις P 417 οἱ πολιτικαῖς ἀν εὕρουν κόπελλον κρυφὰ νατὸ κρατõσιν M γαμηθοῦμεν P, quod corr. 418 θέλουσιν τον μετὰ χαρὰς ὡστε να γρικηθοῦσιν M

κι ἀφ' οὗ γνωστοῦν ἡ ἄτυχαις κι ἀπὴν φανερωθοῦσιν,
τότε γυρεύγουν ἀφορμὴν νὰ τοὺς εὐλογηθοῦσιν.
να 'δῶ ταις ταῖς πολιτικαῖς καὶ νὰ ταῖς γεβεντίσουν,
ὅλαις ὡσὰν τὴν Κουλουμποῦν, τὴν ῥοῦγαν πηλαλήσουν,
νὰ 'τροπιασθοῦν, ν' ἀτιμωθοῦν καὶ νὰ ταῖς διαλαλήσουν,
καὶ ὅποια πᾷ 'ς τὸ 'ξώπορτον νὰ τὴν λιθοβολήσουν.
ὁποῦ λυπᾶται πολιτικὴν, ὁ θεὸς νὰ τὸν κουράσῃ,
εἰς τὴν Τουρκιὰν νὰ ἐξοριστῇ, εἰς Τούρκους νὰ περάσῃ,
οὐχὶ νὰ πᾷ πραγματευτὴς πράγματα ν' ἀγοράσῃ,
ἀμμὲ 'ς ταῖς μαύραις φυλακαῖς ἀπέσω νὰ γηράσῃ,
διατί ἂν οὐκ ἔχῃ δύναμιν ἡ πολιτικὴ νὰ βλάψῃ,
γίνεται τάχα ταπεινὴ, συσφίγγεται νὰ κλάψῃ,
κι ἂν ἠμπορῇ συνζώντανον 'ς τὸν ᾅδην νὰ σὲ θάψῃ.
καὶ δι' αὐτ' ὁποῦ 'ναι φρόνιμος ἂς τὰς ἀποχωρίζῃ,
κατὰ καιρὸν ἂς τὰς πηδᾷ κι ἂν θέλῃ ἂς τὰς χαρίζῃ.
ὁποῖον πιάσῃ ἡ πολιτικὴ, πολλὰ τὸν τσηγαρίζει,
καὶ κάμνει τον καὶ πελελὸν, σὰν μύλον τὸν γυρίζει.
κ' ἐμὲν ὡς τὰ μὲ βλάψασιν, ἔχω μεγάλο θάῤῥος,
νὰ 'δῶ τὴν Κουταγιώταιναν 'ς τῆς βλάσταινας τὸ χάρος,
καὶ νὰ τὴν δέρνῃ κι ὁ φουτρὴς διὰ νἄχῃ μέγα βάρος,
κ' ὕστερον νὰ τὴν κάψουσιν καὶ νὰ τὴν πάρῃ ὁ Χάρος.
ἀκοῦτε τήντα συμβουλὴν ἐνόρθωσεν ἡ φίνα.
τῆς Κουλουμποῦς ἐμήνυσεν κ' ἦλθεν ἡ Βαλσαμίνα,
πέμπουν διὰ τὴν Φατράλενη, κι ὅλαις ἐντάμα ἐμεῖναν.
ἤλθασιν μοῖρα τρέχοντα καὶ μοῖρ' ἀπ' ἄλλον τόπον,
τὸ πῶς νὰ δώσουν τὴν βουλὴν, πῶς νὰ 'ξορθώσουν τρόπον,

---

419 καὶ ἀπὴν ταῖς ἐγρικήσουσιν καὶ ἀπὴν φανερουτοῦσιν M 420 γυρεύουν M εὐλογισθοῦσιν M 421 ἰδότες P, ἰδõ ταις M (qui tamen alterum ταῖς om), em Bursianus ζεβεντήσουν M 422 κολ. M ῥόγαν M 423 νάντρ. M 424 καὶ ὅποιαν πάγη στὴν ἐξόπορτον νατην λυθοκολήσουν M 425 πολιτηκεῖ M 426 στοὺς τούρκους M 427 ὄχει ναπὰ πραμαδε φτ^ς πράγματα ναγουράσει M 428 om M ναγυράση P 429 ἀνουκαι ἔχι M 430 σφίγκεται M 431 καὶ ἀνυμπωρέσει M 432 διαυτὸν P, διαῦτὸ (sic) M ἐνεν M ταῖς M 433 ταῖς M bis 434 διότι ὅποιον M πιάσει ἡ M, πιάσῄ P 435 om M 436 καὶ ἐμὲν ὡς τα με βλ. ἔ. μεγάλον θάρως M fortasse ὡσὰν legendum pro ὡς τά 437 γουταγιότεναν στῆς βλάσσενας τὸ χάρος M κάρος P 438 μεγάλον M 440 ἀκούσετε M φήνα P, φύνα M 441 κουλουμπούν P ἐμήρισεν M βαρσ. M 442 ἤρτεν καὶ ἤρθεν (sic) καὶ ἡ φατράλενα καὶ ὄλλαις ἀντάμα μεμύναν M φατράλαιναι P 443 ἠλθάσιν μειραν τρέχοντα μείραν νὰ ὀρθοσουν τρώπον M μοῖρα P 444 om M

νὰ πᾶν νὰ κατατάξουσιν ὅλαις εἰς ἕνα τόπον,
καὶ μὲ τὴν σάρκαν των νὰ ζοῦν δίχως κανένα κόπον.
ἀμμ' ἡ Κουκούτζια τὄμαθε καὶ πάγει νὰ 'πλαντάξῃ,
λέγει ταις „κακοῤῥίζικαις, ὁ θεὸς νὰ σᾶς πατάξῃ·
βάλλετε μιὰν ἀπανωθειὸν νὰ σᾶς κρατήσ' εἰς τάξιν."
καὶ μέσα εἰς τοῦτο φθάνουσιν ἡ τρεῖς Καβαροπούλαις,
ἔχουν ἀντάμα μετ' αὐταῖς καὶ ἄλλαις παιδοπούλαις,
τέτοιαις ὡσὰν κατέχετε, καὶ πολιτικοπούλαις·
ἐκάτσαν κι αὖταις 'ς τὴν βουλὴν ὡσὰν ἀρχοντοπούλαις.
ἦλθεν ἡ Κουλουμπάδαινα μὲ τ' ἄσπρα τὰ μαλλιά της,
σύρνει κοπέλαις περισσαῖς ὁποῦ 'νε τὰ πουλιά της·
ἐσύμωσε καὶ κάθισε συμὰ μὲ τὰ παιδιά της,
ἠγέρθη κ' εἶπε τὄθελεν κ' ἠκούσθη ἡ δμιλιά της.
ἦλθε κι αὐτὴ εἰς τὴν βουλὴν καλὴ ἡ ἀρχοντοποῦλα,
ὁποῦ 'χεν χίλιαις βουκεντριαῖς ἐπάνω 'ς τὴν καπποῦλα,
καὶ βάσταν κι ὀρκιδόπουλα γεμάτην μιὰν σακκοῦλαν,
κ' ἡ ἄλλαις ἐπιστεύασιν, λινάριν ἔνι ἡ σκοῦλα,
κ' ἡ κλέπτρα ἡ Κουταγιώταινα 'ς ὅλαις ἐροζωνάρειν
„εἰπὲ, μωρὴ κυρὰ καλὴ, ποῦ τὄβρες τὸ λινάριν,
νὰ πάγω νὰ πραγματευτῶ κανένα κιντινάριν,
νὰ κάμνω πέτζαις νὰ πουλῶ καὶ ν' ἀγοράζω οἰνάριν,
νὰ πίνω νὰ ζεστένωμαι τὸν μῆναν τὸν γεννάρην.
Ἑλένη, ὅταν ἔφυγες, μωρὴ, ἀπαὶ τὸ χωρίον,
καὶ 'κεῖ πῆγες καὶ κούμπησες 'ς τὸ πολιτικαρεῖον,
'ς τῆς Ἀγγελίνας τῆς πτωχῆς συμὰ 'ς τὸ τσαγγαρεῖον,
καὶ δάνειζες τὴν σάρκα σου κούρβα χιλιῶν καὶ μυρίων."
ἀλλ' ἦλθεν κ' ἡ Πιλάταινα ἡ χήρα ἡ κουρεμένη,
ὁποῦ ταῖς νύκταις πορπατεῖ κ' εἰς τὰ πουρδέλια μένει·
τὴν ἀνηψιάν της ἔσυρνε τὴν φραρογαμημένη,

---

445 ἕναν M χόρια τους add P ante ὅλες 446 ζῶν M 447 ἀμμὴ PM του ἔμαθεν M 449 βάλετε M ἀπάνωσας M νασὰς κρατίζει τάξιν P, νακρατίξει τάξει M 450 φθάνουσιν M καφουροπούλλαις M 451 εἶχαν M 452 πουλιτικοπουλλαῖς M 453 καὶ ἐμπῆκαν εἰς τὴν συμβουλὴν τοῦτες οἱ ἄρχον του ποῦλλαις M 454 ἡ γραία ἡ κουλομπάδενα με τα ᾽σπρα τα μαλλεία της M, μετ' etiam P, μὲ τ' scripsi 455 σείρνη κούπελλαις M ἐνεν M 456 ἐσ. καὶ στάθηκεν M 457 καὶ ἠγέρθη καὶ ἤπεν τὸ θέλειν καὶ ἠκούστην ἡμιλίατης M 458—490 om M, in quo haec leguntur: ἤλθεν ἡ παραβάρενα καὶ ἀποὺ μακρέα φωνάζει. ἀκρουσταθεῖτε τὰ ἀδέλφιά μου καὶ τὴν τζάνουλαν κράζει. ἔχι καὶ τὴν σμιρνίαδεναν καὶ ἀν τάματης ἰσάζει ἐκεῖ ἔνεν καὶ ἡ λαμπίτενα διὰ ναταῖς ὀρδνυάζει 462 εἰς P ἐροζωνάρειν 'ragionava' 471 ἡ ante κουρ. om P

καὶ τὴν ἡμέρα σιγανὴ διαβαίνει σὰν ‛γουμένη.
καὶ τότ᾿ ἡ καῦκα ᾿πέσωσε τοῦ κὺρ Γεώργου ‛Ρώσω,
ἀντάμα μὲ τὴν Νούφραινα ὁποῦ ᾿νε διὰ γρόσσο,
καὶ λέγει τῆς Τζαβούλενας „ἐγὼ νὰ σὲ κανώσω.“
ἡ Γιακουμίνα ᾿πέσωσε μὲ τὸ ξανθὸν τριχάριν,
τοῦ Γγουλτζουνῆ τοῦ μεθυστῆ ὁποῦ ᾿χει ἄλλην χάριν,
καὶ πίνει καὶ μεθύζεται καὶ πνίγεται ᾿ς τ᾿ οἰνάριν,
καὶ μέτρησεν τοὺς καύχους της κ᾿ ηὗρέν τους κιντινάριν,
κ᾿ ἐπανωθεόν τους ἑκατὸν ἦσαν, καὶ πέντε φράροι.
ἐκάτσαν χώρια ᾿ς τὴν βουλὴν ᾖ κοπελιαῖς ᾖ κλύστραις,
κ᾿ εἰς τὴν ἀντιπαραμεριὰν ἐκάτσαν ᾖ μαυλίστραις,
ὁποῦ κατέχουν τὰ πολλά, ἔνε καὶ συγγρουλίστραις.
ἡ ᾿Αγγελίνα ἐπέσωσεν ὁποῦ τὴν ἐζητοῦσαν,
ἐπέσωσεν κ᾿ ἡ Λαμπριανή, σύρνει καὶ τὴν Πετοῦσσαν,
ἔφτασεν κ᾿ ἡ Σταυράκαινα κ᾿ ἐρώταν ταις τὸ ποῦ ᾿σα,
κ᾿ ἡ Βαρελλοποῦλα τρέχοντα τὰ τζιά της ἐκτυποῦσα,
ἐπέσωσεν ἡ Λάντζαινα μὲ τὴν καλὴν τοῦ Τρέγω,
ἦλθαν καὶ ἄλλαις περισσαῖς ταῖς δὲν θέλω νὰ λέγω.
ἀφίνω τάχα ταῖς χοντραῖς, καὶ ταῖς ‛ψηλαῖς διαλέγω·
ἀμμὲ τὴν Καρμανιούδαινα ἀπ᾿ ὅλαις τὴν διαλέγω.
ἐπέσωσεν ἡ ᾿Αρετή, σύρνει καὶ τὴν ‛Αρμέναν,
κ᾿ ἡ Πουτολένη μετ᾿ αὐτήν, κ᾿ εὑρίσκουν σφαλισμένα,
ἀπέξω κατακρούγασιν καὶ τότες ἐνεμέναν,
ἀνοῖξάν των καὶ ᾿μπήκασιν πρὶν καὶ περκενωμένα.
ᾖ Περπυρίναις ἦλθασι, ὅλ᾿ ἡ ἀδελφοσύνη,
ἐσμίξαν ᾖ Κουράδαιναις μὲ πᾶσα καλοσύνη,
διατ᾿ εἶναι ὅλαις σιγαναῖς καὶ δίχα κακοσύνη.
ἔφτασε κ᾿ ἡ Περτζιόλενα ὁποῦ ᾿ν γεροντιασμένη,
μὲ τὴν ᾿Εργίναν τὴν πτωχὴν ὁποῦ ᾿ν σημαδεμένη,
μὲ μιὰν Ταταρομούτζουνην ἔνε συντροφιασμένη,
καὶ μὲ τὴν ᾿Εγριπιώτισσαν ὁποῦ ᾿νε μαθημένη.

---

474 ἡγουμένη P 475 ῥῶσω sic P 476 διαγρώσω P 491 περ. ὅπου δὲν ἔχουν χρύσιν M 492—497 hic om M 495 σφαλισμέναν P, em Bursianus 496 in margine ascriptus P 497 περκενωμένα quid sit nescio 498 οἱ περπυριναῖς ἠλθάσιν ὅλοι ἡ ἀδ. M fortasse praestiterit legere ὅλαι 499 ἡκουράδενες M 500 διατίνε P, διατι ἔνεν M ὅλες σιγανὲς P, ταχα συγγαναῖς M. cogitabam de συγγενεῖς 501 ἔφθασεν καὶ ἡ περτζιόλενα ἀπὸ τὸν γερουντιασμένοι M καὶ ὑπερτζιόλενα P 502 ὁπού ἔνεν συμαδεμένοι M σημαδεμένην (similique modo ν adiecto in exitu insequentis versus) P 503 ταταρωμούτζονην ἔνεν M 504 ὅπου ἔνεν M

καὶ μετ᾽ αὐταῖς ἐπέσωσεν ἡ ταπεινὴ Καλεπούτζια,
ἐσύμωσε καὶ στάθηκε συμὰ μὲ τὴν Κουκούτζια,
διατ᾽ ἦτον ἀξυπόλυτη κ᾽ οὐδὲν εἶχε παππούτζια,
κ᾽ ἐφόρειν παλαιογούνελλον ἀπὸ πολλὰ καππούτζια.
ἡ Μαργαρίτα ᾽πέσωσε τὸ πολιτικαδάκιν
ὁποῦ ᾽καμε μὲ τὸν κυρτὸν Τρίτζουλον τὸ παιδάκιν,
κι ὅταν ἐμπῆκε νὰ σταθῇ, ἐπόλυκε πορδάκιν.
καὶ μέσα εἰς τοῦτο ἔφθασεν τοῦ κὺρ Πετ᾽ ἡ κοπέλα,
καὶ τοῦ πριῶρε μετ᾽ αὐτὴν, βαστοῦν καὶ σκαρταμπέλα
καὶ τῶν παπάδων ὁλωνῶν καὶ κάμνουσι τραπέλα.
καὶ μι᾽ ἀπ᾽ ἐκείναις ἔλεγεν „ἂς παίξωμεν τομπέλα.“
ἐκεῖ ἡ καλὴ Χανιώτισσα φορεῖ γουνέλλα μαύρη,
κι ὁ ἄνδρας της ἀκόμη ζῇ κι ἄλλον γυρεύγει ναὔρῃ·
ἐχρώστει μου δυὸ πέρπυρα, ὁρίζω την νὰ ταὔρῃ·
ἐκείνη μοῦ ᾽πεν „ἄφης τα καὶ τρῖψε τὸ συναύρι.“
καὶ μιὰ Μαροῦλα ἀλυφαντοῦ ὁποῦ ᾽ν τοῦ κοντουνάρη
γνήσια γυναικαδελφὴ ἦλθε διχῶς ζωνάριν,
κ᾽ ἡ χήρα ἡ Μαρτζαμούδαινα τοῦ ᾽Αντώνη τοῦ γουνάρη
ἐμπῆκεν καὶ τριπήδησε σὰν ἕνα παλληκάριν.
κι ἀπάνω εἰς τοῦτο ἔφθασε κ᾽ ἡ καῦχα τοῦ Βεργίτζη
καὶ φόρει ταῖς ἐμπόταις της καὶ στέκα μὲ τὸ ζίτζι.
ἔχουν καὶ τὴν Φρελιόλενα διὰ παρηγορίαν,
διατ᾽ εἶναι καὶ γειτόνισσα κ᾽ ἔχει κόρην ὡρία.

505 κελ. M 506 σημανετην κούκοτζιαν M 507 διατί ἦτον ἐξιπόλιτη καὶ δὲν M 508 om M 509 ἐπέσωσεν ἡ πολιτικαδάκην M 510 ὁπὸ ἔκαμεν M 511 καὶ ὅταν ἔμπηκεν M ἐπόλυκεν πορδακὴν M post 511 haec habet M καὶ τούτε ἡ καύχα ἐπέσωσεν πάλιν τοῦ γεωργηροῦσον ἀν τὰ μαμετὴν νούφρεναν ὁπού νεν διὰ γρᾶσον (sic) καὶ λέγει τῆς ἐγκαφαδοὺς ἐγὼ νὰ σὲ πληρώσω. καὶ κείνη πάλιν λέγει της ἐγὼ νασετα δόσω: cf. supra 475 ss. 512 εὐθάσεν τοῦ κυρπετὴ ἠκοπελλα M πετὴ κοπ. P 513 πριῶραι P μεταῦτες M σκαρταμπέλαν M 514 καμνοσυν τραπελλαν M 515 μία PM την πέλαν M 516 ἡ καλὴ scripsi: καλὴ PM κανιότησα M γουνέλλαν μάβρην M 517 καὶ ὁ PM ἄντρας M καὶ PM γυρεύει M 518 καὶ προυστή μουδύο πέρπυρα καὶ ὁρ. M 519 μου εἶπεν M συνάβρη P του συνάυρη M 520 ἀνεφαν τοὺ (sic) χείρα ὁπουτον κουντουνάρη M 521 νίσσια (i. e. γνίσσια omisso γ) M 523 om M, qui haec substituit ἐβάσταν ἀποκάτου της ἕναν φλασκην τὸ νάρην καὶ ἄλλες ἐπιστεύασιν καὶ ἕνε σκούλλα λυνάρην Καὶ μιαν κοπέλλα ἔμορφη ὁποῦ ἕν μετὴν φλορέτζαν βαστὰ ἀγκούρια περισσὰ γεμάτην μίαν περέτταν καὶ λέγει πουθατζουνία τῆς ράντας ἔπαρέτα 524 καὶ PM ἔφθασε καὶ P, ἔφθασεν ἡ M καύκα M βερτζίτη M 525 καὶ ἀφόρην M καὶ στέχαν με τὸν ζήτην M post hunc versum addit M καὶ λέγει ἴδετε ἀρχόντισσες τὸν παλεον ψομοζήτην ἐτζη τζουρεύτη μου καὶ αὐτὸς τον λέγουσιν βερζίτην 526 Εἶχον M φρυόλλεναν M 527 διατὶ ἕνεν M καὶ

κ' ἡ χήρα ἡ 'Αστουπαλιώτισσα ἦλθεν ἀφτὰ χωρία,
σύρνει καὶ τὴν Γλαρέντζαινα διὰ παρηγορίαν.
ἡ Νικολέττα 'πέσωσεν ὁποῦ τὴν ἐκοιμήθην
ὁ ἄτυχος ἐπίσκοπος καὶ 'δᾶ τὴν ἐνθυμήθη,
καὶ τὴν Χριστίναν ἔσυρνεν καὶ λέγαν παραμύθιν,
καὶ λέγαν διὰ πολιτικαῖς τὸ ποιὸς καὶ ποιὰ γαμήθην.
καὶ 'γώ 'στεκα νὰ ταῖς γροικῶ κι ὄντα μὲ νοστιμήθην
ἡ Κατερίνα ἡ μαστόρισσα ἀπὸ τ' ὀξὺ μαντήλι,
ἦλθε μὲ τὴν Προφύλαινα κι ἀγάλι' ἀγάλι' ἐμίλει,
καὶ μιὰ Μαροῦλα ἀλυφαντοῦ χήρα βαστᾷ ὀρθομύλι,
καὶ 'ξέβη καὶ συνέδραμε καλὰ κανένα μύλι,
κ' ἐφάνησαν οἱ κῶλοί της μεγάλοι χερομύλοι.
ἐκεῖ ἔφθασε τοῦ Φρατζεσκῆ πουτάνα ἡ γυναῖκα,
εἶχεν ἐντάμα μετ' αὐτῆς πολιτικαῖς καὶ δέκα.
κ' ἡ Τζάπα κ' ἡ 'Αστιβήδαινα κ' ἡ δυὸ 'ς τὴν πόρτα στέκα,
κ' ἡ Φρατζησκίνα ἐμίλειεν ταις παπαδικὰ ἢ 'βραῖκα.
τὸ φυλακτήριν ἔφθασε, ταῖς βέργαις της ἐφόρει,
κ' ἡ Μαρκεζίνα μετ' αὐταῖς, καὶ νᾶμπῃ δὲν ἐχώρει·
ἐκ τὴν πνημάραν τὴν πολλὴν τὴν πόρταν δὲν ἐχώρει·
καὶ λέγει ἡ Τζημαρούδαινα „στέκου ἀπέξω καὶ θώρει."
ἦλθεν ἡ Καμψαμπέλενα νάμπῇ νὰ μεσιτέψῃ.
κ' ἡ Τζηλοπεύτη ἐφώναξε „βλέπετέ την μὴ κλέψῃ.
κι ἂν εἶχε λύπην ἡ ἀειδοῦ νάμπῇ νὰ μεσιτέψῃ,
τοῦ Τζημαδούρου ἡ ἀδελφὴ τὴν ἤθελεν παιδέψῃ."

εἰς εὔμουρ φην γιτονίαν M. versus exitum in utroque codice interpolatum esse existimo: etenim ὡρίαν non dicunt, sed ὡριάν. ceterum possunt v. 527 et 529 ex interpolatione esse

528 κυρα (sine acc.) M ἄστου παλιότισσα M τὴν λέγουσαν μαρία M, ἦλθεν αὐτὰ χωρία P 529 σείρνουν M γλαρέτζεναν M 530 πέσωσεν P, ἐπέσωσεν M ἐκοιμήτη M 531 ὁ ἐπέσκοπος M ἐδὰ M 532 χρηστύν (σ above ν) ἔσειρναν καὶ ἐλέγαν παραμίτην M 533 διάυτο με ἐνοστημηθην M 534 om M 535 τὸ ξὺμαντύλη P, τὸ ξηνμαντίλην M 536 ἦλθεν μετην προφύλλεναν καὶ ἀγάλι γάλι μήλην M ἀγάλλια ἀγάλλια ἐμίλη P 537 μίαν M ἀληφ. P, ἀλεφ. M ὀρθομίλην M 538 om M συνέδρα μεκαλὰ P 539 καὶ ἐφ. M, καὶ διαφάνησαν P χειρωμήλοι M 540 ἐκεῖ φθασεν M Φραντζησκὴ τοῦ τά να ἡ γύνεκα M 541 αὐτῆς M, αὐταῖς P κὰν ἐνδέκα M 542 καὶ ἡ τζημούδενα ὄλλες εἰς τὴν πόρταν στέκαν M οἱ δύο P 543 καὶ ἡ φραγκούλλα ὁμίλεν M καὶ βρέκα M 544 φυλατήρην M 545 καὶ ἡ μαρκεδίνα M 546 πνυμάραν M πνιγμάραν ci Bursianus 547 ἡ om P 548 καὶ ἡ καμψαπάλεναν M ναμπὴ M, μπὴ P 549 βλέπεταί τιν P, βλεπέτην M 550 εἶχεν M 551 σουτὴν P, τὴν M πεδέψην M

ἦλθαν καὶ ἄλλαις περισσαῖς ταῖς δὲν θέλω νὰ γράψω,
διατ᾽ εἶναι τάχα σιγαναῖς κ᾽ οὐκ ἐμπορῶ νὰ βλάψω,
ἀμμ᾽ ὅταν ταῖς ἐνθυμηθῶ, ἀνατριχιῶ νὰ κλάψω,
σὰν νὰ μοῦ πέθανε τινὰς καὶ πάγω νὰ τὸν θάψω.
ἤλθασιν ὅσαις πορπατοῦν ᾽ς τὴν χώρα κι ἀστοχοῦσιν
καὶ τοὺς κοπέλους θέλουσιν καὶ κλαῖν καὶ ξεψυχοῦσιν·
κι ὅταν δὲν εὕρουν κόπελον καὶ σφάλλουν κι ἀστοχοῦσιν,
λιγόνουνται καὶ χάνουνται, πέφτουν, λιγοθυμοῦσιν.
ἤλθασιν ἡ πολιτικαῖς ὅσαις ἔνι ᾽ς τὴν χώραν,
ἐκάτσαν εἰς τὴν συμβουλὴν διὰ νὰ κάμουν πριώραν.
καὶ εἶπ᾽ ἡ Κουταγιώταινα „ὁποῦ γαμήθην τώρα,
ἂς ἔνε καπιτάνος μας ἀπὸ τούτην τὴν ὥραν.“
ὅλαις ἐσυμβιβάσθησαν, ἐπαῖξαν, ἐχορέψαν,
εἶπαν τὸν καπιτάνον τους, καλὸν τὸν ἐδιαλέξαν.
φέρνουν λαμπάδες καὶ κεριὰ κ᾽ εἰς μιὸν ἐμπρὸς ἐφέξαν,
εἶχαν καὶ ῥοδοστάγματα καὶ τὴν κυρὰν ἐβρέξαν.
καὶ τότε Κουταγιώταινα λέγει ταις „ἐγερθῆτε,
ὅλαις ἐδᾶ σπαστρεύεσθε, ὅλαις εὐμορφωθῆτε,
κι ἀμέτ᾽ ἐδᾶ ᾽ς τὰ σπήτια σας κ᾽ αὔριον μαζωθῆτε,
ὅλαις ἐμπρός μου νἄλθετε, τριγύρου νὰ σταθῆτε,
καὶ νὰ σᾶς δώσω καὶ βουλὴν τὸ πῶς νὰ πορευθῆτε.“
ὅλαις τὴν ἀποκρίθησαν „ἂς καταβοδωθοῦμεν,
νὰ πᾷς, κυρά, ᾽ς τὸ σπήτι σου κ᾽ ἡμεῖς νὰ σ᾽ ἀκλωθοῦμεν,
καὶ αὔριον εἰς τὸ σπήτιν σου πάλιν νὰ μαζωθοῦμεν.“
ἐξέβησαν ἀφτὴν βουλὴν κι οὐδὲ καλὰ κινῆσαν,
ἐρχήσασιν νὰ τραγῳδοῦν εἰς ὅσαις καὶ ἂν ἦσαν.

---

552 καὶ om M δένθελω P, δὲν θέλου M 553 διατ᾽ ἦνε P, διατι ἐνεν M οὐκημπώ να (sic) M 554 om M ἀνατρυχίω P 555 ὡσαν M 556 ἀσταχοῦσιν M 557 κοπέλος M κλαίουν P καί κλὲν καὶ ξεψυχισοῦν M 558 δὲν om M εὑροσιν M σφαλοῦν (om καὶ qui praecedit) M 559 πεύτουν λυγοθυμοῦσιν P, καὶ εἰς μιαν ἐξεψυχõσιν M 560 οἱ PM οἱ παλεοκουρεμέναις M 561 ἐκάτζαν PM 562 καὶ εἶπαν ὅλαις διατὴν κουταγιούτεναν ὁπὸ ἐγαμήθην θώρα M 563 ἔνεν M ἀπὸ P, ἐδὰ M 564 ὁλαῖς ἐσυμβιβάστησαν ἐχόρευξαν καὶ ἐπέξαν M 566 καιρία P καὶ εἰς μίας ἐμπρώς M 567 ῥονδοστάματα M 568 τούτε ἡ M της ἐγερτηθẽ (sic) M 569 om M 570 καὶ om M ἀμμέτε δὰ εἰς M ναμαζοδεῖτε M 571 να ἔλθετε ἔμπρος μου M 572 καὶ βουλὴν P, συμβούλην M ναπορευθεῖτε P, νατιμηθήτε M 573 ἐπεκρίθησαν ἀς κατεβουδõμεν (quinque ultimis litteris deletis) δοθοῦμεν M 574 καὶ ἡμεῖς PM σε ἀκουλουθοῦμεν M 575 post αὔριον add κυρὰ M σπίτι M 576 Εὐγήκασιν M αὐτὴν PM ἐμισεσαν M 577 ἐργήσασιν νατραγουδοῦν M

καὶ τότε τὸ τραγούδι των τὸ πῶς τὸ 'πετονίσαν.
γαμιέται Κουταγιώταινα κι ὁ σκύλος της γαυγίζει,
καὶ κλαῖσι τὰ παιδάκια της καὶ κείνη χαχανίζει.
ἡ χήρα ἡ Καμψαμπέλενα ἔνεν ὁποῦ τὴν ἐμαυλίζει,
καὶ τρῴ την ὡς τὸ κόκκαλον, διατί τὴν συγγρουλίζει·
'ς τοῦ Κουταγιώτη τὴν αὐλὴν κέρατα ξεφυτρόνουν,
κόπελος ἒν 'ς τὸ σπήτιν του, δι' αὐτοῦνον ἐξεστρώνουν,
καὶ λέγουν της „πολιτική, διατί δὲν σοῦ καστρόνουν;"
καὶ τὸ πωρνὸ ξημέρωμα, τὴν αὐρινὴν ἡμέραν,
ὅλαις ἐμαζευόντησαν ἐδῶ καὶ ἀπὸ πέρα,
καὶ προσκυνῆσαν τὴν κερὰν, φιλοῦν την κ' εἰς τὴν χέραν.
ὁρίζει, τάβλαν στένουσιν, φαγιὰ, ποτὰ καὶ φέραν.
καὶ τότε Κουταγιώταινα φέρνει κρασὶν ἀκράτον,
ἤπιαν καὶ ἐγεύθησαν συνδύο τὸ σφογγάτον,
κ' ἡ Κουταγιώταιν' ἴστεκεν ἐμπρός τους καὶ διγᾶτον,
λέγει ταις „τρῶτε, πίνετε καὶ βλέπετ', ὅταν βήξω,
εἰς μιὰ μοῦ δίδετε νὰ πιῶ πριχοῦ νὰ σᾶς ζητήξω.
κι ἂν ἦν καὶ θέλετε κρασὰ, βουτσιά 'χω νὰ σᾶς δείξω,
καὶ δυὸ καὶ τριὰ καὶ τέσσερα κι ὅλα νὰ σᾶς τ' ἀνοίξω."
ἐφάγασι καὶ ἤπιασιν, τὰ χείλη των ἐγλύψαν,
ἐγέρθησαν κι ἀπὸ τὸ φᾶν τὰ χέρια των ἐνίψαν.
ἤπιασιν καὶ ἀφτὸ παλαιὸν διὰ νὰ ταῖς διάβῃ ἡ δίψα,
καὶ προσκυνῆσαν τὴν κερὰν, χαμαὶ, 'ς τὴν γῆν ἐκύψαν.
καὶ τότε λέγει ταις „ἐδᾶ πρέπει νὰ τὸ κατέχουν

---

578 τραγούδην τους M 579 την M 580 κλεσιν ταπαιδία M ἐκείνη M 581 alterum ἡ om P ἡ κυρα ἡμπελα ἡ μπέλα (sic) μούρενα ἔνεν ὁπου την μαβλίζει M 582 ὃς M συντρουγλίζει M 583 εἰς τοῦ P, τὸ M (om εἰς) 584 κοπελλον ἔνεν M διαυτὸνυν M 585 δὲν ἐγκαστροννου (altera ν del.) M 586 το πορνῶ P totum versum om M cuius lectionem statim referam 587 om M qui hos substituit versus Ἐκείνη σεν ἡ δέσπινα με ὅσαις ἐφελοῦσαν καὶ ὅσαις τὴν ἐκουλοθοῦσασιν ἀλλήλος ἐμηλοῦσαν. σφικτὰ ἐπεριλαμβάνασιν καὶ ἀλληλως ἐφιλουσαν. καὶ καὶ (sic) ἀπὸ τὴν τοσην την χάραν ὁλαῖς τὴν ἐγελοῦσαν 588 ἐσύντροφίασαν τὴν κυρὰν καὶ τὸ τες ἐμισέψαν M 589 ὅλαις την ἐπροσκύνησαν διατι την ἐψυχέψαν M ταῦλαν P 590 ἡ κ. M κράσην M 591 ὅλαις ἐφάγαν καὶ ἵπιασιν συνδύοκαν σφογκάτον M 592 καὶ ἡ PM ἔστεχεν M 593 των M post πίνετε add καλὰ P βλέπετε PM σανβίξω M, ὅταν βύξω P 594 μίαν ναμου διδετε M ζητίξω P 595 κρασὰ P: fort. κρασιὰ scr. καὶ ἀνθέλετε κρασία βουτζία ανιξω M, nihil amplius 596 νασὰς τὰ δείξω M 597 ἐλύψαν PM, em Bicelas 598 καὶ ἀπὸ P, καὶ om M τὰ χεῖρατων M ἐνύψαν PM 599 αὐτὸ P, αὐτὸν M δύψα M 600 κυρὰν M χαμὲ (ita enim P), om M 601 verba καὶ τότε λέγει ταις om M χατεχοῦν M

ὅλοι τοῦτο τὸ κάμωμα, ὡς διὰ νὰ μᾶς ξετρέχουν,
δι' αὖτ' ἂς τὸ διαλαλήσωμεν καὶ φάλειαν νὰ μὴ ἔχουν,
κ' εἰς μιὸν νὰ 'δῇς ('ς) τὰ σπήτια μας τὰ ὑπέρπυρα νὰ
βρέχουν."
ὁρίζει εἰς μιὰν τὴν Λάντζαινα νἄβγῃ νὰ διαλαλήσῃ
„κ' ὅποιος ὀρέγετ' ἀπ' ἐμᾶς καὶ θέλει νὰ φιλήσῃ,
ἂς ἔλθῃ ἐμπρὸς εἰς τὴν κυρὰν, ἐμπρὸς κι αὐτὴν 'μιλήσῃ,
ἀμμὲ καὶ τὸ πουγκάκιν του πρωτῄτερ' ἄς τὸ λύσῃ."
κι ἀπὴν τὸ διαλαλήσασιν, λέγει „ἀκροσταθῆτε,
ὅλαις ἐδᾶ σπαστρεύεσθε, ὅλαις ἀποφτιασθῆτε,
κάμμιὰ μὴ πάγῃ μοναχὴ, ὅλαις συντροφιασθῆτε.
μηδὲν μοῦ παρακούσετε κ' εἰς μιὸν ἀπολεσθῆτε.
καὶ 'γὼ νὰ πῶ τὴν αὐθεντειὰν νὰ μᾶς καταβοδώσῃ,
ὀλίγον τόπον χώρια μας καὶ θέλῃ μᾶς τὸ δώσῃ.
καὶ βλέπετε, καμμί' ἀπὸ σᾶς μὴ πάγῃ κι ἐμπροδώσῃ,
ἢ τάξιμον ἢ στάμενα τὴν αὐθεντειὰν νὰ δώσῃ."
καὶ λέγει Παραβάραινα „ἐτούταις ποῦ 'ν ἐμπρός σου,
κυρά μου, ἂν ἔχῃς θέλημα, ἂς πιάσουν νὰ σ' ὀμόσου,
νὰ ἔνι ὅλαις εἰς θέλημα, κυρά μου, τὸ 'δικό σου."
ὅλαις ὡσὰν τὸ ἠκούσασιν, ἐδράμαν, ἐσυμῶσαν,
τὸ εἶπεν ἡ Παραβάραινα, ὅλαις τὸ δυναμῶσαν,
νὰ στέρξουσιν τὸν ὅρκον τους, τὸ πρᾶγμα τὸ 'ξαμόσαν,
καὶ φέρασι τὸ εἰκόνισμα κ' εἰς τὴν κυρὰν ὀμόσαν,
νᾆναι ὅλαις εἰς θέλημα, νὰ ποίσουν ὅτι ὁρίσῃς,
καὶ ὅποιαν εὕρῃς 'πίβουλην, ἐκείνην νὰ 'ξορίσῃς,
'πιστάγκωνα τὰ χέρια της ὀπίσω νὰ γυρίσῃς,

---

602 τοῦτον, postea ν del., M κάμωμαν M ὡς om M ἐξετρέχουν P ἐξιτρέχουν M 603 δι' αὐτὸ P, διάντο M καὶ φάλειαν ναμὴ ἔχουν P, καὶ ὅλοι νατὸ προστρέχουν M 604 διάυτὸ initio versus praefixit, sed postea del. M καὶ εἰς μιαν M '(ς) addidi τὰ περπήνα βρεχουν M 605 ναύγει P, ναυγὴ M 606 καὶ ὅποιος ὀρέγεται PM 607 εἰς om M αὐτὴν συντύχῃ cum corr. μηλήση P, ἀς την μιλήσει M 608 πρωτήτερα P, προδίτερα M 609 ἐδιαλ. M 610 ἐσπαστρέβεσθαι M 611 om M 612 παρακούσεται P, παρακούσαντε M μιαν M ἀπολειθεῖτε M (?) 613 ἐγὼ M καταβουδώση M 614 χόρια PM δώσην M 615 πάγη καὶ om M προδώσει M 616 αὐμενα δη τὰ πέρπυρα καὶ εἰς μία να μαστὸν δώσει M 617 ἡ π. M ὁπου ἦν ἐμπρόσω M 618 θέλημαν ἀς πιαζουν (del.) πιάσουν νασε ὁμόσουν M σὲ P 619 ὅλες νασε δουλεύοσιν καὶ νὰν στὸν ὁρισμόσου post hunc add M νακάμνουσιν τὸ θέλημα κυράμου τὸ δικόν σου 620 τὸ κοῦσασιν M 621 τὸ τί M 622 om M ξαμόσαν, si recte notavi, P 623 ἐφέρασιν τὸ κόνισμαν M 624 να ἔνεν M νακάμνον ἥ τι ὁρισεις M 625 εὕρισκης ἐπίβολην M ναξορήσης P, να ἐξορίσης M 626 πιστάγκονα PM χείριά τους M

κι δλόγυμνη τὴν ῥουγά μας νὰ τὴν ἐγεβεντίσῃς.
καὶ τότ᾽ ἐδιάλεξε ταῖς νεαῖς τάχατε ᾽ποῦ ᾽φελοῦσα,
κ᾽ ἐκίνησεν ἡ δέσποινα μὲ ὅσαις τὴν ᾽γαποῦσαν·
κι ὅσαις τὴν ἐκλουθήσασιν, ἀλλήλως ἐμιλοῦσαν,
σφικτοπεριλαμπάνασιν ᾽ς ταῖς στράταις καὶ φιλοῦσαν,
κι ἀφτὴν χαράν τους τὴν πολλὴν ἐχαχανογελοῦσαν.
ἐσυντροφιάσαν τὴν κερὰν, ἦλθαν εἰς τὸ παλάτιν,
τὴν αὐθεντειὰν ἐσύντυχαν νὰ δώσῃ γῆν κομμάτι,
καὶ νὰ τὴν στέρξουν δέσποιναν εἰς πᾶσα μιὰν γκουσάτην.
κι ὅσα κι ἂν ἐτζαμπούνιζε, τίποτε οὐ ᾽φελᾷ την,
ἡ αὐθεντεία ὅρισε καὶ παίζει καὶ γελᾷ την.
ἐδιέγερνεν ἡ δέσποινα μὲ πρόσωπον χεσμένον,
κι ὅσαις τὴν ἐκλουθούσασιν, ὡς ἦτον ὀρθωμένον.
καὶ τότ᾽ ἀπὴν ἐφάγασιν ὅλαις τὸ μαχαιράκιν,
εἶπεν ἡ Κουταγιώταινα, τὸ γρήγορον γεράκιν
„ἐπήγαμεν ᾽ς τὴν αὐθεντειὰν ὡς διὰ τὸ τοπάκι,
κι ὡς κύβαροι ἐπλάνα μας, διατ᾽ εἶναι ᾽σὰν κοράκοι.
ἐδάρτε συμβουλεύω σας, ὅλαις καλαῖς κυράδες,
ἀμέτε καὶ μαυλίζετε ὕπανδραις καὶ χηράδες,
γελᾶτε ταῖς ἀνέγλυταις καὶ ταῖς νοικοκυράδες,
καὶ βλέπετ᾽ ὅσον ἔχετε ἀπὸ ταῖς πενθεράδες,
ὡς διὰ νὰ κάμνετε κακὰ τὴν χώραν προξενᾶτε,
τοὺς ἄνδρες μὲ τὰ λόγια σας ὅλους νὰ τρὺς πλανᾶτε.
ἔχετε κι ἀγαπητικοὺς, μηδὲν ἀδημονᾶτε,
κι ὁποῦ ᾽γαποῦν καὶ φλέγουνται, μὲ λόγια τοὺς περνᾶτε.“

---

627 ὀλόγυμνην M ῥοῦγαν M, ῥόνγα P νατὴν ἐγεβεντίσης P, ὅλην νατὴν γυρίσης M 628 τότε PM ἐδιάλ.—φελοῦσα P, ἡ κουταγιότενα ἐπήγεν στὸ παλάτην M, omissis in medio positis v. 630—635 629 ἐγαποῦσαν P 630 ἐκολουθήσασιν P 631 σφικτὼ περ. P 632 καὶ αὐτὴν P 634 τῆς αὐθεντιας M ναδόση γῆν κομάτη P, ὡς διὰ τὸν τοπάκην M 635 om M 636 καὶ ὅσα καὶ MP ἂν ἐτζανπούνισεν M, ἀνετζαμπούνιζε P τιποτες ὅ καὶ φελάστην M 637 μ ὅρισεν M 638 διέγειρεν M 639 καὶ MP ἐκουλουθήσασιν ἦσαν κατουρημέναις M post hunc versum add M καὶ ὡς εἶχεν ἡ μαστόρησσα τὸν δὶπνοὺ καμωμένον ἐκατζαν καὶ δεῖ πνήσασιν ὡς ἦτον ὀρθωμένον M (unde verisimile fit haec neglegentia quadam omissa esse in P) 640 τό τε ἀφην M ὅλες om M 640 λέγει ἡ κ. M γλήγ. γεράκην M 642 εἰς PM τὸν M 643 καὶ ὡς PM καὶ κάροι (priore voc. del.) M ὡς ἐνεν σαν κουρακοι M 644 ἐδὰ ἐγὼ ὀρδυνιάζω σας M 645 μαβλίζεται M οἵπανδρες P 646 ἀνέγληταις M νικουκυρὰδες M 647 βλέπετε PM 648 ὡς om M κάμνεται M προξενᾶται P 650 καὶ PM ἀδυμονάτε P 651 καὶ PM ἀγαποῦν καὶ φλέγουν τεν M

ὅλαις ἐσυμβιβάσθησαν ᾽ς τὴν χώρα νὰ σκορπίσουν,
κι ὅσαις ᾽μποροῦν εἰς τὸ κακὸν γυναῖκες νὰ γυρίσουν,
ὅλαις τῆς χώρας σὰν αὐταῖς καὶ νὰ ταῖς γεβεντίσουν,
τὴν πᾶσα μιὰν νὰ λέγουσι „λοιβή, κυρά, ᾽ντροπή σου.“
καὶ λέγει Κουταγιώταινα „λοιβὴ κυρὰ Σαχλήκη,
τὸ μ᾽ ἔκαμεν ὁ Στέφανος τὸν λέγουσι Σαχλήκη.
ἔπρεπε τὰ τητάρτια του νὰ μοιραστοῦν οἱ λύκοι,
καὶ ζωντανὸν τὰ μέλη του νὰ φᾶσιν οἱ σκουλῆκοι.
θέλω καὶ κάποιαις ἀπὸ σᾶς νὰ πάω νὰ συντηρήσω,
νὰ πάγω κ᾽ ἕως ᾽ς τὴν φυλακὴν νὰ τὸν παρηγορήσω·
ὅτι καὶ μένα ἡ θλίψη του δὲν ἔχω τί νὰ ποίσω.“
᾽ς τὴν φυλακὴν ἐπέσωσεν ἡ κοῦρβα ἡ ὀργισμένη,
ἐμπῆκεν καὶ ἐκάθισε συμά μου σὰν ῾γουμένη.
ἀναντρανίζω, βλέπω την κ᾽ ἦτον τζαγκουρνισμένη,
ἀκόμη μέ ᾽πε „δέσποινα μ᾽ ἔχουσιν καμωμένη.“
καὶ ᾽γὼ — ἠξεύρει τ᾽ὁ Χριστός — οὐδὲν ἀναμελεύγω,
τὸ δύναμαι καὶ τὸ ᾽μπορῶ, ὅλους σας νὰ δουλεύγω,
μὲ λόγια καὶ μὲ πράγματα νὰ σᾶς διδασκαλεύγω.
λείπετ᾽ ἀπ᾽ ταῖς πολιτικαῖς, ὅλους σας συμβουλεύγω.
καὶ δι᾽ αὖτο τούτην τὴν βουλὴν εἰς ὅλους ἔγραψά την,
᾽ς τὸ ῾Ρέθεμνος κ᾽ εἰς τὰ Χανιὰ παντοῦ κουδούνισά την,
καὶ ᾽γὼ τὴν Κουταγιώταιναν παντοῦ μανδάτευσά την,
καὶ τὴν βουλὴν τῶν πολιτικῶν παντοῦ διελάλησά την.

---

652 ὅλλες P χώραν M 653 καὶ ὁποῦ M 654 ὅλλες P την χώραν M συν M (?) καὶ om M ἐξιτρηπησουν M 655 καὶ ὕστερα νατην λέγουσιν λιβην κυρὰν τροπίσω M 656 λέγειἡ M λυβὴν M παχλήκη P, παχλίκην M 657 με κάμεν M τὸ λέγουσην ζαχλίκην M σαχλύκη P 658 ἔπρεπεν τὰ τέταρτιάτου M 659 fort. ζωντανοῦ scr. οἱ σκουλούκοι P, ἡ μερμιγγοι M 660 ἀπεσὰς M ναπάγω νασυντηρήσω P, δια να ξεκαθαρίσω M post hunc add M να ἐρεθώσυν με τα μὲν νάλθοῦν νασυντηρίσω 661 καὶ ἕως τὴν P, στὴν M καὶ νὰ P 662 om M 663 ἐκεῖ φθασεν ἡ πολιτικὴ ἦλθεν οἱ πομπομένη M 664 ἐμπικεν στὴν φυλακὴν καὶ ἦτον τζανκουρνισμένη M 665 om M 666 ἀκομη δεσπιναν μελέγουσιν καὶ ἔχουσιν καμωμένην M 667 ἐγὼ M τό P, το ὁ M ἀναμελεύω M • 668 τὼ δίνομαι M ὅλους P, παντα M δουλεύω M 669 διδασκάλεύω M 670 λοίπετε P, λίπετε M ἀπὸ PM σας P, τοὺς M συμβουλεύω M ,671 βουλὴν τὴν με πεν M 673 ἐγὼ M κουδούνησά τιν corr. in μανδάτευσά τιν P, μαντάτεψά την M 674 ἐδιαλ. M post hunc versum habet M hos

Εἰς τὸν γάμον ἦλθεν σύντομα τοῦτη ἡ κουριατουπούλα
ὁποῦ χεν χίλιαις βουκεντρίαις ἄπανω στὴν καπούλλαν
καὶ βαστὰν καὶ ὀρκιδόπουλλα γεμάτην μιαν παρετα
καὶ ἄλλαις ἐπισταύασυν καὶ λυναρην ἔνεν σακούλλα

καβαλλικεύει Κουφαροῦ καὶ τρέχει Ῥοκοτζέλα,
καὶ ’πιλαλεῖ Πλαγήταινα καὶ κροῦ την ’ς τὴν ῥοδέλαν.
κι αὐτὴ ἡ Πορδομάραινα ἐστέκετον καὶ γέλα.
ἔδε φαρὶν ἡ φράραινα κ’ ἱππάριν ἡ Μαροῦλα,
καὶ μοῦλα καλοστόλιστη ὁποῦ ’νεν ἡ Περοῦλα,
ἔδε τροπὴν εἰς τὴν κερὰν ποῦ πῆγεν κ’ ἡρματώθην·
κορατζομένη ἐλάφασεν, καὶ πῶς δὲν ἐσκοτώθην;
συχνοκεντάει τὸ φαρὶν καὶ μήτ’ ἀπὸ διαπρόθι
’ς τοὺς κάμπους ἐπιλάλησε, καὶ τότε μεταγνώθει,
τὸ πῶς ἀπελησμόνησεν ἡ δόλια κ’ ἐγγαστρώθην.
τοῦ γάτα ἡ καῦκα ἥρπαξεν λατινικὸν σκουτάριν,
κ’ εἰς τὴν δεξιὰν τὴν χέραν της βαστᾷ καλὸν κοντάριν,
μετὰ θυμοῦ ἐμπροπήδησεν καὶ κάτσεν εἰς τὸ ’πάριν —

Καὶ ἡ κλευτρα ἡ κουταγιότενα ἀκομὴ τήν τα λέγει
εἶπεν μωρὴ κυρα καλὴ πὸ το βρες τὸ λυνάρην
ναπάγω ναπραματευθῶ κανέναν κεντηνάρην
καὶ νακάμνω πέτζες ναπουλῶ καὶ ναγουράσω γυρεύω νάρην
ναπίνω ναζεστένομαι τὸν μήναν τὸν γεννάρην
Ελένη ὅταν ἔφυγες μώρη ἀπὸ τὸ χοριον
ἐκεῖ ἐπίγες καὶ κούμπησες στὸ πολιτικαρίον
στῆς ἀγγελίνας τῆς πτωχῆς σημὰ στὸ τζαγκαρίον
καὶ ἐδάνισες τὴν σάρκαν σου κούρβα χιλιον μυρίον
Αλλῆλθεν καὶ ἡ πιλάτενα ἡ χήρα κουρεμένοι
ὁπὸ ταῖς νύκταις περπατη κεῖς τὰ πουρδέλλια ἀμένει
την ἀνυψίαν της ἔσειρνεν τὴν κρυφογαμιμένην.
καὶ την ἡμέραν σιγανεὶ διαβαίνει ὥσαν γουμένη
Εφθασεν ἡ μαστορησσα τὸ γιάνη τὸ πιλλάτω
ὁλοι παπάδες ἔχουσυν τὸ σπίτυν της μυτάτο
Γαμμὴ καὶ στὸ πλήρουμαν εἰς μιάς ἔμπρος ζητατώ
Καὶ μίαν ἡμέραν λέγει μου φελλοὺς θέλω διεμέναν
να ἤνεν τὰ φατζωλάτον χρυσων μαργελωμένα
καὶ ἐγὼ την ἤπα ὀρεγεται ναμείνης μεταμέναν
καὶ ἐκεῖνη μου με ἀποκρίθην δὲν ἦσαι ἐσοὶ διὲμέναν.

675 ρουχο τζέλλα M post 675 add M καὶ κειρ (ν) χ ον ἡ ἀειδοῦ καὶ κτυπαν τὴν βατζέλλαν 676 πηλαλὴ P, πιλαλὴ M ἡ πλ. M ῥοδέλαν P, πατέλλαν M post 676 add M καὶ ἡροζα σκουταρωσεν και τρέχει μετὴν τζέλλαν 677 καὶ ηπορδογομάτερα τζακίζει τὸ κοντάρην M ἡ om P 678 ἡ φράρενα P, ἡ λάφρενα M κηπάρην M, καὶ ἱππάριν P 679 καλοστόλιστος M ὁποῦνεν P, ὁπου τὸν M 680—712 om M qui hisce versibus totum carmen concludit

καὶ ἡ χηρα ἡ ἀστουπαλιότησα την λεγουσυν τζανοῦλλα
βαστοῦν καὶ ἀγκούρια περισσα γεμάτην μιαν σακοῦλλα
Καβαλλικέβη ἡ σαβαστὴ καὶ τρέχει ἡ ἀντονίνα
καὶ πιλλαλὴ ἡ ἐφημία καὶ ἡ βλακα σκουτορόνη
καὶ αὐτὴ ἡ πορδομίλενα τζαγκίζει τὸ κοντάρην

quae abhinc secuntur scripturae, ad solum codicem P spectare intellege 680 καὶ 682 ἀπό διἄπρόθη 684 καὶ ἐγκαστρόθην 685 ἡ om 687 fort. τ’ ἱππάριν

καὶ 'μποδουκλώθη κ' ἔπεσεν 'ς τὸ κάμπον 'ς τὸ χορτάριν.
ἡ δίλογος ἐπέσωσε τὴν λέγου Σινφουρνάραν
μὲ ἄρματα καὶ κάθετον εἰς ἄλογον, μιὰν φάραν,
τοῦ Πέρου ἡ πολιτικὴ ἡ κοπελομισκάρα
καὶ κάθετον εἰς τ' ἄλογον ὡσὰν χοντρὴ γαδάρα.
καὶ κείνη δποῦ γλύτωσεν ἐκ τὴν οὐρὰν τ' ἀγγέλου,
κ' ἡ Γιάκουμα τοῦ ΤΖουρτΖουνᾶ δποῦ καλὸν τοῦ θέλουν,
τὸ πῶς νὰ ποίσῃ ἀνδραγαθιὰν, πολλαῖς τὴν παραγγέλλαν.
ἦλθε καὶ ἡ ΤΖαβούλαινα μὲ τὸ φαρὶν τὸ μαῦρο
καὶ 'πιλαλεῖ μετὰ θυμοῦ σὰν θυμωμένον ταῦρον.
ἐφώναΖεν καὶ ἔλεγεν „χαρὰς τὴν θέλω ναῦρω,
νὰ τὴν ἐδώσω θάνατον ἢ σήμερον ἢ αὖρο."
καὶ ἡ Μανοῦλα ἔφτασε τοῦ Νίκολο 'Αμπράμω,
μὲ βισταμέντα κ' ἤρχετον ἀπὸ τὸν ἄμμον ἄμμον·
μὲ τὸ φαρὶν καὶ φώναΖε „λαργᾶτε θὲ νὰ δράμω,"
καὶ κείνη ἐγκρεμνοβόλησε ἐκεῖ πέρα τὸν ἄμμον.
ἐπέσωσε μὲ τὸ φαρὶν τ' 'Αντώνη ἡ γυναῖκα,
καὶ ἔσυρνε μὲ τὸ φαρὶν ἀποπίσω της δέκα,
τὴν συντροφίαν τῆς κερᾶς χαμαὶ μοῦ τὴν ἐθέκαν.
ἐγκρέμνισέν την τ' ἄλογον καὶ λακτοπάτησέν την,
πεΖεύει Κουταγιώταινα καὶ ἐξερμάτωσέν την.
φέρνουν νερὸν, δροσίΖουν την, ὅλην καὶ βρέχουσίν την,
ὁρίΖει Κουταγιώταινα νὰ στρέψουν εἰς τὴν χώραν,
ἡ λαβωμέναις ἡ 'λεναῖς νὰ γιατρευτοῦν 'ς τὴν ὥραν,
κ' ἡ ἄλλαις νὰ 'ψηκεύσουσι τὴν κερὰν τὴν πριώραν.

(reliqua non comparent.)

---

690 ἄλογον καὶ κάθετον (verbis falso repetitis) 697 πηλαλή 698 χαρᾶς τὴν θέλω ναῦρο 700 νικολω (sine acc.) 703 ἐκειπέρα uno voc. 705 κ' ἔσυρνε 707 λοκοπατησέν τιν 711 οἱ λαβομένες οἱλενὲς 712 κ' οἱ ἄλλες — Bursiano carmen ab ipso poeta v. 674 finitum esse videtur, ceteris ab aliena manu additis.

ΠΕΡΙ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΝΑ ΜΗΝ ΠΑΡΗΙ ΚΟΡΙΤΣΙ.

Ἄρχοντες πλούσιοι καὶ πτωχοὶ, πατέρες καὶ μητέρες,
καὶ συγγενεῖς ὁπῶχετε ὕπανδραις θυγατέρες,
περιττοπλεὸν ἡ κορασιαῖς ποῦ θὲ νὰ 'πανδρευτῆτε,
γροικήσετε τὰ λόγια μου καὶ κάμε νὰ φρονῆτε,
ὅτι ἐσεῖς τὰ μέλλοντα τοῦ κόσμου τὰ δὲν πράξῃ
οὐδὲν ἠξεύρω νὰ τὸ 'πῇ οὐδ' ἄλλην νὰ διατάξῃ·
μόνον ἐγὼ ὁ πολυπαθὴς ὁποῦ ἤκουσα καὶ ξεύρω
ἐσᾶς ὁποῦ εἶσθεν ἄμαθοι, θέλω τα νὰ τὰ φέρω,
μάλιστα ὁποῦ ἔμαθα ἀπὸ τοὺς ποιητάδες
ὁποῦ ἔπραξαν ἀπὸ καιρὸν τοῦ κόσμου ταῖς γλυκάδες.
λοιπὸν παρακαλῶ σάς το, καλογροικήσετέ το,
κι ἂν ἔναι 'μπορεσάμενον, ἐκ στήθου μάθετέ το,
ἐτοῦτο τὸ ἐξήγημα ὁποῦ ἔγραψα σὲ ῥῆμα,
κι ἂν ἓν καὶ λέγω ψέματα, ὅλοι μὲ 'πέτε κτῆμα,
εἰπέτε με „ἀνάθεμα ἐσένα, τ' ὄνομά σου,
ἐσένα καὶ τὴν τέχνην σου καὶ μὲ τὸ μάθημά σου."
κι ὅποια τῆς φαίνεται κακὸ, ἂς βήξῃ νὰ γροικήσω,
κ' ἐγὼ διὰ τὴν ἀγάπην της πλέον νὰ μὴν 'μιλήσω.
λοιπὸν, ἄρχοντες, νὰ τὸ 'πῶ, κι ὅποια θέλει ἂς χολιάσῃ,
κι ὅποια μὲ 'βρίζει μέσα της, Χριστὲ, νὰ μὴν χρονιάσῃ.
ὅποια ζηλέψῃ σὲ φλουριὰ, σὲ ῥοῦχα, σὲ λογάρι,
καὶ γέρον νὰ καταδεκτῇ, ἄνδρα νὰ τὸν ἐπάρῃ,
νὰ τὴν ἰδῶ, νὰ δέρνεται μὲ δυὸ μαῦρα λιθάρια,
καὶ νὰ τὴν κάψῃ κ' ἡ φωτιὰ, τοῦ ἅι Ἀντωνιοῦ ἡ λάβρα,

Editur nunc primum e cod. theol. Vindob. fol. 129^{b} sq., ubi titulus deest, quem e codicis indice sumpsi, quamquam me iudice melior foret inscriptio περὶ κορασίου νὰ μὴ πάρῃ γέροντα.

3 cf. v. 169 5 sq. scripturam turbatam esse censeo 12 ἐκ τύθου 20 'βρίζει pro ὑβρίζει: Cor. Ἄτ. II s. v. ὑβρ. 23 τὸν 24 ἁγίου

εἰ τύχῃ μάνα κι ἀγαπᾷ ἢ συγγενὴν καὶ κύριν,
νὰ τοὺς ἰδῶ νὰ κολυμποῦν σὲ βοῦρκα σὰν οἱ χοῖροι,
διατί λυμπίζονται εἰς φλουρὶν, σὲ πλοῦτος κ' εἰς ἀμπέλια,
καὶ συμπωλοῦν τοῦ γέροντος ταῖς γλύκαις καὶ τὰ μέλια,
τὴν νεότην καὶ ταῖς ἐμμορφιαῖς, τὰ δροσερὰ τὰ κάλλη,
ἐπούλησαν τοῦ γέροντος διὰ τὰ φλωριά του πάλι.
διὰ τὸ πολὺν τ' ἀντίπροικο καὶ ῥοῦχα ὁποῦ δίδει,
παίρνει τὴν νεὰν ὁ γέροντας καὶ τρῷ την σὰν ἀπίδι,
ἐκεῖνον τὸ γλυκώτατον τ' ἄνθος τῆς παρθενίας,
τὴν γλύκαν τῆς γλυκότητος, τῆς ἐρωτοκρατίας,
καὶ τοῦ δενδροῦ τ' ὀπωρικὸ τ' ἀνάθρεφεν ἡ κόρη
μὲ προσοχὴ καὶ μὲ τιμὴ, κι ἀνάθρεφ' ὅσον 'μπόρει.
ηὗρεν ὁ γέρος ὥριμον τ' ἀπίδι καὶ δροσίστη,
καὶ τὸ κλαδάκιν τοῦ δενδροῦ ἀπὸ τὸν τόπον σχίσθη,
καὶ στάξασιν τὰ φύλλα του δρόσον ὁποῦ ἐγέμαν,
ὁμάδι μὲ τῆς παρθενιᾶς τὸ τιμημένον αἷμαν.
καὶ στέκω καὶ θαυμάζομαι τὸ θαύμασμα τὸ μέγα,
πῶς ἐδυνήθη κ' ἔκοψεν ἡ μαραμένη βέργα
τῆς παρθενιᾶς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐνοστιμάδα,
τῆς ἐρωτιᾶς τὴν δύναμιν πῶγεμε τὴν γλυκάδα.
κι ἀπήτις ἔφα μισὴ φορὰ τὸ ζαχαράτο μέλι,
ἀπὸ τὸν κόπον τὸν πολὺν ἔμεινε σὰν γυψέλη,
καὶ πλεὸν οὐδὲν δυνήθηκεν τὸ μέλι νὰ τὸ στύψῃ,
ὅτι ἔπεσάν του τὰ νεφρὰ καὶ δὲν 'μπορεῖ νὰ σκύψῃ,
ἀτόνησε καὶ δὲν 'μπορεῖ τάχα ὡσὰν νὰ σκάπτῃ,
ἀγκομαχεῖ συχνὰ συχνὰ, καὶ ἡ καρδιά του ἅφτει.
ῥωχαλίζει ὡς ἀγριόχοιρος καὶ βρυχημὸν καὶ ῥόχη
ἀγκομαχεῖ ὁ κακότυχος σὰν νά 'τρεχε σ' ἐγδόχη,
ἀγριόνει καὶ τὰ μάτια του σὰν ψοφισμένου σκύλου,
ἀφρίζει καὶ τὸ στόμα του ὡσὰν λυσσιάρη σκύλου,
ἀνατριχοῦν τὰ γένεια του καὶ τρίζουν σὰν * χηναίου.
τὰ 'δόντια του ἐκ τὰ γερατιὰ δὲν ἔχουν τί σοῦ λέγουν,
καὶ δὲν τὸ γνώθει ὁποῦ γροικᾷ τοῦ γέροντα κανάκια
πῶς εἶναι πούπετις πικρὰ πλεὸν παρὰ φαρμάκια.
καὶ πῶς νὰ σᾶς διηγηθῶ εἰς τ' ἀγκαλιάσματά του;

25 ἡ τύχη 31 διατατοπολὴν τουντίπρικο, cf. 68 38 κλαδάμιν, si recte legi 40 τὴν παρθενίαν 46 ἔμειναν 50 αὔτη 51 καὶ ῥ. 55 χΐναίου, ἐχίνου dubitanter Bursianus 58 παρὰ τὰ

ἄνοστα καὶ κακόχνωτα εἶν' τ' ἀγκαλιάσματά του;
καὶ τὰ παιγνίδια του ψοφοῦν σὰν νύκτα μαυρισμένη.
καὶ ποιά 'ναι κείνη ποῦ 'μπορεῖ νὰ βλέπῃ, νὰ 'πομένῃ
ὀληνυκτὶς ποῦ δὲν ψηφᾷ, μόνον ποῦ ῥωχαλιάζει;
κ' ἡ κόρη σήτα τὸν γροικᾷ, πλήσκει καὶ τικτικιάζει·
καὶ τὸ ταχὺ σηκόνεται, λέγει της „ἄμε, 'ντύσου,
βάλε τὰ ῥοῦχα τἄμορφα, ἀγάπη μου, στολίσου."
καὶ τὸ λοιπὸν στολίζεται τὸ ταπεινὸ τρυγόνι
τ' ἀντίπροικο τοῦ γέροντος καὶ δείχνει σὰν παγώνι·
κι ὡσὰν ἰδῇ τὸν ἄνδρα της, πλήσκει καὶ καλοντόνει,
κ' εἰς μιὸν ταχὺ μετανογᾷ ὡσὰν τ' ὀξὺ λιμόνι.
γροικᾷς καὶ λέγει μέσα της „κακὸ ῥιζικὸ ὁποῦ 'χα!
τί τὄθελα τ' ἀντίπροικο καὶ τὰ πολλὰ τὰ ῥοῦχα;"
εἴ τε κι ἂν ἔναι φρόνιμῃ, μὲ τοῦ καιροῦ τὸ θάῤῥος
καὶ λέγει πάντα μέσα της „μήνα τὸν πάρῃ ὁ Χάρος,
καὶ τότε μὲ τὰ ῥοῦχά του καὶ μὲ τὰ ἐδικά μου
νὰ πάρω ἕναν νειούτσικον εἰς τὸ πλευρὸν κοντά μου."
παρηγορᾶται ἡ ἄτυχος μὲ τοῦτα καὶ μ' ἐκεῖνα,
'ς τὸν Χάρον ἔχει θαῤῥετὰ, 'ς τὸ φθιάρι, 'ς τὴν ἀξίνα,
καὶ νύκτα 'μέρα καρτερεῖ, 'ς τὸν Χάρον ἔχει ὀλπίδα,
μήνα τὸν κόψῃ 'ξαφνικὰ ἡ λοιμικὴ ψιλίδα.
λοιπὸν ἂν λέγω ψέματα ἢ γράφω παραμύθια,
'ρωτᾶτέ ταις ὁποῦ ἔπαθαν νὰ 'ποῦσιν τὴν ἀλήθειαν.
καὶ πῶς νὰ σοῦ 'ξηγοῦμαι 'γὼ τοῦ γέρου τὰ μαρτύρια
καὶ τὴν πολλὴν ἀδυναμιὰν, τοῦ πόθου τὰ μυστήρια;
δὲν δύνεται 'ς τὸ φυσικὸν, μόνον εἰς ταῖς λουλάδες,
φιλεῖ, τζιμπᾷ, μαλάσσει την, καὶ κάμνει μελανάδες.
λοιπὸν γροικήσετε καλὰ τὸ φυσικὸν τί θέλει
κ' ἡ νεότης πῶς ὀρέγεται νὰ τρῴ συχνὰ τὸ μέλι.
ἔκλινεν κάτου τὴν κορφὴν κ' ἡ ῥίζαις ἀποβγῆκαν,
καὶ πλέον οὐδὲν δύνεται 'ς τὴν κοσμικὴν τὴν γλύκαν.
καὶ στέργει ὁ κακότυχος μὲ πίκρα νὰ ζηλεύῃ.
γροικῶντα πῶς δὲν δύνεται τὴν φύσιν νὰ δουλεύῃ,
κάθε πουρνὸ σηκόνεται ἡ κόρη χολιασμέμη·

---

60 ἄνοπα 61 ἠκταμαυρισμένη, em Bicelas 70 descripseram e codice τὸ ξυ$^{\chi}$μένη, sed vix dubitaverim quin rectam scripturam coniciendo invenerim 80 ψαλίδα ci Bursianus

σὰν νἄτρωγε ῥοδόμηλα, στέκει ἀπομουδιασμένη,
ἀνάπλεκη, ἀνορδίνιαστη, κρέμονται τὰ μαλλιά της,
καὶ στέκει μὲ τὸν σκόντουφλον, 'βρίζει τὴν φαμελιάν της,
'βρίσκει ἀφορμὴ καὶ λέγει της καὶ δέρνει τὴν κοπέλαν,
λέγει της „πῶς δὲν ἔπλενες, βρωμοῦσσα, τὰ σκουτέλα;"
ἐβγάνει τὸ καλήγι της καὶ 'ς τὴν κορφὴν κτυπᾷ την,
„ἄγωμε, στρῶσε γλήγορα τὸ βρωμερὸν κρεββάτι."
πάντα μουγκρίζει μοναχὴ καὶ μὲ τὸ σκούτοφλό 'ναι,
τὸ σπήτι ἂν ἔναι σπαστρικὸ, λέγει „ἀσάρωτό 'ναι,"
φωνάζει „σύρε, φέρε μου, μωρή, γοργὸν τὴν ῥόκα
καὶ τ' ἀλεξανδρινὸν σκουλὶν ἐκεῖνο τὸ σὲ δῶκα."
τρέχει κοπέλα, φέρνει το, κι ἂς λησμονᾷ τ' ἀδράκτι,
κρούει κλωτσιά, 'γκρεμνίζει την κάτω 'ς τὸν καταῤῥάκτην.
μὲ τὰ κατσιὰ δικάζεται, μαλόνει μὲ τ' ἀρνίθια,
τοῦτο δὲν λέγω ψέματα, νὰ λέγω παραμύθια.
καὶ τούταις ὅλαις ταῖς χολαῖς, ὅλαις ταῖς φθαίγει ὁ γέρος.
ὦ κύριε, ποῦ τ' ἀνάγκασεν νὰ μὴ ἰδῇ τὸ θέρος,
ὦ κύριε, δεῖξε θάμασμα εἰς τοὺς προξενητάδες,
ὁπὤδοσαν τοῦ γέροντος τὴν νεὰν διὰ ταῖς ἰντράδες·
ὅποιος θυμήθη πρωταρχῆς τούτην τὴν ὑπανδρείαν,
ποῦ νὰ τὰ φᾶν τὰ κρειάτα του ἀρκοῦδες καὶ θηρία.
καὶ τίς τὸν ἐπροξένησε ποῦ νᾆχε φᾶ φαρμάκι,
ὁπὤσμιξε τὸν κόρακα μετὰ τὸ τρυγονάκι;
τίς ἦτον 'πῶ προξένησε τὸ βρωμερὸ τὸ σκόρδο
μὲ τ' ἄσπρον τὸ τριαντάφυλλον καὶ μυρωδάτον ῥόδον;
τίς ἦτον 'ποῦ τὴν ἔσμιξε τὴν ἀγριοτζουκνίδα
μ' αὐτήνην τὴν ῥοδόμνοστην καὶ γλυκοκορασίδα;
νὰ κάψῃ ὁ θεὸς τὰ ῥοῦχά του καὶ τὰ φλωριά του ὁμάδι,
καὶ νὰ τὸν κάψῃ καὶ κακὸν θανάτου ἀμπελοκλάδι.
τότε γουργὰ νὰ τὤκουσα, ἀτός μου νὰ τὸ εἶδα
νὰ τὸν ἐπάρῃ ὁ δαίμονας 'ς τὸν ᾅδην διὰ μερίδα,
διατί ἔπρεπ' ὁ κακότυχος καλόγερος νὰ γένῃ,
νὰ ξεδουλεύῃ τὴν ψυχὴν πολὺ μαγαρισμένη·
ἔπρεπέ τον νὰ φόρεσε μαντὶ καὶ καμηλαύκι
καὶ ῥάσινον 'ποκάμισον, διὰ τὴν ψυχὴν νὰ πάσχῃ,
νὰ φᾷ τὸ πρικοφάρμακον ἀντάμα μὲ τὸν πόνον,

---

113 ἐθυμήθη 123 ἀτίμου 128 ψυχὴν ἀπάσχη

διατί ἔφθειρε τῆς κορασιᾶς τὸν ζαχαράτον κλῶνον,
τοῦ πόθου ταῖς ξεφάντωσες, τῆς νεότης ταῖς τρομάραις
ἔφαγεν ὁ ἀχρόνιστος δίχως χαραῖς κι ἀντάραις.
ἐτοῦ μὲ σφάζει τὸ λοιπὸν καὶ συμπονῶ καὶ κλαίγω,
θυμούμενος συχνοτρομῶ καὶ ὅλος μέσα τρέμω.
λοιπὸν τὸ δίκαιον κάμνει με νὰ λέγω καὶ νὰ γράψω
καὶ νὰ τὸ 'πῶ ὅλο φανερὰ καὶ νὰ μηδὲν τὸ πάψω.
τί σὲ 'φελᾷ, βεργόλυγη, νἄχῃς τὸν γέρον ἄνδρα,
νὰ τὸν θωρῇς ὀλόψαρον σὰν τράγον εἰς τὴν μάνδρα,
νὰ στάζῃ ἡ μύξα του συχνὰ ὡσὰν τῆς προβατίνας,
καὶ νὰ 'ξογμπιάζῃ ἡ ῥάχη του σὰν τὸν λαιμὸν τῆς χήνας,
νὰ τὸν γροικᾷς ὀληνυκτὶς νὰ βήχῃ σὰν τὴν αἶγαν;
ἄδικον ποὖτον εἰς ἐσὲ, κρίμα πολὺ καὶ μέγαν·
ἀτή σου κρῖνε τὸ λοιπὸν τοῦτο τὸ καταλόγιν,
ἂν καί 'πρεπε ῥοδόμνοστης τέτοιον γεροντολόγιν,
εἰς τέτοιον ἀπάνθρωπον καὶ τέτοιαν συχασία!
ἄδικον ποὖτον εἰς ἐσὲν καὶ ἀδικοκρισία
'ς τέτοια κάλλη σὰν αὐτὰ καὶ τόσαις εὐμορφάδες,
ὁπὦχει τὸ κορμάκι σου, μὲ τόσαις ἐγλυκάδες.
ἄφες τον τὸν συχαντερὸν εἰς τὴν κακήν του ὥραν,
ποῦ νἄβγαλεν εἰς τὸ κορμὶ τὸ γρόσιμαν καὶ ψώραν,
ἔπαρε ἕναν νεούτσικον ἔτσι ὡσὰν ἐσένα,
νὰ σφικτοαγκαλιάζεσθε καὶ νᾆστ' ἀγαπημένα,
καὶ νὰ γροικᾷ ἡ καρδίτσα σας τοῦ πόθου τὴν ἀγάπην·
διατί οἱ νέοι ἂς χαίρωνται κι ὁποῦ γροικάει ἂς βλέπῃ,
νὰ στάζῃ ζαχαρόδροσον σὰν τὤμορφον σταφύλι,
νὰ πιπιλίζῃ ἕνας τἀλλοῦ τὸ στόμα καὶ τὰ χείλη,
'ς τὴν κοσμικὴν ἐπιθυμιὰν νᾆστεν συχνὰ δοσμένοι,
'ς τοῦ πόθου τὴν γλυκότητα πάντοτ' ἀγκαλιασμένοι,
τὰ μέλη σου νὰ γαργαλοῦν, νὰ δράμῃς καὶ νὰ πιάσῃ,
νὰ δροσιστῇ ἡ καρδοῦλά σου, ὅλη ν' ἀγαλλιάσῃ,
νὰ ῥαθυμᾷς ἐκ τὴν χαρὰν καὶ νὰ μηδὲν χορταίνῃς,
κ' ἐκ τῆς χαρᾶς γλυκώτατην τὴν χάριν νὰ λαμβάνῃς.
τοῦ νεούτσικου τὸ φίλημα καὶ τ' ἀγκαλιάσματά του
'μοιάζουν 'ς τ' Ἀπρίλη ταῖς δροσιαῖς, τ' ἄνθη καὶ τὰ καλά του.

133 ἐτοῦ servandum esse duxi τὸ factum est in cod. ex μὸ 139 μίζα 150 γρόσιμαν quid sit nescio 152 νᾶστεν 156 πῇ πιλήζει ἑνὸς, em Bicelas et Bursianus 162 γλυκώτατην scr., τὴν γλυκότητα cod.

μυρίζουσιν τὰ χνῶτά του ὡς κιτρολεμωνίτσι,
καὶ τὸ κορμὶ τὸ ἔμορφον ὡς δροσερὸ ἀγκουρίτσιν,
ἐκεῖνο ὁποῦ ὀρέγεστεν καλὰ καὶ ἀγαπᾶτε.
τί νὰ σᾶς λέγω τὰ πολλά; ἂν μὲ καλὰ γροικᾶτε,
περιττοπλεὸν τοὺς ἄνδρες σας, διατί τοὺς ἀγαπᾶτε,
κάμε νὰ τοὺς διαλέγετε, νὰ μὴν μετανογᾶτε,
μόνον διὰ τὸ γλυκώτατον τοῦ πόθου τὸ βοτάνι,
ὁπῶναι πρὸς τὴν ἐρωτιὰν παρέτοιμον, καὶ πιάνει·
πρέπει λοιπὸν ἡ καθεμιὰ διὰ νὰ καλοδιαλέγῃ,
διατί πολλαῖς καὶ βλαστημοῦν τὴν μοῖράν ταις καὶ κλαίγουν,
τὴν ὥρα ὅπου γεννήθησαν πάντα τους ἀτιμάζουν,
ἀναστενάζουν, θλίβονται, μέσα τους πάντα ʽβρίζουν.
ἔπρεπε νὰ τὴν κλαίγουσιν ὡσὰν ἀποθαμένη,
νὰ τὴν λυπᾶται ὁ καθεεὶς τὴν κακοπανδρεμένη.
λοιπὸν παρακαλῶ σάς το, κάμετε νὰ φρονῆτε,
μὴν πλανεθῆτε σὲ φλωριὰ, τὴν νειότην νὰ πουλῆτε,
ὅτι ἂν ἦτον ʼμπορεσάμενον ἡ νειότης νὰ πουλιέται,
στέργω, κανένας γέροντας ʼς τὸν κόσμον νὰ μὴν ἦτον,
στέργω, τὸν βιόν του ἔδιδεν, νὰ * μνήσῃ μὲ τὸ ἱμάτι,
μόνον νὰ ἐξανάνειόνε τὸ παλαιὸν δερματάκι.
λοιπὸν καὶ σεῖς τὴν νειότην σας χαίρεστεν ὥστε ζῆτε,
καὶ ʽβρέτε νέους σὰν ἐσεῖς, καλὰ συντροφευτῆτε.
καὶ κεῖνος ʽποῦ σᾶς ἔπλασεν ἔχει τὴν μέριμνά σας
νὰ σᾶς χορτάσῃ τἀγαθὰ, βλέποντας τὰ καλά σας,
ὅτι ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σᾶς θέλει θεραπεύσει,
πᾶσα καλὸ ʼς τὸ σπήτιν σας νὰ ʼδῇς νὰ περισσεύσῃ.
ὅσοι τʼ ἀκούγωσιν καλὰ, θέλουσιν κάμει κάλλια
νὰ βλέπουν νὰ προσέχωνται τοῦ γέροντος τὰ σάλια,
νὰ μὴν ζυγόνουσιν πολλὰ ʼς τοῦ γέροντος τὸ βρῶμα,
ὅτι ὅλος ὁ κακότυχος ἔναι κοπριὰ καὶ χῶμα·
καὶ ὅταν ἔλθῃ νὰ γενῇ χρονῶν ἑβδομηντάρης,
χάνει τὸν νοῦν, τὸν λογισμὸν, γίνεται δαιμονιάρης,
ὅτι ὅσον γεροῦν οἱ γέροντες, ὅσον καιρὸς διαβαίνει,
τόσον ἐκ τὸ κεφάλιν τους ὁ μυαλὸς φυραίνει.

---

168 ἅμω 175 ὥραν et ἐγενν. 190 fort. ʼδῇ 197 γεροῦν paronomasiae causa dictum est pro γηροῦν. 198 ξηραίνει cí Bursianus.

ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ ΤΟΥ ΤΙΜΗΜΕΝΟΥ ΓΑΔΑΡΟΥ.

Ὁ γάδαρος ὁ ταπεινὸς καὶ περιφρονημένος
καὶ πάντα κακοῤῥίζικος ἔτυχεν εἰς αὐθέντη
πτωχὸν καὶ κακομάζαλον, κακὰ δυστυχισμένον·
ποτέ του δὲν ἐχόρτασεν, ποτέ του οὐκ ἀναπαύτη.
ἀλλ' ὅμως τάχα καὶ ποτὲ λαμπρὰ ἡμέρα ἦτον,
ἀπέστρωσαν, ἀπόλυσαν τὸν γάδαρον ἐκεῖνον,
τάχα νὰ παρακοιμηθῇ, κἀμπόσον ν'ἀνασάνῃ
ἀπὸ τὸν κόπον τὸν πολὺν καὶ τὴν ταλαιπωρίαν,
κ' ἐκεῖ παραβοσκίζετον κοντὰ πρὸς τὸ ῥυάκιν.
ὁ λύκος μὲ τὴν ἀλουποῦ ἤρχονταν κυνηγῶντας,
εὑρίσκουσιν τὸν γάδαρον καὶ καλοχαιρετοῦν τον·
„καλῶς σ' ηὕραμεν, γάδαρε αὐθέντη. καλῶς κάμνεις;
καλῶς ποιεῖς καὶ χαίρεσαι; καλῶς τὸ ἀμπουκόνεις;
ἐμεῖς ἀκόμη νηστικοὶ εἴμεσθεν ἕως τώρα·
τί νὰ ποιήσωμεν κ' ἡμεῖς ὡς διὰ νὰ προγευτοῦμεν;“
ὁ δὲ ἰδὼν ὁ γάδαρος αὐτούς, τριγύρω στέκουν,
καὶ τί λαλοῦσι πρὸς αὐτὸν καὶ πῶς τὸν παραβλέπουν,
ἐνόησεν ὡς φρόνιμος τὰ μέλλοντα γενέσθαι,
καὶ τὸ φαγὶν ἐστάθηκεν, κακὰ ἀναστενάζει,
ἀπηλογεῖται πρὸς αὐτοὺς μετὰ πολλῶν τῶν ἄλλων,
καὶ τοῦτο τὸ ἐφεύρεμαν μετὰ.πολλῶν τοὺς εἶπεν·
„ἐγὼ ταλαίπωρον πτωχὸν ζῶον εἶμαι τοῦ κόσμου,
εἰς τὸ κορμί μου δὲν ἔχω κρέας ἀλλ' οὐδὲ αἷμα,
κλονίζομαι νὰ περπατῶ, τρέμω νὰ θέλω πέσει,
καὶ ὁ αὐθέντης ὁ πικρὸς ὁποῦ ἐμέναν εἶχεν

Editur nunc primum e cod. Vindob. 244. 5 καὶ τάχα 13 καὶ scr., καλῶς τὰ 21 καὶ τοῦτου (cum rasura) τὸ ἐφεύρεμαν μετὰ πολλοὺς τρὺς λόγους εἶπεν

κανεὶς οὐδὲν τὸν ἔσφαλεν νὰ μὴν τὸν θανατώσῃ.
κ᾽ ἐγὼ θωρῶ τὸ κάλλος σας, τὴν ὡραιότητάν σας,
τὴν παίδευσιν καὶ φρόνεσιν τὴν ἔχετε ᾽ς τὸν κόσμον,
καὶ θέλω ν᾽ ἐγλυτώσετε, νἄχετε τὴν ζωήν σας·
καὶ φύγετε πολλὰ γοργὰ, ὅτι αὐτὸς βιγλίζει·
ἔχει καὶ σκύλους δυνατοὺς, τριάκοντα καὶ πλέον,
ζαγάρια, βαρύσκυλους, ζαγαρογυρευτάδες,
λαγωνικοὺς χοντρόσκυλους ἀπὸ τὴν Λουμπαρδέαν·
πάντες διασκορπίζονται ἐν μέσῳ τοῦ δρυμῶνος
ὡς ζάγανοι καὶ σταυραητοὶ, ξιφθερογυρευτάδες,
ὅταν θελήσῃ νὰ ἐβγῇ, νὰ πᾷ νὰ κυνηγήσῃ,
καὶ τὰ βουνὰ συντρίβονται, τὰ ὄρη συντρομάζουν·
ἀρκούδαις, ἀγριόχοιροι, λέοντες καὶ παρδάλοι
καὶ τἆλλα πάντα καθ᾽ ἑξῆς μικρά τε καὶ μεγάλα,
μεγάλην θνῆσιν πολεμεῖ εἰς ἅπαντα τὰ ζῶα.
λοιπὸν εἰ θέλετε τοῦ ζῆν, φύγετε, μὴν σταθῆτε.“
ταῦτά ᾽λεγεν ὁ γάδαρος ὅπως τοὺς δελεάσῃ
καὶ φύγουσιν καὶ λυτρωθῇ αὐτὸς ἀπὸ κινδύνου·
ἡ δὲ ἀλώπηξ πονηρὰ οὖσα καὶ μηχανοῦργος
οὐκ ἔλαθον αὐτὴν (ψευδεῖς) καὶ τοῦ γαδάρου λόγοι,
(ὡς) ψευδοτέχνοις ῥήμασι τούτους καταφοβεῖται,
βουλόμενος τούτους φυγεῖν καὶ ἐλευθερωθῆναι.
ἡ δ᾽ ἀλουποῦ εὐθὺς (σοφῶς) τὸν γάδαρον ἐλάλει·
„μηδὲν ξυλοσοφῇς πολλὰ ὅτι χωριάτης εἶσαι,
βάναυσος καὶ ἀπαίδευτος, χοντρὸς καὶ ψευδολόγος,
ὄντως πρέπει σε, γάδαρε, γάδαρον νὰ σὲ λέγουν.
φρόνιμος ἦτον ἄνθρωπος καὶ πρὸς τὴν θεωρίαν
τὴν ἔχεις εἰς τὰ ἄλλα σου ἐπάνω εἰς τὸ κορμί σου·
ὅλα ᾽ναι παρασουλικὰ μετὰ τῆς θεωρίας.
μὰ τὴν ἀλήθειαν οὐδαμῶς θέλω τὸ ὄνομά σου·
ἀκούω ὅτι βάρβαρος, πολλὰ χοντρὸς ὑπάρχεις.
ἐγῷμαι ἀστρονόμισσα, ἐγῷμαι καὶ μαντεύτρια,
ἐγὼ τὸν νομοκάνονον ἐξεύρω τον ἐκ στήθου·
ἐγῷμαι διδασκάλισσα τῆς γνώσεως ἁπάσης.

---

29 διαναἐγλιτόσετε 36 θελήσιναεὔγεῖ 45 ἔλαθεν ψευδεῖς deest 46 (ὡς) addidi ψευδότεχνοι εἰς 48 σοφῶς addidi 54 παρασουλικὰ quid sit nescio 58 τύθου

καὶ σὺ γελᾷς μας φανερὰ μέσα 'ς τὸ πρόσωπόν μας.
μὰ τὴν ἀλήθειαν, πρέπει σε μεγάλως παιδευθῆναι·
ἀλλ' ἐπειδὴ σαι ἀπαίδευτος, ὡς φαίνεται τὸ πρᾶγμα,
γράμματα οὐ μεμάθηκας καὶ παίδευσιν οὐκ οἶδας,
διὰ τοῦτο πρέπει σε λοιπὸν ὅπως ἔχῃς συγγνώμην.
λέγω σε οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν, μάθε νὰ συντυχαίνῃς·
ψέμαν οὐδὲν εἰπῇς ποτὲ, ἀλήθειαν λέγε πάντα,
νὰ ἔχῃς καὶ προτίμησιν, ἀγάπην παρὰ πάντας,
νὰ ἔχωμεν κ' ἡμεῖς μισθὸν εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον·
θωροῦμεν ὅτι ῥιζικὸν καλὸν καὶ τύχην ἔχεις
καὶ μεθ' ἡμῶν εὑρέθηκες νὰ τιμηθῇς μεγάλως,
καὶ νὰ σὲ μαθητεύσωμεν, νᾆσαι διατιμημένος·
ἂν τό 'χῃ καὶ ἡ φύσις σου καὶ παίδευσιν νὰ μάθῃς,
χαρὰ 'ς ἐσὲν, χαρὰ 'ς ἐμᾶς διὰ τὸν μαθητήν μας.
καὶ ἂν ἰδοῦμεν προκοπὴν τὴν πρέπουσαν νὰ μάθῃς,
νὰ συντυχαίνῃς φρόνιμα καὶ καλοπαιδευμένα,
νὰ σὲ χειροτονήσωμεν, νᾆσαι ἀποκρισιάρης,
εἰς τὰς βουλάς μας νὰ χωρῇς, εἰς ὅλας μας τὰς πράξεις.
ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ λυτρωθῇς ἐκ τὸν ὠμὸν αὐθέντην
ὁποῦ σὲ καταμάρανεν ἀπὸ πολὺν τὸν κόπον,
νὰ γένῃς σύντροφος ἡμῶν, 'ς ἀξιά σου καὶ τιμή σου.
καὶ νὰ περάσωμεν ὁμοῦ τὴν θάλασσαν τὴν βλέπεις,
νὰ πᾶμεν 'ς τὴν ἀνατολὴν εἰς τὸν καλὸν τὸν τόπον,
καὶ νὰ σ' ἐλευθερώσωμεν ἐκ τὸν πικρὸν αὐθέντην
ὁποῦ σὲ κατεδίκασεν καὶ ἐτιμώρησέν σε,
νὰ λάβωμεν κ' ἡμεῖς μισθὸν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος."
λοιπὸν ὁ γάδαρος ἰδὼν τὰς ἀποφάσεις τούτων,
ὅτι οὐ δυνατόν ἐστιν τούτους ἀπαλλαγῆναι,
μὴ θέλων μὴ βουλόμενος ἀλλ' ὥσπερ δυναστείᾳ
ἐγένετον ὑπήκοος ταῖς τούτων συμβουλίαις·
προβλέπων δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ τὸν καθ' ἡμέραν
καὶ διαλογιζόμενος τί μηχανὴν ποιῆσαι
— καθάπερ καὶ ἐποίησεν, ὡς ἔδειξεν τὸ τέλος.
λοιπὸν ἐν τῷ αἰγιαλῷ συντόμως καταβάντες,
ἐμβάντες εἰς πλοιάριον ἀπέπλευσαν ἐκεῖθεν·
μεσάσαντες τὸ πέλαγος μετὰ καλῆς εὐδίας

---

73 διὰ Bicelas, καὶ μὲ   78 ἐμὸν   80 'ς addidit Bicelas

ἡ ἀλουποῦ ἡ πονηρὰ τοιούτους λόγους λέγει
„ἀφέντη μου, κὺρ σύντεκνε, καλὰ νὰ τὸ γνωρίσῃς,
ὅτι ἀποχωριζόμεθα τὴν σήμερον ἡμέραν,
ὡς τό 'δα ἐψὲς 'ς τὸν ὕπνον μου, βλέπω το καὶ ἐξ ὕπνου,
ἐσυννεφιάσ' ὁ οὐρανὸς, ἄνεμος θέλει ποίσει·
καὶ πρὶν νὰ σώσῃ πρὸς ἡμᾶς νὰ μᾶς καταποντίσῃ,
ποιήσωμεν τὰ πρέποντα ἐν ἐξομολογήσει.
λοιπὸν ἐσὺ, κὺρ σύντεκνε, ὡς πρῶτος ὁποῦ εἶσαι,
ἐξομολόγησιν ὀρθὴν ποίησον κατὰ πρῶτον,
καὶ μετὰ ταῦτα δὲ ἐγὼ νὰ 'πῶ τὰ κρίματά μου,
καὶ ὕστερον ὁ γάδαρος, ν' ἀκούσωμεν ἀλλήλους,
τίς ἔχει πλέον πταίσιμον, νὰ κρίνωμεν τὸ δίκαιον,
νὰ 'δῇ ὁ θεὸς τὴν κρίσιν μας καὶ τὴν δικαιοσύνη
καὶ ἐλεήσῃ καὶ ἡμᾶς ὡς πάλαι Νινευίτας,
ὡς 'Ιωνᾶν ἐῤῥύσατο ἐκ κήτους τῆς κοιλίας,
ἐλευθερώσῃ καὶ ἡμᾶς ἐκ τοῦ πικροῦ θανάτου."
ὁ λύκος δὲ ὡς ἤκουσεν μάλιστα ἐφοβήθη
καὶ τρόμος ὑπελάβετο αὐτὸν ὑπερβαλλόντως,
ὅλον μὴ γνοὺς τὸν δόλιον τρόπον τῆς ἀλωπέκου
μηδὲ τὸ ἐπιβούλευμα ὃ ἦν κατὰ γαδάρου·
ὅμως δὲ λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ λύκος εὐγνωμόνως
„πρέπει τοῦτο, συντέκνισσα, ἁπάντων τῶν πραγμάτων
πρέπει ἐξομολόγησις νὰ γένηται, ὡς ἔφης,
ἐν συνειδότι καθαρῷ, γνώμῃ ἀνυποκρίτῳ."
λοιπὸν συνωμοφώνησαν ἐξομολογηθῆναι,
λέγουν „καὶ σὺ, κὺρ γάδαρε, πῶς ἔναι ἡ βουλή σου;
πρέπει τοῦτο ποιήσωμεν ἢ νὰ χαθοῦμεν ὅλοι;"
ἐκεῖνος δὲ ἀπέγνωσεν αὐτοῦ τὴν σωτηρίαν
καὶ τὴν βουλήν του δέδωκεν ἐξομολογηθῆναι.
λοιπὸν ὁ λύκος ἤρξατο τοῦ ἐξομολογεῖσθαι,
λέγει „ἐγὼ καὶ πρόβατα, βῴδια καὶ μοσχάρια,
ἐλάφους καὶ γουρούνια καὶ πάντα ὅσα εὕρω
σκοτόνω τα καὶ τρώγω τα καὶ τἄλλα πάλε κρύβω
εἰς τὸ βουνὶν, εἰς τὸ κλαδὶν, αὔριον πάλε νἄχω.
πλὴν ἀναιβαίνω εἰς τὸ βουνὶν ὁποῦ 'ναι τὸ τζημάδι

---

96 ἡ δὲ, em Bicelas 100 pro ποίσει suspicatur πιάσει Bicelas 109 ἐλεῆσαι 111 ἐλευθερῶσαι 117 post συντέκνησα adduntur verba καὶ νομοδιδασκάλησα

καὶ κυλιοῦμαι παρευθὺς καὶ ἐξομολογοῦμαι,
καὶ γίνομαι καλόγερος, τὴν ῥάχην μοὺ μαυρίζω,
γίνομαι μεγαλόσχημος, ἡγούμενον δμοιάζω·
καὶ μεταγνώθω τὸ κακὸν τὸ πολεμῶ ʼς τὸν κόσμον,
ἄλλον οὐδὲν ἐπίσταμαι ἁμάρτημα νὰ ποίσω.“
ἀκούσας δὲ ἡ ἀλουποῦ τὴν ἀρετὴν τοσαύτην
ἐθαύμασεν, ἐπαίνεσεν, καὶ ἐσυγχώρησέν τον
καὶ ἐδικαίωσεν αὐτὸν πρὸς τὴν ἐπίγνωσίν του·
λέγει καὶ αὐτὴ πρὸς αὐτὸν ἐν ἐξομολογήσει
τὰ ταύτης πανουργεύματα καὶ τὰς διαβολίας
καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τά ʼκαμνεν εἰς τὸν κόσμον
„ἐγὼ πάντα μου πολεμῶ νὰ κλέψω ἵνα ζήσω.
αὐτὸ μὲ καθοδήγησαν ἐκεῖνοι οἱ γονεῖς μου·
μὰ τὴν ἀλήθειαν, ζῶ καλὰ, αὐθεντικὰ ʼς τὸν κόσμον·
πάντα χλωροφαγιὰν τρώγω, πάντα ʼμαι χορτασμένη.
εἰς τὰ κρυφὰ κλεψίματα καὶ τὰς ʼπιδεξιοσύνας
δμοιάζω τὴν μητέρα μου ἐκείνην τὴν ἁγίαν·
εἰς τὰ τζιλιπουρδίσματα δμοιάζω τὸν πατήρ μου.
τίποτα δὲν ἀπόμεινεν, ὅσα ʼξευραν ἐκεῖνοι,
νὰ μὴ μὲ μαθητεύσουσιν ὅλα νὰ τὰ ἠξεύρω.
ἐφεῦρα δὲ κʼ ἐγὼ πολλὰ οἴκοθεν γνώσεώς μου·
πολλὰ μὲ ἐθαυμάζονταν καὶ συνεχαίροντό μοι,
διότι ἐγέννησαν φυτὸν πολλὰ προτερημένον·
διʼ αὐτὸ καὶ μακαρίζω τους ἐκείνους τοὺς γονεῖς μου.
ὁ κόσμος καταρᾶταί με ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας,
ἡ χήραις ἡ πτωχούτσικαις κλαίουσιν καὶ λυποῦνται.
πλὴν ἡ εὐχὴ τῆς μάννας μου καὶ τοῦ καλοῦ πατρός μου
πάντοτε βοηθοῦσί με καὶ τὰ κακὰ γλυτόνω·
πόσαις φοραῖς ἐγλύτωσα ʼκ τῶν ἀρχόντων τὰ σπήτια,
ὅτι ἔχουν σκύλους δυνατοὺς, νὰ μὴ μὲ θανατώσουν.
καὶ μία χήρα ἄπορος καλὰ οὐκ ἐθεώρειεν·
εἶχεν δὲ ὄρνιθαν χοντρὴ καὶ λάλειε την καβάκαν.
αὐγὰ ἐγέννα δίκροκα χοντρὰ ὡσὰν τῆς χήνας,
καὶ μετʼ ἐκείνην ἔτρωγεν κʼ ἔπινεν καθʼ ἡμέραν·
πρὸ πάντων δὲ ἐκάθετον ἐκ τὸ πολὺν τὸ πάχος.

---

142 ἵνα Bicelas, μὴ νὰ cod.   156 χεῖρες   159 lenius esset ʼκ τὰ σπήτια τῶν ἀρχόντων

πολλὰ ἐπιβουλεύθηκα νὰ τῆς τὴ θέλω πάρῃ,
ἀλλὰ οὐδὲν ἠμπόρεσα νὰ πάρω τὴν καβάκαν.
λοιπὸν ἄκουσον τί ἔποικα ....
ἐβλέπω, περιεργάζομαι, ἔχει κάτον ἡ γραῖα,
χοντρὸν κατάκιν κόκκινον, τὴν τρίχα μου ὁμοιάζει.
ἔχει ἀγάπην εἰς αὐτὸ ὡσὰν κ' εἰς τὴν καβάκα,
τὸν κάτον διὰ τοὺς ποντικούς, τὴν ὄρνιν διὰ τ' αὐγά της.
καὶ μιὰν ἡμέραν εὕρηκα ἄδειαν, ὡσὰν μὲ πρέπει.
ὁ κάτος κάπου ἔλειπεν κ' ἐγὼ ἀντὶς τὸν κάτον
ἔρχομαι πρὸς τὴν γραῖαν .....
καὶ μὲ ταπείνωσιν πολλήν, μὲ ταπεινὸν τὸ σχῆμα,
θωρεῖ ἡ γραιὰ πῶς ἔρχομαι, ἔχει το, κάτος ἔναι,
καὶ κράζει με ἡ ἄτυχος εἰς τ' ὄνομα τοῦ κάτου
„καὶ πῶ 'λιπες, παρδίτζη μου, καὶ ποῦ 'σουν τόσην ὥραν;"
καὶ βούλετον ἡ ἄτυχος ἐκείνη ἡ λουλόγρια
νὰ μὲ ταγίσῃ τίποτες καὶ νὰ μὲ ὁμαλίσῃ,
ὡσὰν εἶχεν συνήθιον ἡ γραῖα πρὸς τὸν κάτον·
ἐγὼ καλοζυγόνω την καὶ πιάνω τὴν καβάκα.
θωρεῖ ἡ γραιὰ καὶ λέγει με „τὴν ἀδελφή σου παίζεις;"
ἐγὼ δὲ τζαγκαρόνω την ἐκείνην τὴν καβάκα,
καὶ κείνη ἐφτερούγισεν καὶ κάκα κάκα λέγει·
σηκόνω την καὶ σύρνω την καὶ σήκωμαν οὐκ ἔχει.
ἐφώναζεν ἡ ὄρνιθα κ' ἡ γραῖα ἀπ' ὀπίσω
„παρδίτζη μου, παρδίτζη μου, καὶ μὴ τὴν ἀδελφήν σου."
ἐγὼ ὑπάγω 'ς τὸ κλαδὶν κ' ἐκράτουν τὴν καβάκα,
ἐκάθισα ν' ἀναπαυτῶ, ν' ἀκούσω καὶ τὴν γραῖαν·
πολλὰ ἐκείνη ἔκλαυσεν, μεγάλως ἐλυπήθην·
πολλὰς κατάρας ἤκουσα ἀπὸ τὴν γραιὰν ἐκείνην,
πολλὰ μὲ κατηγόρησεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν.
κι ἂν θέλω λέγει τ' ἄκουσα καὶ ὅλα ὅσ' ἀκούγω,
πόσο μελάνιν καὶ χαρτὶν νὰ σώσουσιν νὰ γράψω,
ὅ,τι ἔποικα καὶ πολεμῶ ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας.
λοιπὸν τῆς γραίας μ' ἔκαψαν οἱ λόγοι κ' ἡ κατάραις

---

168 lacunam significavi, continua enim scriptura omnia cohaerent in cod. 170 κοτζάκιν, em Bicelas 172 ὄρνιθαν 175 ex versione recentiori patet huiusmodi verba supplenda esse 'γὼ καὶ κάθισα κοντά της (vel κάθομαι) 181 φαγίσῃ, em Bicelas 186 ἐνευταράκισεν, em Bicelas 186 fortasse 'σύχωμαν?

καὶ ἦλθα εἰς κατάνυξιν καὶ ἐνελογισάμην
τὰς ἁμαρτιάς μου τὰς πολλὰς καὶ τὰ κακὰ τ' ἐποῖκα.
καὶ ἀναιβάνω 'ς τὸ βουνὶν τάχα νὰ θέλω κλάψῃ
πρὸς τὰ κακὰ τὰ ἔποικα, νὰ σώσω τὴν ψυχήν μου.
καὶ δάκρυα οὐδὲν ἔχω καὶ σφίγγομαι ὀλίγο,
καὶ τὴν οὐράν μου κατουρῶ, τὰ ὀμμάτιά μου βρέχω,
καὶ εἰς τὰ 'ματοφρύδια μου κρεμάζονται οἱ κόμποι,
καὶ ὁμοιάζουν δάκρυα καὶ ἔχω μέγα θάῤῥος,
ὅτι ὁ θεὸς τὰ δάκρυα περὶ πολλοῦ τὰ ἔχει."
ὁ λύκος δὲ ὡς ἤκουσεν κατάνυξιν τοσαύτην
καὶ τὴν ἐξομολόγησιν τὴν καθαρὰν ἐκείνην,
ἐθαύμασεν τὴν σύνεσιν, μεταβολὴν τὴν ταύτης,
καὶ ὑποδέξατο αὐτὴν καὶ ἐσυγχώρησέν την,
λέγων καὶ ταῦτα πρὸς αὐτήν „κυρία μου ἁγία,
τὸν Μανασσῆν ἐνίκησας, τὴν πόρνην ἐμιμήσω,
καὶ γέγονας σὺ ὅμοιος πάλε ὥσπερ ἐκείνους,
ὁσία μου, ἁγία μου καὶ δεδικαιωμένη,
καλότυχη, καλόμοιρη καὶ δεδικαιωμένη,
.... κλαδὶν τῆς παραδείσου
νὰ ἔτυχα κ' ἐγὼ ἐκεῖ εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου.
ὄντως, κυρὰ συντέκνισσα, ἡ ἀρετή σου αὕτη
ὑπὲρ ἐμὲ ἐγένετον ἡ σεσυγχωρεμένη."
λοιπὸν οἱ δυὸ ἠστάθησαν, συγχώρησιν ἐποῖκαν,
λέγουσιν καὶ τὸν γάδαρον „εἰπὲ καὶ σύ, καλέ μου,
μηδὲν τὸν κρύψῃς ἀφ' ἡμῶν, τῆς ἀληθείας λόγον."
ὁ γάδαρος ἐστέναξεν ἐκ μέσης τῆς καρδίας
καὶ λέγει ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ἐν ἐξομολογήσει
„ἐκεῖνος ὁ ἀφέντης μου ἐβαρυφόρτονέ με
μαρούλια καὶ λάχανα καὶ ἄλλα τὰ τοιαῦτα,
κ' ἐγὼ ἀπὸ τὴν πεῖνάν μου (ὁποῦ 'χα σὰν τὸν σκύλο)
ἐγύριζα τὸ στόμα μου κ' ἐμπουκονόμην φύλλον,
ἄλλοτε μόλις ἔσωνα κ' ἐμπουκονόμην φύλλον,
καὶ ἄλλοτε οὐκ ἔσωνα καὶ ἐκοπάνιζέ με
μὲ ῥέκλαν στραβοδίκωλον τὸ κωλοκούκουρόν μου,
καὶ βέργιζεν ὁ κῶλός μου κ' ἐσυχνοπορδοκόπουν.

---

217 fortasse fuit λαμπάδα εἶσαι ἀναφτή, κλαδὶν τῆς παραδείσου, conl. versione recentiori 223 τὴν pro τὸν 228 verba ὁποῦ 'χα σὰν τὸν σκύλο supplevi e vers. rec. 232 βέργαν στραβοδίπουλον ci Bicelas

τιμὴ νἄχετ', αὐθένταις μου, αὐτὰ μὲ ἐπολέμαν
ἐκεῖνος ὁ αὐθέντης μου κ' ἀπεδυνάτουν τόσον,
ὅτι ἀπὸ τὴν πεῖνάν μου δύναμιν οὐδὲν εἶχα
καὶ τὸ βαρὺν τὸ φόρτωμαν κι ἀπὸ τὸ δόσμαν κροῦσμαν
ἔτρεμαν τὰ ποδάρια μου, ἔτρεμεν τὸ κορμί μου,
καὶ συχνοεκοντέλυσα καὶ βούλομουν νὰ πέσω.
κ' ἐγὼ ἀπὸ τοῦ φόβου μου νὰ μὴ μὲ θανατώσῃ
ἡ μύξαις νεῦρα ἐγίνονταν, ὡσὰν τὸ λέγει ὁ μῦθος.
λοιπὸν ὡς εἶδεν ὁ θεὸς τοσαύτην καταδίκην
τὴν γενομένην εἰς ἐμὲν ἐκ τὸν πικρὸν ἀφέντην,
ἐλέησέ με ὁ θεὸς καὶ ἐξαπόστειλέ σας,
τοιούτους ἄρχοντας καλούς, πρὸς τὴν ἐλευθεριάν μου.
εὐχαριστῶ οὖν τὸν θεὸν καὶ τὴν ἀντίληψίν σας,
ὅτι καὶ παίδευσιν καλὴν θέλετε μὲ παιδεύσει
καὶ γράμματα καὶ διδαχήν, κ' ἐγὼ πάλε ὡς δοῦλος
εἰς ὅ,τι μὲ ὁρίσετε γοργὸν νὰ τὸ πληρώσω."
ταῦτ' ἔλεγεν ὁ γάδαρος ὡς φρόνιμος ὁποῦ 'τον.
μὴ νὰ γλυτώσῃ ἀπ' αὐτούς, τᾆχεν ἐν ὑποκρίσει.
ἡ δ' ἀλουποῦ ἡ πονηρά, ἡ δολιοπανοῦργος,
λέγει τὸν γάδαρον εὐθὺς μὲ ἀπειλὴν μεγάλην
„τί τζαμπουνίζεις, γάδαρε, καὶ τί στραβοκωλίζεις;
στάσου ὀμπρός μας σύντομα καὶ ἐξομολογήσου,
καὶ 'πέ μας τὴν ἀλήθειαν, ὅσας κλεψιὰς ἐποῖσες.
ἄφες τὰ τζαμπουνίσματα αὐτὰ τὰ τζαμπουνίζεις.
αὐτὰ σκατὰ ποῦ λὲς εἶναι καὶ ψεματολογία.
οὐ στέργομεν, οὐ θέλομεν τοιαύτας διηγήσεις."
τότε ἰδὼν ὁ γάδαρος καὶ ὅλως ἀπελπίσας
καὶ πρὸς αὐτὰς φθεγξάμενος τοιαῦτα ἀναφέρει
„καλὰ νὰ τ' ἐγνωρίσετε, ἀφένταις ἐδικοί μου,
ἀπὸ τὸ μαρουλόφυλλον ἐκεῖνον ὅσον εἶπα,
ἄλλον οὐδὲν ἐπίσταμαι, ὁ οὐρανὸς τὸ βλέπει."
ἀκούσας δὲ ἡ πονηρὰ ἀλώπηξ οὕτως ἔφη
„καὶ τί ἄλλον ἁμάρτημαν χειρότερον 'ς τὸν κόσμον;"
ὅμως ἐδώκασιν βουλὴν τοῦ ἀποκτεῖναι τοῦτον.
ὁ γάδαρος δὲ θεωρῶν αὐτῶν τὰς πανουργίας,

---

237 fortasse fuit κι ἀπ' τὸ β. τ. φ. κι ἀπ' τὸ δοσμένον κ. 258 ποῦ λὲς Bicelas, πιλὰ

τὰς ἀδικίας τὰς αὐτῶν καὶ τὰς διαβολίας,
εἰς ἑαυτὸν ἐνόησε ποιῆσαι πρᾶγμα ξένον,
ἐπαινετὸν καὶ ἀκουστὸν, ὡς ἔδειξεν τὸ τέλος.
καὶ τί ἐμηχανήσατο, ἄκουσον καὶ θαυμάσεις,
καὶ πῶς ἐπιβουλεύεται καὶ τί ποιεῖ πρὸς τούτους.
λέγει „τὸ δίκαιον θεωρῶ· κατὰ τὸ πταίσιμόν μου
πρόκειταί μοι ὁ θάνατος, ὡς πέφυκεν ἡ κρίσις.
λοιπὸν πρὶν τοῦ θανάτου μου τὸ τάλαντον οὐ κρύψω,
μήπως καὶ κολασθήσομαι ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.
ὄπισθεν εἰς τὸν πόδαν μου χάρισμα ἔχω μέγαν,
παρὰ θεοῦ δεδώρημαι τοῦτο, οὐκ ἀπ᾽ ἀνθρώπων.
θέλω γοῦν δεῖξαι τὸ χρυσοῦν τὸ πέταλον ὃ ἔχω.
καὶ ὅστις μόνον τὸ ἰδῇ τὸ πέταλον ὃ ἔχω,
πρὶν τοῦ θανάτου μου ἰδὼν χάριν πολλὴν λαμβάνει·
ἀκούει, βλέπει καὶ μακρὰ ἡμέρας τρεῖς καὶ πλέον,
καὶ τοὺς ἐχθρούς του βλέπει τους, ἀκούει τί λαλοῦσιν,
καὶ πῶς ἐπιβουλεύονται, τί θέλουσιν νὰ ποίσουν.“
ἀκούσας δὲ ἡ ἀλουποῦ, μὴ γνοὺς τὴν πονηρίαν
τὴν τοῦ γαδάρου, παρευθὺς τὸν σύντεκνόν της λέγει
„ἀφέντη μου, κὺρ σύντεκνε, τὸ χάρισμαν ἐτοῦτο
γοργὰ ἐπιμελήσου το καὶ ἀπ᾽ ἐσὲν μὴ λείψῃ,
τοιαύτη χάρις θαυμαστὴ νὰ μὴν χαθῇ ᾽κ τὸν κόσμον,
ὅτι ἔχεις ἐχθροὺς πολλοὺς ὁποῦ κακὸν σοῦ θέλουν.“
ὁ λύκος δὲ ὡς ἤκουσεν τῆς ἀλουποῦς τοὺς λόγους
καὶ πῶς καὶ τὴν συγκρότησιν ἐπίστευσεν εὐθέως,
καὶ λέγει πρὸς τὸν γάδαρον „γάδαρε, δεῖξέ μέ το.“
καὶ λέγει ὁ γάδαρος εὐθὺς μετὰ χαρᾶς „αὐθέντη,
ἀνέβα εἰς τὸ πόδωμα κ᾽ ἐκεῖ νὰ σὲ τὸ δείξω,
καὶ κάτσε ἀνακούρκουδα καὶ ᾽ς τὰ ἐμπρός σου σκόπει.
μηδὲν πατῇς τὸ πόδωμαν ἐπάνω οὐδὲ ὅλως,
ἄνοιξε τὰ ὀμμάτια σου, γρίλωσ᾽ τα ὅσον ἔχεις,
μὴ πάγῃ τὸ κεφάλι σου ἐδῶθες ἢ ἐκεῖθες,
ὁ κῶλός σου ἂς κινηθῇ ᾽ς τὸ πόδωμαν καὶ μόνον.
καὶ λέγε κύρι᾽ ἐλέησον, κύριε, συμπάθησέ με,
κύριε, δός με χάρισμα ἐκεῖνο τὸ γυρεύω.“

---

282 ἰδεῖν 297 non potui refingere hunc versum, praesertim cum litterae hic admodum difficiles sint lectu: καὶ τὰ ἐνμπροςθανάσσου $\overset{\delta\ddot{\epsilon}}{\pi o}$

ταῦτα ἐκομπολόγησε ὁ γάδαρος ἐκεῖνος
τὸν λύκον, καὶ ἐποίησεν καθὼς τὸν ὀρδινιάσεν·
ἀνέβην εἰς τὸ πόδωμαν ὁ λύκος καὶ ἐκάτσεν,
κ' οὖλον τὸν ἐκατέστησεν 'ς τὸν ποῦντον ὅπου πρέπει,
γριλόνει ὁ λύκος νὰ ἰδῇ τὸ πότε νἄλθῃ χάρις,
πότε ἰδῇ τὸ πέταλον ἀντάμα μὲ τὴν χάριν·
ὁ γάδαρος * βολύσσει τον, τζιλιπουρδᾷ καὶ κροῦ τον
μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν, ὅσον κι ἂν ἐδυνήθην,
κ' ἐκτύπησέ τον μὲ θυμὸν καὶ ἐχαρβάλωσέ τον,
ἔμπροστεν τὸν * ἐρόντζεψεν 'ς τὴν μέσην τοῦ πελάγους.
εὐθὺς βάνει τὸν φώναρον καὶ ἐξεματζουκόνει
καὶ σφυροκατουρεῖ συχνὰ καὶ συχνοπορδαλίζει.
σηκόνει τὴν οὐράκλαν του, ἀνοίγει καὶ τὸ στόμα,
καὶ οὐριάζει καὶ τζηνᾷ καὶ 'ξοίκησεν τὸν κόσμον.
γυρεύει καὶ τὴν ἀλουποῦ μὴ νὰ τὸν κουκουδώσῃ·
ἡ ἀλουποῦ τὸ νὰ ἰδῇ τὴν ἀπειλὴν ἐκείνην,
ἐκρήμνισεν καὶ ἔδωκεν 'ς τὴν θάλασσαν ἀπέσω·
ἐπῆράν την τὰ κύματα, 'ς τὸν λύκον τὴν ἐπῆγαν.
ὁ λύκος δὲ κατὰ λεπτὸν τὴν ἀλουποῦ ἐρώτα,
λέγει „καὶ τί μὲ ἐρωτᾷς καὶ τί μὲ συντυχαίνεις;
ὁ θεὸς μᾶς ἐλευθέρωσεν νὰ μὴ μᾶς θανατώσῃ.
ἐκ τὴν κοιλιάν του ἐξέβαλεν ὡσὰν ἀπελατίκι
μακρὺν, χοντρὸν καὶ ἔμπροσθεν εἶχεν ὡσὰν καπούσι.
ἀλλ' εἰ τὴν δώσῃ μιὰν φορὰν, ζωὴν ποσῶς οὐκ ἔχει.
ἐγύρεψεν καὶ μὲ πολλὰ μὴ νὰ μὲ κουκουδώσῃ,
πλὴν τῆς μητρός μου ἡ εὐχὴ καὶ τοῦ καλοῦ πατρός μου
ἔσωσάν με κ' ἐγκρεμνίστηκα 'ς τὴν θάλασσαν ἀπέσω
κ' ἐγλύτωσα τὴν συμφορὰν ἐκείνην ὅσην εἶδα,
καὶ πλεὰ μὴ 'δοῦν τὰ 'μάτια μου τοιαύτην καταδίκην."
ὁ λύκος δὲ τὴν ἀλουποῦ πάλιν ἐξανερώταν
„'πέ μοι, κυρὰ συντέκνισσα, καὶ μὲ τὸ ἐξηγήσου
τὸ μπουσδουγένι ποῦ τὸ 'χεν, κ' ἐγὼ οὐδὲν τὸ εἶδα."
[λέγει] „ἂν τό 'χες 'δεῖν, κὺρ σύντεκνε, ἐκ τὴν κοιλιάν του ἐξέβην·
ὁμοιάζει ἡ κοιλία του, ἔχει ἁρματοθήκη,
ματζούκαις καὶ κοντάρια, χοντρὸ ἀπελατίκι,

---

318 κακοδώσῃ ci Bursianus (cf. v. 328) 334 εἰπέ

σκλόπαις, μπουμπάρδαις, βόλια, δισσάκια γιωμάτον,
ἀνακαράδες, βούκινα, χοντρὰ ἀπελατίκια
[συρλάδες καὶ τὰ μπίφαρα, ἀνακαρὰν τὸν λέγουν,]
καὶ βούκινον ὀπῶ 'δωκεν καὶ 'ξοίκησεν τὸν κόσμον,
καὶ ἄλλα πλέα ἴδια
τὰ ὅποια ἀλησμόνησα ἀπὸ τὴν ζάλισίν μου.
(καὶ τοῦτο) λέγω ἐγὼ, κυρὰ συντέκνισσα, νὰ ἠξεύρῃς,
ὅτι ὡσὰν μ' ἐκτύπησεν τὴν κοπανιὰν ἐκείνην
τὴν δολερὰν καὶ τὴν πικρὰν καὶ τὴν θανατηφόρον,
εὐθὺς ὡσὰν μ' ἐκτύπησεν μέσα εἰς τὸ τζακίτι,
ἐφάνη με, ὁ οὐρανὸς ἐχάλασεν ἐπάνω
καὶ ἤστραψεν καὶ βρόντησεν καὶ χάλασεν ὁ κόσμος·
τὰ 'μάτιά μου ἤστραψαν ὡσὰν ταῖς τζιμπυλίδες,
ὁ μυελός μου ἐτρόμαξεν καὶ τὸ κορμί μου ὅλον,
καὶ ἐγενόμην τρομικὸς ἐκ τὸν πολὺν τὸν φόβον·
καὶ βλέπεις με, συντέκνισσα, μὲ τό 'να 'μάτιν εἶμαι,
μὲ τό 'να 'μάτι σὲ θωρῶ, μὲ τἄλλο δὲν σὲ βλέπω.
ὅμως ἐγὼ ἐθάῤῥεσα, κυρά μου, εἰς ἐσένα,
νὰ μὴ σὲ λάθῃ τίποτε εἰς ὅλην σου τὴν γνῶσιν,
καὶ οὐ περιεργάστηκα τούτου τὴν πονηρίαν."
ὑπόλαβεν ἡ ἀλουποῦ, τὸν λύκον ταῦτα λέγει
„ἀφέντη μου, κὺρ σύντεκνε, νὰ 'πῶ τὴν ἀφεντειά σου,
ἡ γνῶσις ἔναι πανταχοῦ 'ς τὸν κόσμον ἐσπαρμένη.
καὶ τί ἂν ἔναι γάδαρος καὶ περιφρονημένος;
ἴδε τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιβουλίαν
καὶ ἀδικίαν δόλιον καὶ τὴν συκοφαντίαν,
χωρὶς νὰ πταίσῃ τίποτες ἄξιον καταδίκης,
ἡμεῖς ἐδιεκρίναμεν αὐτὸν τοῦ θανατῶσαι.
καὶ ὁ θεὸς ἰδὼν αὐτοῦ τὴν ταπεινοφροσύνην
ἐδῶκέν τον καὶ φρόνεσιν, ἐδῶκέν τον καὶ γνῶσιν,
ἵνα γλυτώσῃ ἀφ' ἡμῶν μὲ τὴν προτίμησίν του.
οὐ μόνον δὲ ἐγλύτωσεν, ἀλλὰ χαρβάλωσέν μας,
καὶ ἔποικέν μας ἄπρακτους καὶ ἐντροπίασέ μας."
οὕτως παρηγορήθησαν μετὰ αἰσχύνης πλείστης,

---

339 λουμπάρδαις δισσάνε, quod recte emendasse me confido 343 deest exitus versus 345 καὶ τοῦτο deest 348 potest esse τζακούτι vel τζανούτι: quid sit nescio 355 μὲ τἄλλο Bursianus, καὶ τ. 361 ἐν σπ. 366 αὐτοῦ τὸν 372 ὕστερον δὲ καὶ ἐπ.

πολλὰ καὶ ἐσυντύχασιν λόγια πρὸς ἀλλήλους,
καὶ ὕστερον ὀμόσασιν γάδαρον μὴ συντύχουν
μηδὲ καταφρονήσωσιν ὡς περιφρονημένον.
ἀλλὰ τὸ ὄνομα αὐτὸν ἔστησαν νὰ τὸν λέγουν,
ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὸ ἑξῆς Νίκον νὰ τὸν λαλοῦσιν,
καὶ πλέον γάδαρον αὐτὸν ποσῶς μὴ τὸν εἰποῦσι,
ἀλλὰ Νίκον ἂς τὸν λαλοῦν „ὅτι ἐνίκησέν μας,
τὸν λύκον καὶ τὴν ἀλουποῦ καὶ ἐθανάτωσέ μας,
καὶ μυριοεντροπιάσεν μας
κ᾽ ἐτύφλωσεν καὶ ποῖκέ μας μυριοκυνδυνεμένους.
μὲ γνῶσιν καὶ ταπείνωσιν ἐκομπολόγησέ μας
καὶ ἔποικέν μας ἄπρακτους καὶ κατεσβόλωσέν μας.“
χαρὰ ᾽ς ἐσὲ, κὺρ γάδαρε, μὲ τὴν προτίμησίν σου,
τροπάριον ἐκέρδησες καὶ τὴν τιμὴν τοῦ κόσμου·
ὦ γάδαρε, κὺρ γάδαρε, πλεὸν γάδαρος οὐκ εἶσαι·
Νίκος ἂς ἦσαι ἀπὸ τοῦ νῦν, Νικήτα νὰ σὲ λέσιν.
λοιπὸν ὅσοι τὸ ἀκούσασιν καὶ ὅσοι τὸ ἀκούγουν
διὰ τὴν τιμήν σας, γάδαρον ποσῶς μὴ τὸν εἰπῆτε,
καθὼς καὶ ἐπεκράτησεν, τινὲς καλοὶ ἄνθρῶποι
ὡσὰν τὸν ἀφέντην (γάδαρον) γάδαρον δὲν τὸν λέγουν,
ἀλλὰ Νικήτα καὶ Νικὸν ὅσοι τὴν γνῶσιν ἔχουν.

---

380 μας Bursianus, με 386 τὸ πάρεον, em Bicelas 392 pro (γάδαρον) codex habet $α^{c}$, quod Bicela auctore mutavi.

ΓΑΔΑΡΟΥ, ΛΥΚΟΥ ΚΙ ΑΛΟΥΠΟΥΣ ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΩΡΑΙΑ.

Ἄρχοντες, νὰ γροικήσετε, ἂν θέλετε, δαμάκι,
ὁ λύκος μὲ τὴν ἀλουποῦ πῶς ἔπιαν τὸ φαρμάκι,
πῶς ἤτονε ἡ ἀφορμή, πῶς ἐκαταπιαστῆκαν,
καὶ τί νοβέλλα πάθασι καὶ πῶς ἐντροπιαστῆκαν.
Σὰν φαίνεται· ὁ γάδαρος ὁ καταφρονεμένος
πάντοτε κακοῤῥίζικος καὶ παραπονεμένος,
ʼς ἀφέντην ἔλαχε κακόν, λωβὸν καὶ ψωριασμένον,
πτωχὸν καὶ κακομάζαλον, πολλὰ δυστυχισμένον.
ποτέ του δὲν ἐχόρτασε, ποτὲ δὲν ἀναπαύτη,
νύκτα ἡμέρα δέρνεται ʼς τὸν κῆπον γιὰ νὰ σκάφτῃ.
πᾶσα πουρνὸ ἐφόρτονε τὸν γάδαρον ἐκεῖνον,
κ' εἰς τὸ παζάρι πήγαινε κι αὐτῆνος μετὰ κεῖνον.
λάχανα τὸν ἐφόρτονεν, ἀντίδια καὶ μαρούλια,
πράσα, ῥαπάνια, κάρδαμα, κρομμύδια καὶ γογγύλια.
ἄχυρον δὲν 'τοῦ 'βρίσκετο, κριθάρι δὲν 'ποτάσσει,
νὰ δώσῃ τοῦ γαδάρου του νὰ φάγῃ, νὰ χορτάσῃ.
τὰ λάχανα καθάριζε καὶ τοὔριχνε τὰ φύλλα,
κι ὄνταν ἐσκόλα τὸ βραδὺ, ἐφόρτονέ τον ξύλα.
κι ἀπὸ τὸν κόπον τὸν πολὺν, τὴν δούλεψιν τὴν τόση,
κ' ἐκ ταῖς ξυλιαῖς ὁποῦ 'παιρνε ὥστε νὰ ξεφορτώσῃ,
ἀδύνεψεν ὁ γάδαρος καὶ πλέα δὲν ἠμπόρει,
κι ἀπὸ τὴν ψώραν τὴν πολλὴν σαμάρι δὲν ἐφόρει.
χειμῶνα δὲν ἐδύνετον οὐδὲ τὸ καλοκαίρι
οὐδὲ γιὰ ξύλα νὰ ὑπᾷ οὐδὲ νερὸ νὰ φέρῃ.

Recensui ad editionem Iacobi Grimmii (A) 'Sendschreiben an Karl Lachmann' p. 75 sqq., et Venetam a. 1871 a Satha mihi commodatam (B) Tit. καὶ AB χαρίεις B. 6 κακοροίζικος B κακορίζοικος A 10 σκαύτῃ AB 12 ἐπήγ. A 15 ποτάσει AB 20 ἀπ' B 23 ἐδύνετο B

καὶ μιὰ Λαμπρὰ τὴν κυριακὴν τάχα λυπήθηκέ τον
καὶ πιάνει καὶ ξεστρώνει τον, ἔλυσέ κι ἄφησέ τον
νὰ πᾷ νὰ περιβοσκηθῇ, καμπόσο ν' ἀνασάνῃ,
νὰ φᾷ κλαδὶ ἀπὸ δενδρὸ κι ἀπὸ τῆς γῆς βοτάνι,
νὰ πέσῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ, τὸ στόμα του ν' ἀφρίσῃ,
νὰ φᾷ καὶ χόρτον λιβαδιοῦ, νὰ πιῇ κι ἀπὸ τὴν βρύσι.
'ς τὴν μιὰν μεριὰν τοῦ λιβαδιοῦ ἦτονε δάσος μέγα,
κι ὁ λύκος μὲ τὴν ἀλουποῦ ἐρχόντησαν καὶ λέγαν
„ἦντα βουλὴ νὰ κάμωμε, τί στράτα νὰ κρατοῦμε,
καλὸν κυνήγι ναὕρωμε, σήμερον νὰ γευτοῦμε;“
τότε οἱ δυὸ συβάστησαν καὶ συντροφιὰν ἐκάμαν
καὶ 'μέρα νύκτ' ὡμόσασι νὰ περπατοῦν ἀντάμα.
λέσιν „ἂς δράμωμεν λοιπόν, εἰς τὸ λιβάδι ἂς πᾶμε,
ἂν λάχῃ ναὕρωμεν ἐκεῖ κυνήγι γιὰ νὰ φᾶμε.“
καὶ παρευθὺς ἐκίνησαν 'ς τοῦ λιβαδιοῦ τὴν στράτα,
κ' ἡ ἀλουποῦ στοχάζετο, λέγει καλὰ μαντάτα.
„κὺρ σύντεκνέ μου, φαίνεται νᾆναι καλὸ κυνήγι
ὁ γάδαρος, κι ἂς δράμωμεν, γλίγωρα μὴ μᾶς φύγῃ.“
ὁ γάδαρος τὸ γροίκησε, στέκει, ἀναστενάζει,
γυρεύει λόγια να τῆς 'πῇ, ἕνα τ' ἀλλοῦ νὰ 'μοιάζῃ,
στέκει, διαλογίζεται πῶς νὰ τοὺς ταπεινώσῃ,
καὶ λέγει τότε μέσα του, τώρα νὰ παίζῃ γνῶσι.
λοιπὸν αὐτοὶ ἐσύμωσαν μὲ τὴν ταπεινοσύνην
καὶ μὲ πολλὴν γλυκύτητα καὶ μὲ τὴν καλοσύνην,
καὶ χαιρετοῦν καὶ λέγουν του „κὺρ γάδαρέ μας, 'γειά σου,
χίλια καλῶς εὑρήκαμεν ἐδῶ τὴν ἀφεντειά σου.
ἔλα νὰ πᾶμε εἰς τὸ σκιὸς νὰ πάρῃς 'λίγο ἀέρα,
ν' ἀναπαυθῇς, νὰ δροσιστῇς καὶ σὺ καμμιὰν ἡμέρα,
ἀντάμα νὰ 'μιλήσωμεν, ὁμάδι νὰ γευθοῦμεν,
κι ἀγάλι 'γάλι εἰς τὸ σκιὸς τὴν στράτα νὰ κρατοῦμεν,
κ' εἰς ἕνα σπήτιν ὄμορφον νὰ πᾶ νὰ κοιμηθοῦμεν,
καὶ τὸ ταχὺ μὲ τὴν δροσιὰ πάλιν νὰ σηκωθοῦμεν.“
πολλὰ αὐτοὶ ἐπάσχισαν γιὰ νὰ τὸν ἐξεβγάλουν,
γιὰ νὰ 'κλουθήσῃ μετ' αὐτούς, 'ς τὸ σπήλαιον νὰ τὸν βάλουν.

---

27 νὰ νασάνῃ A 30 πῇ AB βρύσῃ (sic) A 31 μερὰν AB 32 ἐρχόντησαν A, ἐρχόντουσαν B 36 νύκτα AB 46 γνώσῃ A 51 λίγον B 52 παναπαυθῇς A, fortasse errore typographi 55 σπήτιν A, σπῆτι B

σὰν εἶδεν ὁ κὺρ γάδαρος τὸ πῶς τριγύρου στέκουν,
καὶ τί λαλοῦσι πρὸς αὐτὸν καὶ πῶς τὸν παραστέκουν,
ἐνόησεν ὡς φρόνιμος καὶ βαρυαναστενάζει,
καὶ πῶς νὰ κάμῃ μετ᾽ αὐτοὺς στέκει καὶ λογαριάζει.
λέγει „ζῶον ταλαίπωρον εἶμαι ἐγὼ τοῦ κόσμου,
ὁποῦ μὲ ταλαιπώρησεν ἀφέντης ὁ ᾽δικός μου.
ἀπάνω μου οὐδὲν βαστῶ σάρκα ἀλλ᾽ οὐδὲ αἷμα·
ὀμνέω σας ἀλήθεια καὶ δὲν σᾶς λέγω ψέμα.
καὶ περπατῶ, κλονίζομαι, τρέμω καὶ θέλω πέσει,
οὐδὲ γιατρός, ὡσὰν γροικῶ, θέλει μὲ ὠφελέσει."
ταῦτά ᾽λεγεν ὁ ταπεινὸς τάχατες γιὰ νὰ πάγουν,
διὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπ᾽ αὐτουνούς, μήπως καὶ τόνε φάγουν.
καὶ πάλιν λέγει „ἄρχοντες, νὰ ᾽πῶ τῆς ἀφεντειᾶς σας,
ἐγὼ ᾽γαπῶ κι ὀρέγομαι νἄχετε τὴν ὑγειά σας.
γιατί θωρῶ τὸ κάλλος σας, τὴν ὡραιότητά σας,
τὴν καλοσύνην τὴν πολλὴν καὶ τὴν γλυκύτητά σας,
καὶ θέλω νὰ γλυτώσετε, νἄχετε τὴν ζωήν σας,
νὰ πᾶτε ᾽ς τὰ σπητάκια σας καλὰ μὲ τὴν τιμήν σας,
καὶ φύγετε ὀγλίγωρα, π᾽ ἀφέντης μου βιγλίζει,
καὶ μὲ ζαγάρια καὶ σκυλιὰ τὸ δάσος τριγυρίζει.
ὅταν θελήσῃ νὰ ἐβγῇ νὰ πᾷ νὰ κυνηγήσῃ,
δὲν ῾βρίσκετ᾽ ἄλλος κυνηγὸς ὀμπρός του νὰ νικήσῃ,
γιατί εἶναι μέγας κυνηγός, μέγας περδικοπιάστης,
κι ἂν ἒν καὶ ᾽πῇς καὶ φύγῃς τον, βλέπε ὅτι λαθάστης.
ὄντα τὸν πάρουν ἄρχοντες γιὰ νὰ περιδιαβάσουν,
τὰ ὄρη ὅλα τρίβονται, τὰ δάση συντρομάσουν,
γιατ᾽ ἔχει σκύλους δυνατούς, ἔχει καὶ τὴν ἀνδρεία,
σκύλους χοντρούς, λαγωνικὰ ἀπὸ τὴν Λομπαρδία·
πέτονται ὡς οἱ γέρακες, ὡς ἀετοὶ γυρίζουν,
λειοντάρια, λύκους καὶ θεριά, ὀσάβρουν, τὰ ξεσκίζουν.
καὶ ὅταν θέλῃ νὰ βαλθῇ νὰ πιάσῃ τὸ δοξάρι,
οἱ λύκοι κι ὅλα τὰ θεριὰ τρέμουσι σὰν τὸ ψάρι."
ταῦτά ᾽λεγεν ὁ γάδαρος, μὴ νὰ τοὺς φοβερίσῃ,
νὰ ῾βρῇ κι αὐτὸς τὴν ἄδεια του, γιὰ νὰ παραμερίσῃ.
ἡ δ᾽ ἀλουποῦ ἡ πονηρά, ἡ δολιοπανοῦργος,

---

66 ὀμνύω B 70 γιὰ B αὐτοὺς B 72 ἀγαπῶ AB 78 ζαγάρια Ducangius, ζαγάρι AB 80 δὲ B 82 του AB 83 πάρου A 85 γιατὶ A 86 σκύλου A 88 ξεσχίζουν B 89 ὄνταν A 93 πονηρὰς A

πάντα λογίζεται κακὰ ὡσὰν ἐχθρὸς κακοῦργος.
τὰ λόγια δὲν τῆς ἔλαθαν ἐκεῖνα τοῦ γαδάρου
καὶ μὲ θυμὸν καὶ μάνητα λέγει του μονοτάρου
„ἐδᾶ θωρῶ, κὺρ γάδαρε, κάνει ψυχή μου χέρι,
κι ὀργίζεταί σε περισσὰ σὰν τὸ κακὸν μαχαίρι.
μηδὲν ξυλοσοφᾷς πολλὰ ὅτι χωριάτης εἶσαι,
στέκου αὐτοῦ καὶ σώπαινε ὡσὰν χοντρὸς, ὁποῦ ’σαι.
μηδὲν θαῤῥῇς, κὺρ γάδαρε, ὅτι εἴμεστεν ἐργάταις,
ἀπὸ κεινοὺς τοὺς ἄγροικους καὶ τοὺς κακοὺς χωριάταις.
ἐγῷμαι ἀστρονόμισσα, ἐγῷμαι καὶ μαντεῦτρα,
καὶ τοῦ κὺρ Λέου τοῦ σοφοῦ ἐγώ ’μουνε μαθεῦτρα.
ἐγῷμαι διδασκάλισσα τοῦ λόγου καὶ τοῦ μύθου,
κι αὐτὸν τὸν νομοκάνονα ἠξεύρω τον ἐκ στήθου.
καὶ σὺ γελᾷς μας φανερὰ ὀμπρὸς ’ς τὸ πρόσωπόν μας,
ποῦ θέλομε νὰ σ’ ἔχωμεν ἐδῶ γιὰ ’πίτροπόν μας.
μὰ τὴν ἀλήθεια, πρέπει σου νὰ παιδευθῇς μεγάλως,
γιατί δὲν ἔχεις σύστασιν ἀπάνω σου οὐδὲ κάλλος.
ἀλλ’ ἐπειδ’ εἶσ’ ἀπαίδευτος, ὡς φαίνεται τὸ πρᾶμμα,
τὸ πῶς δὲν ἔχεις φρόνεσιν οὐδὲ κατέχεις γράμμα,
συμπάθιο πρέπει τὸ λοιπὸν νἄχῃς διὰ τὴν ὥραν,
γιατί ‘βρισκόμεσθεν ἐδῶ πολλὰ συμὰ ’ς τὴν χώραν.
λέγω σου γοῦν ἀπὸ τοῦ νῦν, μάθε νὰ συντυχαίνῃς,
καὶ τίμα τοὺς καλήτερους, ὅπου καὶ ἂν λαχαίνῃς.
ψέμα μηδὲν εἰπῇς ποτὲ, ἀλήθεια λέγε πάντα,
νὰ ἔχῃς τὴν προτίμησιν κάλλια παρὰ τὰ πάντα.
θωροῦμε, καλοῤῥίζικε, καλὴν τὴν τύχην ἔχεις,
καὶ μετ’ ἐμᾶς εὑρέθηκες, κάμε νὰ τὸ κατέχῃς,
νὰ περπατήσῃς μετὰ μᾶς, ν’ ἀναπαυθῇς, νὰ ζήσῃς,
τὴν συντροφιά μας τὴν καλὴ τότε νὰ τὴν γνωρίσῃς,
νὰ σὲ χειροτονήσωμεν, νᾆσαι ἀποκρισιάρης,
καὶ μετ’ ἐμᾶς νὰ περπατῇς, πολλὴν τιμὴ νὰ πάρῃς.
εἰς τὴν βουλήν μας νὰ χωρῇς, εἰς ὅλα μᾶς νὰ πράξῃς,
ἂν ἒν καὶ σφάλωμεν καὶ μεῖς, ἐσὺ νὰ μᾶς διδάξῃς.
ἂν ἒν καὶ σὺ μαθητευθῇς, νᾆσαι διὰ τιμή μας,

97 βάνει A 99 μὴ δὲ A 100 σώπεναι AB 101 ὅτίμεστεν A, ὅτ’ ἥμεστεν B 104 ἐγῶμουναι AB 106 ἐκτύθου A (non B) 110 σ’ A, σου B 111 ἐπειδὴ σ’ AB πρᾶγμα AB 112 φρόνησιν B 116 καλλίτερους AB λαχένῃ A 119 καλοροίζοικε B, καλορίζοικε A 122 καλὴν A 123 ἀποκρισάρης AB

χαρὰ σὲ σέ, χαρὰ σὲ μᾶς καὶ σὲ τὸν μαθητή μας.
καὶ νὰ περάσωμεν δμοῦ τὴν θάλασσαν ἀντάμα,
νὰ πᾶμε ’ς τὴν ἀνατολὴν, ναὕρωμε πᾶσα πρᾶμμα,
νάνδύσωμε τὰ στάμενα ἐτοῦτα ποῦ βαστοῦμεν,
καὶ μέσα μας τὸ διάφορον νὰ τὸ ϕιαμοιραστοῦμεν.“
σὰν εἶδεν ὁ κὺρ γάδαρος τὰς ἀποφάσεις τούτων,
στανεῶς του ἀκολούθησεν ὡς φρόνιμος ὁποῦ ’τον.
προβλέπει καὶ τὸν θάνατον καὶ λέγει κάθε ὥρα,
„ὅταν ἐτοῦτοι μ’ εὕρασι, ἦτον κακή μου ὥρα.“
κ’ οἱ τρεῖς των εἰς τὴν θάλασσαν ἀντάμα κατεβῆκαν,
μιὰν βάρκαν ἐγυρέψασι, πάραυτας τὴν εὑρῆκαν.
μέσα ’ς αὐτὴν ἐμπήκασιν, ὄχι γιὰ νὰ ψαρέψουν,
μὰ πέρα ’ς τὴν ἀνατολὴν διὰ νὰ ταξιδέψουν.
εὐθὺς ἐκάμαν ἄρμενα, ’ς τὸ πέλαγος ἐβγῆκαν,
καὶ μαζωκτῆκαν καὶ οἱ τρεῖς, ’ς τὴν πρύμνην ἀνεβῆκαν,
καὶ ’κεῖ βουλτὰ ἐκάμασι νὰ ρίξουσι μπαλότα,
διὰ νὰ κάμουν ναύκληρον, νὰ ποίσουν καὶ ποδότα.
λοιπὸν ὁ λύκος νὰ γενῇ ναύκληρος τοῦ τυχαίνει,
ποδότας ὁ κὺρ γάδαρος μπαλότα τοῦ ἐβγαίνει.
τὸν λύκον δὲ ἡ ἀλουποῦ στέκεται καὶ ’παινᾷ του,
τὸ πῶς τὰ βάνει ’ς ὀρδινιὰ ὄμορφα τ’ ἄρμενά του.
„χαίροις“ τοῦ λέγει „σύντεκνε, πῶς τὰ καταλαμβάνεις,
καὶ πῶς τὰ ’πιδεξεύεσαι κ’ εἰς ὀρδινιὰ τὰ βάνεις.
ἡ προσευχὴ τῆς μάννας μου, τῆς καλογρᾶς ἐκείνης,
ἐκείνη μᾶς βοήθησε καὶ ναύκληρος ἐγίνης.“
λέγει καὶ τὸν κὺρ γάδαρον „βλέπεσαι μηδὲν σφάλῃς,
κ’ εἰσὲ λιμιῶνα γύρεψε, σίγουρον νὰ μᾶς βάλῃς.
βλέπε καλὰ τὴν στράτα σου, θώρειε τὸν μπούσουλά σου,
νὰ μὴν παραστρατήσωμεν κι ἀπέκει σφάκελά σου.“
καὶ τότες ἡ κύρ’ ἀλουποῦ ἔπιασε τὸ τιμώνι,
καὶ τὸν πτωχὸν τὸν γάδαρον στέκει, ἀνατιμόνει.
„γλίγωρα, σκυλογάδαρε, πιάσε κουπὶ νὰ λάμνῃς,
γιατί θωρῶ καὶ δὲν γροικᾷς τὴν στράταν ὁποῦ κάμνεις.
ἐμᾶς εἶν’ τὸ ταξίδι μας νὰ πᾶμεν εἰς τὴν Τάνα,

---

128 σὲ B, μὲ A 130 πρᾶγμα AB 134 στανέως A, στανιός B 135 κάθε A, κακὴ B 136 ὄνταν A 137 καὶ οἱ τρεῖς (των om) A 138 πάραυτα B 142 μαζοκτῆσαν A 144 ποιήσουν AB 154 κ’ εἰς σὲ AB γύρεψαι AB 159 πιάσαι AB 161 ἦν’ AB

καὶ θέλει νᾆν' ἡ πρώρη μας μέσα 'ς τὴν τραμουντάνα.
καὶ σὺ τὴν στράταν ἔσφαλες καὶ πῆγες πὲρ πονέντε,
καὶ 'γκρέμνισάν μας τὰ νερὰ ὡς μίλια δεκαπέντε.
ἐδῶθεν ποῦ 'γκρεμνίσαμεν, ὁ θεὸς νὰ μᾶς βοηθήσῃ,
νὰ μὴ μᾶς ῥίξουν τὰ νερὰ 'ς κανένα 'ρημονῆσι,
ὁποῦ ψωμὶ δὲν 'βρίσκεται οὐδ' ἔναι οὐδὲ βρύσι,
νὰ μὴ μᾶς εὕρῃ τίποτες, καὶ κάμωμε καὶ χύσι."
ἄνεμον εἴχασι καλὸν κ' ἦτον καλὴ εὐδία,
καὶ μὲ χαρὰν ἀρμένιζαν καὶ μὲ καλὴν καρδία.
ἡ δ' ἀλουποῦ ἡ πονηρὰ τοῦ σύντεκνού της λέγει,
μὲ πονηρία καὶ κλεψιὰν ἀρχίνισε νὰ κλαίγῃ
„καλὰ νὰ ἐγνωρίζετε, συντρόφοι ἐδικοί μου,
τοῦτα, ποῦ μέλλει νὰ γενῇ, ἐπόνειε ἡ ψυχή μου.
'ς τὸν ὕπνον μου εἶδα φανερὰ ἐτούτην τὴν ἑσπέραν,
πῶς ἀποχωριζόμεσθεν ἐτούτην τὴν ἡμέραν.
ἄστραψεν ἡ ἀνατολή, ἐβρόντησε κ' ἡ δύσι,
ὁ οὐρανὸς ἐμαύρισε, φορτοῦνα θὲ νὰ ποίσῃ.
πρὸ τοῦ μᾶς πάρῃ θάλασσα νὰ μᾶς καταποντίσῃ,
ἂς κάμωμε τὰ πρέποντα ἐν ἐξομολογήσει."
λέγει καὶ τοῦ κὺρ γάδαρου „πῶς εἶναι ἡ βουλή σου;
τὸ πρᾶγμα τοῦτο βάλλε το καλὰ 'ς τὴν κεφαλή σου."
λέγει τους „σὰν σᾶς φαίνεται, κάμετε γιὰ τὴν ὥρα,
γιατί ὄντα σᾶς ἔσμιξα, ἦτον κακή μου ὥρα."
ὁ λύκος σὰν τοὺς ἤκουσε, ὅλως ἀπενεκρώθη,
ὁ νοῦς του ἐσκοτίσθηκε, τὸ φῶς του ἐθαμπώθη.
λοιπὸν ἐδῶκαν τὴν βουλὴν γιὰ νὰ 'ξαγορευθοῦσι,
ἀπὸ τὰ κρίματα νὰ 'βγοῦν, νὰ τὰ ξεφορτωθοῦσι.
τότες ὁ λύκος ἄρχισε γιὰ νὰ 'ξομολογᾶται,
ὅλα του τὰ καμώματα στέκει καὶ τὰ διγᾶται.
λέγει „ὅσα καὶ ἂν εὑρῶ πρόβατα μὲ τὰ 'γίδια,
ἐλάφους καὶ μοσχάρια, βῴδια καὶ χοιρίδια,
σκοτόνω τα καὶ τρώγω τα, ὅπου καὶ ἂν τὰ λάχω,
κ' εἴ τι μοῦ μείνῃ, κρύβω το, αὔριο πάλι νἆχω.
δὲν ἔδιδά ποτέ τινος ἀπὸ αὐτὸ μπουκούνι,
ἀμμ' ἔσωνα καὶ τὄκρυβα κοντὰ 'ς τὸ παραβούνι.

---

165 ὁ θεὸς A, ποιὸς B 167 δὲ B 171 δὲ AB 173 νὰ τὰ γν. B 176 ἐττουτὴν A 178 πήσῃ AB 185 ὅλος B, ὅλως A 192 βόδια AB 194 μείνει AB

καὶ μεταγνώθω τὸ κακὸν ὁπῶ 'κανα τοῦ κόσμου,
καὶ πῶς ἐκεῖνα τὰ κλεφτὰ τἄτρωγα μοναχός μου.
λοιπὸν παγαίνω 'ς τὸ βουνὶ, ὁπῶ 'ναι τὸ μαυράδι,
κυλιοῦμ' ἀπάνω εἰς αὐτὸ ἀπὸ πουρνὸ 'ς τὸ βράδυ,
καὶ γίνομαι καλόγηρος, τὰ ῥοῦχά μου μαυρίζω,
καὶ πάγω σὰν ἡγούμενος, σὰν 'πίσκοπος γυρίζω.
ἄλλο οὐδὲν ἐπίσταμαι παρὰ κακὰ νὰ κάνω,
κ' εἰς τὴν ἀθλίαν μου ψυχὴ ταῖς ἀρτιαῖς νὰ βάνω.
δὲν εἶχα 'ς τ' ἁμαρτήματα γιατρὸν νὰ μὲ γιατρέψῃ,
οὐδὲ καλὸν πνευματικὸν γιὰ νὰ μὲ 'ξαγορέψῃ."
σὰν ἤκουσεν ἡ ἀλουποῦ κατάνυξιν τοιαύτην
καὶ τὴν ἐξομολόγησιν ὁπῶ 'καμεν εἰς αὔτην,
ἐθαύμασεν, ἐπαίνεσε καὶ ἀπομύρωσέ τον,
εὐχήθηκεν, εὐλόγησε καὶ ἐσυγχώρεσέ τον.
γυρίζει καὶ ἡ ἀλουποῦ καὶ θὲ νὰ 'μολογήσῃ,
καὶ λέγει ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ἐν ἐξομολογήσει
„ἐγὼ, ἀφέντη σύντεκνε, ἐμπαίνω 'ς τὸ κωμάσι,
ὅταν οἱ πάντες κάθονται 'ς τὸ δεῖπνο γιὰ νὰ φᾶσι,
κι ὅσαι παπίτσαις κι ὄρνιθες, χηνάρια κι ἂν 'βρεθοῦσι,
ὅλα σκοτόνω, πνίγω τα νὰ μὴ πολυλαλοῦσι,
καὶ παίρνω τα 'ς τὸ στόμα μου πέντ' ἔξη μαζωμένα,
καὶ μέρος εἶναι ζωντανὰ καὶ μέρος εἶν' πνιμμένα,
καὶ κουβαλῶ τα 'ς τὸ κλαδὶ καὶ κρύβγω τα 'ς τὸ δάσο,
καὶ δὲν ἐβγαίνω ἀπὸ 'κεῖ ὥστε ποῦ νὰ χορτάσω·
οἱ σκύλοι σὰν γροικήσωσι, τζιλιπουρδῶ καὶ φεύγω,
καὶ δὲν τοὺς χρῄζω τίποτες, μὰ τρέχοντας χορεύγω.
ἀνάγκη εἶναι τὸ λοιπὸν νὰ κλέψω γιὰ νὰ ζήσω,
διατί δὲν τὄχει ἡ φύσις μου νὰ πάγω νὰ ζητήσω,
ἀλλ' οὐδὲ καταδέχομαι νὰ πάγω νὰ δουλέψω,
μόνον περιεργάζομαι τὸ τί νὰ πᾶ νὰ κλέψω.
αὐτὰ μὲ καθωδήγησαν ἐκεῖνοι οἱ γονεῖς μου,
καὶ μετ' αὐτὰ ἐζούσανε αὐτοὶ κ' οἱ συγγενεῖς μου·
εἰς τὰ κρυφοκλεψίματα κ' εἰς τὴν τεχνολογίαν
ὁμοιάζω τὴν μητέρα μου ἐκείνην τὴν ἀγρίαν,

---

197 ὁπόκανα AB 199 πηγένω B ὁπόναι AB 200 κοιλοῦμ' A, κοιλιοῦμ' B 204 ἀρτίαις B, ἀρτ. A. fortasse ἁμαρτιαῖς conicias 205 στὰ μαρτ. AB 208 εἰς σαύτην AB 213 κομάσι AB 218 ἦν' AB 222 χρείζω AB 228 μὲ ταῦτα AB, em Bicelas 230 immo ἁγίαν

κ' εἰς τὰ τζιλιπουρδίσματα κ' εἰς τὴν 'πιδεξιοσύνη
δμοιάζω τὸν πατέρα μου κ' εἰς τὴν γλιγωροσύνη.
τίποτες δὲν ἀπόμεινεν ὅσα 'ξευραν ἐκεῖνοι,
νὰ μὴ μοῦ τ' ἀρμηνέψουσι, κανένα νὰ μοῦ μείνῃ.
πόσα κ' ἐγὼ καθημερνὰ γεννᾷ ὁ λογισμός μου,
ὡσὰν αὐτὰ καὶ πλειότερα γέμει τα ὁ λαιμός μου.
τὸν Κύριον ἐδόξασαν τὸν περευλογημένον,
τὸ πῶς ἐγέννησαν φυτὸν πολλὰ τετιμημένον.
μὲ τὴν εὐχή τους ζῶ καλὰ, ἀφέντισσα τοῦ κόσμου,
ἀλλ' ἡ ζωὴ τῶν ὀρνιθιῶν εἶναι ὁ θάνατός μου.
πολλὰ μοῦ παραγγείλασιν ἐκεῖν' οἱ συγγενεῖς μου,
καὶ πάλιν μὲ τὸ στόμα τους μοῦ τό 'παν οἱ γονεῖς μου.
βλέπεσαι, θυγατέρα μου, τὰ σπήτια τῶν ἀρχόντων,
γιατ' ἔχουν σκύλους δυνατοὺς κι ὅτινα πιάσουν, τρῶν τον,
καὶ νὰ θυμοῦμαι, μοῦ 'πασι, τῆς γρᾶς τὸ καταλόγι,
κι ἀκούσετε τὸ τί 'μιλεῖ, γροικήσετέ το ὅλοι.
'π' ἀφίνει σπήτια πτωχικὰ κι ἀρχοντικὰ γυρεύει,
ὁ διάβολος 'ς τὸν κῶλό του, κουκιὰ τοῦ μαγειρεύει,
γιατί ταῖς χήραις ταῖς πτωχαῖς ταῖς καταδικασμέναις
καθημερνῶς πολλαῖς ζημιαῖς τοὺς ἔχω καμωμέναις.
καὶ χήρα μιὰ κακότυχη καλὰ οὐδὲν ἐθώρειε,
νὰ γνέθῃ δὲν ἐδύνετο, νὰ κάτσῃ δὲν ἠμπόρειε,
καὶ σπήτι δὲν ἐπόταζεν, ἀμμ' εἶχε μιὰν μπαράκα,
εἶχε καὶ ὄρνιθα παχειὰ, τὴν ἔλεγε Καβάκα.
αὐγὰ ἐγέννα δίκροκα, χοντρὰ παρὰ τὴν φύσι,
νὰ παραβγῇ τὴν πόρταν της δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ.
τὴν γρᾶν ἐπιβουλεύουμουν καὶ θώρουν την σὰν Χάρο,
'ς τὸν νοῦν μου μέσα λόγιασα τὴν ὄρνιθα νὰ πάρω.
βλέπω, περιεργάζομαι, γάτα καὶ ἦτον γραῖα,
κ' εἶχε τὴν τρίχα κόκκινην καὶ τὴν οὐρὰ μακρέα.
ἡ γραῖα τοὖχεν ὄνομα Περδίτζη νὰ τὸν κράζῃ,
εἰς τὸ μαλλὶ, εἰς τὴν οὐρὰν, ὅλως ἐμὲν δμοιάζει.
ἀγάπα καὶ τὴν ὄρνιθα, ἀγάπα τὸν Περδίτζη,
κι ὡσὰν παιδιά της τἄβλεπε, ἀγῶρι καὶ κορίτσι.

---

241 ἐκεῖνοι συγγ. AB 244 ὅτι νὰ AB 248 κῶλόν B 253 ἐπότασεν A 254 Κωβάκα A 255 δύκροκα AB 256 νὰ φύσῃ AB 262 οὐρὰν B, ὠχρὰν A (quod ital. *ocra* esse dicit Grimmius; equidem *colorem* significari putaverim) 264 ἀγόρη A, ἀγόρι B

κ' ἕνα βραδὺ στοχάζομαι πῶς ἔλειπεν ὁ γάτης,
κι ἀντὶς τὸν γάτον πῆγα 'γὼ καὶ κάθισα κοντά της.
καὶ βλέπει με ἡ κακογρᾶ, θαῤῥεῖ, ὁ γάτος εἶναι,
„ἂς τὸν ταγίσω“, λέγει δὰ, „καὶ πεινασμένος εἶναι.“
καὶ πιάνει με ἡ ἄθλια καὶ θὲ νὰ μὲ φιλήσῃ,
νὰ μὲ ταγίσῃ τίποτες καὶ νὰ μὲ κανακίσῃ,
σὰν εἶχε τὴν συνήθεια νὰ κάνῃ μὲ τὸν γάτον,
καὶ μένα ἡ καρδία μου ἔτρεμε καὶ κλονᾶτον,
μήπως αὐτὴ ἡ κακογρᾶ λάχῃ καὶ μὲ γνωρίσῃ,
καὶ πιάσῃ με 'πὸ τὸν λαιμὸν καὶ σχίσῃ καὶ μὲ πνίξῃ.
πλὴν ἡ εὐχὴ τῆς μάννας μου καὶ τοῦ καλοῦ πατρός μου
μοῦ βώθησε κ' ἡ κακογρᾶ ἐβγῆκεν ἀπομπρός μου.
τότες ἐγὼ σηκόνομαι μὲ τὴν 'πιδεξιοσύνην
καὶ σύμονα τῆς ὄρνιθας μὲ τὴν ταπεινοσύνην.
εὐθὺς ἁπλόνω, πιάνω την κάτωθεν τῆς τραπέζης,
καὶ λέγει μου ἡ κακογρᾶ „ἄς τηνε, καὶ μὴ παίζῃς.“
ἐγὼ τὴν ἐκωλόσυρνα ἐκείνην τὴν Καβάκα,
καὶ κείνη ἐφτερούγιασε καὶ κράζει „κάκα, κάκα.“
ἐφώναζεν ἡ ὄρνιθα, ἡ γραῖα ἀπ' ὀπίσω
„Περδίτζη μου, καὶ γύρισε, Περδίτζη, στρέψ' ὀπίσω.“
κι ἀπὸ τὴν βιά μου τὴν πολλὴ ἐκόπ' ἡ δύναμί μου,
ὁ ἵδρωτάς μου ἔτρεχε ἀπ' ὅλο τὸ κορμί μου.
λοιπὸν ὡσὰν ἀπέσωσα εἰς τὸ βουνὶ ἀπάνω,
ἐκάθισα ν' ἀναπαυθῶ, καμπόσο ν' ἀνασάνω,
γιὰ νὰ γροικήσω καὶ τὴν γρᾶν αὐτὴν τὴν κακομοίραν,
αὐτὴν τὴν κακομάζαλην κατακαϋμένην χήραν.
πολλὰ ἐκείνη ἔκλαψε, μεγάλα ἐλυπήθη,
ὁλονυκτὶς ἐδέρνετο, ποσῶς δὲν ἐκοιμήθη.
λοιπὸν τῆς γραίας μ' ἔπιασαν τὰ λόγια κ' ἡ κατάραις,
καὶ τότε παραιτήθηκα τοῦ κόσμου ταῖς ἀντάραις,
καὶ μεταγνώθω τὰ κακὰ ὁπῶ 'χω καμωμένα,
καὶ πῶς δὲν ἔχω παντελῶς ἀπ' αὖτα δουλεμένα.
καὶ ἀναβαίνω 'ς τὸ βουνὶ νὰ 'πῶ τὴν προσευχή μου,
πρὸς τὰ κακὰ, τὰ ἔκαμα, νὰ σώσω τὴν ψυχή μου.

---

265 κάτης A 274 σχίσει A, χρίσει B 277 πιδεξοσύνην AB 280 ἄστηνε AB 281 Καβάκα hic A quoque 282 εὐτερούγιασε AB quod recte explicavit Grimmius p. 94 284 γύρισαι AB 285 ἐκόπ' ἡ scripsi: ἐκόπη AB 295 ὁπόχω AB

ἐνδύνομαι τὰ ῥάσα μου, κουρεύομ᾽ ἀπατή μου,
βαστῶ σταυρὸν καὶ πατερμᾶ, φορῶ καὶ τὸ μαντί μου,
καὶ δείχνω μεγαλόσχημη καὶ ῾μοιάζω σὰν ῾γουμένη,
κ᾽ εἰς τὴν καρδιά μου πονηριὰ ποσῶς δὲν ἀπομένει."
ἰδὼν ὁ λύκος ἀληθῆ καὶ καθαρὰν καρδίαν,
τὴν πρὸς θεὸν εὐλάβειαν καὶ τὴν ἐξαγορίαν,
καὶ σπλαγχνικὰ ἐδάκρυσε καὶ ἐλυπήθηκέ την,
ἄνοιξε ταῖς ἀγκάλαις του καὶ προσεδέκτηκέ την.
„ἄμε, σοῦ λέγω σήμερον, νᾆσαι εὐλογημένη,
κι ἀπ᾽ ὅλα σου τὰ κρίματα νᾆσαι συγχωρεμένη."
λέγει καὶ ταῦτα πρὸς αὐτήν „κυρία μου μεγάλη,
λαμπάδα εἶσαι ἀναφτή, μὲ δίχως μανουάλι.
τὴν πόρνην καὶ τὸν Μανασσῆ ἐσὺ τοὺς ἐμιμήθης,
τὰ κρίματά σου εἶπές τα, κατὰ τὰ ἐθυμήθης."
τότες ἐστάθηκαν ὁμοῦ κ᾽ οἱ δύο συβαστῆκαν
κι ἀπ᾽ ὅλα τους τὰ κρίματα αὐτοὶ συγχωρεθῆκαν.
λέγουσι καὶ τὸν γάδαρον „ἔλα καὶ σύ, καλέ μου,
καὶ ὅλα σου τὰ κρίματα στάσου κι ἀνάγγειλέ μου.
ἰδὲς, θυμήσου τα καλὰ καὶ μὴν ἀλησμονήσῃς,
κι ἀπ᾽ ὅλα σου τὰ κρίματα κανένα μὴν ἀφήσῃς."
ὁ λύκος τότε παρευθὺς ἐκάθισε κοντά τους,
φέρνει τὸν νομοκάνονα, θέτει τον ἔμπροστά τους,
λέγει „κυρὰ συντέκνισσα, βλέπε νὰ μὴν κοιμᾶσαι,
τὰ λόγια, ποῦ σοῦ θέλει ᾽πῇ, κάμε νὰ τὰ θυμᾶσαι."
εὐθὺς ὁ λύκος ἔπιασε χαρτὶ καὶ καλαμάρι,
γαδάρου τ᾽ ἁμαρτήματα ἐγγράφως γιὰ νὰ πάρῃ.
σὰν εἶδεν ὁ κὺρ γάδαρος, δὲν εἶχε τί ποιήσῃ,
καὶ λέγει ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ἐν ἐξομολογήσει.
„ἐμένα ὁ ἀφέντης μου ἔπιανε κ᾽ ἔστρωνέ με
καὶ μέσα τὸ μεσάνυκτον ᾽ς τὸν κόπον ἔβανέ με,
καὶ φόρτονέ με λάχανα, σέλινα καὶ ἀντίδια,
σπανάκια, μαρουλλόφυλλα, ῥάπανα καὶ κρεμμύδια·
κ᾽ ἐγὼ ἀπὸ τὴν πεινά μου ὁποῦ ᾽χα σὰν τὸ σκύλο
ἐγύριζα τὸ στόμα μου κ᾽ ἥρπουν κομμάτι φύλλο.
αὐτὸς σὰν ἦτον ἄτυχος, πάντα ἐβίγλιζέ με,

301 μιάζω AB 310 μὲ AB, μὰ Grimmius 312 ἐνθυμήθης B
331 καὶ ἐγὼ AB

κι ὡσὰν μὲ ἤθελεν ἰδῇ, κακὰ ἐῤῥάβδιζέ με,
μὲ βέργα πάντα ἔδερνε τὰ δόλια τ᾽ αὐτιά μου,
καὶ ἔδερνε τὸν κῶλόν μου καὶ πόνουν τὰ πλευρά μου,
κι ἀπὸ τὸν πόνον τῶν ῥαβδιῶν κ᾽ ἐκ τοῦ περίσσου κόπου
ἀχάμνισάν μου τὰ νεφρὰ καὶ συχνοπορδοκόπου —
τιμὴν νὰ ἔχετε ἐσεῖς, ἀφένταις ἐδικοί μου —
ἐμὲν ἐτοῦτα φύλαγεν ἡ μοῖρα ἡ κακή μου.
ἀλλ᾽ ὅμως ἐγροικήσατε τὰ ἁμαρτήματά μου
καὶ συγχωρήσετέ μού τα καὶ μὲ τὰ κρίματά μου.“
γροικῶντας ταῦτ᾽ ἡ ἀλουποῦ ἔσεισε τὸ κεφάλι
καὶ λέγει πρὸς τὸν γάδαρον μὲ μάνητα μεγάλη
„τί τζαμπουνίζεις, γάδαρε, καὶ τί στραβοκωλίζεις,
καί τ᾽ εἶν᾽ αὐτὰ τὰ ψέματα καὶ τί ᾽ναι τὰ σαλίζεις;
στάσου ὀμπρός μας ὄμορφα καὶ ᾽πές μας τὴν ἀλήθεια,
καὶ μὴ μᾶς λὲς, κὺρ γάδαρε, αὐτὰ τὰ παραμύθια.
αὐτά ᾽ναι λόγια τῶν κλεπτῶν καὶ ψεματολογίαις·
οὐ στέργομεν, οὐ θέλομεν τέτοιαις μυθολογίαις.“
ὡς ἤκουσεν ὁ γάδαρος τῆς ἀλουποῦς τὰ λόγια,
ἀρχίνισε νὰ δέρνεται, νὰ λέγῃ μοιρολόγια,
καὶ λέγει τους „ἀφένταις μου, τί ἔχετε μὲ μένα;
καὶ ποῦρι τόσα κρίματα δὲν ἔχω καμωμένα.
μόνον τὸ μαρουλλόφυλλον ὀπῶ ᾽χω φαγωμένον,
καὶ ποῦρι δὲν τὸ ἔκλεψα, μά ᾽χω το δουλεμένον.“
ὁ λύκος δὲ τῆς ἀλουποῦς ἐγύρισε καὶ λέγει
„τί τὸν ψηφᾷς τὸν γάδαρον, ἂν δέρνεται καὶ κλαίγει;
ἐσὺ τὸν νομοκάνονα ἄνοιξε, διάβασέ το,
τὸ γράμμα, ὀποῦ θὲς ἰδῇ, ἐσὺ ξεδιάλυσέ το.“
τότες τὸν λύκον ἔκραξε καὶ στάθηκε κοντά της,
ὀρίζει καὶ τῆς φέρνουσι τὸν νόμον ἔμπροστά της,
καὶ μὲ πολλὴν εὐλάβειαν ἀνοίγει καὶ διαβάζει,
καὶ τότες τὸν κὺρ γάδαρον γυρίζει κι ἀτιμάζει
„ἀφορισμένε γάδαρε καὶ τρισκαταραμένε,
αἱρετικὲ καὶ ᾽πίβουλε, σκύλε μαγαρισμένε,
νὰ φᾷς τὸ μαρουλλόφυλλον ἐκεῖνο χωρὶς ᾽ξίδι!

---

335 ἀφτιά AB 336 ἔδερνο A (ut videtur errore typographi)
342 τὰ om B 343 ταῦτα AB 346 τεὶν᾽ B, τίν᾽ A τεῖναι B, τίναι A
351 ἤκουσαι A (fort. errore typographi) 359 ἄνοιξαι AB

καὶ πῶς δὲν ἐπνιγήκαμεν σὲ τοῦτο τὸ ταξίδι;
ἀλλ' ὅμως, ἀσεβέστατε, κάμε νὰ τὸ κατέχῃς,
ὁ νόμος κατὰ πῶς 'μιλεῖ, πλέον ζωὴ δὲν ἔχεις.
'ς τὸ ἕβδομον κεφάλαιον τὸ ηὕρηκα γραμμένον,
νᾆναι κομμένη ἡ χέρα σου, τὸ 'μάτι ἐβγαλμένον·
καὶ πάλιν 'ς τὸ δωδέκατον κεφάλαιον τοῦ νόμου
λέγει νὰ σὲ φουρκίσωμεν ἐγὼ κι ὁ σύντεκνός μου."
ὅμως ἐδώκασι βουλὴ νὰ τὸν σκοτώσουν τοῦτον,
καὶ κεῖνος λέγει μέσα του „ὢ κακὴ ὥρα ὁποῦ 'τον."
παραμερᾷ ὁ γάδαρος τὸν λύκον καὶ τοῦ λέγει,
κ' ἀπὸ τὴν παραπόνεσιν ἀρχίνισε νὰ κλαίγῃ·
„ἀφέντη λύκε, νὰ σοῦ 'πῶ δυὸ λόγια νὰ γροικήσῃς,
ἐπεὶ μ' ἐγγίζει θάνατος, σὰν ἔγινεν ἡ κρίσις,
τὸ χάρισμα ὁπῶ 'χω 'γὼ δὲν θέλω νὰ τὸ κρύψω,
ζῶντά μου θέλω κανενὸς νὰ τοῦ τ' ἀποκαλύψω,
δὲν θέλω νὰ τ' ἀφήσω 'γὼ τὸ τάλαντον χωσμένον,
μὰ θέλω κανενὸς πτωχοῦ νὰ τὄχω δανεισμένον,
μήπως καὶ κολαστῶ ἐγὼ εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνο,
διατί (δὲν) εἶν' ἁμάρτημα μεγάλο σὰν αὐτῆνο.
ἤξευρε τὸ λοιπὸν, ἂν θὲς, χάρισμα ἔχω μέγαν
ὀπίσω εἰς τὸ πόδα μου, σὰν οἱ γονεῖς μου λέγαν.
καὶ ὅποιος μόνον τὸ ἰδῇ τὸ χάρισμα ποῦ λέγω,
ὅλοι του οἱ ἀντίδικοι φεύγουσι, σοῦ ὀμνέγω,
ἀκούει, βλέπει καὶ μακρὰ σαράντα 'μερῶν στράτα,
κ' εἰσὲ ῥοπὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ γροικάει τὰ μαντάτα."
ὁ λύκος δὲ ὡς ἤκουσεν, ἐπίστευσε μοναῦτα
καὶ τρέχει πρὸς τὴν ἀλουποῦ καὶ λέγει της τοιαῦτα·
ἡ ἀλουποῦ σὰν ἤκουσε, μὴ γνοὺς τὴν πονηρίαν
καὶ τοῦ γαδάρου τὴν βουλὴν ἔμεινε 'ς ἀπορίαν,
καὶ λέγει „ἀφέντη σύντεκνε, τὸ χάρισμα ἐκεῖνον
γοργὰ ἐπιμελήσου το, 'μίλησε μετὰ κεῖνον,
καὶ κάμε τρόπον κι ὀρδινιὰ νὰ σοῦ τ' ἀποκαλύψῃ,
νὰ σοῦ τὸ δείξῃ σήμερον, πάσχισε νὰ μὴ λείψῃ
τοιαύτη χάρι θαυμαστὴ, νὰ μὴ χαθῇ 'κ τοῦ κόσμου,

---

373 'ς delendum censet Bursianus 375 σκοτώσιν A 382 ταφίσω AB 386 γιατὶ B δὲν om AB εἶν' A, εἶναι B 394 τῆς τα ταῦτα A 398 μίλησαι μετᾳκεῖνον AB 399 καποκαλύψῃ A 401 χάριν θαυμαστὴν A ἐκ AB

νὰ τὴν ἐπάρω ᾿γὼ καὶ σύ, ὁποῦ ᾿σαι σύντροφός μου,
γιατί ἔχομεν ἐχθροὺς πολλοὺς ὁποῦ κακὸ μᾶς θέλουν,
νὰ ξεύρωμε τὰ βούλονται καὶ κεῖνα ποῦ μᾶς μέλλουν.“
ὁ λύκος τὸν κὺρ γάδαρον ἔκραξε καὶ ῾μιλᾷ του,
καὶ κεῖνος τὸν ἐγροίκησε πῶς στέκει καὶ γελᾷ του,
καὶ μουρμουρίζει, λέγει του μὲ τὰ γλυκὰ τὰ λόγια,
ὅλα κεινοῦ τοῦ φαίνουνται καθάρια μοιρολόγια.
λέγει „ἀφέντη γάδαρε, τίποτε μὴ φοβᾶσαι,
νὰ σ᾿ ἀβιζάρω τίποτες ἦρθα γυρεύοντάς σε.
ἐχθὲς ἐβάλαμε βουλὴν μὲ τὴν συντέκνισσά μου,
τότες ὄντα τὴν ἔκραξα, κ᾿ ἦλθεν ἐδῶ κοντά μου,
τὰ κρίματα νὰ λύσωμεν, ὁπῶ ᾿χεις καμωμένα,
καὶ νὰ τὰ συγχωρήσωμεν, νᾆναι συμπαθημένα.
παρακαλῶ σε, δεῖξέ μου ἐκεῖνο ποῦ κατέχεις
τὸ χάρισμα τὸ ἀκριβὸν ὁποῦ ᾿ς τὸν πόδα ἔχεις.“
ἐκεῖνος τ᾿ ἀποκρίθηκε καὶ ἔπαψε νὰ κλαίγῃ
„μετὰ χαρᾶς, ἀφέντη μου, εἴ τι ὁρίσεις“ λέγει.
„νὰ μὴν περάσῃ σήμερον, καὶ ᾿γὼ νὰ σοῦ τὸ δείξω,
ἀλήθεια τίποτες καὶ ᾿γὼ θέλω νὰ σοῦ ζητήξω.
αὐτὴν τὴν χάριν σὰν ἰδῇς, εὐθὺς νὰ μ᾿ εὐλογήσῃς
κ᾿ εἰς τὴν ζωήν σου κανενὸς νὰ μὴν τὸ ῾μολογήσῃς.“
„νὰ σ᾿ εὐλογήσω, γάδαρε, καὶ νὰ σὲ συγχωρέσω,
καὶ νᾆμαι πάντα σκλάβος σου εἰς πρᾶγμα ποῦ ᾿μπορέσω.“
᾿ς τὸν νοῦν τους εἶχαν τὸ λοιπὸν νὰ λάβουσι τὴν χάριν
κ᾿ εἰς αὐτηνοῦ τὸν σφόντυλα νὰ δέσουσι λιθάρι,
καὶ τότες εἰς τὴν θάλασσαν συζώντανον νὰ ῥίξουν,
καὶ νὰ τὸν κωλοσύρουσιν ὥστε νὰ τὸν ἐπνίξουν,
νὰ τὸν ἐβγάλουν εἰς τὴν γῆν, τότες εἰς μιὸ νὰ πέψουν,
νἄρθουσιν ὅλα τὰ θηριὰ νὰ τόνε μακελλέψουν,
νὰ κόψουσι τὰ πόδια του, νὰ τόνε ξελαιμίσουν,
νὰ τόνε σκίσουν ᾿ς τὴν κοιλιά, νὰ τὸν παραγεμίσουν,
νὰ τόνε κάμουσι ψητὸν καὶ τότε νὰ καθίσουν,
νὰ φᾶν, νὰ πιοῦσι, νὰ χαροῦν, ὥστε ποῦ νὰ μεθύσουν.
ἐκεῖνοι ἐλέγασιν αὐτὰ κι αὐτὸς ἔκαμεν ἄλλα,

---

404 τὰ A, τὶ B   410 σαβιζάρω AB, em Grimmius   413 ὁπόχεις AB   415 δεῖξαι   421 εἰδῇς AB, recte fortasse   427 σωζώντανον B   429 μιὰ B

κ᾽ ἔκαμε πράγματα πολλά, καμώματα μεγάλα.
τέτοια τοῖς ἐκατάστησε σὰν ἤθελεν ἀτός του,
λέγει τοῦ λύκου νὰ σεβᾷ ᾽ς τὴν πρύμνην μοναχός του,
καὶ ἔτσι τὸν ὀρδίνιασε, γονατιστὸ νὰ στέκῃ
τρεῖς ὥραις καὶ νὰ δέεται, νὰ μὴ σαλεύσῃ ἀπέκει,
νὰ λέγῃ, νὰ παρακαλῇ „γάδαρε, σοῦ πιστεύω,
καὶ δὸς ἐμένα χάρισμα ἐκεῖνο τὸ γυρεύω,“
καὶ μὲ πολλὴν εὐλάβειαν νὰ λέῃ τὸ πατερμᾶ του·
νὰ πάγῃ καὶ ἡ ἀλουποῦ, νὰ στέκεται κοντά του,
ὅταν ᾽ς τὸν λύκον κατεβῇ ἡ βουλομένη χάρι,
ἐκεῖ κι αὐτήνη νὰ ᾽βρεθῇ δαμάκι γιὰ νὰ πάρῃ.
τότες ὁ γάδαρος εὐθὺς τζιλιπουρδᾷ καὶ κρεῖ τον,
καὶ ὄχι μόνον μιὰ φορά, μὰ δεύτερον καὶ τρίτον,
καὶ ῥίχνει τον ᾽ς τὸ πέλαγος, νὰ τόνε πνίξῃ θέλει,
κακὰ καὶ κάκῶς ἔχοντα, ὡσὰν αὐτὸς δὲν θέλει.
καὶ εἶδεν ἡ κύρ᾽ ἀλουποῦ τὸν γάδαρον πῶς κάνει,
ἀπὸ τὸν φόβον τὸν πολὺν ἀρχίνισε νὰ κλάνῃ.
καὶ τότες ὁ κὺρ γάδαρος φωνάζει καὶ γκαρίζει
καὶ συχνοκατουρεῖ πυκνὰ καὶ συχνοπορδαλίζει.
συχνὰ πηδᾷ, τζιλιπουρδᾷ καὶ τὴν οὐρὰν σηκόνει,
πέφτει, κυλιέται, γέρνεται καὶ ἐξωματζουκόνει.
γυρεύει καὶ τὴν ἀλουποῦ τρέχει νὰ τήνε σώσῃ,
καὶ μὲ τὸ μπουσδουγένι του καμπόσαις νὰ τὴν δώσῃ.
αὐτὴ σὰν εἶδε κ᾽ ἔγινεν ὁ γάδαρος φρενίτης,
᾽ς τὸ πέλαγος ἐγκρέμνισε κ᾽ ἔπεσε μοναχή της.
ἀπῆράν την τὰ κύματα, ᾽ς τὸν λύκον τὴν ἐβγάλα,
κι ἀπὸ τὸν φόβον πὤλαβεν, ἐφώναζε μεγάλα.
ἐκάθισαν ν᾽ ἀναπαυθοῦν, καμπόσον ν᾽ ἀνασάνουν,
γαδάρου τὰ καμώματα ἐκεῖ τ᾽ ἀναθιβάνουν.
ὁ λύκος τὴν κύρ᾽ ἀλουποῦ ἐρώτα την νὰ μάθῃ,
καὶ λέγει πῶς ἐτρόμαξε κι ὁ νοῦς της πῶς ἐπάρθη.
„ὅλα του τὰ καμώματα στέκομαι καὶ λογιάζω,
καὶ δὲν θυμοῦμαι νὰ τὰ ᾽πῶ καὶ νὰ τὰ λογαριάζω.

---

436 ἔκανε B 438 πρύμην AB 442 χάρ. ᾽ς ἐκ. AB, ᾽ς del Bursianus 443 λέῃ B, μὲ A 447 κρίτον A, τρίτον B κρεῖ scripsi, quod pro κρούει quamvis insolite dictum esse puto 456 πεύτει A κυλέται A 458 μουσδουγένι ci. Grimmius 459 καίγινεν AB 464 τὰ ναθηβάνουν AB

ἐκ τὴν κοιλιά του ἔβγαλεν ὡσὰν ἀπελατίκι
μακρύ, χοντρὸ καὶ κόκκινον, κ' ἦτον δίχως μανίκι.
λέγει μου· ἔλα γλίγωρα — τί στέκεις καὶ παντέχεις
γιὰ νὰ σοῦ κάμω τὴν δουλειὰ ἐκείνη ὁποῦ κατέχεις;
καὶ τρόμαξα, σὰν τ' ἄκουσα, κ' ἔχεσα τὸ βρακκί μου,
ἄφηκα καὶ τὰ ῥοῦχά μου, γεμάτο τὸ σακκί μου,
καὶ γκρέμνισα 'ς τὸ πέλαγος, μόναι γιὰ νὰ γλυτώσω
ἐκ τὴν περίσσα συμφορὰ κ' ἐκ τὸ κακὸν τὸ τόσον."
„'πές μου, κυρὰ συντέκνισσα, γάδαρος ὄντα πήδα,
τὸ πελατίκι, ὁποῦ λὲς, ἐγὼ ποσῶς δὲν εἶδα."
„κὺρ σύντεκνέ μου, κάτεχε, ἐκ τὴν κοιλιά του 'βγῆκε
καὶ σείσθη καὶ λυγίσθηκε καὶ πάλι μέσα 'μπῆκε.
θαῤῥῶ ὅτι ἡ κοιλία του νᾆναι ἁρματοθήκη,
κ' εἰς εἴτι πόλεμον ἐμπῇ, ἐκεῖνος νἄχῃ νίκη,
βουμπάρδαις νἄχῃ μπρούνζιναις, τουφέκια γεμισμένα,
νἄχῃ καὶ βόλι' ἀρίθμητα, δισάκκια κρεμασμένα.
ἡ τύχη μᾶς ἐβώθησε νὰ μὴ μᾶς θανατώσῃ
καὶ πάλιν ὡς τὸ ὕστερον ὁ θεὸς νὰ μᾶς γλυτώσῃ."
'ρωτᾷ τον καὶ ἡ ἀλουποῦ· „σύντεκνε, πῶς ὑπάγεις,
καὶ πῶς ἐταπεινώθηκες καὶ πῶς ἐκατατάγης;
λέγει την „μὴ μὲ ἐρωτᾷς καὶ μὴ μοῦ συντυχαίνῃς,
κι ἀπὸ τὴν σήμερον ποσῶς καλὸ μὴ παντυχαίνῃς.
θωρεῖς, κυρὰ συντέκνισσα, χωρὶς τὰ 'δόντια εἶμαι,
τὄνα μου μάτι ἔχασα, καὶ τἄλλο μου πονεῖ με.
ὡσὰν ἐτζιλιπούρδησεν, ἐξάφνου ἔδωσέ με,
καὶ μέσα εἰς τὸ κούτελο ἡ κοπανιὰ ἔσωσέ με·
ἐφάνη μου, ὁ οὐρανὸς ἐχάλασε κι ὁ κόσμος,
καὶ ἄστραψε καὶ βρόντησε, καὶ γίνη μέγας τρόμος.
κι ὄνταν αὐτὸς μὲ κτύπησε τὴν κοπανιὰν ἐκείνη,
ἐπρίσθη τὸ κεφάλι μου κι ὡσὰν ἀσκὶ ἐγίνη,
κι ἀστράψασι τὰ 'μάτια μου καὶ τάραξ' ὁ μυαλός μου,
καὶ τρόμαξαν τὰ σωθικὰ καὶ χάθη ὁ λογισμός μου,
κι ὁ νοῦς μου ἐσκοτίσθηκε, δὲν εἶναι μετὰ μένα,
καὶ πέσασι τὰ 'δόντια μου, δὲν ἔμεινε κανένα.

---

469 ἐκ A, ἀπ' B του B, σου A 473 τάκουσα B, τόκουσα A καίχεσα A 475 μόνε A, μόνο B 481 ὅτ' AB 482 κ' εἰς σεῖτι AB 483 λουμπάρδαις A 484 βόλια AB δυσάκια AB 497 κιόντας B 499 τάραξε AB

ἐγώ, κυρὰ συντέκνισσα, ’ς ἐσὲν ἐθάῤῥουν πάντα,
νὰ ξεύρῃς ὅλαις ταῖς δουλειαῖς κι ὅλα τὰ κοντραπάντα,
καὶ θάῤῥουν νἄχῃς φρόνεσιν, μυαλὸν εἰς τὸ κεφάλι,
καὶ τὰ καμώματα αὐτὰ κανένα μὴ σοῦ σφάλῃ,
γιατί καυχάσουν κ’ ἔλεγες, πῶς ἤσουνε μαντεύτρια,
καὶ τοῦ κὺρ Λέου τοῦ σοφοῦ ἤσουνε μαθητεύτρια.
καὶ δὲν μοῦ λέγεις κ’ ἤσουνε πουτάνα καὶ μεθύστρα
καὶ φραντζιασμένη καὶ λωβὴ καὶ μιὰ κακὴ μαυλίστρα,
ὁποῦ μὲ ἐξεμυάλισες καὶ πῆρές μου μετά σου,
καὶ νὰ χαθῶ ἐκόντεψα ἐκ τὰ καμώματά σου.
πάντοτε σὺ μοῦ ἔλεγες, πῶς ἔχεις τόση γνῶσι,
καὶ τώρα ὁ κὺρ γάδαρος ἐμᾶς νὰ ταπεινώσῃ;
δὲν ἔχω γιὰ τὴν γνῶσίν του οὐδὲ τὴν πονηρίαν,
ἀμμ’ ἔχω, πῶς ἐγέλασεν ἐμᾶς τὰ δυὸ θηρία.“
ἐκείνη ἀποκρίθηκε „σύντεκνε, νὰ κατέχῃς,
κανένα δίκῃο εἰς αὐτὸ ἠξεύρω πῶς δὲν ἔχεις.
ἡ γνῶσις εἶναι πανταχοῦ ’ς τὸν κόσμον διεσπαρμένη,
κ’ εἰς ἅπαντας ἡ φρόνεσις εἶναι διασκορπισμένη.
καλὰ καὶ εἶναι γάδαρος καὶ καταφρονεμένος,
ἂν ἒν καὶ κακοῤῥίζικος καὶ καταδικασμένος,
εἶδε πολλὴν τὴν ἀδικιὰ καὶ τὴν κακοφαντιά μας,
τὴν ἀτοπίαν τὴν πολλὴν καὶ τὴν συκοφαντιά μας,
καὶ νόησιν τοῦ ἔδωκαν ἀντάμα μὲ τὴν γνῶσι,
δίχως νὰ ξεύρῃ μάθημα, καὶ γράμμα ν’ ἀναγνώσῃ,
καὶ ῥήτορας ἐγίνηκε νὰ μᾶς καταμυτώσῃ
καὶ μέσ’ ἀπὸ τὰ χέρια μας νὰ φύγῃ, νὰ γλυτώσῃ.
καὶ ὄχι μόνον ἔφυγε, μὰ καὶ κοπάνισέ μας,
ἀνόητους μᾶς ἔδειξε καὶ κατασβόλωσέ μας,
ἐπῆρε καὶ τὰ ῥοῦχά μας καὶ ἐξεγύμνωσέ μας,
ἐπῆρέ μας καὶ τὴν τιμὴν καὶ κατεντρόπιασέ μας.“
χαρὰ ’ς ἐσὲ, κὺρ γάδαρε, καὶ μὲ τὴν φρόνησίν σου,
γιατί μὲ γνῶσιν ἔφυγες, μὲ τὴν προτίμησίν σου.

---

503 σὲ σὲν AB 505 φρόνησιν B 506 σφάλει B 508 κὺρ Λέος non est *leo*, ut Grimmius p. 105 opinatur, sed Leo Sapiens, Byzantinus imperator μαθητρίτρια A (errore typographi) 511 ἐξεμαύλισες A 518 δίκιο AB 520 φρόνησις B 522 κακορίζοικος AB 523 πολλὴ B 533 σὲ σὲ A, σὲ semel tantum habet B φρόνησιν hic AB

ὦ γάδαρε, κὺρ γάδαρε, γάδαρος πλειὸ δὲν εἶσαι,
πρέπει σου τοῦτο πῶ 'καμες πάντοτε νὰ 'παινῆσαι.
θαῤῥῶ, γιὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ γάδαρον δὲν σὲ κράζουν,
ἀλλὰ ὡς τιμιώτερον Νίκο σὲ ὀνομάζουν.
τὸ ὄνομα ἐκέρδισες αὐτὸ μὲ πονηρία,
καὶ τὴν ζωήν σου ἔγλυσες ἀπ' αὗτα τὰ θηρία.

---

536 πρέπου A διὰ post σου add B πόκαμες AB

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΠΑΙΔΙΟΦΡΑΣΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΤΡΑΠΟΔΩΝ ΖΩΩΝ.

Διήγησις παιδιόφραστος περὶ τῶν τετραπόδων,
ἵνα ἀναγινώσκωνται καὶ χρῶνται ταῦτα παῖδες,
οἱ φοιτηταὶ καὶ νεαροὶ, διὰ τὴν εὐνοστίαν·
γέγραπται γὰρ εἰς ἕνωσιν μαθήσεως καὶ πόθου.
ἔχουσιν δ' ὅμως ἔννοιαν καὶ βάρος τὰ τοιαῦτα·
νόησε μόνον ἀκριβῶς τὴν ἔννοιαν τὴν ἔχουν·
ὅταν τὰ ἔθνη μεθ' ἡμῶν ποιοῦσιν ψευδοαγάπην,
ὑπερθαῤῥοῦντες εἰς ἰσχὺν ἄρδην ἡμᾶς ὀλέσαι,
σώζει ἡμᾶς τὸ δίκαιον καὶ ἀψευδὲς τοῦ ὅρκου.
θεὸς γὰρ νέμει τὴν εὐχὴν ὡς κριτὴς τῶν ἁπάντων.
Τῷ ἑξάκις τε χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ τε
καὶ πρὸς τὰ ἑβδομήκοντα καὶ ἄλλα τρία ἔτη,
μηνὸς τοῦ σεπτεμβρίου τε τῆς πεντεκαιδεκάτης,
ὁμοῦ πάντα συνήχθησαν τὰ τετράποδα ζῶα,
τὰ καθαρὰ καὶ εὔχρηστα ὁμοῦ εἰς ἕναν τόπον,
αἱμόβορα καὶ βδελυκτὰ εἰς ἄλλην πεδιάδα.
ἐκάθησεν ὁ βασιλεὺς πάντων τῶν τετραπόδων

Edidi nunc primum e codice Parisino 2911 (P), cuius apographum confecit Micolcius conlega suavissimus. enotavi varias lectiones codicis Vindobonensis (V) secundum Sathae apographum. Στίχοι ἀστεῖοι πρὸς τὸ περίχαρον γενέσθαι τὸν ἄνθρωπον. καὶ οἱ μῦθοι ἔνι περιχαρεῖς πάνυ V Παιδιόφραστος διήγησις τῶν ζώων τῶν τετραπόδων P.

1 πεζόφραστος V 2 ἀνα pro ἵνα P χρῶντε P 3 νεαραὶ P 4 πόθον P, em 5 βάβος P, em pro duobus versibus, 4 et 5, unum praebet V πλὴν κεκρυμμένην ἔχωσιν (scr. ἔχουσιν) ἔννοιαν οὐκ ὀλίγην 6 νοῆσαι P totus versus om V 7 ὅπως V μὲ θυμὸν V perverse 8 βούλονται μὲν ὡς ἄθεοι ἡμᾶς κακῶσαι τέως V 9 σ. δὲ P σώζει με δὲ V τὸ ἀψ. V ἀψευδαῖς P post v. 10 ἐντεῦθεν λέξω φίλε μου τὴν διήγησιν ταύτην add V 11 prius τε om P 12 τοὺς εὐδομ. P 13 σεπτεβρίου V 16 αἱμόβορρα et παιδιάδα P

λέων ὁ ἀγριόφθαλμος καὶ γακλαδοραδάτος·
εἶχεν καὶ συγκαθήμενον ἐλέφαντα τὸν μέγαν,
τὸν μηδ' ἁρμοὺς, μὴ γόνατα, μηδ' ἀστραγάλους ἔχων.
πλησίον δ' εἶχεν μετ' αὐτὸν δύο πρωτοσυμβούλους,
πάρδον καὶ λεοντόπαρδον τοὺς ἀποφουμιστάδες.
ἦσαν δὲ καὶ τὰ ἕτερα αἱμόβορα θηρία,
λύκος ὁ νυκτοβαδιστὴς καὶ ὁ αἱματοπότης,
κύων ὁ ὑποτακτικὸς καὶ ποθεινὸς ἀνθρώποις,
ὁ πάντα τρώγων βρώματα καὶ πάντα κατεσθίων,
ἀλλὰ καὶ ἡ ἀλώπεκα ἡ φουνδοουραδάτη
καὶ ἡ ὀρνιθοπνίκτρια, ἡ παμπονηροτάτη.
συναθροισθέντων δὲ ὁμοῦ καὶ προκαθεζομένων
τοῦ λέοντος καὶ τῶν λοιπῶν, βουλὴν ὁμοῦ ἐπῆραν,
καὶ πρέσβεις ἀποστέλλουσιν εἰς τὰ ἕτερα ζῶα
τὰ καθαρὰ καὶ εὔχρηστα καὶ τετράποδα πάντα.
πρῶτον τὸν κάτη στέλλουσιν, διότι νυκτοβλέπει,
καὶ μετ' αὐτοῦ τὸν ποντικὸν, μεγαλομουστακάτον,
μακρύμυτον, μακρύουρον, εἰς συντροφιὰν τοῦ κάτη.
εἴχασιν δὲ καὶ μετ' αὐτοὺς, ὁποῦ νὰ τοὺς δουλεύῃ,
τὴν μαϊμοῦ, τὸ μίμηστρον, τὸ παίγνιον τοῦ κόσμου.
ἀπῆλθαν, ἀπεσώθησαν κατὰ τὸ ὡρισμένον
εἰς τἆλλα τὰ τετράποδα τὰ καθαρὰ τὰ ζῶα.
ταῦτα ὡς εἶδον τὸ φρικτὸν καὶ τοὺς ἐξαίφνης πρέσβεις,
ἐδόθη λόγος κι ὁρισμὸς καὶ ἐδιαλαλήθη
νὰ συναχθοῦν, νὰ 'μαδευθοῦν πάντα εἰς ἕναν τόπον,
εἰς πεδιάδαν ὁμαλὴν, μικρά τε καὶ μεγάλα.
ἔβαλαν οὖν διαλαλητὴν λαγὸν τὸν μεγαλόπτην,
ὡς γοργοπόδαρον, ταχὺν, ἵνα συνάξῃ πάντας,
καὶ ν' ἴδωσιν τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἀποκρισιάρους,

---

18 γακλαδοωράτος V. verbi etymon nescio. 19 εἶχε δὲ καὶ συγκάθεδρον V 20 μήτε V priore loco ἀστραγγάλους P 21 δὲ P, om V 23 εἶσαν P τὰ om V ὠμόβορα V 24 νυκτοβραδιαστὴς V αἱματοπίτης V 25 ποθητὸς V 27 φουντοουραδάτη V 29 δὲ P, τε V 30 βουλὴν τοιαύτην δίδουν V 31 τὰ ἕτερα P, ἅπαντα τὰ V. an fuit θάτερα τὰ ζ.? 32 καθαρᾶ P 33 κάτην V 34 αὐτοῦ P, αὐτὸν V 35 μακρύουρον μακρύμυτον μεγαλομουστακάτον aperta interpolatione V συνδροφίαν P, quod tolerare nolui 36 εἴχασι V 37 μαιμοῦν V 38 ἀπήγασιν καὶ ἔσωσαν εἰς τὰ ἕτερα ζῶα V 39 ἀπέστειλαν καὶ ἔκραξαν τὰ καθαρὰ τὰ ζῶα V 40—55 om V 40 ἐξαίφνεις P 41 ἐδώθη λ. καὶ ὡρισμὸς P 42 μανδευθοῦν P 43 μικρᾶται P 45 τοργοπ. (?) P 46 νὰ P

νὰ τοὺς φιλοφρονήσουσιν, νὰ τοὺς ἀποδεχθοῦσιν,
καὶ τὰ χαρτία νὰ ἰδοῦν καὶ λόγους νὰ ἀκούσουν.
ἤλθασιν καὶ συνάχθησαν δι᾽ ὅλης τῆς ἡμέρας.
καθισάντων οὖν τοῦ βοὸς ἅμα μὲ τὸ βουβάλιν,
καὶ ἄλογον τὸ θαυμαστὸν, ὄνος ὁ πολυῤῥάβδης,
ὁ ᾿φιδσροῦφος ἔλαφος, ὁμοῦ σὺν τὸ ἀγρίμι,
ἡ αἶγα καὶ τὸ πρόβατον, ὁ πολυφάγος χοῖρος,
ἀπέστειλαν καὶ ἔκραξαν τοὺς ἀποκρισιάρους,
τὸν κάτην καὶ τὸν πονδικὸν, καὶ κάθησαν ἐντάμα
καὶ τὰ χαρτία εἶδασιν καὶ λόγους ἐσυνῆραν·
„τί θέλετε; τί χρῄζετε; τί ἔναι τὸ λαλεῖτε;“
ἀπηλογεῖται ὁ πονδικὸς ὁ γερομουστακάτος·
„ὁρίζει λέων βασιλεὺς πάντων τῶν τετραπόδων
μὲ συμβουλὴν τῶν μετ᾽ αὐτοῦ φρονίμων καὶ κριτάδων,
ἵνα συνέλθωσιν ὁμοῦ τὰ τετράποδα ζῶα,
τὰ καθαρὰ καὶ εὔχρηστα ὁμοῦ εἰς ἕναν τόπον,
καὶ πάντα τὰ μὴ καθαρὰ, ἀλλὰ καὶ σαρκοφάγα,
εἰς κάμπον ὡραιότατον, εἰς ὁμαλιὰν μεγάλην,
καὶ λόγους νὰ συναίρωμέν τινας ἐκ τῶν ἀστείων,
νὰ ἴδωμεν τοῦ καθενὸς τὸν ἔπαινον καὶ ψόγον.
τοῦτο ἐστὶν τὸ μήνυμαν λέοντος βασιλέως,
καὶ τοῦτο λέγει ἡ γραφὴ ἡ πρὸς ὑμᾶς σταλεῖσα.“
τότε ἀπηλογήθησαν τὰ καθαρὰ τὰ ζῶα·
„ἀνάρμοστοι, ἀσυντελεῖς ὑπάρχουσιν οἱ λόγοι.
ἡμεῖς ἐκείνων βρώματα ἐσμὲν εἰς εὐωχίαν —
καὶ πῶς γὰρ ἔνι δυνατὸν ὁμοῦ νὰ συναχθοῦμεν;
ἃς στείλωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς τοὺς ἡμετέρους πρέσβεις,
νὰ ἔλθουν νὰ συντύχουσιν καὶ πάτους νὰ ποιήσουν,
νὰ στερεώσουν δυνατὴν ἀγάπην καὶ φιλίαν·
καὶ τότε νὰ συνέλθωμεν τὰ τετράποδα πάντα

---

50 καθήσαντον P 51 πολυραύδεις P 55 κάτην τε καὶ τὸν π. καὶ ἅμα ἐκαθῆσαν V 56 ἐσυνάραν V 57 θέλεται, τί χρίζεται — λαλῆται P 58 ποντικὸς ὁ γέρων μουστακάτος V 59 ὁρείζει λέων ὁ β. P 63 καὶ τὰ ᾿μοβόρα V 65 συνήρομεν P τινας om V ἐκ τῶν ἡμῶν ἀστείων V 66 νὰ P, καὶ V εἴδωμεν P 67 μήνυμα V λέων τοῦ βασιλέως P, fortasse recte 68 λέγουν αἱ γραφαὶ αἱ πρὸς ἡμᾶς (sic) σταλεῖσαι V 70 ἀσυντελεῖς V διὰ κενεῖς P 72 συναχθοῦμεν P, μαδευθῶμεν V 73 ἃς στείλωμεν scripsi, ἃ στίλωμεν P. στείλωμεν οὖν γε καὶ ἡμεῖς V 74 συντήχουσιν P, συντύχωσιν V 75 δυνατὰ V 76 — 78 om V

εἰς κάμπον μέγαν ὁμαλὸν, εἰς μίαν πεδιάδαν,
καθὼς φησὶν ὁ βασιλεὺς λέων καὶ ἡ βουλή του.“
τότε ἐστράφησαν ὁμοῦ ὁ πονδικὸς κ᾽ ὁ κάτης.
αὐτοὶ δὲ ἀποστέλλουσιν ἄλλους ἑτέρους πρέσβεις,
τὸ ἄλογον τὸ φοβερὸν, τὸν θρόνον τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ὄνον μεγαλόψωλον καὶ μεγαλορχιδάτον·
εἴχασιν δὲ καὶ μετ᾽ αὐτοὺς ὁποῦ νὰ τοὺς δουλεύῃ
καμήλαν τὴν κυμπόῤῥαχην καὶ μακροσφονδυλάτην,
διὰ νὰ τοὺς παίζῃ νὰ γελοῦν, νὰ τοὺς παραμυθίζῃ,
καὶ νὰ ὀρχᾶται, νὰ πηδᾷ ὡς κακογυρισμένη.
ἀπῆγαν καὶ ἀπέσωσαν οἱ ἀποκρισιάροι
εἰς βασιλέα λέοντα καὶ τοὺς πρωτοσυμβούλους,
ἀπέδωκαν καὶ τὰς γραφὰς καὶ λόγους ἐσυντύχαν.
ἐποίησαν στοιχήματα καὶ δυνατὴν ἀγάπην,
καὶ συνεφιλιώθησαν ὁμοῦ τὰ δύο μέρη,
μεθ᾽ ὅρκου βεβαιώσαντες καθολικὴν ἀγάπην.
καὶ εἶπαν καὶ συνέταξαν καὶ διαλάλησάν το
νὰ ʽμαδευθοῦν, νὰ συναχθοῦν ὁμοῦ εἰς ἕναν τόπον
τὰ ζῶα τὰ τετράποδα, μικρά τε καὶ μεγάλα,
τὰ καθαρὰ καὶ εὔχρηστα ὁμοῦ μὲ τ᾽ αἱμοβόρα,
καὶ ἔχθραν νὰ μὴ ἔχουσιν ἢ μάχην ἢ κακίαν,
ἀλλὰ ἀγάπην στερεὰν καὶ δυνατὴν φιλίαν,
ἀλλήλως νὰ συντύχωσιν λόγους ἐκ τῶν ἀστείων
καὶ ὀλιγούτσικα τινὰ τῶν μετεωρισμάτων,
ἑνὸς ἑκάστου ἔπαινον καὶ καθενὸς τὸν ψόγον,
καὶ ὅσα ἔχουσιν καλὰ, ἀλλὰ καὶ τὰ κακά τους.
τότε νὰ εἶδες τὰ βουνὰ, νὰ εἶδες καὶ τοὺς κάμπους,
νὰ εἶδες καὶ τὰ δάσητα, νὰ εἶδες τὰς λαγκάδας,
τὴν ὄχλησιν, τὴν ταραχὴν, τὴν σύναξιν τῶν ζώων,
καὶ ἐσυνάχθησαν ὁμοῦ ὅλα εἰς ἕναν μῆναν

---

79 ὁμοῦ P, κενοὶ V 80 οὗτοι V 81 τὸν θρόνον P, καὶ θρ. V 82 μεγαλόνευρον V 87 ἀπήγασιν καὶ ἔσωσαν V 89 ἐπέδωκαν V ἐσύντυχαν καὶ λόγους V 90 ἀγάπην P, φιλίαν V 92 καθολικὴν ἀγάπην P, ἀγάπην καὶ φιλίαν V 93 ἐσυνέταξαν καὶ ἐδιαλαλῆσαν V 94 μανδευθοῦν P, μαζωχθοῦν V ὁμοῦ P, πάντα V 96 ἀλλὰ καὶ αἱμοβόρα V. μετὰ P 97 ἔχωσιν V 99 συντήχωσιν P λόγους V, τινας P (quod vitium ortum est e v. 65) 100 τῶν P, ἐκ τῶν V 101 τὸν ἔπ. V 102 τους P, των V 105 σύνταξιν A (Gidelius Étude p. 314) μάζωξι V. cf. infra v. 556 et 727 106 πῶς ἐσυνήχθησαν V πῶς praefert Bicelas

εἰς κάμπον μέγαν ὁμαλὸν, εἰς μίαν πεδιάδαν.
ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς λέων ἐπὶ τοῦ θρόνου,
πλησίον οἱ συγκάθεδροι καὶ πᾶσα ἡ βουλή του,
ὁμοῦ καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες
καὶ ὅλον τὸ συνέδριον καὶ πᾶσα γερουσία.
Λέων εὐθὺς ὁ βασιλεὺς ἐλάλησεν μεγάλως
καὶ λόγους ἐναπέτεινεν εἰς ἐπήκοον πάντων
πολλὰ καλοὺς καὶ θαυμαστοὺς καὶ λόγους ἀγχινοίας,
καὶ μετὰ τοῦτο ὥρισεν ἵνα μετριασθῶσιν,
νὰ συντυχαίνῃ μόνος εἷς, ν' ἀπηλογῆται ἄλλος,
καὶ πάλιν ἄλλος εἷς πρὸς εἷς, διὰ τὴν εὐταξίαν,
ἵνα μὴ γένῃ σύγχυσις καὶ ταραχὴ τυχοῦσα.
ἀλλὰ καὶ ἐδιαλάλησεν ἀπάνω εἰς ἐτοῦτο,
νὰ χάνῃ τὸ κεφάλιν του καὶ ὅλον του τὸ γένος,
εἴ τις ποιήσει ταραχὴν μέσον τοῦ συνεδρίου.
πρῶτον εὐθὺς ὁ ποντικὸς ἐστάθην εἰς τὸ μέσον,
καὶ οὕτως ἀπεφθέγξατο μέσον τοῦ συνεδρίου
„εἴ τις καλὸς κι ἀπόκοτος, ἂς ἔλθῃ εἰς τὸ μέσον."
ἀψὸς, γοργὸς ἐπήδησεν ὁ ταπεινὸς ὁ κάτης
καὶ ἐλοιδόρησεν αὐτὸν, λέγει τοιούτους λόγους
„μακρύμυτε, μακρύουρε, μεγαλομουστακάτε,
τί μοῦ σεῖς τὸ μουστάκιν σου ἀπάνω τε καὶ κάτω,
ἔνθεν κἀκεῖθεν θεωρεῖς νὰ εὕρῃς τρύπα νἄμπῃς;
τζουκαλογλύφε, τυροφᾶ καὶ ψωμοκαταλύτη,
μαγαρισμένε ποντικὲ ὁποῦ μιαίνεις πάντα,
τὰ σῦκα, τὰς σταπίδας τε, τ' ὀξύγαλον, τὸ γάλα,
κρέας, ὀψάριν καὶ τ' αὐγὰ, καὶ ὅσα τὰ τοιαῦτα,
[σιτάριν καὶ τὰ ὄσπρια καὶ ὅσα τούτων εἴδη,
καὶ ἄλλα πάμπολλα πολλὰ τὰ τρώγουν οἱ ἄνθρωποι],
τὰ μὲν ἐσθίεις, μυσερὲ, τὰ δὲ οὐρεῖς καὶ χέζεις,
τὰ δ' ἄλλα μὲ τὰ πόδια σου σκορπᾷς καὶ καταχύνεις.

---

109 ἡ συγκάθεδρος P   114 λόγους P, πλήρεις V   115 νὰ μετεωριστοῦσιν V   116 ν' ἀπηλογῆται μόνος εἷς, ἄλλος νὰ συντυχαίνῃ V   118 σύγχησις P   119 ἐδιαλάλησαν V   120 ὅλλων P   121 ἥ τεις P, εἴ τι V   123 οὗτος PV   124 om P   125 ἀψὸς P, •ψὸς prima littera evanida V, ὑψὸς ci. Sathas   126 λέγων V   127 μακρίμητε μακρίρουδε P, μακρύουρε μακρόμυτε V   128 τί μου σὶς P   130 τσυκαλογλύφθη V   132 τὰς σταπίδας τε P, τὰ σταφύλια V   133 τ'ἁγνὰ P, ἁγνά V, em Sathas   134. 135 om V   136 ἐστίεις V   μυσαρὲ V   137 τὰ δὲ P   τοὺς πόδας V   καταχύνης P, μαγαρίζεις V   fort. fuit καταισχύνεις

ἂν εὕρῃς δ' ἄβουλλον ῥογὶν νὰ γέμῃ τὸ ἐλᾴδι,
χαλᾷς κάτω τὴν (σὴν) οὐρὰν καὶ σύρνεις τὸ ἐλᾴδιν,
καὶ τὴν οὐράν σου λείχοντα χορταίνεις τὴν κοιλιάν σου.
ἐδᾶ κρατεῖ μ'. ὁ βασιλεὺς, ἐδᾶ κρατεῖ μ' ὁ ὅρκος,
ἀλλὰ καὶ τὰ στοιχήματα ὅλης τῆς συντροφίας.
ἀμμὴ νὰ πήδησα δαμὶν, μικρὸν πηδηματίτσιν,
νὰ ἴδῃς, σκατοποντικὲ, γυρίσματα τοῦ κάτου,
πῶς νὰ σὲ ἥρπαξα γοργὸν καὶ πῶς σὲ 'θελα φάγῃ,
πῶς νὰ σὲ ἐμασίσασιν τὰ ταπεινά μου 'δόντια,
καὶ νὰ σὲ δρουγανίσασιν καὶ νὰ σὲ ῥουκανίσαν,
νά 'σφιξα τὸ κεφάλιν σου, ὁ κῶλός σου νὰ 'βγῆκεν,
κ' ᾗ κόραις τῶν ὀμμάτων σου, ὅλα τὰ ἔντερά σου."
τότε πάλιν ὁ ποντικὸς εὐθὺς ἀπηλογήθη,
καὶ λόγους ἐπεχείρησε τοιούτους νὰ τῆς λέγῃ,
„μεγάλως ὑπεραίρεσαι, μεγάλως καὶ καυχᾶσαι.
λέγεις ἐμὲν καὶ λοιδορεῖς ὅτι μιαίνω πάντα,
τὰ βρώματα καὶ πόματα καὶ εἴδη τῶν ἀνθρώπων.
κι ἂν τρώγω, κάτη κάκιστε καὶ στακτοκυλισμένε,
δίκαιον ἔχω, μυσερὲ, καὶ εὔλογον νὰ τρώγω·
ζῶον γὰρ ἄγριόν εἰμαι κι ἀνήμερον παντάπαν,
καὶ εἶμαι κι ἀκολάκευτον ἀπὸ παντὸς ἀνθρώπου.
σὺ δὲ, αἰσχρὲ παμμίαρε, ἀλευροκαταχέστη,
ἐκεῖ ποῦ σὲ ποτίζουσιν, ἐκεῖ ποῦ σὲ ταγίζουν,
καὶ ἀγαποῦν καὶ ἔχουν σε καὶ ὀμαλίζουσίν σε,
διὰ τί τὰ κλέπτεις, ἄτυχε, κρυφὰ καὶ καταλῦς τα,
καὶ ἄλλα τρώγεις, ἄτσαλε, καὶ ἄλλα μαγαρίζεις;

---

138 δε ἀβούλον P, δὲ ἀσκέπαστον V νὰ γένη λάδι P, quod emendavi: μὲ τὸ ἐλάδιν V 139 σὴν addidi, om PV, sed τὴν οὔρην σου V καὶ σύρνης τὸ ἐλάδην καὶ τὴν οὐράν σου λύχοντα (sic enim P) om V 140 κοιλίαν σου χορταίνεις (articulo om) V 141 με bis PV 142 στηχήματα P 143 μικρὸν δαμὴν P, δαμὴν μικρὸν V πιδηματίτζη P 144 εἴδῃς P, εἶδες V ὦ σκατοπόντικε V κάτη V 145 γοργὸν, πῶς νὰ σὲ ἐμασσίστην V 146 τὰ ταπεινά μου δόντια πῶς νὰ σὲ τραγανίσαν V 147 καὶ πῶς νὰ ἐροκάνισα σφικτὰ τὴν κεφαλήν σου V 148 νὰ πήδησεν ὁ κῶλος σου, ἔξω νὰ ἐκρεμάστη V 149 καὶ οἱ κόρακες τῶν ὀμματίων σου, τὰ ἔντερά σου ὅλα V καὶ οἱ P 150 τ. π. εὐθὺς ὁ ποντικὸς οὗτος ἀ. P ἀπηλογεῖται V 151 om P 153 καὶ τί λέγεις P 155 καὶ ἂν VP 156 δ. γὰρ ἔ. P μυσαρέ V τὸ τρώγειν V 157 εἰμι, ἀνήμερον τὰ πάντα V 158 ἀκμὴν καὶ ἀ. V 159 ἐχθρὲ π. P ἀλευροκατασχέσθη P 160 ἐκεῖ ὁποῦ bis VP ταγίζουσιν et ποτίζουν hoc ordine V 161 ἔχουσαι P 162 καταλίστα P καὶ κρυφὰ τὰ ἐπαίρνεις V 163 ἄτσαλα V

καὶ τὰ ᾿δικά σου πράγματα λέγεις τα πρὸς ἐμένα;
ἀλλοὶ, καὶ ἂν σὲ εὕρουσιν, ἀλλοὶ καὶ ἂν σὲ πιάσουν,
ὅταν σκάπτῃς τὰ ἄλευρα καὶ χέζῃς καὶ μιαίνῃς
κ' εἰς τὸ κεχρὶν κ' εἰς τὰ κουκιὰ κ' εἰς ἅπαντα τὰ εἴδη,
καὶ χέζεις δὲ καὶ τὴν γωνιὰν καὶ χώνεις τα μὲ στάκτην,
καὶ ὅταν σὲ ταῦτ' εὕρωσιν ποιοῦντα οἱ ἀνθρῶποι,
νὰ ἰδῇς ῥαβδιαῖς καὶ ματζουκαῖς ἀπάνω 'ς τὰ πλευρά σου,
καὶ νὰ σὲ κροῦν καὶ νὰ τσιλᾷς, νὰ κλάνῃς καρυδάτα·
πολλάκις εἰς τὴν κεφαλὴν νὰ τύχῃ νὰ σὲ δώσουν,
καὶ νὰ ψοφήσῃς, ἄθλιε, καὶ νὰ σὲ ῥίψουν ἔξω
εἰς τὴν κοπραίαν, κάκιστε, καὶ νὰ σὲ φᾶν οἱ χοῖροι.
εἰ δὲ καὶ ζῇς καὶ περπατεῖς καὶ εἶσαι εἰς τὸν κόσμον,
ἔνε καὶ σκύλος κυνηγὸς καὶ νὰ σὲ κυνηγήσῃ,
τινάξῃ καὶ τὴν γούναν σου, νὰ κόψῃ τὴν ὀφρύν σου,
καὶ τὴν ἀλαζονείαν σου κι ὅλην τὴν ἔπαρσίν σου."
πληρώσας δὲ ὁ πονδικὸς ὅλους τοὺς λόγους τούτους
ἀπῆλθεν καὶ ἐστάθηκεν εἰς τὸ στασίδιόν του.
ὁ κύων δὲ, ὡς ἤκουσεν τοῦ πονδικοῦ λαλοῦντος
τὸ ὄνομα, τὸν ἔπαινον καὶ τὴν τοιαύτην φήμην,
ἀψὸς, γοργὸς ἐπήδησεν, ἐστάθην εἰς τὸ μέσον,
καὶ πρὸς τὸν κάτην ἔτεινεν καλοὺς τοιούτους λόγους
„ἐδᾶ κρατεῖ μ' ἡ ἐντροπὴ καὶ ἡ ὑποταγή μου —
ἀμμὴ ν' ἀλίσκω σε δαμὶν, νά 'χαψα τὴν οὐράν σου,
καὶ νὰ σὲ ἀκροτίναξα μέσον τοῦ συνεδρίου,
ἐσέναν καὶ τὴν ἀλουποῦν τὴν μακροουραδάτην,
τὴν πνίγουσαν τὰς ὄρνιθας καὶ τὰ μικρὰ πουλία,
ποῦ πνίγει τὰ ἐρίφια καὶ τὰ μικρὰ ἀρνία,
καὶ τὰ μὲν τρώγει ἡ κάκιστη, τὰ δ' ἄλλα πίνει αἷμα,

---

164 καὶ ἐκεῖνα τὰ ποιεῖς ἐσὺ λέγεις τα πρὸς ἐμένα V 165 ἄσε πιάσουν P 166 τὰ ἀλεύρια V 167 καὶ εἰς ter VP 168 χέζεις καὶ τὴν παραγωνίαν V χώνης με τὴν στάκτην V 169 ὅταν ταῦτα σὲ εὕρουσιν π. οἱ V 170 να εἰδῇς ῥαυδαῖς P νὰ εἶδες ῥαβδέας ἀποπατητὰς μεγάλας σὲ φορτόνουν V 173 ῥίξουν V 174 κοπρίαν ἄτυχε V 176 καὶ εὕρῃ σε σκ. V 177 νὰ τινάξει P, εὐθὺς τινάσσει V νακόψει τὴν ὀφρίν σου P, ὅλη τὴν ἔπαρσίν σου V 178 om V (nisi forte Sathas duos versus in unum contraxisse putandus est) 179 πληρόναντα ὁ ποντικὸς V 181 ἤκουσας ἐκεῖ τὸ ὄνομάν του V 183 ἀψὸς P, ὑψός V 184 καὶ ὑπὲρ P ἔτειναν P τινὰς ἱκανοὺς τοιούτους λόγους P, λόγους τινὰς τοὺς λέγει V 185 με VP 186 ν' ἀλίσκωσα V, ναχήσβοσα P ea quam recepi scriptura non placet Bicelae οὐρήν V 188 ἐσένα κ. τ. ἀλουποῦ V 190 ὁποῦ. V, καὶ P 191 om V

καὶ πολεμεῖ μέγαν κακὸν καὶ πλεῖόν τε ζημίαν
καὶ ἀδικίαν ἄπειρον εἰς τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους."
ὁ κάτης ἐφοβήθηκεν, φεύγει ἀπὸ τὸ μέσον,
ἐξῆλθεν καὶ ἐστάθηκεν μετὰ τοῦ συνεδρίου.
ἀκούσασα ἡ ἀλωποῦ τὰς ὕβριτας τοῦ σκύλου
ἐν ταπεινῷ τῷ σχήματι εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέσον
καὶ πονηρὰ καὶ τροπικὰ ἐφθέγξατο τοιαῦτα
„τί ἔνε, σκύλε, τὸ λαλεῖς, τί ἔν τὸ τζαμπουνίζεις;
σκύλον σὲ λέγουν ὄνομα, ἀληθῶς σκύλος εἶσαι,
καὶ γὰρ κατὰ τὸ ὄνομα ἔχεις τὴν πολιτείαν."
καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἤκουσεν τῆς ἀλωποῦς λεγούσης,
προσμειδιάσας ὕστερον τούτους τοὺς λόγους εἶπεν
„ἐξέβης, ἡ κύρ' ἀλωποῦ νὰ μᾶς φιλοσοφήσῃς;
ποῦ ἔμαθες τὰ γράμματα, ποῦ ἔμαθες τὴν τέχνην,
γραμματικὴν, ῥητορικὴν, οὕτως νὰ συντυχαίνῃς;
κ' ἐπάνω εἰς τὴν δύναμιν καὶ φόβον βασιλέως
καὶ τῶν λοιπῶν τὴν ἐντροπὴν πολλὰ μοῦ συντυχαίνεις.
λέγω ν' ἀφήσω τὰ πολλά, νὰ παραβλέψω πάντας,
νὰ σύρω τὸ δερμάτιν σου, νὰ σύρω τὴν οὐράν σου,
καὶ νὰ τὸ δώσω τὸν γναφεά, τὸν δερματογουνάρην,
νὰ σὲ δαμάσῃ ἡ ἄσβεστος καὶ νὰ σὲ κάψῃ ἡ στύψις,
καὶ νὰ ξεχάσῃς τὴν πολλὴν 'ψηλὴν φιλοσοφίαν."
στραφεῖσα ἡ ἀλώπεκα τὸν σκύλον ταῦτα λέγει
„πολλὰ πολλὰ 'περαίρεσαι, σκύλε μαγαρισμένε.
πολλὰ καυχᾶσαι, φλύαρε, σαλιαρομυξάρη·
καυχᾶσαι ὅτι κυνηγᾷς λαγοὺς καὶ ἄλλα ζῶα,
πέρδικας καὶ χηνάρια καὶ ἄλλα τῶν ὀρνέων,
καὶ ἀγαποῦν σε τὰ πολλὰ καὶ ὁμαλίζουσίν σε.
ἀλλ' ὅταν σ' εὕρουν εἰς μικρὸν πταίσιμον εἰς τὸ σπήτιν,
καὶ κλέψῃς τίποτε νὰ φᾷς ἢ τίποτε νὰ 'γγίσῃς,

192 πλεῖον τὲ P, μεγάλην V 193 ἀδ. ἄπληστον V 194 μέσων P 195 μετὰ P, μέσον V 196 ἀλουποῦ V τοῦ κύων P 200 σκύλων P 201 κατὰ γὰρ τὸ σὸν ὄ. ἔ. V 202 ἀλουποῦς V 203 τοὺς λόγους τούτους λέγει V 204 ἐξέυην ἡκαιραλωποῦν ἀμὰς φιλοσοφίσει P 207 καὶ ἐπάνω P, ἀπάνω V 210 σύρω P, πάρω V νασίρω P, νὰ χάψω V 211 τὸν δώσω V 212 νὰ in. versus om V σὲ alterum om V 213 νὰ ἐξεχάσῃς VP, sed καὶ om V φιλὴν, si Micolcio fides, P 214 τραφεῖσα δὲ ἡ ἀλουποῦ V τὸν κύων P 215 περαίρεσαι P, ὑπεραίρεσαι V 216 σαλιομιξάρη V 218 περδίκια V post 218 versum periise suspicatur Bursianus 219 τὰ πολλὰ V, καὶ π. P 220 ὅτε V 221 om V, si Sathae fides

ῥαβδαίας, ἀποπατητὰς μεγάλας σε φορτόνουν.
εἰ δὲ πολλάκις, μιαρὲ, συμβῇ καὶ ψωριάσῃς,
εἰς σπήτιν ἄλλο δὲν χωρεῖς οὐδ᾽ εἰς αὐλὴν ἐμπαίνεις,
οὐδὲ καλὸν λόγον ἀκοῦς οὐδὲ ἐπωνυμίαν,
[ἀλλ᾽ ὅπου ὑπάγεις καὶ σταθῇς, ἄλλον οὐδὲν ἀκούεις]
εἰ μὴ τό-ὅλοι δότε τον, ὅλοι λιθάζετέ τον,
διότι μαγαρίζει μας ὁ σκύλος ὁ ψωριάρης —
καὶ κροῦν σε ἄλλοι ἀπεδῶ καὶ ἄλλοι ἀπεκεῖθεν
καὶ τυμπανίζουν σε κακὰ, ἕως οὗ νὰ ψοφήσῃς,
καὶ δένουν σε μὲ τὸ σκοινὶν ὡς καταδικασμένον,
καὶ σύρνουν σ᾽ ἐκ τὸν τράχηλον καὶ πᾶν σ᾽ εἰς τὴν κοπραίαν,
οἱ μὲν λιθοβολοῦσί σε, οἱ δὲ ῥαβδοκοποῦν σε,
σκοτόνουν σε κι ἀφίνουν σε, καὶ τὰ ὀρνέα τρῶν σε.
ταῦτα δέ εἰσιν τ᾽ ἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ τὰ ἔχεις,
καὶ ὑπεραίρεσαι πολλὰ καὶ καυχᾶσαι μεγάλα.“
ὁ κύων ἐντραπεὶς μικρὸν τῆς ἀλωποῦς τοὺς λόγους
παραμερεᾶς ἐστάθηκεν πικροχολιασμένος,
καὶ λόγους ἀπεφθέγξατο καὶ ῥήματα τοιαῦτα
„ἀλωποῦ τρυπολόγισσα, βουνοαναθρεμμένη,
οὔποτ᾽ ἡμέραν θεωρεῖς οὔτ᾽ ἥλιον ἐβλέπεις
εἰς βάθη σκοτεινότατα, εἰς χάσματα μεγάλα,
ἐπεθυμεῖς καὶ τὸ νερὸν δι᾽ ὅλης τῆς ἡμέρας,
τότε τὴν νύκταν νὰ ἐβγῇς καμένη ἀπὸ τὴν δίψαν,
νὰ εὕρῃς πούπετα νερὸν καὶ νὰ τὸ ἀποφρύξῃς,
καὶ νὰ πρισθῇς, νὰ ἀγκωθῇς, νὰ συχνοπυκνοκλάνῃς.

---

222 ῥαυδαίας P, ῥαβδίας V 223 καὶ ψ. P, νὰ ψ. V 224 ἄλλο om P δὲ P εἰς σπ. ἄλλο οὐ χωρεῖς οὐδὲ εἰς αὐλὴν ἐμπ. V 225 οὐδὲ ἐπωνυμίαν P, ἀλλ᾽ οὐ πωνυμίαν V 226 om V: videtur autem pro dittographia versus praecedentis habendus esse 227 τὰ V ὅλλοι λιθάξε τέτον P, τὸν σκύλον τὸν ψωριάρη V 228 ὁ κύον P 229 ἀποκεῖθε V 230 καλὰ V 231 σκηνὴν P 232 σύρνουσαι P τὸν σφόνδυλον καὶ ὑπᾶν V, κοπρίαν V 233 εἰ μὲν P ῥαυδοκοποῦ σε P 234 σκοτόνουν καὶ ἀφανίζου σε καὶ τὰ ὄρνεα ἀτρώσε P, σκ. σε καὶ ἀ. σε καὶ τρώγουν σε τὰ ὀρνέα V 235 δὲ om V τὰ ἀγ. VP 236 καὶ κ. P, καυχᾶσαι τὰ V 237 ὁ κύων δὲ ἐντράπηκεν τ. ἀλουποῦς τοὺς λόγους V 238 παραμερέας P, παράμερα V πικροχιλιασμένος P 240 ἀλοποῦ P, ἀλουποῦ V καὶ β. V 241 ὅπου ποτὲ ἥλιον οὐ θεωρεῖς οὐδὲ ἡμέραν βλέπεις V post 241 ἀλλὰ τὴν ὅλην σου ζωὴν ἔχεις την εἰς τὴν τρύπα add V, cui interpolationi v. 240 ansam dedisse suspicor 242 χ. ὀρέων V 243 ἐπεθυμᾷς V 244 καμμίαν V 245 πούπετσι (?) V 246 πρισθεὶς P, πρηστῇς V ἀγκωθεὶς P, ἐγκωθῇς V συχνοπίνῃς κλάνῃς V, συχνοπικνοκλάῃς P

καὶ εἴ τι φᾷς καὶ εἴ τι πῇς καὶ ὅσα κι ἂν κοιμᾶσαι,
οὐδὲν σὲ λείπει πώποτε ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος.
ἐγὼ δὲ ἀνατρέφομαι μέσα εἰς τοὺς ἀνθρώπους,
εἰς οἴκους τοὺς βασιλικοὺς καὶ εἰς αὐλὰς ῥηγάδων,
κ' εἰς ἄρχοντες νὰ κυνηγῶ, εἰς πάντας καβαλλάρους.
ταγίζουν με χλωρὰ, πνικτὰ καὶ ὀψημένα κρέη,
κρατοῦν καὶ ὁμαλίζουν με καὶ βαγιλίζουσί με·
καὶ βάνουν με τραχηλϊκὸν χαντρατοκουδουνάτον,
καὶ κυνηγοῦσιν 'λάφια λαγούδια χοιρίδια·
ἀκόμη καὶ τὰ δυνατὰ τὰ ζῶα τὰ μεγάλα,
ἅπερ οὐ δύναμαι κρατεῖν ἀλλ' οὐδὲ καταβάλλειν,
μὲ τὰς φωνάς μου ἐξυπνῶ, καὶ τρέχουσιν καὶ φεύγουν,
καὶ πάλιν τὰ περδίκια καὶ ἕτερα πουλία."
ὡς ἤκουσεν ἡ ἀλωποῦ τοιαῦτα φθεγγομένου
πάλιν τοῦ σκύλου λέγοντος καὶ ὑπερφυσιῶντος,
ἔφησεν πάλιν καὶ αὐτὴ καὶ πρὸς τὸν σκύλον λέγει
„ἀρκεῖ σε, σκύλε φλύαρε μιαρὲ ψεματάρη,
αἰσχύνθητι, ἐντράπητι, ἄφες νὰ εἰπῇ καὶ ἄλλος."
τότε λοιπὸν ἐξέβηκεν ὁ σκύλος ἐκ τὴν μέσην,
καὶ ἡ ἀλώπεκ' ἔστηκεν μέσον τοῦ συνεδρίου.
ὁ λαγωὸς ὡς ἤκουσεν ἐκεῖ τὸ ὄνομάν του,
ἐπήδησεν κ' ἐστάθηκεν τῆς ἀλουποῦς πλησίον
καὶ ἐπεβόα πρὸς αὐτὴν χαροποιοὺς τοὺς λόγους
„χαρὰ 'ς την τὴν κυρ' ἀλωποῦ, χαρὰ 'ς την τὴν κορδόναν,
ὑγείαν 'ς τὴν μαστόρισσαν καὶ τὴν συντρόφισσάν μου
καὶ τὴν λογιωτάτην μου καὶ φιλοσοφωτάτην,
ὁποῦ ἐκαταδίκασεν σκύλον τὸν μαγαρίτην

---

247 πεῖς P. est autem pro πίῃς 248 λύπη P 250 εἰς οἴκους V, ἐγὼ οἴκους P 251 καὶ εἰς VP ἀρχόντων κυνηγῶν μεγάλων καβαλλάρων V 257 ταγίζουμαι P χλορὰ πνικτὰ P. ceterum totum versum sic habet V τ. καὶ ποτίζουν με χλωρόπτικα καὶ ὠψημένα κρέη 253 βαγηλίζουσί με P, κανακίζουσίν με V 254 om V βάνουμαι P 255 καὶ κυνηγῶ ἐλάφια λαγοὺς καὶ ἄλλα ζῶα V post 255 ἀγρίμια αἰγίδια καὶ ἄλλα τὰ τοιαῦτα add V, aperta interpolatione 257 ἀλλοῦ δε καταλάβην P 258 μετὰ σφωνάσμου ἐξισπῶ P, καὶ μὲ τὰς φωνάς μου τὰ ἐξυπνῶ V 261 ὑπερφυσιοῦντος P 263 φλίαρε P μιαρὲ φλυαρὲ ψ. V 264 αἴσχυνε κἂν ὀλιγὸν ἄφευνα ἴπη καὶ ἄλλος P 265 τὸ λοιπὸν ἐξέβην P 266 ἡ ἀλώπεκα ἔστηκεν P, καὶ ἡ ἀλώπηξ ἔστεκεν V 267 λαγὸς P 268 καὶ VP ἐστάθη τῆς ἀλουποῦς σιμὰ P 270 χαράστην P, χαρᾶς μου V bis ἀλουποῦ V καρδόναν P 271 'ς om P σινδρόφισαν μου P, σοφίστριά μου V 272 λογικωτάτην V 273 μαγαρίζην P, μαργαρίτην V

καὶ ἐκατέβαλεν αὐτὸν, κόψας τὴν ἔπαρσίν του.
ἀλλ' ἔχεις καὶ ἐσὺ δαμὶν μικρὸν ὀκάτι ψέγος·
καὶ νὰ σὲ τὸ εἰπῶ ἐδῶ μέσον τοῦ συνεδρίου.
πολλάκις με φιλεύεσαι καὶ παίζεις μετὰ 'μένα,
ἐγὼ θαῤῥῶ ὡς ἄκακον μὴ ἔχων πονηρίαν,
μέσα εἰς τὴν ἀγάπη μας κατεμπιστευόμέν σου
καὶ δίδω σου ἁπλότηταν καὶ ἀνεξικακίαν·
σὺ δὲ δράσσεις καὶ σφίγγεις με μέσον ἐκ τοῦ τραχήλου
καὶ πνίγεις με καὶ τρώγεις με μὲ τὴν ἐπιβουλίαν,
καὶ οὔτε ἡ ἀγάπη σου ἔνε στερεωμένη,
ἀλλ' οὔτε ἡ φιλία σου ἔνε ἐμπιστεμένη,
ἀλλ' εἶσαι ψεματάρισσα, κλέπτρια καὶ τζιγκάνα,
μαγγαναρέα, φλύαρη κοιλιοχαρδοφάσσα.
καὶ ὅταν ἐξαπορισθῇς, ἐσθίεις τὰς ἀκρίδας
καὶ κλέπτεις τὰ σταφύλια καὶ τρώγεις τὰς σταπίδας.
ἐὰν δὲ στήσουν μάγγανον πολλάκις νὰ σὲ πιάσουν,
ὥστε νὰ ζῇς, νὰ ἀναπνῇς, θέλουν σε κοπανίζει,
νὰ χέζῃς τὰ σταφύλια καὶ νὰ τσιλᾷς τὰς ῥώγας,
νὰ 'μπαινοεβγαίνῃ ὁ κῶλός σου, νὰ χέζῃς τὰς σταπίδας,
νὰ 'γδάρουν τὸ δερμάτιν σου καὶ νὰ τὸ πάσσουν στάκτην,
νὰ ῥίξουσιν τὰ κρέη σου ἐπάνω εἰς τὰς πέτρας,
νὰ συναχθοῦν τὰ ὄρνεα καὶ νὰ σὲ καταφάγουν.
ἀμμὴ ἐγὼ, κακότυχη, καὶ ἂν μὲ κυνηγήσουν,
ἐσθίουν με οἱ βασιλεῖς καὶ τρώγουν μ' οἱ ῥηγάδες,
οἱ ἄρχοντες οἱ εὐγενεῖς καὶ πᾶσα ἀνθρωπότης,
καὶ θέτουν με εἰς τὰ χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ σκουτέλια,
καὶ βάνουν με εἰς ἔμορφας κούπας μὲ πιπεράδας.
ἀλλὰ καὶ τὸ δερμάτιν μου ἔνε τετιμημένον·
φορεῖ το 'ς τὸ κεφάλιν του πᾶς μέγας τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ἄπας δὲ ὁ ἰατρὸς καὶ μέγας μαρκατάντος,

---

274 om V 276 ἐδῶ P. ἐγὼ V 279 κατεπ. P 280 σε V 281 ἐκ τοῦ τραχήλου P, τοῦ συνεδρίου V 284 ἡ φιλία σου κρατεῖ στ. V 285 ματζιγκάνα P (unde fortasse efficias μιὰ τσιγγάνα), μαντζακάνα V 286 φλιαρὴ P, μιαρὴ V 287 ἐξαπορισθεὶς P 292 ναπενοευγένη P, να ἐμπαιζοεβγαίνη V τὰ σταπίδας P 293 στάκτη P 294 ῥίψουσιν V ἀπάνω V 295 ναμαζωχθοῦσιν ὄρνεα V 297 ἐστίουν V καὶ τρώγουν με P, καὶ om V 299 θέτουμε P 300 βάνουμε P, βάλλουν με V εἰς τὰς χρυσὰς κ. V 301 δ. μ. ποιεῖ μεγάλην χρείαν V 302 θορήτω εἰς τὸ κεφάλην του P, φορεῖ το εἰς τὴν κεφαλὴν V 303 ἄπας V, ἄλλος P δὲ ὁ om V, δὲ om P

ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρχόντισσαις ἡ μεγαλομανδούσσαις,
ποῦ ἔχουν τὰς μακρὰς οὐρὰς καὶ σύρνουν τας ὀπίσω,
ἔχουν το μέσον ἔνδυμαν διὰ τὴν πρεποσύνην·
[πολλάκις δὲ τὰ ἔχουσιν διὰ πολλὴν ψυχρότην]
ὁμοίως καὶ οἱ ἄρχοντες ἐνδύματα εἰς ῥοῦχα
τὰ ἔχουσιν κατὰ καιρὸν διὰ πολλὴν ψυχρότην·
ἀκμὴν καὶ τὸ ποδάρι μου, τὸ εὐτελές μου μέλος,
κἀκεῖνον χρείαν ἐκτελεῖ κι αὐτό 'ν' τετιμημένον·
ἔχει το γὰρ ὁ χρυσοχὸς, συνάγει τὸ χρυσάφιν
καὶ τὸ ἀσήμιν τὸ ψιλὸν τὸ ἀπὸ ῥινισμάτων."
ταῦτα εἰπόντος τοῦ λαγοῦ, ἐντράπη ἡ ἀλώπηξ,
ἐξέβην καὶ ἐστάθηκεν μέσον τοῦ συνεδρίου·
ἀκούσασα ἡ ἔλαφος λαγοῦ τὴν καυχησίαν,
πηδηματίτσιν ἔποικεν ἔμορφον παρὰ πάντας,
καὶ εἰς τὸ μέσον ἔμπηκεν, ἐστάθην παῤῥησίᾳ,
ἄφοβος ἀναντίῤῥητος, μὴ ἔχουσα δειλίαν,
ἀλλὰ καὶ χοῖρος ὁ κυμπὸς ἅμα σὺν τῇ ἐλάφῳ.
ἡ ἔλαφος ἀπήρξατο, τοιούτους λόγους εἶπεν
„φλυαροκόπε λαγωὲ, τί ἓν τὸ τζαμπουνίζεις;
καυχᾶσαι εἰς τὰ κρέη σου καὶ εἰς τὰ δέρματά σου;
νὰ σὲ εἰπῶ λοιπὸν ἐγὼ ὅσα καὶ ἂν θυμοῦμαι,
τὰ δ' ἄλλα ἀπομένοντα νὰ σὲ τὰ εἰπῇ ὁ χοῖρος.
δυόδοντε, κακόδοντε, σαλὲ, σπιθαμογένη,
καὶ μεγαλαύτη, γαμησᾶ, καὶ κλαδοτρυπολόγε,
ταὐτιά σου καὶ ὁ κῶλός σου πάντα τσιμούρια γέμουν.
καίει σε καὶ ὁ ἥλιος δι' ὅλης τῆς ἡμέρας·
τὴν νύκταν μόνον περπατεῖς, δαιμόνων τάξιν ἔχεις·
καὶ ἂν ἀκούσῃς τίποτες μικρὸν κτύπον ὀμπρός σου,
κλαδὶν ἢ χόρτον νὰ σειστῇ ἢ μυῖγα νὰ πετάσῃ,

---

305 ὅπου ἔχουν P, ὁπώχουν V 306 τὸ ἔσόν (unde ἔσω conicias) ἔνδημαν P, τὰ μέσα ἐνδύματα V 307 ἢ καὶ πολλάκις ἔχουν τα δ. π. ψ. V 309 om V 310 μέλος V, μέρος P 311 αὐτό 'ν' scripsi (= αὐτὸ ἔνε), αὐτὸν P, αὐτὸ V 312 χρυσοχόος V 314 ἐντράπην V 315 μέσον P, ἔξω V 318 τὸ om V ἔμπηκεν P, συνελθὼν V ἐστάθη παρρησίᾳ V, ἐστάθην παρησίαν P 319 ὁ φόβος ἀνεντήρητος P 321 εἶπεν P, λέγει V 323 δερμάτιά σου V 324 εἰπεῖ P 325 τὰ πομένοντα P, τὰ ὑπομένοντα V 327 μεγαλόπτη P 328 τὰ πτία σου P, τ' ἀπτία σου Sathas τζημούρια γέμου P 329 καὶ εἰ σε P 331 τίποτες om V κτύπον μικρὸν V 332 νασυστῇ ἢ μίγια ναπετάση P. ἢ μύγαν V

φεύγεις ὥσπερ διάβολος ἐκ τοῦ θυμιαμάτου.
οὕτως γὰρ ἑρμηνεύεται ἡ σὴ ἐπωνυμία,
πτὼξ γραφικῶς ὁ λαγωός, ὡς πτήσσω τὸ φοβοῦμαι.
σὺ ἐπαινεῖς τὰ κρέη σου καὶ σὲ ὑπερυψόνεις·
ἡ μαρτυρία γὰρ ἡ σὴ οὐδ' ὅλως ἀληθεύει·
καὶ γὰρ τὰ κρέατα τὰ σὰ κακόψητα ὑπάρχουν
καὶ μᾶλλον κακοστόμαχα, ἀργὰ εἰς τὸ χωνεῦσαι.
τὸ δὲ ἐμὸν τοῦ ἐλαφιοῦ ἀσύγκριτον ὑπάρχει·
ἐπάνω εἰς τὰ κρέατα τῶν τετραπόδων ζώων,
ὅπερ ἐσθίουν ἄνθρωποι, ἔνε τὸ ἐδικόν μου.
ἀλλὰ καὶ τὸ δερμάτιν μου ἔχουν εἰς πᾶσαν χρείαν,
εἰς κόρδας καὶ ζωνάρια, καὶ ἄλλα τούτων ὅσα,
ἀσκοπουγκίτσια μικρὰ ἅτιν' ἴσχαν βαστάζουν,
ἣν οἱ ἄνθρωποι βαστάζουσιν νὰ ἅπτουν τὴν ἱστίαν.
εἰ δὲ τυχὸν ὀφίδια νὰ ἔνε εἰς τὸ σπήτιν,
καὶ ἅψουσιν μετὰ πυρὸς τὸ κέρας μου ἀπέσω,
ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ κέρατος φεύγουσιν παραυτίκα
καὶ πλέον οὐδὲν δύνονται ἐκεῖ νὰ ἐμφωλεύσουν."
ὁ χοῖρος δὲ ὡς ἔστεκεν κ' ἡ ἔλαφος ἐλάλει,
ἀγανακτήσας ἔφησεν καὶ τῇ ἐλάφῳ λέγει
„ἀνέντροπε, κοψόουρε, ἔβγα ἀπὸ τὴν μέσην·
καμμιὰν οὐκ ἔχεις ἐντροπὴν ἀλλ' οὐδὲ σωφροσύνην,
τὴν κολοβήν σου τὴν οὐρὰν ἀείποτε σηκόνεις,
καὶ φαίνεται ὁ κῶλός σου καὶ πάντες σὲ γελοῦσιν.
ἀρκεῖ σε λέγειν τὰ πολλά, ἄφες κ' ἐμὲν νὰ εἴπω
μικρὰ καὶ ὀλιγούτσικα καὶ κοντολογημένα·
καὶ πρὸς τὴν γνῶσιν τὴν ἐμὴν φθέγξομαι λόγους τούσδε.
καυχᾶσθε κ' ὑπεραίρεσθε ἔξω ἀπὸ τὸ δέον
ἡ ἔλαφος καὶ ὁ λαγὸς διὰ τὰ κρέατά σας,
καὶ ψεύδεσθε, κομπόνεσθε τοὺς ἀκούοντας πάντας.
οἱ πάντες γὰρ ἠξεύρουσιν, μικροί τε καὶ μεγάλοι,

---

334 σὺ P 335 πτύσω P 336 σὲ V, σὺ P 337 σὺ P 341 ἀπάνω V 342 ἔνι V 343 ἔχουν το V 344 nisi Micolcii oculos fugit, om P 345 ἃ τὴν ἴσχαν β. P. καὶ ἀσκοπούγγια μικρὰ τὰ βάνουν ἴσχα μέσα V 346 ἣν οἱ ἄ. β. P. οἱ ἄνθρ. βαστάζουν τα, ἅπτουσι τὴν εἰστίαν V. fortasse οἱ delendum 347 τιχὼν P, τύχῃ καὶ V ἔνι V 351 καὶ ἡ ἔλ. P, καὶ om V 353 κοψόρουδε εὔγα P, κοψόουρε ἔκβα V 355 σικόνεις P, σιμόνεις V 357 ἀρκεῖσαι P λέγω V καὶ μὲν PV 360 καὶ VP δέον P, πρέπον V 361 λαγωὸς V 362 ψεύδεται καὶ κομπόνεται P

τὸ κρέας τὸ ἡμέτερον τί νοστιμάδαν ἔχει.
ὡς οὐδ' ὁ ἥλιος ποτὲ ἰσάζει μὲ τὰ ἄστρα,
ὡς οὐδὲ τὸ καλὸν ψωμὶν τὸ σεμιδαλευράτον
ἰσάζει μὲ τὸ * κιβαρὸν ἢ μετὰ τὸ κριθίνον,
οὕτως τὸ κρέας τὸ ἐμὸν μετὰ τοῦ ἐδικοῦ σας.
ὥσπερ τὸ ἅλας γὰρ ἀρτεῖ τὰ φαητὰ τοῦ κόσμου,
οὕτως ἀρτίζει τὸ ἐμὸν εἰς πᾶσαν μαγειρίαν,
καὶ μὲ τὰ λάχανα καλὸν καὶ μὲ τὸ κολοκύνθι,
καὶ ἐκζεστὸν καὶ μοναχὸν, δίχα κανένα εἶδος,
ἀκόμη καὶ ὀπτούτσικον ἔμορφον μυρωδάτον,
θέλει χλωρὸν, θέλει παστὸν, ὅπου νὰ μαγειρέψουν.
παστόνουν καὶ φυλάσσουν με δι' ὅλου γὰρ τοῦ χρόνου,
καὶ βάνουν με εἰς τὸ σταμνὶν καὶ μέσα εἰς τὸ πιθάριν
καὶ πολεμοῦσι μὲ * πτικὴν, μὲ ἄλλα τὰ τοιαῦτα,
καταμαγούλαν, σύγλωσσην, μετὰ χοιρομερίων,
λουκάνικα ἀπάκια, πλευρὰς παχυλαρδάτας,
καὶ πασπαλάδες λιπαρὰς καὶ παραγεμισμένας.
καὶ ὅταν 'ψήνουσιν ποτὲ τὸ ἐδικό σας κρέας,
προσβάλλουσιν ἐκ τὸ ἐμὸν ὅπως νὰ τὸ ἀρτίσῃ·
χωρὶς ἐμοῦ οὐδεμίαν ἔχουσι μυρωδίαν.
ἀκόμη καὶ ἡ τρίχες μου χρείαν ἀποπληροῦσιν
μεγάλην, ἀξιόλογον εἰς Φράγγων ἐκκλησίαν·
καὶ γὰρ εἰς τὸ ἁγίασμαν τὰ φραγγοπαπαδούρια
μετὰ τῆς τρίχας τῆς ἐμῆς τοὺς πάντας ἁγιάζουν,
καὶ τὴν βορβοροκύλισιν ποσῶς οὐδὲν θυμοῦνται.
κ' οὔτε τζαγκάρης ἢ σελλᾶς ἢ ῥαπτοδερματάρης
νὰ ῥάψῃ δύναται ποσῶς ἄχρι κεντέαν μίαν,
χωρὶς νὰ βάλλῃ ἀπ' ἐμοῦ τρίχαν ἐκ τὴν οὐρίαν.
οὔτε ζωγράφος δύναται ποσῶς νὰ ἱστορήσῃ,

---

365 οὐδὲ VP 366 τὸ τὸ (sic) σεμηδαλαφράτον P 367 μὲ τὴν κριθαρίδα V 369 ἅλλας P ὥσπερ γὰρ τ. ἅ. ἀρτ. V φαϊτὰ P nolui φαγητὰ scribere 370 εἰς πᾶσαν μαγειρίαν P, ... καρυκείαν V omissis duobus verbis 372 om P, si Micolcio fides 373 ὁ πτούτζικον P, τὸ ὀπτ. V 374 ὁπουναμεγυρεύση P, ὅπου καὶ ἂν μὲ γυρέψουν V, em Bicelas 375 πᾶσα γὰρ καὶ φιλάσουν δι' ὅλου γὰρ τοῦ χρ. P. διὰ ὅλου (om γὰρ) V 376 τὸ π. P, τὸ om V 377 με πτικὴν P, μὲ τὴν γῆν V 379 ἀπάκια P, ἀπ' ἄκρας V 380 λιπαροὺς P 381 ψήνουν τίποτε ἀπὸ δικά σας κρέη V 382 ἴσως νὰ τὰ ἀρτύσουν V 384 οἱ τρίχαις P, αἱ τρ. V 389 καὶ VP δερματοραπτάρις P 391 τρίχας V ἐκ Bicelas, εἰς VP ὀργίαν P

ἐὰν μὴ βάλλῃ ἀπ᾽ ἐμοῦ τρίχαν εἰς τὸ κονδύλιν·
καὶ κάμνει ἄλλα ὑψηλὰ καὶ δεύτερα καὶ τρίτα·
ὅσα γὰρ βούλεται, ποιεῖ ὅλα διὰ τὴν τέχνην,
καὶ ἱστορίζει θαυμαστοὺς ναοὺς ἐξαιρημένους
καὶ τὰς εἰκόνας τὰς σεπτὰς τὰς σεβοπροσκυνοῦσιν
τὰ γένη τῶν Χριστιανῶν εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον,
καὶ ἱστορογραφίζουσιν ἢ χρωματοπλουμίζουν
σπήτια καὶ παλάτια μεγάλων βασιλέων,
καὶ ἄλλους οἴκους φοβεροὺς μεγάλων μεγιστάνων.
ἀκόμη καὶ τὸ 'δόντι μου ποιεῖ καὶ τοῦτο χρεία·
ἔχουν το οἱ γραμματικοὶ καὶ πάντες οἱ σκουφάδες,
στιλβόνουν καὶ τὰς σκούφιας (των), στιλβόνουν τὰ χαρτία.
πολλάκις ἔχω το κ᾽. ἐγὼ εἰς χρείαν ἐδικήν μου·
ἔχω τ᾽ ὡς ἅρμα δυνατὸν εἰς τὸν καιρὸν τῆς μάχης,
ὅταν ἐχθρὸς μὲ πολεμῇ ἄδικα νὰ μὲ φάγῃ,
μετὰ τοῦ ὀδόντος κρούω τον καὶ σχίζω τον αὐτίκα
καὶ χύνω τὴν κοιλίαν του καὶ ὅλα τὰ ἐντός του.
σὺ δὲ, ἐλάφιν καὶ λαγὲ, τί ψῆφος ἓν δικός σας;
μίαν φωνὴν ἢ λαλιὰν ν᾽ ἀκούσετε πολλάκις;
ὁ ἥλιος οὐ βλέπει σας ἀλλ᾽ οὐδὲ ἡ σελήνη,
καθὼς καὶ ἡ πλησίον σας ἡ βρωμομυξαρέα,
ἡ σκατοβορβορόκοιλη αὐτήνη ἡ προβατίνη·
καὶ γὰρ εἶς κοπροζάγαρος χιλίας νὰ διώκῃ."
αἰσχύνθη γοῦν ἡ ἔλαφος καὶ ὁ λαγὸς ἐντράπη
τὸ ψέγος καὶ τὰς ὕβριτας καὶ λοιδορίας χοίρου
καὶ ὑποχώρησαν μικρὸν ὅλως καταισχυμένοι.
τὸ πρόβατον, ὡς ἤκουσεν τοῦ μοχθηροῦ τὰς ὕβρεις,
ἐξέβη τότε καὶ αὐτὸ καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον
καὶ ἥμερα καὶ ταπεινὰ ἐφθέγξατο τοιαῦτα

---

393 τρίψαν P, τρίχας V 395 καὶ ὅσα βούλεται V ποιεῖν VP, em Bursianus 396 ἐξεριμένους P, ἐξηρημένους V 399 ἱστοριζογράφουσιν P 404 των praeter libros addidi 405 καὶ ἐγὼ PV εἰς ἐδικήν μου χρείαν V 406 το PV 407 ὁ ἐχθρὸς P ἀδίκως V 408 μὲ V 410 λάφη καὶ λαγωὲ P ἓν δικός σας Sathas et ut suspicor V, ἐδικόσας P 411 ν᾽ ἀκούσητε Sathas, νὰ om VP, ἀκούσεται P 412 βλέπειν V 413 καθῶς ἔνε πλησίον P 414 αὐτοίν ἡ P, αὐτὴ ἡ V 417 τὸ ψέγος P, τὸ ψεῦδος V τοῦ χοίρου V 418 καὶ ὑπεχώρησε μ. ὅλος κατησχυμένος V 419 τοῦ μοχθηροῦ του χοίρου P. fortasse τὰς ὕβρεις, quamquam uterque habet codex, delendum et τοῦ χοίρου pro versus exitu ponendum

„πολλὰ ἐμεγαλαύχησας, φλυαροκόπε χοῖρε.
φησὶν ὁ ἐπιχώριος λόγος καὶ παροιμία,
Ἑβραῖον ὄζει καὶ βρωμεῖ καὶ ὅλη του ἡ θήκη.
οὕτως καὶ σύ, κακόδοντε κοπροαναθρεμμένε,
κἂν ὅσα φᾷς, κἂν ὅσα πῇς, καὶ ὅσα σπαταλήσῃς,
ἐὰν μὴ φάγῃς κόπρια, οὐδὲν σοῦ νοστιμοῦνται.“
τότε εὐθὺς καὶ ὁ χοῖρος γελῶν καὶ χολιάζων
„ἦλθεν κι ἄλλη φιλόσοφος μείζων τῆς ἀλωπούτσας,
καὶ ἔχανεν τὸ στόμαν της καὶ ἔχεσαν οἱ πάντες.
ποῦ ἔμαθες τὰ γράμματα, προβατομυξαρέα;
ὁ λύκος σοῦ τὰ ἔμαθεν, ὁ φίλος σου ὁ γέρων;
ὁ κύων ὁ παγκάκιστος ὁ ἀδελφόποιτός σου;
ἡ αἶγα μὲ τὰ γένεια, ἢ ὁ τράγος μὲ τὴν κοῦτσαν;“
τότε εὐθὺς τὸ πρόβατον ταῦτα ἀπηλογήθη
„ὦ μιαρὲ σκατόχοιρε, βορβοροκυλισμένε,
ποῦ τρώγεις πάντα τὰ κακὰ καὶ ἄχρηστα τοῦ κόσμου,
σκουλούκια καὶ κόπρια, κρέατα ψοφισμένα,
ὄφιά τε καὶ ἑρπετὰ καὶ σαπημένα κρέη·
ἀκόμη τὸ ὀλέθριον καὶ τὸ κακὸν τὸ κάμνεις,
κανένα ζῶον ἢ πτηνὸν ἢ ὄφις ἢ θηρίον
οὐκ εἰσηκούσθηκέν ποτε τὸ κρέας του νὰ φάγῃ·
καὶ σὺ ἂν εὕρῃς μοχθηρὸν κανένα ψοφισμένον,
πολλάκις δὲ ἀνὲ βρωμῇ καὶ ἂν ἓν σαπημένον,
ἐκεῖ στέκεις καὶ τρώγεις το ὡς καθαρὸν ἀλεύριν·
καὶ πάντοτε ἡ μύτη σου ὀσμᾶται τὴν κοπραίαν,
καὶ ἀνασκάπτει τὰ πηλὰ διόλου καὶ τὰ βοῦρκα.
καὶ σὺ ποιεῖς τὴν ψῆφόν σου καὶ τὴν ὑπόληψίν σου
μὲ ζῶα καθαρώτατα, ἀμίαντα παράπαν.“
ὁ χοῖρος δὲ ὡς ἤκουσεν τὰς ὕβρεις τοῦ προβάτου,
καταισχυνθεὶς καὶ ἐντραπεὶς ἀπέφυγεν μακρόθεν·

---

422 πολλὰ καυχᾶσαι, φλυαρὲ καὶ κοπρολόγε χοῖρε V 423 ἐπιχώριος scripsi, ἐπιχείριος V, ἐπιχοίριος P 424 Ἑβραῖος ὄ. κ. β. κ. ὄλοιτο ἡ θήκη V 425 καὶ σὺ P, ἐσὺ V 426 ὅσα καὶ ἂν φᾷς καὶ ὅσα καταλύσῃς V 427 κόπριον οὐδ. σὲ νοστιμίζει V 428 τότε ὁ χοῖρος ἔφησε γελῶν καὶ χολιάζων V λεγῶν P 429 καὶ P, om V ἀλουπ. V 430 ἔχασκε V ἔχεζαν V 431 προβάτα μ. V 434 κοῦτλαν P 435 ἀπηλογήθην V 437 ὁποῦ VP poteram scribere ὁποῦ τρῷς 438 σκουλήκια V 439—444 om V 439 τε addidi σαλπιμένα κρέει P 443 κιανένα P 444 καὶ ἂν βρωμῇ V fortasse melius ἀνὲγ P, ἔνε V 445 ἐκεῖ P, καικεῖ V το P, τα V ἄλευρον P 446 ὀσμεῖται τὴν κοπρίαν V

τὸ πρόβατον ἀπόμεινεν στήκοντα εἰς τὸ μέσον.
ἡ αἶγα δὲ ὡς ἤκουσεν, ὁμοίως καὶ ὁ τράγος,
τοῦ χοίρου πρὸς τὸ πρόβατον τοιαῦτα φθεγγομένου,
ἐξῆλθον καὶ ἐστάθησαν μέσον τοῦ συνεδρίου,
οἱ δύο ὁμοθυμαδὸν νὰ ᾽ποῦν καὶ νὰ λαλήσουν.
ὅμως ἡ αἶγα προπετῶς ἀπέτεινε τοὺς λόγους
„ἔπρεπέ σε τὸ πρόβατον νὰ μὴ μᾶς λοιδορήσῃς,
ἐμὲν καὶ τὸν λωλότραγον, τὸν συνανάθροφόν μας,
μᾶλλον δὲ καὶ ὡς σὺ ἡμᾶς νὰ ἔχῃς συντροφίαν.
κ᾽ ἐμεῖς νὰ εἴπωμεν δαμὶν χοίρου τοῦ κοπροφάγου
καὶ τοῦ πλατυνοῤῥούθουνου καὶ τοῦ κονιδιάρη.“
τὸ πρόβατον δὲ παρευθὺς ἔρισεν πρὸς τὴν αἶγαν
„ἐκεῖ ὁποῦ ἐκατέβαλα καὶ κατεσόφισά τον
τὸν χοῖρον τὸν κακότυχον καὶ τὸν μαγαρισμένον,
ἐσένα τί σὲ ἤθελα νὰ ᾖσαι εἰς ἐντροπήν μου,
διὰ νὰ σηκόνῃς τὴν οὐρὰν, νὰ δείχνῃς τὸ μουνίν σου,
στραβοκεραία καὶ βυζοῦ καὶ πετροφαγωμένη,
ἁπλῶς νὰ στέκῃς ὡς λωλὴ καὶ νὰ ἀναχαράσῃς,
καὶ νὰ κουνῇς τὸ γένιν σου ἀπάνω τε καὶ κάτω;
ἐγὼ τὰ πλέω τὰ καλὰ χαρίσματα, τὰ ἔχω,
ἀκμὴν οὐδ᾽ ὅλως εἶπά τα οὐδὲ καυχήστηκά τα,
ὅμως νὰ εἴπω καὶ ἐγὼ τὰ φυσικὰ τὰ ἔχω.
περὶ τοῦ ἐμοῦ κρέατος οὐ λέγω οὐδὲ φάσκω·
οἴδασιν γὰρ οἱ τρώγοντες καὶ οἱ ἐσθίοντές με
παχύτητα καὶ ἡδονὴν καὶ καλοστομαχίαν,
εὔνοστα καὶ εὐστόμαχα ἅπαντά μου τὰ μέλη.
ἀμμὴ νὰ εἴπω τὰ πολλὰ, ὅσα καὶ ἂν θυμοῦμαι.
πρῶτον τὸ κέρας τοῦ κριοῦ τοῦ ἡμετέρου γένους
καὶ κατὰ σάρκα ἀδελφοῦ, χρῶνται αὐτὸ τεχνίταις
σπαθαρομαχαιράδες τε καὶ σουβλομανικάδες,

---

452 δὲ ἀπ. V στέκοντα V cf. Pollucis Ἑρμηνεύματα ed. Boucherie p. 38, 3. et videsis infra v. 911. 456 ὁμοθυμαδῶν P νὰ εἰποῦν V, νὰ ποιοῦν P 458 τὸ πρ. P, ὦ πρ. V 459 συνανάστροφόν μου V 460 καὶ ὡς συμήστα σου να ἔχεις συνδροφίαν P, ὡς ἡμεῖς τα σου ν. ἔ. σ. V 461 καὶ μεῖς P, ἡμεῖς V νὰ εἰπῶμεν V 462 πλατουνορ. P 464 καὶ om V 469 λολεῖ P 470 κινεῖς V 471 sq. ἐγὼ τὰς πλέω καὶ πολλὰς ἀκμὴν οὐδ᾽ ὅλως εἶπα τα οὐδὲ καυχηστικάτα P πλέα V εἴπουν V καυχήθηκά τα V 473 νὰ ἴπων P νὰ τὰ εἰπῶ V 474 τοῦ ἐμοῦ τοῦ κρ. οὐδὲ θέλω νὰ εἴπω V 475 εἴδασιν P 477 ἔνοστα καὶ εὔστοχα P, σύνοχα καὶ εὐστόμαχα V 480 τεχνῖται V 481 σπαθομ. P

ἔχουν το εἰς μανίκια καὶ εἰς ἑτέρας χρείας.
καὶ περὶ τοῦ μαλλίου μου πολλὰ ἔχω νὰ λέγω,
βυρτζίζουσι, κτενίζουσιν καὶ νήθουσι τὸ νῆμα,
καὶ ἔκτοτε τὸ βάφουσιν πᾶσα λογὴν καὶ χρόαν,
κόκκινα, μαῦρα, κίτρινα, ὀξέα, γερανάτα,
καὶ ἄλλα τούτων πλείονα, χρειώδη πρὸς τὴν τέχνην,
ποιοῦν κουρτίνας ἔμορφας, ὡραιοπλουμισμένας,
καὶ σχηματίζουν καὶ ποιοῦν εἴδη καὶ θεωρίας,
ἀνθρώπους, ζῶα καὶ πτηνά, καὶ πάντα τὰ τοῦ κόσμου,
καὶ ἔχουν τα οἱ εὐγενεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ ῥηγάδες,
οἱ κόντες καὶ καβαλλάριοι καὶ ἄλλοι μετ' ἐκείνων.
ποιοῦσιν σάκτια ψιλὰ καὶ μεγαλοπλουμάτα
ἃ ὁ σουλτάνος κάθηται κι ὅλοι οἱ ἀμηράδες·
ἁπλῶς καὶ πᾶσα γενεά, Ῥωμαῖοί τε καὶ Φράγκοι,
χρῶνταί τα εἰς κλινάρια καὶ εἰς τὰ στρώματά τους.
ἀκόμη τὸ μειζότερον τὸ κάμνει τὸ μαλλίν μου
εἶναι τὰ ῥοῦχα τὰ φοροῦν ὅλη ἡ ἀνθρωπότης
εἰς ἅπαντα τὰ πέρατα, μικροί τε καὶ μεγάλοι,
οἱ βασιλεῖς, οἱ ἄρχοντες καὶ πάντες μεγιστᾶνοι
φοροῦσιν τὰ ψαλόνια ὁμοῦ καὶ τὰ σκαρλάτα,
οἱ δ' ἄλλοι πάλιν μετ' αὐτοὺς πᾶσαν βαφὴν καὶ χρόαν.
ἀκόμη τὸ χοντρὸν μαλλὶν κάμνουσιν καὶ τὰ γρίζα,
κάμνουσιν ῥάσα ὑψηλά, τζοχοϋφανδωμένα,
καὶ γουνομεσοφόρια πατριαρχῶν μεγάλων,
μανδύα, παραμάνδυα μητροπολιτῶν κ' ἐπισκόπων,
καὶ ἐσωφόρια διπλᾶ μεγάλων ἡγουμένων,
καὶ ἄσπρα ὑποκάμισα τῶν νέων καλογραίων.
τὰ δ' ἄλλα πάντα τὰ χοντρά, τὰ ἀπομειναρέα,
κάμνουν βαρέα στρώματα καὶ παραπιλωμένα,

---

482 ἔχουν το P, δέχονται V 483 καὶ περὶ P, περὶ δὲ V 484 κουρτσίζουσι V νέθουσι τὸ νέμα V 485 τὰ V 486 sq. verba ὀξέα γερανάτα καὶ ἄλλα τ. πλ. om V 487 τοῦτον P χριώδει P 498 εὔμορφας V 491 οἱ εὐγενεῖς P, ἡ ῥήγαιναις V 492 εἰκόντες P, κόντοι V καβαλάροι τε V ἐκείνους V 493 σάκτια ψηλὰ P, πεύχια ψιλὰ V καὶ μεγάλα πλουμάτσα V 494 ἃ P, καὶ V κάθεται V 496 εἰς τὰ V εἰς στρωμνὰς ἑτέρας V 498 ἔνι V 499 εἰς πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς V 501 τσαλούνια V (P) 503 γρίζα V, ῥάσι P 504 τσοϋφασμένα V 505 γουνοσοφόρια P 506 ἐπισκόπων μητροπολίτων V 508 τὰς νέας καλογρέων P 509 λέγω post χοντρὰ add P, κάμνουσι κοινοὶ ἀνθρώπων V ἀπομοναρέα VP, em Bicelas 510 κάμνουν V

κέντουκλα καὶ δρομάχια, φέλεθρα εἰς τὰς σέλλας,
καππάσια, σαρπούζια, σαρκούλια καὶ τἆλλα.
ἀκμὴν καὶ τὸ δερμάτιν μου κάμνει μεγάλην χρείαν,
καὶ ὁ τζαγγάρης χρᾶταί το εἰς πᾶσάν του δουλείαν,
παπούτσια, ὑποδήματα, φελάρια καὶ κλώστρας·
ἀλλὰ καὶ οἱ γραμματικοὶ ἐνδύνουν τὰ βιβλία
ἢ μαῦρον ἤτε κόκκινον ἤτε βαφὴν ἑτέραν.
πολλάκις δὲ καὶ ὁ σελλᾶς χρᾶταί το καὶ ἐκεῖνος
εἰς σέλλας, εἰς ῥαψίματα ἐντελημπροστελίνων,
εἰς χαλινοκαπίστελλα καὶ ὅσα τὰ τοιαῦτα."
ὡς ταῦτα πάντα ἤκουσαν λαλοῦντος τοῦ προβάτου,
ὑπερεθαύμασαν πολλὰ ἡ αἶγα καὶ ὁ τράγος,
καὶ ἀπεκρίθησαν ὁμοῦ οἱ δύο ἕναν στόμαν
„ἐσύ, προβάτιν ταπεινὸν ποῦ βλέπεις πάντα κάτω,
μωρόλαλον, κακόστομον, ποῦ εὗρες τόσους λόγους,
ἐπαίνους καὶ καυχήματα καὶ τὴν μακρολογίαν,
νὰ ἐπαινῇς τὰ κρέη σου καὶ τὰ δερμάτιά σου,
ἀλλὰ καὶ τὰ μαλλία σου εἰς ποικιλοβαφίαν;
νὰ τὸ ἠξεύρῃς, ἄτυχη καὶ λωλοπροβατίνα,
ἔνε τὸ δέρμα τὸ ἐμὸν μεῖζον τοῦ ἐδικοῦ σου,
μεγάλον καὶ παχύτερον εἰς πάσας τὰς δουλείας.
ἀλλά γε καὶ αἱ τρίχες μου πληροῦσιν ἄλλην χρείαν·
πλέκουν σκοινία δυνατά, δεσμεύουσιν τὰ ζῶα,
ἅπαντα τὰ τετράποδα, μικρά τε καὶ μεγάλα.
ἀκμὴν τὰ ἔντερα ἡμῶν πληροῦσιν καὶ τὰς κόρδας,
ὁποῦ στιβάζουν τὸ μαλλὶν, μᾶλλον καὶ τὸ βαμβάκι.
περὶ δὲ τοὐμοῦ γάλακτος οὐκ ἔχω τί νὰ λέγω·
καθὼς ἐσὺ εἶμαι κ' ἐγὼ, ἢ μᾶλλον δὲ καὶ πλέον,
καὶ ἄλλας χάριτας πολλὰς ἃς οὐκ ἐξόν μοι λέγειν,
καὶ οὐ καυχοῦμαι τὰ πολλὰ ὡς ἡ λωλοπροβάτα.

---

511 δρομάρχια P? 512 τζαρπούζια τζαρκούλια V 513 μεγάλας χρείας V 514 ὁ om P 516 ἐνδύουν V 517 ἢ om V εἴτε bis VP 519 ἐντεληνομπροστέλων V 520 χαλινοκοπίστελα P 521 πάντα ταῦ-τα V 523 ἕνα στόμα V. cogitabam de μ' ἕνα στ. 524 ὁποῦ P 525 μωρόλογον V εὕρεις P 527 κραίει P 529 ἄτυχε καὶ λουλοπρ. V 530 ἐδικοῦ σας V 531 μεγάλα καὶ παχύτερα V 532 ἀλλὰ γὰρ καὶ V 533 σκινία P, σχοινία V 535 πληροῦσιν P, ποιοῦσιν V quod fortasse praestat 536 ἀποῦ P παμβάης in P dubitanter legit Micolcius 537 τοὐμοῦ scripsi, τοῦ VP, γάλατος ἔχω τινὰ νὰ λέγω V 538 καθὼς ἐσεῖς οὕτως κἀγώ V καιγὼ P 539 ἃ P, om V ἐξ ὧν P τοῦ λέγειν V

πόσα ἐβαττολόγησας ληρήματα καὶ λόγους,
καὶ ὑπὲρ φύσιν ἔποικες καὶ ὑπερεκαυχήθης,
οὐχὶ νὰ ἔλεγεν ὁ βοῦς καὶ τὸ παχὺν βουβάλιν,
ἢ ἄλλον ζῶον φοβερὸν λέγω ἐκ τῶν μεγάλων.“
καὶ τότε ἀνεχώρησεν ἡ ταπεινὴ προβάτα·
ὁ βοῦς δὲ καὶ ὁ βούβαλος ὡς ἤκουσαν τοὺς λόγους
καὶ τὰ δικαιολογήματα αἰγὸς καὶ τοῦ προβάτου,
ἐξῆλθον καὶ ἐστάθησαν οἱ δύο εἰς τὸ μέσον
καὶ ἤρξαντο προφθέγγεσθαι πρὸς τὴν κοινότην ὅλην
„ἀκούεις, λέων βασιλεῦ, ἀκοῦτε, μεγιστᾶνοι,
τὰ ζῶα τὰ μικρούτσικα, τὰ οὐδετιποτένια,
πῶς ἐπολυλογήσασιν, πῶς ἐμακρολογῆσαν,
καὶ ὑπερεκαυχήσαντο ἐπάνω τοῦ μετρίου;“
εἶτα λέων ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶσα ἡ βουλή του
τούτους τοὺς λόγους εἴπασιν πρὸς βοῦν καὶ τὸ βουβάλιν
„ἡ σύναξις, ἡ ʽμάδευσις ἡ ὧδε γεγονυῖα
οὕτως ἐστὶ καὶ ὁ μικρὸς καθάπερ καὶ ὁ μέγας,
οὕτως δὲ καὶ ὁ ἄτιμος ὥσπερ κι ὁ τιμημένος,
οὕτως δὲ καὶ ὁ ἄνανδρος ὥσπερ κι ὁ ἀνδρειωμένος,
πάντες δὲ νὰ συντύχουσιν καὶ πάντες νὰ λαλήσουν,
εἷς πρὸς τὸν ἄλλον νὰ εἰπῇ καὶ ἔπαινον καὶ ψόγον,
καθὼς ἐσυνετάξαμεν μεθ᾽ ὅρκου καὶ ἀγάπης
τὰ μέρη τὰ ἀμφότερα ἡμέρων καὶ ἀγρίων.
καὶ γὰρ ἀπὸ τὸ εὐτελὲς τὸν πονδικὸν καὶ κάτην
ἤρξαντο ἡ διάλεξες καὶ ἦλθον ἕως ὧδε,
καὶ ἔνε χρεία νὰ ἐλθοῦν μέχρι τῶν μεγιστάνων,
ἕως τῶν μεγιστάνων μου κ᾽ ἐμοῦ τοῦ βασιλέως.
λοιπὸν λέγετε τίποτε, ἂν ἔχετέ τι λέγειν.“
τότε ὁ βοῦς καὶ βούβαλος ἤρξαντο ταῦτα λέγειν,
τὸ ἔλαβεν δ᾽ ὡς προπετῶς ὁ βοῦς τοιαῦτα λέγει
„φεύγετε, παραπτώματα, ἀποσκορακισθῆτε,

---

541 ῥήματά τε καὶ λ. V 542 καὶ ὑπερεκαυχήθηκες καὶ ὑπερφυσιώθης V 543 παχὺ V 544 λέγω om V μεγάλων ζώων V 545—582 om V 547 δικαλογίματα P 550 ἀκούεται P 556 μάνδευσις P ὅδε P 558 καὶ ὁ P 559 ἄναδρος P καὶ ὁ P 561 ἄλλονα P 563 ἥμερων P 565 ἤρξατο ἡ διάλεξες καὶ ἦλθεν P 566 νὰ ἐλθοῦν scripsi, ναλιθοῦν P 567 πῶς P, em Bursianus καὶ P 568 λέγεται P ἀνέχεται P 569 ἤρξατο P 570 δὲ ὡς P fort. τὸν δ᾽ ἔφθασεν ὡς πρ. ὁ β. τ. λέγων 571 φεύγεται P ἀπὸ σκορακισθεῖται P

ἐβγᾶτ' ἀπὸ τὴν μέση μας, ἐμαγαρίσετέ μας,
νὰ λάμψῃ πρῶτ' ὁ ἥλιος, εἶτα καὶ ἡ σελήνη,
καὶ ἄστρα τὰ μικρούτσικα νὰ σκοτισθοῦν παντάπαν.
ἐγὼ γὰρ εἶμαι ἥλιος, τὸ φέγγος ἡ βουβάλα,
ἐσεῖς δὲ κακοῤῥίζικα ὡς μικρούτσικα ἄστρα,
κακότυχα καὶ καταφρονεμένα ......"
τότε ἐκατεντράπησαν ἡ αἶγα καὶ ὁ τράγος
καὶ τἆλλα ζῶα τὰ μικρὰ καὶ ἡ λωλοπροβάτα,
ἀπῆλθαν καὶ ἐστάθησαν εἰς τοὺς ἰδίους τόπους,
οἱ δύο δὲ ἀπέμειναν ὁ βοῦς καὶ τὸ βουβάλιν.
καὶ πρὸς τὸν βοῦν ἐλάλησεν ὁ βούβαλος τοιαῦτα
„πῶς ἔχανες τὸ στόμα σου αὐτὸ τὸ βρωμισμένον,
πῶς ἤνοιξες τὰ χείλη σου τὰ παχυλοπετσάτα,
καὶ ἔφησεν ἡ γλῶσσά σου ἡ πολυψαλιδάτη
ληρήματα καὶ λόγια καὶ ψευματολογίαις;
ἐσὺ μὲν εἶσαι ἥλιος, ἐγὼ δὲ ἡ σελήνη;
οὐκ ἐνετράπης, ἄτυχε, νὰ τὸ ἐξεχειλίσῃς;
οὐκ οἶδα τί ἔνε κάλλιον τὸ ἔχεις ἀπὸ μέναν·
οὕτως δὲ κάμνω καὶ ἐγὼ εἰς ἅπασαν δουλείαν,
ὡσὰν ἐσὲν, κακότυχον, μωρόλαλον βῳδάκιν.
εἰ δὲ καὶ θέλεις νὰ εἰπῶ νὰ καυχισθῶ δουμάκι
καὶ νὰ λαλήσω ῥήματα καὶ λόγους ἀληθείας,
κάλλιον εἶμαι παρὰ σὲν εἰς ἅπασαν δουλείαν
καὶ δυνατὸν καὶ μέγιστον, ὅπου κι ἂν μὲ γυρεύσουν,
εἰς ἅμαξαν, εἰς ἅλωναν καὶ εἰς τὴν ἀροτρίαν·
ἀκόμη καὶ τὸ γάλας μου μεῖζον τοῦ ἐδικοῦ σου,
ἀκμὴν καὶ παρὰ τῆς αἰγὸς καὶ παρὰ τοῦ προβάτου.
κάμνει τυρὶν ἐξαίρετον πολλὰ λιπαρωμένον,
τὸ χρῶνται οἱ ἡγούμενοι εἰς τὰ * μονόκυθρά των.

---

572 εὐγάται P 573 λάμπει an λάμψει in codice sit dubium videtur Micolcio πρῶτον PV 574 παντάπας P? 576 κακορίζηκα P 577 fuerit fortasse ὡς ἄστρα τὰ κ. κ. κ. 579 τὰ ἄλλα P λολοπρόβατον P 580 ἀπῆχθαν legit Micolcius 581 ἀνέμεναν P? 582 καὶ τότε V 584 ἦν. τὸ στόμα σου μὲ τὰς χείλιάς σου τὰς παχυλοπετσάτας V πῶς ἔνοιξες τὰ χίλι σου τὰς παχυλοπετζάτας P 586 τί ῥήματα V ψεματολογίας V 588 καὶ οὐκ ἐντράπης ἄθλιε V ἐνεντράπης P 589 τὸ κάλλιον V ἔχει P ἀπ' ἐμένα V 590 καὶ ἐγὼ om V, coniectura addiderat Sathas 591 βουδάκιν V 592 θέλω V καυχηστῶ ὀλίγον V 594 παρ' ἐσὲν εἰς ὅλας τὰς δουλείας V 595 καὶ ἂν P, νὰ V 596 ἅμαξας et ἅλωνας V 599 τυρεῖν P 600 μοκηθράτον V. μοναστήριά των Sathas, fort. μονόσκυνά των.

ἔχουν το εἰς τὰ λάχανα, τὰ λέγουσιν ὀφρύγια,
καὶ εἰς τὰς γούλας τὰς χοντράς, τὰς λέγουνε κουρούκλαις,
καὶ εἰς τὰς σεύκλας τρώγουν το, κ' οἱ ἄρχοντες 'ς τὸ γεῦμα
ὀλίγον καὶ δαμίτσικον ὡς διὰ νὰ χωνεύσουν.
ἀκόμη καὶ τὸ κέρας μου μεγάλην χρείαν κάμνει·
ποιοῦν κερατοβούκινα, βαστάζουν στρατιώταις,
βαστοῦν εἰς τὰ κυνήγια, ἀλλὰ καὶ εἰς φουσάτον,
καὶ κροῦν τα καὶ φωνάζουσιν νὰ κράζῃ εἰς τὸν ἄλλον.
ἔχω κι ἄλλα χαρίσματα, ἂν θέλω νὰ σᾶς εἴπω,
ἀλλὰ ἀφίνω τα λοιπόν, οὐκ ἔξεστί μοι λέγειν."
τότε ὁ βοῦς ἐφθέγξατο καὶ λέγει πρὸς βουβάλιν
„βορβοροκωλοκύλιστε, φλυαροσκατολόγε,
ὅσα εἶπες διὰ λόγου σου καὶ ὑπερεκαυχίσθης,
ταῦτα γὰρ ἔχω καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλα πλείω τούτων.
πρῶτον ἐμὲν τὸ κέρας μου χρῶνται καλαμαράδες,
ποιοῦν τὰ καλαμάρια, ποιοῦν κονδυλογράφοι,
ἀλλὰ καὶ οἱ τορνάριδες εἰς ἅπασαν τὴν χρείαν,
εἰς θρόνους, εἰς σελλίσματα, εἰς σκάκους, εἰς ταβλία,
κ' εἰς ἠλακάτας τορνευτὰς σφονδυλοτορνημένας,
εἰς ἄκρας σκουτελίων τε, εἰς ἄκρας λατσουνίων,
λέγω δ' ἑτέρας πλείονας δουλείας τορνεμένας.
καὶ δεῦρο πάλιν νὰ εἰπῶ καὶ περὶ τῶν νευρῶν μου·
ἔχουν τα οἱ μαΐστορες τσαγγράδες, δοξαράδες,
νευρόνουν τὰ δοξάρια, νευρόνουν καὶ τὰς τσάγγρας.
ἀκόμη καὶ ὁ σαγιττᾶς νευρόνει ταῖς σαγίτταις,
καὶ ὁ σελλᾶς καὶ σαμαρᾶς χρῶνται καὶ οὗτοι ταῦτα,

---

601 λάγχανα P φρηγία V 602 τὰς λ. ἐκκ. P, om V in quo terminant versum verba ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ σεῦτλα 603 ὕστερον post ἄρχοντες add P. τρώγουν το καὶ οἱ ἄρχοντες ὕστερον εἰς τὸ γεῦμα V 604 ὀλιγοστὸν δαμήτσικον V ὡς om P 606 τα post βαστάζουν add V 607 καὶ εἰς τὰ κυνηγεύματα ἀλλὰ καὶ εἰς φουσάτα V 608 φωνάζουν τα V 609 καὶ ἄλλα πολλὰ χαρίσμα ἀθέλωνασας εἶπω P ἔχω καὶ ἄλλα πλείονα χαρίσματα νὰ εἴπω V post 610 πολυλογία γάρ ἐστι τεκμήριον ζαβίας add V 611 ἐφθ. εὐθὺς πρὸς τὴν βουβάλαν V λέγειν P 612 βορβοροπηλοκ. φλυαροκοπρολ. V 613 ὑπερεκαυχίστης V 614 πλεῖον V, πλείων P 615 καὶ τὸ κ. V 616 κονδυλοθήκας V quod praestantius videtur 617 τὴν P, των V 618 σελία τε V κάκους VP, em Sathas 619 καὶ P, om V σφονδυλοτ. usque ad σκουτελίων τε om V λατζινίων V 621 λέγω δὲ P, καὶ V τορνεμένας P, ἀναγκαίας V 622 καὶ δεῦρω P, δεύτερον V 623 καὶ δοξ. P 625 τὰς σαγίτας V 626 καὶ P, τα V

καὶ ὅπου δ' ἂν καὶ χρειαστοῦν, εὑρίσκουν τα εἰς δέμαν.
ἀκόμη καὶ τὸ εὐτελὲς, τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς μου,
χρῶνται αὐτὸ οἱ ἁλιεῖς εἰς ἄγραν τῶν ἰχθύων,
τὰς λέγουσιν ἀθερινὰς, τὰς μικροτάτας πάνυ.
ἀκόμη ἔχω νὰ εἰπῶ καὶ νὰ λαλήσω ῥῆμα·
πολλάκις δὲ καὶ ἂν 'βρεθοῦν καὶ γύναια ἐκεῖσε
καὶ νὰ ἀκούσουν τὸ παρὸν ἀπόφθεγμαν καὶ ῥῆμα,
ἂν τύχῃ νὰ γελάσουσιν καὶ νὰ εὐνοστευθοῦσιν.
ἔχω καὶ νεῦρον δυνατὸν, μακρὸν καὶ πυρωδάτον,
ὁποῦ τὸ ἔχουν οἱ κριταὶ καὶ μαγκλαβοκοποῦσιν
τοὺς κλέπτας καὶ τοὺς ὑβριστὰς καὶ πάντες κακεργάτας.
καὶ περὶ τοῦ πετσίου μου οὐκ ἔχω τί νὰ εἴπω,
ὥσπερ ὑπάρχει γὰρ τὸ σὸν, οὕτως καὶ τὸ 'δικόν μου,
καὶ εἰς ὠμὸν καὶ εἰς γναπτὸν, εἰς ἄλλας πάσας χρείας·
κάμνει λουρία ἔμορφα, γναμμένα μὲ τὴν στύψιν,
χαλιναροκοπίστελα, ὀπισωμπροστελίνας,
καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια ἃ χρῶνται οἱ σελλάδες."
ὡς ἤκουσεν ὁ γάδαρος βοὸς τὰς καυχησίας,
πῶς ἓν τὸ νεῦρόν του μακρὸν καὶ ἐξεπυρωμένον,
δαμὶν ἐτζιλιπούρδησεν, ἐγκάρισεν ὀλίγον,
πορδοκοπῶν ἐπέδραμεν, ἐστάθην εἰς τὸ μέσον,
ἐμπρὸς τ' ὠτιά του ἔστησεν καὶ πρὸς τὸν βοῦν ἐλάλει
„ψέματα λέγεις, φλύαρε, καὶ περισσὰ καυχᾶσαι·
ἐγὼ ἔχω νεῦρον τὸ παχὺν, μεγαλοματσουκάτον,
μακρὸν, παχὺν καὶ στιβαρὸν, ῥουθουνοκεφαλάτον,
μὴ μόνον μεγαλώτερον παρὰ τὸ ἐδικόν σου,
ἀλλ' ὑπερβαῖνον ἅπαντα τῶν τετραπόδων ζώων.
καὶ ὅταν οἰστροκινηθῶ καὶ πυρωθῇ ὀλίγον,
ὁμοιάζει τὸ κεφάλιν του φράγκικον σαρσαρόλιν.

---

627 τα P, με V 629 αὐτὰ P, αὐτοὶ V ἄγρας V 631 ῥῆμα P, ἄλλα V 632 π. γὰρ καὶ ἂν εὑροῦν V γύνεα P 634 ἀντίχει P, πολλάκις V ἐμνοστ. V 635 ν. τὸ παχὺν καὶ δυνατὸν καὶ μέγαν V 636 μακλαβ. P 637 πάντας κακοργάτας V 638 περὶ δὲ τοῦ π. V εἴπω P, λέγω V 639 γὰρ P, καὶ V οὕτως τὸ ἐδικόν μου V 640 γναστὸν V πάσας ἄλλας V 641 εὔμ. V στύψη V 643 τούτοις V τὰ χρ. V 644 τὴν καυχησίαν V 645 μακρὸν P, παχὺν V 646 ἐγκάριξεν V 647 τζιλοπορδοκοπῶν ἔδραμεν P 648 τὰ P τ' ἀπτία του V 650 μεγαλομουστακάτον P 651 μακρὺν V ῥουθωνοκ. V 652 σας V 653 ὑπερβαίνω P 654 εἰς ἄστρον [pro quo Sathas οἶστρον coni.] κινηθῇ V ἰστροκινηθῶ P. fortasse praestaret οἰστροκινηθῇ 655 φράγκικο V, φράγκινον P

ὅμως ἐβγᾶτε, φύγετε, ὁ βοῦς καὶ τὸ βουβάλιν·
ἐγὼ δὲ καὶ τὸ ἄλογον νὰ δικολογηθοῦμεν.“
ἀπῆγαν καὶ ἐστάθησαν μετὰ τοῦ συνεδρίου.
τὸ φοβερὸν τὸ ἄλογον ὡς ἤκουσεν τοὺς λόγους,
πηδηματίτσιν ἔκαμεν, ἐφόβησεν τοὺς πάντας.
ἀνέβην, ἐκατέβηκεν, ἐστάθην, ἐλυγίσθην,
τράχηλον ἐκαμάρωσεν, ἐτίναξε τὴν χαίτην.
μεγάλως ἐχλιμίντρισεν, ἐστάθην εἰς τὸ μέσον
καὶ πρὸς τὸν ὄνον ἔφησεν ῥήματα τὰ τοιαῦτα
„εἰπέ με, μαυροπεισματᾶ, εἰπὲ, ψωρογομάριν,
πῶς σὲ φορτόνουν, ἄτυχε, πῶς σὲ ῥαβδοκοποῦσιν.
φορτόνουν σε τ᾽ ἀλεύρια, κριθάριν καὶ σιτάριν,
τὰ ὄσπρια, τὰ φάβατα, καὶ ὅσα τούτων εἴδη,
φορτόνουν σε καὶ τὸ κρασὶν, ὀξίδιν καὶ τὸ λᾴδιν,
καὶ κουβαλεῖς καὶ τὸ νερὸν, τ᾽ ἄχερα καὶ τὰ ξύλα,
τὰ χόρτα καὶ τὰ φρύγανα, κρόμμυα κ᾽ εἴ τι ἄλλον,
τὰς πέτρας, τὰ χαλίκια, τὰ * κίσαλα, τὸ χῶμα,
καὶ ὅσα χρῶνται οἱ ἄνθρωποι εἰς ἅπασαν δουλείαν.
ῥαβδοκοποῦν, σκοτόνουν σε καὶ ματσουκοκοποῦν σε,
σουβλοκοποῦν τὸν κῶλόν σου μὲ σίδερα καὶ ξύλα.
πολλάκις καὶ ἂν σὲ εὑροῦν καὶ νὰ ποιήσῃς πρέδαν
ὀκάπου εἰς ἀμπέλια καὶ εἰς σπαρμένας χώρας,
κόπτουσιν τὰ αὐτία σου, χαράσσουν τὴν οὐράν σου,
καὶ βάνουν καὶ λαβόνουν σε μὲ τὴν χλωρὴν τὴν βέργαν,
καὶ οὔτε πίνεις οὔτε τρώῃς οὔτε σεῖς τὴν οὐράν σου,
καὶ εἶσαι κάθαρμα, πομπὴ καὶ γέλοιον τῶν ζώων.

---

656 εὐγάτε P, ἐκβᾶτε V φύγεται P, τὸ λοιπὸν V 657 ἄλογονα P 658 in duos versus divisit V: τότε ὁ βοῦς καὶ ὁ βούβαλος ἐξέβησαν ἐκεῖθεν, Ἐπῆγαν καὶ ἐστάθησαν μετὰ τοῦ συνεδρίου 659 τὸ φ. δὲ ἄλ. V ὡς ἤκουσεν V perbene, ἐσίκοσεν P 660 ἔποικε V 661 om V 662 καμάρωσεν P χίτην P: de V incertum est. nolui χῄτην scribere cum Satha 663 ἐχιλιμήντρισεν P, ἐχρημάτισεν V, ἐχρεμέτισεν falso ci. Sathas 665 εἰπέ μοι μ. εἰπέ μοι ψωμογομάρη V ψωλογομάρη P, em Sathas 666 ἄτυχε P, τὸ ταχὺ V ῥαυδοκ. P 667 τὰ λεύρια P, ἀλεύρια V σιτάρι καὶ κριθάρι V 668 ὄστρια P 669 κρασὶ ὀξεῖδι καὶ ἐλάδιν V 670 τὰ ἄχυρα καὶ ξύλα V 671 κρόμια P, κορμοὺς V καὶ VP 672 κίσηρα ci. Bursianus 673 οἱ om V post 673 τὰ γνησερὰ καὶ βρώματα ἀπάνω σου τὰ θέτουν add V 674 ῥαυδοκ. P ματσοκοκ. P 675 σίδηρα V 676 π. ἂν σὲ εὕρουσιν κ. ν. π. πταῖσμα V 677 παρμένας P 678 ἀπτία V 679 χαβόνουν P, χακόνουν V βέργα V 680 σῆς P καὶ οὔτε τρῶς οὔτε πίνεις οὔτε τὴν οὐράν σου σείεις V 681 καθάρια P

κι ἂν τύχῃ νᾆναι καὶ κακὸν σαμάριν τὸ σὲ στρώνουν,
ἐγδέρνει καὶ τὴν ῥάχιν σου, πληγόνει τὰς πλευράς σου,
καὶ τρώγουν σε συζώντανον κόρακες καὶ κουρούναις.
κι ἂν ἒν καὶ εὕρῃς καὶ νερὸν καὶ νᾆσαι φορτωμένος,
γυρίζεις καὶ τὸν κῶλόν σου καὶ βρέχεσαι καὶ στέκεις,
καὶ κάμνεις νοικοκύριν σου καὶ σκᾷ 'πὸ τὸ κακόν του,
καὶ δίδει σου καὶ ῥαβδακαῖς καὶ σέν' ἀποδαγκάνει.
ἀκόμη, πομπογάδαρε, νὰ σὲ εἰπῶ καὶ ἄλλον,
τὸ ἤκουσ' ἀπ' τοὺς γέροντας καὶ τοὺς προπάτοράς μου.
ἐσεῖς ἐβάλετε βουλὴν τοιαύτην οἱ γαδάροι,
καὶ ἕναν ἐξελέξατε τὸν ἔχετε φρονέα,
νὰ ἀποστείλετε αὐτὸν ἕως τὸν βασιλέα,
νὰ δεηθῇ καὶ νὰ εἰπῇ καὶ νὰ παρακαλέσῃ,
διὰ τ' ἀπανωγόμια ποῦ βάνουν εἰς τὴν μέσην
καὶ βαρεοφορτόνουν σας ἕως νὰ ἀναπνῆτε,
μὲ ὁρισμὸν προστάγματος νὰ 'ρίσῃ νὰ τὸ κόψουν.
ὁ βασιλεὺς δὲ ἤκουσεν τὴν δέησιν τοῦ ὄνου·
κατὰ τὴν ὥραν ὥρισεν καὶ πρόσταγμαν ἐποῖκεν,
καὶ ἔγραφεν καὶ ὥριζεν πάντας γαδουρολάτας
τοὺς ἔχοντας τὰ ὀνικὰ εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον,
μηδὲν τολμήσειεν κανεὶς ἢ μικρὸς ἢ μεγάλος
νὰ βάλλῃ εἰς τὸν γάδαρον ἄλλον ἀπανωγόμιν.
ἐστράφη δὲ ὁ γάδαρος μετὰ χαρᾶς μεγάλης,
βαστάζων εἰς τὸ στόμα του καὶ εἰς τὰ 'δόντιά του
τὸ πρόσταγμαν καὶ ὁρισμὸν τοῦ βασιλεῶς ἐκείνου.
ὡς ἦλθεν δὲ, ὡς ἔσωσεν ὁ ὄνος ἐκ μακρόθεν,
κοπιασμένος τὰ πολλὰ, κοντὰ εἰς ἕνα μίλιν,
καὶ εἶδεν ὁμοθυμαδὸν ὁμοῦ τοὺς ὄνους ὅλους,

682 νάνε P, ἔνι V σαμάρι νὰ σὲ στρώσουν V 684 τρώγουσίν σε ζωντανὸν V 685—689 om V, neque dissimulandum est interpolatorem redolere hos versus 686 καὶ om P post σου add P εἰς τὸ νερὸν βρέχεσε P 687 τὸν νικοκίριν σου καὶ σηὰ (σεῖ V) ἀπὸ P, em Bicelas 688 δούδησον P ῥαυδακές P καὶ σέν' scripsi, καὶ νὲ καὶ P 689 ἀκόμα V 690 ἤκουσ' ἀπ' scripsi: ἤκουσα PV 691 εὐάλεται P οἱ βουγδάνοι V 692 εἴχατε V 693 να ἀποστείλεται P, καὶ ἀπεστείλατε V ἕως P, ὡς πρὸς V 695 ἀπανομίγομα P. cf. 703. ὁποῦ P, τὰ V 696 ἕως P, ὥστε V ἀνυπνεῖται P 697 ναρίσει P, ὥρισε V 698 δ' ἐπήκουσε V, fort. recte 699 πρόσταγμα ποιοῦσιν V ἐπῆκεν P 700 γαιδουρολ. V 702 τολμίσιεν P quod arbitror me recte interpretatum esse. μὴ ἐντολμήσετε V 705 βαστάζων εἰς τὰ 'δόντια του καὶ μέσα εἰς τὸ στόμαν V 707 ἦλθεν ὡς ἀπέσωσεν V 708 μίλιν Sathas, μήλιν P 709 εἶδον V πάντας τοὺς ὄνους V

ἐγκάριξεν ἐκ τὴν χαρὰν τὴν ἄπληστον τὴν εἶχεν,
φωνάζοντα καὶ τρέχοντα, τζιλιπορδοκοπῶντα·
'καλὴν καρδίαν ἔχετε, τὸ γένος τῶν γαδάρων,
ἔφερα γὰρ τὸν ὁρισμὸν ἀπὸ τὸν βασιλέαν,
νὰ μᾶς φορτόνουν ἐλαφρὰ εἰς τὴν ἀνάπαυσίν μας,
νὰ κόψουσιν παντάπασιν καὶ τὸ ἀπανωγόμιν' —
ἐπάνω δ' εἰς τὸ 'γκάρισμα καὶ εἰς τοὺς λόγους τούτους
καὶ εἰς τὸ τζιλιπόρδημαν κ' εἰς τὴν χαρὰν ἐκείνην
καὶ εἰς τὸ ἀναῤῥούφισμαν τῆς ἐγκαρισματέας,
ὁ ὄνος ἐκατέπιεν γραφὴν τοῦ βασιλέως,
καὶ ἦλθεν εὔκαιρος κενὸς εἰς τοὺς ἑτέρους ὄνους·
καὶ ἠρωτήσασιν αὐτόν 'τί γὰρ καλὰ μαντάτα';
καὶ εἶπε 'νὰ ἠξεύρετε, τὸ γένος τῶν γαδάρων,
ὅτι ἐβάστουν πρόσταγμαν ἀπὸ τὸν βασιλέαν,
καὶ ἔγραφεν καὶ ὥριζεν εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον,
ἵνα κοπῇ παντάπασιν καὶ τὸ ἀπανωγόμι·
ἐγὼ δὲ ἀπὸ τὴν χαρὰν τὴν εἶχα τὴν μεγάλην,
ὡς εἶδα καὶ τὴν σύναξιν ὁμοῦ τὴν ὑμετέραν,
ἐγκάρισα, ἐφώναξα, τζιλιπορδοκοπῶντα,
κατέδραμα δαμίτσικον νὰ δώσω συχαρίκιν,
καὶ εἰς τὸ ἀναῤῥούφισμαν τῆς ἐγκαρισματέας
τὸ πρόσταγμαν ἐσέβηκεν εἰς τὰ ἐντός μου μέσα.
λοιπὸν βαστάξετε δαμὶν ὡς οὗ νὰ κατουρήσω,
καὶ θέλει ἔβγην τὸ χαρτὶν καὶ θέλω σᾶς τὸ δώσει'.
καὶ ἀπ' ἐκείνου τοῦ καιροῦ κἀκείνης τῆς ἡμέρας
ἕως ἐδᾶ καὶ πάντοτε γυρεύετε, γαδάροι,
καὶ ὅταν κατουρήσετε, κύπτεσθε καὶ ὀσμᾶσθε —
καὶ τίποτε οὐχ εὕρετε, ἀλλ' οὐδὲ νὰ εὑρῆτε,
καὶ τὸ ἀπανωγόμιον πάντοτ' οὐδὲν σᾶς λείπει,

---

711 στρέχ. P 712 ἔχεται P 713 ἤφερα V τῶν βασιλέον P 715 ἐπανωγ. V 716 ἐπάνωδὲς P, ἀπάνω εἰς V 717 τσιλιπούρδισμαν V καὶ P, om V 718 ἐγκαρεμ. V 720 ἦνθεν P, quem dorismum nolui conservare 721 τί γὰρ P, καὶ τί V 723 ἔτι P 725 ἐπανωγόμιν V 726 δὲ om P 727 εἶδον V σύνταξιν P eodem errore quem supra v. 105 correximus τῶν ἡμετέρων V 728 ἐγκάριξα ἐκ τὴν χαρὰν ἐφώναξα ὀλίγον V 729 δόσωσι χαρίκην P 730 ἀναρούφημα V ἐγκαριμ. V 732 ὡς οὗ P, ἕως V 733 εὔγην P, ἔβγει Sathas 736 σκύπτεσθαι P ὀσμᾶστε V 737 οὐχ εὕριται P, οὐδ' εὕρετε V εὑρίται P 738 ἐπανωγόμιον V, ἀπανογόμην P πάντοτε θέτουν σάς το V, πάντοτε ποτὲ οὐδέσας λύπη P

νὰ σᾶς βαρυφορτόνουσι, νὰ σᾶς ῥαβδοκοποῦσιν.“
τότε δὲ καὶ ὁ γάδαρος μικρὸν ἀπηλογεῖται
„πολλὰ μὲ ἐλοιδόρησας, πολλὰ μὲ ἐκατεῖπας,
ἄλογον ἀλαζονικὸν, ἀλλὰ καὶ ἐπηρμένον.
οὕτως δὲ ἔχουν καὶ ἐμὲν ὥσπερ γὰρ καὶ ἐσέναν,
ταγίζουν με, ποτίζουν με, βάνουν με εἰς τὸν σταῦλον.“
τὸ ἄλογον ὡς ἤκουσεν μεγάλως ἐθυμώθη
καὶ πρὸς τὸν ὄνον ἔφησεν ὑβριστικοὺς τοὺς λόγους
„γοργὸν, ὁ σκατογάδαρος, φύγε ἀπ᾽ ὄμπροστά μου,
μὴ ἀπλώσω τὸ ποδάρι μου καὶ δώσω σου κλωτσέα
καὶ σχίσω τὸ κεφάλιν σου, τσακίσω τὰς πλευράς σου,
ὥστε νὰ ζῇς, νὰ ἀναπνῇς, νὰ σὲ λακτοκοπίζω,
διότι βάνεις καὶ ἐσὺ τὴν ψῆφόν σου, γαδούριν,
μὲ ἄλογον τὸ θαυμαστὸν, τὸ φοβερὸν καὶ μέγαν.
ἐμὲ σταυλίζουν πάντοτε ἀεὶ τὸν χρόνον ὅλον,
ταγίζουν με, ποτίζουν με καὶ κανακίζουσί με,
καὶ ἀγαποῦσί με πολλὰ παρὰ τὰ ζῶα ὅλα.
κοινῷ τῷ λόγῳ ἅπαντες καβαλλικεύγουσί με,
οἱ βασιλεῖς, οἱ ἄρχοντες, ῥηγάδες καὶ σουλτάνοι,
καὶ ἅπας ἄνθρωπος καλὸς καὶ ἅπας στρατιώτης
μὲ σέλλας χρυσοκόλλητας καὶ ἀργυροδεμένας,
χαλιναροκαπίστελα [ἀργυροχρυσωμένας,
μὲ ᾿ἐντελιπροστέλινα] μὲ τὸ χρυσοπετάλιν,
βαμμένα μὲ τὸ κρημιζὶ, ὅλα μὲ τὸ μετάξιν,
μὲ βροντοκούδουνα πολλὰ καὶ ἄλλας εὐμορφίας·
καὶ εἶμαι εἰς τὸν πόλεμον ὅλον κουβερτιασμένον
καὶ εἰς τὰ πανηγύρια καὶ εἰς τὰ κυνηγέσια.
κτενίζουσιν, παστρεύουσιν καὶ ὁμαλίζουσί με,
καὶ ὥσπερ τὰς γυναῖκάς τους οὕτως μὲ ἀγαποῦσιν.
ἄγομαι μὲ τὴν κάμηλον τὴν μακροσφονδυλάτην,

---

739 βαρυφορτόνουσι P, φορτόνουσι καλὰ V νὰ σᾶς P, καὶ νὰ V 740 δὲ om VP γαΐδαρος Sathas 741 ἐλοιδόρησες et ἐκατεῖπες V 742 ἐπηρημένον P 743 δὲ P, γὰρ V ὥσπερ γὰρ P, ὡς ἔχουν V 744 ταγίζουν καὶ ποτίζουν με V 748 ποδάριν V κλωτσάτον V 570 σελοκτοπατίζω P 751 βάλλεις V 752 τὸ φοβερὸν P, καὶ φουμιστὸν V 753 ἐμὲν ταγίζουν V 754 ταγίζουν καὶ π. με V 755 καλὰ ὑπὲρ V 756 κοινῶ τὸ λέγω V καβαλλικεύουσί με V ἀργ. μὲ ἐντ. om V neque dubito quin haec verba ab interpolatore profecta sint 762 καμένα V, ῥαμένα P, em Bicelas 764 κουβερτωμένον V 767 τους scripsi, τος P (unde τως nolui elicere), των V 768 ἄγομε VP fort. conicias ἀλλ᾽ ἄμε

ὁποῦ φορτόνουν καὶ αὐτὴν, ὥσπερ ἐσὲν τὸν ὄνον,
γομάρια ἀβάστακτα, φορτώματα μεγάλα·
ὁποῦ ἐπαρακάλεσεν καὶ αὕτη τὸν θεόν μας
διὰ νὰ τὴν ποίσῃ κέρατα ὡς ζῶον εὐμεγέθη,
κἀκεῖνος ὥρισεν εὐθὺς νὰ ἕνε κουτσουαυτία,
κ᾽ ἔκοψεν τὰ αὐτία της, ἐποῖκέν την καὶ κύμπον,
κ᾽ ἕνε πομπὴ καὶ γέλοιον καὶ κάθαρμα τῶν ζώων."
ὡς ἤκουσεν ἡ κάμηλος ἐκεῖ τὸ ὄνομάν της,
κι (ὡς) κατ᾽ αὐτῆς ἀπέτεινεν ὕβρεις καὶ λοιδορίας,
εἰσῆλθεν καὶ ἐστάθηκεν καὶ αὕτη εἰς τὸ μέσον·
ὁ ὄνος δὲ καταισχυνθεὶς ἐστάθηκεν μακρόθεν.
τότε φησὶν ἡ κάμηλος τοιαῦτα πρὸς τὸν ἵππον
„τί ὠφελεῖ ἡ ἔπαρσις καὶ ἡ ἀλαζονεία
καὶ τὰ πολλὰ καυχήματα τὰ ἔχεις, ἀλογάκιν;
ἄκουσε καὶ νὰ σὲ εἰπῶ πολλὰ κακὰ τὰ ἔχεις.
ὅταν γηράσῃς καὶ ἐσὺ, βάνουν σε εἰς τὸν μύλον,
τυφλόνουν σε, κακότυχον, δέρνουν σε μὲ τὴν βίτσαν,
γυρίζεις καὶ σκοτίζεσαι ἡμέραν τε καὶ νύκταν,
ἐγδέρνουντ᾽ αἱ κουτάλαις σου, ὅλος ὁ σφόνδυλός σου,
κι ἀπὸ τὸν κόπον τὸν πολὺν καὶ ἀπὸ τὴν σκοτίαν
οὔτε νὰ φάγῃς ἠμπορεῖς οὔτε νερὸν νὰ πίῃς·
καὶ ὅταν ἐξαπορισθῇς καὶ ἀποδυνατήσῃς,
ἐκβάλλουν καὶ ὑπάγουν σε ἔξω εἰς τὸ λιβάδιν·
ἐκεῖ ψοφᾷς, κακότυχον, καὶ τρώγουν σ᾽ οἱ κοράκοι,
ἐγδέρνουν τὸ δερμάτιν σου καὶ πολεμοῦν τὰς τσάπας,
καὶ τὴν οὐράν σου κόπτουσιν καὶ κάμνουσιν τριχέας."
τότε πάλιν τὸ ἄλογον εὐθὺς ἀπηλογεῖται
„μωρὴ καμήλα, μυσερὴ καὶ καταβρωμισμένη,
κυμπόῤῥαχη, πλατύποδε καὶ κοντοουραδάτη,
νὰ γύρευες, κακότυχη, τὸ πῶς σὲ θέτουν κάτω,

769 ὁποῦ τὴν V 771 ἐπ. αὐτὴ θεὸν τὸν Δία V 772 νὰ τὴν ποιήσῃ V 773 ἔνι κουτσοπτία V 774 ἔκοψε καὶ τἀπτία της V καὶ κόψαν P ἐποῖκαν PV 775 καὶ ἔν V 776 φθεγγόμενον τὸν ἵππον V 777 καὶ κατ᾽ VP, ὡς addidi 778 αὐτὴ V 779 μακρότερον P 783 ἄκουσον V 787 ἐκδέρνονται V, ἐγδέρνουνται P ἡ V 789 πίνῃς V 790 ἐξαπορηθῇς V 791 ἐκβάνουν καὶ ὑπαγαίνουν σε V 792 ἀμὴ ψοφήσῃς, ἄτυχο, τρ. V σε VP 793 ἐκδέρνουν V το τζάπα V 794 τριχείας V 795 si Sathae fides, om V 797 πλατύποδη V 798 ταλαίπωρη V

καὶ βάνουν καὶ φορτόνουν σε γομάρια μεγάλα,
ἐπάνω δὲ καθέζεται αὐτὸς ὁ καμηλάρις,
καὶ εἶσαι ἀργοκίνητη, ἀργὴ ὥσπερ χελώνα.
φύγε ἀπὸ τὴν μέση μας, παράσημον τῶν ζώων,
καθὼς καὶ ὁ γαΐδαρος ὁ λυκοφαγωμένος·
ὅπου γὰρ ἂν εὑρῇ αὐτὸν τὸν γάδαρον ὁ λύκος,
ἀσμένως ἀποδέχεται καὶ χαίρεται μεγάλως·
„ἰδού, εὑρήκαμεν' φησὶν 'τὸ ὀψημένον κρέας.'
ἐντράπη μὲν ἡ κάμηλος, φεύγει ἀπὸ τὴν μέσην,
τὸ δ' ἄλογον ἀπόμεινεν μόνον καὶ μοναχόν του·
ὁ λύκος δέ, ὡς ἤκουσεν ἐκεῖ τὸ ὄνομάν του,
ἐξέβην καὶ ἐστάθηκεν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν μέσην
καὶ λέγει πρὸς τὸ ἄλογον ῥήματα τὰ τοιαῦτα
„πολλὰ ἐβαττολόγησας λόγους πολυλογίας
καὶ ὕβρισας τὴν κάμηλον ὁμοίως καὶ τὸν ὄνον,
ὠνείδισας δὲ καὶ ἐμὲν πῶς ἐσθίω τοὺς ὄνους.
λοιπὸν ἀρκεῖ σε τὰ πολλά, φεῦγε ἀπὸ τὴν μέσην.
ἐγὼ εἶμαι αἱμόβορον, ἐσθίω γὰρ τὰ ζῶα,
οὐ μόνον γὰρ τὸν γάδαρον, καθὼς ἐσὺ ληρίζεις,
ἀλλὰ καὶ σένα, ἄλογον, καὶ ὅλον σου τὸ γένος,
καὶ τὰ μικρὰ πουλάρια τὰ κάμνουν ἡ φοράδες·
ἐσθίω γὰρ τὰ πρόβατα ὁμοίως καὶ τὰς αἶγας,
καὶ τὰ μικρὰ ἐρίφια καὶ τὰ μικρὰ ἀρνία,
καὶ τ' ἁπαλὰ δαμάλια ὁμοίως καὶ τοὺς χοίρους,
καὶ ἄλλα ζῶα πάμπολλα, μικρά τε καὶ μεγάλα.
ὅμως νὰ δικολογηθῶ μὲ ὅμοιόν μου ζῶον·
ἐσὺ δὲ φύγε ἀπ' ἐδῶ, ἄλογον ψωριασμένον,
μὴ μᾶς κολλήσῃ ὁ βρῶμός σου κ' ἡ ψώρα τῶν πληγῶν σου.

---

799 καὶ ἐὰν οὐκ ἐφορτόνουν γ. μ. V, quem versum addito σε post ἐφορτ. expleas 800 ἀπάνω V καθέζηται P 801 ἀργοκύνιτη P, ἀργοκίνητος V χελώνη V 802 παρασημία V 803 καὶ ὁ γαΐδαρος a Satha sumpsi, ὁ καὶ ὁ γάδαρος P. suspicor καὶ ὁ κὺρ γάδαρος 804 ἐὰν εὕρει P, γὰρ εὕρῃ γὰρ V τὸ γάδ. V 805 ἀσμένος P 806 ἐψημ. V 807 ἐντράπηκεν V τὸ μέσον V 808 ἐπόμ. P 810 ἐξέβηκεν καὶ στάθηκεν V τὸ μέσον V 812 λόγους V, ῥήματα P. fortasse πολλοὺς scripseris 813 ὁμοίως καὶ P, καὶ ὕβρισας V 815 ἀρκεῖσαι P 816 ὠμόβορον V γὰρ P, καὶ V 817 λυρίζεις P, ὁρίζεις V 818 καὶ ἐσένα PV. ὅλο V 819 κάμνουν P, γεννοῦν V 820 nihil V praebet praeter ἐσθίω καὶ τὰς αἶγας 821 μικρὰ ἐρίφια P, δαμάλια V versu imperfecto 822 τὰ πἄλλὰ δαμάλια P (quod recte me emendasse confido), τὰ μικρὰ ἐρίφια V 826 κολύσῃ P ὁ υρόμος σου καὶ ἡ ψόρα P, ἡ ψῶρά σου, ὁ βρῶμος V

καιρὸς γὰρ ἦλθεν ἀπ' ἐδῶ νὰ φύγῃς ἐκ τοῦ μέσου."
ἐξέβηκεν τὸ ἄλογον, παραμερεὰ ἐστάθη,
ὁ λύκος δὲ ἀπέμεινεν μέσον τοῦ συνεδρίου.
ἡ ἄρκος δὲ, ὡς ἤκουσεν καὶ ἔβλεψεν τὸν λύκον
μεμονωμένον μοναχὸν, ἐστάθην εἰς τὸ μέσον,
καὶ λόγους ἐναπέτεινεν τοιούτους πρὸς τὸν λύκον
„πνιγάρη λύκε, θρασιοφᾶ, ἀλλὰ καὶ νυκτοκλέπτη,
καὶ τρυπολόγε μυσερὲ καὶ νυκτοπερπατάρη,
εἰπὲ, καὶ σὺ καυχίστησαι ὥσπερ τὰ ἄλλα ζῶα;
ἂν ἔχῃς μέλος τίποτες νὰ ὠφελῇ εἰς χρείαν,
εἰ μὴ τὸ ὅλον σου κορμὶν ἔν' ἄχρηστον παντάπαν.
ὀνειδίζεις τὸ ἄλογον τὸ πῶς ποτὲ ψωριάζει,
καὶ μᾶλλον ἐσὺ, κάκιστε, ψωριάζεις πᾶσα χρόνον,
καὶ κάθε καλοκαίριον ἥλιον οὐδὲν βλέπεις,
ἀλλ' εἰς τὰ δάση καὶ λογγοὺς εἶσαι κατακρυμμένος,
καὶ τρώγουν σε οἱ κώνωπες, καὶ σφῆκες σὲ δαγκάνουν."
τότε ὁ λύκος ἔφησεν τοιαῦτα πρὸς τὴν ἄρκον
„μελισσοφάγε, μυσερὴ καὶ κοντοποδαρέα,
καὶ ἀλλοιθώρα καὶ στραβὴ καὶ χαμηλοβλεποῦσσα,
κορμοφηκάρα, παίγνιον τῶν μωροατζιγγάνων,
ἀχλαδοβαλανότροφε, μυρτοκουμαροφάγα,
οὐδὲ ἐσὺ ἔχεις καλὸν ἀπάνω σου τὶ μέλος,
καθὼς σὺ λέγεις καὶ ἐμὲν, καθὼς μὲ ὀνειδίζεις."
πάλιν ἀπηλογήθηκεν ἡ ἄρκος πρὸς τὸν λύκον
„ἐγὼ ἔχω ὠφέλιμον εἰς ἰατροὺς μεγάλους·
ἀξούγγιν τὸ ἡμέτερον διὰ παντὸς τὸ χρῶνται
εἰς ῥεύματα, εἰς ἀλοιφὰς, μὲ εἴδη μεμιγμένα,
ποιοῦν σκευὴν πανεύχρηστον εἰς τὰς πληγὰς καὶ πάθη.
ὅμως ἂς φύγωμεν μικρὸν ἔξω ἀπὸ τὸ μέσον,
νὰ ἔλθουν τὰ αἱμόβορα καὶ τὰ ἀνδρειωμένα,
καὶ δυνατὰ καὶ ἄγρια θηρία τὰ μεγάλα,

---

828 παράμερα καὶ στάθην V 829 ἀπόμ. V 830 ὡς ἔβλεψεν ἱστέκοντα τὸν λύκον V 833 πνηγάρη P, νηγάρη V λύκε θρασοφὰ P, καὶ θρασιοφᾶ V νυκτοβλέπη P 834 ἐντρυπολόγε μυσαρὲ V 835 καυχήθησαι V 836 τίποτεν P ὠφελῆς V 837 om V σου addidi, om P ἔνε P 838—842 om P 844 μελισσοφάγου μυσαρὴ κοντοποδαρομύτα V 845 ἀλλοιθώρα a Satha sumpsi, ἀληθόρα V 846 κορμοφηκάρα P, βρωμοφυκάρα V 847 ἀχλαδοβαλανότροφη μουρτοκουμαροφᾶσα V 850 ὁ ἄρχος P 851 ὠφέλιμόν τινα V 852 ἀξούγκην P, ὀξοῦγγιν V 853 μεμιγμένας V 856 ὠμόβορα V

πάρδος καὶ λεοντόπαρδος, νὰ δικολογηθοῦσι."
λοιπὸν ἀπέφυγον μικρὸν ὁ λύκος καὶ ἡ ἄρκος.
πάρδος καὶ λεοντόπαρδος ἤλθασιν εἰς τὸ μέσον
καὶ εἷς τὸν ἄλλον ἔλεγεν „ἐγῷμαι ὁ καλλίων."
τὰ 'δόντια ἐφάγγριζαν καὶ ἐνεγγριμασοῦσαν.
ὅμως ὁ πάρδος προπετῶς ἐφθέγξατο τοιαῦτα
καὶ πρὸς τὸν λεοντόπαρδον τοιούτους λόγους λέγει
„ἐσὺ οὐκ εἶσαι φυσικὸν, ἀλλὰ ἐξ ἡμισείας
ἔχεις ἀπὸ τὸν λέοντα, ἔχεις καὶ ἀπὸ 'μένα.
καὶ εἶσαι ζῶον πονηρὸν κοπελοαναθρεμμένον,
καθὼς δηλοῖ τὸ ὄνομαν τὸ τοῦ λεοντοπάρδου.
ἐγὼ δὲ πρὸς τὸ ὄνομα ἔχω καὶ τὴν ἀνδρείαν·
πάρδος γὰρ εἶμαι δυνατὸς, ὅλως ἀνδρειωμένος,
καὶ ὅλα τὰ τετράποδα ὅλα καταπονῶ τα.
εἰς δύο μου πηδήματα ἢ καὶ πολλάκις τρία
τὸ ζῶον, ὅποιον ἐστίν, φθάνω το καὶ κρατῶ το,
σφίγγω το μὲ τοὺς ὄνυχας, κι οὐ δύναται νὰ φύγῃ,
τρώγω το καὶ εὐφραίνομαι ἕως τὴν ὄρεξίν μου,
τὸ δ' ἄλλον τὸ περίλοιπον ἀφίνω το καὶ φεύγω,
καὶ οἷον ἄλλον εὑρεθῇ θηρίον, τρώγει τοῦτο.
ἀκμὴν καὶ τὸ δερμάτι μου ἔχουν το οἱ σουλτάνοι·
οἱ ἄρχοντες οἱ εὐγενεῖς, μεγάλοι ἀμηράδες,
ἔχουν αὐτὸ καθίσματα ἀλλὰ κι ἀγκουμπιστήρια,
καὶ εἰς τὰ προσκεφάλαια καὶ εἰς στρωμνὰς τῆς κλίνης·
ἐκεῖ γὰρ ὅπου εὑρεθῇ, ψύλλος οὐκ ἔστιν ὅλως."
τότε ὁ λεοντόπαρδος ἐφθέγξατο τοιαῦτα
„μηδὲν καυχᾶσαι, πάρδαλε, καὶ κοντοουραδάτε,
εἰς δύναμιν κ' εἰς πήδημαν καὶ εἰς τοὺς ὄνυχάς σου,
ὅσα γὰρ κέκτησαι καὶ σὺ χαρίσματα καὶ πράξεις,
οὕτως τὰ ἔχω καὶ ἐγὼ ὥσπερ ἐσὲν τὸν πάρδον,
ἀκμὴν καὶ ὁ κατόπαρδος καὶ βασιλεὺς ὁ λέων."

---

858 om V 859 om V ὁ ἄρκος P 861 ἐγὼ οἶμαι ὁ καλίων P. ἐγὼ εἶμαι καλίων V 862 ἐγκρεομανοῦσαν P 865 οἶσαι P in V nihil legi potest praeter οὐκ ός, unde Sathas οὐκ εἶ σωστός efficiebat 866 ἀπὸ ἐμένα V 867 ζῶον πορνικὸν V 870 οἶμαι P ὅλος V 871 ὅλα V, πάντα P priore loco; ὅλα P, πάντα V secundo loco 874 καὶ οὐ δ. P, καὶ om V 876 ἄλλο V 878 σολτάνοι P 880 καὶ ἀγκουμπιστήρια V, καὶ ἀκουμπίζουν P 882 εὑρεθεῖ ψῖλος P γὰρ om V ψ. οὐδὲν καθίζει V 885 καὶ εἰς π. P, καὶ om V τὰς ὄ. P 886 ὅσα γὰρ ἔχεις καὶ ἐσὺ χ. V 887 ὡσὰν V 888 καὶ β. P, ὁ β. V

ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς μεγάλως ἐθυμώθη
καὶ πρὸς τὸν λεοντόπαρδον ἐφθέγξατο τοιαῦτα
„κρατεῖ με τὸ βασίλειον καὶ ἡ μεγαλειότης,
ἡ ὄχλησις, ἡ ταραχὴ ἡ μέλλουσα γενέσθαι,
ἀμμὴ νὰ ἤπλωσα δαμὶν τὸ παλαμόχειρόν μου,
καὶ νὰ σὲ ἔγγισα δαμὶν εἰς τὴν κατασαγοῦναν,
καὶ νὰ σὲ ἐξεστόμωσα ἕως τὸν μέλιγγά σου·
τότε νὰ σ᾽ ἔμαθα καλὰ τὸ πῶς νὰ συντυχαίνῃς,
τὸν βασιλέα δὲ ποτὲ νὰ μὴν τὸν ἀναφέρῃς.
ἀλλ᾽ ὅμως γοῦν πρὸς τὸ παρὸν ἐβγᾶτ᾽ ἀπὸ τὸ μέσον,
νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ ἔλεφας ὁ καὶ συγκάθεδρός μου,
νὰ εἴπῃ καὶ αὐτὸς λοιπὸν χαρίσματα τὰ ἔχει.
καὶ ὅταν ἐκπληρώσουσιν καὶ ἀποποῦν οἱ πάντες,
τότε νὰ εἴπω καὶ ἐγὼ καὶ τότε νὰ ὁρίσω,
ὡσεί τι ἔχων θέλημαν ὡς βασιλεὺς καὶ λέων.“
τότε ἐλθὼν ὁ ἔλεφας ἐστάθη εἰς τὸ μέσον
καὶ ταῦτα προσεφθέγξατο πρὸς τὴν κοινότην ὅλην
„ὥσπερ τις πύργος ἀσφαλὴς καὶ κατωχυρωμένος,
φρούριον ἀπολέμητον καὶ δυνατὸν εἰς ἄκρον,
οὕτως ὑπάρχω καὶ ἐγὼ, σφόδρα στερεωμένος·
ἐπάνω μου γὰρ κτίζουσιν κάστρη μὲ τὰ σανίδια,
καὶ ξυλοπύργους δυνατοὺς πολλὰ ὠχυρωμένους,
καὶ στήκουσιν οἱ ἄνθρωποι μέσα ἀρματωμένοι
καὶ πολεμοῦσιν ἰσχυρῶς πάντας τοὺς ἐναντίους,
καὶ πάντας καταβάλλουν τους, πάντας καταπονοῦν τους.
ἀκόμη τὰ ὀστέα μου ποιοῦν μεγάλας χρείας,
βασιλικὰ κλινάρια, πατριαρχῶν σελλία,
καὶ δοκανίκια γλυπτὰ, τορνοεμφωλευμένα,

889 βασιλεὺς ὁ λέοντας τοιαῦτα V 890 τοιούτους λόγους εἶπεν V 891 κρατεῖμαι P 892 ὄλλησις legerat Micolcius 894 om V 895 μέλιγγά σου V, ἀκουμπάσου P (quod quid sit nescio) 896 καὶ γὰρ ἐγὼ νὰ σέ ᾽μαθα τὸ π. ν. σ. V 897 om V 898 γοῦν P, νῦν V εὐγάτε VP τὴν μέσην V 899 καὶ ὁ ἔλεφας P, ὁ ἐλέφαντας V 900 νὰ εἴπῃ ὅσα καὶ αὐτὸς χ. V 901 ἐκπληρώσουσιν P, νὰ πληρ. V nolui ἀπειποῦν corrigere 902 ἐγὼ νὰ ὁρίσω εἴ τι θέλω V 903 ὁς εἴ τις ἔχω θέλη μανῶς P, καὶ ὅτι πρᾶγμα βούλομαι ὡς V 904 ἐστάθη P, καὶ στάθην V 905 προεφθ. P 906 ὥσπερ γὰρ τοῖχος ἀσφ. V 907 ἄκρος V 908 σφοδρῶς V 909 ποιοῦσιν γὰρ ἀπάνω μου κ. μὲ τὰς σανίδας V 911 στέκουσνι V στερεωμένοι V 912 δυνατὰ ὅλους V 913 κ. π. καταβάνουσιν, π. καταπονοῦσιν V 916 τορνεσφολεμένα P

καθίσματα βασιλικά, θρονία δεσποτάτα·
κρατοῦν τα οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ μητροπολῖται
καὶ οἱ μεγαλοηγούμενοι μὲ τὰς μακρὰς γενειάδας,
ἀκόμη καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πραγματευτάδες
ἔχουσίν τα παιγνίδια καὶ αὐτοὶ τορνεμένα,
ταβλία καὶ ζατρίκια καὶ ὅσα τὰ τοιαῦτα.
ποιοῦν μαχαιρομάνικα μεγάλων μαχαιρίων,
ὁμοίως καὶ εἰς τὰ μικρὰ ὡραιωμένα σφόδρα·
κτένια ἔμορφα πολλά, τὰ δένουν μὲ χρυσάφιν,
ἀκόμη μὲ ἀσήμιον σμαραγδοπλουμισμένα,
καὶ ἔχουν τα ἡ ἀρχόντισσαις καὶ γραίαις καὶ μεσόγραις·
ἀλλ᾽ ἔχουσιν καὶ κάτοπτρα ἃ λέγονται καθρέπται,
καὶ βλέπουσιν τὸν ἴσκιον ταις αἱ νέαις κοπελούδαις.“
ὡς ἤκουσεν ἡ μαϊμοῦ ἐλέφαντος τοὺς λόγους —
ὅλοι γὰρ ἐσυντύχασιν καὶ ὅλοι γὰρ ἀπεῖπον,
οὐδένας δὲ ἀπόμεινεν, μόνον αὐτὴ καὶ μόνη·
ἐκρύπτετο δ᾽ ὡς πονηρὰ μέσον τῶν τετραπόδων —
ἐπήδησεν δὲ καὶ αὐτὴ κ᾽ ἐστάθην εἰς τὸ μέσον,
καὶ ταῦτα ἀπεφθέγξατο καὶ τὸν ἐλέφαν λέγει
„ἦλθες καὶ σύ, μακρύμυτε, μετὰ τῆς προμυτίδος,
νὰ καυχισθῇς, νὰ ἐπαρθῇς, παράσημον τῶν ζώων;
ἔξω ἀπὸ τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας εἶσαι,
καβούρου τάξιν κέκτησαι μεγαλοχαχανάτου,
ἔχεις ἀλλοῦ τὸ στόμα σου κι ἀλλοῦ τὴν προμυτίδαν,
ἀλλοῦ συνάγεις βρώματα καὶ ἀλλαχοῦ τὰ τρώγεις.
λοξόποδε, παράσημε καὶ κάθαρμα τῶν ζώων,
δίχα γονάτων γέγονας καὶ δίχα ἁρμονίας,
καὶ στέκεις μονοστέλεχος νύκταν τε καὶ ἡμέραν,

---

917 δεσποτάδων V 919 οἱ om P 921 π. τετορνευμένους σκάκους V 922 ὅσα P, ἄλλα V 924 om V 925 εὔμορφα V 926 καὶ μὲ ἀσῆμιν ἀκόμη V σμιγδαροπλ. P 927 ἄρχοντες οἱ γέροντες καὶ νέοι V οἱ ἄρχοντες etiam P 928 ἔχωσιν P τὰ κοπτὰ V λέγοντα P quod emendavi, λέγουσιν V 929 καὶ κλέπτουσιν τ. ἴ. τους αἱ νέαι παιδοπούλαις V τὸ σκίοντος ἐνέες κ. P 931 ἅπαντες ἀπεῖπον V 932 οὐ γὰρ δὲ ἐναπέμεινεν P 933 δὲ P, om V πονηρὸν P μέσον τοῦ συνεδρίου V 934 καὶ ἐστάθην V, καὶ ἔφη P 935 τῷ ἐλέφᾳ Sathae apographum 936 ἦλθεν P (?) μακρόμητε V 937 νὰ καυχηθῇς καὶ νὰ εἰπῇς παρασημία τ. ζ. V 938 ἀπὸ P, λοιπὸν V 939 τοῦ καβούρου τάξιν ἔχεις τοῦ μεγάλου χαχανάτου V, μεγαλοχαχαλάτου P 940 καὶ PV 942 ὀξύποδε VP, em Bursianus 944 μονοστέλικος P τε om P

καὶ οὐ πίπτεις ν' ἀναπαυθῇς καθὼς τὰ ἄλλα ζῶα,
οὔτε ἀνάπαυσιν μικρὰν ἔχεις ὡσὰν οἱ πάντες·
ἀλλ' ὅταν θέλῃς νὰ ὑπνῇς, ἱστέκεσαι ὀλόρθος
καὶ ἀκουμπίζεις εἰς δενδρὸν ἢ εἰς μεγάλην πέτραν,
καὶ μετὰ φόβου στέκεσαι καὶ τρέμεις καὶ κοιμᾶσαι·
καὶ ἂν νυστάξῃς πάμπολλα καὶ κοιμηθῇς βαρέα,
ἀλλοὶ (ʼς) ἐσὲν κακότυχον, πῶς θέλεις ἐξεστρέψει,
νὰ γείρῃς ἐξανάσκελα, νὰ πέσῃς ἄνω κάτω,
οἱ πόδες σου νὰ στέκουνται ἀπάνω ὥσπερ ξύλα,
ποσῶς δὲ νὰ μὴ δύνασαι διὰ νὰ ʼγερθῇς ὀλόρθος.
καὶ ἔρχουνται οἱ ἄνθρωποι ὁποῦ σὲ κυνηγοῦσιν,
εὑρίσκουν καὶ σκοτόνουν σε καὶ καταλύουσίν σε,
ὡς ἄνανδρον, ὡς ἀσθενὴν, μὴ ἔχοντα τί δρᾶσαι.
καὶ σὺ ληρεῖς μὲ τὰς πολλὰς τὰς ψεματολογίας,
πῶς εἶσαι ζῶον μέγιστον, πάνυ ἀνδρειωμένον.
πολλάκις δὲ οἱ ἄνθρωποι ποιοῦν καὶ ἄλλας πράξεις
καὶ τέχνας ἄλλας, ἄτυχε, πῶς νὰ σὲ καταλύσουν,
καὶ οὔτε ὕπνον θεωρεῖς νύκταν τε καὶ ἡμέραν·
ἀξινογλύφουν τὰ δενδρὰ ἢ πριονοκοποῦν τα,
καὶ ἀποκόπτουν τα λοιπὸν εἰς ἄκρον νὰ κοποῦσιν,
καὶ πᾶς ἐκεῖ νὰ κοιμηθῇς, ἐκεῖ καὶ νὰ ʼκουμπήσῃς·
τὸ δένδρον πίπτει, κρούει σε καὶ εἰς τὴν γῆν σὲ βάνει,
σκοτόνουν σε, ὡς εἴπομεν, καὶ παίρνουν τὰ ὀστᾶ σου.
αὐτὰ γὰρ εἶναι τὰ καλὰ καὶ τ' ἀγαθὰ τὰ ἔχεις.“ —
τότε ὁ μέγας ἔλεφας εἰς ἄκρον ἐθυμώθη,
μετὰ σφοδρᾶς τῆς ἀπειλῆς τὴν μαϊμοῦν ἐλάλει
„φεῦγε, φαγκρὶν, παράπτωμα ἀκάθαρτον παράπαν,
μυσεροκακομούτζουνον, ψειροκονιδοφάγον,

---

945 νὰ PV καθὼς P, ὥσπερ V 946 ἔχεις ὡς οἱ ἀνθρῶποι V 947 ὅτε V 949 καὶ στέκεσαι φοβούμενος μὲ τρόμον κ. κ. V τρώεις legit Micolcius in P 950 ἀνιστάξεις P, ἂν νυστάζῃς V ἢ κοιμ. V 951 εἰς σὲν κακότυχε V ἐξυστράψει P 952 νὰ ἐγερθῇς κακότυχε V 953 στέκωνται V 954 π. νὰ μηδὲν δύνεσαι νὰ ἐγ. ὀλ. V 955 ἔρχονται V 956 εὑρ. σε σκοτ. σε V 957 ἀσθενεῖν P, ἀστενῆ V 958 καὶ σὺ ληρίσματα πολλὰ τὰ ψέματα τὰ λέγεις V 959 ζῶων et πάνη P 962 ἡμέραν τε καὶ νύκταν V 965 ὑπάγεις V, καὶ πᾶς P καὶ να κ. P, νὰ ἀκ. V 966 καὶ δένδρον κρούει καὶ ῥίπτει σε, κάτω εἰς γῆν σὲ θέτει V 967 om V, si Sathae fides 970 τῆς P, καὶ V 971 φύγε ἀπὸ τὴν μέσην μας ἀκάθαρμα διόλου μιασμένον V 972 μυσεροκακομούστακον φαροκ. V ψυροκ. P

ἐσθίεις τὰ ζωΰφια, τὰς μίγλας καὶ τοὺς ψύλλους,
καὶ ἄλλα τὰ μικρότατα τῶν ἀκαθάρτων πάντων.
φεῦγε λοιπὸν ἀπ' ἔμπροσθεν, μὴ μαγαρίσῃς πάντας."
δρομαία δὲ ἡ μαϊμοῦ φεύγει ἀπὸ τὴν μέσην,
ἀπὸ τὸν φόβον τὸν πολὺν τὸν εἶχε τοῦ ἐλέφα,
καὶ μέσα ἀπεκρύβηκεν πάντων τῶν τετραπόδων.
ὁ βασιλεὺς δ' ἀπέμεινεν λέων μεμονωμένος
καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἔφησεν λόγους καὶ ὁμιλίας
„ἀρκοῦσιν τὰ λεγόμενα τὰ εἴπασιν οἱ πάντες,
αἱ ὕβρεις, οἱ ὀνειδισμοὶ, οἱ ἔπαινοι καὶ ψόγοι,
αἱ καυχησίαι αἱ πολλαὶ καὶ αἱ ἀντιλογίαι.
ὁρίζω δὲ ἀπὸ τοῦ νῦν, λέγω καὶ ἀποφαίνω,
ἡ καθαρὰ καὶ ἄδηλος ἀγάπη καὶ φιλία,
ὁποῦ ἐσυνεστήσαμεν μεθ' ὅρκου καὶ ἀγάπης,
ὁρίζω δὲ ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ ἓν καταλυμένη,
νὰ ἔνε μάχη δυνατὴ, καθάπερ καὶ τὸ πρῶτον,
καὶ πάντα τὰ τετράποδα, τὰ αἱμοβόρα ζῶα,
νὰ τρώγουσιν τὰ καθαρὰ, καθάπερ καὶ τὸ πρῶτον,
ὅποιον καὶ καταπονεῖ καὶ ἔνε εἰθισμένον."
τότε νὰ εἶδες ὀδυρμοὺς καὶ δάκρυα μεγάλα
καὶ ὄχλησιν καὶ ταραχὴν, τὴν ἔποικαν τὰ ζῶα,
νὰ εἶδες καὶ πηδήματα καὶ δρόμια ἐκεῖσε.
ὅπου ἐκαταπόνεσεν, ἐδίωκεν τὸν ἄλλον,
ἔφθαναν καὶ ἐδάγκαναν καὶ ἐτινάσσασίν τα,
οἱ μὲν ἀπὸ τὸν σφόνδυλον, οἱ δ' ἄλλοι ἀπὸ τὴν ῥάχη,
ἄλλοι δ' ἀπὸ τὰ 'μίκωλα καὶ ἀπὸ τὴν κοιλίαν,
ἕτεροι δὲ ὡς ἔφτασαν καὶ ὅποθεν ὀρθῶσαν.
καὶ ἤκουσες καὶ τοὺς κλαυθμοὺς καὶ τὴν μεγάλην θλίψιν,

---

973 ἐσθίεις ψύλλους ψεῖράς τε καὶ πάντοτε δακόνεις V: pro ultima voce δακάνεις legendum esse arbitror 974 μικρότερα V 975 ὄμπρ. V 977 ἴδεν τὸν ἐλέφαν P 978 μέσον V πάντων V, μέσον P 979 ἀπόμ. V 980 ἔφησεν τοιούτους λόγους εἶπεν V 981 ἀρκοῦνε V 982 καὶ ὕβρεις καὶ ὀνειδισμοὺς, ἐπαίνους τε καὶ ψόγον V 983 hic nominativos habet ipse V 984 ὁρίζει V, pro quo Sathas coniecerat ὁρίζω, quod in P legitur 985 ἄδολος V 987 ἔναι κατελυμένη V 988 ναστέκη μ. V 989 ὠμοβόρα V 990 τρώγουν καὶ τὰ κ. ὥσπερ ἦτον καὶ πάντα V 991 om V 992 καὶ ὁ. P, μὲ ὁ. V 993 καὶ ante ταρ. om V 994 δράμια sibi legere visus est Micolcius in P 995 τὸ ἄλλον V 996 ἔ. ἐδαγκάνονταν V 997 οἱ δὲ ἄλλοι P, ἄλλοι om V, fortasse recte 998 καὶ ἀπὸ τὰ ἐμίκωλα ἀλλὰ καὶ τὴν κ. V fort. δίκωλα conicias 999 εὔτασαν P. ἕτεροι ὡς ἐφθάνασιν καὶ ὅποθεν ἐπιάναν V 1000 καὶ ἄκοντες ἀπὸ κλ. P

καὶ τοῦ πολέμου ταραχὴν καὶ τὴν πολλὴν τὴν βίαν,
τὴν εἶχαν τὰ τετράποδα νὰ τρώγῃ ἕναν τἄλλο.
ὅμως νὰ διηγήσωμαι τὸν πόλεμον ἐκεῖνον
καὶ κατὰ μέρος λέξομαι λεπτομερῶς εἰς ἄκρον
τὴν βίαν καὶ τὴν ταραχὴν τὴν τότε γενομένην.
πρῶτον εὐθὺς ὁ βασιλεὺς ἐπήδησεν ὁ λέων
καὶ τὴν βουβάλαν ἔδωκεν, ἐπῆρέ την καὶ κάτσε.
ἰδὼν ὁ βοῦς ἐλάλησεν ἐπάνω εἰς τὸν λέον,
καὶ σφόδρα ἐμουγκήθηκεν, ἐβόησεν μεγάλως
„βλέπετε τὸν πανάπιστον, τὸν ὁρκοκαταλύτην,
ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπίορκον καὶ ἀρχηγὸν τῆς μάχης.
οὗτος οὐκ ἔνε βασιλεὺς οὐδὲ αὐθέντης ἔνε,
ἐπεὶ τὴν μάχην συνιστᾷ καὶ καταλῦ ἀγάπην.
καὶ γὰρ ἂν ἦτον βασιλεὺς, καθὼς καὶ τζαμπουνίζει,
νὰ ὥρισεν καὶ νἄστεκεν πάντοτε ἡ ἀγάπη.
ἐπεὶ οὖν ἔνε κακοποιὸς καὶ ὁρκοπαραβάτης,
οἱ πάντες ἂς τὸν δώσωμεν μικροί τε καὶ μεγάλοι,
καὶ ἂς τὸν ἀποκτείνωμεν ὡς ὁρκοπαραβάτην.“
καὶ ἀποφάσισεν ὁ βοῦς πρῶτον καὶ ἐκατέβη,
καὶ σείει τὸ κεφάλιν του, κρούει τον κερατέα,
καὶ ὅλον του ·τὸ κέρατον εὐθὺς ἐκάτσεν μέσα
εἰς τὴν κοιλίαν λέοντος καὶ ἐξεντέρισέν τον.
ἰδὼν δὲ πάρδος τὸ παρὸν θέαμα τὸ τοῦ λέου,
μεγάλως ἐλυπήθηκεν καὶ πρὸς τὸν βοῦν ἀντεῖπεν
„πόθεν νὰ ζῇ ὁ βασιλεὺς, πόθεν οἱ ἄρχοντές του,
ἐὰν οὐ φάγῃ ἀπὸ σὲν καὶ ἀπὸ τοὺς ἑτέρους;“
καὶ ἥπλωσεν τὸν πόδαν του ἐπάνω εἰς τὸ βῴδιν·
καὶ τὸ ἰδὼν ὁ βούβαλος ἐσέβην εἰς τὴν μέσην,

1001 om P 1002 ἓν τὸ ἄλλο V 1003 ἀμὴ νὰ δ. V 1004 μέρος νὰ εἰπῶ ὁποῖον ἔσχε τέλος V 1005 ἡ βία καὶ ἡ ταραχὴ ἡ τότε γεγονυῖα V 1006 εὐθὺς V, ἀρχῆς P 1007 ἔδωκεν P, ἔπιασε V 1008 ἀπάνω εἰς τὸν κλέπτην V 1009 ἐμουγκάνισεν V 1010 βλέπεται P 1012 ἔνι et ἔναι V 1013 μάχην συνηστὰ καὶ τὴν ἀγάπην καταλὴ P, μ. κατελεῖ καὶ συνιστᾷ ἀγάπην V 1014 καὶ ἂν ἦτον οὗτος βασιλεὺς καθὼς καὶ τζαμπουνίζειν V 1015 ὥρ. νὰ ἐστέκετον V 1016 μαχοποιὸς καὶ ὁρκοκαταλύτης V 1017 ἅπαντες V 1018 ὁρκοκαταλύτη V 1019 καὶ ἀπέφησεν ὁ βοῦς πρῶτον καὶ ἐκατέβην V καὶ ἀπὸφύσισεν P. fort. ἀπεφύσησεν conicias 1020 κερατέᾳ Sathas 1022 sq. verba καὶ ἐξ. usque ad παρὸν om V, si Sathae fides unum tantum versum praebenti εἰς τὴν κοιλίαν λέοντος· τὸν θάνατον αὐτίκα 1023 παρὼν P 1024 ἐλάλει V 1027 ἰδεῖν P

κλῶτσον τὸν κλῶτσον ἔκρουεν τὸν πάρδον μὲ τοὺς πόδας,
ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ κέρατα ἐσώσπαστον τὸν κάμνει·
καὶ μὲ τὴν βίαν τὴν πολλὴν καὶ τὴν ἀνάγκη ἐκείνην
μικρὴν φωνὴν ἐλάλησεν ὁ πάρδος ἀπὸ χάμαι
„ποῦ 'στε, συντρόφοι ἀδελφοί, ὠμόβορα θηρία,
καὶ στέκετε καὶ βλέπετε καὶ δὲν μᾶς βοηθεῖτε;“
εὐθὺς ὁ λεοντόπαρδος, εὐθὺς καὶ ἡ ἀρκοῦδα,
ὁ λύκος, ἡ ἀλώπεκα, ὁ σκύλος καὶ ὁ κάτης,
ὅλοι ἐκεῖ εἰσέδραμον εἰς βοηθειὰν τοῦ πάρδου·
τὰ ἕτερα ὠμόβορα καὶ τετράποδα ζῶα
εἰς μίαν ὥραν καὶ φωνὴν ἐσυνάχθησαν ἅμα
εἰς μάχην καὶ εἰς πόλεμον τῶν καθαρῶν τῶν ζώων.
ὡς ταῦτα πάντα εἴδασιν τὰ καθαρὰ τὰ ζῶα,
ὡρίσασι τὸν γάδαρον νὰ δώσῃ τὸ σαλπίγγι,
ἡ κάμηλος δὲ νὰ βαστᾷ λέγω [τὰς] ἀνακαράδας,
καὶ νὰ τοὺς παίζῃ ὁ ποντικὸς νὰ συναχθοῦσιν ὅλοι,
ὁ χοῖρος καὶ ἡ ἔλαφος, ἡ αἶγα, τὸ ἀγρίμιν,
τὸ πρόβατον καὶ ὁ λαγὸς καὶ τὰ ὅμοια τούτων,
τὸ ἄλογον δὲ ὡς γοργὸν ν' ἀναιβοκαταιβαίνῃ,
νὰ ἀνδρειόνῃ δυνατὰ ὅλην του τὴν μερέαν.
ἐδράμασι δὲ καὶ αὐτὰ ἀπάνω εἰς ἐκείνους
καὶ συγκροτοῦσιν πόλεμον καὶ θαυμαστὸν καὶ μέγαν.
ἐσέβη λεοντόπαρδος τὴν ἔλαφον νὰ δώσῃ,
καὶ παλαμαίᾳ κρούει την, διχοτομεῖ την μέσον.
καὶ χύνει χοῖρος ἀπεκεῖ γοργῶς καὶ καταιβαίνει,
καὶ κροῦ τὸν λεοντόπαρδον καὶ ἐξεκοίλιασέ τον.
εὐθὺς δὲ ἐχαμόδραμεν ἡ ἄρκος πρὸς τὸν χοῖρον,
αὐτὸς γυρίζει δὲ γοργὸν καὶ κρούει καὶ τὴν ἄρκον,
ἐσκότωσεν δὲ καὶ αὐτὴν μετὰ λεοντοπάρδου.

1030 ἐσώσπατον V, καὶ σόσπαστον P 1031 καὶ ἀγάπην ἐκείνην V sine sensu 1032 μικρὰν φωνὴν ἐφώναξεν ὁ πάρδος ἀπὸ χάμω V 1033 ποῦστε P, ποῦ εἶστε V ὁμόβορα hic P 1034 στέκεται — βλέπεται — βοηθεῖται P οὐδὲν μὲ V 1035 εὐ. δὲ λ. εὐ. δὲ καὶ ἡ ἄρκος V 1036 ἀλώπηξ τε V 1037 ἐδράμασιν V τοῦ om V 1038 αἱμόβορα P ζῶα P, πάντα V 1039 ὥραν ἐσυνάχθησαν ἅπαντα εἰς τὴν μάχην V 1040 καὶ εἰς πόλεμον δε τῶν ἀκαθάρτων ζώων V 1043 ἡ κ. γιὰ νὰ β. ζυγὴν ἀνακαράδες V 1044 μαδευθοῦσιν V 1046 πρ. ὁ λαγωὸς V 1048 καὶ νἀνδριώνη V 1049 αὐτοὶ et ἐκείνην V 1051 τὸν ἔλεφαν V 1052 κροῦτον δὲ P την bis scripsi contra PV 1053 γοργὸς P, ἀψὺς V 1054 καὶ κρούει P, κρούει V 1056 οὗτος γυρίζεται γοργὸν καὶ σφάζει V 1057 ἐσκοτώθη δὲ καὶ αὐτὴ V

ὁ σκύλος δὲ, ὡς ἔστεκεν βλέπων τὰ γεγονότα,
ἐβάβυσεν ἀπὸ μακρὰ, ἐξέσπασε τὸν χοῖρον,
ἀναιβοεκατέβαινε „βλέπετε καὶ σκοπεῖτε
τὴν κακομήχανον αὐτὴν τὴν μεγαλομαστόραν,
τὴν ἀλωποῦ τὴν ἄπιστον τὸ πῶς καταμυτόνει
καὶ δείχνει ἀγάπην δολερὰ καὶ εἰς τὰ δύο μέρη.
τί στέκετε; τί βλέπετε; μηδὲν γὰρ φοβηθῆτε,
μὴ δειλιάσετε ποσῶς, ἀλλὰ ἀνδρειωθῆτε.“
εὐθὺς ὁ χοῖρος ἔδραμεν, ἐπήδησεν ἡ αἶγα,
τὸ πρόβατον, ὁ λαγωὸς, ὁ κριὸς καὶ ὁ τράγος,
ἐσάλπιγξεν ὁ γάδαρος, ἡ κάμηλος ὀρχᾶται,
κρούει τὰ ταβλαμπάσια ὁ πονδικὸς ἐπάνω,
ὁ ἵππος δὲ χηλιμιντρᾷ, ἀναιβοκαταιβαίνει,
ποιοῦσιν ταραχὴν πολλὴν καὶ ὄχλησιν μεγάλην.
κόπτει ὁ λύκος τὸ βουνὶν, ἡ ἀλωποῦ τὸ δάσος,
ὁ κάτης δὲ ἀνέβηκεν εἰς τὸ δενδρὸν ἀπάνω,
ἡ μαϊμοῦ ἀπέμεινεν ἀπέσω εἰς τὴν τρύπαν.
ἡλίου βασιλεύοντος ὁ πόλεμος ἐπαύθη,
καὶ ἡ σκοτία τῆς νυκτὸς διέσωσεν καὶ τούτους.
τότ' ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ ὑμνογράφου
„ὁ βασιλεὺς οὐ σώζεται ἐν τῇ πολλῇ δυνάμει,
καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει τῆς ἰσχύος.“
ἔκτοτε γοῦν καὶ μέχρι νῦν ἡ γενομένη μάχη
εἰς πάντα τὰ τετράποδα μικρά τε καὶ μεγάλα
ἔμεινεν καὶ διέμεινεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

1058 ὁ om P   ὁ σκ. δὲ ὡς ἔβλεψεν πάντα τὰ γεγονότα V   1059 ἐξίππασε V   1060 sq. in unum contraxit versum P: βλέπετε καὶ σκοπίσετε τὴν μεγάλην μαστορίαν   1062 ἀλωποῦν V   1063 δολερὰν V   1064 βλ. ἄμη ἀγωνιστῆτε V   1065 ἀνδριωθεῖται P   1066 ἡ αἴγα P, τὸ βῶδιν V   1067 κριός τε V   1068 ἐσάλπισεν V   1069 καὶ κρούεται λαμπάζια P   1070 τὸ ἄλογον δὲ ὡς γοργὸν ἀνεβοκατηβαίνει V   1071 τάραξιν V   1072 τὸ βουνό V   ἀλουποῦ V   1073 δενδρὸν P, βοῦνιν (sic) V   1074 ἀνέμεινεν ἐσέβηκεν στὴν τρ. V   post 1075 add P ἐπέτυχε τότε δυνατὸς ἑσπέρας τοῦ ἡλίου   1076 ἔσωσε τούτους ἔξω V   1077 καὶ ἐπλ. V   1078 ἐν πολλῇ τῇ δ. V   1080 ἔκτοτε μέχρι καὶ τοῦ νῦν ἡ γεναμένη μ. P   1082 διάμεινεν V.

ΠΟΥΛΟΛΟΓΟΣ.

Ἀετὸς ὁ μέγας βασιλεὺς ἁπάντων τῶν ὀρνέων
κλητούριν εἶχεν καὶ χαρὰν καὶ γάμον τοῦ υἱοῦ του,
τὸ πλῆθος ὅλον τῶν ὀρνεῶν εἶχέν το καλεσμένον.
ἐφάγασιν καὶ ἔπιασιν εἰς τὴν χαρὰν ἐκείνην,
ἤφεραν καὶ δικάσιμον ἀπάνω εἰς τὸ τραπέζιν.
ὅλων ἐμπρὸς ὁ πελαργὸς περιγελᾷ τὸν κύκνον.
„εἰπέ με, κύκνε ἀσούσουμε καὶ μακροσφονδυλάτε,
μελανοπόδα, ἀγριόφωνε καὶ λιμνοαναθρεμμένε,
καὶ παντελῶς κακότυχε, τ' ἤθελες εἰς τὸν γάμον;
νὰ κηλαδῇς δὲν ἠμπορεῖς, νὰ παίζῃς οὐκ ἠξεύρεις,
καὶ μόνον ἦλθες, ἄτυχε, φοβέριστρον ὁμοιάζεις.“
καὶ ταῦτα ὁ κύκνος στρέφεται ('ς) τὸν πελαργὸν καὶ λέγει
„ἐμὲν τὰ λέγεις, ἐλεεινὲ, χαλκέα, κωπηλάτα,
ὁποῦ ἔφας τὴν ἐνθήκην σου, τὸ στάμενον τὸ ξένον;
καὶ τώρα ηὑρίσκεις, ἄτυχε, ὁκάπου παλαιοκάρφια,
κι ἀπ' ὁρμησιὰν εἰς ὁρμησιὰν ὑπάγεις καὶ καθίζεις,
τάχα νὰ στήσῃς, ἄτυχε, τὸ στάμενον τὸ ξένον;
ἐγὼ, κι ἂν ἤσουν ἔμορφον ὡς τὰ πουλιὰ τοῦ κόσμου,
τὴν μέμψιν, τὴν μὲ ἔκαμες, οὐ μὴ τὴν ἐβαρέθην.
ἀμμὴ εἶσαι καὶ πανάσχημον ὡς τὰ πουλιὰ τοῦ κόσμου,
κι ὀρέγεσαι νὰ μέφεσαι κ' ἐγὼ νὰ σ' ἐγκωμιάζω.

Carmen edidi e codice Vindobonensi fol. 84ª sqq.: codicis Parisini a Ducangio commemorati apographon obtinere non potui. quibus Σ litteram apposui, a Constantino Satha emendata esse scito. ceterum permulta in hoc carmine admodum difficilia sunt intellectu, cum multa vocabula in lexicis non inveniantur.

3 ὅλων coni Σ 6 ὅλον, em Σ 9 τίθελες, em Σ 12 'ς add 13 κοπολάτα, em Σ 16 καὶ ἀπό 20 ἀμὶ pro ὡς proponit Σ ἀπ' 21 καὶ bis σὲ

τζαφαροσκέλη πελαργὲ, καμηλοπερπατάρη,
γριζόθωρε, γριζόφορε, πουλὶν δρεπανομύτιν,
ὅλως τολμᾷς, περιγελᾷς τὸν λευκοφόρον κύκνον,
τὸν στέργουσιν οἱ βασιλεῖς καὶ τ' ἀρχοντόπουλά τους;
ἐσὺ τζαγγάρης ἄχρηστος ὁμοιάζεις βρωμιάρης,
χαλκωματᾶ, πάλιν εἰπεῖν, τὸν μυριομουτζωμένον·
καὶ σὺ τολμᾷς, κατηγορεῖς χρυσόγερον τὸν κύκνον;"
Ἐκεῖνα οὐκ ἐσίγησαν τὴν ὄχλησιν τὴν εἶχαν,
καὶ ὁ πουκάνος ἤρξατο ὑβρίζειν τὴν ὠτίδα.
„ἦλθες, κύρ' οἰκοδέσποινα, καὶ σὺ ἐδῶ 'ς τὸν γάμον,
κ' ἔκατσες ὡς κουβουκλαρεὰ μετὰ παντὸς ὀρνέου,
μωρὴ κοπελοῤῥίκτουσα [καὶ] λειβαδοαναθρεμμένη,
τζαμπουνομύτρια, τζαμπεροῦ καὶ φουστανοφοροῦσα,
σπασμένη καὶ πανάτσαλη, μὲ τὸν πηλὸν χρισμένη;
ἂν οὐκ ἠγέρθης τὸ γουργὸν νὰ ἐπάρῃς τὰς ποδεάς σου,
αὐτὰς τὰς κακομάζωχτας, κ' ἐπάρῃς νὰ ὑπαγαίνῃς,
τώρα νὰ ἴδῃς καὶ πλεότερον τὸ τί σὲ θέλω κάμει.
ἦλθες, βρωμοῦσα τζαμπεροῦ, εἰς ἀτιμιὰν τοῦ γάμου."
στρέφεται, βλέπει ἡ ὠτὶς πάλιν τὸν καπουκάνον
καὶ λέγει τον „φουρνόστομε, τίναν τὰ συντυχαίνεις;
βρωμόστομε, βρωμόχνωτε, τί ἓν τὸ λαλεῖς καὶ λέγεις;
ἐσὺ ὁποῦ τρῴς ἐκ τὸ πουρνὸν ὀλώματους ἰχθύας,
ὡς τὸ δισάκκιν τὰ χαλᾷς κι ὡς τὸ ταρπὶν τὰ ῥίπτεις.
ὁμοιάζουσιν ἡ σάρκες σου τρέμουλα τῆς θαλάσσης,
ὁμοιάζεις καὶ τὸν σφόνδυλον τοῦ φούρνου, φουρνοκόπην.
πάντως κακομουζάκωτε, τὰ κρέη σου οὐ τρώγουν,
ἐξῶν μόνον οἱ μέρμιγκοι κ' ἡ σκύλα τοῦ τζαγγάρη·
καὶ σὺ τολμᾷς, κατηγορᾷς τὴν ὠτίδαν τὴν γραῖαν,
ὁποῦ μὲ τρώγουν βασιλεῖς καὶ τ' ἀρχοντόπουλά τους;
πάλιν τ' αὐγά μου θέλουσιν ἡ εὐγενίδες ὅλαις.
σώπασε, κακοτύχερε, γεράκιν ξερασμένον,

---

23 γρηζο — bis, em Σ   πάλιν, em Bicelas   24 λευτοφόρον, em Σ   25 στέργουσιν scripsi, τρώγουσιν cod.   26 τζαγκάρης, em Σ   30 ηὑρίζειν, em Σ fortasse scribi potest κι ὁ καπουκάνος, conl. v. 40   31 κυρὰ εἰς τὸν γάμον τοῦτον, em Σ   32 καίκατζες, em Σ   34 τζαμπουνομήτρια   38 τὸ πλεότερον κάμη   40 ὠτίδα   42 καὶ πρὸς τίναν τὰ λέγεις: Σ verba τί ἓν τὸ λαλεῖς eicienda esse censet   43 de ὀλώματους cf. v. 339. fortasse conicias ὀλώμους τοὺς ἰχθ.   44 δυσάκιν, em Σ   καὶ ὡς τὸ ταρπεῖν   45 οἱ   47 παντὸς   48 καὶ ἡ σκύλλα   49 κατηγορᾶς plane cod., κατηγορεῖς Σ elegantius foret τὴν γραῖαν τὴν ὠτίδαν   51 οἱ

ἀνάζηβε τοῦ παρναβᾶ, μὲ τ' ἄχρηστον δερμάτιν,
κι ἀποθηκάριν τοῦ Μωσὲ γιομάτον κιλινέας,
κι ἁπλῶς ἀσκὶν βρωμιάρικον, τίποτε μὴ λαλήσης:“
Ἐκεῖνα οὐκ ἐσίγησαν τὴν ὄχλησιν τὴν εἶχαν,
καὶ ὁ τζικνέας ἤρξατο τὸν γέρανον ὑβρίζειν
„χαρὰ 'ς τον τὸν καλόγερον ποῦ ἦλθεν εἰς τὸν γάμον
μὲ τὸν μακρὸν τὸν σφόνδυλον καὶ τὸ πολὺν καμάριν,
κουναυλοπόδης, ἄβραστος, μὲ τὰς μαύρας τὰς κάλτσας.
εἰπέ με, καλογέρανε, τ' ἤθελες εἰς τὸν γάμον
μὲ τὸν μακρὺν τὸν σφόνδυλον, μὲ τὸ πολὺν καμάρι;
ὡς καπιτρούλιον σκοπᾷς, θέλεις ἰδοὺ νὰ ἔχῃς,
καὶ εἶσαι κᾶμηλόῤῥαχος, καμηλοπερπατάρης.
ὅταν σὲ φθάσῃ ὁ αὐθέντης σου, ἀνάσκελα μοῦ πέφτεις,
καὶ τάχα μὲ τοὺς πόδας σου θέλεις νὰ βοηθᾶσαι.
λοιπὸν ἀνάστα, ταπεινὲ, καὶ φύγε ἐκ τὸν γάμον,
μελανομακροθώρετε, Σαρακηνὲ κουτρούλη.“
εὐθὺς γυρίζει ὁ γέρανος καὶ λέγει τὸν τζικνέα
„ἐμὲν τὰ λέγεις, ἐλεεινὲ χαλκέα, κωπηλάτα,
ποῦφαγες τὴν ἐνθήκην σου, τὸ στάμενον τὸ ξένον,
κι ἀπ' ὁρμησιὰν εἰς ὁρμησιὰν ὑπάγεις καὶ καθίζεις,
πάλιν εἰς τ' ἀκρουτήρια καὶ εἰς τὸ παραγιάλιν,
τάχα νὰ στήσῃς, ἄτυχε, τὸ στάμενον τὸ ξένον;
ψέμα οὐ λέγω, ἄρχοντες, καὶ σεῖς νὰ τὸ θωρῆτε,
πῶς ἀνατρέχει τὸν γιαλὸν καὶ τὰ καρφιὰ γυρεύει,
κι ὅταν πετάσῃ, βλέπετε, 'ς τὸν κῶλον τὸ βαστάζει,
τὸ εἶχεν εἰς τ' ἐργαστήριν του ἐκεῖνον τὸ ξυλάβιν.
κι ἐμένα πῶς ἐτόλμησας καὶ συκοφάντησές με,
τὸν τρώγουσιν οἱ βασιλεῖς μετὰ πολλοῦ τοῦ πόθου,
καὶ τρώγουσιν τὰ ἄκρη μου οἱ ἄρχοντες κρασάτα.
μὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν πολλὴν θέλω νὰ σὲ ὑβρίσω,
καὶ πάλιν, κακοῤῥίζικε, θέλω νὰ σ' ὀνειδίσω.
ἐκ τὴν ἀγούζαν ῥαγουζοῦ ὁμοιάζεις καὶ δισάκκιν.

---

53 ἀνάζηβε an ἀνάζηκε in cod. sit, incertum 54 καὶ 55 καὶ βρωμιάρηκον 57 τζηκνέας ηὑρίζειν, em Σ 58 ὁποῦ 59 μὲ τὸ πολὴν 60 αὔκραστος, em Σ 61 τίθελες, em Σ ὧδε εἰς, corr. Σ 62 μακρὴν πολὴν 65 πεύτεις 70 κοπολάτα, em Σ 71 ὁποῦ ἔφαγες 72 καὶ ἀπὸ 73 τὰ κρουτήρια 74 στύσῃς 77 καὶ βλέπεται εἰς τ. κ. του τὸ πῶς γὰρ τὸ β. 82 ηὑρίσω, em Σ 83 σὲ ὀν. 84 δυσάκην

κι άπ' τὴν πικριὰν τὴν εἶχές την καὶ πεῖναν, ταπεινέ μου,
πάντ' εἰς 'κρωτήριν περπατεῖς, τὰ ξενόρια βλέπεις,
κι ἂν τύχῃ όκάπου, ἄτυχε, νὰ πιάσῃς βελονίδα,
ἐκείνην ἔχεις, ἄτυχε, καὶ πρόγεμαν καὶ δεῖπνον.
εἰ δὲ χιονίσει δυνατὰ καὶ τὰ νερὰ παγώσουν,
ἀπέκαμες, κακότυχε, καὶ γίνεις κατευχίτης,
κι ἀπ' ἐκκλησιὰν εἰς ἐκκλησιὰν ὑπάγεις καὶ καθίζεις.
κ' ἡ νύκτ' ἐκείνη οὐκ ἔχει σε, ψοφᾷς, πτωχὲ, καὶ πίπτεις,
εὑρίσκουν σε τὰ κοπελιὰ, δένουν σε μὲ τὸ ῥάμμα,
καὶ τὸ χωριὸν γυρίζουν σε, κι ἄλλοὶ εἰς τὴν θανήν σου.
καὶ σὺ τολμᾷς, ὑβρίζεις με, παλαιοξερασμένε;"
Καὶ ταῦτα οὐκ ἐσίγησαν τὴν ταραχὴν τὴν εἶχαν,
κι ὁ γλάρος ἐπεχείρησεν ὑβρίζειν τὸ χηνάρι.
„χαρὰ 'ς τὴν χῆνα τὴν καλὴν, τὴν χῆνα τὴν μουσούρα,
ὁποῦ φορεῖ τὴν τζαπεροῦ τὴν ἀνασκουμπωμένην,
κι ὀπίσω εἰς τὸν κῶλόν της πουγγὶ καὶ νὰ βαστάζῃ
νὰ γέμῃ νέματα ψιλὰ τἄκλεψεν τὴν κερά της,
ποῦ ἦλθεν κ' ἐπεγύρισεν κ' ἔκατσεν εἰς τὸ μέσον
εἰς τὴν χαρὰν κ' εἰς τὸν παστὸν κ' εἰς τὸν ἐξαίσιον γάμον.
ἐγείρου, φύγε τὸ γουργὸν, φύγε ἀπαὶ τὸν γάμον·
ἐγείρου, κακομούσουρε καὶ παρεξιππασμένη,
χορδομουντσοῦνα, τζαμπεροῦ, φύγε ἀπὸ τὴν μέσην."
γυρίζει ἡ χῆνα μὲ θυμὸν καὶ λέγει πρὸς τὸν γλάρον
„τζεφρὲ, τζεφρῖτα, μυσταργὲ δελφίνου θαλασσίου,
καὶ θαλασσοκοπάνιστε, πάλιν βραχοδαρμένε,
ὡς ψωμοζήτης τὸν 'γιαλὸν διαβαίνεις καὶ γυρίζεις
πτῶμα νὰ παρηγορηθῇς τὴν πεῖνά σου τὴν τόσην.
εἰ δὲ πολλάκις οὐκ εὑρῇς πτῶμα νὰ φᾷς εἰς κόρον,
ἐγέρνεσαι, σηκόνεσαι κ' εἰς τὸ βουνὶν ὑπάγεις
καὶ σκούληκας προγεύεσαι, σκανθάρους γεματίζεις,
πολλάκις ὡς σ' ἐγνώρισα καὶ χρόνους τοὺς σ' ἐξεύρω.
οἱ πάντες ὡς σὲ οἴδασιν, λέγουν γαλιότης εἶσαι,
ἔπαιξας καὶ τὰ ῥοῦχά σου καὶ 'χάσες τα 'ς τ' ἀζάριν,

---

85 καὶ ἀπὸ 86 πάντα περιπατεῖς, em Σ · 87 καὶ 89 ἡ 90 καὶ γύνεις, pro quo κ' ἐγένης Σ 91 καὶ ἀπὸ 92 καὶ ἡ νύκτα 94 καὶ ἀηλὴ 95 ηὑρίζης 97 καὶ ηὑρίζειν τόχι νάρη 98 εἰς μουσοῦδα 100 καὶ 101 τὰ ἔκλεψεν 102 ὁποῦ pro ἐπεγύρισεν coni Σ ἐπεχείρησεν 103 καὶ bis 104 ἀπὲ 106 χονδρομουτσοῦνα Σ coni 110 γυρίζεις scripsi, καθίζεις cod. 115 σε 116 ἤδασιν 117 ταζάρην

καὶ μόνον τὸ ‘ποκάμισο αὖτ’ ἔχεις καὶ φορένεις.
καὶ τώρα, κακοτύχερε, ἐμέναν καθυβρίζεις;
ἐμέναν ἐγνωρίζουνε κ’ ἐσὲν κατέχουσί σε·
κι ἂν οὐ σιγήσῃς τὸ λοιπὸν, θέλω σὲ καθυβρίσει.
τζαχαρατᾶ μὲ τὴν φωνὴν, μεσημβρινὲ μὲ τ’ ἄσπρα,
ἀτζίγγανε μαυρότεχνε, ἐμὲν τὰ συντυχαίνεις;
ὅλως τολμᾷς καὶ πρὸς ἐμὲν λόγους ἐπαναγείρεις,
τὴν λιγερὴν, τὴν χυμευτὴν καὶ πάντερπνον τὴν χῆνα;“
 Ἐκεῖνα οὐκ ἐσίγησαν τὴν ὄχλησιν τὴν εἶχαν,
κ’ ἡ ἔφια ἀπήρξατο ὑβρίζειν τὸ παώνιν.
„παώνιν λεπροπόδαρον, Φράγκε μὲ τὸ καππούτζιν,
καὶ χήρα πάλιν θλιβερὰ μετὰ μυρολογίου,
ἐγείρου, φύγε ἀπ’ ἐδῶ ἀπὸ τὸν γάμον τοῦτον.
ποσῶς οὐκ ἔχεις ἡδονὴν τὸν γάμον νὰ τιμήσῃς.“
γυρίζει πάλιν ὁ παὼν καὶ πρὸς τὴν ἔφιαν λέγει
„μωρὴ βρωμοσθενήτισσα καὶ μυριοκαπνισμένη,
νομίζεις ὡς ἐκάπνισες κ’ ἔκαυσες τὰ σκουμπρία,
ἐκ τὴν πολλήν σου μεθυσιὰν ὅλως καταβρωμοῦσιν.
οὐδὲν τὸ ἠξεύρομεν κ’ ἡμεῖς τὸ τίς καὶ πόθεν εἶσαι;
καὶ τώρα τρέχεις τὸν ’γιαλὸν δποῦ δελφῖνοι τρέχουν,
νὰ πιάσῃς τὰ σκουμπρία σου, τάχα νὰ τὰ καπνίσῃς,
νὰ δώσῃς τὸν πραματευθὴν, νὰ πάρῃ νὰ παγαίνῃ;
κι οὐ μὴ τὸ λέγω ψέματα, οἱ πάντες τὸ θωροῦσιν,
τοὺς τόσους χρόνους πάντοτε τὴν θάλασσαν νὰ τρέχῃς,
νὰ γέρνεσαι, νὰ πλένεσαι, καὶ πάντα καὶ νὰ λῶσαι.
καὶ τὸ φουστάνιν τὸ φορεῖς, εἰς τὸν καπνὸν ἐκεῖνον
ἀκόμη οὐκ ἐκαθέρισε· τὸ τί νὰ ’πῇς οὐκ ἔχεις.
ἀκόμη τὸ ὑπέρπυρον, τὸ ἐκράτειες ἀρρεβῶνα,
κρατεῖς το εἰς τὴν κόξαν σου, ποσῶς οὐκ ἀπολεῖς το,
καὶ βλέπει ὁ πραγματευθὴς, ἔχει παρηγορία,
ὅτι, ἂν οὐκ ἤθελες ἐλθεῖ τὸ ὑπέρπυρον νὰ στάσῃς,
τὸ ἔκοψες καὶ ἔπιες καὶ ἐχαροκοπήθης.
καὶ τώρα, παλαιοξέρασμα, κυρὰ καπνοσπατάλη,
ἐμένα καταμέφεσαι τὸ τί ἤθελα ’ς τὸν γάμον,

---

118 αὐτόνο 119 καθηυρίζεις 124 ὅλος ἐπαναγύρης 127 καὶ ἡβρίζειν 130 ἐγύρου 135 fort. ὅλα 137 παρατρέχεις, em Σ 144 ἐκαθέρισαι 151 εἰς

ὅτι εἶμαι λεπροπόδαρον, εἶμαι μυρολογίστρια,
ὁμοιάζω καὶ βενέτικον Φράγκον μὲ τὸ καππούτζιν.
ἐμέναν ἔχουν βασιλεῖς ἀπέσω εἰς τὰ παλάτια,
πάλιν τ' αὐγά μου τρώγουν τα γυναῖκες εὐγενίδες,
κ' ὑπομυρίζουνται λαμπρῶς τὸ στόμαν τους ὡς μόσχος,
καὶ τὰ πτερά μου πολεμοῦν πάλιν χρυσᾶ ῥιπίδια.
καὶ σὺ τολμᾷς, περιγελᾷς ὅλως ἐμοῦ καθόλου;"
Καὶ ταῦτα οὐκ ἐσίγησαν τὴν ὄχλησιν τὴν εἶχαν,
καὶ τὸ πουτίκιν ἤρξατο ὑβρίζειν τὸ περδίκιν.
„εἰπέ με, κυρὰ πέρδικα, τ' ἤθελες εἰς τὸν γάμον,
κ' ἔκατσες ὡς κουβουκλαρεὰ ἀπάνωθεν τῶν ὅλων;
ἠξεύρομέν σε, ταπεινή, παντὸς ὑπάρχεις πόρνη,
κι ἀπ' τοὺς πόδας σου φαίνεσαι ὅτι εἶσ' αἱματωμένη,
καὶ τὸ μαντί σου εἶν' κοντὸ καὶ φαίνεσαι ἐξοπίσω.
κι ὅπου καθήσῃς νὰ λαλῇς πάντοτε νὰ στριγγίζῃς,
οἱ καῦχοί σου νὰ ἔρχουνται καὶ νὰ παραδιαβάζουν.
ἐγείρου, φύγε τὸ λοιπὸν, μὴ κάθεσαι 'ς τὸν γάμον·
ἡμεῖς γυναῖκαν ἄχρηστον οὐ θέλομεν ἐνθάδε."
εὐθὺς γυρίζει ἡ πέρδικα καὶ λέγει τὸ πουτίκιν
„μωρὸν νὰ 'πῇς κακότυχον, ποσῶς οὐδὲν σὲ ξεύρω.
ἠξεύρεις, ὅταν ἔστεκες εἰς τὰ μηχάνι' ἀπάνω,
καὶ μαύρισεν ἡ ῥάχη σου ἐκ τοῦ καπνοῦ τὴν βίαν,
κ' ἔφαγεν τὴν ἐμπροστινὴν τὴν ζούπαν τὴν ἐφόρεις,
καὶ πρὸς τὸ μέγαν σάββατον οὐκ εἶχες ἄλλον ῥοῦχον,
κ' ἐμπάλωσες τὸ ῥοῦχόν σου μετὰ λινὸν πανίτσιν,
φορεῖς το καὶ κατάσαρκα κ' οὐκ εἶχες τί ν' ἀλλάξῃς.
κι οὐ μὴ τὸ λέγω ψέματα, οἱ πάντες τὸ ἐβλέπουν,
πῶς ἔνι μαύρη ἡ ῥάχη σου κ' εἰς τὴν κοιλιάν σου κεῖται
τὸ ἄσπρον τὸ ἐμπάλωμαν ἀπὸ λινὸν πανίτσιν.
ἐμένα πῶς ἐτόλμησες καὶ συκοφάντησές με,
ὅτι εἶμαι πόρνη ἄχρηστος καὶ χειροτέρα πάντων;
ἐγὼ τὰς κάλτσας τὰς φορῶ ἔνε ἀπὸ σκαρλάτο,
ἔχω καὶ χείλη κόκκινα, μαῦρα μάτια ὡραῖα,

---

156 καὶ λαμπρὸς 157 ῥυπίδια 158 ὁμοῦ pro quo et Σ et ego coni. ἐμοῦ 160 ηὑρίζειν 161 τίθελες 162 καὶ κάτζες 164 καὶ ἀπὸ εἶσαι 165 ἦν 168 ἐγύρου εἰς 169 ἄχριστον cod., πορνικὴν Σ. cf. v. 182 172 μηχάνια 174 καὶ 177 καὶ 179 καὶ

καὶ πρέπουν με ἡ κάλτσαις μου, μᾶλλον καὶ τὸ μανδί μου,
κι αὐτὸ φορῶ κατάσαρκα ἔνθα γοῦν καὶ ἂν ἦμαι.
πρέπουν με καὶ τὰ ῥοῦχά μου ὡς εὐγενὴν γυναῖκα,
τὸ νὰ φωνάζω πάντοτε εἰς ὅλα τ' ἀκρωτήρια·
εἰς τὴν γλυκέαν τὴν αὐγὴν τὴν γλυκοδροσισμένην
ἀνθοβολοῦν τὰ ἄνθη της καὶ κηλαδῶ, ὡς οἶδας,
οὐδὲν λαλῶ τοὺς καύκους μου, οὐδὲ κακοὺς ἀνθρώπους.
πουλίτσια ἐποίησα μονόκοιλα εἰκοσάδα,
καὶ περπατάρης ἀσεβὴς ὀλίγον κατ' ὀλίγον
ἐπῆρέν μου τὰ δώδεκα, ἔκαψεν τὴν καρδιάν μου,
ἐκάην ἡ καρδίτσα μου, ἐπόνεσα ὡς μάννα.
φοβοῦμαι γοῦν ἡ ἄθλια καὶ τρέμω καὶ δειλίω,
ὅποθεν στέκω, κάθομαί πολλάκις μετ' ἐκεῖνα,
πάντα διδάσκω, παραινῶ τὰ ἄλλα μου πουλία
νὰ κάθουνται εἰς πλάγι μου, μὴ ταῦρῃ περπατάρης,
κι ἀλλοίμονον, ἐπάρῃ τα καὶ κάψῃ τὴν καρδιά μου.
ἐμένα πάλ' οἱ βασιλεῖς εἰς γεῦμάν τους μὲ τρώουν,
κ' οἱ ἄρχοντες οἱ εὐγενεῖς εἰς πρόγεμαν καὶ δεῖπνον,
καὶ πλούσιοι ἠθέλασιν, πτωχοὶ καὶ νὰ μὲ εἶχαν.
καὶ μὲ ζωὴν καὶ θάνατον οἱ πάντες ἀγαποῦν με.
ἐσὺ δὲ πῶς ἐτόλμησας καὶ συκοφάντησές με;
νὰ σ' ἐγκαλέσω εἰς τὸν ἀετὸν τὸν μέγαν βασιλέα
(πολλὰ μὲ χρῄζει καὶ αὐτὸς, ἂν ἠμπορῇ νὰ μ' ἔχῃ),
πουτίκιν κακοῤῥίζικον ἀπὸ τὴν κακοτύχην,
καὶ νὰ ὁρίσῃ νὰ γενῇς ἀόρατος 'κ τὸν κόσμον
ἐτοῦτον τὸν γλυκύτατον, νὰ πᾷς εἰς ἄλλον βράχος,
καὶ νὰ ποιῇς τὰς γέννας σου δυσκόλως καὶ βαρέως."
καὶ πρὶν νὰ παύσουν ὄχλητα καὶ γενεαλογίαν,
καθὼς τὸ καταλόγιν του γροικᾷς ὅτι ὀχλοῦνται,
ὁ καρκαντσᾶς ἀπήρξατο νὰ ὑβρίζῃ τὸ ὀρνίθιν
„ὀρνίθιν κουρουνόμυαλον καὶ μυξοσκατοφάγον,
πολιτικὴ ἀδιάντροπε μετὰ πολὺν φουκάριν,
ὁποῦ πορνεύεις πάντοτε μᾶλλον μὲ τοὺς υἱούς σου,
μωρὴ κοπελοῤῥίκτουσα, πόρνη, θυγάτηρ πόρνης,

185 οἱ κάλτζες 186 καὶ ἀντὸ 187 εὐγενὴν cod., non εὐγενῆν 188 τἀκροτήρια 199 τάβροι, em Σ 200 καὶ 201 πάλαι 202 καὶ 206 σὲ 209 ὁρίσης νὰ γενῆ, em Σ 214 ἡυρίζη 216 μὲ τὸ çoni. Σ πολὴν

κύριν κ' υἱὸν νὰ πολεμῇς νὰ σπαθοκαταλυοῦνται,
τὰ αἵματα νὰ τρέχουσιν, τ' ὀμμάτια τους νὰ βγαίνουν,
ἁπλῶς εἰπεῖν, πανάχρηστε, τ' ἤθελες εἰς τὸν γάμον;
νὰ κάθεσ' ὡς κουβουκλαρεὰ καὶ σὺ μετὰ τῶν ἄλλων,
νᾆσαι εἰς ἀτιμίαν τους, εἰς ἀτιμιὰν τοῦ γάμου;
ἐγείρου, φύγε, μίσεψε, πρὶν σὲ καταμεφθοῦσιν.
ἐγὼ δι' ἐσὲν ἐντρέπομαι εἰς τὴν χαρὰν ἐτούτην.“
εὐθὺς λοιπὸν ἡ ὄρνιθα ἐντράπη καὶ σηκώθη,
ἐστάθην καταπρόσωπα, τὸν καρκατσάνον λέγει
„καὶ πῶς ἐτόλμησες ἐσὺ, εἰπέ μοι, κακαρῖνε,
κι ἀτίμωσάς με τὰ πολλὰ κ' ὑπόμεινά σε τόσα;
μωρὲ, καὶ σὲν ἠξεύρουν σε κ' ἐμὲν κατέχουσίν με,
ἄτυχ', ἀπιδοσφόνδυλε καὶ γριζόφορεμένε,
ὁποῦ ποτὲ τὴν ῥάχην σου 'ποκάμισον οὐ βάνεις,
ἀλλ' οὐ 'βαλες, οὐκ οἶδές το, ἀλλ' οὐδὲ βάλει θέλεις,
ἀλλ' οὐδὲ βρώματα πολλὰ ποτέ σου νὰ χορτάσῃς,
ἐξῶν τὴν ἄμμον καὶ τὰ βρυὰ καὶ σκούληκας καὶ βοῦρκα.
μωρὲ, πάντες σὲ ξεύρουσιν, ἀπὸ τὴν Ῥώμην ἦσουν,
καὶ ('ς) τὸ σπιτάλιν ἔποικες φρέρης κἂν ἕξη χρόνους,
καὶ 'βρῆκάν σε μὲ Φράγκισσαν καβαλλαριοῦ γυναῖκαν,
καὶ δείρασίν σε τὰ πολλὰ, κ' ἐκ τοῦ δαρμοῦ τὴν βίαν
ἐγέμισαν τὰ μάτια σου αἷμαν τῆς κεφαλῆς σου —
οἱ πάντες τὸ γινώσκουσιν, ψέμαν οὐδὲν τὸ λέγω —
ἔκτοτε γὰρ καὶ μέχρι νῦν οὐκ ἔποικες μαλλία.
ἐπῆραν τὸ καππούτσιν σου, μωρὲ, ὀκ τὴν κεφαλήν σου,
ἐδέσαν τὰ ποδάριά σου καὶ ἐστραγγούλισάν τα·
ἄλλην ποτέ σου οὐκ ἠμπορεῖς στράταν νὰ περπατήσῃς,
κ' ἐγίνου, κακοῤῥίζικε, ἀλλεῶς μονοκουμπάρος,
καὶ τὴν κοιλίαν σου ψωμὶν οὐκ ἠμπορεῖς χορτάσει,
ἐξῶν τὴν ἄμμον καὶ τὰ βρυὰ πάντα σου ἀνατρέχεις·
ἐκ τὴν κατάραν, ἄτυχε, ἐκείνου φρᾶ Λιβέρῃ,
ὁποῦ σὲ κούρσεψεν ποτὲ σὲ κεῖνον τὸ σπιτάλιν,
ἐκέρδισες καὶ τοὺς δαρμοὺς καὶ τὴν κακοτυχίαν.

---

219 καὶ 220 τὰ ἐβγαίνουν 221 εἰπὴν τίθελες 222 κάθεσαι 223 νὰ ἦσαι 224 ἐγύρου καταμευθοῦσιν, em Σ 226 fort. ἐτράπη 228 καὶ bis 230 καὶ μὲν 231 ἄτυχε 233 βάλη 235 κρία, em Σ, conl. v. 248 237 'ς add 239 καὶ ἔκ 243 ὀκ cod., pro quo nolui substituere ἐκ 246 καὶ γίνου ἀλίος cod., ἀλλοί, ὡς coni Σ

καὶ τώρα ὑβρίζεις, μέφεσαι ἐμέναν, ἀτυχίτη;
ἄκουσε, κακοτύχερε, φράρη βραχοδαρμένε,
ἐγὼ πουλία τὰ γεννῶ ἢ πάλε τ' ἀναθρέφω,
ἐξέβησαν ἐπίσκοποι, ἔξαρχοι καὶ παπάδες,
καὶ παρβαριώταις κόπελοι, κοῦρκοι ἀπεσταλμένοι,
καὶ περπατοῦν εὐγενικά, παλατοαναθρεμμένα.
καὶ μέναν πάλιν,· καρκατσᾶ, ἰδὲς τὸ τίς μὲ τρώγει,
καὶ βασιλεῖς καὶ δέσποιναις καὶ πάντες τῆς συγκλήτου,
καὶ ἡδονή μου ἐξαίρετος ἀπ' ὅλων τῶν ὀρνέων.
καὶ σὺ τολμᾷς, ἀκτένιστε, καὶ μέναν κατακρίνεις;"
Καὶ ταῦτα· οὐκ ἐσίγησαν τὴν ὄχλησιν τὴν εἶχαν,
καθὼς τὸ καταλόγιν τους ἐκράτειεν ἀκόμη,
παραγιαλίτης ἤρξατο ἀφασιανὸν ὑβρίζειν,
καὶ λόγους ἐπεχείρησε τοιούτους νὰ τοῦ λέγῃ
„ὁποῦ σὲ βλέπει, ἀφασιανὲ, ὅτι φορεῖς τὸ ῥοῦχον
αὐτὸ τὸ λέγουν αὐτουπὶν, νἄχῃ τὰς χρὰς κομμάτια,
παρέξω νἄχῃ κόκκινον καὶ πράσινον κομμάτι,
καὶ γερανὸν καὶ κίτρινον ὀξὺν καὶ τὸ γαλάζιον,
νὰ 'ποῦν [ὅτι] εἶσ' ἀρχοντόπουλον ἀπὸ τοὺς σεβαστάδες,
ἢ εἶσ' ἐκ τὴν Μισοθυνιὰν κάποιας λουλῆς κοπέλιν,
κι ἀπόθανεν ἡ μάννα σου κι ἀφῆκέν σε λογάριν,
καὶ 'γόρασες τ' αὐτούπιν σου αὐτὸν τὸ καμαρόνεις,
καὶ λέγεις, σεβαστοῦ παιδὶν ὑπάρχεις 'κ τὴν Νικαίαν.
ἐγείρου γοῦν μὲ τὸ καλὸν καὶ φύγ' ἀπὸ τὴν μέσην,
μὴ ῥίψουν τὸ καπάσιν σου καὶ βρέξουν τ' αὐτουπίν σου,
ὅτι κοπέλιν ἄχρηστον καπήλισσας ὁκάποιας
ποσῶς οὐδὲν τὸ θέλομεν νὰ κάθεται κοντά μας."
ἀφασιανὸς ἐγύρισεν καὶ λέγει πρὸς ἐκεῖνον
„ἐμὲν τὰ λέγεις, ἐλεεινὲ, ταῦτα, παραγιαλίτη;
οὐκ εἶσαι σὺ τζαγγάρη υἱὸς τοῦ Πετσοκαταλύτη,
ὁποῦ καθέζουν κ' ἔρραπτες μὲ χοιρινὴν τὴν τρίχαν,
κ' ὑπῆγες καὶ δανείστηκες ὁκάποθεν λογάριν,
κ' ἠγόρασες τὴν θάλασσαν κ' ἐγίνης χρειωμένος;
οἱ χρεωφειλέταις σύρνου σε τὰ πέρπυρα νὰ δώσῃς,

---

252 ἠυρίζεις 254 πάλαι 258 καρκατζᾶ hic cod. 266 ποῦ, em Σ 268 παράξενάχη, em Σ 270 ὀτίσαι, em Σ fort. ὅτι eiciendum 271 εἶσαι 272 καὶ bis 274 ἐκ 275 ἐγύρου φύγε 276 ἀτουπίν 282 καίραπτες μὲ τὴν χ. 283 καὶ 284 καὶ bis μυριοχρ,

καὶ σὺ κομπόνεις, λέγεις τους, ὅτι κρυμμένα τἄχεις.
κι ὅπου καθήσῃς εἰς ἀκτὴν, πάλιν εἰς ἀκρωτήρι,
σηκόνεις τὸ κεφάλιν σου καὶ πάλιν δείχνεις κάτω,
καὶ λέγεις ὅτι ἠστόχησα, οὐκ ἔνε ὁ τόπος οὗτος.
κ' ἐγὼ οὐ λέγω ψέματα, οἱ πάντες τὸ θεωροῦσιν,
ὅτι εἶσαι τζαγγάρη υἱὸς τοῦ Πετσοκαταλύτου,
καὶ γὰρ κρατεῖς το τὸ σουβλὶν 'ς τὸ στόμαν σου καὶ τρέχεις
καὶ τὸ κεφάλι σου νὰ σῇς ὅπουθεν καὶ ἂν ἦσαι,
τοὺς χρεωφειλέτας νὰ γελᾷς, οὐκ ἔνε ὁ τόπος οὗτος,
καὶ πάντα τρέχεις καὶ γελᾷς, περπατεῖς καὶ διαβαίνεις.
καὶ μέναν ἐκατέκρινες, εἶμαι Μεσοθυνιάτης,
δκάποιας κακοῤῥίζικης καπήλισσας κοπέλι,
κι ἀπόθανεν ἡ μάννα μου καὶ πῆρα τὸ λογάριν,
καὶ πῆρα τὸ αὐτούπιν μου καὶ σεβαστὸν δμοιάζω;
πάντες καὶ σένα ξεύρουν σε καὶ μέναν ἐγνωρίζουν.
κι ἅπαντα τὰ 'ποδήματα, τὰ 'φόρεις κάθ' ἡμέραν,
καὶ τὸ φουστάνιν τὄβαλες καὶ ἦσουν τοπικάρης,
ἄλλον ποτὲ τὴν ῥάχην σου οὐκ οἶδά το ν' ἀλλάξῃς.
καὶ σὺ γελᾷς τὸ αὐτουπὶν καὶ σκιάδιν, τὸ μὲ δῶκεν
ὁ βασιλεὺς ὁ αὐθέντης μου καὶ πάντων τῶν ὀρνέων;
πάντως γὰρ ἔν καὶ 'ξάδελφος δεύτερος τοῦ πατρός μου,
κι ἂν ἐξειπῶ τῳ, ταπεινὲ, καὶ κόψουν τὴν οὐράν σου,
νὰ ποίσω τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἀπαιδευσιάν σου."
κ' ἐντράπηκεν ὁ ταπεινὸς ὁ παραγιαλίτης,
νὰ κρυβηθῇ ἐγύρευσεν, μήπως τὸν ἀτιμώσουν.
καὶ ὥρισεν ὁ ἀετὸς ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας
καὶ τὴν οὐράν του ἀνάσπασαν, τὴν μύτην του τσακίζουν,
ὁρίζει κι ἀπολύουν τον νἄνῃ συμπαθημένος,
καὶ νὰ τὸν βλέπουν ἅπαντες καὶ νὰ τὸν κατακραίνουν.
'Εκεῖνα οὐκ ἐσίγησαν τὴν ὄχλησιν τὴν εἶχαν,
κ' ἡ πασιδόνα ἤρξατο, περιγελᾷ τὴν κίσσαν.
„εἰπὲ, τραυλὴ, τραυλόγλωσση καὶ τραυλοκελᾳδοῦσα,
μελανομύτρια τζαμπεροῦ, ἀσχημοποδαροῦσσα,

---

287 καὶ 290 καὶ 292 εἰς 298 καὶ 299 ἀτοῦπιν 301 καὶ 304 ἀτουπίν 306 παντὸς 307 καὶ ἂν οὐκ ὑπῶ cod. Sathae οὐκ ἐξοβελιστέον videbatur τῳ Σ: το 308 ποίσω corruptum videtur: quamquam cf. v. 403 σου Σ: του 309 καὶ 313 καὶ 316 καὶ 318 μελανομήτρια, em Σ

δούλη καὶ σκλάβα τῶν Φραγκῶν, τ' ἤθελες εἰς τὸν γάμον;
ἡ κίσσα εὐθὺς ἀπήρξατο, τὴν πασιδόνα λέγει
„ἀτζούπωτε, ἀδιάντροπε, ἐμέναν καταλέγεις;
ἐσὺ ἦσουν καρτσανᾶ παιδὶ πολλὰ μυριοχρειωμένου,
καὶ ἔφας τὴν ἐνθήκην σου, τὰ δώδεκα δουκάτα,
καὶ τὸ σουβλίν σου ἐπούλησες ἀλλὰ καὶ τὸ κοπίδιν,
κ' ἀγόρασέν σε, τζαπεροῦ, ὡς πρῶτόν του κορίτσιν.
αὐτήνην τὴν ἐμπαλωτοῦν τάχα τὴν καμαρόνεις,
ὁπὤχει κόκκινον ὀμπρὸς καὶ μαῦρον ἐξοπίσω,
καὶ τὴν ποδεάν σου βένετον, 'ς τὴν ῥάχην σου γαλάζην;
ἐκ τὴν πτωχιὰν τὴν εἴχετε. φορεῖς καὶ μαύρην σκέπην
καὶ ψυχικὸν ‛ποδήματα μαῦρα τινὸς Χατζάρας.
κι ὡς ἔτυχεν, οὐκ εἴχετε ψωμὶν διὰ νὰ φᾶτε,
ἐμάθετε καὶ τρώγετε ὅλους μας τοὺς ἰχθύας.
πάντως οὐ λέγω ψέματα, οἱ πάντες θεωροῦν το,
τὸ πῶς καθίζεις, ἄτυχε, κάτω εἰς περιγιάλιν,
ὑπάγεις καὶ καθέζεσαι εἰς πέτραν στεφανέαν,
καὶ βλέπεις τὸ ψαρόπουλον αὐτὴν τὴν ἀθερίναν,
κι ἂν ἔχῃ δρόμον, οὐ λαλεῖς, ἀφίνεις την καὶ πάγει,
εἰ δὲ πολλάκις ἂν σταθῇ μικρὸν νὰ ἀνασάνῃ,
εὐθὺς βουτᾷς καὶ παίρνεις την καὶ τρώγεις την ὀλώμην,
ὡς ἔμαθες 'ς τὸ σπήτιν σας, πτωχή, 'ς τὸ πατρικόν σας.
εἰ δὲ πολλάκις καὶ συμβῇ κανεὶς νὰ σὲ πιάσῃ,
κανεὶς πτωχὸς πραγματευτής, ἄνθρωπος τῆς κατζάνης,
σφάζει σε μὲ τὸ ὑπέρπυρον, βάνει σ' εἰς τὸ πουγγίν του,
ὡς θυγατέρα τάχατε τοῦ καρτζανᾶ ὠφελέσειν.
καὶ σὺ τολμᾷς ὑβρίζειν με τὴν ταπεινὴν τὴν κίσσαν;
ἐγὼ ‛Ρωμειοῦ παιδὶν εἶμαι καὶ κλέψασίν μ' οἱ Φράγκοι,
(νὰ 'πῶ ὡς ἤμουν εὔμορφον, καὶ τί νὰ τὸ καυχοῦμαι;)
καὶ τὰ ῥωμέϊκα ἔμαθα, μωρή, καὶ συντυχαίνω.
μᾶλλον τοὺς κλέπτας μέμφομαι καὶ λέγω κλέπτης, κλέπτης,
μισέρη, κλέπτης, πιάσε τον, ὅτι παίρνει τὰ καλίγια.
οἱ πάντες τὸ γνωρίζουσιν, οἱ πάντες τὸ κατέχουν.

---

319 τίθελες 320 ἡ add Σ 325 καὶ 328 εἰς 331 καὶ φᾶται 332 fort. ὀλώμους 335 πέτζαν, em Σ, conl. v. 448 337 καὶ 340 'ς prius add Σ pro 'ς altero cod. εἰς 344 βαρτζανᾶ legerat Σ, sed conf. v. 322 ὠφελέσιν cod.: ὀφειλέτιν coni. Σ 345 ἠβρίζειν· 346 με 349 νέμομαι

καὶ σὺ, πουλὶν κακότυχον καὶ ψοφοζαρωμένον,
ὅλως ἐμὲν περιγελᾷς; εἰπὲ καὶ πῶς τὸ ποῖκες.
ὅμως οὐ μὴ σὲ βαρεθῶ, ὀψαροπούλη τέκνον,
ὅτι ἀκόμη οὐκ ἔμαθες τὸ τίς καὶ πόθεν εἶμαι.“
'Ακόμη οὐκ ἐπλήρωσαν τὴν ταραχὴν τὴν εἶχαν,
κι ὁ λοῦπος ἐπεχείρησεν ὑβρίζειν τὸ γεράκιν.
„ἦλθες, φονέα καὶ ληστὴ, αἱματοπότα λύκε,
καὶ συγγενοσαρκόφαγε ἱέραξ, εἰς τὸν γάμον,
νὰ ποίσῃς καὶ τὴν πέρδικαν, περιστερὰν νὰ φύγῃ,
ἀφασιανὸν καὶ φάσσαν τε, τὴν κίσσαν καὶ τρυγόνιν,
καὶ τὰ μικρὰ στρουθόπουλα τὰ ὅλα νὰ μισεύσουν.
φύγε, διῶκτα τύραννε, αἱματοπότα σκύλε,
μήπως τ' ἀκούσῃ ὁ βασιλεὺς κ' ἐβγάλῃ σου τὰς κόρας,
κι ἀντὶ χαρᾶς τὴν ἀτιμιὰν ἐπάρῃς καὶ μισεύσῃς.“
καὶ ὁ ἱέραξ στρέφεται καὶ λέγει πρὸς τὸν λοῦπον
„εἰπέ με, κακομούσουρε, τί εἶν τὰ λέγεις, λούπη;
μόνον πτερὸν ἔχεις καλὸν καὶ διχαλὴν οὐρίτσαν,
ἀμμ' εἶσαι σκλαβοθώρετος, σκυλὶν μαγαρισμένον.
ὀφίδια τρῷς καὶ ποντικοὺς, μᾶλλον καὶ κωλοσαύρας,
ἀλλὰ καὶ κεῖνα πούπετε ἂν ταὕρῃς ψοφισμένα,
καὶ γὰρ οὐ δύνασαι ποτὲ ἀκρίδαν νὰ πιάσῃς.
ἄθλιε, κοσμοκατάρατε, ἐμὲν τὰ συντυχαίνεις,
καὶ διδαχὰς πνευματικὰς ἤρξασο νὰ μὲ λέγῃς;
πάντες καὶ σὲν ἠξεύρουν σε καὶ τὴν ὑπόληψίν σου,
ἂν εὕρῃς γρῃὰν τινὰν πτωχὴν πουλίτσια νὰ ἔχῃ,
κ' ἰδῇς ὅτι ἐβγάλῃ τα καὶ θέσῃ τα 'ς τὸν ἥλιον,
κ' ἡ κλωσαρέα τύχῃ καὶ οὐδὲν τὰ 'πιμελῆται,
'ς ἐκεῖνα, κακοῤῥίζικε, δείχνεις καὶ τὴν ἀνδρειά σου,
καὶ χύνεις καὶ ἁρπάζεις τα καὶ κακοθανατεῖς τα.
κ' ἐκείνη καταρᾶταί σε 'ς τὴν ἐκκλησιὰν ἀπέσω
'θεὲ, τὸν λούπην ψόφα τον ὀπῶφα τὰ πουλιά μου.'
καὶ σὺ οὐδὲ κἂν ἐξέφεξεν ὁ ἥλιος τὴν ἡμέραν,
καὶ πάλ' ἀπομοιράζεις τα ἐκεῖνα τὰ ἀφῆκες.
καὶ πάλ' ἡ γραῖα ἡ πτωχὴ κλαίει καὶ καταρᾶται,

---

358 καὶ σὺ φονέα 364 καὶ 365 καὶ 366 πάλιν στρέφ. 367 ἦν 369 ἀμίσε 374 ἤρξατο, em Σ 377 καὶ ἐβγάλλει 378 τύχει ἐπιμελεῖται 379 εἰς 381 καὶ εἰς 384 πάλαι τα αὐτὰ ἐκεῖνα 385 πάλιν

τὸν ἅγιον Γεώργην τάσσεται πουλίτσιν νὰ τὸν πάγῃ,
ἂν τὰ φυλάξῃ (τὰ πουλιὰ) μόνον ἀπὸ ἐσένα.
κ᾽ οὐκ ἐφοβήθης, ἄτυχε, ποσῶς τὴν ἀδικίαν,
οὐδὲ τὸν ἅγιον ποσῶς, κἂν νὰ μηδὲν σὲ σφάξῃ.
καὶ μένα τὸν ἱέρακα θέλεις νὰ μὲ διδάσκῃς,
τζανόπουλε, κακότυχε, μυριοκαταγνωσμένε,
ποῦ μὲ κρατοῦσιν βασιλεῖς, ῥηγάδες καὶ δεσπόταις,
αὐθένταις γοῦν καὶ θαυμαστοὶ ᾽ς τὰ χέριά τους ἄνω,
καὶ βλέπουν με καὶ χαίρουνται ἐμὲν καὶ τὴν ἀνδρειάν μου;
μὴ τρώγω ὡσὰν ἐσὲν, μωρὲ, πτῶμα καὶ κωλοσαύρας.
εὔχου τὸν γάμον τούτονε δποῦ ἔτυχεν καὶ στέκω,
κ᾽ ἐντρέπομαι τὴν ὄχλησιν, μὴ μὲ κατηγορήσουν,
ἀμμὴ, κὺρ λούπη, νἄμαθες τὸ μετὰ τίνα τἄχεις,
τζανόπουλε, κακότυχε, μυριοκαταραμένε,
ἂν οὐκ ἐψήλωσα πολλὰ κι ἀνήβην εἰς τὰ νέφη
καὶ χάλασα καὶ δῶκά σε καὶ φάνη σ᾽ ὅτι ἀστράπτει,
καὶ χάλασα τὸν νῶμόν σου, κατεχαρβάλωσά τον,
νὰ ποῖκα τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν θωριάν σου, λούπη.“
᾽Ακόμη οὐκ ἐπλήρωσαν ταῦτα τὴν ὄχλησίν τους,
καὶ ἡ κορώνη ἤρξατο ὑβρίζειν τὸ τρυγόνιν.
„ἦλθες, τρυπανοῤῥούθουνη, τρυγόνα ξερασμένη,
μυρολογίστρια θλιβερὴ καὶ μυριοπικραμένη,
τὸ γοῦϊ πάντοτε λαλεῖς, τὸ γοῦϊ μουρμουρίζεις,
᾽ς τὰ μοναξὰ νὰ κάθεσαι καὶ πάντα νὰ στριγγίζῃς,
δποῦ ᾽φας καὶ τὸ ῾ταίριν σου καὶ τὰ πουλιά σου ὅλα,
ἐκ τὴν κακήν σου τὴν καρδιὰν νὰ θλίψῃς καὶ τὸν γάμον;
ἐγείρου, φύγε, μίσεψε, ὕπαγ᾽ εἰς τὸ καθόλου,
μὴ ποίσῃς θλίψεις τὴν χαρὰν, τὸν γάμον τοῦτον θρῆνος.
καὶ τὸ τρυγόνιν θλιβερὰ λέγει πρὸς τὴν κορώνην
„εἰπέ μοι, κακομούσουρε, κουρώνη, τ᾽ εἶν τὰ λέγεις;
πικρόφωνε, κακόθωρε, μυριοατυχισμένη,
Αἰγύπτισσα μὲ τὸ μανδὶν, γυλοῦ μὲ τὸ καρκάλιν.
πάντως οὐ λέγω ψέματα, ἤξευρ᾽ οὖν πόθεν εἶσαι,
γυναῖκα καρβουνάρισσα ἀπὸ τὸ Μαῦρον Ὄρος.
ἡμέραν νύκτα τὴν ῥιχεὰν ἀνάσπας κ᾽ ἔκαυτές την,

---

387 τὰ πουλιὰ de meo add ἐσὲν cod. 388 καὶ ἐσὺ οὐκ 392 δποῦ 397 καὶ 400 καὶ 405 ἡβρίζειν 412 ἐγύρου ὕπαγε 415 κουρώνην ἦντα 418 παντὸς ἠξεύρουν 420 καὶ καυτές την

κι αὐτὸ τὸ παλαιοφούστανο, τὸ φόρεις καπνισμένον,
κ' ἐχαρβαλώθη ἀπάνω σου κ' ἐσάπην ἐκ τὴν λέραν.
ἐκ τὴν ῥιχεὰν ἐξέβηκεν καπνὸς ἐκ τὴν κοιλιάν σου.
ὅταν ἀπάρξεσαι τὸ κρὰ, πάλιν τὸ κρὰ κραυγάζεις.
εἴχετε τάχα καὶ 'νικὸν, ἐκουβάλειε τὰ καρβούνια
εἰς τ' ἐργαστήριν τοῦ χαλκεᾶ, καὶ σὺ ἐπαρηκολούθεις.
οὐ μὴ τὸ λέγω ψέματα, οἱ πάντες τὸ θωροῦσιν·
ὅτι ὅπου εὕρῃς τὸν 'νικὸν, ἐκεῖνον τὸ πουλάριν,
καθίζεις εἰς τὴν ῥάχην του καὶ τρῴς τὰ τραύματά του.
τὴν δ' ἄλλην σου ἀνατροφὴν, κουρούνα ξερασμένη,
καὶ κλέπτρια μεσημερινοῦ, ἀδιάντροπη, βρωμοῦσα,
εἰ δὲν ἀφῆκαν καὶ λαρδὶν εἰς προβολὴν ἀπάνου,
νὰ μὴν χυθῇς καὶ κατεβῇς καὶ δάκῃς το καὶ φύγῃς·
εἰ δὲ νὰ 'ποῦμεν, ἀδικεῖς μόνον τὸν τζαμαρδάρην,
ἀδικεῖς καὶ τὸν γεωργὸν ὅταν τὸ φάβα σπέρνῃ·
ἐκεῖνος σπέρνει ὁ ταπεινὸς κ' ὑπᾷ νὰ γεματίσῃ,
καὶ σὺ σωρεύεις φάβατα, κρύβεις εἰς ἄλλον τόπον,
καὶ παίρνεις καὶ τὸν σπόρον του, ἀλλότε τὸ ψωμίν του.
πῶς νὰ τὸ 'πῶ καταλεπτῶς τὰ πολεμεῖς, κουρούνα,
ἀτζύπωτε, ἀδιάντροπε, 'ς τὸ ἕτοιμα καλεσμένη;
ἂν ἤσουνε ξενούτσικη, τοῦτο γὰρ καὶ συνέχει.
καὶ πῶς νὰ 'πῶ τὰς πράξεις σου, κλέπτρια μεσημεροῦσα;
ἐμὲν ὑβρίζεις τὸ πτωχὸν θλιμμένον τὸ τρυγόνιν;
θλιμμένον εἶμαι πάντοτε, παντὸς ὁμολογῶ το.
ὁπόταν ἔλθῃ κυνηγὸς καὶ πιάσῃ μου τὸ 'ταίρι,
εἰς δένδρον κάλλιστον χλωρὸν οὐ θέλω νὰ καθίσω,
οὐδ' εἰς λιβάδαν καθαρὰν οὐδ' εἰς δροσώδεις τόπους,
ἀμμὴ καθίζω πετρωτὰ, εἰς πέτραν στεφανέαν,
εἰς βουρκολέαν κάθομαι νερὸν θολὸν νὰ γέμῃ.
πίνω ἂν θέλω τὸ λοιπὸν καὶ πέτομαι καὶ κλαίω,
καὶ πάντοτε μυρολογῶ τὸ πάγγλυκό μου 'ταίρι.
καὶ σὺ, βρωμοχνωτόμορφε, κουρούνα ξερασμένη,
περιγελᾷς καὶ μέφεσαι, ἐμέναν καταλέγεις,
τὸ ταπεινὸν καὶ θλιβερὸν ἀνόχλητον τρυγόνιν;"

---

421 καὶ 422 καὶ ἐχαρβαλώθην 426 εἰς τὸ: possis etiam 'ς τὸ 436 καὶ 438 καὶ ἐπέρνεις 440 sq. scripturam vix putaverim sanam esse 445 τέρει 447 οὐδὲ 448 πτερωτὰ coni Σ 451 τέρη

Ἐκεῖνα οὐκ ἐσίγησαν τὴν ὄχλησιν τὴν εἶχαν, .
καὶ κουκουβὰς ἐστράφηκεν, ἐστάθην εἰς τὸ μέσον,
ἀνοιγοκλεῖ τὰ μάτια του — Χριστὲ, καὶ πόθεν ἦλθεν; —
καλὲ, καὶ ἐπεχείρησεν ὀρτύκιν νὰ ὑβρίζῃ.
τὰ μάτια του ἐκοκκίνισαν, „τάχα καλὰ σὲ βλέπω“,
τὴν κεφαλήν του ἔσεισε, ἄρχισε νὰ τοῦ λέγῃ.
„ὅταν στραφῶ καὶ ἴδω σε, ὀρτύκιν, εἰς τὸν γάμον,
νὰ ᾖσαι μικροκέφαλον, ἄσκημον καὶ κωλάτον,
καὶ παρδαλοχρωμάτιστον καὶ μελανοποδάτον,
ὡς τὸ χαλάζι νὰ πετᾷς κι ὡς κούκουλον νὰ πέφτῃς,
καὶ τὰ κοπέλι' ἀμπελικῶν νὰ σὲ καταπατοῦσιν,
καὶ νᾶσαι πάντα δυνατὸν μυριοκαπνισμένον,
καὶ τὰ (πολλὰ) ταξίδια σου εἰς χαζαριὰ νὰ τἄχῃς,
ὑπάγω τοῦ ν' ἀνασφαγῶ, ὑπάγω ν' ἀποθάνω.“
καὶ τὸ ὀρτύκιν ἤρξατο, λέγει τὴν κουκουβάϊαν
„ἐμὲν τὰ λέγεις, κουκουβὰ, ἐμὲν τὰ λέγεις ταῦτα;
οἶδά σε καὶ ἠξεύρω σε πάλιν μὲ τὰ πολλά σου.“
„καὶ τί τὸ ξεύρεις, ὄρτυκε;“ ὁ κουκουβὰς τοῦ λέγει.
„ἠξεύρω σε, κακότυχη, 'κ τὴν Ζαγορὰν ὑπάρχεις,
* προτέρας σκλάβας κἄποιας ἐκ τὸ χωριὸν τῆς Ῥώμης,
καὶ τζουρουχεύουν τὸν παπᾶν, ἄτυχε, φεῦ τὸ κρίμα,
ἐποῖκεν σχῆμαν ὁ παπᾶς, ὑπάγει πρὸς τὸν ὄρθρον,
ἀπὸ τὸ χέριν σὲ κρατεῖ, 'ς τὸν νάρθηκα σ' ἐμπάζει,
καὶ παπαδιὰν ἀληθινὴν ἐχειροτόνησέν σε.
ὡς τὄμαθεν ἡ παπαδιὰ ἐκείνη ἡ κυρά σου,
παραγκαθίζει, πιάνει σε, δαγκάνει σ' εἰς τὴν μύτην,
καὶ κόπτει την, καὶ ῥίπτει την, ἔμεινες κουτσομύτρα.
καὶ πάλιν 'ς τὸν ἐπίσκοπον ἐπαίρνει σε καὶ πάγει,
εἰς τὰ χωριὰ τῆς Ζαγορᾶς εἰς ὅλα σὲ πομπεύει,
καὶ μετὰ ταῦτα βάνει σε εἰς φυλακὴν ἀπέσω.
ἐποῖκεν σχῆμαν ὁ παπᾶς ταχὺ νὰ πᾷ νὰ ψάλλῃ,
καὶ 'ξήλωσε τὴν φυλακὴν κι ἀφῆκέ σε καὶ 'ξέβης.
ἡ παπαδιὰ γυρεύει σε καὶ σὺ πάντα κρυβᾶσαι,
καὶ τὴν ἡμέραν κρύβεσαι, τὴν νύκτα πάντα τρέχεις.

---

456 καὶ om 457 ἀνοιγωκλῆ της 458 ἠβρίζην 462 ἄσημον scripserat Σ 464 πεύτης 465 κοπέλια τῶν 466 δυνατὰ coni Σ 467 πολλὰ addidi 468 νὰ νὰ σφαγῶ 471 εἶδα ἡ 473 ἐκ 474 προτέρας corruptum esse iudico: παπαδιᾶς σκλάβα ci Bursianus 480 σε

εἰ δὲ πολλάκις σὲ εὑροῦν πούπετα τὴν ἡμέραν,
ὀψάροι, σπῖνοι, κότσυφοι καὶ γραῖα καλογραῖα,
ὡς πόρνην εἰς τὰ μάτια σου χαίρουν νὰ σὲ τυφλόνουν.
κι ἂν τύχουν ἐκ τὴν Ζαγορὰν Βουργάροι εἴτε Βλάχοι
τὸ νὰ σ' ἰδοῦν ἢ ἀκούσουν σε πολλάκις τὴν φωνήν σου,
ἐκ τὴν πικριάν τους σφάζονται, ὑπάγουν ν' ἀποθάνουν.
καὶ σὺ τολμᾷς κατηγορεῖν ἐμένα, κουκουβάϊα;
ἐγὼ μικρὸν εἶμ' ἀληθῶς, ἀσούσουμον πουλάκιν,
καὶ σιγανὸν καὶ ταπεινόν, πολλὰ πολλὰ οὐκ οἶδα,
'ς τὰ ἀμπελίτσια βόσκομαι, ποτὲ ζημιὰν οὐ κάμνω,
νὰ ποίσω τῶν ἀμπελικῶν εἰς κλῆμα ἢ εἰς σταφύλιν,
κι ἀποθέτην με πολεμοῦν καὶ τρῶν με, ὅταν θέλουν.
καὶ σύ, γαδάρου χαρμονή, περιγελᾷς ὀρτύκιν;"
Καὶ ταῦτα ὡς ἐλέγασιν εἰς τὸ' δικάσιμόν τους,
ὁ κόραξ ἐπεχείρησεν, τὸ περιστέριν λέγει
„ἐδῶ ποῦ ἦλθες καὶ ἐσὺ 'ς τὸν γάμον τῶν ὀρνέων,
κἀγὼ παραστεκάμενος ὑπάρχω τῆς τραπέζης;
ἀλλ' ὅταν κλωθογυριστῶ καὶ 'δῶ σε, περιστέριν,
νὰ κάθεσαι εἰς ὀρδινιὰν μετὰ παντὸς ὀρνέου,
νᾷπες, καθόλου σφάζομαι μὲ φράγγικον μαχαίριν.
εἰπέ με γοῦν, περιστερά, τὸν ὅλον χρόνον τί ἔχεις,
καὶ πάντα ἀγωνίζεσαι καὶ πάντα μουρμουρίζεις,
καὶ πάντα εἰς τὰς ἐκκλησιὰς σεβαίνεις καὶ πορνεύεις;
ὅπου σταθῇς νὰ σηκωθῇς, ψύλλους πάντα συνάγεις.
λέγω σε γοῦν, περιστερά, τὸν ὅλον χρόνον τί ἔχεις;
λέγω σε γοῦν κατὰ λεπτὸν νὰ σηκωθῇς νὰ φύγῃς,
μὴ 'πῶ καὶ τ' ἄλλα τὰ πολλὰ καὶ τὰ πουλιὰ σὲ πτύσουν.",
ταῦτα ὁ κόραξ ἔφησεν κατὰ τῆς περιστέρας·
ἡ περιστέρα ἐγύρισε καὶ τὸν κόρακαν λέγει
„κόραξ, καὶ τίνα 'ν τὰ λαλεῖς καὶ πρὸς τίναν τὰ λέγεις;
νὰ 'πῇς καὶ σύ, κὺρ κόρακα, ὅτι εἶσαι τιμημένος,
ἐκ τοὺς καλοϋπόληπτους καὶ τοὺς ἐμπιστευμένους;
ἠξεύρεις, ὅταν ἤμεθεν εἰς ἕναν σπήτι οἱ δύο,

---

490 κότζηφοι 491 χαίρουνται 492 καὶ 493 σὲ 496 εἶμαι 498 εἰς τὰ 499 τὸν ἀμπελικὸν, em Σ σταφύλιν Σ: ταφίλην 500 καὶ καὶ ποθητὴν ci Bicelas 501 χαρμονὴν 504 ὁποῦ 511 πάντα Σ: ταῦτα 513 ἀθετεῖ Bursianus 518 τίναν (quod scripsi, est pro τίνα εἶναι) 519 ὁτίσε 521 σπίτιν

ἕναν ἀφέντην εἴχαμεν, ἤμεθεν μετ' ἐκεῖνον,
καὶ τὸ ψωμί του ἐτρώγαμεν, ἔπρεπεν πιστοσύνη,
ἀλήθεια καὶ ὑπακοὴν νὰ κάμωμε τ'' ὁρίσει·
'ς τὴν θάλασσαν ἐπλέαμεν μετὰ πολλοῦ κλυδόνος,
καὶ ναύκληρον οὐκ εἴχαμεν νὰ κυβερνᾷ τὸ πλοῖον,
οὐδὲ πενέζην εἴχαμεν νὰ βλέπῃ τὸ τιμώνιν,
οὐδὲ καὶ ὁ ποδότας μας μαγνήτην νὰ βασταίνῃ,
οὔτε τρανὸς οὔτε μικρὸς ναύτης κανεὶς οὐκ ἦτον,
νὰ ξεύρῃ ἄστρα νὰ κρατῇ αὐτὴν τὴν τρεμουντάνα,
οὐδὲ τὸν πούσουλα νὰ 'δῇ, τὴν θέσιν τοῦ ἀνέμου,
νὰ ξεύρωμεν τὸ ποῦ 'μεθεν, ποίαν στράταν ὑπᾶμεν,
παγαίνομεν ἢ στέκομεν ὀμπρός τε ἢ ὀπίσω,
ὀμπρός τε ἔχομεν ξηρὰν καὶ ποῦ ἡ γῆς καὶ τόπος.
αὐθέντης ἠγανάκτησεν ἐκεῖνος ὁ ἐδικός μας,
ὅτι εἶχεν πρᾶγμαν ἄπειρον ἀπέσω εἰς τὸ καράβι,
εἶχεν καὶ τὴν γυναῖκάν του, υἱοὺς ἅμα καὶ νύμφας,
ἄλλα ψυχάρια μετ' ἐμᾶς χιλιάδας οὐκ ὀλίγας.
καὶ μὲ τὸν γνόφον τὸν πολὺν, τὴν ταραχὴν ἐκείνην,
ὡσὰν ἐπέρασεν λοιπὸν ὁ μονασμὸς ἐκεῖνος
καὶ ἡ σκληρία ἡ πολλή, ἐπέρασαν ἡμέραις,
ἐσὲν ἀφέντης ἔπεψεν νὰ πᾷς νὰ ξεβιγλίσῃς,
ποῦ 'μεθεν καὶ βρισκόμεθεν, καὶ ποῦ 'νε γῆς καὶ τόπος.
καὶ σὺ ἀπελθὼν εἰς τὴν ξηρὰν ἔτρως γαδάρου ῥάχην,
καὶ σκόρφας ἀπογαλάκτισμα, στηθόπλευρον προβάτου,
ἔμεινες καὶ ἐξὼ 'μεινες, ὑπόληψιν οὐκ εἶχες,
οὐδὲ μαντάτο ἤφερες, ὡς κάμνουσιν οἱ δοῦλοι.
ὡς ἐβαρέθην τὰ πολλά, ἀνάμενέ σε λίαν,
ὡς εἶδεν ὅτι ἀπόμεινες, πολλὰ σοῦ ἐκατηράσθη,
ἐκατηράσθη σου πολλὰ ὁ αὐθέντης μας ἐκεῖνος,
ἔταξεν, εἶπεν νὰ σ' εὑρῇ, πούπετα νὰ σὲ πιάσῃ,
νὰ σκίσῃ τὰ ῥουθούνια σου καὶ νὰ σὲ ξεγυμνώσῃ,
μαγλάβια νὰ σὲ δώσουσιν, σίδερα νὰ σὲ βάλουν,
κ' εἰς φυλακὴν, κακότυχε, νὰ ζήσῃς, ν' ἀποθάνῃς.

---

523 ἐμπιστοσύνη in cod. corr. fort. scr. ἔπρεπ' ἐμπ. 524 τὸ ὁρ. 525 'ς add. corr. cod. 527 πενέζην puid sit nescio 533 τε add. 539 πολλὴν 540 μουνασμὸς cod. habere videtur, em Σ 542 ξεβηγλήσης 543 τὸ ποῦ 545 σκόρφας non mutandum censeo in σκρόφας, quae est Sathae sententia 549 ἤδεν

ὡς τ᾽ ἄκουσες, ὡς τὄμαθες, μᾶλλον ὡς εἶχες φόβον,
ἐπῆγες καὶ δανείστηκες, ἔβαλες μαῦρα ῥάσα,
ἀλλὰ τὴν γνώμην ἔχεις την, κόραξ κατηραμένε,
σκύλους νὰ τρῴς καὶ ποντικοὺς, γαδάρους ψοφισμένους,
οὐδὲ τὰ ῥάσα ἐντρέπεσαι, κατηραμένε κόραξ.
καὶ μέναν πάλιν ἔστειλεν ὁ αὐθέντης μας ἐκεῖνος,
καὶ μετὰ φόβου καὶ στοργῆς καὶ μετὰ δουλοσύνης
ἐλαίας κάρφος ἤφερα, μαντάτο νὰ τοῦ δώσω.
μαντάτον γὰρ τὸν ἤφερα οἷον τὸ ἐπεθύμα,
ὅτι τὴν γῆν ἐφθάσαμεν, τὸν τόπον τὸν ἠγάπα.
καὶ τότε μὲ εὐχήθηκεν, εὐλόγησέ με ὅλως.
ὡσαύτως τὰ πουλία μου δουλοσύνη ἐδεῖξαν.
καὶ τώρα, κακοτύχερε, ἐμέναν καταλέγεις,
ἐμένα καταμέφεσαι καὶ πόρνην ὀνομάζεις;
ἐσὺ μαθὼν γινώσκεις τον τὸν παλαιὸν τὸν νόμον,
πολλάκις ἂν ἐγέννησεν μία ἐκ τῶν Ὁβραίων,
εἰς τὸν ναὸν ἀνέβαινεν τάχα νὰ σαραντίσῃ,
πουλιὰ ἐκ τὰ πουλία μου ἔδιδεν τὸν πρεσβύτην.
καὶ σὺ, πουλὶν ἀκάθαρτον, μέφεσαι τὰ ᾿δικά μου,
χαλκεᾶ μὲ τὰ καθημερνὰ, χαλκωματᾶ βρωμάρη,
καταργουμένε κόρακα, διάβολε ᾿ς τὸ χρῶμα,
στέκεις καὶ καταλέγεις με καὶ πόρνην ὀνομάζεις;
λοιπὸν ἄλλον μηδὲν εἰπῇς ὕβριν τινὰ ἀδίκως,
νὰ ᾿πῶ καὶ τ᾽ ἄλλα τ᾽ ἄχρηστα καὶ τὰ πουλιὰ σὲ πτύσουν."
  Καὶ ταῦτα οὐκ ἐσίγησαν, ἡ ὄχλητα ἐκράτειεν,
καθὼς τὸ καταλόγιν τους εἶπεν πολλὰ ὁ κόραξ,
ἀμμὴ ὁ μποῦφος πήδησεν βαρύκωλος ᾿ς τὸ μέσον
καὶ τὴν πτωχὴν τὴν κίχλαν τὴν ἤρξατο καθυβρίζειν,
ὡς μπάους ἀνεφάνηκεν μὲ τὸ μεγάλον μάτιν,
καὶ λόγους ἐπεχείρησεν τοιούτους νὰ τῆς λέγῃ
„κίχλα, καὶ τίς σ᾽ ἐκάλεσεν καὶ ἦλθες εἰς τὸν γάμον,
μετ᾽ αὗτον τὸν κουκουδωτὸν ἐμπαλωτόν σου ῥοῦχον;
οὐ κάθεσαι ὡς κάθουνται τοῦ κόσμου τὰ πουλία,
ἀμμὴ γυρίζεις, περπατεῖς, ὅλα καταλαλεῖς τα,
καὶ θλίβεις καὶ πικραίνεις τα, εἰς πειρασμοὺς τὰ βάνεις.

557 ἔχει, em Σ 570 μίαν τὸν ὀβρέον, em Σ 575 εἰς 580 εἶχεν, em Σ 581 ἐπήδησεν ὡς 582 τὴν post κίχλαν om καθηυρίζειν 583 μπάους suspectum: μποῦφος ci Bicelas 585 ἦλθεν, em Σ

λέγεις τα, θέλω ἐξώκουκα καὶ τοῦ κισσοῦ τὰ ἄνθη,
θέλω καὶ τόπον ἔνδροσον, μυριοχαριτωμένον,
ὡς εἶμαι ἐκ τῶν εὐγενῶν μᾶλλον καὶ τῶν ἐνδόξων,
καὶ βλέπε καὶ τὸ στέμμα μου ἀπὸ τῶν κόρων ἔνι,
μᾶλλον ἀπὸ τὰς σπέτσας τὰς εἶχα μέσα μου ...
εἶχα κ᾽ εἰς τὸ φαγίν μου * ἤτους μεμαθημένη —
κ᾽ οὐ κάθεσαι κορτέσικα, κορβάτα νὰ γυρεύῃς.
πολύ ᾽ν᾽ σου καὶ τὸ κάθισμα ᾽ς τοῦ γάμου τὸ τραπέζι.
ἐξ ὅτου γὰρ εὑρέθηκεν, ἔβαλαν ἔμπροσθέν σου,
αὐτὸ καὶ μόνον ἔβλεπες· ἄφες τὴν ὄρεξίν σου,·
μὴ τύχῃ καὶ νοήσουν σε κι ὡσὰν ἀκρογυρίζουν.
τὸ πάθημα τοῦ φάρυγγος πάθος ἔνι μεγάλον.
λοιπὸν ἐγείρου, ὕπαγε, σύρε ἀπὸ τὸν γάμον,
μηδὲν εἰπῶ καὶ τ᾽ ἄλλα σου, καὶ θέλεις γαργαρίσει.“
γυρίζει ἡ κίχλα, λέγει τον „μποῦφε, τ᾽ εἶναι τὰ λέγεις,
. . . . . καὶ τί τὰ συντυχαίνεις;
διδάσκειν θέλεις καὶ πολλούς, ἢ ὅλα μὲν τὰ λέγεις;
ἐγὼ γάρ, Ταρταρόκοπε, Βουργαροαναθρεμμένε,
ἀνακαρᾶ Ταρτάρικε, * σκουληκόασβε μὲ τὴν κάπαν,
οἶδά σε καὶ γινώσκω σε τὸ τίς καὶ πόθεν εἶσαι.
᾽κ τὴν Ταρταρίαν ἤσουνε δκάτινος ψυχάριν,
καὶ πρόβατα σ᾽ ἐδώκασιν εἰς τὸ βουνὶν νὰ βόσκῃς,
κι ἀπὸ τὸν ὕπνον τὸν πολὺν, τὸν εἶχες κάθ᾽ ἡμέραν,
οἱ πιστικοὶ σὲ τἄκλεψαν οἱ ἄλλοι ἀπὸ μακρόθεν,
ὀλίγον τὸ κατ᾽ ὀλιγον ἐπῆράν σε τὰ ὅλα,
κ᾽ ἔφυγες, κακοῤῥίζικε, ᾽ς τὴν Ῥωμανιὰν ἐσέβης.
οἱ Τάταροι γυρεύουν σε τάχα νὰ σὲ πιάσουν.
ὅμως ἐσὲν ἐπίασαν καὶ τὸ πετσίν σου ἐπῆραν,
αὐθέντης τὸ καππούτσιν σου ἔβγαλεν καὶ φορεῖς το,
νὰ φοβερίζῃ τοὺς βοσκούς, τάχα νὰ μὴν κοιμῶνται.
πάντως οὐ λέγω ψέματα, οἱ πάντες τὸ θωροῦσιν,

---

590 λέγει, em Σ 593 στόμα coni Σ τὸν κόρον scr. censet Σ versum non intellego 594 versum supplere non potui 595 καὶ ἤτους, ᾽μαι μαθ. ci Σ, sed ne sic quidem versus emendatus erit 596 καὶ 597 πολήν, em Bicelas 598 fort. ἐβρώθηκεν scrib. 599 ἔβλεπε, coni Σ 600 καὶ 602 καὶ σὺ ἐγύρου ὕπ. φύγε ἀπὸ ᾽δῶ 604 τίνε, em Σ 605 haec verba quamquam dittographia esse possunt, pro frustulo versus habenda censui 606 διδάσκεις 607 dittographiam add cod. καὶ βουργαρομουσουδάτε 609 εἶδα σε 610 καταρίαν, in ipso cod. em. ταταρίαν 612 καὶ πολὴν 615 καὶ 618 στὸ, em Bursianus

ν εἰς τὴν κορφήν τους,
ι νὰ μὴν κοιμῶνται.
πνον οὐκ ἀφῆκες,
εἰς ῥηχάδας,
μανδριὰ γυρεύεις,
πρόβατά σου,
να σὲ συμπαθήσῃ.
ρίζεις με τὴν κίχλαν;
ἐκ τὴν Γλαρέντσα,
σταζα σφυρίστρια,
ποτε σφυρίζω.
ν μηδὲν μὲ ἀναγκάσῃς
εἶχεν ὁ πατήρ σου.“
ἀλλήλων μαχομένων,
ὁ μέγας
καὶ μεγάλα,
ογογενᾶσθε,
τὴν χαράν μου,
ρῆτε ἅμα,
νολογᾶσθεν.
τε σιωπῶντα,
τὸν πετρίτην,
τὸν γέρον φάλκον,
ρξωνται νὰ σᾶς τρῶσιν,
ἡ χαρμονὴ σφαγεῖον.“
ίγησαν αὐτίκα,
ν τὰς ὕβρεις,
ὸν γάμον,
υς σοφίαν.
να διάγουν.

ἀκόμη παιδὶν ἤμουν 632 καὶ
ᾶσθαι. fort. scr. γενολογᾶσθε,
φάγεται ναπίεται καὶ ναχαρῆται
3 τὸν Ζ. τ. φ. εἶτα scripsi, τζα-
κελίον καὶ 650 χαίρουν, em Σ

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΩΡΙΚΟΛΟΓΟΥ.

Βασιλεύοντος τοῦ πανενδοξοτάτου Κυδωνίου καὶ ἡγεμονεύοντος τοῦ περιβλέπτου Κίτρου, συνεδριάζοντος δὲ Ῥῳδίου τοῦ ἐπικέρνη, Ἀπιδίου τοῦ πρωτονοταρίου, Μήλου τοῦ λογοθέτου, Νεραντσίου τοῦ πρωτοβεστιαρίου, Ῥοδακίνου τοῦ πρωτοστάτορος, Δαμασκήνου τοῦ πρωτοβελλισίμου, Πιστακίου τοῦ καίσαρος, Λεμονίου τοῦ μεγάλου δρογγαρίου, Κουκουναρίου τοῦ ἐπικέρνη, Μοσχοκαρυδίου τοῦ μεγάλου ἄρχοντος, Μουσπούλου, Σούρβου, Σύκου, Βατσίνου, Τζιντζίφου, καὶ Κερασίου, τῶν γραμματικῶν·

αὐτῶν δὲ παρισταμένων παρέστη καὶ ἡ Στάφυλος ἀναγγέλλουσα ταῦτα

„ὦ δέσποτα βασιλεῦ Κυδώνιε, γνωστὸν ἔστω τῆς ἁγίας σου βασιλείας, ὅτι ὁ πρωτοσέβαστος Πιπέριος μετὰ Κυμίνου τοῦ κόμητος καὶ Θρίμπου τοῦ πρωτοσπαθαρίου, Καναβουρίου τοῦ μεγάλου ἄρχοντος, Κανίου πρατούκτορος, Δισικαμίνου, Προύνου τε καὶ Βατσίνου, [καὶ τῶν σῶν πραγμάτων καταφρονοῦσι], Τζιντζιφορεβίθου τε καὶ Ἀνακακάβου, Βραβούλου τε καὶ Κουμάρου, Κρανίου τε καὶ Βαλανίου τῶν ἀνυμνητέων, Ἀνήθου τε καὶ Μαράθου, Κολιάνδρου καὶ Δενδρολιβάνου, καὶ τῶν σῶν προσταγμάτων καταφρονοῦσιν καὶ κατὰ τῆς βασιλείας σου ἄτοπα ἐπιτηδεύουσιν, ὦ δέσποτα βασιλεῦ Κυδώνιε.“

Primum e codice Vindobonensi edidit Constantinus Sathas in ephemeride „Κλειώ“ quae Tergestae prodit, n. 516 anni 1871, p. 2, his praemissis „ἀντέγραψα καὶ τὴν ἑξῆς σάτυραν ἢ μᾶλλον παρῳδίαν τῆς βυζαντινῆς ἐθιμοταξίας, ἥτις θεωρητέα ὡς ἓν τῶν ἀρχαιοτέρων μνημείων τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης.“

7 ἐπικέρνην iam habuimus v. 3 13 κυμήνου Sathas 16 verba uncinis inclusit Bursianus e v. 19 huc falso inlata

ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ βασιλεύ(ς) Κυδώνιος καὶ θυμοῦ πλησθεὶς ἔφη πρὸς αὐτήν

„ἔχεις μάρτυράς τινας;“

ἡ δὲ ἔφη

„ναί, δέσποτα βασιλεῦ Κυδώνιε, ἔχω Ἐλαίαν τὴν κυρὰ ἡγουμένην, Φακῆν τὴν κυρὰ οἰκονόμισσα, Σταπίδα τὴν κυρὰ καλογραῖαν· ἔχω Ῥέβιθον τὸν κουκουβαϊομύτην, Φάσουλον τὸν κοιλιοπρήστην καὶ μαυρόμματον, Κρόκον τὸν αἱματοδόχον καὶ πνευματόμαχον, καὶ Λάθυρον τὸν ἀκέφαλον.“

Εὐθὺς δὲ ἐξεπήδησε καὶ ὁ κύρις Κρομμύδιος μετὰ κόκκινης στολῆς δισέντυτος, τρισέντυτος, τὸ γένειον αὐτοῦ χάμαι συρόμενον, καὶ μετὰ δριμείας χολῆς τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν βασιλέα ἀπεκρίνατο

„ὦ δέσποτα βασιλεῦ Κυδώνιε, ὀμνύω σε οὕτως· μὰ τὸν ἀδελφόν μου Σκόρδον καὶ τὸν ἐξάδελφόν μου τὸν Σινάπη, καὶ ἀνεψιόν μου τὸν Ῥεπάνην, καὶ συμπέθερόν μου Πράσον τὸν μακρυγένην, καὶ θεῖόν μου τὸν Κάρδαμον τὸν δριμύτατον πάνυ, καὶ υἱόν μου τὸν Ταρκὸν, καὶ Γογγύλην τὸν δεύτερόν μου υἱόν, καὶ μὰ τὰ Ἀνηθομαλαθρόκουκα τοὺς συγγενεῖς μου, εἰς τούτους ὅλους σὲ ὀμνύω, δέσποτα βασιλεῦ Κυδώνιε, ὅτι ψεῦδος ἀνήγγειλε ἡ Στάφυλος πρὸς τὴν βασιλείαν σου, δέσποτα βασιλεῦ Κυδώνιε.“

ὁ δὲ βασιλεὺς Κυδώνιος ἔφη πρὸς τοὺς παρεστῶτας

„Σεβαστὲ Μαρούλιε, Φρύγιε πρωτοσπαθάριε καὶ Ἀντίδιε πρωτοκαθήμενε τοῦ βισταρίου, καὶ ἔπαρχον Χρυσολάχανον, Σπάνιε κουροπαλάτη, καὶ Σεῦκλε κοντόσταυλε, Γλιστρίδα τε καὶ Κουδούμεντε, καὶ Δαῦκο καὶ Σέλινε, οἳ καὶ τὰς βίβλους κρατεῖτε, κρίνατε πρὸς ἑαυτοὺς καθὼς ὁ κύριος Κρομμύδιος ἀπεφθέγξατο τὸ κᾶτινος ψευδῆ.“

οἱ δὲ εἶπον

„ὦ δέσποτα βασιλεῦ Κυδώνιε, τὴν δικαίαν κρίσιν θέλομεν, ἱκετεύομέν σε τοῦ προστάξαι ἐλθεῖν τοὺς ἄρχοντας καὶ ἡγεμόνας.“

προστάξαντος οὖν τοῦ βασιλέως καὶ εἰσελθόντων τῶν ἀρχόντων, παρίστανται καὶ οἱ μετ᾽ αὐτῶν βάραγγοι, ὁ Καρύδιός τε καὶ ὁ Κάστανος καὶ ὁ Λεπτοκάρυος, ὁ Φοινικός τε καὶ ὁ

---

50 fort. ὁκάτινος, vel τοῦ κᾶτ.

Πιστάκιος, ὁ Βερίκοκκός τε καὶ ὁ Λουπινάριος καὶ ὁ Κολοκύνθιος καὶ ὁ Σμιλάκιος, Λαγινίδιός τε καὶ ὁ Μανιτάριος, ὥσπερ καὶ ἀληθεῖς μάρτυρες, ὁ δὲ τοῦ φουσάτου κριτὴς ἱλαρώτατος ὁ γέρων Πέπων, Τετράγγουρος ὁ σακελλάριος, Ἀγκινάρα καὶ Μελιτσάνα ἡ ἀκανθόῤῥαχος καὶ κακοθεώρητος, καὶ κρίναντες τὸ ἀληθές. ἐκάθισαν γοῦν τοῦτοι οἱ ἄρχοντες ἐπὶ θρόνου καὶ ἐξέταξαν ἀκριβῶς τούτους, ὡς καθὼς τοὺς ὥρισεν αὐτοὺς καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς νὰ ἐξετάξουν ὁ αὐθέντης ὁ βασιλεὺς Κυδώνιος. λοιπὸν οὐδὲν ἐπαρήκουσαν τὸν ὁρισμόν του, ἀμμὴ ἐδιάβησαν καὶ ἔκριναν αὐτοὺς καὶ ἐγύρευσαν τὸ τίνος ἓν τὸ δίκαιον, ὡς φρόνιμοι. λοιπὸν ὡς καθὼς λόγους ἐξέταξαν ἀκριβῶς καὶ εἶδαν τίς ἔναι ψεύστης, ἢ ὁ Κρομμύδιος ὁ κοκκινοφόρος ἢ ἡ Στάφυλος ἡ μαυροφόρος, καὶ ὡς εἶδαν ἀκριβῶς οἱ κριταὶ, εἴδασιν καὶ εὑρήκασι καὶ ἔκριναν τὴν Στάφυλον ὡς ψευδήν, [ὦ βασιλεῦ Κυδώνιε].

ἡ δὲ Στάφυλος ἀναγγέλλουσα πάλιν δεύτερον ψεῦδος ὡς ἀδιάντροπος πρὸς τὸν βασιλέα ἔφη

„ὦ δέσποτα βασιλεῦ Κυδώνιε, ὁ Ῥοδάκινος ὁ περσικώτατος ἔχει τὸ βέλος αὐτοῦ ἠκονημένον ἵνα θέσῃ ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου. ὁ δὲ θεῖος Πέπων ἐχλεμπονίασε καὶ ἐπρήστη καὶ αὐτὸς ἐπαρελύθη καὶ ὑπὸ φλεγμονῆς ἔχασκεν, καὶ τρέχει ἡ γαστέρα αὐτοῦ ἔσω.“

τότε ὁ βασιλεὺς Κυδώνιος ἀπεκρίνατο μὲ μανίαν μεγάλην καὶ μὲ θυμὸν ἐκατηράθη μεγάλως τὴν Στάφυλον, ταῦτα λέγων ὁ βασιλεὺς Κυδώνιος

„ἐὰν ψεῦδος ἐλάλησας πρὸς τὴν βασιλείαν μου, ταῦτα σοῦ καταρῶμεν, Στάφυλος ψεύτρια, καὶ καταρῶ σε νὰ πάθῃς καὶ δίδω ἀπόφασιν νὰ τὄχῃς πάντοτε· ὑπὸ στραβοῦ ξύλου κρεμασθῇς, ὑπὸ μαχαιρῶν κοπῇς, ὑπὸ ἀνδρῶν πατηθῇς, καὶ τὸ αἱμά σου νὰ πίνουν οἱ ἄνδρες νὰ μεθοῦσιν, νὰ μηδὲν ἠξεύρουν τί ποιοῦσιν, καὶ νὰ λέγουν λόγια κλωθογύριστα, σάταλα πάταλα, ὡς δαιμονιζόμενοι ἀπὸ τὸ αἱμά σου, Στάφυλε, καὶ ἀπὸ τοῖχον εἰς τοῖχον νὰ μηδὲν ἀποβγαίνουν, καὶ ἀπὸ φάτνην εἰς φάτνην νὰ παραδέρνουν, ὡς ὄνος εἰς τὸ λιβάδιν νὰ κυλίωνται, καὶ κωλοθέας νὰ κροῦσιν εἰς τὰ πάλματα, καὶ νὰ κοιμῶνται εἰς

---

59 ὅπερ cod. 62 fort. κρινοῦντες? 72 verba ὦ βασιλεῦ Κυδώνιε hoc loco videntur spuria esse 79 ἔξω ci Bursianus 87 μεθύουσιν nolui corrigere

ιρίδια νὰ τοὺς ἀναμυτίζουν
ένειά των νὰ ξεράσουν, καὶ
τοῦτοι νὰ μηδὲν γνώθουν

σιλεὺς Κυδώνιος τοῦ Στά-
οσθεν τῆς βασιλείας του.

σιλεῦ Κυδώνιε, εἰς πολλὰ
ὡς εὐγενικὸς ὄντως ὅλων.

εὐγενικὸν corrigere facile, sed

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΞΕΝΙΤΕΙΑΣ.

Θέλω νὰ κάτσω ταπεινῶς ὁ παραπονεμένος
διὰ ν᾽ ἀρχίσω τίποτες ἐκ τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου,
νὰ γράψω ὁ πολύθλιβος ὀλίγον κατ᾽ ὀλίγον,
νὰ βάλω λόγια θλιβερὰ, πικρὰ, φαρμακωμένα
περὶ τῶν ξένων ταῖς πικριαῖς, πῶς περπατοῦν ᾽ς τὰ ξένα,
καὶ πῶς διαβάζουν τὴν ζωὴν μυριοτυραννισμένα·
νὰ γράψω τὰ παθάνουσιν μυριοτυραννισμένοι,
ταῖς θλίψες καὶ τὰ βάσανα καὶ ταῖς ἀναισχυντίαις,
τὰ δάκρυα καὶ ταῖς χολαῖς, ὁποῦ οὐδὲν τοὺς λείπουν·
αὐτὰ νὰ γράψω ταπεινῶς ὁπῶχουν κάθ᾽ ἡμέραν.
ἄκουσον δὲ καὶ τῆς νυκτὸς τὸν ὕπνον πῶς διαβάζουν
οἱ ξένοι οἱ κακόμοιροι καὶ οἱ κακογραμμένοι.
ὅταν γὰρ ἔλθῃ ἡ νυκτὶ ν᾽ ἀναπαυθῇ ὁ κόσμος,
ὑπᾷ νὰ πέσῃ ὁ ᾽λεεινὸς νὰ κοιμηθῇ ὁ ξένος,
ἀναθυμᾶται καὶ θρηνεῖ καὶ βαρυαναστενάζει,
τὸ πῶς τὸν ἐκατέφερεν ἡ τύχη του ᾽ς τὰ ξένα
καὶ μυριοτυραννίζει τον νύκταν καὶ τὴν ἡμέραν·
κι ἀπὸ τὴν κάψιν τὴν πολλὴν, τὴν ἔχει ἡ καρδιά του,
νὰ πιῇ ὀλιγούτσικον νερὸν δαμὶν νὰ τὸν δροσίσῃ,
τὸ φᾶ του γίνεται πικρὸν σὰν ᾄδολον φαρμάκι,
καὶ τὸ νερὸν, ποῦ καταπιῇ δαμὶν νὰ τὸν δροσίσῃ,
χολὴ καὶ ἅλας γίνεται, κεντᾷ τον εἰς τὰ σπλάγχνα.

Edidi e codice Vindobonensi fol. 223ª sqq. primus vero edidit hoc carmen Constantinus Sathas in Pandora, ephemeride Atheniensi, vol. XXII p. 472—478: cuius textum iterum contuli cum codice, unde intellexi festinantius Satham carmen descripsisse. Satham littera Σ significavi, quam uncinis inclusi ut consensum codicis et Sathae declararem.

4 βάλλω Σ 7 παθαίνουσιν Σ οἱ add cod. contra versum 8 θλίψεις Σ 10 ταπεινὸς, em Σ 12 κακόμυροι, em Σ 13 νυκτὴ. secutus sum Σ 18 καὶ κάψην Σ 19 πῇ δαμὴν (Σ) 21 δαμὴν (Σ)

ἂν ἦτον καὶ νὰ 'μπόρειε τὸν ὕπνον νὰ κοιμᾶτον,
ἀλησμονήσειν ἤθελεν ὀλίγον ἐκ τὴν λύπην.
τάχατε κλεῖ τὰ μάτια του, μήνα τὸν ἔλθῃ ὕπνος,
καὶ κόπτουν καὶ πλανοῦσίν τον, δὲν ἠμπορεῖ νὰ κλείσῃ
ἀπὸ τὸ δάκρυον τὸ πολὺ τὸ χύνει κάθ' ἡμέραν.
στρίφει ποτὲ 'ς τὴν μιὰν μεριὰν καί ποτε εἰς τὴν ἄλλην,
κι ὅλην τὴν νύκτα ὁ 'λεεινὸς γυρίζει ὡσὰν ἀνέμη·
κι ὅταν πρὸς τὴν βαθειὰν αὐγὴν, κοντὰ νὰ ξημερώσῃ,
ἐκ τὸν πολύν του τὸν δαρμὸν κι ἀπὸ τὸν λογισμόν του
ὀλίγον ἀγαλλιάζεται, καὶ παίρνει τον ὁ ὕπνος,
καὶ ὀνειρεύετ' ὁ 'λεεινὸς, ἄκουσον τί ἐβλέπει.
φαίνεταί τον, 'ς τὸ σπήτιν του εὑρίσκεται ἀπέσω,
τάχατες ἡ μανίτσα του λόγια τὸν συντυχαίνει.
„ἐγείρου, υἱὲ 'Αλέξιε, ἐντύσου καὶ 'ποδέσου·
οἱ φίλοι σου σὲ κράζουσιν, οἱ ἀδελφοποιτοί σου,
νὰ πᾷς νὰ εὐθυμήσετε εἰς ὥριον περιβόλι,
καὶ νὰ χαρῇς, αὐθέντη μου, σὰν ἦσουν μαθημένος."
'ξαφνίζεται ὁ ἐλεεινὸς, σηκόνεται, καθίζει
καὶ γίνεται χαιράμενος — θεωρεῖ δλόγυρά του,
καὶ 'βρίσκεται ὁ ἐλεεινὸς μόνος, μεμονωμένος.
καὶ παρευθὺς ὁ δυστυχὴς ῥαγίζεται ἡ καρδιά του,
ἀναστενάζει, θλίβεται, πάλιν γογγύζει, πέφτει.
ὢ συμφορὰ, τὴν ἔχουσιν οἱ ἐλεεινοὶ οἱ ξένοι.
ἔδε, καὶ τί μὲ μάρανεν τῆς ξενιτειᾶς ἡ στράτα.
ἔπαθα καὶ παράδειρα καὶ πάντα παραδέρνω,
εἶδα καὶ ἐγνωρίζω τα τὰ ἔχουσιν οἱ ξένοι,
καὶ πῶς τὴν ἐδιαβάζουσιν 'ς τὰ ξένα τὴν ζωήν τους·
πολλὰ ἐτυραννήθηκα ἀφόντις ἐγεννήθην.
ἀκούσετε νὰ σᾶς εἰπῶ πῶς περπατοῦν οἱ ξένοι.
ὑπᾶν νὰ περπατήσουσι, δὲν ἠμποροῦν νὰ πᾶσιν,
ὁ νοῦς των περιορίζεται, οὐ ξεύρουν νὰ 'μιλήσουν,
κι ὅπου θεωροῦν καὶ περπατοῦν, θαυμάζονται καὶ λέγουν,

24 ἤθελε Σ 26 ὐμπορεῖ να κλήση ceterum aut versus periit ante 26 aut pro κόπτουν καὶ sane audacter οἱ καϋμοὶ legendum est 27 χάνει (Σ), em Bursianus 28 στρήφει Σ μεράν, em Σ 29 καὶ σὰν Σ 30 καὶ 31 πολλύν καὶ τὸ Σ (fort. errore typographi) 33 ὀνειρεύεται (Σ) 34 σπίτι Σ 35 μανήτζα 38 εὐθυμήσεται, em Σ 42 εὑρίσκεται Σ 34 πεύτει, em Σ 46 τί μ' ἐμάρανεν Σ 47 παράδυρα, em Σ 51 ἀκούσεται liber, ἀκούσατε Σ 54 καὶ

'παραμιλοῦν καὶ περπατοῦν; αὐτοί 'νε βρουλισμένοι.'
καὶ παλαβοὺς τοὺς λέγουνε τοὺς ξένους εἰς τὰ ξένα,
'βρίζουν καὶ ὀνειδίζουν τους, καὶ πάντα ὑπομένουν.
γίνετ' ὁ ξένος τοῦ μωροῦ σαμάριν, καὶ καθίζει.
φίλον δὲν ἔχει νὰ τῷ 'πῇ τὸ πρᾶγμα νὰ θαῤῥέσῃ,
μήνα εὑρῇ παρηγοριὰν ἐκ τὴν ἀδημονίαν.
ὀνειδισμοὺς προσδέχεται καὶ ὕβρεις ὑπομένει,
καὶ μόνος του ὁ ἄθλιος ἠξεύρει τί βαστάζει.
καὶ πάντας τοὺς ἐλεεινοὺς ὅλους τρελοὺς τοὺς λέσιν.
ὅμως παρακαλῶ σάς το, φίλοι καὶ ἀδελφοί μου,
εἴ τις οὐκ εἶδε ξενιτειὰν κ' εἰς ξένα οὐκ ἐδάρην,
ἂς βλέπῃ κι ἂς προσέχεται ξένον μὴν ὀνειδίσῃ.
ἡ ξενιτειὰ κι ὁ θάνατος ἀδέλφια λογοῦνται·
ὁ θάνατος ὡσὰν ἐλθῇ 'ς τὸν ταπεινὸν τὸν ξένον,
εὐθὺς τὸν κάμνει ταπεινὸν, τὴν φρόνεσίν του χάνει.
ὅλοι τὸν λέουν „συνέφερε, ἔλα 'ς τὸν λογισμόν σου.
συνέφερε καὶ σύντυχε· τί ἔχεις, ξένε, 'πέ το."
κ' ἐκεῖνον τὸν ἐπέτρωσαν τῆς ξενιτειᾶς αἱ λύπαις.
γλῶσσα δὲν ἔχει νὰ τὸ 'πῇ, χείλη νὰ 'μολογήσῃ,
μόνον γογγᾷ ὁ 'λεεινὸς καὶ συχνοαναστενάζει.
ἔχουσι κρίμαν περισσὸν καὶ ἁμαρτιαῖς μεγάλαις
ὁποῦ καταδικάζουσι τοὺς ξένους εἰς τὰ ξένα,
τοὺς μοναχοὺς, τοὺς ὀρφανοὺς, τοὺς πολυπικραμένους.
ἡ τύχη τους τὰ ἔγραψεν ὄντως νὰ τὰ παθαίνουν,
τοὺς πόνους νἄχουν σύντροφον, τὰ δάκρυα γειτόνους,
καὶ τὰ ἀναστενάγματα ὡς πρῶτα ἐξαδέλφια,
αὐτὰ νὰ ἔχουν πάντοτε, ποσῶς νὰ μὴν τοὺς λείπουν,
νὰ γέμουσιν τὰ χείλη τους τὸ ἄδολον φαρμάκι,
καὶ νὰ τὸ καταπίνουσιν οἱ κακομοιρασμένοι,
καὶ νὰ τοὺς σφάζῃ πάντοτε εἰς ὅλα τους τὰ μέλη.
χείλη δὲν ἔχουν νὰ τὸ 'ποῦν τὸ πρᾶγμα νὰ θαῤῥέσουν,
καὶ κλίνουν τὰ κεφάλια τους, στέκουν πάντα θλιμμένοι.
ξένος οὐκ ἔχει γνώριμον, ξένος οὐκ ἔχει φίλον,

---

55 αὐτοίνε liber, αὐτ' εἶναι Σ βουρλισμένοι Σ 58 γίνεται (Σ) 59 νὰ τὸ πῇ Σ cum libro, emendavi 60 μὴ Σ μὴν νὰ liber 65 καὶ (Σ) ἐθάρην, em Σ 69 φρόνησίν Σ 70 λέγουν (Σ) 72 καὶ κύνον, em Σ 73 γλῶσσαν Σ 74 συχν' ἀναστ., em Σ 79 conicias σύντροφους 83 κακομυρασμένοι liber, κακομοιριασμένοι Σ 86 στέκουνται τεθλιμμένοι Σ

οὐκ ἔχει παρηγόρησιν ὁ ξένος εἰς τὰ ξένα·
μόνος του πίνει τὸ πικρὸν, μόνος του τὸ φαρμάκι,
καὶ μοναχὸς ψυχομαχεῖ ὁ κακομοιρασμένος.
’ς τὴν γῆν τὴν κρύαν κείτεται χωρὶς κανέναν στρῶμα,
καὶ τὸ κεφάλιν του γυμνὸν χωρὶς προσκεφαλάδι.
οἱ ἄγγελοι διατρέχουσιν νὰ πάρουν τὴν ψυχήν του,
καὶ τὴν ψυχήν του ἐπαίρνουσιν, κι ὁ ξένος ἀπομένει
χωρὶς κανέναν ἐδικὸν διὰ νὰ τὸν κερδέσῃ.
στέκουν πολλοὶ καὶ βλέπουν τον, κανεὶς δὲν ἐσυμόνει·
μόνον ἂν τύχῃ ἄνθρωπος ’ς τὰ ξένα παιδευμένος,
ἐπαίρνει, ὑπάγει, θάφτει τον μὲ τοῦ θεοῦ τὸν φόβον.
εἰ δὲ μὴ, οὕτως κείτεται δι’ ὅλης τῆς ἡμέρας.
καὶ ἂν λάχῃ καὶ εὑρεθῇ ἐκεῖ πλησίον τράφος,
συρνάμενον τὸν παίρνουσιν καὶ μέσα τὸν γκρεμνίζουν,
κι ἀφίνουν τὸν ἐλεεινὸν καὶ πάγουν τὴν ὁδόν τους.
εἴ τις γὰρ ἔχει τοῦ θεοῦ τὸν φόβον ’ς τὴν ψυχήν του,
ἂς βλέπῃ κι ἂς προσέχεται, ξένον μὴν ὀνειδίσῃ,
ἐπεὶ ’ς τὸν κόσμον ὁ θεὸς ἔπλασεν καὶ τοὺς ξένους.
νὰ ’πῶ κατὰ ἀλήθειαν τὸ ἀψευδὲς ἐτοῦτο·
ἀτός του ὁ παντοκράτορας, ὁ ποιητὴς τῶν πάντων,
ἀτός του ξένος ἔγινεν καὶ φάνηκε ’ς τὸν κόσμον,
κι αὐτός του πρῶτος ἔδειξεν τῶν ξένων ταῖς πικρίαις,
ταῖς θλίψες καὶ τὰ βάσανα καὶ ταῖς ἀναισχυντίαις.
αὐτός του ἐτυραννήθηκεν διὰ παρακοήν μας,
ὑβρίστην, ἐῤῥαπίσθηκεν, εἰς τὸν σταυρὸν ἀνέβη,
καὶ ἄνω εἰς τὴν σταύρωσιν ὄξος τὸν ἐποτίσαν,
ἅμα δὲ ὄξος καὶ χολὴν, τὸν σπόγγον τὸν ἐδῶκαν,
τὸν σπόγγον καὶ τὸν κάλαμον, τὸν τίτλον τοῦ Πιλάτου.
ἔδε, μεγάλη συμφορὰ τοῦ βασιλεῶς τῶν ὅλων,
ἔδε, μεγάλη ὑπομονὴ σὺν τῇ μακροθυμίᾳ,
αὐτός του νὰ καταδεχθῇ καὶ πάντα νὰ ‘πομείνῃ.
οὕτως τὸ παρεχώρησεν αὐτὸς ὁ παντοκράτωρ.

---

88 incuria typographi excidit apud Σ 89 πόνος m. 1 παύει, em Σ 90 cf. ad 83 91 κήτεται 92 κεφάλι Σ 93 τους, tacite em Σ 94 καὶ ὁ ξ. κερδέσῃ m. 1, unde postea κυρδήσῃ factum. κρατήσῃ ci Σ, expectes potius τόνε θάψῃ. fort. fuit κηδεύσῃ. 89 θαύτη liber, θάβει Σ 99 cf. ad 91 100 τόπος in fine versus add. cod. (Σ), del Bursianus 102 καὶ 105 ἔπλασε Σ 109 καὶ ἀτός Σ 110 θλίψαις liber, θλίψεις Σ 112 ἀτός Σ 116 τῶν βασιλέων, em Σ 118 ἀτός Σ

οὕτως γὰρ τὰ πανθάνουσιν οἱ ξένοι εἰς τὰ ξένα·
τὰ φέρει ὁ χρόνος εἰς τὴν γῆν, οἱ ξένοι νὰ τὰ ἔχουν
ὡς φόρεμαν, ὡς ἴδιον ἱμάτιον ᾿δικόν τους.
ἤκουγα, ξενιτεύθησαν πολλοὶ ᾿κ τὰ γονικά τους,
ἐπαραδείρασιν πολλά, τὰ βάσανα χορτάσαν·
οὐδὲν μὲ φαίνεταί ποτε ἀλήθεια τὸ λέγουν,
εἶχά το εἰς μετεωρισμὸν ν᾿ ἀκούγω νὰ τὸ λέγουν·
τώρα θωρῶ τὰ ἔλεγαν ὡσὰν νᾆσαν προφήταις.
βλέπω ᾿ς τὸν κόσμον βάσανα οἱ ξένοι τὰ ἐπαίρνουν,
παίρνουν τα, διαμοιράζουν τα, κι αὐτὰ πάντα πληθαίνουν.
τώρα νὰ σᾶς εἰπῶ * * ἐτουτονὰ τὸν λόγον.
ἂν ἐμπορέσῃ ἄνθρωπος ᾿ς τὰ σύννεφα ν᾿ ἀνέβῃ,
τὴν θάλασσαν νὰ ἔπιεν μὲ ὅλον της τὸν ἄμμον,
καὶ πάλιν νὰ ἐπήγαινεν, νἄφαγεν καὶ τὰ βροῦλα,
καὶ τὰ ἀνεμοκάραβα, τοῦ κόσμου ταῖς ἀρμάδαις,
᾿ς τὰ ὄρη νὰ ἀρμένισαν, εἰς τὰ βουνὰ καὶ κάμπους —
αὐτὰ γὰρ ἂν εὑρέθηκεν ἄνθρωπος νὰ τὰ κάμνῃ,
καὶ νὰ τὰ ἰδοῦσιν ἄνθρωποι ἀπὸ τὸν κόσμον ὅλον,
τότε νὰ ᾿πῶ ὁ ἐλεεινός, τότε νὰ τὰ πιστεύσω,
νὰ λείψουσιν τὰ βάσανα καὶ ὅλαις ἡ πικρίαις,
τὰ συχνοαναστενάσματα, νἄχουν καλὸν οἱ ξένοι.
οὐ λέγω τοὺς καλόμοιρους καὶ τοὺς καλογραμμένους·
ὁπόταν γὰρ ξενιτευθοῦν, εἰς αὔξησιν ὑπᾶσιν,
εἰς αὔξησιν καὶ εἰς τιμήν, πολλὰ κ᾿ εἰς αὐθεντείαν·
ὡσὰν τὸ ἠξιώθηκεν ὁκάποτες ὁ μέγας
ὁ Ἰωσὴφ ὁ πάγκαλος, τοῦ Ἰακὼβ τὸ τέκνον·
εἰς κίνδυνον τὸν ἔφεράν διὰ νὰ τὸν φονεύσουν
οἱ ἀδελφοί του ἐγκαρδιακοὶ οἱ ἀπὸ μιᾶς μητέρας —
ἀλλά, ἰδὲς τὴν τύχην του καὶ τὴν καλήν του μοῖρα,
καὶ ὁ θεὸς ὁ εὔσπλαγχνος ὁ πάντα ἐλεήμων.
εἰς ξένα τὸν ἐπούλησαν, καὶ βασιλεὺς ἐγίνῃ,
ἔγινεν μέγας βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς Αἰγύπτου.

---

120 γὰρ ν᾿ ἀποθαίνούσιν Σ · τὰ Bursianus, νὰ cod. 121 τὰ Σ, νὰ liber φέρνει Σ 123 ἐκ (Σ) 124 ἐπαραδύρασιν, em Σ 129 καὶ 130 lacunae signum posuit Σ 131 ἠμπορέσῃ Σ νὰ συνέβη, em Σ 132 ἔπινεν Σ 136 εὑρεθῇ liber (Σ): de emendatione mea dubitari posse nego κάμῃ Σ 138 νὰ τὰ liber, καὶ νὰ Σ 139 ἡ Σ, οἱ liber 141 καλόμυρους 144 ἀξιώθηκεν Σ 147 μήτρας liber (Σ) 148 μύρα 151 πάπης, em Σ

καὶ ἄλλοι πλεῖστοι ἄπειροι ἀπὸ τὸν κόσμον ὅλον
ἔχουν καλὸν ’ς τὴν ξενιτειὰν παροῦ ’ς τὰ γονικά τους,
ἐπὴν τὰ θέλῃ ἡ μοῖρά τους καὶ ἡ καλή τους τύχη.
πάλιν νὰ σᾶς εἰπῶ ἐγὼ διὰ τοὺς κακογραμμένους,
ὁποῦ τοὺς ἔκαψεν πολλὰ ἡ μοῖρα ὄνταν ἐγεννηθῆκαν,
καὶ δέρνει τους ἡ ξενιτειὰ καὶ μυριοτυραννεῖ τους,
ὡσὰν καὶ μέναν ἔγραψεν διὰ νὰ παραδέρνω·
τὰ ξένα μὲ μαραίνουσιν νύκταις καὶ ταῖς ἡμέραις,
τῆς ξενιτειᾶς τὴν δούλεψιν πικροφαρμακωμένα.
πολλὰ δὲ τὰ ἐγέμισεν μέσα ὁ λογισμός μου,
εἶδα καὶ ἐπαράδειρα καὶ πάντα παραδέρνω·
πολλὰ δὲ κατερώτησα τοὺς ξένους εἰς τὰ ξένα,
νὰ μὲ εἰποῦν, τίς ξενιτειᾶς ἔχει καλαῖς ἡμέραις;
καὶ δὲν εὑρέθηκεν κανεὶς τινὰς ἀπὸ τὰ ξένα,
νὰ εἶπεν, νὰ μὲ σύντυχεν καλὸν διὰ τὰ ξένα,
καὶ νὰ ἐπαίνεσεν ποτὲ ἡμέραν ἢ κἂν ὥραν.
ὅλοι τους κλαίγουν, λέγουσιν „τὰ ξένα μᾶς ἐφάγαν,
τὰ ξένα μᾶς ἐφάγασιν, καὶ λυῶσεν τὸ κορμί μας,
τὰ μέλη μας ἐχάλασαν ἐδῶ ’ς τὴν ξενιτείαν.“
λοιπὸν ὅσοι τ’ ἀκούγετε, μηδὲν τὸ ἀπιστεῖτε·
τίς ἔπιεν τὴν θάλασσαν, λαιμός του καὶ ’γλυκάνθη;
ἢ ποιὸς νὰ ἔφαγεν ποτὲ πέτραν γιὰ νὰ χορτάσῃ,
καὶ ταῦτα πάντα καὶ νὰ ζῇ, νὰ ἔναι εἰς τὸν κόσμον;
ἢ τίς εἶδεν καράβια κι ἁρμάδαις αὐθεντάδων
’ς τὰ ὄρη ν’ ἀρμενίσουσιν κ’ εἰς τὰ βουνὰ καὶ κάμπους;
ἂν εὑρεθῇ ἄνθρωπός τινας νὰ μὲ τὸ μαρτυρήσῃ,
ὅτι εἶδεν ὀφθαλμοφανῶς ἐκεῖνα τὰ σημεῖα,
νὰ ’πῶ κ’ ἐγὼ ἀλήθειαν, ἔχουν καλὸν οἱ ξένοι,
οἱ ξένοι καὶ οἱ ὀρφανοὶ κ’ οἱ παραπονεμένοι.
πολλαῖς φοραῖς ἐκάθισα μὲ τοὺς ξενιτευμένους.
ἔχουσιν γιῶμα θλιβερὸν, δεῖπνον ὠνειδισμένον,

153 παρ’ οὖν, em Σ 154 ἐπεὶν τὰ θέλ’ Σ (θέλει liber) 155 ἐγὼ om liber (Σ) poteram ineleganter κακογεγραμμένους (om ἐγὼ) scribere 156 μύρα ὄνταν Σ versus syllabis abundat: ἡ μοῖρα ὁποῦ τοὺς ἔγραψεν ὄνταν ἐγ. Bursianus admodum probabiliter 157 του ἡ (Σ) 158 ποῦ ἔγραψα Σ 160 ’ς τῆς Σ, τὴν liber πικροφαρμακωμένος Σ. fortasse v. 161 et 160 transponendi 162 ἐπαράδυρα 164 τῆς, em Σ 166 εἰπῇ νὰ μὲ ἐσύντυχεν Σ 169 γιῶσεν, em Σ 171 ἀπιστεῖται, em Σ 172 διότ’ Σ, δίο liber, omisi 173 ποῖος νἄφαγέ Σ 175 καὶ 176 ’ς add Σ 178 ὅτ’ (Σ) 179 καὶ ἐγὼ, em Σ 180 κ’ οἱ, em Σ

με πόνους καὶ μὲ δάκρυα πέφτουν, ἀποκοιμοῦνται.
ὢ συμφορά, τὴν ἔχουσιν ἐλεεινοὶ οἱ ξένοι.
λέγω τὴν παραπόνεσιν ἐκ τῆς πολλῆς μου θλίψης·
νᾆχεν ἀστράψῃ ὁ οὐρανός, νᾆχεν καγῆν ἡ ὥρα,
ὅταν ἐμὲ ἐγέννησεν ἡ ταπεινή μου μάνα.
ἀφότις μὲ ἐγέννησε, ποτὲ καλὸν δὲν εἶδα,
οὐδὲ τὰ χείλη μου δροσιὰ οὐδὲ γλύκ' (ἡ) καρδιά μου.
ἀλήθεια πάλιν νὰ σᾶς 'πῶ, νὰ σᾶς τὸ μαρτυρήσω,
οὐδεὶς ἄνθρωπος 'πέθανε χωρὶς πικριὰν τοῦ κόσμου,
χωρὶς τοῦ κόσμοὺ βάσανα, χωρὶς κάμμίαν ἔννοιαν.
ὁποῦ 'ποικεν τὸν οὐρανὸν, τὴν γῆν ἐθεμελιῶσεν,
ἐκεῖνος ἐφοβήθηκεν τοὺς πειρασμοὺς τοῦ κόσμου·
σὺ δ' ἐλεεινὲ ... ὁποῦ τὰ ξένα δέρνεις,
καὶ παραδέρνεις, ἄθλιε, νύκταις καὶ ταῖς ἡμέραις,
καὶ βασανίζεσαι πολλὰ 'ς τοῦ κόσμου ταῖς πικρίας,
τί ἀναμένεις, ἐλεεινὲ, νὰ πάρῃς ἐκ τὸν κόσμον;
ἐγῷμαι, κακομοίραγε, ἀπάνω εἰς τὸν κόσμον.
καὶ νὰ ἀνέβῃς εἰς βουνὶν, ἀπάνω εἰς τὰ ὄρη,
καὶ παρακάλειες τὸν θεὸν, ἡ πέτραις νὰ ῥαγίσουν,
καὶ σένα μέσα νὰ δεχθοῦν, καὶ θάνατον νὰ δώσῃς,
διατ' ἦσουνε κακόμοιρος, ἦσουν κακογραμμένος.
καὶ πῶς, ὢ γενναιότατοι φίλοι καὶ ἀδελφοί μου,
ὁποῦ 'μουν εἰς τὸ σπήτιν μου, ἤμουν εἰς τοὺς γονεῖς μου
εἶχα καλὰ ὅσά 'θελα, ποσῶς καμὸν οὐκ εἶχα,
ἀλλὰ τὸ πῶς μ' ἐγέλασεν ὁ μάταιος ὁ κόσμος;
ὢ κόσμε πικρὲ, πάμπικρε, ὢ δημηγέρτη κόσμε,
καλὰ, κόσμε, μ' ἐγέλασες μὲ τὴν ἐπιβουλίαν.
ἐδέτης μὲ ἐγλύκανες ἀπ' ὅσα ὠρεγόμουν.
γλυκὺς μ' ἐφάνης 'ς τὴν ἀρχὴν, λέγω το, οὐκ ἀρνοῦμαι,
οἱ πάντες νὰ πιστεύσουσιν μικροί τε καὶ μεγάλοι,
ἀλήθεια τὸ ὁμολογῶ, ὡς ὁ θεὸς τὸ ξεύρει.

---

183 πεύτουν, em Σ 186 καὶ νᾆχε Σ 187 ἐμὲ scripsi, μὲ (Σ) 188 ἀφῆτις Σ 189 γλυκά Σ (ἡ) add Bursianus 191 ἀπέθανεν (Σ) 195 δὲ (Σ). lacunam fortasse ita expleas ut 'Αλέξιε addas 197 πικρίαις an πικρίας in codice sit enotare neglexi, unde Satham secutus sum 199 κακομοίριγε ἐπάνω Σ 200 βουνὴν 201 παρακάλειε (Σ) οἱ, em Σ ῥαγήσουν, em Σ 203 ἤσουνα 207 μὲ ἐγέλασεν (Σ) 208 καὶ πάνπικρε (Σ) δημεγέρτη Σ, δημιγέρτη liber 209 μὲ ἐγέλασες, em Σ 211 μὲ φάνης, em Σ

ἔτρωγα, ἔπινα καλά, ἀνέγνοιαστ' ἐκοιμούμουν,
ἐπαραδιάβαζα καλά, σὰν ἤθελα ἀτός μου.
ἐγώ 'λεγα κακόμοιρος „ἔτσι ἒν ὁ κόσμος πάντα.“
ἀπεμερίμνησα κ' ἐγὼ, καὶ διάβαιναν οἱ χρόνοι.
τότες ὁ χρόνος ὁ κακὸς ἐπιβουλεύτηκέ με,
ὅσα καλὰ μὲ ἔδειξεν, ἔδωκέν μου πικρίαις,
δάκρυα, χολαῖς καὶ ξενιτειαῖς καὶ μέριμναις μεγάλαις.
καὶ ἀπὸ τὸ παράπονον κ' ἐκ ταῖς πολλαῖς μου θλίψες
ἠθέλησα πολλαῖς φοραῖς μαχαίριν νὰ πιάσω,
νὰ τ' ἀκονίσω δυνατά, καὶ νὰ σφαγῶ ἀτός μου,
καὶ νὰ σφαγῶ τὸν θάνατον ἄδικον εἰς τὸν κόσμον,
νὰ συναχθοῦν τὰ ὄρνεα νὰ μὲ διαμοιράσουν,
διατί ἔμεινα κακόμοιρος κι ἀναποδογραμμένος.
καὶ τὸν θεὸν παρακαλῶ νύκταις καὶ ταῖς ἡμέραις,
νὰ ἤθελεν ἡ χάρη του τὴν δόξαν νὰ μοῦ ποῖκεν,
τὸν ἥλιον νὰ ὥρισεν νά 'καψεν τὸ κορμί μου,
ἢ νὰ ἐσχίσθηκεν ἡ γῆ καὶ νὰ μὲ ἐκατάπιεν,
καὶ νὰ κατέβησαν πουλιὰ τὰ πρῶτα, τὰ μεγάλα,
καὶ νὰ μὲ πῆραν ἐκ τὴν γῆν, 'ς τὰ ὕψη μ' ἀνεβάσαν,
'ς τὰ ὕψη κ' εἰς τὸν οὐρανὸν, 'ς τὰ κρύα νὰ μ' ἐδῶκαν,
καὶ ταῦτα νὰ μ' ἐχάμνισαν, κάτω 'ς τὴν γῆν νὰ δώσω,
κονιορτὸς νὰ γένουμουν, οἱ ἄνεμοι μ' ἐπῆραν,
μ' ἐμάζοναν πολύθλιβοι διὰ παρηγορίαν.
νὰ μοῦ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐτουτηνὰ τὴν χάριν,
νά 'βρεξεν πύρινον ποταμὸν καὶ νά 'καψεν τὸν πόνον.
πρῶτον νὰ ἔκαψεν ἐμὲν νὰ λυτρωθῶ τὰ ξένα,
ὅτι θωρῶ ἐσυνάχθησαν τοῦ κόσμου ἡ πικρίαις,
καὶ ἐζυμώθησαν καλὰ μὲ τὴν χολὴν ἐντάμα,
κ' εἰς τὸν λαιμόν μου στέκονται καὶ δαπανίζουσί με.
καὶ τὸ νερὸν ποῦ πᾶ νὰ πιῶ δὲν ἠμπορῶ διαβάσειν,
νὰ καταιβῇ 'ς τὰ σπλάγχνα μου, νὰ 'μπῇ νὰ μὲ δροσίσῃ,

215 ἀνέγνοιαστα 216 κακόμυρος ἔτζη 217 καιγὼ 219 καλὰν (Σ): fort. κάλ' ἂν? ἐδῶκεν Σ 221 θλίψαις (Σ) 225 διαμυράσουν, em Σ 226 διατ' Σ ἔμυνα κακόμυρος, em Σ 228 χάρι Σ ποίκῃ Σ, πίκεν liber 229 νὰ κάψῃ Σ κορμή 230 ἢ νὰ tacite Σ: ἵνα 232 μ' ἐπῆραν Σ νὰ μ' ἀνεβάσαν (Σ) 234 fort. κἀνταῦθα ἐχάμνισα, em Σ 236 νὰ μ' ἐμαζώνασιν οἱ (Σ), quod restitui ut potui 238 νὰ βρέξῃ Σ νὰ 'καψε Σ fort. τὸν πόλον? 240 θεωρῶ (Σ) ἐσυνάχθηκαν Σ οἱ, em Σ 241 ἐζημιώθησαν liber, ἐζυμιώθηκαν Σ 243 πᾶν, em Σ διαβάσιν, em Σ 244 κατεβῇ (Σ)

ἀλλὰ νιστία γίνεται, καίει με σὰν καμίνι,
ἐβγαίνει φλόγα, καίει με, τὰ μέλη μου χωνεύουν,
χωνεύουσιν τὰ χείλη μου νύκταις καὶ ταῖς ἡμέραις,
καὶ χωνεμὸν οὐκ ἔχουσιν, τέλος ποσῶς δὲν ἔχουν.
ἔδε φαρμάκια καὶ πυρὰ τὰ ἔχουσιν οἱ ξένοι.
ὅστις οὐκ οἶδε ξενιτειὰν κ' οὐδὲν γνωρίζει ξένα,
ἂς ἔλθῃ 'ς τὸν πολύθλιβον νὰ τοῖς τὰ 'μολογήσω,
ν' ἀκούσῃ τοὺς τυραννισμοὺς τοὺς ἔχουσιν οἱ ξένοι.
ἄκουσες τοὺς τυραννισμοὺς τοὺς ἔχουσιν οἱ ξένοι;
ἤκουσες, φίλε [μου], τἄπισθεν ποῦ σοῦ ἐδιηγήθην;
ἄκουσον πάλιν, φίλε μου, νὰ μάθῃς καὶ τὸ τέλος.
ἂν τὄξευρα ὁ 'λεεινὸς, ἡ ξενιτειὰ μὲ θὲ κερδέσῃ,
καὶ ν' ἀποθάνω ἄτυχος 'ς τὰ ξένα πικραμένος,
χωρὶς μητέρα κι ἀδελφοὺς καὶ νὰ μὲ τριγυρίσουν,
ἡ μήτηρ σὰν μ' ἐβάσταξεν ἀπέσω 'ς τὴν κοιλιάν της,
'φίδιν νὰ ἤθελα γενῆ· τὰ σπλάγχνα της νὰ φάγω,
ἀντάμα ν' ἀποθάνωμεν, 'ς τὸν κόσμον μὴ φανοῦμεν,
νὰ μὴ μὲ τρώγ' ἡ ξενιτειὰ καὶ νὰ μὲ τυραννίζῃ,
καὶ οἱ γονεῖς μου οἱ πτωχοὶ νὰ καίγουνται διὰ μένα.
κ' ἤλπιζαν καὶ ἀπάντεχαν, ἀφοῦ μὲ ἀναθρέψουν,
νὰ μ' ἔχουν, νὰ μὲ χαίρουνται καὶ νὰ χαροῦν μὲ μέναν,
νὰ μ' εὕρουν ἀποκούμπημαν, νὰ τοὺς γηροτροφήσω.
καὶ μέν', ἀφοῦ μ' ἀνέθρεψαν καὶ ἐγεννήσασί με,
ἡ χωρισιὰ τῆς ξενιτειᾶς μ' ἐχώρισεν ἀπ' αὕτους,
ἐχώρισέ με ἀπ' αὐτοὺς ὡσὰν ἀποθαμένον,
νὰ μὴ μὲ 'δοῦν τὰ 'μάτια τους καὶ παρηγορηθοῦσιν.
καὶ μένα πάλιν νὰ κρατῇ ὡς ἴδιον ἐδικόν της,
καὶ νὰ μὲ φέρνῃ πάντοτε τὸ ἄδολον φαρμάκι,
τὰ συχνοαναστενάγματα καὶ τοὺς μεγάλους πόνους,
αὐτὰ νὰ ἔχω πρόγεμαν καὶ γεῦμά μου καὶ δεῖπνον,
καὶ νὰ καρδιοφλογίζωμαι νύκταις καὶ ταῖς ἡμέραις.

---

245 νηστεία (Σ) 247 χωνύουσιν Σ (errore typographi, ut videtur) 246 οὐκ ἔχουσιν Σ, χωνεύουσιν liber 250 καὶ cave scribas καὶ δὲν 251 εἰς ἐμέναν τὸν π. (Σ) τῆς, em Σ 254 μου fort. delendum καὶ τἄπ. Σ contra librum ὁποῦ Σ ἐδιηγήθην Σ, ἐδιγήθην liber 256 syllabis abundat. κερδαίσει Σ 257 ἄτοιχος 258 καὶ 259 ὡσὰν (Σ) ϛὴν liber, εἰς τὴν Σ 260 φεῖδι Σ 264 ἤλπιζα καὶ ἀπάντεχα, tacite em Σ 266 ἀποκϑύμπημα Σ 267 μένα (Σ) 268 χωρησιὰ (Σ) 269 ἐχώρισέν Σ 270 πους Bicelas, σας cod. 273 συχνοαναστενάσματα Σ

ν' ἀναστενάξω ἐκ καρδιᾶς, πολλὰ καὶ νὰ θρηνήσω,
νὰ χύσω δάκρυα πικρά, 'ς τὰ σωθικά [μου] νὰ πέσουν,
'φίδια μαῦρα νὰ γενοῦν, νὰ φᾶσι τὴν καρδιά μου,
ὅτι πλέον οὐ δύναμαι τὰς θλίψεις νὰ 'πομένω·
ν' ἀρχίσω ὁ κακότυχος νὰ γράψω τὰ παθάνω,
τὰ ἔπαθ' ὁ κακόμοιρος καὶ τὰ μὲ περιμένουν,
τὰ ὄρη νὰ χαλάσουσιν, ἡ γῆς ν' ἀναστενάξῃ,
ἡ πέτραις νὰ ῥαγίσουσιν, ὁ ἥλιος νὰ μαυρίσῃ,
δένδρη νὰ ἐξεῤῥιζωθοῦν, καὶ ποταμοὶ νὰ φρίξουν,
ἡ θάλασσα νὰ ξηραθῇ, τὰ ψάρια νὰ ψοφήσουν,
καὶ μυρολόγι νὰ εἰποῦν ὅλοι διὰ τὸν ξένον.
„ξένε, ποῦ 'ν' ὁ πατέρας σου καὶ ποῦ 'νε ἡ μητέρα,
ποῦ 'ναι τὰ πολυπόθητα γλυκέα σου ἀδέλφια,
οἱ θεῖοι καὶ ἡ θείαις σου, τὰ ἐξαδέλφιά σου,
οἱ φίλοι, οἱ γειτόνοι σου, οἱ ἀδελφοποιτοί σου,
νὰ κάτσουν, νὰ σὲ κλαύσουσιν καὶ νὰ σὲ λυπηθοῦσιν,
νὰ χύσουν δάκρυα θλιβερά, νὰ σὲ μυρολογήσουν,
ὅτι θεριὰ 'δῶ ἐῤῥίζωσαν καὶ θέλουν νὰ σὲ φάγουν;“
κ' ἤθελα ὁ κακότυχος νὰ σ' ἀποχαιρετήσω,
καὶ νὰ μισέψω ὁ 'λεεινὸς νὰ πάγω 'ς τὰ 'δικά μου·
ἡ πέτραις ἐσυνάχθησαν καὶ βρυχισμὸν ἐποῖκαν,
τὰ δένδρη ἐξεκλίνασιν, περιλαμβάνουσίν με,
χύνουν τὰ φύλλα δάκρυα εἰς τὸ κορμί μ' ἀπάνω·
καὶ τὰ πουλιὰ ἐσυνάχθησαν, ἤρχισαν νὰ λαλοῦσιν,
σκύπτουν, περιλαμβάνουν με νὰ μ' ἀποχαιρετήσουν,
τοῦτον τὸν λόγον ἤλεγαν καὶ κηλᾳδοῦν καὶ λέγουν·
„ξένε, μισεύγεις ἀπ' ἐδῶ; καλὲ, καὶ ποῦ ὑπάγεις;
εἰπέ μας το, ξενούτσικε, καὶ νὰ μηδὲν τὸ κρύψῃς,
τὸ τί σὲ παραπόνεσεν καὶ θέλεις νὰ μισέψῃς.
καὶ εἰ μὲν θέλεις, ξένε μου, ἄγωμε 'ς τὰ 'δικά σου,
νὰ σὲ ἰδοῦν οἱ φίλοι σου, μᾶλλον οἱ συγγενεῖς σου,
καὶ νὰ χαροῦν, νὰ εὐφρανθοῦν, νὰ παρηγορηθοῦσιν,

---

276 θέλω ν' ἀναστ. (Σ) 278 φείδια (Σ) 280 παθαίνω Σ 281 ἔπαθα (Σ) κακόμυρος, em Σ 283 ῥαγήσουσιν, em Σ 284 δένδροι, em Σ φρύξουν Σ 285 ψοφίσουν 287 τὸ ποῦνε liber, ποῦ 'ναι Σ 289 ἡ Σ, οἱ 293 ἐδῶ (Σ) 295 μησέψω, em Σ 296 ἡ Σ, οἱ ἐσυνάχθηκαν Σ 297 δένδροι, em Σ 301 ἤλεγα, em Σ 302 ποῦ quod Σ uncinis incluserat in ipso libro legitur 303 νὰ add: καὶ μηδὲν τὸ ἀποκρύψῃς Σ 306 fort. μᾶλλον κ' οἱ

ναὔρουν καμπόσην ἄνεσιν εἰς ταῖς πολλαῖς των θλίψες
κ' εἰς τὸν καμὸν καὶ στέρησιν τὴν ἔχουν διὰ σέναν,
νὰ δροσισθῇ ἡ καρδίτσα τους ἐκ τὴν πολλὴν τὴν φλόγα·
διότι ἐψὲς διαβαίναμεν ἀπὸ τὴν γειτονιά σου,
ἠκούσαμεν τὸ ἔκλαιγαν καὶ σέναν ἐνθυμοῦνταν,
τὰ στήθη τους ἐδέρνασιν καὶ διὰ σέν' ἐλέγαν·
„ξένε μου, ποῦ εὑρίσκεσαι, ξένε, ποῦ παραδέρνεις;
τὴν μάνα σου ἀλησμόνησες καὶ τὰ γλυκιά σου ἀδέλφια,
καὶ δὲν θυμᾶσαι κἂν ποσῶς ὀπίσω νὰ γυρίσῃς,
νὰ ἔλθῃς, ξένε, νὰ μᾶς 'δῇς καὶ πάλιν νὰ μισέψῃς;
ἔλα, ξένε, 'ς τὸ σπήτι σου καὶ στάσου μιὰν ἡμέραν,
μίαν ἡμέραν στάθησε, μῆναν καὶ ἕναν χρόνον·
εἰ δὲ σπουδάζεις, ξένε μου, στάθησε ὅσον θέλεις.
κι ἂν εὕρῃς παραπόνεσιν ἀπὸ τοὺς ἐδικούς σου,
ξένε μου, πάλιν μίσεψε καὶ σύρε εἰς τὰ ξένα,
τὰ ξένα νὰ σὲ χαίρουνται ὡς ὅταν ἀποθάνῃς,
τότε νὰ ἐλευθερωθῇς τὴν λύπην καὶ τοὺς πόνους,
νὰ λυτρωθῇς τὴν ξενιτειάν, νὰ 'βγῇς ἀπὸ τὸν κόσμον."
κι ἀφότου τὰ ἐπλήρωσαν τὰ λόγια ἐτοῦτα,
ἐπήρασίν με παρευθὺς, 'ς τὰ ὄρη μ' ἀνεβάσαν,
κρύον νερὸν μ' ἐφέρασιν καὶ δῶκάν μου νὰ πίω.
ἔπια το ὁ κακόμοιρος τάχα νὰ μὲ δροσίσῃ,
καὶ ἦλθέ μου λακταρισμὸς νὰ πέσω, νὰ 'ποθάνω,
καὶ ν' ἀποθάνω ὁ 'λεεινὸς αἰφνίδιος θανάτου.
τὰ ὄρη ὡσὰν εἴδασιν τὴν συμφορὰν ἐμένα,
ὅλα συνετρομάξασιν καὶ ταραχὴν ἐποῖκαν·
ἡ πλάκες ἔδωκαν βουλὴν, θέλουν νὰ μὲ πλακώσουν,
γοργὰ νὰ μ' ἀφανίσουσιν, 'ς τὸν ᾅδη νὰ μὲ βάλουν.
ἔλεγα ὁ κακόμοιρος νὰ μὲ παρηγορήσουν,
καὶ αὐταῖς ἔγιναν θεριὰ, καὶ θέλουν νὰ μὲ πνίξουν.
τὰ χέρια [μου] δένω δυνατὰ, ταῖς πέτραις ἐπροσκύνουν,
καὶ πρὸς ἐκείναις ἤλεγα μετὰ πολλῶν δακρύων
„παρακαλῶ σας, πέτραις μου, καὶ ποδοπροσκυνῶ σας,

---

308 θλίψεις Σ 311 ἐδιαβαίν. (Σ) 312 ἐνθυμοῦντα, em Σ 313 στήθια Σ 315 γλυκά Σ 316 δὲ Σ 317 ἰδῇς (Σ) 320 σποσδάζεις errore typographi Σ 321 καὶ ἂν (Σ) 326 ἐπλήρωσα (Σ) 329 κακόμυρος, em Σ 330 ν' ἀποθάνω Σ 332 ἐμένα cod., ἐκείνην ci Bursianus 334 οἱ, em Σ 335 βάλλουν Σ 336 cf. ad 329 337 πνήξουν, em Σ 338 μου delendum censeo 339 ἐκείνους, em Bicelas

ἐδῶ μὴ μὲ σκοτώσετε ᾿ς τὰ ὄρη νὰ ᾿ποθάνω,
᾿ς τὴν ξενιτειὰν τὴν μοναχὴν, ὁποῦ τινὰν δὲν ἔχω,
οὔτε μητέρα ἢ πατὴρ οὔτε γλυκὺν ἀδέλφιν,
νὰ μὲ ψυχοπονέσουσιν καὶ νὰ μὲ λυπηθοῦσιν,
νὰ σκάψουν νὰ μὲ χώσουσιν, νὰ μὴ μὲ φᾶν θηρία.
παρακαλῶ σας τὸ λοιπὸν, ἀφῆτέ με δαμάκι
νὰ κάτσω ὁ ἐλεεινὸς νὰ γράψω ἕνα πιττάκιν,
ἕνα πιττάκιν θλιβερὸν καὶ παραπονεμένον,
νὰ γράψω ὅλα τὰ βάσανα καὶ ταῖς πολλαῖς πικρίαις,
νὰ γράψω τοὺς τυραννισμοὺς καὶ τοὺς πολλοὺς βασάνους.
ἔχω φαρμάκια περισσὰ, ἔχω χολαῖς μεγάλαις,
ἔχω καὶ παραπόνεσες ὁπ᾿ ἀριθμὸν οὐκ ἔχουν.“
ἐπὴν πρὸ πάντων ἔφθασεν ὁ θάνατος σὲ μέναν,
τὰ μέλη μου ἐτρόμαξαν, ὁ νοῦς μου ἐπεριωρίσθην,
ἡ γλῶσσά μου ἐκόντηνεν, ὁ νοῦς μου ἐβαθύθην,
τὰ χέρια μου ἐτρόμαξαν, δὲν ἐμπορῶ τοῦ γράφειν.
κι ὡσὰν τὸν νοῦν μου ἔφερα, ἐκάθισα τοῦ γράφειν,
κι ἀφότου τὸ ἀπέγραψα καὶ ἐτελείωσά το,
θέλω ναὐρῶ ἕνα πουλὶν, πονετικὸν πουλάκιν,
νὰ πάγῃ ᾿ς τὸ σπητάκι μου, ᾿ς τῆς μάνας μου τὰ χέρια.
θεέ μου, τὸ [ποιὸν] γληγορώτερον πονετικὸν πουλάκιν,
νὰ δώσῃ τὸ πιττάκιν μου ᾿ς τῆς μάνας μου τὰ χέρια;
κι ἀφοῦ τὸ πιάσῃ νὰ χαρῇ καὶ νὰ καλοκαρδίσῃ,
πολλὰ φιλοδωρήματα νὰ δώσῃ ᾿ς τὸ πουλάκιν.
κι ἀφοῦ τῆς ἀναγνώσουσιν καὶ μάθῃ τί τὴν γράφει,
νὰ ποίσῃ μάναις νὰ θλιβοῦν καὶ χήραις νὰ θρηνήσουν,
οἱ ξένοι ὅσοι ευρεθοῦν ὅλοι ν᾿ ἀναστενάξουν,
νὰ κλάψουσιν καὶ θλιβερὰ διὰ τοὺς ἐδικούς των,
ἡ ἀδελφὴ τὸν ἀδελφὸν καὶ κύρις τὸν υἱόν του,
καλὴ γυνὴ τὸν ἄνδραν της διὰ τὸ καλόν της ῾ταίρι.
καὶ τὸ χαρτὶ γὰρ ἔγραψα καὶ ἐπεπλήρωσά το,
πουλιὰ ἐπεριέσκυψαν καὶ τὸ χαρτί μου ἐπαίρνουν,

---

341 σκοτώσεται, em Σ   ν᾿ ἀποθάνω Σ   344 λυηθοῦσιν typographi errore Σ   343 ἐπεὶν Σ   355 ἐκόντυνεν (Σ)   ἐβαθήθην, em Σ   356 ἐμποροῦν Σ   357 καὶ   358 καὶ   359 ἵνα typographi errore Σ   361 θε initio versus deest: fortasse θέ potius scribendum aut certe proferendum   ποιὸν uncinis inclusit Bicelas   γληγορότερον Σ   362 δώσω Σ, qui δώσῃ coni. proponit, quod ipsum in libro legitur   363 καὶ   τῆς Bursianus, τὸ cod.   364 ᾿ς add Σ   365 καὶ   370 καὶ ἡ ci Bursianus   ἄνδρα Σ   διὰ cod., ἡ ci Bursianus   τέρη, em Σ

κι ἀπὸ μακρόθεν τὸ θεωρῶ τὸ τί θέλουν νὰ ποίσουν.
βλέπω τα καὶ συνάχθησαν ἐντάμα τὰ πουλία,
κάθουνται, συμβουλεύονται καὶ συχνοψιθυρίζουν.
φαίνεταί μ' ἀπ' τὸ σχῆμάν τους τοῦτον τὸν λόγον λέγουν.
„ποιόν μας ἒν γληγορώτερον, πονετικὸν ἀπ' ὅλα,
νὰ πάρῃ τοῦ ξενούτσικου ἐτοῦτον τὸ πιττάκιν,
νὰ τὸ ὑπᾷ τῆς μάνας του, νὰ τῆς τὸ παραδώσῃ,
νὰ ἔχῃ φιλοδώρημαν, ὁποῖον τὸ ὑπάγει;"
καὶ τὸ τρυγόνι τὸ πουλὶν λέγουσιν νὰ τὸ πάρῃ,
γιατ' εἶναι γληγορώτερον πονετικὸν πουλάκιν,
καὶ πάλιν ἄλλα εἴπασιν νὰ πᾷ τὸ χελιδόνι.
καὶ δώκασίν του τὸ χαρτὶ καὶ παίρνει το καὶ πάγει,
κ' ἐκεῖ 'πεσεν καὶ ἔφθασεν 'ς τοῦ ξένου τὴν μανίτσα,
τῆς μάνας του τῆς ταπεινῆς τῆς πολυπικραμένης,
κ' ἐκάθισεν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ κηλᾳδεῖ θλιμμένα.
κι ὡς τὸ εἶδ' ἡ μανίτσα του ἡ πολυπικραμένη,
κι ὡς εἶχεν πάντα προθυμιὰ νὰ μάθῃ γιὰ τὸν ξένον,
πρὸς τὸ πουλάκιν ἔδραμεν μὲ τὴν καρδιὰν θλιμμένην,
καὶ μὲ τὰ δάκρυα τὰ πολλὰ στέκει κι ἀναρωτᾷ το·
„πουλάκιν, πόθεν ἔρχεσαι, τίνος χαρτὶ βαστάζεις;
μὴ νᾆναι τοῦ ξενούτσικου υἱοῦ μου τὸ πιττάκιν;
πολλὰ φιλοδωρήματα, πουλάκιν, νὰ σὲ δώσω,
νὰ κτίσω τὴν φωλίτσα σου 'ς τοῦ υἱοῦ μου τὸ κλινάρι,
νὰ σὲ θωρῶ, καλὸν πουλὶν, καὶ νὰ παρηγοροῦμαι."
καὶ τὸ πουλὶν ὡς ἤκουσεν τὴν παραπόνεσίν της,
'ς τὰ στήθη της ἐκάθισεν καὶ τὸ χαρτὶ τῆς δίδει.
καὶ παρευθὺς τὸ ἥρπαξεν, γλυκειὰ καταφιλεῖ το,
καὶ ἀπὸ τὸ παράπονον κ' ἐκ τὴν ἀδημονίαν
ὀλιγοψύχησεν πολλὰ κ' ἔπεσεν τοῦ θανάτου,
καὶ μὲ τὰ ῥοδοστάματα μὲ ὅλης ἐσυνῆλθεν·
τὰ μάτια της ἐτρέχασιν καὶ στάσιμον οὐκ εἶχαν,
τὸ στῆθος δέρνει δυνατὰ, βρυχᾶται ἀπὸ καρδίας,

---

373 καὶ (Σ) 375 κάθονται Σ συχνοψιθηρίζουν Σ 376 με ἀπὸ (Σ) 377 ἔναι (Σ) γληγορότερον (Σ) 378 ξενούτζικον, em Σ 379 ὑπᾷ Σ, εἰπᾶν liber 380 φιλοδώρυμαν, em Σ 381 λέδουσιν errore typ. Σ 382 γιατίνε γληγορότερον 385 καὶ κεῖ, em Σ πεσε Σ 388 τό 'δεν Σ, το ἴδεν liber 389 καὶ·(Σ) 395 εἰς (Σ) 396 θεωρῶ Σ, θορῶ liber 398 ἐκάθησε 401 ὠλιγοψ. Σ καὶ (Σ) 403 εἶχα, em Σ 404 βρυχᾶτε

καὶ μὲ τὰ χείλη τὰ πικρὰ τοῦτον τὸν λόγον λέγει·
„φέρετέ με γραμματικὸν νὰ ἴδῃ τὸ πιττάκιν.“
γραμματικὸν ἐφέρασιν, καὶ τὸ χαρτὶ τοῦ δίδει·
ἀνοίγει, ἀναγνώθει το, ἀκούει τί τῆς γράφει,
μὲ πόνους πῶς τὸ ἔγραψε πικροφαρμακωμένους.
„μανίτσα μου πονετική, μὴ μὲ παντέχῃς πλέον,
καὶ σεῖς, ἀδέλφια μου γλυκιά, ἀλησμονήσετέ με,
ὅτι ὄφις μ᾿ ἐτριγύρισεν, βούλεται νὰ μὲ φάγῃ,
᾿ς τὰ γόνατά μου γεύεται, ᾿ς τὰ στήθη μου δειπνάει,
κ᾿ εἰς τὰ ξαθά μου τὰ μαλλιὰ ἔποικε τὴν φωλιάν του.
καὶ πλέον μὴ παντέχετε μηδὲ μ᾿ ἀκαρτερεῖτε.
σήμερον ἀποχαιρετῶ πατέρα καὶ μητέρα,
σήμερον ἀποχαιρετῶ ἀδέλφια κ᾿ ἐξαδέλφια.
τώρα γοῦν ἀποχαιρετῶ τοὺς ἐδικούς μου ὅλους,
τοὺς φίλους καὶ γειτόνους μου καὶ ἀδελφοποιτούς μου.
σήμερον μαῦρος οὐρανός, σήμερον μαύρη ῾μέρα,
σήμερον μαῦρον μήνυμαν ποῦ σ᾿ ἔφεραν, μανίτσα.
σήμερον ἡ καρδίτσα σου ῥαγίζεται διὰ μένα,
καὶ ἡ ᾿δική μου ὁμοίως τε ῥαγίζεται διὰ σένα.
σήμερον μαῦρα φόρεσε, σήμερον μαῦρα βάλε,
ὅτι, μανίτσα σπλαγχνική, ἀποχωρίζομαί σε.
νῦν, ἀδελφάκια μου γλυκιά, ὑπάγω εἰς ἄλλον κόσμον,
ὑπάγω ναῦρω θάνατον, νὰ λυτρωθῶ τὰ ξένα,
ὅτι ἐκατακάηκα ἐδῶ ᾿ς τὴν ξενιτείαν·
ὁ κόσμος γὰρ ὁ δολερὸς ἀδόλως μετὰ δόλων
πολλὰ μὲ κατεμάρανεν μὲ τὴν ἐπιβουλίαν.
[θωρῶ τον τὸν παμψεύτικον, τροχὸς ἓν καὶ γυρίζει,
τοὺς μὲν ἀνάγει σήμερον, τοὺς δ᾿ ἄλλους καταιβάζει,
καὶ τοὺς ἀνάγει σήμερον, πάλιν κλωθογυρίζει.]
θωρεῖτε, φίλοι κι ἀδελφοί, τὸν δημηγέρτην κόσμον,
τὸ πῶς πλανᾷ τὸν ἄνθρωπον μὲ τὴν ἐπιβουλίαν,
καὶ στέκει καὶ κομπόνει τον ἡμέραν τὴν ἡμέραν,

---

406 φέρετέ μοι Σ, φαίρεταί με liber 407 ἐφέρασι Σ 411 γλυκὰ Σ ἐλεημονήσεταί liber, ἀλησμονήσατέ Σ ci. 412 ὅτ᾿ (Σ) 413 δειπνάει Σ, δειπνήει liber 415 μ᾿ ἀκαρτερεῖται liber, καὶ καρτερεῖτε Σ 418 καὶ (Σ) 421 μήνυμα Σ 423 ἐδική (Σ). poteram κ᾿ ἡ ἐδ. 424 φόρεσαι, em Σ βάλλε Σ 426 γλυκὰ Σ 429 δόλος (Σ) 430 ἐμάρανεν (Σ) 431—433 huc non pertinent: vide infra p. 242, v. 6—8 431 θορῶ παμψεότικον errore typogr. Σ 434 δημεγέρτην Σ, δημιγέρτην liber

ὥστε νὰ χάσῃ τὴν ψυχὴν ὁμοῦ μὲ τὸ κορμίν του.
φυλάγεσθε [καὶ σεῖς], ὦ ἀδελφοί, μήπως καὶ σᾶς πλανήσῃ,
καὶ ῥίξῃ σας εἰς ξενιτειὰν κακὰ κυβερνημένους,
καὶ μυριοτυραννίσῃ σας εἰς ὅλην τὴν ζωήν σας.
ἀλλὰ πάντα τοὺς ταπεινοὺς τοὺς ξένους εἰς τὰ ξένα
πάντοτε συνοδεύετε, παραμυθίζετέ τους,
μήπως καὶ σεῖς ἂν πέσετε, ναὕρετε συνοδίαν,
νὰ ἔχετε καὶ τὸν θεὸν βοήθειαν ’ς τὸν κόσμον.“
λοιπὸν, ἄνθρωπε, σκόπησον καὶ στάθησε καὶ βάλε,
ἐκεῖ ποῦ μέλλει νὰ θαφῇς, τὸ τέλος σου νὰ δώσῃς,
κακοπαθεῖς καὶ μάχεσαι, βούλεσαι νὰ πλουτήσῃς,
κι ὁ θάνατος ἁρπάζει σε, καὶ ταῦτα τί κερδαίνεις;
χαίρου τὸν κόσμον, ἄνθρωπε, ὅτι ἀποθάνεις θέλεις,
ἀλήθεια καὶ τὴν ψυχὴν ποτὲ μὴ λησμονήσῃς,
τοὺς ξένους πάντα σύντρεχε καὶ τοὺς πτωχοὺς ἐλέα,
τοὺς ἀδυνάτους ἀσθενεῖς συνόδευε καὶ δίδε.
ἂν δώσουσιν τὰ χέρια σου, ἔχει το ἡ ψυχή σου,
’ς τὄνα σου ἔλθουν χίλια, [καὶ] διὰ χίλια μυριάδες,
νὰ εὕρῃς ἔλεος θεοῦ εἰς ὅλην τὴν ζωήν σου,
κ’ ἐκεῖ πάλιν ’ς τὴν μέλλουσαν, ’ς τὴν φοβερὰν τὴν κρίσιν,
ὅταν σ’ ὑπάγουν καὶ σταθῇς μὲ φόβον καὶ μὲ τρόμον,
ν’ ἀναντρανίσῃς, νὰ ἰδῇς τὸν φοβερὸν αὐθέντην,
νὰ σὲ ἰδῇ καὶ νὰ χαρῇ, νὰ σὲ γλυκοσυγτύχῃ,
καὶ νὰ ἀκούσῃς τὴν φωνὴν γλυκοεκλαμπροτάτην,
ἤγουν τὴν τότε λέγουσαν αὐτός του ὁ παντοκράτωρ
μετὰ πάσης δυνάμεως, ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας,
„δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ἡμῖν βασιλείαν, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.“
ἔδε ὕμνος καὶ σάλπιγγες, χαρὰ καὶ εὐφροσύνη,
ὁποῦ ποιοῦν οἱ ἄγγελοι ὁμοῦ μὲ τοὺς δικαίους,

---

437 κορμήν   438 καὶ σεῖς delenda censeo   πλανήσει (Σ)   439 ῥίξει Σ   κοβερν. errore typogr. Σ   440 μυριοτυραννίσει Σ   442 συνοδεύεται, παραμυθίζεταί, em Σ   443 πέσεται ναὕρεται, em Σ   445 βάλλε Σ   445 sq. permulta interpolator addidit ex eo carmine quod edam p. 242—247. sed de hac re dicam alibi   446 ὁποῦ (Σ)   448 καὶ (Σ)   449 ὅτ’ (Σ)   nolui ἀποθάνει corrigere   450 λυσμ.   454 ϛὸ ἕνα σου ἐλθοῦν liber, ’ς τὸ ἕνα ἔλθουν Σ   457 σὲ (Σ)   460 γλυκεκλαμπροτάτη Σ   463—465 prosa oratione interposuit poeta

ὅταν ἀπολαμβάνουσιν τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα.
ὅμως καὶ σὺ δέ, φίλε μου, ταῦτα νὰ τὰ κερδίσῃς,
νὰ μὴ σ' ἁρπάξουν ἄνθρωποι μὲ μαχαιρῶν καὶ ξύλων
οἱ μαῦροι καὶ οἱ σκοτεινοί, τὸ πλῆθος τῶν δαιμόνων,
νὰ πᾶν νὰ σ' ἐγκρεμνίσουσιν 'ς τὸ σκότος τοῦ βορβόρου,
'ς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον καὶ εἰς τὸ πῦρ, 'ς τὴν φλόγα,
ὁποῦ ποσῶς δὲν σβύνεται ποτὲ εἰς τὸν αἰῶνα.
λοιπὸν ὁποῦ 'χει φρόνεσιν καὶ περπατεῖ 'ς τὸν κόσμον,
ἂς ἐνθυμῆται θάνατον, πάντα καλὰ ἂς πράττῃ,
νὰ ἀπολαύῃ τἀγαθὰ εἰς τὸν ἐκεῖθεν κόσμον.
λοιπὸν πάλιν νὰ σᾶς εἰπῶ τὸν λόγον τοῦ προφήτου,
τοῦτον τὸν λόγον εἶπέν τον 'Αδὰμ γὰρ ὁ προφήτης·
„ὁπόταν ζῇ ὁ ἄνθρωπος, παράδεισον ὁμοιάζει."
κι ὁ χρόνος ἓν ἐπίβουλος, κι ὁ χάρος ἔναι κλέπτης,
κι οὐδὲ ποσῶς ὁ θάνατος οὐκ ἐλεεῖ τοὺς πάντας,
οὐ πλούσιους οὐδὲ πτωχούς, οὐ νέους οὐδὲ γέρους,
οὐδ' ἔμορφ' ἀφεντόπουλα, οὐ βασιλέων παῖδες,
ἀλλὰ πάντας ὁ θάνατος ἐπαίρνει τους 'ς τὸν ᾅδην,
κ' ἐκεῖ κάτω ποτίζει τους τῆς πλάκας τὸ φαρμάκιν,
καὶ μυριοτυραννίζει τους νύκταις καὶ ταῖς ἡμέραις.
οὐ λέγω πάντα τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς ἐντάμα,
ἀλλὰ καθὼς ἐπράξασιν ἐδῶ 'ς τοῦτον τὸν κόσμον,
ἐκεῖ διαμοιράζει τους καθ' ἕναν εἰς τὴν τάξιν,
καθὼς τὰ ἔργα ἔπρεπεν, οὕτως τὸν κυβερνοῦσιν·
ὁποῦ 'πραξεν δὲ τὰ καλὰ μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργον,
ἑκατονταπλασίονα γὰρ φέρουσιν ἐμπρός του,
μὲ μόσχους καὶ μὲ ἔπαρσες στέκουν ὁλόγυρά του,
στέκουνται, κολακεύουν τον ὡσὰν καλὸν αὐθέντη,
παρακαλοῦν καὶ λέγουν τον ὡσὰν καλὸν αὐθέντη·
„τί ἔναι τὸ ὀρέγεσαι; τί ἔναι ὁρισμός σου;"
καὶ χαίρεται κ' εὐφραίνεται εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας,
ἔδε ποῦ ἔπραξεν κακὰ ὁ 'λεεινὸς ἐκεῖνος,

---

472 ἐγκρεμνήσουσιν 473 'στὸ φλογίζον Σ prorsus contra librum 475 φρόνησιν Σ 476 ἐνθυμεῖται—πράττει (Σ) 477 ἀπολαύσῃ Σ τὰ ἀγ. (Σ)' 479 του, em Σ 481 καὶ bis (Σ). ἔνε πίβ., em Σ 482 καὶ (Σ) 484 ἔμορφα Σ nolui παῖδας corrigere cum Bicela 486 καὶ (Σ) 488 πάντας Σ, fort. recte 490 διαμυράζει, em Σ 491 ἔπραξεν ci Bicelas 493 τοῦ φέρουσιν (Σ) 494 του Bursianus, τους cod. 496 αὐθέντην Σ 497 ἔν' ὁ ὀρ. Σ, fort. recte 498 καὶ (Σ)

ἐπαίρνουν, ἐγκρεμνίζουν τον ’ς τὸ σκότος τοῦ βορβόρου,
’ς τὴν κάμινον τὴν ἄσβεστον, εἰς τὸν βρυγμὸν ὀδόντων.
βρυχᾶται ὁ ταλαίπωρος νύκταις καὶ ταῖς ἡμέραις,
ποσῶς οὐκ ἔχει ἄνεσιν, οὐδὲ ’ς τὴν γῆν μὲ δῶρα.
αὐτὰ μᾶς ἀναμένουσιν, φίλοι καὶ ἀδελφοί μου,
καὶ βάλετέ τα κατὰ νοῦν, μὴν τὰ καταφρονεῖτε,
καὶ μὴ καταφρονούμεθα, ἀτοί μας νὰ χαθοῦμεν,
ὅτι ’ς τὸν κόσμον τὸν ἐκεῖ, ὁποῦ μᾶς ἀναμένει,
οὐκ ἔστιν ἄλλος βοηθὸς οὔτε πατὴρ, οὐ μήτηρ,
οὐδ’ ἀδελφὸς οὐδ’ ἀδελφὴ, νὰ σὲ διαφεντέψουν,
εἰ μὴ τὰ ἔργα τἄπραξεν (ὁ ἄνθρωπος) αὐτός του.
αὐτὸς ὁ παντοδύναμος ὁ βασιλεὺς τῶν ὅλων,
νὰ μᾶς γυρίσῃ, ἀδελφοὶ, εἰς τὴν καλὴν τὴν στράταν.
λοιπὸν πάλιν ἂς ἔλθωμεν ’ς τὸ ὑποκείμενόν μας,
πρὸ πάντων γὰρ νὰ σᾶς εἰπῶ περὶ τῆς ξενιτείας.
τῆς ξενιτειᾶς ὁ θάνατος πολλά ’ν φαρμακωμένος,
χίλια καλὰ κι ἂν κάμνουσι κι ἂν τὸν παρηγορήσουν,
ἀλλὰ φαρμάκια καὶ χολὴ τὸν φαίνουνται, τὸν ξένον,
γυρίζει τὰ ματάκια του νὰ ’δῇ τοὺς ἐδικούς του,
καὶ νὰ ζητήσῃ τίποτας ὁποῦ τὸν κάμνει χρεία,
καὶ πάλιν λυέται, μέλλεται διατί δὲν τοὺς γνωρίζει·
δακρύζουν τὰ ὀμμάτια του, ῥαγίζεται ἡ καρδιά του,
τὴν μάνα κράζει πάντοτε „ποῦ ’σαι, γλυκειὰ μανίτσα;
μανίτσα, τὸ κεφάλι μου νἄσωσα σοῦ ’ς τὰ χέρια,
νὰ στάλαξες τὰ δάκρυα σου ’ς τὸ πρόσωπόν μου ἀπάνω,
νὰ πίασες τὰ χέρια μου, καὶ νὰ τὰ μαλακιάσες,
νἄσκυψες, νὰ μ’ ἐφίλησες καὶ νὰ παρηγορήθης.“
καὶ ταῦτα νὰ ἀπήρασιν ἄγγελοι τὴν ψυχήν μου.
λοιπὸν, φίλοι καὶ ἀδελφοὶ, ἀπ’ ὅσον γὰρ ἐβλέπω
τοῦ ξένου τοῦ ἐλεεινοῦ ὅταν πέσῃ ’ς ἀσθένεια,

---

500 ἐπαίρουν Σ 502 βρυχᾶτε 503 οὐδὲ στιγμὴν καθ’ ὥρα ci Bursianus 505 βάλλετε Σ καταφρονεῖται, em Σ 507 τὸν ἐκεῖ scripsi: τε ἐκεῖ (Σ) ἀναμένουν (Σ) 510 εἰ μὴ liber, εἰ μὲν Σ τἄπραξεν liber, τὰ ἔπραξεν Σ ὁ ἄνθρωπος om. liber (Σ) 513 εἰς (Σ) 515 ’ναι Σ, νε liber 516 ἂν τὸν κάμν. cod., em Bicelas et αὐτὸν scribendum. ἂν τὸν Σ, ἀυτὸν mihi legere visus sum in ipso libro 517 τὸν scripsi, τοῦ (Σ) 520 λυέται Σ, λέται liber μέλλεται liber, καίγεται Σ διατὶ liber, γιατὶ Σ τοὺς add Σ 522 σαι Σ, σε liber 523 σοῦ ’ς τὰ χέρια scripsi: ’ς τὰ γλυκειά σου χέρια (Σ) 524 ’ς τὸ Σ, σου ϛὸ liber σου liber μου Σ 529 ’ς om Σ

ὅταν ἀσθενῇ ὁ ’λεεινὸς, πικρὸς, φαρμακωμένος,
οὐδὲν τοῦ ‘βρίσκουν ἄνεσιν οὐδὲ παρηγορίαν,
οὔτε μὲ ζαχαρόμελι ποσῶς νὰ τὸν γλυκάνουν,
εἰ μὴ νᾆχεν τὴν μάναν του καὶ τὰ γλυκιά του ἀδέλφια,
τὸ τρίτον τὸν πατέρα του βαρεὰ νὰ τὸν λυπᾶται,
καὶ δρόσου (νᾆχεν) ἄνεσιν, νᾆχεν παρηγορίαν.
λοιπὸν πλέον οὐ· δύναμαι τώρα διὰ νὰ γράψω,
ἐκ τὰ φαρμάκια τὰ πολλὰ ὁ νοῦς μου ἐσκοτίσθην.
παρακαλῶ σας τὸ λοιπὸν, πάντα νὰ μὲ θυμᾶσθε,
καὶ νὰ μὲ ἀναγνώθετε, ὅσοι ’στε πειρασμένοι,
καὶ ὅσοι οὐδὲν ἠξεύρετε τῶν ξένων ταῖς πικρίαις.
παρακαλῶ καὶ λέγω σας, μὴ μὲ κατηγορεῖτε,
ὅτι πολλὰ ἐπαράδειρα καὶ εἶδα τόσαις θλίψες,
εἶδα δὲ καὶ τὰ βάσανα καὶ ἐπαράδειρά τα,
ἔπαθα καὶ παθάνω τὰ, καὶ πάντα τυραννοῦμαι·
αὐτὰ γὰρ ἔχω φόρεμαν καὶ νύκτα καὶ ἡμέρα.
διὰ τοῦτο γὰρ ἐπέγραψα, καὶ συμπαθήσετέ με,
νὰ ἔχετε βοήθειαν Χριστὸν τὸν βασιλέαν,
τὸν παντοκράτορα θεὸν, τὸν πάντων ποιητήν τε.

---

530 fort. ἂν pro ὅταν scr. ceterum praefero πικροφαρμ. 534 βαρειά Σ λυπᾶτε 535 prius νᾆχεν de meo addidi 539 ἀναγνώθεται, em Σ ὀσόίςε liber, ὅσοι εἶστε Σ pro πειρασμένοι coniecit Σ πικραμένοι, praeter necessitatem, ut mihi quidem videtur 540 οὐδὲν liber, δὲν Σ ἠξεύρεται, em Σ ταῖς liber, τοῖς errore typogr. Σ 542 ἐπαράδυρα, em Σ, idem vitium proximo versu correxit 543 θλίψαις Σ 544 παθαίνω Σ τυραννοῦμε 546 συμπαθήσεταί, em Σ

ΕΙΣ ΒΕΝΕΤΙΑΝ.

Ἐδᾶ, συνάξου, λογισμὲ καὶ λεπτινή μου γνῶσι,
καὶ ʽμίλειε, γλῶσσα, φρόνιμα, κι ὁ νοῦς μου ἂς θεμελιώσῃ·
ἐδᾶ, ἂς σμίξωμεν οἱ τρεῖς, ἀληθίν᾽ ἂς λαλοῦμεν,
εὐγενίκ᾽ ἂς τὸ γράψωμεν, φρόνιμα ἂς τὸ ᾽ποῦμεν.
βλέπετε μὴ ἀσκοντέψωμεν καὶ καταδικαστοῦμεν!
ἀφῆτε, πόνοι τοῦ κορμιοῦ, τὰ χείλη νὰ λαλοῦσιν,
τὴν Βενετιὰν τὴν φουμιστὴν ὡς εἶδα νὰ ᾽παινέσω,
τὴν ἱστοροζωγραφιστὴν, παράξενα κτισμένην.
νερά ᾽νε τὰ θεμέλια της κ᾽ αὐτὴ σιδερωμένη.
᾽πεικάζω, οὐδὲν εὑρίσκεται χώρα νὰ τὴν ὁμοιάζῃ,
εἴ τις πολλὰ παράξενη πλούσια νὰ τὴν ʽταιριάζῃ·
διατί ἔναι βρύση ἀφύρατος, πλατὺν ἀναδενδράρι,
καὶ μάνα μὲ τοὺς ἄρχοντας καὶ δροσερὸν λιβάδιν.
ἡ πλάτζα της μ᾽ ἐσκότισεν ἄρτι ὄντα τὴν εἶδα.
πολλά ᾽τον μέγας καὶ ʽψηλὸς καὶ ᾽πεικασμένος ἄρχων,
ὁποῦ ᾽δωσεν καὶ τὴν βουλὴν καὶ ᾽κτίστη ὁ ἅγιος Μάρκος!
τὰ τέσσερ᾽ ἄλογ᾽ ἔφριξα τῆς πόλης καμωμένα,
πῶς στέκονται ἀπάνωθεν τῆς πόρτας φορτωμένα,
καὶ φαίνεταί σε ᾽πιλαλοῦν τὰ παρδοφουμισμένα.
ἀπανωθεός των ἐκεινῶν στέκονται οἱ προφῆται·
ἀνεντρανίζω καὶ θωρῶ τὸ φοῦμος τῶν προφήτων,
τὸν ἅγιον Μάρκον, τὸν χρυσὸν, τὸ φοῦμος τῶν λεόντων.
ἀπανωθεός των ἐκεινῶν οἱ τρεῖς οἱ ἀδελφοί του,

Carminis fragmentum edidi e codice Vindobonensi. suspicor autem ipsum poetam carmen numquam ad finem perduxisse: etenim balbutientem homunculum verba revera defecisse videntur.

12 ἀναδενδράδι ci Bicelas 13 καμάρα ci Bursianus 15 ψιλὸς 16 κτίστην 20 ἀπανωθέος non est corrigendum 22 τὸν φοῦμος, quod ad exemplum versus praecedentis correxi 23 ἐκεινῶν στέκονται οἱ τρ.

οἱ ἄλλοι οἱ ’βαγγελισταὶ οἱ συνομήλικοί του·
’ς τὸ πρῶτον τὸ καντδύνιον πρώτη χαρὰ τοῦ κόσμου,
ὁ πρῶτος εὐαγγελισμός, ἡ ἐλευθεριὰ τοῦ κόσμου,
πῶς γονατίζει ἡ δέσποινα, τοῦ ’Αδὰμ ἡ κυρία,
καὶ λέγει την ὁ ἄγγελος τὸ „χαῖρε, ἡ Μαρία.“
καὶ πρὸς τὰ πλάγια καὶ παντοῦ στέκοντ’ οἱ ἀποστόλοι,
μαρμαροκουβουκλοσκέπαστοι καὶ μαρμαροκτισμένοι·
χαρτιὰ κρατοῦν ’ς τὰ χέρια τους οἱ θαυμαστοὶ ἀποστόλοι.
καὶ κάτωθέν των ἐκεινῶν ἄνθρωποι ἐγυμνωμένοι
βαστοῦν τὴν στράταν τοῦ νεροῦ ’ς τὸν νῶμον φορτωμένοι.
ἀπήτης τ’ ἔξω εἶδά τα, ἐμπῆκα κ’ εἰς τὰ μέσα·
τὸν πάτον εἶδα κ’ ἔφριξα, τὰ πλάγια ποῦ τὰ στέσαν,
καὶ τὸ κουβουκλοσκέπαστον, τὸ πῶς τὸ κουβουκλῶσαν.
τότε δεξιά μου ἐγύρισα, τὴν σκάλαν ἀναιβαίνω
εἰς τὸ παλάτι τὸ χρυσὸν τ’ ὁμορφοκαμωμένον,
ὁποῦ ’κτισεν ἡ φρόνεσις κ’ ἔναι χαριτωμένον.
ἀνεντρανίζω καὶ θωρῶ θρονὶν τὸ πλουμισμένον,
(’ς) τὸ ποιὸν θρονὶν καθέζεται τούζης τῆς Βενετίας.
ἀπανωθεός του στέκεται κυρὰ ζωγραφισμένη,
σπαθὶν κρατεῖ ’ς τὸ χέριν της, ’ς τὴν ἄλλη της τὸ ζύγιν,
νὰ φοβερίζῃ τὸ σπαθὶν, ἄδολα νὰ ἡμεράζῃ.
ἀνεντρανίζω καὶ θωρῶ (ἐκεῖνα) τὰ παγκάλια,
ποῦ (οἱ ἄρχοντες) καθέζονται, τὰ φρόνιμα κεφάλια,
νὰ δώσουν λόγον καὶ βουλὴν καὶ φρόνεσιν καὶ τάξιν,
τὸν λόγον νὰ ἡμεράζουσιν, νὰ λέγουν τον μὲ τάξιν.
ἀνεντρανίζω καὶ θωρῶ τὸν πόλεμον τὸν μέγαν
τὸν ἔδωσεν, ὡς βλέπομεν, ὁ ῥήγας ὁ Μπαροῦσος,
κ’ ἐμπῆκε τότε, λέγουσιν, αὐτίκα εἰς τὴν ‘Ρώμην.
τότε κάτου ἐκατέβηκα, τὴν λότζαν ἐσυντήρουν,
τὴν μαρμαροθεμέλιωτην, τὸ πῶς ἦτον τριγύρου.
’ς τὸ πρῶτον (τὸ) καντούνιον στέκω καὶ θαῦμα βλέπω·
ἀνεντρανίζω καὶ θωρῶ τὸν Νῶε βυθισμένον,

---

24 εὐαγγ. οἱ συμομίλοικήτου 25 versum refinxi ut potui. εἰς τὸ πρ. καντ. στέκεται ἡ πρ. χ. τ. κ. cod. 26 ὁ εὐαγγ. 29 στέκονται 33 νόμον 34 τὰ 38 τὸ μορφοκ. 41 (’ς) addidi 43 ζήγην 44 ἄδολα suspectum, fort. τὸ δ’ ἄλλο 45 (ἐκεῖνα) addidi: poteram etiam (τὰ τίμια) 46 ὁποῦ κ. οἱ ~~ἄρχοντες~~ (sic) οἱ ~~εὐγενεῖς~~ (sic) τὰ φρόνημα κεφάλια 48 μετάξιν νατὸν λέγουν 54 πρ. κατούνιν στέκομαι κ. θ. μέγα βλ.

δποῦ τὸν εἶχεν τὸ κρασὶ πολλὰ σφικτὰ δεμένον·
ὁ εἷς του υἱὸς τὸν 'σκέπαζεν ὡς εἶδεν καὶ λυπᾶτον,
ὁ ἄλλος τὸν ἐμάλονε καὶ δείχνει καὶ τὸ „νά τον!“
τὸ δεύτερον τὸ ῥούκανον τὸ εἶδα, ἐθλίβηκά το·
'Αδὰμ καὶ Εὔα στέκονται ἔξω γεγυμνωμένοι,
δποῦ 'χαν τὸν παράδεισον κ' ἐβγήκασιν θλιμμένοι·
'ς τὴν μέσην ἔχουν τὸ δενδρὸν, τὸ 'φίδι ἔναι ζωσμένον,
ποῦ τοὺς ἀναθεμάτισεν τ' ἀναθεματισμένον.
ἀπάνωθέν τους στέκεται ἄγγελος στρατιώτης,
ῥομφαιὰν κρατεῖ 'ς τὴν χέραν του καὶ 'ς τὴν ἄλλην κοντάρι,
καὶ γράφει τὴν ἐξόρισιν τοῦ πρωτοπλάστου ἀνθρώπου.
ἀπάνωθέν των ἐκεινῶν στέκει ἄνθρωπος ἄλλος,
τὸ „κάλ' ἡμέρα“ λέγει γὰρ, τὸ „κάλ' ἡμέρα“ λάλει·
τὸ „κάλ' ἡμέρα“ μὤλεγεν καὶ σύρνει μ' ἐκ τὴν χέρα,
ἐκεῖ πάγει καὶ σταίνει με 'ς τὸ ῥούκανον τὸ τρίτον.
ἀνεντρανίζω καὶ θωρῶ τὸ φοῦμος τῶν προφήτων,
τὸν Σολομῶνα τὸν σοφὸν καὶ κάθεται 'ς τὸν θρόνον,
μὲ στέμμαν τὸ βασιλικὸν, ὡς ἦτον εἰς τὸν κόσμον,
ὀμπρὸς ὁ καπετάνης του, καὶ κρίσιν ἐπολέμα
βρέφος κρατεῖ 'ς τὰς χέρας του, θέλει νὰ τ' ἀφανίσῃ,
ἀνασηκόνει τὸ σπαθὶν, δείχνει διὰ νὰ τὸ χάσῃ·
γυναῖκες ἔξω στέκονται, τὴν κρίσιν ἀναμένουν
καὶ τὸ παιδίν τους βλέπουσιν, ζητοῦν ἐλεημοσύνην.
ἀντίκρυτά τους στέκονται τέσσαρες 'ματωμένοι,
καὶ τότε δίδουν τὴν βουλὴν τὸ ποῦ νὰ κλέψουν ...
καὶ κεῖνοι ἀπολιθώθησαν κ' ἐγίνησαν ὡς λίθοι.
ἀνεντρανίζω καὶ θωρῶ τοὺς ἄρχοντας ἐκείνους,
τὰ φρόνιμα καὶ φουμιστὰ, ἐξάκουστα κεφάλια.
ταῖς βάρκαις ἔχουν ἄλογα καὶ τὰ κανάλια στράταις.

---

58 τὸν ἄτον. possis μὲ τὸ „νά τον“. 59 τοῦ ῥούκουνα 61 fortasse ποῦ χάσαν 63 ὁποῦ 65 fortasse κονδύλι 70 τὸν ῥούκανα τὸν 74 καπετάνηστον 79 ἀντίκριτά τους ἐκεινῶν στ. τ. ἄνοι ἐματωμένοι 80 incertum quid in fine versus exciderit: in ipso libro nulla conspicitur lacuna. 81 ἀπολυθώθησαν.

ΡΙΜΑ ΘΡΗΝΗΤΙΚΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΙΚΡΟΝ ΚΑΙ ΑΚΟΡΕΣΤΟΝ ΑΙΔΗΝ,
ΠΟΙΗΜΑ ΚΥΡ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΙΚΑΤΟΡΟΥ ΕΚ ΠΟΛΕΩΣ ΡΗΘΥΜΝΗΣ.

Ὡς πικραμένος μὲ χολὴν, διατί πολλὰ ἐγρύπνουν,
ἔθηκα ν' ἀποκοιμηθῶ, νὰ πάρω ἀέραν ὕπνου.
ἐφανίσθη μου κείτοντα εἰς ὑπνοφαντασιά μου,
ἐπόνειν τὸ κεφάλι μου κ' ἔκλαιγεν ἡ καρδιά μου.
ἐφανίστη μου νὰ περνῶ 'ς ἕνα λεφτὸ λαγκάδι,
καὶ μέσα γέμασιν θεριὰ, ἀμέτρητον κουράδιν.
μέσα 'ς τὸ μέσον τῶν θεριῶν δράκον μεγάλον εἶδα,
καὶ μέσ' ἀπὸ τὸ στόμαν του φαρμάκιν ἐξεπήδα,
καὶ μέσ' ἀπὸ τὸ κοῦφός του λούχαις φωτιᾶς ἐβγαῖναν,
σπίθαις ὁμάδι μὲ καπνὸν, κ' ἔρχοντον πρὸς ἐμένα.
κι ὁ δράκος τοῦτος ἔστεκεν, ὡς λέοντας ἐμουγκᾶτον,
καὶ, φαίνεταί μου, τάχατες καὶ μέν' ἀναπονᾶτον·
κ' ἐγὼ πολλὰ ἐφοβήθηκα κι ἀρχίζω νὰ τρομάσω,
μήπως ἀπὸ τὸ στόμαν του μὲ θάνατον περάσω.
καὶ πάραυτα μετὰ σπουδῆς ὀμπρὸς ὀπίσω ἐστράφη,
μέσα 'ς τὸ λεφτολάγκαδον ἐπήδα σὰν τὸ 'λάφι.
κ' ἐγὼ σὰν 'μπόρουν ἔφευγα ἐκ τὸ θεριὸ ἐκεῖνο,
διὰ νὰ φύγω νὰ κρυφθῶ ἐκ τὸ κακὸν ἐκεῖνον.

Edidi carmen nunc primum e codice Vindobonensi.

3 ὕπνον φ., em Bicelas 4 καίκλαιγεν 5 λευτὸ 6 legeram θωριὰ in codice, sed nunc ipse non dubito quin θεριὰ fuerit 7 θωριῶν (?) 10 nolui corrigere ἔρχονταν 11 καl ὁ 12 μένα 13 καιγὼ 16 λευτολ. 17 καιγὼ σομπόρουν

κι ἀπ᾽ αὖτο ν᾽ ἀπολυτρωθῶ. νὰ φύγω δὲν ἠμπόρουν,
καὶ κεῖνον τὸ κακὸν θεριὸν φάγει μὲ θέλει, ἐθώρουν·
ἦτον τὸ μάτιν του ᾽ς ἐμὲν, ἀρχίζει νὰ τὸ στένῃ,
καὶ κίνησεν, ἀπηλαλεῖ, ἀπάνω μου νὰ ᾽βγαίνῃ.
καὶ σκόπησά το πάραυτα τὸ πῶς ἐχθρὸν τὸν ἔχω,
καὶ πριχοῦ ἔρθῃ ἀπάνου μου ἂς πηλαλῶ νὰ τρέχω.
λοιπὸν ὁ νοῦς μου ἐγέμωσε ᾽ς τὸ φύγειν νὰ κινήσω·
καὶ τὸ κινήσειν πάραυτα κι ὁ δράκος παροπίσω
καὶ μὲ θυμὸν με ζύγονε καὶ ᾽δῶ καὶ ᾽κεῖ μὲ πάγει,
κι ὡσὰν ἐχθρὸς ἐβούλετον νὰ σώσῃ νὰ μὲ φάγῃ.
κ᾽ ἐγὼ φοβῶντας δυνατὰ νὰ μὴ μὲ καταφθάσῃ,
ὅσον ἠμπόρουν ἔφευγα κ᾽ ἔτρεχα μὴ μὲ πιάσῃ,
καὶ πηαίνοντάς μου ἐφάνηκεν νὰ ᾽δῶ νεροῦ λιμιῶνα,
καὶ ποταμὸν ἀπέρατον καὶ δάσος καλαμιῶνα,
κ᾽ ἔτρεχεν αἷμα καὶ νερὸν θολὸν καὶ βουρκωμένον,
καὶ μέσα τρέχασιν θεριὰ, κεφάλια ᾽ποθαμένα.
καὶ ἐκ τὸν φόβον τοῦ θεριοῦ ᾽ς τὸν ποταμὸν ἐμπῆκα,
καὶ μὲ μεγάλον κίνδυνον ἀντίπερά του ᾽βγῆκα.
καὶ τὸ περάσει καὶ σταθῆν ᾽ς τὸν ποταμὸν ἐκεῖθεν
φωνὴ μῶ ᾽φάνη κ᾽ ἤκουσα „ἄθλιε, πόθεν ἦλθες;
ὁπῶ ᾽ν τὸ σπήτι τοῦ θεριοῦ, ἡ κατοικιὰ τοῦ δράκου,
καὶ τὄμπα κ᾽ ἔβγα τῆς αὐλῆς τοῦ Χάρου τοῦ κοράκου.“
καὶ στένομαι ν᾽ ἀφηκραστῶ τίς ἦτον ὁπῶ ᾽μίλειε,
κ᾽ εἶδα τὸν δράκον κ᾽ ἔστεκεν ᾽ς τοῦ ποταμοῦ τὰ χείλη,
καὶ ᾽μπαίνει μέσα ᾽ς τὸ νερὸν κ᾽ ἔρχετον ὅθεν ἤμουν,
κ᾽ ἔπασχεν, ὡς μοῦ φαίνεται, νὰ πάρῃ τὴν δοχήν του.
λοιπὸν τὸ ᾽δεῖν το, πάραυτα τὸν δρόμον πάλι ἐτήρουν

* * * *

καὶ τόσα ὁποῦ κουράστηκα, ὄψια τῆς γῆς καθίζω,
τὰ γόνατά μου ἐτρέμασιν, καὶ τὴν στράταν την ᾽βρίζω,
καὶ ἵδρωτάς μου ἐκίνησεν, τὰ γόνατά μου ἐτρέμα,
κι ὀμπρὸς ὀπίσω ἐγύρισα τὸ ποῦ νὰ κάμω γνέμα,
καὶ ναὔρω τόπον ᾽ναβολὴν νὰ πᾶ ν᾽ ἀποκουμπίσω,

---

21 μάτην τοῦ σεμὲν   25 ἐγέμισε, em Bursianus, conl. v. 54   29 καιγὼ   30 καίτρεχα   31 πιένοντας   ναδὼνερ῞ λιμένα   33 καίτρεχεν   36 κύντινον ἐβγῆκα   40 fort. μὲ τὄμπα   44 καίπασχεν   45 δήν το pro ἐτήρουν expectaverim ἐπῆρα. ceterum versum excidisse concentus finalis defectus arguit.   47 verba τὰ γ. μ. ἐτρ. propter insequentem versum suspecta

κι ἀπὸ τὸ στόμαν τοῦ θεριοῦ νὰ φύγω νὰ γλυτώσω.
καὶ 'φάνιστή μου τάχατες νὰ 'δῶ 'να μέγα σπήληον,
εἰς ἕνα σκῆμα φαραγγιοῦ, μαῦρον καὶ δίχως ἥλιον·
κι ὁ νοῦς μοῦ τὸ ἐγέμωσε νὰ φύγω ἀπὸ τὸν κάμπο,
νὰ πηλαλήσω δυνατά, 'ς τὸ σπήληον μέσα νἄμπω.
λοιπὸν 'ς τὸ σπήληον ἔδραμα, 'ς τὸν σκοτεινὸν τὸν τόπον,
'δρωμαχισμένος δυνατὰ καὶ μὲ μεγάλον κόπον.
καὶ τὄμπη μέσα καὶ σταθῇ εἶδ' ἕνα μαυροφόρο,
καὶ θὲ νὰ στρέψω πάραυτα — κι ὁ δράκος ἓν 'ς τὸν πόρο,
κι εὐθὺς τὸ στόμαν του ἄνοιξε, μαῦρον καπνὸν ἐβγάνει,
κι ὁ μαυροφόρος μ' ἅρπαξε, 'ς τὸ στόμαν του μὲ βάνει.
καὶ 'φάνη μου, ἐγκρεμνίστηκα 'ς τῆς μαύρης γῆς τὸν πάτο
καὶ 'βούλησα καὶ διάβηκα 'ς τὸν ᾅδην ἀποκάτω,
κ' ηὗρα ταῖς πόρταις σφαλισταῖς καὶ τὰ κλειδιὰ παρμένα,
καὶ μετὰ μαῦρα φλάμπουρα ἀπ' ἔξω τεντωμένα,
κ' εἶδα τὸν Χάρον κ' ἔμπαινε κ' ἔβγαινε θυμωμένος,
σὰν μακελλάρης καὶ φονιᾶς τὰ χέρια 'ματωμένος.
μαῦρον ἐκαβαλλίκευεν, ἐβάσταν καὶ γεράκιν,
καὶ κράτειεν εἰς τὴν χέραν του σαγίτταν καὶ τοξάκιν,
κ' εἶχεν θωριὰν ἀγριόθωρην, μαύρην κ' ἀλλοτριωμένη,
κ' ἡ φορεσιά του χάλκινη καὶ καταματωμένη.
τὸ 'δεῖν τον ἐφοβήθηκα κ' εἶπ' „ἂς διαγύρω 'πίσω,
κι ἂς κάμω τρόπον κι ὀρδινιὰ τὴν στράταν νὰ γυρίσω.
τίς ξεύρει πῶς νὰ τοῦ φανῇ, μήπως διὰ μὲν μανήσῃ
καὶ μὲ θυμὸν καὶ χόλητα ἀπάνω μου κινήσῃ
καὶ 'πῇ μου 'τί 'θελες ἐδῶ'; τί ἀπόκρισιν νὰ δώσω
καὶ ἧντα πρόφασιν νὰ 'βρῶ τὸν ᾅδην νὰ 'μερώσω;"
λοιπὸν δι' αὐτὴν τὴν ἀφορμὴν ἐσπούδασα νὰ στρέψω
κι ὀμπρὸς ὀπίσω νὰ στραφῶ, νὰ πάγω νὰ μισέψω.
εἰς μιὸν τὴν πόρταν ἔῤῥαξα κ' ηὗρά την σφαλισμένη,
περατωμένην δυνατὰ καὶ κατακλειδωμένη.
κι ὀμπρὸς 'ς τὴν πόρταν ἦτονε εἰς τὸ 'μπασεβγασίδιν
ὄφις τρικεφαλόστομος, δεμένος μ' ἁλυσίδι,
κι ὡσὰν πορτάρης ἔβλεπε πόρταις κι αὐλαῖς ὁμάδι,

56 'ς prius addidi, om codex 58 εἶδα 59 καὶ ὁ 60 καὶ 61 καὶ ὁ 66 καίμπαινε 72 εἶπα 80 ἔδραξα ci Bicelas 82 de verbo τὸ 'μπασεβγασίδιν, quamvis mire ficto, ne dubites: est enim πόρτα is locus ubi ἐμβαινοβγαίνουν homines

μήπως καὶ λάθῃ τον τινὰς κ’ ἔβγῃ ἔξω ἀπὸ τὸν ᾅδην.
καὶ τὸ στραφῆν καὶ τὸ νὰ ἰδῇ, ἐταύρισεν τὸ ’φίδι,
καὶ σὰν τὸν σκύλον ἔσυρε νὰ κόψῃ τ’ ἀλυσίδι,
κ’ ἔδρασσεν νἄρθῃ ἀπάνω μου, νὰ φθάσῃ νὰ μὲ πνίξῃ,
ὡσὰν θεριὸ ὁποῦ ’τονε ὡς γιὰ νὰ μὲ ξεσκίσῃ·
τὄναν του στόμαν ἔβγανεν φωτιὰν, καπνὸν κι ἀπύριν,
τἄλλον φαρμάκιν ἔγεμε τῆς πόρτας τὸ προθύριν,
καὶ τἄλλον αἷμαν ἔῤῥεγεν κι ἀκνίδα μὲ τὸν βρῶμο·
ἔποικεν ὄχλησαν πολλὴν καὶ σίγησιν καὶ τρόμο,
κι ὁ ᾅδης ἐταράχθηκεν κ’ ἡ πόρταις ἐσαβάξαν,
κι ἀπὸ τὸν φόβον τὸν πολὺν τὰ μέλη μου ἐτρομάξαν.
κι ἀκούει ὁ Χάρος τὴν ὄχλησιν ὁποῦ ’χεν ὁ πορτάρης
κ’ ἦρθε ’ς τὴν πόρταν τρέχοντας ’ς τὸν μαῦρον καβαλλάρης,
κι ἀπὸ μακρειᾶς ἐφώναξεν „ποιὸς ἐκ τὸν ᾅδη ἐβγαίνει
καὶ ποιὸς τοῦ Χάρου τὴν αὐλὴν ἀποτρομᾷ κ’ ἐμπαίνει;“
καὶ τάχα τότε ἔσωσεν καὶ συναπάντησέ μου,
λέγει μου „τί ’θελες ἐδῶ ’ς τὸν ᾅδην, ἀδελφέ μου;
καὶ ποιὸς ἐδῶ σὲ κάλεσεν ‘γούμενον καὶ κελλάριν,
κ’ ἦντα δουλειὰ ’ς τὸ σπῆτι (μου) ἤθελες, παλληκάρι;
ἔχεις ἐγνώραν ἐδεπᾶ, φίλον σου συντοπίτην,
ἢ συγγενὴν καὶ γείτοναν, ’ς τοῦ Χάροντος τὸ σπῆτι;
ποιὸς δρόμος σ’ ἔφερεν ἐδῶ, ποιὰ στράτα, παλληκάρι,
κ’ ἦρθες ’ς τὸν ᾅδην ἄβουλα, δίχωστα τοῦ πορτάρη;
ποιὰ ἡ ὁδός σου, πόθεν πᾷς, τί θέλεις, τί γυρεύεις;
βλέπω, τὸν δρόμον ἔσφαλες, καὶ πόθεν ταξιδεύεις;
’ς τὸν ᾅδην ἐταξίδεψες, κι ὁ Χάρος ἔπιασέ σε,
κι ὁ δράκος ποῦ σὲ ζύγονε, βλέπω, κυνήγησέ σε·
εἰς ἄβυσσον ἐξέπεσες, ’ς τὸν ᾅδην ἐκατέβης.
ἔχεις ἐλπίδα — λέγει μου — ’ς τὸν κόσμον πλεὸν ν’ ἀναίβῃς;“
καὶ τάχα τότε στράφηκα κι ὀμπρός του γονατίζω
καὶ μὲ τὸν φόβον τὸν πολὺν νὰ τὸν συντύχω ἀρχίζω,
καὶ σύντυχά του ἀφεντικὰ, λέγω του „ἂν ἓν κι ὁρίζῃς,

81 καίδρασσεν 90 καὶ ἀπήρην 91 ἔμαν ἔρεγεν 94 sqq. καὶ ter in initio versuum 97 καβελάρης 98 ἄδην 99 in exitu versus καὶ λέγει cod., quod et sensus et concentus finalis falsum esse arguit 103 καὶ ἦντα μου praeter codicem addidi 111 καὶ ὁ δρ. π. σὲ ζήγονε 113 fortasse λέγε μου

τ' ἦτον ὁ δρόμος μου ἐδεπᾶ, ἄκουσε, ...
ἦλθα νὰ 'δῶ τὸν τόπον σου, νὰ 'δῶ τὴν ἔπαρσίν σου,
νὰ 'δῶ ποῦ στέκει τὸ θρονὶ, Χάρο, τῆς βασιλειᾶς σου,
νὰ 'δῶ τὰ κάστρα τὰ κρατεῖς, ταῖς χώραις ταῖς κουρσεύεις,
τὴν ἀφεντειὰ, τὴν ἔλαβες, πῶς τὴν καθοδηγεύεις,
κι αὐτοὺς τοὺς παίρνεις ἐκ τὴν γῆν καὶ ῥίκτεις καὶ σκοτόνεις,
τοὺς βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες πῶς τοὺς περιμαζόνεις,
εἰς ἤντα τόπον καταντοῦν, 'ς ποιὰν φυλακὴν τοὺς βάνεις,
καὶ δὲν θυμῶνται νὰ στραφοῦν καὶ 'ς τὴν ὁδὸν νὰ πᾶσιν,
καὶ φίλους 'ς τὴν ἐγνώραν τους πάλιν νάρθοῦν νὰ 'δοῦσιν.
φιλοτιμᾷς τους τάχατες, σὲ κούρταις τοὺς ἐβάνεις,
κ' εἰς γάμους καὶ ξεφάντωσες κ' εἰς λυγεραῖς τοὺς βάνεις;
ἄλλαις στολαῖς καὶ φορεσιαῖς εὑρήκασιν κ' ἐβάλαν,
κι ἀπὸ τὸν νοῦν τους πάντοτε τοὺς φίλους τους ἐβγάλαν;
ἀλησμονῆσαν τάχατες, θυμοῦνται νὰ διαγύρουν,
ἢ φλακισμένους τοὺς κρατεῖς καὶ βλέπεις τους τριγύρου;"
λέγει μου „ἂν ἦλθες γιὰ νὰ 'δῇς τοῦ Χάροντος τὰ κάστρη,
'δεῖ θέλεις χώραις σκοτειναῖς, ποῦ δὲν τοὺς φέγγουν τ' ἄστρη,
καὶ τόπους ἀνεγνώριστους χωρὶς αὐλαῖς καὶ στράταις,
καὶ μονοπάτι' ἀπέρατα, ποῦ δὲν περνοῦν διαβάταις,
καὶ πόρταις πάντα σφαλισταῖς καὶ σφικτοκλειδωμέναις·
καὶ ξεῦρ', ὅσοι ἔρθουν ἐδεπᾶ, τοῦ κόσμου δὲν θυμοῦνται,
εἰς ἕναν τόπον κείτονται κι ἀγνώριστα κοιμοῦνται.
χαραῖς ἐδῶ δὲν γίνονται, στολαῖς οὐδὲν θυμοῦνται,
μᾶλλον τὰ ῥοῦχα ποῦ φοροῦν, λύουν καὶ καταλυοῦνται,
καὶ ταπεινὰ πορεύονται κι ἀλάλητα διγοῦνται,
κι ἀλλήλως των οἱ ταπεινοὶ δείχνουν καὶ δὲν λυποῦνται.
γνώριμοι δὲν γνωρίζονται καὶ φίλοι οὐδὲν θυμοῦνται
οὐδὲ γειτόνοι καὶ δικοὶ φίλοι ν' ἀναρωτοῦνται,
οὐδὲ κοράσια μὲ τοὺς νεοὺς ἀφίνουν ν' ἀγαποῦνται
καὶ νὰ περιλαμβάνουνται, ἀλλήλως νὰ φιλοῦνται.
καὶ χρόνοι ἐδῶ δὲν περπατοῦν, μῆνες οὐδὲν θυμοῦνται,
οὐδὲ 'ς τοῦ Χάρου τὴν αὐλὴν ὥραις οὐδὲν μετροῦνται·

117 in lacuna quam statui cod. verba ἂν ἓν καὶ ὁρίζῃς repetit; putaverim fuisse μὴ μὲ 'βρίζῃς   118 post δῶ scriba τὰ κάστρα a se primo scripta delevit   119 fuerit fortasse Χάρο, μὲ τὴν τιμήν σου   122 ῥήκτεις   129 καὶ βάλαν   132 φυλακισμένους   133 κάστρα   136 χωρεῖς   136 μοναπάτια πέρατα   138 καίξευρε   141 καταλυόνται, em Bicelas   142 δικοῦνται   146 ἀγαπῶνται

τὸν οὐρανὸν δὲν βλέπουσιν μὲ τ' ἄστρη νὰ φωτίσῃ,
οὐδὲ τὸν ἥλιον ὅταν πᾷ, λέγω, νὰ βασιλεύσῃ·
ἀμμ' ἔναι πάντα σκοτεινά, μαῦρα κι ἀλλοτριωμένα,
καὶ μὲ τὴν θλίψι κάθονται ὅλοι πολλὰ θλιμμένοι.
ταξίδι' ἐδῶ δὲν γίνονται νὰ δέχουνται τινάδες,
οὐδὲ καράβια 'μπαίνουσιν μὲ τοὺς πραγματευτάδες.
καὶ τάχα κάτεργ' ἐδεπᾶ πιστεύεις νὰ γυρίζουν
κ' οἱ ναύταις των νὰ τραγουδοῦν καὶ νὰ χαροκοπίζουν,
ἢ ναῦρῃς χώρας νἄχουσιν ἀφεντικὰ παλάτια,
ἢ κάστρα πυργογύριστα μ' αὐλαῖς καὶ μονοπάτια,
ἢ φόρους μὲ ταῖς ἔπαρσες καὶ μὲ πραγματευτάδες,
νὰ πραγματεύωντ' ἄρχοντες, νὰ βαίνουν πολιτάδες;
ἐδῶ θρονιὰ δὲν κάθουνται νὰ κρίνουσιν κριτάδες,
οὐδὲ ῥαβδιὰ βασιλικὰ κρατοῦσιν οἱ ῥηγάδες·
ἀφένταις δὲν γνωρίζονται ἀπὸ τοὺς δουλευτάδες,
ᾗ σκλάβαις καὶ ὑποχωριαῖς μέσ' ἀπὸ ταῖς κυράδες.
πολέμοι ἐδῶ δὲν γίνονται, στράταις οὐδὲν στρατεύουν,
οὐδὲ φουσάτα κάμνουσιν οὐδ' ἄρματα γυρεύουν.
κι ἂν ἓν καὶ θέλῃς καὶ ποθῇς, φίλε, νὰ 'δῇς τὸν ᾄδην,
θέλω σὲ πάρει, ἅμα θές, τώρα μ' ἐμὲν ὁμάδι,
νὰ 'δῇς νὰ μάθῃς τὰ κρατῶ καὶ τἄχω μετὰ μένα,
καὶ τὰ κορμιὰ τὰ τίμια ποῦ ἔχω πονεμένα."
λέγω του „ἂν θέλῃς τὸ λοιπὸν ἅμαν ὁρίζῃς νἄλθω,
'ς τὸν ὁρισμόν σου νἄλθω δᾶ, νὰ 'δῶ καὶ 'γὼ νὰ μάθω·
μὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ νὰ μὴν ἀναχωρήσῃς
καὶ 'ς τόπον ἀγριογνώριμον μόνον μηδὲν μ' ἀφήσῃς."
λοιπὸν καθὼς μοῦ φάνηκεν, εἶπέν μου, τόπον ναὖρω
νὰ καβαλλικεύσω 'πίσω του ξεκάπουλα 'ς τὸν μαῦρο,
καὶ νὰ μηδὲν τὸν φοβηθῶ, ἔχωνεν τ' ἄρματά του.
λοιπὸν μὲ θάῤῥος ἄφοβα ἐσύμωσα κοντά του,
κι ὀμπρὸς κι ὀπίσω ἐγύρισεν κ' ἔκλινεν τὸ κοντάρι,
κι ἀπόσκυψεν καὶ 'πῆρέ με 'ς τὸν μαῦρον καβαλλάρην.
ἀπήτις ἐκαβαλλικεύσαμεν, λέγει μου „σφικτὰ μὲ κράτει",
καὶ κέντησεν τὸν μαῦρόν του κ' ἄρχισεν νὰ περπάτῃ.

---

511 ὑπᾷ 154 ταξίδια 156 κάτεργα 161 πραγματεύωνται βάνουν 163 ῥαυδία 172 ne scribas ἅμα ν', cf. v. 347 174 μὴ μὲ ἀναχωρίσης 177 μαὖρω 178 καὶ διὰ νὰ 180 καίκλινεν 181 καβελάρην

λοιπὸν ἐτότες πάραυτα ἐπιάσαμεν τὸν δρόμον.
καὶ περπατοῦμαν σκοτεινὰ ’ς τὸν φόβον καὶ ’ς τὸν τρόμο,
κι ὀμπρὸς ὀπίσω ἐγύριζα καὶ πάντα σκότος θώρουν,
καὶ τίποτες ὀγιὰ νὰ ἰδῶ ἄλλο οὐδὲν ἠμπόρουν.
κι ἀπήτις ὥρα διάβηκεν, ἀκούω, νερὰ βροντοῦσαν
καὶ τάχα κάτω ἐτρέχασιν καὶ ’ς τ’ ἄβυσσ’ ἐκτυποῦσαν·
λέγω του „Χάρο, τί ἔν αὐτὸ ὁποῦ βροντοκτυπάει;
καὶ τί ἔν τ’ ἀκούγω κ’ ἔρχεται καὶ πόθεν κατηβαίνει;“
ἀπηλογήθην κ’ εἶπέ μου „ποτάμι ἔν καὶ τρέχει,
τὸ ποιὸ ποτάμι οὐδὲ εἷς ἀξιώθη νὰ κατέχῃ·
τὸ βάθος του ἔναι ἀμέτρητον, τὸ βάθος του ἔναι μέγα,
κι ὅλαις αἱ βρύσες τρέχουσιν ’ς τὴν ἐδικήν του φλόγα.
καὶ τὰ θηριὰ τριγύρου του φόβος καὶ μιὰ τρομάρα,
καὶ δράκοντες κ’ ἐβγαίνουσιν ’ς τὸ χεῖλος μιὰ τρομάρα.
καὶ βλέπε, ἀπὴν συμώσωμεν, μὴ φοβηθῇς τὸ πάθος
καὶ τοῦ νεροῦ τὸν βροντισμὸν καὶ τῶν θηριῶν τὸ πλῆθος.“
καὶ τάχα τότες σώσαμεν εἰς τοῦ νεροῦ τὸν τόπον,
κι ὅλα τὰ μοῦ ’πεν εἶδά τα κ’ ἦσαν εἰς μίον τρόπον,
κι ἀνάμεσα τοῦ ποταμοῦ ἦτον μία καμάρα
‘ψηλή, στενὴ κι ἀπέρατη, φοβερὴ μιὰ τρομάρα.
λέγει μου „αὐτὴν τὴν γέφυραν μέλλεται νὰ διαβοῦμε
καὶ μὲ μεγάλον κίνδυνον κάτεχε νὰ περνοῦμεν.“
καὶ τάχα ἀπάνω ἀνέβημαν κι ἀγάλια περπατοῦμαν
κι ἀτήρητ’ ἐδιαβαίναμεν κι ἀκόπιαστα περνοῦμαν·
κι ἀπήτις ἐκατήβημαν ἐκ τὴν καμάραν κάτω,
ἤρχισεν πάλιν πρὸς ἐμὲν ὁ Χάρος καὶ δηγᾶτον.
λέγει μου „τίς ἀξιώθηκεν νὰ ’μπῇ ’ς τὸν ᾅδην μέσα,
νὰ μὴν εἰποῦν κι ἀπόθανεν καὶ τὰ μαλλιά του ἐπέσαν;
καὶ τίς αὐτὴν τὴν γέφυραν ἀπέρασεν κ’ ἐβγῆκεν,
καὶ πάλιν τὴν ἐστράφηκεν καὶ γύρισεν κ’ ἐβγῆκεν;“
λέγει μου „ἤξευρε κι αὐτοῦ περνοῦν οἱ μισεμένοι,
λοιπὸν ’κ τὸν κόσμον λείπουσιν κ’ εἶν’ ἐδῶ πλακωσμένοι,
κι αὐτὴν τὴν στράταν δέχουνται νὰ κάμουν ὁποῦ ζοῦσιν,
κι ὁμάδι μὲ τὸν Χάροντα ὅλοι ἀπ’ ἐδῶ περνοῦσιν.

---

189 ἄβυσσα 197 verba μιὰ τρομάρα hoc versu suspecta habeo: μιὰ τριαντάρα ci Bursianus 203 dubitari potest utrum ‘ψηλή (pro ὑψηλή) an ψιλή sit scribendum 205 κίντυνον 207 ἀτήρητα 215 ἐκ εἶναι

λοιπὸν νὰ φύγῃ πῶς 'μπορῇ τὸν ποταμὸν ὁποῦ 'δὲς,
διὰ ταῦτα φρόνιμα σκοπεῖ ὁ ἄνθρωπος ἐτοῦτος,
διὰ ταῦτα κόσμου τ' ἀγαθὰ κ' ἡ ἔπαρσες λιγαίνουν,
κι ὡσὰν λουλούδιν ψύγονται κι ὡς ἄθος διαβαίνουν.
κι ἂν ἔζησεν ὁ ἄνθρωπος χίλιων χρονῶν νὰ γένῃ,
ὡσὰν ἐψὲς, τοῦ φάνησαν, ἦσαν οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι,
καὶ λέγει μέσα τοῦ ὁ ἐλεεινὸς 'τὸν βιόν μου ποῦ ν' ἀφήσω';
κι ὥστε νὰ νοιώσῃ ἐδιάβηκεν, κι ὅλα τ' ἀφίνει ὀπίσω·
ὡσὰν κερὶν ἐφάνηκεν κι ὡς χόρτος ἐμαράνθη,
κι ὡσὰν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἐπαραπάρθη·
κι ὁμοιάζει τοῦ πραγματευθῇ ὁποῦ δικᾷ τὸν φόρον,
ὁποῦ 'γοράζει καὶ πουλεῖ τῆς πραγματειᾶς τὸ δῶρον,
διατί κι ὁ κόσμος φόρος ἔν κ' ἡμεῖς πραγματευτάδες,
κι ὁποῦ 'γοράσῃ, ἀγόρασε τοῦ κόσμου πραγματείαις·
λοιπὸν ὁποῦ πραγματευθῇ ταῖς πραγματειαῖς ἐκείναις,
χαρὰ 'ς τον ὁποῦ ἀγόρασε μισθοὺς κ' ἐλεημοσύναις.
χαρὰ λοιπὸν 'ς τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ 'ς τὸ σπήτι τοῦ 'σαν
ξένα πτωχὰ κ' αἰχμάλωτα κι ἀπὸ τὸν βιόν του ἐζοῦσαν,
διατί ὁ 'λεεινὸς ὁ ἄνθρωπος μόνον αὐτὸ εὑρίσκει
κι αὐτὸ κερδαίνει καὶ βαστᾷ δι' ἀκριβὸν κανίσκι,
κι αὐτὸν ὁ Χάρος δὲν ἁρπᾷ, ὁ Χάροντας τιμᾷ τον,
καὶ μὲ φωτιὰν τὴν γέφυραν αὐτὴ παραπερνᾷ τον.
λοιπὸν εἰς τέτοιαις πραγματειαῖς τὸν βιωτικόν του ἂς βάνῃ,
καὶ μὴ φοβᾶται θάνατον καλὰ κι ἂν ἀποθάνῃ."
λέγει μου πάλιν δεύτερον „τὰ σοῦ 'πα, ἐγροίκησές μου,
καὶ τάχατες τὰ λόγια μου, φίλ', ἀφηκράστηκές μου;"
λέγω του „τᾆπες ἤκουσα καὶ λόγον δὲν χωρίζει,
καὶ λάθος δὲν ηὑρίσκεται, ἀμμ' ἔναι σὰν τ' ὁρίζεις.
μὰ τώρα χάρι σοῦ ζητῶ, Χάρο, καὶ κάμε μού την·
δεῖξέ μου αὐτοὺς ὁποῦ περνοῦν τὴν γέφυραν ἐτούτην."
λέγει μου „ἔλα τὸ λοιπὸν, μετὰ χαρᾶς νὰ πᾶμεν."
κι ἀπὸ τὴν βιὰν ὁ μαῦρός του οὐδὲν ἐπήδα χῶμα,
καὶ τάχα, ὡς μ' ἐφάνηκεν, λέγω σου, ὅσον εἶδα,
ἀπὸ τὸν δρόμον τὸν πολὺν μαῦρα λαγκάδι' ἐπήδα.

---

219 διαταῦτος 220 διαταῦτο κόσμος λυγένουν 221 διαυένουν, ita ut facile (sed falso) διαμένουν legas 225 νιώση 227 τὸ φόρος, em Bicelas 229 ἀγοράζει 231 ἀγοράση. ταῖς πρ. 223 χαράστον 234 ἦσαν 235 ἀμάλωτα 238 Χάροντας Bicelas, Χάρος cod. 249 χῶμα Bursianus: χομε cod. 250 τάχατες

κι ἀπότις ἐπεράσαμεν ἀμέτρητον κομμάτι,
τότες τὸν δρόμον ἔπαυσεν καὶ σιγανὰ 'περπάτει.
καὶ τάχα ἐκεῖ ἐστάθημαν κι ἀκούγω κλάϋμαν μέγαν
μὲ βροῦχος καὶ μὲ θρηνισμόν, κ' ἐγὼ σ' ἐμὲν ἐλέγα,
σὰν νᾆχεν εἶσται τάχατες 'ξόδιν βαρύν, ἐλέγα.
λέγω του „τί ἔναι, Χάροντα, ὁ ἀλαλαγμὸς ἐκεῖνος,
καὶ ποίους ἔσφαξαν ἐδῶ, καὶ 'βγαίνει τέτοιον θρῆνος;"
λέγει μου „αὐτὸς ὁ θρηνισμὸς ἐβγαίνει ἐκ τὸ φουσάτον
ἀρίφνητον κ' ἐξάκουστον ἀπῶ 'ν' ἐδῶ ἀποκάτω,
καὶ πάσχουν τάχα 'ς ταῖς φλακαῖς 'πῶ 'ν τῶν νεκρῶν τὸ πλῆθος,
ὁποῦ σκεπάζει ἡ πόρτα της μὲ μαυρισμένον λίθος.
λοιπὸν καταίβα, πέζευσε, νὰ 'μπῶ νὰ 'δῶ τὸ θρῆνος."
καὶ νὰ πεζεύσω πάραυτα, ἐπέζευσεν καὶ κεῖνος,
κι ὀμπρὸς ἐκεῖ ἐστάθημαν, κ' ἦτον δενδρὸν μεγάλον,
καὶ ἔδεσε τὸν μαῦρόν του νὰ μὴν ζαλεύσῃ ζάλον.
κι ὡσὰν παρέκει τοῦ δενδροῦ εἶδα θεριὸν ἀσπίδα,
κ' ἦτον εἰς πλάκαν κέρκελον δεμένος μ' ἀλυσίδα.
καὶ τάχα ἐκεῖ ἐσυμώσαμεν καὶ 'μπήγει τὸ κοντάρι,
καὶ τὸ κιρκέλιν ἔπιασεν, σηκόνει τὸ λιθάριν,
καὶ λέγει „σύμωσε κοντὰ νὰ 'δῇς τὴν ἄγριαν κοίτην,
τὴν φυλακὴν τὴν σκοτεινὴν καὶ τῶν νεκρῶν τὸ σπήτιν,"
κι ἀπὸ τὴν χέραν μ' ἔπιασεν κ' εἶπά του „ὀμπρὸς ἐσὺ ἔμπα,"
καὶ 'γὼ 'ξοπίσω ἐκλούθουν του 'ς τὴν μαυρισμένη τρύπα.
σκάλαν ἐκατεβαίναμεν, εἶχεν στενὰ σκαλέρια,
ἀγάλι 'γάλι ἐπηαίναμεν κρατῶντα ἀπὸ τὰ χέρια·
κι ἀπὴν ἐκατεβήκαμεν ἀπὸ τὴν σκάλαν κάτω
καὶ στήσαμεν τὰ πόδια μας 'ς τῆς φυλακῆς τὸν πάτο,
ἀπὸ τὴν χέραν μ' ἄφηκεν καὶ τὴν ζωσιάν του πιάνει
κι ἀπὸ τὸ πλάγι του ἔβγαλε κλειδιά, ὡσὰν μοῦ ἐφάνη,
καὶ τάχα πόρταν ἤνοιγε κ' εἶπέ μου νὰ συμώσω,
κι ἅμαν τ' ἀνοίξῃ πάραυτα, ἐμπήκαμεν ἀπέσω.
κ' εἶδα ἀφένταις ἄρχοντες, στρατιώταις καὶ ῥηγάδες
καὶ βασιλεῖδες φοβεροὺς κι ὄμορφους ἀμηράδες

252 ἀπὸ τῆς 254 κλαῖμαν 255 καὶ ὀγὼ ἐλέγαν hic et versu insequenti 256 ἤστεν ἐξόδιν 260 νε 261 πάσκον, em Bursianus 'ς om cod., add Bursianus ὀπῶν. possis ὀπῶ 'ν νεκρῶν τὸ πλ. 264 πεζεύσῃ 276 ἐπιαίναμεν 278 στήψαμεν, em Bicelas 279 καὶ ἀπὸ 284 βασιλειάδες ci Bicelas

καὶ παλληκάρια καὶ παιδιὰ, κοράσι' ἀναπλεμένα,
κ' εἶχον εἰς τοὺς σφονδύλους τους σκουλήκια φωλεμένα.
καὶ κείτονται τὰ ταπεινὰ σὰν πρόβατα σφαμμένα
κ' ἔχουν τὰ χέρια σταυρωτὰ, τὰ μάτια καλυμμένα.
καὶ 'γὼ πολλὰ λυπήθηκα κι ἀρχίζω νὰ φωνάζω
καὶ μὲ τὴν γλῶσσαν δυνατὰ τὸν Χάρον ἀτιμάζω.
λέγω του „Χάρε δολερὲ καὶ μυριολυπημένε,
ἐχθρὲ τ' ἀνθρώπου τοῦ 'λεεινοῦ, πάντοτες βουλισμένε,
καὶ δὲν λυπᾶσαι τοὺς καλοὺς ἄνδρες τοὺς ἀνδρειωμένους,
τοὺς ἄρχοντας, ταῖς λυγεραῖς καὶ νεοὺς κατακομμένους,
νὰ τοὺς ἁρπάζῃς μὲ σφαγὴν 'κ τὰ χέρια τῶν τινάδων
διὰ ταῖς θλίψες καὶ πικριαῖς καὶ πόνους τῶν μανάδων,
ἄσιτους, μαῦρε Χάροντα, νὰ πολεμοῦν τὰ κάστρη,
ταῖς νύκταις νὰ στρατεύουσιν, νὰ φέγγουσιν μὲ τ' ἄστρη;
κι ἄς τους νὰ βλέπουν εἰς τὴν γῆν, τὸν ἥλιον καὶ φεγγάρι,
καὶ μὴ ῥουφᾷς τὸ αἷμά τους ὡσὰν ξερὸν σφογγάριν!
καὶ παῖρνε καὶ τοὺς ἄτυχους καὶ γέροντας ἐκτάφια,
κουτσοὺς, τυφλοὺς, παράλυτους, ῥίκτέ τους μαῦρα θάφια,
καὶ τοὺς στρατιώταις τοὺς καλοὺς μηδὲν τοὺς κονταρεύῃς,
τοὺς ἀνδρειωμένους, Χάροντα, μηδὲν τοὺς ἐδοξεύῃς."
κι ὁ Χάρος τάχα, ὡς ἔδειξε, ἄρχισε καὶ λυπᾶτον
καὶ κούνιεν τὸ κεφάλιν του κι αὐτὸν ἀπηλογᾶτον
„ἂν ἦτονε νὰ 'πήγαινε 'ς τὸν ᾅδην ἄλλος γι' ἄλλον,
πολλοὶ νὰ μοῦ 'παν 'Χάροντα, ἄς τον αὐτὸν καὶ ν' ἄλλον'.
μά ξευρε τοῦτο ἀπὸ μὲν κ' ἔχε το πάντα θάῤῥος,
πῶς δὲν χαρίζει προτιμὴν 'ς τὸν θάνατον ὁ Χάρος.
βλέπεις ἐτοῦτον τὸ βαστῶ τὸ σιδερὸ δοξάρι
καὶ τὴν σαΐτταν τὴν βαστῶ καὶ τὸ μαῦρο κοντάρι,
ταῦτα δοξεύουν βασιλεῖς, ἀφένταις καὶ ῥηγάδες,
τοὺς δυνατοὺς πληγόνουσιν, τοὺς ἄπιαστους σκοτόνουν,
καὶ τοὺς 'ψηλοπερίφανους δοξεύουσιν τοῦ τόνου,
καὶ ξεχωρίζει ἀδελφοὺς, πατέρας 'κ τὰ παιδιά των,
πεπλουτισμένους ἄρχοντες ἀπὸ τὰ γονικά των,
καὶ ταῖς μανάδες θλίβει ταις, ταῖς ὕπανδραις χηρεύει,

286 σκουλίκι ἀφολεμένα 295 ἐκ 299 ἄςους, id est ἄφες τους. poteram scribere ἄφς τους, sed conf. v. 308 300 μηΰρούφᾷς 301 ἐκτάφια corruptum esse suspicor 306 fortasse αὐτὸς 308 verte: *omitte hunc, ecce alium.* νὰ hic idem valet atque ἠνὶ 315 τοῦ τόνου suspectum habeo 316 ἐκ

βάνει τους μαύραις φορεσιαῖς κι ὅλαις ταις κουτρουλεύει.
ἐγὼ τὰ κάστρη πολεμῶ καὶ μόνος τὰ κουρσεύω,
κι ὡς πρόβατα τοὺς ἄνδρες τους σφάζω τους καὶ μισεύω,
καὶ λέοντες ἀμέρωτους δίχως σπαθὶ τοὺς παίρνω,
καὶ δίχως ὄχλον σίγησιν μέσα 'δεπᾶ τοὺς φέρνω·
κι ὅποτες σώσω, πολεμῶ, γεμίζω τὸ δοξάρι,
νὰ καβαλλικεύω τὸ φαρὶν καὶ παίρνω τὸ κοντάρι,
κι ἀπάνωθέν τους στένομαι, δοξεύω ταῖς καρδιαῖς τους,
καὶ μὲ τὴν φλογινὴν πικριὰν ἐβγάνω ταῖς ψυχαῖς τους,
ἐδῶ 'ς τὸν ᾅδην τὸν πικρὸν κι ἀπολησμονημένον
κ' εἰς τὸ φουσάτο τ' ἄμετρον καὶ πολυπληγωμένον
δένω τους μὲ τὴν ἅλυσσον, καλοὺς κακοὺς ὁμάδι,
καὶ καταλῦ τους τὸ πλακὶν καθημερνὸ 'ς τὸν ᾅδην,
καὶ μένουσιν εἰς τὸν βυθόν, 'ς τοῦ δράκοντος τὸ στόμα,
'ς τὴν στράτα τὴν ἀνάγερτον, 'ς τὸ μαυρισμένον στρῶμα,
ἐκεῖ ὁποῦ θέκασιν πολλοὶ καὶ δὲν 'μποροῦν νἀγέρθουν,
'ς τὸν κόσμον τὸν ἀχόρταγον, 'ς τὴν γῆν ἀπάνω νἄρθουν."
καὶ τάχα τότ' ἐκίνησα, τὸν Χάρον ἀγενίζω,
κι ἀνάταξά τον ἄχρηστα καὶ τὄνομάν του 'βρίζω,
λέγω του „λάβρα καὶ φωτιά, Χάροντα, νὰ σὲ κάψῃ,
κι ὁ βασιλεὺς τοῦ οὐρανοῦ λιθάρι νὰ σὲ πάψῃ."
καὶ τάχατες ἀποκρίθηκεν „διατί μὲ ἀγενίζεις,
καὶ τί σοῦ φθαίγω, ἄνθρωπε, κι ἀνεύχηντα μὲ 'βρίζεις;"
κ' εἶπά τον „τάχα δὲν 'μπορεῖς νὰ κάμῃς ὀγιὰ φίλους,
νὰ μάχεσαι μὲ τοὺς κακοὺς ποῦ διάγουν σὰν τοὺς σκύλους."
λέγει μου „ἤξευρε, φίλε μου, κι ὁ κόσμος μύλος ἔνε
καὶ νοικοκύρης δὲν κρατεῖ κι ἀργὸς ποτὲ δὲν ἔνε,
κι ἄνωθεν ἒν ὁ μυλωνᾶς, ὁ θεὸς αὐτὸς γροικᾶται,
κι ἅμαν τ' ὁρίσῃ πάραυτα, ὁ μύλος εἰς μιὸν κινᾶται,
κι ἄλλους ἀλέθει καὶ μασεῖ ....
κι ἄλλους σηκόνει ἐκ τὸν βυθὸν 'ς τοῦ κόσμου τὸ λαγκάδι."
λέγω του „πάλε, Χάροντα, 'ρωτῶ σ' εἰς ἄξιον θάῤῥος,
παρακαλῶ σε τὸ λοιπὸν, μηδὲν τὸ πάρῃς βάρος.

---

323 σίγησις **329** τὸ ἅμ. **331** καταλύτους **332** fortasse βαίνουσιν (i. e. υένουσιν) **336** τότε ναγενίζω m. 1, νευγενίζω m. 2 **337** εὑρίζω **340** possis τάχα vel 'ποκρ. εὐγενίζεις, em Bicelas **342** τάχατες **343** ὁποῦ **344** λέγει una syllaba proferendum μύλος scripsi: μέλας **347** ὁράσῃ profer σμιὸν **348** versus exitus in ipso libro om sine ulla lacunae nota: ingeniose Bicelas supplet κι ἄλλους βουλᾷ 'ς τὸν ᾅδη

τούτους τοὺς παίρνεις ἐκ τὴν γῆν καὶ βάνεις εἰς τὸν ᾅδην
καὶ τοὺς λαλεῖς ὡς πρόβατα καὶ μακελλειὰ κουράδιν,
τάχα αὐτὸς ὁ μυλωνᾶς, ὁποῦ ’πες, ἐνθυμᾶσαι,
αὐτὸς σὲ πέμπει πρὸς ἐμᾶς καὶ ὁριστὰ κινᾶσαι,
ἢ ἐσὺ ἀτός σου ἐχθρεύεσαι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων,
ἢ ὁ δεσπότης στέλλει σε δίχως αἰτιὰν καὶ τρόπον;“
λέγει μου „τί ἔναι τὸ ’ρωτᾷς, τί ἔναι αὐτὸ τὸ λέγεις;
δὲν τὸ κατέχεις, ἄνθρωπε, μὰ πρὸς ἐμένα κλαίγεις.
καὶ ἄβουλα τοῦ αὐθεντὸς τίποτα δὲν κινᾶται,
οὐδ’ ἄνθρωπος οὐδὲ θεριὸν οὐδὲ πουλὶν γεννᾶται,
δὲν πέφτει φύλλον εἰς τὴν γῆν ἐκ τὸ δενδρὸν ἀπάνω
ἀνόριστα τοῦ ἀφεντὸς, καθὼς καταλαμβάνω·
μᾶλλον αὐτὸς μ’ ἀνώρθωσε ποτὲ νὰ μὴν καθίσω,
νὰ καλικεύω τὸ φαρὶν, τὸν κόσμον νὰ γυρίσω,
καὶ κατ’ ἀξιᾶς μου τ’ ἄφηκεν τ’ ἀνθρώπινον κουράδιν,
καὶ δίδω τους τὸν θάνατον καὶ βάνω τους ’ς τὸν ᾅδην,
[μὰ] δίχως αὐτῆνον τίποτες δὲν δύνομαι νὰ κάμω
οὐδὲ ’ξουσιάζω τίποτας ἕνα κουκάκιν ἄμμον.“
κι ἀκούγοντα τὰ μοῦ ’λεγεν πίκρ’ ἀρχίζω νὰ κλαίγω,
καὶ πάλιν τότ’ ἐκίνησα τοῦ Χάροντα νὰ λέγω
„νὰ μὴν ἠπόρεσε τινὰς νὰ ῥυάξῃ σὰν τὸ σκύλο
καὶ μέσ’ ἀπὸ τὰ χέρια σου νὰ ξεγλυτώσῃ φίλος
ἢ μὲ χρυσάφιν ἄμετρον νὰ στρέψῃ εἰς υἱόν του
γὴ συγγενὴν ἢ κύριν του ἢ μάνα ἢ ἀδελφόν του,
ἢ νὰ κάμῃ παράταξιν καὶ γάμον νὰ σ’ ἐπῆρε,
κ’ εἰς τὸν χορὸν νὰ σ’ ἔμπασε, νὰ σοῦ ’πε, Χάρο, σύρε,
τάχα μὲ παραδιάβασες λέγω νὰ ὁμιλήσῃ,
τοὺς συγγενοὺς καὶ φίλους του ’μπορεῖς ν’ ἀλησμονήσῃς.“
„δὲν τὸ ἠξεύρεις, ἄνθρωπε, θεὸς καρδιογνώστης ἔναι,
κι ἄνω ’ς τὰ ὕψη τ’ οὐρανοῦ λάθος αὐτὸ δὲν ἔναι,
κι ἄμαν ὁρίσῃ νὰ μοῦ ’πῇ ‘Χάρο, ’ς τὸν κόσμον ἄμε,
κι ὅποιον σοῦ δείξω, σκότωσε καὶ ῥῖξε τόνε χάμαι’,

---

353 fort. καὶ om τοὺς λεηλατεῖς scr. 354 τάχατες αὐτοὺς 356 ἐκθρέβεσαι, em Bicelas et Bursianus 357 καὶ σὺ δεσπότην στείλησαι, em Bicelas 362 φίλον 364 μὲ 365 nolui corrigendo delere memorabile hoc exemplum pronuntiationis contractae verbi καβαλλικεύω 366 fort. ἀξιάς 368 μὰ delendum censeo 370 πικρὰ 372 ὑπόρεσαι 374 στρέφῃς 375 nolui corrigere ἢ 380 ὁ θεὸς 382 de ἄμαν conf. quae ascripsimus ad v. 172

πῶς ἠμπορῶ νὰ παραβγῶ νὰ σφάλω τς ἐντολαῖς του,
ἂν ἓν καὶ 'μέναν ὄρθωσε νὰ κάμνω ταῖς δουλειαῖς του;“
λέγω του πάλιν δεύτερον „ἔδε 'πιτίμιον τοῦτο
κ' ἔδε μυστήριον φοβερὸν (καὶ) θαύμασμα ὁποῦ 'τον.
λοιπὸν 'ρωτῶ σε, 'πές μού το, Χάρο, ἂν ἓν κι ὁρίσῃς,
κι ἅμαν τὸ ξεύρῃς, ἄρχισε νὰ τὸ διαχωρίσῃς,
τίς ἡ αἰτία ἤτονε κι ὁ ἄνθρωπος ἐγίνη,
ἅμαν βαστᾷ τὸν θάνατον κι ἅμαν 'ς τὸν ᾄδην 'μπαίνει;
παρακαλῶ σε, 'πέ μού το, διατί ἔχω σὰν τὸν κόπον,
διατί ἀφορμὴ γυρεύετε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων;“
καὶ τάχ' αὐτὸν τὸ 'ρώτημα ἐστάθη κ' ἤκουσέ μου
κι ὡς θεόλογος διδάσκαλος ἀρχίνα κ' ἔλεγέ μου
„ἀρχὴν ὄντεν ἐκτίσθησαν οἱ δύ' ἀδελφοὶ φωστῆρες,
ἥλιος, φεγγάρι, οὐρανὸς, ὁ κόσμος κ' οἱ ἀστέρες,
οἱ οὐρανοὶ ἐδοξάστησαν, ὁ θεὸς τῆς γῆς ἐκτίστη,
τὸ πνεῦμα ἐκατέβηκεν κάτω 'ς τὴν γῆν (ποῦ) κτίστη,
κ' ἔκαμεν καὶ διαχώρισεν 'μέραν λαμπρὴν καὶ φῶτα,
κι ἄψεν ἡμέρα μὲ τὸ φῶς καὶ τ' ἄστρη μὲ τὸ σκότος,
κ' ἔκαμεν κάμπους καὶ βουνὰ καὶ δροσερὰ λαγκάδια,
θάλασσα μὲ τοὺς ποταμοὺς καὶ ὀρεινὰ λιβάδια,
καὶ δένδρη δροσοφύτευτα, κλωνάρια νὰ βαστοῦσι,
ν' ἀθοῦν καὶ νὰ μυρίζουσιν καὶ πάντα νὰ καρποῦσιν,
καὶ καρποβλάστησε ('ς) τὴν γῆν πᾶσα λογῆς χορτάρι,
καὶ πᾶσα ἑνὸς ἐχάρισε τὴν ἐδικήν του χάρι·
κ' ἔκαμεν ὄρνεα καὶ πουλιὰ 'ς τὰ νέφη νὰ πετοῦσιν,
νὰ τρῶν ἐκ τὸν καρπὸν τῆς γῆς καὶ νὰ παιδοκαμοῦσιν.
κ' ἔκαμε τὰ θεριὰ τῆς γῆς, τὰ ψάρια τῆς ἀβύσσου,
τὰ νέφη ἐδῶκεν τ' οὐρανοῦ μὲ τὸν βορεὰν νὰ τρέχουν,
[τὰ] νέφη νὰ ῥίκτουν τὰ νερὰ, ὄψια τῆς γῆς νὰ βρέχουν.
εἶδεν ὁ θεὸς ὅ,τι ἔκαμεν κ' ἦσαν καλοκτισμένα,
ἀνορθωμένα δυνατὰ καὶ τέλεια ὀρθωμένα·
πάραυτ' ἐδιάβην ἡ βουλὴ τῆς ὑψίστου τριάδος,
πατρὸς, υἱοῦ κ' ἅγιου πνεύματος, ἀχώριστος ὁμάδος,

---

384 τῆς ἐντολῆς 387 (καὶ) addidi ὁποῦ ἦτον 392 conicio ἔχασαν 393 conicio γυρεύεται 394 τάχα 396 δύο 398 puto poetastrum dicere voluisse τὸν θεὸν τῆς γῆς τὸν κτίστην 399 (ποῦ) addidi 400 καίκαμεν (402) 403 ὠρινὰ 406 ('ς) addidi 408 καίκαμεν 409 παιδοκομοῦσιν 410 καίκαμε 412 τὰ seclusit Bicelas 415 πάραυτα fort. ὑψίστης 416 fort. ἀχώριστης, sed cf. v. 555

νὰ ποιῇ ψυχὴ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σάρκ' ἀπαὶ τὸ χῶμα,
κ' εἶπε νὰ κάμουν ἄνθρωπον νἄχῃ ψυχὴν καὶ σῶμα,
καὶ νᾆν' αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος γέννημα ἐδικόν του
εἰς κατοικίαν ἴδιαν κ' εἰς ὁμοιότητάν του,
νὰ γένῃ αὐθέντης οὐρανοῦ μὲ κράτος ἐδικό του,
καὶ τῶν ἀγγέλων βασιλεὺς καὶ δόξα τοῦ πατρός του.
κι ὁ πλάστης τότ' ἐκέλευσε κ' ἦρθε 'ς τὸν κόσμον κάτω
καὶ 'πιάσε χῶμα καὶ νερὸν ἀπὸ τῆς γῆς τὸν πάτο,
κ' ἐκ τὸν πηλὸν τὸν ἔκαμεν τὸν πρῶτον τῶν ἀνθρώπων,
ἀτός του τὸν ἐποίησε κ' εὐλόγησε κ' ἐγινέτον.
λοιπὸν ἀπὴν τὸν ἄνθρωπον ἔπλασε κ' ἔκαμέ τον,
θέτει ὄψια τῆς γῆς ἐκεῖ καὶ ἀπεκοίμησέ τον,
κ' ἐκ τὴν δεξιάν του τὴν πλευρὰν ἕνα πλευρὸν ἐβγάνει
καὶ τὴν γυναῖκαν ἔπλασεν κ' ἐκ τῶν ὀστῶν του βάνει.
κ' εἶπεν „ἐγείρεσθ' ἐκ τῆς γῆς" κ' ἐγέρθησαν κ' ἐστέκαν
κ' εἶπεν τὸν ἄνθρωπον 'Αδὰμ καὶ Εὔα τὴν γυναῖκα·
κι 'Αδὰμ πάραυτ' ἐλάλησεν κ' εἶπεν „ἐδῶ 'κ τ' ὀστᾶ μου
καὶ σάρκα ἐκ τὴν σάρκα μου καὶ αἷμα 'κ τὴν καρδιά μου,"
καὶ πάραυτα ἐσμίξασιν μὲ παῤῥησιὰ μεγάλη
κ' ἔλαμπαν εἰς τὴν ὀμορφιὰ ὡς τοῦ ἡλιοῦ τὰ κάλλη.
καὶ 'βλόγησέ τους εἰς τὴν γῆν τὸ σπέρμα τους νὰ μένῃ,
'ς τὴν οἰκουμένην πάντοτες ν' αὐξαίνῃ, νὰ πληθαίνῃ.
καὶ μέσα 'ς τὴν παράδεισον ἀτός του ἔβαλέ τους
καὶ ὅλην τοὺς τὴν χάρισεν κι ἀφένταις ἔκαμέ τους,
κ' εἰπέν τους „ὅλα τὰ δενδρὰ κι αὐλὴ τῆς παραδείσου
ἐσὲν τῆς Εὔας σήμερον κ' ἐσέν, 'Αδάμ, δική σου" —
ἕναν δενδρὸν τὸν ἔδειξεν κ' εἶπέ τον „τοῦτο θέλω,
'ς τοῦτο νὰ μὴν ἀπλώσετε, γιατί ἐγὼ τὸ θέλω.
κι ἂν ἓν καὶ σεῖς θελήσετε εἰς τὸ δενδρὸν νὰ πᾶτε,
ἀπάνω του νἀγγίσετε κ' ἐκ τὸν καρπὸν νὰ φᾶτε,
θάνατον θέλετε 'ντυθῇ καὶ πέσειν εἰς τὸν ᾅδην,
καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν θέλετε 'δεῖν ὁμάδιν."
ἀφ' ὧν τοὺς ἐπαράγγειλεν, ἐφῆκέν τους καὶ διέβη

* * * *

417 πιῇ 418 fort. κάμω 419 νάνε τος 420 τος 421 ἐδικόστου 422 δόξαν 426 fort. κ' ἤνεσέ τον 427 καίκαμε 428 κοίμησε, quod addito ἀπε supplevi 431 ἐγείρεσθε 433 πάραυτα certissime puto scribendum esse ὀστοῦν 'κ τ' ὀστᾶ μου ἐκ τὰ cod. 436 καίλαμπαν 449 λοιπὸν ἀφῶν post hunc unum versum excidisse censeo

καὶ πάραυτ’ ἐσηκώθηκεν ἐχθρὸς τῆς ἀληθείας,
ὁ πρωτοφθαίστης δαίμονας κ’ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,
καὶ πῆγεν κ’ ηὗρεν πονηρὸν ζῶον φαρμακευμένον,
τὸν ὄφιν, τὸ κακὸν θεριὸν καὶ τὸ φαρμακευμένον,
καὶ ’μπῆκεν εἰς τὸ κοῦφός του καὶ πονηριὰν τοῦ βάνει,
κ’ ἀπέξω ἐκ τὴν παράδεισον ἐστάθηκεν κ’ ἐφάνη,
εἶδεν τὴν Εὔαν κ’ εἶπέν της ’ρώτησεν „ἀποκρίσου
καὶ ’πέ μου, τίς σᾶς ἔβαλεν μέσα τῆς παραδείσου;“
κ’ ἡ Εὔα τ’ ἀποκρίθηκεν „ὁ κύριος καὶ θεός μας
καὶ βασιλεὺς τοῦ οὐρανοῦ καὶ πλάστης ἐδικός μας,
κι ὅλην μᾶς τὴν ἐχάρισεν νᾆνε ’ς τὸ θέλημάν μας,
κ’ ἕνα δενδρὸν ἐκράτηξεν νᾆνε ’δικό του ἀπ’ ὅλα,
’ς αὐτὸ νὰ μὴν ἁπλώσωμεν κ’ ὑπᾶμε ’ς ἀπωλεία.
κι ἀφῆκέ μας παραγγελιὰ ’ς αὐτο νὰ μὴν ὑπᾶμεν,
ν’ ἁπλώσωμεν ἀπάνω του κ’ ἐκ τὸν καρπὸν νὰ φᾶμεν,
κι ἂν ἒν κι ἀλησμονήσωμεν νὰ φᾶμεν ἐκ τὸν σπόρον,
’ς τὴν ἀπωλείαν πέσωμεν εἰς μιὸν αὐτὴν τὴν ὥρα,
καὶ νάντυθοῦμεν θάνατον νὰ πηαίνωμεν ’ς τὸν ᾅδην,
καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν νὰ γνώσωμεν ὁμάδιν.“
κι ὁ δόλιος ὄφις πάραυτα κοντὰ τῆς Εὔας πηαίνει
μὲ πλάνος καὶ μ’ ἐπιβουλὴ κ’ ἔτσι τῆς συντυχαίνει
„διατί πιστεύεις κ’ εἶπέν σας, Εὔα, νὰ μὴν ὑπᾶτε
ὁ θεὸς σὲ κεῖνον τὸ δενδρὸν κ’ ἐκ τὸν καρπὸν νὰ φᾶτε;
διατί ἔχει χάρισμαν πολύν, καὶ κάτεχέ το τώρα·
ὅποιος φάγῃ ἐκ τὸν καρπόν, γίνεται θεὸς τὴν ὥραν.
λοιπὸν ἂν φᾶτ’ ἐκ τὸν καρπὸν . . . .
γίνεσθε πάραυτα θεοί, τῆς μοίρας τῆς δικῆς του,
καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν εἰς μιὸν νὰ τὸ γροικᾶτε
καὶ νᾆστε πάντ’ ἀθάνατοι κι ὅλα νὰ τὰ νικᾶτε.“
κι ἀκούει ἡ Εὔα ἡ δολερὴ τὸ πλάνος τῆς βουλῆς του
κι ὠρέχθη νὰ γενῇ θεὸς καὶ ὅμοιος τοῦ ὑψίστου,
κ’ ἔδραμεν τότε πάραυτα κ’ εἰς τὸ δενδρὸν ἀνέβη

---

450 πάραυτα 452 πονηρὸν καὶ ζῶ φ. 456 της scripsi: του καὶ ἀπ. potest fuisse ’ρωτᾷ την „ἀπ., vel „λάλησε κι ἀπ., conl. v. 494 460 sq. hic aliquid turbatum esse concentus finalis defectus arguere videtur 475 φᾶτε pro exitu versus deperdito (qui fort. fuit ἄνευ τῆς ἐντολῆς του) in codice leguntur verba τῆς μοίρας τῆς δικῆς του quae versum insequentem terminant 478 νᾆστεν πάντα ἀθ. κι ὅλοι νατὸ γροικᾶτε, quod m. 2 mutavit in νικᾶτε 481 καίδραμεν

κ' ἔκοψεν μῆλον κ' ἔφαγεν καὶ σύντομα κατέβη,
καὶ 'βάστα κ' εἰς τὴν χέρα της ἀπὸ τὸ δόλιον μῆλον,
καὶ τάγισε καὶ τὸν 'Αδὰμ ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ μῆλον,
κ' ἐβγῆκαν ἐκ τὸν ὁρισμὸν καὶ μεῖναν παραβάταις
καὶ γίνονταν παράνομοι, κατὰ θεοῦ ἀντιστάταις,
καὶ 'ντύθησαν τὴν ἁμαρτιὰν καὶ χάσασιν τὰ κάλλη,
καὶ πάραυτ' ἀπομείνασιν εἰσὲ ζημιὰ μεγάλη.
καὶ σύντομα γροικήσασιν πῶς ἐγυμνοὶ ἐγυρίζαν
καὶ 'ντρέποντα ἐκρυβήθησαν ἐκ τοῦ δενδροῦ τὴν ῥίζαν,
κι ἀπὸ τὰ φύλλα τοῦ δενδροῦ ἐπλώσασιν καὶ πιάσαν,
τὰ μέλη τους τὰ ταπεινὰ μ' ἐκεῖνα ἐσκεπάσαν.
καὶ τότ' ὁ θεὸς ἐβόησε μέσα τῆς παραδείσου
καὶ εἶπέ του „ἐσὺ, 'Αδὰμ, λάλησε κι ἀποκρίσου."
καὶ δεύτερον ἐβόησεν κ' εἶπεν „'Αδὰμ, ποῦ εἶσαι;
λάλησε τώρα πρὸς ἐμὲν κι ἀπόκρισιν μοῦ δῶσε."
καὶ τρίτον πάλι ἐλάλησε κ' εἶπε „'Αδὰμ, ποῦ εἶσαι;
χώνεσ', 'Αδὰμ, εἰς τὸ δενδρόν· ἤξευρ', ὁ θεὸς θωρεῖ σε."
καὶ πάραυτ' ἀπεκρίθηκεν „κύριε, τῆς φωνῆς σου
ἤκουσα καὶ φοβήθηκα μέσα τῆς παραδείσου"
καὶ ἔβγη αὐτὸς . . . .
. . . . παρέβηκεν 'Αδὰμ τὸν ὁρισμόν μου."
κι 'Αδὰμ τοῦ ἀπεκρίθηκε „ἡ Εὔα μοῦ τὸ ποῖκεν
καὶ τάγισέ μ' ἐκ τὸν καρπὸν, αὐτήνη ἐπαραβῆκε·
γυναῖκα ἦτον ἡ αἰτιὰ νὰ 'κπέσω τῆς τιμῆς σου
καὶ νἄβγω ἀπὸ τὸν λόγον σου κι ἀπὸ τὴν ἐντολήν σου."
λοιπὸν ὁ θεὸς ἐστράφηκεν, τῆς Εὔας συντυχαίνει
καὶ λέγει „εἰπὲ, τί τ' ἔποικες τοῦτο, κατηραμένη;
Εὔα τοῦ ἀπεκρίθηκεν „ὄφις ἐπάτησέν με,
ὁ ὄφις τὸ κακὸ θεριὸν ἦλθεν καὶ πλάνεσέν με,
'πέν μου νὰ φάγω ἐκ τὸν καρπὸν ὁποῦ 'πεν ἡ ἐντολή σου,
θέλω 'σται πάντ' ἀθάνατη κι ὁμοίως τῆς τιμῆς σου."
καὶ ὁ θεὸς τότε τὸ λοιπὸν τὸν ὄφιν κατηράθη
κ' εἶπεν „ἐπικατάρατος νᾆσαι ἀπὸ 'μὲν τὸν κτίστην

482 καίκοψεν 488 πάραυτα 491 nolui corrigere ἠπλώσασιν 493 τότες μετὰ (pro μέσα) 494 κ' εἶπε 498 χώνεσαι 499 πάραυτα 501 hic non nulla excidisse patet, cum in altera parte versus ipse deus loquatur 503 με ἐπάραι γῆκε 504 ναντέσω 507 διατί τὸ 508 nolui corrigere ἀπ. vel ἠπάτησεν 510 εἶπεν 511 θέλωςε πάντα ἀθάνατοι 512 ἐκατηράθη 513 expectes ἀπὸ ἐμὲν τὸν πλάστην

κι ἀπ᾽ ὅλα τὰ θεριὰ τῆς γῆς καὶ τἀρπετὰ ποῦ ζοῦσιν,
ἐπικατάρατον ἐσὲν τὸν ὄφιν νὰ λαλοῦσιν,
(᾽ς) τὸ στῆθός σου νὰ πορπατῇς, νὰ τρίβῃς τὴν κοιλιάν σου,
κι ἀπὸ τὴν πτέρναν . . . .
. . . . καὶ ἄνωθεν τὸν ἄνθρωπον μὴ ἐβλέπῃς
. . . .
καὶ χῶμα νᾇνε τὸ φαγὶν καὶ βρῶμαν ἐδικό σου,
κ᾽ ἡ φθέρνα λέγω γυναικὸς νὰ τρίψῃ καύκαλό σου."
τότες ᾽ς τὴν Εὔαν ἔστρεψεν κ᾽ εἶπε ᾽ς τὴν Εὔαν „θέλω,
τοῦτο ὁρίζω νὰ γενῇ, καὶ τοῦτο παραγγέλλω,
καὶ γιὰ νὰ κάμνῃς μὲ πικριαῖς, μὲ λύπησιν καὶ πάθη,
καὶ μὲ τοὺς πόνους νὰ γεννᾷς τὰ θέτουνται ᾽ς τὰ βάθη."
κ᾽ εἰς τὸν ᾽Αδὰμ ἐστράφηκεν κ᾽ εἶπεν „᾽ς τὰ σπέρματά σου
θέλω νὰ τρῷς τὸν ἄρτον σου μετὰ τὸν ἵδρωτά σου·
κι ἀγκάθι νᾇν τὸ σπέρμα σου, τριβόλι ἡ ὁδός σου,
κόπος καὶ πόνος πάντοτε ταῖς πλάταις τῶν ποδῶν σου."
λοιπὸν ἐτότες πάραυτα ἐπῆρέν τους τὴν χάριν
κ᾽ ἐντύθη τους κατάσαρκα μ᾽ ἕναν λινὸν γομάριν,
καὶ μέσ᾽ ἐκ τὴν παράδεισον ἔβγαλε κ᾽ ἔδιωξέν τους
κ᾽ ἔξω ᾽ς τὸν κόσμον τὸν πικρὸν ἐτότες ἔστειλέν τους.
(καὶ) εἶπέν τους „ἀπὸ τὴν γῆν ἂν τίθεται τὸ σῶμα,
πάλιν νὰ στρέψετε ᾽ς τὴν γῆν καὶ νὰ γενῆτε χῶμα."
λοιπὸν ἐτότ᾽ ἐντύθησαν σάβανον τοῦ θανάτου
καὶ ᾽χάσαν τὴν ἀθανασιὰν καὶ ᾽πέσαν τοῦ θανάτου.
λοιπὸν ἐτότες ἄνθρωπος ἐγένετον ἀτός του,
καὶ ᾽στάθην τότες ὁ ᾽Αδὰμ ἔξω τῆς παραδείσου
κ᾽ ἔκλαψεν κ᾽ εἶπεν „ἄνθρωπε, τώρα μοιρολογήσου,"
καὶ μέγα βροῦχος ἔκαμεν, ὡς λέοντας ἐμουγκᾶτον,
κ᾽ ἔδερνε τὸ κεφάλιν του, τὰ γόνατά του κάτω,
κ᾽ ἔσυρνε γένεια καὶ μαλλιὰ καὶ „ὀϊμὲ" ἐλάλει,
καὶ δυνατὰ ᾽ναστέναζεν μὲ λύπησιν μεγάλη,
κι ὡσὰν ποτάμι ἔτρεχεν τῶν ὀμματιῶν τὸ νᾶμα,

516 (᾽ς) addidi 517 lacera fragmenta duorum versuum uniusque defectum significavi. in codice ipso lacuna nulla. 523 νὰ θέτ. an νὰ θέτουν σε? 526 καὶ ἀγγάθηνὰν 527 πλάται 529 μέναν λοινὸν 530 μέσα καίδιωξεν 532 (καὶ) addidi possis conicere ἀπ᾽ τὴν ζωὴν vel ἀπὸ τὸ ζῆν possis etiam ἀπὸ τὴν γῆν ἐντύθητε 534 ἐτότες post 536 fortasse versus excidit 540 καίδερνε 541 καίσυρνε ὄχω μὲν cod.: ὀϊμέ scripsi 542 ἀναστ. 543 νᾶμα scripsi: στόμα

κι ἀπὸ τὰ δάκρυα τὰ πολλὰ τὴν γῆν πηλὸν ἐκάμαν,
καὶ ᾿γόγγυσεν τὴν τύχην του κ᾿ εἶπεν τὴν μαύρη χώρα
νὰ στερευθῇ ἀπὸ τ᾿ ἀγαθὰ, νὰ γένῃ κακομοῖρα.
κ᾿ ἔχασαν τὴν παράδεισον ποῦ ᾿τονε γονικό τους
. . . .
κι ἄρχισε νὰ μοιρολογᾷ, νὰ λέγῃ τῆς παραδείσου
„παράδεισε γλυκύτατε, κλάψε με καὶ λυπήσου!
παράδεισε γλυκύτατε, στρέψε με πάλι ὀπίσω,
κ᾿ εἰς τῆς αὐλῆς σου τὸν ἰσχιὸν πάλι νἄρθῶ νὰ θέτω
. . . .“
λοιπὸν ἀπὴν θρηνίστηκεν μὲ λύπησιν μεγάλη,
τότες τὸ κλάϋμαν ἔπαυσεν, εἶπεν ἀτός του πάλιν
„ἐδᾶ ᾿χασες, βαρυόμοιρε ᾿Αδὰμ, ἀποκλειστήρι,
τὸν τόπον τῆς παράδεισος καὶ τ᾿ ἅγιον μοναστήρι.“
καὶ γιὰ νὰ μάθῃς τ᾿ ἀγαθὰ, τὴν ἔπαρσιν τοῦ τόπου,
τὴν κοίτη ὁποῦ ἐδέκτηκεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀνθρώπου,
νἆτον αὐτὴ ἡ παράδεισος ποῦ θὲ νὰ ᾿ξαναρχίσω
διὰ τ᾿ ἀγαθὰ καὶ δροσερὰ ταχὺ νὰ σοῦ λαλήσω.
ἔχει λιβάδια πράσινα μὲ ταῖς κατάκρυαις βρύσες
καὶ πόρταις ἀλεφάντιναις . . . .
οἱ τράφοι της περίπλεκτοι μὲ τὸ μαργαριτάρι,
κ᾿ ἔλαμπον ὡς τ᾿ ἀτίμητον τὸ ξέλαμπρον λιθάρι.

Desunt cetera.

---

544 possis κι αὐτὰ τὰ δ. post 547 versus defectum significavi: in ἐδικό τους exiisse suspicor 551 ἰσχυὸν: nolui ἴσκιον scribere. ceterum post hunc versum periisse et concentus finalis defectus et ipse arguit sensus 558 ξαναρχίσου mihi in libro legere visus sum 561 repetiit scriba pro genuino versus exitu verba μὲ ταῖς κατάκρυαις βρύσες 563 ἔλαμπεν. ad finem non perduxit scriba hoc carmen.

ΑΛΦΑΒΗΤΟΣ ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΩΦΕΛΗΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΑΤΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΟΥΤΟΥ.

Ἄνθρωπε, πάσχεις καὶ θαῤῥεῖς τὸ κάμνεις νὰ κερδήσῃς,
κακοπαθεῖς καὶ μάχεσαι, θέλεις ἵνα πλουτήσῃς,
πλατύνεσαι κι αὐξάνεσαι εἰς πλοῦτον καὶ εἰς τέκνα.
ὅταν οὖν λάβῃς τὰ ποθεῖς, χαρῇς καὶ εὐθυμήσῃς,
ὁ θάνατος ἁρπάζει σε, τὸ τέλος οὐ κερδίζεις.
Βλέπεις τὸν κόσμον, ἄνθρωπε, τροχὸς ἓν καὶ γυρίζει·
τοὺς μὲν ἀνάγει σήμερον, τοὺς δ᾿ ἄλλους καταιβάζει,
καὶ τοὺς ἀνάγει σήμερον, πάλε κλωθογυρίζει.
ἄστατος ἔνι, πίστευσον, ἐπὶ πολλοὺς γυρίζει·
καὶ ἔχ᾿ ἐλπίδα εἰς θεὸν καὶ νὰ σὲ βοηθήσῃ.
Γίνεσαι μέγας, ἄνθρωπε, βλέπεις τοὺς ἄνω κάτω·
τοὺς ἔβλεπες ἀπάνω σου, τώρα τοὺς βλέπεις κάτω.
θὲς τὸν σκοπόν σου, πρόσεξε, τοὺς εἶδες ἄνω κάτω,
πῶς τοὺς γυρίζει ὁ τροχὸς τοὺς κάτω πάλιν ἄνω.
φέρνει τὸν πλούσιον εἰς πτωχειὰν καὶ τὸν πτωχὸν εἰς πλοῦτον.

Edidi e codice scholae medicae Montepessulanae (nr. 405, fol. 116—120) quem littera M insignivi, et V(indobonensi). ἀλφ. παρενεκτικός M ματαίου om M ἔστιν δὲ καὶ πεντάστοιχος καθὼς καὶ αἱ πέντε ἔσθήσις τοῦ ἀνθρώπου add M ἀρχὴ τοῦ πρώτου στοίχείου M

1 κάμεις M κερδέσης M 2 θ. διὰ νὰ πλ. M 3 sequitur versum quartum in M πλατένεσαι V αὐξήν. V πλοῦτος M 4 γοῦν M καὶ τὸ ποθῆς M εὐθυμήσας M 5 τέλος V, κέρδος M add M ἄστατος ἔνη πίστευσον ἐπὶ πολλοῦ γυρίζει καὶ ἔχε γοῦν ἐλπίδα πρὸς θεὸν καὶ νασὲ βοηθήση. ἀρχὴ τοῦ δευτέρου στοιχείου 6 τροχός ἐνεγυρίζει M 7 σήμερον V, πρόσχερα M δὲ VM 8 πάλαι M, ἐπι — V 9 ἔνι M ἐπὶπολοῦς M 10 ἔχε M, ἔχαι V ἐλπίδαν M ἀρχὴ τοῦ τρίτου στοιχείου M 12 τοὺς βλέπεις ἄνω τοῦ τροχοῦ M 13 πρόσαξε M εἶδες M, ἦσαν V fort. ἀποκάτω 15 πτωχὸν V, πτωχίαν V ἀρχὴ τοῦ τετάρτου στοιχείου M

Δύνεσαι πάλιν σήμερον νὰ χάσῃς, νὰ σκοτώσῃς,
νὰ καύσῃς χώρας φοβερὰς, νὰ τὰς αἰχμαλωτεύσῃς,
ἢ δυναστεύσῃς ὀρφανοὺς καὶ πένητες καὶ χήραις,
καὶ εἰ ποιήσῃς πραγματειὰν ἢ τὴν πλεονεξίαν,
παρακαλῶ σε νὰ μ᾿ εἰπῇς τὸ τέλος τί κερδίζεις.
Ἔλαβες δόξαν, ἄνθρωπε, ἐπλούτησες κ᾿ ἐχάρης,
εἰς τὰ ἐπλούτησες καλῶς, ἐκέρδησες κ᾿ ἐχάρης,
εἰπὲ καὶ πληροφόρησον τί θέλεις νὰ ἐπάρῃς.
μόνον γὰρ καὶ τὸ σάβανον μόλις νὰ τὸ ἐπάρῃς,
μάτην πλουτεῖς, ὦ ἄνθρωπε, καὶ μάτην κοπιάζεις.
Ζώνεσαι ζώνην ἰσχυράν, μοχθεῖς πολλὰ καὶ τρέχεις,
κακοπαθεῖς καὶ μάχεσαι τὸν κόσμον νὰ τὸν ἔχῃς,
καὶ φαίνεταί σε πάντοτε, οὐδὲν τὸν θέλεις χάσει.
ὅρα, στιγμῇ ἐχάσες τον καὶ τίποτα οὐκ ἔχεις.
καὶ πάντα πρᾶττε τὸ καλὸν, διὰ νὰ σωθῇ ἡ ψυχή σου.
Ἦλθες εἰς κόσμον, περπατεῖς, παρέχεις νὰ φροντίζῃς·
τὸν κόσμον γὰρ αὐτὸν ποθεῖς κ᾿ οὐ χρήζεις τῶν μελλόντων.
τὰ πρόσκαιρα καὶ γήινα ποθεῖς τα ἐκ καρδίας,
κ᾿ ἔχεις ἀγάπην εἰς αὐτὰ πλέον ἐκ τῆς ψυχῆς σου.
πρὸς τὴν ψυχὴν κρειττότερον τὶ ἄλλον νὰ γυρίσῃς.
Θέλεις νὰ ἰδῇς τὸ κέρδος σου, πάντως καὶ νὰ πιστεύσῃς;
εὗρε μνημεῖον ἀνοικτὸν καὶ ἀνατράνισέ το·
τοὺς βασιλεῖς, τοὺς ἄρχοντας πρόσεξε νὰ τοὺς ἴδῃς·
οὐκ ἔνε ἄλλον τίποτε εἰ μὴ σκωλήκων βρῶμα.
καὶ ἐνθυμήσου, ἄνθρωπε, πῶς μέλλεις ν᾿ ἀποθάνῃς.
Ἰδοὺ τὸ τέλος ἤγγικεν· ἄνθρωπε, γνώρισέ το.

---

pro 16—20 hos habet versus M δόξαν ἐλπίζεις, ἄνθρωπε, νὰ πάρῃς ἐκ τὸν κόσμον, τὴν ἡδονὴν τὴν ἄπειρον τοῦ κόσμου τοῦ ματαίου. ὁ θάνατος εὑρίσκει σε, τὴν δόξαν ὅλην χάνεις. ἐὰν οὖν σὲ εὕρῃ εἰς τὸ καλὸν, χαρὲς ἐσέναν ἔχει· ἐὰν οὖν σὲ εὕρῃ εἰς τὸ κακὸν, ἀλλοῖ ἐσέναν ἔχει. ἀρχὴ τοῦ πέμπτου στοιχείου 21 καὶ MV 22 καὶ ἀφότις γοῦν ἐπλούτεσες ἐκ. καὶ ἐχ. M . 23 ἠπὲ καὶ V, ἰδὲς καὶ M πεπληροφῶρήθησε M ἀρχὴ τοῦ ἕκτου στοιχείου M 26 ζώνησε M 27 κακ. πολλὰ κ. τρ. M τὸν ἔχῃς V, κερδέσῃς M 28 πάντοτε V, ποῦ ποτὲ M 29 ὥρα στιγμὴν M ὥρᾳ Bicelas τίποτε M 30 ἡ om V ἀρχὴ τοῦ ἑβδόμου στοιχείου M 31 περιπατεῖς V 32 αὐτοῦ νοντὸν M καὶ τῶν μελλόντων χρήζεις M 33 πρόσκερα V γὶηναποθήστα M . 34 καὶ V πλεω (sine acc.) ἐκ τὴν ψυχήν σου M 35 κριτότερον σύντομα ναγυρίσης M ἀρχὴ τοῦ ὀγδόου στοιχείου M 36 παντὸς V, πάντα M 37 μνημεῖον μεῖον ἀνοικτὸν M, μνημούρων ἀνοικτῶ V καὶ πρόσκυψε εἰς αὖτον M 39 ἔνῃ V οὐκεῖν ἱ ἑ ἄλλον τίβοτες οἶμοι σκωλύκων βρ. M 40 ὦ ἄνε V, ἄθλιε M ἀποθνήσκειν M 41 ἄνε ἤγγικεν M γνωρησὲ τω M

καὶ σκέψαι, λάβε κατὰ νοῦν, καὶ μάθε σου τὴν φύσιν.
καὶ ἐνθυμήσου τὸν κριτὴν κ' ἔχε τον εἰς τὸν νοῦν σου,
καὶ στέναξον, ὦ ἄθλιε, καὶ κλαῦσον ἐκ καρδίας,
κ' ἐπιμελήσου τὴν ψυχὴν πρὶν νὰ σὲ λάβῃ ἡ ὥρα.
Καλὸν ἂν ποίσῃς, ἄνθρωπε, ἐκεῖνον νὰ κερδήσῃς,
τὰ πράγματά σου τῶν πτωχῶν χαιράμενος τὰ δίδε,
πλοῦτον πολὺν καὶ θησαυρὸν εἰς τοὺς πτωχοὺς νὰ τ' εὕρῃς,
καὶ τὸν κριτὴν τὸν φοβερὸν καθαρῶς ν' ἀντρανίσῃς.
τότε νὰ λάβῃς ἔλεον, μεγάλην παῤῥησίαν.
Λέγεις νὰ ποίσῃς παρομπρὸς νὰ κλαύσῃς, νὰ θρηνήσῃς,
νὰ παραβλέψῃς τὸ κακὸν, καὶ τὸ καλὸν νὰ ποίσῃς,
καὶ ἔχῃς τὸ καθ' ἑαυτοῦ, βούλεσαι νὰ τὸ ποίσῃς.
ἂν ἔλθῃ ὁ θάνατος γοργὰ, τί ἀπήλογον νὰ δώσῃς;
διὰ ταῦτα πρᾶττε τὸ καλὸν, πρὶν νὰ σὲ λάβῃ ἡ ὥρα.
Μήνα σὲ φαίνετ', ἄνθρωπε, ὁ θάνατος οὐ τρέχει;
πίστευσον τὴν ἀλήθειαν, ἐκεῖνος πάντα τρέχει.
κ' ἐκεῖνος ὥραν, ἄνθρωπε, οὐκ ἔχει οὐδὲ δόξα·
κ' εἴ τιναν εὕρῃ 'ς τὸ καλὸν, ἀφίνει κι ἀναμένει,
τὸν δὲ εἰς τὸ κακὸν εὑρῇ, αἰφνίδιον ἁρπάζει.
Νύκταν ἡμέραν, ἄνθρωπε, περιπατεῖς καὶ τρέχεις,
καὶ καβαλλάρης καὶ πεζὸς τὸν κόσμον τριγυρίζεις·
τὰς ἡδονὰς τὰς ἄτακτας ποθεῖς καὶ χαίρεσαί τας,
κι ἀλησμονεῖς τὸ δίκαιον καὶ τ' ἄδικον γυρεύεις.
καὶ ἐνθυμήσου, ἄνθρωπε, τὴν ὥραν τοῦ θανάτου.

---

pro 42—45 hos substituit versus V γρηκὰς νὰ δώσης χρήματα, ἐλπίζης νὰ γλιτόσης θαρρῆς τὸ καὶ δοξάζεσαι ἔχεις μεγάλος θάρος τοῦτο πληρωφορήθησε διὰ πλοῦτον οὐγ̃λιτόνης 44 et 45 prima utriusque versus littera om M ἀρχὴ τοῦ δεκάτου στοιχείου M 46 ἐὰν M ποιήσεις V, ποιήσης M κερδέσης M 47 τοῖς πτωχοῖς μετὰ χαρᾶς ἂν δώσεισης M 48 ἐκεῖθεν νὰ κερδέσῃς M in fine versus 49 καθαρὸς ἀναντρανήσης V, ἐκεῖ νὰ ἐξιλεώσῃς M 50 om V ἔλαιον M ἀρχὴ τοῦ ἑνδεκάτου στοιχείου M 51 ποιήσης V παρὰ μπρὸς M 52 πῆσεις M 53 πήσης V λέγοντα μεταγνώθοντα ἡμέρες παρατρέχουν M 54 ἡ δὲ συμβῆ σε M, articulo om. τί λόγον νὰ λαλήσεις M 55 om V καὶ διὰ M ἀρχὴ τοῦ δωδεκάτου στοιχείου M 46 φαίνεται MV 57 π. ἀληθὲ βωσε M 58 om V ὡρὸν M 59 ἤτην ἀνεύρηστοκαλὸν M εἰς V χαρὰν ἐκεῖνον ἔχει in fine versus M 60 καὶ εἴτιναν εὕρη ςὸ κακὸν, ἀλῆ ἐκεῖνον ἔχει M ἀρχὴ τοῦ τρισκαιδεκάτου στοιχείου M 61 νύκτες ἡμέρες ἄ. ἂν περιπατῆς M 62 καβλάρης V πεζῶς M κ. νὰ τρέχης M 63 τὴν ἡδονὴν τὴν ἄπειρον τοῦ κόσμου ἐὰν ἔχης M 64 ὥρα στιγμὴν ἐχάσες τὴν καὶ τίποτε οὐκ ἔχεις M 65 om V ἀρχὴ τοῦ τεσσαρακαιδεκάτου στοιχείου M

Ξενίζομαι 'ς τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ οὐδὲν πιστεύει
κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν εἰς τὸν παρόντα κόσμον,
ποῦ παραβλέπει τὸν κριτὴν, τὴν φοβερὰν ἡμέραν,
ἣν μέλλει γὰρ παρίστασθαι τρόμῳ πολλῷ καὶ φόβῳ·
ὅταν οὖν μέλλῃ νὰ κριθῇ, τί λόγον ν' ἀποδώσῃ;
Ὅταν ὑπᾷς εἰς τὸν κριτὴν, σταθῇς κ' ἀναντρανίσῃς,
καὶ τὸν κριτὴν τὸν φοβερὸν καὶ τὸν βρυγμὸν τὸν μέγαν,
τὸ πῶς ὑπᾶν οἱ δίκαιοι εἰς τὰ ὡραῖα κάλλη,
οἱ δ' ἄδικοι κ' ἐπίορκοι εἰς μεγάλην ὀδύνην,
πολλὰ νὰ κλαύσῃς, νὰ δαρῇς, τὴν κεφαλήν σου δείρεις.
Πῶς σὲ νικᾷ ἡ ὄρεξις, καὶ χάνεις τὴν ψυχήν σου!
ἰδὲ, μεταμελήθητι, ψύξον τὴν ὄρεξίν σου.
νήστευσον, κακοπάθησον, φεῦγ' ἀπὸ πᾶσαν γύνη,
ἀπὸ καλῆς, ἀπὸ κακῆς, 'πὸ πάσης 'πιθυμίας,
νὰ λάβῃς δόξαν ἐκ θεοῦ, τιμὴν παρὰ ἀνθρώπων.
Ῥήγας ἂν γένῃς, ἄνθρωπε, χώρας καὶ ἂν κατάρξῃς,
καὶ χρήματα καὶ πλουτισμὸν πολὺν ἂν ὑποτάξῃς,
καὶ τὴν ψυχήν σου ὑστερηθῇς, νόησε τὴν ζημίαν.
οἱ ἄνθρωποι τὰ χρήματα διανέμουν νὰ σωθοῦσιν,
καὶ τὸν Χριστὸν τὸν ἀγαθὸν αὐτὰ νὰ τὸν δανείσουν.
Συνάγεις χρήματα πολλὰ, φαντάσματα καὶ δόξαν,
καὶ δείχνεις τόλμαν φοβερὰν, ὀγκόνεσαι μεγάλως.

---

66 ξενήζομε εἰς M 67 ϛοὺς μέλλοντας αἰῶνας M in fine versus 68 ποῦ V; καὶ M κρίσιν οὐδὲν προσέχει M in fine versus 69 παρίσταται V ἐκεῖνος ἔνε ἐπικατάρα τὸν κολάζεται εἰς αἰῶνας M 70 ναποδώσεις V καὶ ἔχει γοῦν τὸ μέρος στου μετὰ τῶν σαδδουκαίων M ἀρχὴ τοῦ πεντεκαιδεκάτου στοιχείου M 71 ὑπάγης ϛὸν M θεωρεῖς τον M 72 τὴν κρίσιν του τὴν φοβερὰν καὶ τοὺς ἐκεῖ τηρήσεις M 73 ὑπάγοῦν M εἰς τὰς χρηστὰς τὰς βρύσας (ita tamen ut Χριστοῦ fortasse legendum sit) M 74 καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀσεβεῖς πάλιν εἰς τὰς κολάσεις M 75 δαρρῆς M δίρεις M totum versum om V ἀρχὴ τοῦ ἑκκαιδεκάτου στοιχείου M 76 πόσενικᾶ M 77 ἠδὲ V, εἶδες M μεταμελήθησε σκόψε V pro 78—80 hos versus substituit M· ἡ ὄρεξις εἰς τὸν ἄνθρωπον ζημίαν ψυχῆς προσφέρνει καὶ ἄστατος ἔνη πίστευσον πωσσῶς οὐκώφελῆσαι καὶ ἀντὶς γοῦν τὴν ὄρεξιν παράδεισον ὑστερῆσαι ἀρχὴ τοῦ ἑπτακαιδεκάτου στοιχείου M 81 καὶ ἂν M καὶ χ. ἐὰν ὑποτάξῃς M 82 καὶ ὅσα ἔχει ὁ κόσμος V, πολλὴν ἂν ὑποτάξῃς M 83 κ in initio versus deest M ννώησε M, ut videtur 85 εἰς τοὺς πτωχοὺς ὦ ἄνθρωπε καὶ τὸν χριστὸν τὸν ἀγαθὸν αὐτὴν ὀντὸν δανιζοῦν M pro 83. 84. 85 unum tantum exhibet V hunc: τὴν δὲ ψυχὴν τὴν ταπεινὴν ὀνήρου δίκην εἶδες ἀρχὴ τοῦ ὀκτωκαιδεκάτου στοιχείου M 86 φαντάζεσαι εἰς αὗτα M 87 δεικνύεις τόλμαν φ. ἐλπίζεις εἰς τὴν δόξαν M post 87 ὅταν οὖν λάβῃς τὸ ποθεῖς καὶ παραλάβῃς δόξαν MV

θυμήσου γὰρ τοὺς πρὸ ἐσοῦ, τί ἐκέρδησαν ἐκεῖνοι,
καὶ λεῖπ' ἀπαὶ τὸ ἄδικον, βλέπε δικαιοσύνη.
ὁ θάνατος ἁρπάζει σε, τὴν δόξαν ὅλην χάνεις.
Τυφλόνουν σε τὰ πρόσκαιρα καὶ οὐ θυμᾶσαι κρίσιν,
καὶ οὐ θυμᾶσαι τὸν κριτὴν, τὴν φοβερὰν ἡμέραν,
βούλεσαι δώσῃς χρήματα, ἐλπίζεις διὰ νὰ ζήσῃς·
τοῦτο (δὲ) πληροφόρεσαι καὶ βάλλε κατὰ νοῦν σου·
ὡς ὄνειρον γὰρ φαίνεται ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.
Ὑπερνικᾷ σ' ἡ ὄρεξις καὶ χάνεις τὴν ψυχήν σου.
ἰδὲ, μεταμελήθητι, κόψε κακὰς ὀρέξεις·
πολλοὶ ἐκ τῆς ὀρέξεως ἐχάσαν τὴν ψυχήν τους.
φοβήθητι, ὦ ἄνθρωπε, ποῦ θέλεις καταντήσει
εἰς τὸν κριτὴν τὸν φοβερὸν καὶ τὸν καρδιογνώστην.
Φέρε τὸν νοῦν σου ἀπὸ τοῦ νῦν πῶς ἦσουν εἰς τὸν κόσμον,
πῶς ἐγεννήθης, ἐλεεινὲ, πῶς θέλεις ἀποθάνει.
ἂν ἔχῃς γνῶσιν, ἄφες τα ἐκεῖνα τὰ ἐκράτεις·
ἀπὸ ψυχῆς τὰ μίσησε, ποσῶς οὐκ ὠφελοῦν σε.
καὶ ἐνθυμήσου τοὺς πτωχοὺς καὶ ποῖσ' ἐλεημοσύνην.
Χῶμαν ὑπάρχεις, ἄνθρωπε, κἂν οἷος καὶ ἂν ᾖσαι,
κἂν βασιλεὺς κἂν πένητας, πατριαρχῶν τὸ κλέος,
ἢ ἄρχων ἢ ἀρχόμενος — ὁ χοῦς σὲ ἀναμένει.
σπούδαζε, πρᾶττε τὸ καλὸν, καὶ τὸ καλὸν νὰ λάβῃς,
καὶ μὴ ἐλπίζῃς νὰ σωθῇς, χωρὶς καλὰ νὰ κάμῃς.
Ψώραν ἂν ἔχῃς, ἄνθρωπε, γυρεύεις θεραπείαν

88 om M τοῦ V 89 λύπε ἀπετὸ V. totum versum om M 90 om V post 90 καὶ διὰ τοῦτο πρόσεχε, εἰς τὸν κριτὴν ὑπάγεις add M ἀρχὴ τοῦ ἐννεακαιδεκάτου στοιχείου M 91 πρόσκερα V καὶ οὐ παραβλέπεις δόξαν in altera parte versus M 92 οὐκ ἔχεις λογισμὸν πῶς θέλεις ἀποθάνει M 93 πῶς θέλεις ἀπηλογηθῇ ϛὴν φοβερὰν τὴν κρίσιν M 94 δὲ add, om V εἰδὲς μεταμελήθητι καὶ τήρησε τὴν κρίσιν M 95 πρὶν νὰ σὲ λάβῃ ὁ θάνατος ἀναίτιμον ἐκ τούτου M ἀρχὴ τοῦ εἰκοστοῦ στοιχείου M 96 ὑπερνικᾶσαι V, ὑπερνικήσε M καὶ οὐκ ἐθυμῆσε κρίσιν M 97 εἰ δὲ μεταμελλήθη σε V οὐκ ἔχεις λογισμὸν ποσσῶς διὰ μέριμναν θανάτου M 98 ὅτι π. ἐκ τῆ V πῶς νὰ ἀπηλογηθῇς ϛὴν φοβερὰν τὴν κρίσιν M 99 om M 100 om V post 100 τὸν ἐξετάζει τοὺς νεφροὺς ἀνθρώπων τὰς καρδίας add M ἀρχὴ τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου στοιχείου M 101 ἤγουν M 102 πῶς ἐπαρῆλθες τὸν καιρὸν καὶ τί ἦσαν τὰ ἐθάρρεις M 103—105 om V qui hos substituit versus τοῦ σώματος τὸ τέλαιον, μᾶλλον καὶ τῆς ψυχῆς σου πίστευσον ἀληθέβω σε, κάμε καλλὰ καὶ σώζου 104 ποσσῶς οὐκ ὀφελοῦνται M 105 πισε (sine accentu) M ἀρχὴ τοῦ εἰκοστοῦ δευτέρου στοιχείου M 106 εἶσε V 107 βασιλεὺ V 109 καὶ πάντα πρ. V διὰ νὰ σωθῇ ἡ ψυχή σου in altera parte versus V 110 om V

καὶ τριγυρίζεις ἰατρὸν νὰ λάβῃς θεραπείαν,
καὶ δίδεις ἐκ τὰ πλούτη σου κι ἀπὸ τὰ ἔχοντά σου.
ἂν εἰς τὴν σάρκα τὴν φθαρτὴν γυρεύῃς θεραπείαν,
τὴν τῆς ψυχῆς ἀσθένειαν οὐ μέλλεις θεραπεῦσαι;
Ὢ παραδόξου συμφορᾶς, ὢ μυστηρίου ξένου,
ὁ κτίστης γὰρ καὶ κύριος θεός τε καὶ δεσπότης
εἰς γῆν κατῆλθεν σαρκωθεὶς ἐκ κόρης ἀπειράνδρου·
ἴδωμεν οὖν γε καὶ ἡμεῖς τὴν αὐτοῦ εὐσπλαγχνίαν,
αὐτὸν ἃς προσκυνήσωμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

---

112 ἰατρῶν M 113 τὸ ἔχον τὰ σου M 114 ἐὰν V, καὶ M 115 καὶ τὴν ψ. ἀ. M ἀρχὴ τοῦ εἰκοστοῦ τετάρτου στοιχείου M 116 ὢ σκοτισμὸς ἀνθρώπων in altera parte versus M 117 ὁ κτίστης πάντων δὴ ʽμῶν ἄνθρωπος ἐγεγώνη M 118 καὶ ἐφόρεσαι τανθρώπινα, ὡς ποιητὴς τῶν πάντων M post 118 εἰς λύτρωσιν ἁμαρτιῶν παντὸς ἀνθρώπου γένος add V 119 καὶ ἡμεῖς ἐκατεσκοτίσθημεν καὶ οὐ βλέπομεν τὸν τρόπον M 120 και ἤμεστεν ἀμέτοχοι ζωῆς τῆς αἰωνίου M

ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΜΑ ΑΠΟ ΛΑΤΙΝΙΚΟΝ ΕΙΣ ΡΩΜΑΙΚΟΝ.
ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΠΟΛΥΠΑΘΟΥΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ ΤΟΥ ΤΥΡΟΥ.

Ἀφ᾿ οὗ ἀνελήφθη ὁ Χριστὸς εἰς οὐρανοὺς ἐν δόξῃ,
(κ') οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ἐδίδαξαν τὸν κόσμον,
ἀνέστη ἐν Ἀντιοχείᾳ ψευδώνυμός τις ἄναξ
χριστιανός, Ἀντίοχος τὸ ὄνομα γὰρ ἔχει.
εἶχεν γυναῖκα ἔμορφην, ὄνομα Παροχίαν,
καὶ μετ᾿ αὐτῆς ἐποίησεν μονογενῆ θυγάτηρ·
τὸ ὄνομα ἐκέκλητο Ἀναστασία αὕτη.
ἐγένετο ἀπὸ θανῆ τῆς ἑαυτῆς μητέρας.
αὐτὴ δὲ ὡς ἐγένετο (εἰς) νόμον ἡλικίας,
ἔσχεν τὸ εἶδος ἔμορφον, τὸ κάλλος τοῦ προσώπου,
τῆς ἡλικίας εὔτακτον, καὶ τὸ κορμίν της κάλλος,
ὥστε πολλοὶ τῶν εὐγενῶν ἀρχόντων καὶ ῥηγάδων

Carmen pulcherrimum de Apollonio rege Tyri edidi primum in priore sylloge p. 63—90, ex apographo a Gidelio, professore Parisino, confecto. eius iterum edendi auctor mihi extitit Legrandius, qui diligentissime totum carmen iterum ad codicem contulit, innumerabilesque Gidelii errores feliciter retexit. iam vero prisco nitori adeo restitutum esse confido hoc carmen, ut dubitari possit num multa in eo corrigenda relicta sint. coniecturis autem optime meruere de hac narratione Bicelas, Coestlinus, Bursianus. legitur in codice Par. n. 390, pessime scripto; cuius quamquam nunc habeo conlationem omnibus numeris absolutam, tamen non omnes scribae errores in annotatione critica ut recoquerem a me impetrare potui: immo sat habui eas scripturas apponere quae ad recte iudicandum verborum contextum facere viderentur. ubi vero ab editione priore tacite recessi, id nunquam non codicis auctoritate factum esse scito.

Μετὰ γλώττησμα 2 πολληπαθοὺς ἀπολωνίου.

2 κ' om 5 ἔμορφον 6 μονογυνὴ 8 ἀπὸ θανὴ ut ego conieceram nunc certior fio ipsum librum legere τὴν ἑαυτῆς μητέρα 9 (εἰς) om νόμου ἡλικίαν 11 καὶ τὸ κορμὴν της κάλλος 12 ῥυγάδων

ἐζήτουν νὰ τὴν πάρουσιν εἰς νόμιμον γυναῖκαν.
ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς καὶ βάσκανος τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων
εἰς ἔρωτα σατανικὸν καὶ οἶστρον θηλυμάνιας
ἐξέκλινε τὸν κύριν της ἀγάπῃ εἰς ἐκείνην,
ὥστε μίαν τῶν ἡμερῶν ἐξαίφνης καὶ ἀθρόως,
ἄκου, καὶ βούλεται κακῶς φθείρει(ν) τὴν παρθενιάν της.
αὐτὴ εὐθὺς ὠδύρετο, παραμυθιὰν οὐκ εἶχεν
τῆς συμφορᾶς ὁποῦ 'παθε καὶ τοῦ κακοῦ ποῦ εἶδεν.
καὶ ταῦτα δὲ ἀνήγγειλεν τὴν ἑαυτῆς βυζάστριαν.
ἐκείνη δὲ ὡς ἔβλεπεν τὴν συμφορὰν τῆς κόρης,
τὰ δάκρυα, τοὺς στεναγμοὺς καὶ τὸ κακὸν τὸ τόσον,
μὴ εἶχεν ἀντιφάρμακον τὸ τί αὐτὴν ποιῆσαι,
λόγους γλυκεῖς, ἀνωφελεῖς, ταύτην παραμυθεῖται·
„ἐπεὶ ὁ πατήρ σου βασιλεὺς Ἀντιοχειᾶς ὑπάρχει,
ὅλοι μικροὶ μεγάλοι τε, ἄρχοντες, μεγιστᾶνοι,
καὶ βασιλεῖς ῥηγάδες τε ἐσέναν ἐπεθύμουν,
τὸ μὲν διὰ τὸ κάλλος σου καὶ διὰ τὴν εὐμορφιάν σου·
λοιπὸν αὐτός σου ὁ πατὴρ πάλε νὰ σὲ 'παντρέψῃ,
τὸ πρᾶγμα θέλει κρυβηθῆν καὶ ὅλα θέλει παύσειν."
ἀλλ' ὁ πατὴρ ὁ ἄθλιος οὐκ ἦτον εἰς ἐκεῖνον,
νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τοῦ κακοῦ καὶ (νὰ) μετανοήσῃ,
ἀλλ' ὡς γυναῖκαν νόμιμον οὗτος αὐτὴν ἐκράτει.
ἐπεὶ τὸ φθάρμα ἦν κρυφὸν, ἄγνωστον τοῖς ἀνθρώποις,
ἐκ γένους τε βασιλικοῦ καὶ ἐκ τῶν μεγιστάνων
ἦλθον εἰς ἀναζήτησιν, τὴν κόρην νὰ τὴν πάρουν.
ἐκεῖνος δὲ ὁ δείλαιος, ὁ δύστυχος ἀνθρώπων
ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἠβούλετο ταύτην νὰ ὑπανδρέψῃ,
εἰς νύγματα καὶ δήγματα καὶ γὰρ παραμυθίαν
ἀμφίβαλλεν τὴν ὑπανδρειάν, νὰ κρύψῃ τὴν αἰσχύνην.
κελεύει, διὰ μέσον τε τῆς ἀγορᾶς σαλπίζουν·

---

15 σαν τανικὸν 16 ἀγάπ̄ εἰς ἐκείνην 17 ἀθρόως liber Legrandio teste (ἐχθρός legerat Gidel); in proecdosi dederam βιαίως, nunc recepi codicis lectionem, quamquam ne hanc quidem sanam esse arbitror: λαθραίως Bursianus 18 ἄκου liber, pro quo Gidelius ἄκων legerat. iam apparet φθείρει esse pro infinitivo φθείρειν βούλετε φθήρει. 19 ὀδύρετο 20 τὴν συμφοράν. ἔπαθε τὸ κακὸν ὁποῦ fort. εἶχεν 22 ἐβλέπει 23 τόσον, ut conieceram, cod. πόσον Gidel 25 ἀνοφελεῖς 28 ῥυγάδες ἐπέθυμουν 30 πα^λ 31 παύσιν cod., corr. Coestlinus 35 φθάγμα, corr. Legrand. Gidelii culpa in proecdosi legitur πρᾶγμα ἠκρύφθη 42 μέσονται

„ὅστις μικρὸς μεγάλος τε, πλούσιός τε καὶ πένης
δηλώσει τὰ αἰνίγματα καὶ τὰ ʼρωτήματά μου,
νὰ παίρνῃ νόμιμον εὐθὺς τὴν κόρην μου γυναῖκα·
εἰ δʼ ἀπαιτύχῃ τʼ αἴνιγμα καὶ τὰ ʼρωτήματά μου,
νὰ ʼμπήγουν τὸ κεφάλι του ἀπάνω ʼς τὰ προχιόνα.“
ὥστε πολλοὶ ἀπέθανον πικρῶς τε καὶ ἀδίκως.
Ἦν δὲ πόλις ὀνόματι Τύρος ἐν τῇ Συρίᾳ,
ἐν ταύτῃ ἐβασίλευεν ʼπολλώνιος ὁ πρίγκηψ·
ἦν δʼ εὐγενὴς ἐξ εὐγενῶν καὶ γνῶσι κεκτημένος.
ἀκούσας τοίνυν καὶ αὐτὸς τὰ ῥήματα τοῦ ἄναξ,
τὸ κάλλος καὶ τὴν ἐμορφιάν, τὴν σύνεσιν τῆς κόρης,
ὑπάγʼ εἰς Ἀντιόχειαν, Ἀντίοχον ἐλάλει·
ὁ δὲ ἀσμένως δέχεται καὶ μὲ περιχαρείας,
τὸ αἴνιγμα τοῦ ἔλεγεν τὸ εἶχεν κατʼ αὐτοῦ του.
ἄκου τὸ τί ʼν τὸ αἴνιγμα καὶ τὴν φράσιν τὴν ἔχει.
„ἐγὼ ἔχω τὴν ἐντροπήν“ φησιν „τῆς ἁμαρτίας·
ἐγὼ συνείθισά“ φησιν „τῆς σαρκὸς τῆς μητρός μου,
ὅστις δʼ ἀνὴρ τῆς γυναικός, τὸν ποῖον οὐχ εὑρίσκω.“
ἀκούσας Ἀπολλώνιος εὐθὺς ἀπολογεῖται
„ἐπεὶ ʼντροπὴν αἰσχύνεσαι, λέγεις, τῆς ἁμαρτίας,
ἀλήθειαν γὰρ εἴρηκας· τὴν θυγατέραν σοὔχεις
ὄχι ὡς γυναῖκα νόμιμον, ἂν μὴ ὡς παλλακίδαν.“
ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος τοῦ λόγου
ἀπολογήσατο γοργόν „ἀλήθειαν οὐ λέγεις,
ἀλλʼ ἐπειδὴ ʼσαι πρίγκιπας καὶ νέος ὡραιωμένος,
δίδω σʼ ἡμέρας μετρητὰς εἴκοσιν νὰ τὸ εὕρῃς,
νὰ πάρῃς καὶ τὴν κόρην μου ὡς νόμιμον γυναῖκα.
εἰ δὲ καὶ οὐδὲν δύνασαι νὰ εἴπῃς τὴν ἀλήθειαν,
νὰ ʼμπήξω τὸ κεφάλιν σου ἀπάνω εἰς τὸ κάστρον.“
ὁ δʼ Ἀπολλώνιος εὐθὺς γοργὸν ἀπολογεῖται
„νὰ ʼδῶ,“ φησι, „τὸ αἴνιγμα καὶ νὰ τὸ (καὶ) σκοπήσω,

---

43 ὡς τίς 44 δειλώσει 46 ἢ δὲ ἀπετύχη τὸ αἴνιγμα 47 ναμπίγουν εἰς τὰ προχοίωνα ʼπάνω ʼς τὸν προμαχῶνα coni Bicelas 51 ἦν δὲ γνώσει 54 ὑπάγει 55 δὲ ἀσμένος cod. qui idem praebet quod conieceram μετὰ περιχαρέας (legerat enim περὶ χρείας Gidel) 57 ἄκουε τό τι ἔναι 60 ὥςτις δὲ cod. (ὅστις γὰρ Gidel) 61 ὁ πρήκιψ add post ἀπολώνιος 62 ἐντροπὴν ἀσχύνεσε 63 σου ἔχεις 64 ἂν με 67 ἐπειδήσε πρίγκυπας καὶ νόος ὡραιομένος. 68 σὶ μετριτὰς ἤκοσιν 70 οἰδὲ 71 ναμπίξω 72 ὁ δὲ 73 ναδῶ (καὶ) om ἐκσκοτίσω coni Bicelas

καὶ μέσα εἰς τὸ τέρμενον ἀπόκρισιν νὰ δώσω.“
ἐκεῖνος ἐκ τὸν φόβον του ’ς τὸν τόπον του ἐστράφην.
εἶδεν ὅτι ὠργίσθην του καὶ θέλει κινδυνεύσει,
κ’ αὐτὸς οὐκ εἶχεν δύναμιν διὰ νὰ τὸν πολεμήσῃ·
καὶ βάλλει σίτων πλέθριον εἰς τρεῖς καρεῖς μεγάλας,
καὶ παίρνει στάμενα πολλὰ καὶ ἦβγεν κατὰ κόσμου.
ὁ δὲ ’Αντίοχος εὐθὺς τὸν σινεσκάρκον κράζει·
ἦν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ταλνάρκος σινεσκάλκος.
δίδει τὸν ἴδιον θέλημα καὶ συντροφιὰν μεγάλην,
ὅπου εὕρῃ ’Απολλώνιον νὰ παίρνῃ τὴν ζωήν του.
κι ὁρίζει μὲ τὰ βούκινα, διαλάλημα ἐποῖκεν,
ὅπου εὕρῃ ’Απολλώνιον καὶ ζωντανὸν τὸν παίρνῃ,
νά ’χῃ πεντῆντα χρύσινα κ’ ἀγάπην ’Αντιόχου.
εὐθὺς δὲ ὁ ’Αντίοχος κάτεργα ἀρματόνει,
κ’ εἰς ζήτησιν ’Απόλλωνος ἐξῆλθεν τοῦ γυρεύειν.
ὁ δ’ ’Απολλώνιος (μακρὰν) εἰς πέλαγος ἐξέβη,
στέκεται, διαλογίζεται, τὸ ποῦ θέλει ν’ ὑπάγῃ·
τὸν ναύκλερον ἀνερωτᾷ εἰς ποιὰν χώραν νὰ πᾶσι,
νᾆναι τὸ κάστρον δυνατὸν καὶ φόβον μηδὲ ἔχῃ.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εὐθὺς τοῦτον τὸν λόγον εἶπεν
„ἐδῶ συμὰ εἶν’ ὁ Ταρσός, χώρα ἀφιερωμένη,
ἐκεῖ ἂς πᾶμεν τὸ λοιπὸν καὶ φόβον νὰ μηδ’ ἔχῃς.“
ὡς γοῦν ἐπῆγαν ’ς τὴν Ταρσὸν καὶ ἦμπαν εἰς τὴν χώραν,
ἐκεῖ ἀπαντᾷ ὁ ’πολλώνιος ἄνθρωπον ἀπ’ τὴν χώραν,
γέροντα εὐγενέστατον, ὀνόματι ’Αλαβήγων.
ἀλλήλως ἐχαιρέτησαν, ὀνομαστῶς ἐκάλει.
„καλῶς τὸν ’Απολλώνιον“ ’Αλαβήγων ἐβόα.
ὁ δ’ ’Απολλώνιος πολλὰ τὸ (πρᾶγμα) ἐθαυμάστη,
καὶ „πῶς ἐπίστασαι“ φησὶν „τὸ ὄνομά μου, πάτερ;“

74 εἰς τὸ τέρμαινον 75 εἰς 76 ἴδεν ὀργίσθην 78 versum difficillimum nunc codicis et amicorum ope persanavi. καὶ versus initio, ut in proecdosi conieceram, ipse dat codex; ipse σίτον emendavi, et Coestlinus pro πληθερὸν, quae est codicis lectio, πλέθριον commendavit. καρεῖς cod., non ἀκαρεῖς 80 συνεσκάρκον 81 συνεσκάλκος 84 ἐπήκεν 86 να ἔχει nolui corrigere πενῆντα 87 ὁ om 88 ζήτησιν ἀπόλωνος cod., quod servandum esse duxi 89 ὁ δὲ ἀπ. om (μακρὰν) ἐξένει cod., corr. Bicelas ἐβγαίνει Coestlinus 90 νὰ ὑπάγη 91 νὰ πάσῃ, corr. Legrand 92 νὰ ἔναι 94 de ἀφιερωμένη dubito 95 ἐκεῖ ἂς ὑπᾶμεν 96 εἰς 97 ἀπὸ τὴν χ. 99 ὀνομαστὸς cod., corr. Legrand 100 pro ut emendaveram, nunc ipsum codicem legere certior fio 101 ὁ δὲ (πρᾶγμα) om

ὁ δὲ „γραφὰς ἐδέχθημεν Ἀντιόχου βασιλέως·
γράφει καὶ λέγει, σφαλερῶς παρακαλεῖ τοιοῦτο·
ὅστις τὸν Ἀπολλώνιον ζωντανὸν νὰ τὸν πάγῃ,
νά 'χῃ πενῆντα χρύσινα κι ἀγάπην Ἀντιόχου.
εἰ δ' ἀποκεφαλίσῃ τον κ' ὑπᾷ του τὸ κεφάλιν,
νά 'χῃ χρυσίνους ἑκατὸν κι ἀγάπην ἐδικήν του.
διὰ τοῦτο παραγγέλλω σοι νὰ βλέπῃς τὴν ζωήν σου."
ὁ δ' Ἀπολλώνιος χαρὰς μεγάλας δίδει ἐκεῖνον,
καὶ βάλλει εἰς τὰς χεῖράς του κἂν ἑκατὸν δουκάτα.
εἶχεν δὲ φίλον γνώριμον, ὄνομα Στραγκαλεῖον.
κεῖνος εἶχ' ἀναγυιωτὴν ὄνομα Διονυσίαν·
ἐκεῖ ἀπεστράφην τὸ λοιπὸν 'πολλώνιος ὁ πρίγκηψ,
ἀνήγγειλεν τὴν συμφορὰν, τὸν φίλον του τὸ λέγει
„ἂν ἔναι ὁ τόπος δυνατὸς, ἃς νὰ μ' (ἐκεῖ) φυλάξουν."
ὁ δέ „οὐκ ἔναι δυνατὸς" „διὰ τὸν λιμὸν τὸν ἔχουν,
ὅτι ἀπ' τῆς πείνας τῆς πολλῆς ὅλοι ἓν ν' ἀποθάνουν."
εὐθὺς ὁ Ἀπολλώνιος γοργὸν ἀπολογᾶται
„ὅλοι ἂς χαροῦσι σήμερον μικροί τε καὶ μεγάλοι
καὶ ἂς δοξάσουν τὸν θεὸν τὸν ἀποστείλαντά με.
δότε μοι ὅρκον ἅπαντες καὶ σῖτον νὰ σᾶς δώσω."
εὐθὺς ὅλοι συνάγονται μικροί τε καὶ μεγάλοι
καὶ δίδουν ὅρκον εἰς θεὸν ὅτι νὰ ἀποθάνουν
ὁμοῦ μὲ Ἀπολλώνιον εἰς πειρασμοὺς ὁποῦ 'χει,
καὶ λέγει εὐθὺς διὰ γοργόν „ἐβγάλετε τὸν σῖτον"
καὶ δίδει τὸν καθέκαστον ὅσον τοῦ χορτασθῆναι·
ἄνευ ἀργύριου καὶ τιμῆς διένειμεν τὸν σῖτον.
ἐκεῖνοι ἐδοξάσασιν θεὸν τὸν παντεπόπτην
καὶ Ἀπολλώνιον ὁμοῦ εἰς τὸ καλὸν τὸ ποῖκε.
καὶ μετὰ 'μέρας γάρ τινας πάλιν εὐθὺς μανθάνουν,

---

104 σφαλερὸς τί οὗτο 105 ὕπα 106 νἄχει 107 ἠδέ ἀποκεφαλήσι τον καὶ ὑπάσι του τὸ κεφάλην 108 ἔχω χρυσίνους ρ̄΄ καὶ 110 ὁ δέ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον fortasse χάριτας conieceris 111 βάλλει στας χείρας του κἂν ἐρ΄ 113 ἐκεῖνος ἦχεν ἀναγϊότην ὄνομα διονησίαν cogitavi de ἀναγυιόνω cuius verbi infra mentio fiet. Bicelas σύζυγον proposuit, Coestlinus ἐγγυητήν. 116 ἄς να με φιλάξουν. ἐκεῖ om 117 εἰ δὲ, praeclare emend. Coestlin 118 ἀπὸ ὅλην ἐνναπηθάνουν, em ego et Bicelas 120 ὅλης χεροῦσι 121 ἂς δοξάσουν cod., εὐδοξάσι legerat Gidel 125 ὁποῦ ἔχει 126 ἐυγα (λλ) 131 meam emendationem firmavit codex; dixerat enim Gidel γάρ abesse et μας θάνουν legi

ὅπως ἀρμάδα ἔποικεν Ἀντίοχος ὁ ἄναξ
(ὡς) εἰς (τὴν) ἀναζήτησιν πρίγκιψ Ἀπολλωνίου.
ἐκεῖνοι συμβουλεύονται νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν τόπον.
εὐθὺς εἰς πλοῖον ἔμπηκεν, τὸ πέλαγος ἐπιάσεν.
χειμάζει εἰς τὸ πέλαγος μέσα εἰς δύο ʽμέρας,
τὸ πλοῖον διεσκόρπισεν, ἐπνίγησαν οἱ πάντες,
μόνον ὁ Ἀπολλώνιος μέσ' εἰς μικρὸν σανίδιν
τὸ κῦμαν τὸν ἐπέρασεν 'ς τῆς Τρίπολης τὰ μέρη,
ἐκεῖ ʽβρεν ἄνθρωπον πτωχόν, πένητα κ' ἦν ψαράρης.
εἶχεν μικρὸν καλύβι καὶ ἐδέχετο τοὺς ξένους.
δίδει αὐτὸς καὶ ῥάκιον καὶ κάτσεν ἀποκάτω.
ὁ δ' Ἀπολλώνιος (αὐτῷ) τὰ κατ' αὐτοῦ ἀγγέλλει,
λέγει αὐτὸν ὁ ἁλιεύς „ἡ Τρίπολις κοντά 'ναι,
ἔχει δὲ δύο μίλια· κοπίασε καὶ ἄμε,
ὕπαγε δὲ καὶ στόχασε ἀνάπαυσιν νὰ εὕρῃς.
κι ἂν στρέψῃς εἰς τὸν τόπον σου κ' ἰδῇς τὰ γονικά σου,
ἰδοὺ καὶ μνήσθητι ἐμοῦ εἰς τὸ ψωμὶν κ' εἰς τάβλαν·
εἰ δὲ καὶ λησμονήσῃς μου, ὁ θεὸς νὰ σοῦ πληρώσῃ,
καὶ εἰς τὴν θάλασσαν ἂν 'μπῇς, πάλιν νὰ ναυαγήσῃς.
εἰ δὲ οὐχ εὕρῃς ἐν ὁδῷ ὅσο νὰ φᾷς νὰ ζήσῃς,
ἔλα καὶ στρέψαι μετ' ἐμέ, καὶ ὁ θεὸς νὰ μᾶς θρέψῃ."
ὁ δ' Ἀπολλώνιος εὐθὺς 'ς τὴν Τρίπολιν ὑπάγει,
εὑρίσκει ἐν τῇ ἀγορᾷ κήρυκα ἀνακράζων
„ὅστις ʽβρεθῇ τὴν σήμερον τὴν ἅρπαν διὰ νὰ παίζῃ
καὶ νὰ νικήσῃ ἅπαντας, εὐθὺς γοργὸν νὰ ἔλθῃ,
νὰ λούσῃ καὶ τὸν βασιλεά, ἀντάμα διὰ νὰ φάγῃ."
ἀκούει Ἀπολλώνιος, 'ς τὸ θέατρον ἐστάθην
γυμνὸς καὶ ἀξυπόλυτος μὲ τὸ παλαιὸν τὸ ῥάσον.
παίζουν τὴν ἅρπαν, παίζει την, ὅλους ἐνίκησέν τους.
ὑπάγει εἰς τὸ βαλανειόν, τὸν βασιλέα λούει,
ἦν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀρχίστρατος ὁ μέγας.

---

133 (ὡς) et (εἰς) om 135 ἔμπικεν 136 δύο ἡμέραν 138 μέσα 139 'ς om 140 ἐκεῖ ἤβρεν καὶ ἔναι ψαράρης 141 praestaret καλύβιον κ' 143 ὁ δὲ (αὐτῷ) om ἀναγγέλει 144 et 145 habet Ducangius, p. 705, s. v. κοντά τὸν om 145 μίλα 148 εἰς τάλαν 149 οἰδὲ 150 νὰ μπῇς cum cod. proecd., quod nunc emendavi 151 οἰδὲ οὐ χάρης ἐυ οδῶ ὅ̈σ νὰ φὰς νὰ ζήσης 152 νὰ μᾶς θρέψει 153 εἰς τὴν 155 ἡυρεθη 158 'ς om 159 ἀξιπόλητος, em Coestlinus, Bursianus, G. Wyndham 160 μάπαν

ἐθαύμασεν ὁ βασιλεὺς τὴν σύνεσιν τοῦ νέου
καὶ τὴν 'πιδεξοσύνη του καὶ τὴν γλυκύτητά του.
ὡς γοῦν εἰς τὰ βασίλεια ὁ βασιλεὺς ἀπῄει,
ἔμεινεν 'Απολλώνιος ἔξω διὰ τοῦ φόρου.
εὐθὺς δὲ ὁ 'Αρχίστρατος 'Απόλλωνα ἐζήτει.
ἦλθον εἰς ἀναζήτησιν, ηὗράν τον ἐν τῇ μέσῃ,
λέγουν τον „ἔλα, κράζει σε ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας,
νὰ φᾷς, νὰ πίῃς μετ' αὐτοῦ καὶ νὰ παραδιαβάσῃς."
ἐκεῖνος ἔφη „αἰσχύνομαι διὰ τὸ παλαιὸν τὸ ῥάσι."
στρέφουνται, ἀναγγέλλουσι ταῦτα τὸν βασιλέα·
κεῖνος ἀπὸ τὰ ῥοῦχά του στέλλει καὶ δίδωσίν του.
ἦλθεν κ' ἐκάθισεν ὁμοῦ μετὰ τὸν βασιλέα,
ἄντικρυς κατὰ πρόσωπον ἀπάνωθεν τῶν ὅλων
ἀρχόντων τῶν εὐγενικῶν ὁποῦ 'σαν καλεσμένοι.
ὡς γοῦν τὴν τάβλαν ἔβλεπεν, τὰ πλήθη τῶν βρωμάτων,
τὸν ἄργυρον καὶ τὸν χρυσὸν καὶ τὴν παράταξίν του,
ἐμνήσθη ἃ ἀπώλεσεν καὶ τὴν αὐτοῦ αὐθέντειαν,
κι οὐκ ἤθελεν (εἰς τὸ) λοιπὸν καθόλου ν' ἀριστήσῃ.
πολλὰ τὸν ἔλεγεν ὁ ῥὴξ ὁ μέγας διὰ νὰ φάγῃ·
ἐκεῖνος κάτω ἔβλεπεν καὶ στέναζεν μεγάλως.
εἶχεν δὲ ὁ 'Αρχίστρατος κοράσιον ὡραῖον·
ἦν δὲ ἡ κόρη εὐγενής, ἔμορφη παρὰ πάντας,
νεάνιδα καὶ καυχοδιὰ 'ς τὰ μέρη τῆς Συρίας,
οὐδὲν ἦτον ὡσὰν αὐτή· μᾶλλον κ' εἰς τὰ ᾀσμάτια
κ' εἰς τὴν κινύραν . . . .
καὶ συγκυρίζει γλυκερὰ παρὰ πάντας ἀνθρώπους.
εὐθὺς δὲ ὁ 'Αρχίστρατος διὰ νὰ παρηγορήσῃ
τὸν δύστυχον 'πολλώνιον ἐκ τὴν πικριὰν τὴν εἶχεν,
εὐθὺς πέμπει καὶ φέρνει την αὐτὴν τὴν θυγατέραν·
ἦν δὲ τὸ ὄνομα αὐτῆς κυρὰ 'Αρχιστρατοῦσα·
παρακαλεῖ καὶ λέγει την „κόρη, νὰ μὲ κερδέσῃς

---

165 ἃ ποίει 166 ἔσω. fortasse suspiceris διὰ τὸν φόβον: veritus enim est Apollonius in aulam regiam intrare. cf. v. 171 170 πεῖς 173 ἐκεῖνος 176 ὁπού ἦσαν 180 εἰς τὸ om Legrand proponit καὶ τὸ λοιπὸν οὐκ ἤθελεν ναριστήσει 181 ὁ ἀρχίστρατος ὁ μέγας δϊαναφὰ 182 ἔνεκεν: possis ἔνευεν 184 suspiceris παρὰ πάσας 185 v. Ducangium p. 626 καυχοδιὰν εἰς 186 ἄσματα 187 κυνήραν (versus exitu deperdito) καὶ συγκυρίζη γλυκερὰ πάρα πάντας ἀνθρώπους 188 διαναπαγορήσει 189 ἀπολώνιον 190 πικρὰν: em Coestlinus 191 θυγατέραν του

καὶ νά ᾿χῃς τὴν εὐχοῦλάν μου, νὰ τὴν γλυκοκερδέσῃς,
εἰπὲ τραγούδιν ἔμορφον καὶ παῖξε τὴν κιθάραν,
διὰ νὰ παρηγορήσωμεν τοῦτον τὸν νεὸν τὸν ξένον,
ὁποῦ ναυάγησεν πολλὰ μέσον διὰ πελάγου.“
ἐκείνη εὐθὺς ἐκέλευσεν, φέρνουσι τὴν κιθάραν,
ὥστε οἱ πάντες ἔχαναν, ἐξέστησαν, νὰ βλέπουν
καὶ νὰ γροικοῦν τὴν μελῳδιὰν τῆς κόρης τῆς ὡραίας.
ὁ δ᾿ ᾿Απολλώνιος οὐ κινεῖ εἰς ἀνάβλεψιν ἄνω,
ἀλλ᾿ ἦτον κάτωθεν κ᾿ ἐντὸς δλοκατεστιγμένος.
εὐθὺς δὲ ἐθυμώθηκεν ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας
καὶ λέγει ᾿Απολλώνιον ῥήματα τὰ τοιαῦτα
„θωρῶ ᾿σε, λιγοκάρδιον ὁμοιάζει ἡ καρδιά σου.
ἐγὼ διὰ τὴν ἀγάπην σου καὶ διὰ τὴν δούλευσίν σου
τὴν ἔποικες εἰς τὸ λουτρὸν . . . .
ἐκάθισά σ᾿ ἀπάνωθεν ὅλων τῶν μεγιστάνων,
καὶ ἄλλο μεγαλήτερον, τὴν ἔχω φῶς καὶ μάτια
ἐξέβαλά την ἔμπροσθεν νὰ τραγουδῇ, νὰ παίζῃ,
ν᾿ ἀνοίξῃ τὴν καρδίτσαν σου ἐκ τὴν πολλὴν τὴν λύπην.
καὶ σὺ ἐγένου λυπηρὸς καὶ ἄμετρος τῆς λύπης.“
τότε ὁ ᾿Απολλώνιος γοργὸν ἀπολογεῖται
„εὐχαριστῶ σ᾿, ἀφέντη μου, εἰς τὸ καλὸν τὸ ᾿ποῖκες
᾿ς ἐμὲ τὸν ξένον τὸν πτωχὸν καὶ δύστυχον τοῦ κόσμου·
πλὴν νὰ τὸ ξεύρῃς, βασιλεὺς, καὶ νὰ τὸ ἐγνωρίζῃς·
ἡ εὐγενὴς ἀρχόντισσα, τῆς βασιλειᾶς σου κόρη,
οὔτε τὸ πλῆκτρον τὸ καλῶς ἐπίσταται καὶ κρούει,
οὐδ᾿ ἐτραγούδα τεχνικὰ ἀπέσω εἰς τὴν τέχνην.
εἰ μὲν καὶ βούλῃ, βασιλεὺς, καὶ ἔναι ὁρισμός σου,
ὅρισε νὰ μοῦ δώσουσι ἐμέναν τὴν κιθάραν,
τότε ν᾿ ἀκούσῃς ἐμνοστιὰν μὲ μελῳδιᾶς καὶ τέχνης,
νὰ ᾿δῇς τὴν τέχνην ἔμορφην, τὴν μελῳδιὰν σὰν πρέπει.“
καὶ λέγει, εὐθὺς καὶ δίδωσι ἐκεῖνον τὴν κιθάραν,

---

194 νάχης 197 πελαγίου, em Bicelas 198 fortasse ἐπένευσεν 201 οὐκ ἦν: emendavi. possis οὐκὶ ἀνάβλεψεν εἰς ἄνω 202 κατωθένκλιτος coni Coestlinus 205 θωρῶ, σὰν λίθον Πάριον ὁμοιάζει ἡ κ. σου Coestlinus, qui olim de μονάζει cogitaverat. (λικοκάρδιον cod.) 207 periit exitus versus 208 σε 209 ἄλλον, em Bicelas et Bursianus 211 νανήξη 214 εὐχαρειστω σαι πήκες 215 εἰς ἐμὲ 216 ἐξεύρης 218 ἐπίσταται καλῶς καὶ τὸ κρούει 219 οὐδὲ τραγουδι ἀτεχνικὰ 222 ὑμνῳδιὰν Bicelas 223 ὡσὰν 224 fort. δίδουσι

καὶ ἤρξατο νὰ τραγῳδῇ, νὰ παίξῃ τὴν κιθάραν,
καὶ ὅσοι των ἠκούσασιν τὴν ὑμνῳδιὰν τὴν εἶχεν,
τὴν τέχνην καὶ τὰ λέγματα καὶ τὴν γλυκύτητά του,
ἔλεγαν νᾆναι ἄγγελος ἀπ' οὐρανοὺς ἀπάνω,
καὶ παίζει τὴν παράδεισον τὴν ἐν Ἐδὲμ πλασθεῖσα.
τότε σπαράττεται ἰδεῖν ἡ Ἀρχιστρατηγοῦσα
τὴν τέχνην καὶ τὴν μελῳδιὰν καὶ τὴν γλυκύτητά του·
καὶ βλέπει καὶ τὸ κάλλος του, βλέπει τὴν ἐμορφιάν του,
κ' ἐξέστηκε νὰ τὸν θωρῇ, νὰ τὸν καταστοχάζῃ.
ὡς γοῦν ἡ νὺξ κατέλαβεν, ἐβρώθηκεν ὁ δεῖπνος,
ὅλοι ἀναχωρήσασιν μικροί τε καὶ μεγάλοι,
ὑπᾷ καὶ Ἀπολλώνιος ἔξω μετὰ τοὺς ἄλλους·
τότε δρομαίως τρέξασα ἡ Ἀρχιστρατηγοῦσα
λέγει πρὸς τὸν πατέρα της ῥήματα τὰ τοιαῦτα
„παρακαλῶ σ', ἀφέντη μου, θέλω νὰ μὲ γροικήσῃς.
αὐτὸν τὸν νεὸν τὸν ξενικὸν ποῦ 'ναι πολλὰ θλιμμένος,
ὡς ξένος κι ἀναγνώριστος μὴ ἔχει ποῦ νὰ μείνῃ,
ὅρισε νὰ τὸν δώσουσιν κραββάτιν διὰ νὰ μείνῃ."
τότε εὐθὺς ἐπαίνεσεν τὸ ζήτημαν τῆς κόρης
καὶ λέγει, καὶ κρατῆσάν τον καὶ ποῖκάν του κραββάτιν.
ὁ ἔρωτας ἐσέβηκεν εἰς τὴν καρδιὰν τῆς κόρης,
κι ὅλην τὴν νύκταν ἔμεινεν ἄυπνη διὰ τὸν νέον,
καὶ σύντομα πρὸς τὴν αὐγὴν ἐγέρθηκεν ἡ κόρη,
ὑπᾷ ἐκεῖ ποῦ ἔμεινεν ἀφέντης ὁ πατήρ της,
εἶδέ την καὶ ἐζήτησεν τὸ πῶς ταχὺ ἠγέρθην.
σκύπτει, φιλᾷ τοὺς πόδας του καὶ τὰ γλυκειά του χέργια,
ἀναστενάζει ἀπὸ καρδιᾶς, ἀπὸ ψυχῆς δακρύει,
καὶ λέγει τὸν πατέρα της ῥήματα τὰ τοιαῦτα
„ἐγὼ πάντα ἐπίστευα καὶ πάντα εἶχα θάῤῥος
εἰς ὑμνῳδίαν τραγουδιοῦ καὶ τέχνην τῆς κιθάρας
νᾆμαι τεχνίτρια σωστὴ παρὰ πάντας ἀνθρώπους·

---

226 ὦσι τὸν ἐκούσασι 227 ῥήματα Gidel in codice legi nuntiaverat, λέγματα Legrand. fuit fortasse παίγματα 229 τὸν bis, corr. Bicelas 230 σπαρασται ιδει δέ liber, unde veram lectionem mihi effinxisse videor 231 καὶ εἰς τὴν γλυκύτιτάν του 234 εὐρωθηκεν, corr. Legrand. ἐσώθηκεν ὁ ὕπνος Coestlinus 235 μικρήτε καὶ μεγάλη 239 παρακαλῶ σαι γρυκίσης 240 ὁποῦ ἔναι 242 κραβάτη 243 ἐπένεσεν cod.; in proecdosi dederam ἐπένευσεν 245 ἔρωτας 247 σὺν αὐγὰς cod., σύνταχα Coestlinus 248 ὁποῦ 249 ἐζήτηκεν 251 δακρύει ἀπὸ ψυχῆς 255 νὰ ἦμε τεχνίτρια σωστήν

καὶ χθὲς εἶδα καὶ γνώρισα, μαθήτρια οὐ σώζω.
κι ἂν ἔναι θέλημα τὸ σὸν κι (ἂν ἔναι) ὁρισμός σου,
ἂς μένῃ Ἀπολλώνιος ἡμέρας πρὸς τὸ σπήτι,
ἔδε νὰ μάθω ᾄσματα, νὰ κρούω τὴν κινύραν,
νὰ παιδευθῶ τὴν μουσικὴν καλῶς ὡσὰν ἐκεῖνος.“
ὑπέκλινε ’ς τὸ θέλημα τῆς κόρης ὁ πατέρας
καὶ Ἀπολλώνιον εὐθὺς κράζει, κ’ ἦλθεν ὀμπρός του,
καὶ λόγους παρακλητικοὺς ἔλεγεν πρὸς ἐκεῖνον
„ἰδού, ὦ Ἀπολλώνιε, ἡ Ἀρχιστρατηγοῦσα
τὴν μουσικὴν ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ ἄχρι τέλους,
τὸ πλῆκτρον, τὸ δεκάχορδον, ὅλον νὰ τῆς τὸ μάθῃς.
καὶ μεῖνε ’ς τὸ παλάτιν μου νὰ χαίρεσαι μ’ ἐμένα,
νὰ τρῴς, νὰ πίνῃς μετ’ ἐμοῦ καὶ νὰ καβαλλικεύῃς,
νἄχῃς κραββάτιν ἔμορφον, δοῦλον νὰ σοῦ δουλεύῃ.“
εὐθὺς ὁ Ἀπολλώνιος κλίνει τὴν κεφαλήν του
„’ς τοὺς ὁρισμούς σου“ ἔλεγεν „ἀφέντη, ὡς κελεύεις.“
ὡς γοῦν ἐποίησεν καιρὸν καὶ ἔκαμεν ἡμέρας,
καὶ τὴν κιθάραν ἔδειχνε τὴν κόρην καθ’ ἡμέρας,
ἦμπεν εἰς τὴν ἀγάπην του, κ’ ἐσέβη εἰς τὸν πόθον·
ἀπ’ τὴν πολλήν της φρόνησιν κανεὶς οὐκ ἔξευρέν το.
τριὰ ἀρχοντόπουλ’ εὐγενῆ καὶ βασιλέων παιδία
ἐκάθουνταν κ’ ἐκδέχονται τὸ ποιὸς θέλει τὴν πάρῃ,
εἶναι κ’ οἱ τρεῖς ἐρωτικοί, εἶναι καὶ ἀντρειωμένοι,
καὶ κατὰ σάρκα εὐγενεῖς, νὰ ’πῇς ’ς ἕν’ ἔτος εἶναι.
καθίζουν, συμβουλεύονται, γράφουν ἕναν πιττάκιν,
στέλλουν το τὸν πατέρα της οἱ τρεῖς ὁμοῦ ἀντάμα.
ἔτυχεν ὁ Ἀρχίστρατος, ἦτον εἰς τὸ κυνήγι,
ἦν δὲ καὶ Ἀπολλώνιος ὁ πρίγκιψ μετ’ ἐκεῖνον.
ὡς γοῦν ἐς χεῖρας ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὸ γράμμα,
εἶχεν ἡ φράσις οὕτως δὲ τῶν τριῶν παδιῶν ἐκείνων
„αὐθέντη μέγα, βασιλεὺς Ἀρχίστρατε, συγχαίρου,
μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου σου, καὶ μὲ τὴν βασιλειάν σου·

257 (ἂν ἔναι) add. praeter codicis auctoritatem 259 ἔδε liber, pro quo Gidel ἐς legerat κυνήραν 266 πλῆκτορ 267 μεῖναι εἰστὸ μετ’ ἔμου 269 κρ την: emend. 271 εἰς 274 εἶμπεν 275 ἀπὸ πὸ τὴν 276 ἀρχοντόπουλα εὐγενικὰ βασιλέων 277 possis ἐκδέχονταν 278 ἦναι ὀρωτικῆ ἔναι 279 νὰ πεῖς εἰς ἕνα ἔτος ἦναι cod., ὁ πᾶσα εἶς τους εἶναι ci Bicelas 283 πρίκυψ 285 ἦχεν

ἡμεῖς, γινώσκεις, βασιλεῦ, διὰ σέναν καρτεροῦμεν
ποῖον θελήσεις ἐκ τοὺς τρεῖς γαβρὸν διὰ νὰ πάρῃς.“
κεῖνος μηνᾷ τους κ' ἔρχονται, μετ' αὔτους συντυχαίνει.
ἐκεῖνοι λέγουν πρὸς αὐτὸν κ' οἱ τρεῖς εἰς ἕνα στόμα
„οὐκ ἔνι ἄλλος ἄξιος ποτὲ τῆς βασιλειᾶς σου.
ἔκλεξε ἕν' ἀπὸ τοὺς τρεῖς γαβρὸν τῆς βασιλειᾶς σου,
ὅτι καιρὸς ἔδε πολὺς, πλέον οὐ καρτεροῦμεν.“
τότε φησὶν ὁ βασιλεὺς καὶ λέγει πρὸς ἐκείνους
„καλῶς ἦλθαν οἱ ἄρχοντες, χίλια καλῶς μὲν ἦλθαν.
ἀλήθειαν ὁρίζετε, γαβρὸν θέλω νὰ πάρω.
καὶ γράψτε γράμμαν ὁ καθεῖς, ὄνομα καὶ τὴν τύχην,
κ' ἡ κόρη ἔναι φρόνιμη, νὰ στείλω τὰ πιττάκια,
καὶ ποιὸν θελήσει ἐκ τοὺς τρεῖς, ἐκεῖνος νὰ τὴν πάρῃ.“
καὶ εὐθὺς γράφει ὁ καθεῖς τὸ καθὼς ἐδιδάχθην,
τὸ ὄνομα, τὴν εὐγενειάν, τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν.
λαμβάνει τοίνυν τὴν γραφὴν ὁ βασιλεὺς εἰς χεῖρας,
βουλόνει, στέλλει τὴν γραφὴν τῆς ἑαυτοῦ θυγάτηρ.
ἡ δὲ λαβοῦσα τὴν γραφὴν καὶ γνοὺς τὸ τ' εἶχε μέσα
ἐγέλασεν καὶ τὸν . . . διδάσκαλόν της λέγει
„ἐσέναν θέλω, κύρις μου, ἐσέναν θέλω ἄνδρα,
ἐσὲν θέλ' ἡ καρδία μου καὶ σύ 'σαι ὁ ποθητός μου.
οὐκ ἔχει μέρος μετ' ἐμοῦ ἄλλος τινὰς 'ς τὸν κόσμον.“
τότε ὁ 'Απολλώνιος γοργὸν ἀποκριθῆκεν
„εὐχαριστῶ σε, κύριε, υἱὲ θεοῦ τοῦ ζῶντος,
τὸ θέλεις, θέλω το κ' ἐγὼ, 'ς τοὺς ὁρισμούς σου εἶμαι.“
στέλλει λοιπὸν ἀντίγραμμα τὸν βασιλεὰ ἡ κόρη·
ἡ φράσις ἦτον νόστιμη, κοντολογιογραμμένη
„συγγνώμην θέλω, δέσποτα, συμπάθιον ἀπὸ σέναν,
'γὼ ἄλλον ἄνδρ' οὐδὲν θέλω οὐδὲ ἄλλος μὲ παίρνει,
εἰ μὴ ὁποῦ ναυάγησε (εἰς) μέσον τοῦ πελάγου.“

---

288 καρτεροῦμεν Bicelas, κρατοῦμεν cod. cf. 294 289 οἷον cod., emend. γαυρόν cod., pro quo non γαμβρὸν scribendum esse me docuit G. Wyndham 293 γαυρὸν 294 πολλήν 297 ὁρίζεται γαυρόν 298 γράψε cod., em Bicelas 300 καὶ οἷον: cf. v. 289 306 posui lacunae signum, in ceteris codicem secutus. ἐγέλασεν εὐθὺς Bursianus, τὸν καλὸν δ. Bicelas 308 θέλη ἡ σοῦ ἐσε, quam tamen vocem Legrandius legere non potuit, pagina hic foede corrupta 311 σαι. cetera quae Gidelio admodum obscura visa sunt, Legrandius perspicue ita legi narrat ut supra dedimus 314 νόστημικον το λόγια 316 ἐγὼ ἄλλον ἄνδρα οὐδὲ ἄλλος [lacuna] πάρει vel παίρνει cod., unde cunctanter feci quae dedi supra 317 (εἰς) om μέσου

κράζει τοὺς τρεῖς, ἀναρωτᾷ τίς εἶναι ὁ τσακισμένος.
ὁ δὲ εἷς ἀπεκρίνατο, ναυάγησεν εἰς πλοῖον.
οἱ ἄλλοι λέγουν „δέσποτα, ἀλήθειαν οὐ λέγει,
διὰ θαλάσσου οὐδὲ εἷς ποτ' ἀφ' ἡμῶν ἐσέβη."
τότε πρὸς Ἀπολλώνιον τὴν ζήτησιν ἐποίει
„ξεύρεις ποιὸς ἔναι τὸν ζητεῖ; ποιὸς ἔναι ὁ τσακισμένος;"
ὁ δὲ γελάσας ἔλεγεν „πολλὰ καλὰ τὸν ξεύρω."
καὶ γνοὺς τοίνυν ὁ βασιλεὺς ἄλλος τινὰς οὐδ' ἔναι
εἰ μὴ ὁ Ἀπολλώνιος ὁποῦ 'τον τσακισμένος,
στρέφεται, λέγει πρὸς τοὺς τρεῖς μὲ ἱλαρὸν τὸν λόγον
„ἀμέτε, ἄρχοντες, καλῶς, κ' ἐγὼ θέλω ζητήσει,
νὰ μάθω ποιὸς ἔν' τὸν ζητᾷ καὶ θέλω σᾶς μηνύσει."
στρέφεται (δὲ) ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ παλάτιν (μέσα),
(μετὰ) τὸν Ἀπολλώνιον κοντὰ εἰς τὸ πλευρόν του·
ἐμπαίνουν εἰς τὸν θάλαμον, εὑρίσκουσιν τὴν κόρην.
ἡ κόρη 'γέρνεται γοργῶς μετὰ σπουδῆς μεγάλης,
πίπτει εἰς τὸν πατέρα της, παρακαλεῖ καὶ λέγει
„συγγνώμην θέλω, ἀφέντη μου, συμπάθειον ἀπὸ σένα.
'γὼ ἄλλον ἄνδρ' οὐδὲν θέλω εἰ μὴ τὸν δάσκαλόν μου,
(αὐτὸν ποθῶ,) αὐτὸν ζητῶ, αὐτὸν θέλω νὰ πάρω."
ἐπένευσεν ὁ βασιλεὺς μετὰ χαρᾶς μεγάλης,
σύρνει τὴν κόρην ἀπ' τὴν γῆν, πιάνει, καταφιλεῖ την,
μετὰ χαρᾶς τὴν ἔλεγεν „τὸ θέλεις, θέλω κάμει·
αὐτὸς ἔνι ὁ ἄνδρας σου, ἄλλον τινὰ οὐ θέλω."
πέμπει γοργὸν καὶ φέρνουσιν ἐπίσκοπον τῆς χώρας,
καλοῦσιν καὶ τοὺς ἄρχοντας μικρούς τε καὶ μεγάλους,
καὶ στεφανοβλογῆσάν τους μετὰ χαρᾶς μεγάλης.
καὶ κάμνει τον καὶ κύριον τῆς βασιλειᾶς του ὅλης.
καὶ μετὰ 'μέρας (ἱκανὰς ἡ) κόρη ἐγγαστρώθη.
καὶ παίρνει την κ' ἐξέβησαν ἔξω νὰ εὐθυμίσουν,
εἰς περιβόλια ἔμορφα διὰ νὰ παραδιαβάσουν.

---

319 οὐδὲ εἷς ἀπεκρίνατο ὅτι, em. ego et Coestlinus   320 egregia lectio δέσποτα nunc primum prodit e codice Legrandii virtute. somniaverat Gidelius δὲ ἀπὸ tradens   323 ἠξεύρης   324 ἠξεύρω   326 ἦτον   329 ποῖος ἔναι   330 (δὲ) om   (μέσα) om, add. Bursianus   331 (μετὰ) om, addidi. etenim μετὰ huic poetae aptius esse videbatur quam ἔχων.   333 γοργὸς   336 ἐγὼ ἄλλον ἄνδρα μί δάσκαλόν μου.   337 αὐτὸν ποθῶ addidi cum Bursiano praeter codicis auctoritatem   339 ἀπὸ   340 κάμε, em. Bicelas   344 στεφανοϋλόγησαν cod.   346 (ἱκανὰς ἡ) locus sublatus vetustate

ὁ δ' Ἀπολλώνιος κρατεῖ τὰς ὄχθας τῆς θαλάσσης,
στρέφεται, βλέπει, (καθορᾷ) ξύλον ἀρματωμένον·
πλησιάζει καὶ ἀναρωτᾷ πόθεν (οἱ ναῦται) εἶναι·
οἱ δὲ φωνὴν ἐβάλασιν, Ἀντιοχείας εἶναι,
καὶ θέλουν καὶ γυρεύουσιν Ἀπόλλωνα τὸν πρίγκηψ.
ὁ δέ „καὶ τί τὸν θέλετε;" στέκετ', ἀναρωτᾷ τους.
λέγουσιν „ὁ Ἀντίοχος, ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος,
ὁ τύραννος ὁ ἄθλιος, ὁ βεβορβορωμένος,
τὴν νύκταν ὡς εὐφραίνετο μετὰ τῆς θυγατρός του,
ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πῦρ πίπτει παραχρῆμα,
καὶ ἥψατο ὁ οἰκός του κἀκεῖνος καὶ ἡ κόρη,
καὶ δίκην (δίκηαν) ἔλαβεν πυρὸς τοῦ αἰωνίου.
οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ λαός, μικροί τε καὶ μεγάλοι,
ἔστειλάν μας εἰς ἔρευναν κυροῦ Ἀπολλωνίου,
διὰ νὰ τὸν στέψουν βασιλεὰ καὶ νὰ τὸν προσκυνήσουν."
ὁ δ' Ἀπολλώνιος εὐθὺς γοργὸν ἀπολογεῖται
„ἐγῷμαι τὸν γυρεύετε· μετὰ χαρᾶς νὰ ἔλθω."
ὁρίζει, δίδουν τους ψωμίν (τε) καὶ κρασὶν καὶ κρέας.
ἀφῆκάν τους καὶ πήγασιν νὰ δώσουσιν μαντάτον.
καὶ κεῖνος ἀπεκίνησεν κ' ἦλθεν εἰς τὸ παλάτιν.
ὁ βασιλεύς, ὡς τ' ἤκουσεν, χαρὰν μεγάλην εἶχεν
καὶ τὸν θεὸν ἐδόξαζεν μετὰ περιχαρείας
εἰς τὸν γαβρὸν τὸν ἔλαβεν ἄξιον τῆς βασιλείας.
ἀλλ' ἄκουε τί συνέβηκεν δυστύχημα τῆς τύχης.
ἐκεῖνος εὐτρεπίζετο νὰ ὑπᾷ 'ς τὴν Ἀντιοχείαν,
κ' ἡ κόρη δὲν τὸν ἄφινεν ἐκ τὴν πολλὴν ἀγάπην,
τὸν ἄνδρα της ἐδέετο, τὸν κύριν της προσκύνα,
μετὰ κλαυθμὸν ἀνέκραζεν, μετὰ πικρᾶς καρδίας
„ἄφες μ', ἀφέντη μ', ἄφες με, νὰ ὑπάγω μετ' ἐκεῖνον,
νὰ ὑπάγω μὲ τ' ὀμμάτια μου, (νὰ ὑπάγω) μὲ τὸ φῶς μου."
ἐπαίνεσεν ὁ βασιλεύς, δίδει τὸ θέλημάν της.

---

350 (καθορᾷ) addidit Coestlinus 351 (οἱ ναῦται) add 353 ἀπόλωνα τὸν πρίγκην 354 θέλεται στέκεται 357 ἐφαίνετο 360 πυρὸς πυρὸς (quod Coestlino placebat) omisso δίκηαν, quod in priore parte versus supplevi 361 μικρή τε καὶ μεγάλη 362 ἔστηλαν 365 ἐγὼ ἦμε τὸν γυρεύεται 366 ψωμήν 368 ἐκυνήγησεν 369 τὸ 371 γαυρὸν 375 ἐπροσκύνα 376 possis κλαυθμῶν, sed cf. v. 563 377 ἄφες με 378 μὲ τὰ (νὰ ὑπάγω) add Bicelas, Bursianus: καὶ cod. 379 ἐπένεσεν: vide supra v. 243. possis ἐπένευσεν τὴν κόρην δίδη τὸ θελημάστο

ἤμπασιν ’ς τὸ πλοιάριον καὶ ἀποχαιρετῆσαν.
ἑπτὰ ἡμέρας κάμασιν, τὴν θάλασσαν περνοῦσιν·
καὶ μετὰ ταῦτ’ ἐγείρεται ὁ νότος ὁ βιαῖος
καὶ κάμνει κλύδωνα βαρὺν καὶ ταραχὴν καὶ σκότος·
καὶ πῆρέν τους καὶ ‘βρέθησαν ’ς τὸν κόλφον τῆς ’Αττάλειας.
ἐκεῖ ’κ τὸν φόβον τὸν πολὺν ἐπιάσαν την οἱ πόνοι,
γεννᾷ κοράσιον, παρευθὺς κι ἀπόθανεν ἐκείνη,
τὸ αἷμάν της γὰρ ἔπηξεν ἐκ τὴν πολλὴν ψυχρότην.
καὶ τίς νὰ γράψῃ τὸν κλαυθμόν, τὸν ὀδυρμὸν τὸν τόσον,
καὶ τὴν πικριὰν τῆς συμφορᾶς τὴν τότε γεναμένην;
φέρνουν κιβούριν, πιάνουν την, πισσόνουν ἔσω κ’ ἔξω,
ἀλλάσσουν τὴν βασίλισσαν ὅλα τὰ νυμφικά της,
βάλλουν χρυσάφι περισσόν, βάλλουν μαργαριτάρι,
λιθάρια πολύτιμα καὶ κόσμια τῆς κόρης,
καὶ γράμμα εἰς τὸ στῆθός της, πιττάκιν γεγραμμένον,
τὴν γένναν, τὴν ἀναθροφήν, τὴν δυστυχιὰν τοῦ πλοίου,
κ’ εἴτις τὴν θάψῃ, τὰ ἥμισα νὰ ᾖναι ἐδικά του·
καὶ τ’ ἄλλα πάλιν ἔγραφε νὰ ᾖναι διὰ ἐξόδους,
(νὰ ᾖναι καὶ) εἰς ψυχικὰ καὶ εἰς μνημόσυνόν της.
’Ακούσατε, θαυμάσατε θεοῦ μεγάλην δόξαν.
μιὰν ὥραν ἦτον τῆς αὐγῆς ἕως νὰ ’ξημερώσῃ,
εὑρέθηκεν ’ς τὴν ῎Εφεσον εἰς χάραγμαν ἡλίου.
καὶ εἷς σοφὸς διδάσκαλος μετὰ τῶν μαθητῶν του
εὑρέθηκεν εἰς τὸν γιαλὸν, θωροῦσιν τὸ κιβώτιον,
σηκόνουν το οἱ μαθηταὶ, εἰς τὸ σκολειὸν τὸ παίρνουν·
ἀνοίγουν το καὶ ‘βρίσκουσιν τὴν κόρην τεθνεῶσαν,
τὰ κόσμια καὶ τὰ χρήματα καὶ τὴν γραφὴν ἀντάμα.
στήνουν θερμὸν κ’ ἐκδύνουν την διὰ νὰ τὴν ἀποπλύνουν·
εὐθὺς τὸ αἷμαν ἔβρασεν, κάμνει μεγάλην χύσιν,
τὸν νοῦν της ἐσυνέφερεν, ὅλον τὸν λογισμόν της,
καὶ τὴν γραφὴν τὴν δίδουσιν, πιάνει (καὶ) θεωρεῖ την,

---

380 εἴμπασιν 381 πτα ἡμέρας ἐκάμασιν 382 ἐγήρεται 383 βαρῆ 384 ἀτάλιας 385 ἐκ πολλὴν οἶπο ποί (sic) 386 ἐκήνη ἀπόθανεν, transposui 388 τὸν ὠδύροντο τόσον cod., quod certissima coniectura refinxi 389 πικράν 390 πιᾶνου καλαφατίζουν πησσώνουν ἀπέσω καὶ τὰ ἔξω 393 λιθάρια ἄτιμα 394 πιτάκην 396 καὶ ἥτις νὰ ἦν ἐδ. 397 διὰ ἔξωδον 398 codex praebet nihil praeter εἰς ψυχῖκ καὶ εἰς μνημοσύνην 401 εὑρέθηκαν, em Bursianus 404 εἰς τὸ κολίον 405 τεθνεοῦσαν 407 στίνουν 408 αἷμαν ἔυρασεν 410 δίδωσιν cod., em Coestlinus (καὶ) add Legrand

καὶ κράζει τὸν διδάσκαλον καὶ ἥμισα τὸν δίδει,
καὶ κείνη τἄλλα ἥμισα ὑπᾷ ’ς τὸ μοναστήριον·
κ’ ἐκ τὴν πολλήν της ἀρετὴν ’γουμένισσαν τὴν κάμνουν,
ἁγίαν τὴν ἐκράζασιν καὶ κοσμικὰ ἐφόρει.
Ἀλλ’ ὡς τροχὸν ἂς στρέψωμεν τὸν λόγον ’ς τὰ ὀπίσω.
βυζάστριαν εἶχεν παρευθὺς μέσα εἰς τὸ καράβι
καὶ τὸ παιδὶν ἐβύζανεν καὶ κόρην τὴν ἐποῖκεν
καὶ παραμάνα γίνεται αὐτῇ Ἱλεωκαρδία,
αὐτὸν ἦτο τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς ἐκείνης.
τὸν ναύκλερον ἐκέλευσεν, εἰς τὸν Ταρσὸν ἐπῆγεν,
’κεῖ φίλον εἶχεν, ὄνομαν κύριν Στραγκαλιῶνα·
εἶχεν γυναῖκα καὶ αὐτὸς κυρὰν Διονυσίαν·
εἴχασιν κόρην καὶ αὐτοί, βρέφος εἰς τὸ βαβάλι,
Ζαμπέλαν τὴν ἐκράζασιν τὴν κόρην ὁποῦ εἶχαν.
’κεῖ φέρνει Ἀπολλώνιος τὴν κόρην του, τοὺς δίδει,
καὶ τὴν βυζάστριαν μετ’ αὐτῆς, καὶ ἄπειρον λογάριν,
βαπτίζει την ’ς τὸ ὄνομαν τῆς πόλεως Ταρσίαν.
εὐθὺς παραλαμβάνουσιν τὴν κόρην μετὰ ὅρκους,
καλῶς νὰ τὴν φυλάξουσιν καὶ νὰ τὴν ἀναγυιώσουν.
ἀλλ’ οὐκ ἐφύλαξαν, ἰδού, τοὺς ὅρκους ἄχρι τέλους.
ὁ μὲν ὁ Ἀπολλώνιος ὑπάγει κατὰ κόσμου
καὶ βασιλείαν καὶ τιμὴν ὅλα ἠρνήθηκέν τα,
ὡς ἔμπορος πραματευτὴς ἔπλεεν ’ς τὸ καράβιν.
ἡ κόραις ἐνεθρέφοντο εἰς μίαν ἡλικίαν·
ἀλλ’ ὥσπερ λάμπ’ ὁ ἥλιος πλέον παρὰ τὰ ἄστρη,
καὶ ὅσον ἔχει χωρισμὸν τὸ φῶς ἀπὸ τὸ σκότος,
οὕτως ἐλάμπεν ἡ Ταρσιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλην κόρην.
ἐκεῖνοι ἐφθονοῦσάν την διὰ τὸ κάλλος τό ’χεν,
καὶ ῥᾷστα φθόνος ἔπεσεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν δύο.
ἰδού, χρόνοι περάσασιν τεσσάρες τε καὶ δέκα,
ἡ παραμάνα τῶν παιδιῶν ’ς τὰ ἔσχατα ἐνέπνει.

---

412 ὑπᾷ scripsi: και πᾶ cod. 413 τὴν ἀρίστην 414 ἁγίαν cod., αἶαν Gidel, ὁσίαν Bicelas 415 coniecturam a me in proecdosi propositam firmavit codex iterum conlatus 417 iterum idem praedicare licet; ἀήζανεν legerat Gidel 419 αὐτὸν ἦτο (quod coniectura assecuti erant Bursianus et Bicelas) ipse codex habere videtur 421 ἐκεῖ 425 ἐκεῖ 428 ὄκους: em Gidel 429 ἀναγιώσουν 433. ὡς dubie legi adnotat Legrandius 437 οὗτος ἐλάμπεν ἡ Ταρσία 438 τη 439 de ῥᾷστα dubitat Bicelas φθόνο 440 τεσσάρας τε καὶ δέκα

κράζει τὴν κόρην, λέγει την τὸ τίνος κόρη ἔναι.
„ἤξευρε, κόρη, θύγατηρ ὑπάρχεις Ἀπολλώνιου
τοῦ πρίγκιπος . . . .
τῶν βασιλέων ἔγγονη, τῆς Τρίπολης αὐθέντης·
ὁ δὲ πατήρ σου πρίγκιπας Τύρου ἀφέντης ἦτο.
καὶ μήνυμαν τοῦ μήνυσαν ’ς Ἀντιοχειὰν νὰ πάγῃ,
διὰ νὰ τὸν ποίσουν βασιλέὰ ’ς τὸν τόπον τοῦ τυράννου,
καὶ τὴν κυράν σου ἔλαβεν μέσα εἰς τὸ καράβιν·
τὸ ὄνομάν της ἔλεγον κυρὰ Ἀρχιστρατοῦσα·
πόνοι τὴν πιάνουν δυνατοὶ, ’ς τὴν σέλλαν τὴν ἐκάτσαν,
καὶ σὲν ἐγέννησεν, εὐθὺς κἀκείνη ἀποθαίνει·
’ς κιβούριν τὴν ἐβάλασιν μετὰ πολλῶν χρημάτων,
καλαφατίζουν καὶ πισσοῦν, ’ς τὸ πέλαγος τὸ ῥίπτουν.
καὶ σέναν ὁ πατέρας σου ἔβγαλέ σ’ ἀπ’ τὸ πλοῖον,
φέρνει καὶ παραδίδει σε τὸν κύριν Στραγκαλιῶνα.
καὶ τὴν γυναῖκάν του ὁμοῦ μετὰ πολλῶν χρημάτων,
καὶ κεῖνος ὅρκον ἔλαβεν, ἄχρι νὰ σὲ ’παντρέψῃ,
εἰς γῆν ποτὲ μηδὲν ἐβγῇ, τὰ γένεια του νὰ σώσῃ,
ἀλλ’ οὐδὲ τὰ μαλλία του μηδὲν τὰ παρπαρεύσῃ.
ἀκόμι ἐνθυμίζω σε καὶ ἔχεις τα ’ς τὸν νοῦν σου,
ἀνὲν ποτὲ θελήσουσιν τοῦτοι νὰ σ’ ἀδικήσουν,
ἔβγα ’ς τὸν δῆμον, φώναξε τὸ τίνος κόρη εἶσαι,
ὅλοι νὰ δράμουσι γοργὸν ἐσέναν νὰ βουθήσουν,
διότι ὁ πατέρας σου ’ς καιρὸν διαβασμένον
πολὺν καλὸν ἐποῖκεν . . . .
λιμὸς ὑπῆρχεν ἰσχυρὸς καὶ ὁ πατήρ σου φέρνει
σῖτον (πολὺν) καὶ δίδει τους, καὶ ζῶσιν ἄνευ ἀργύριου.“
Ἱλεωκάρδια λέγουσα αὐτὰ καὶ ἄλλα λόγια
εὐθὺς ἐψυχοῤῥάγησε ’ς τὰ γόνατα τῆς κόρης.
κλαῖ την ἡ κόρη θλιβερὰ καὶ πίκρ’ ἀναστενάζει
’ς τὴν μοναξιὰν ποῦ ἔμεινεν καὶ τί θέλ’ ἀπογένῃ.
Ἀλλ’ ἄκουε τί συνέβηκεν πικρὸν μέγαν τῆς κόρης.

---

443 ἤξευρε κόρη ὅτι θυγάτηρ ὑπάρχεις ἀπολωνίου τοῦ πρίγκυπο 445 ἐγγώνη 447 καὶ μύνημαν ποῦ μύνησιαν (em Legrand) ἀντίοχος νὰ πάγῃ 448 παποθσου pro τυράννου 450 ἔλεγεν 452 ἀποθένη 454 καὶ πισώνουν το 455 πατήρ cod., corr. σε ἀπὸ 458 ὅρον 459 σάσῃ 461 ἐνθυμίζω σαι 465 ὅτι cod., quod emendavi κορὸν 466 πολλὴν 468 (πολὺν) add. 471 κλέτην 472 στὴν μοναξίαν ὁποῦ ἔμηνεν

ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν, κυριακὴν ἡμέραν,
Διονυσία Ἔέβηκεν μετὰ καὶ τὴν Ζαμπέλαν
καὶ ἡ Ταρσία μετ᾽ αὐταῖς κι ἄλλαις πολλαῖς γυναῖκες,
ἀκ τὴν μέσην ἐδιάβησαν τὴν ἀγορὰν τοῦ φόρου,
στέκουνται ἄνδρες, βλέπουν ταις, τοῦτον τὸν λόγον εἶπον
„εὐλογημέν᾽ ἡ μάνα σου κι ὁ κύρις σου, Ταρσία,
ὁποῦ ἐποῖκαν ἥλιον ἔκλαμπρον σὰν ἡμέρα
καὶ φέγγος ἐξ ἀνατολῶν ὁλόγομον, σελήνη.
αὐτὴν ὁποῦ τὴν ἔσπειρεν, κατάρας ὥρα ἦτο,
χαλκοῦ, σιδήρου μούζωμα, κακόπλαστον τσουκάλιν.“
καὶ ταῦτα γὰρ ὡς ἤκουσεν ἡ μάνα τῆς Ζαμπέλας,
βουλὴν βουλεύεται πικράν, θάνατον τῆς Ταρσίας.
ἐστράφην εἰς τὸν οἶκόν της, τὸν ἄνδρα της ἐλάλει
„ἐὰν οὐ σφάξῃς τὴν Ταρσιάν, κατέσφαξε ἐμέναν·
οὐ δύναμαι νὰ τὴν θωρῶ ᾽ς τὸ σπήτιν μου νὰ στέκῃ.
ἡ παραμάν᾽ ἀπέθανεν, ὁ κύρις της ἐπνίγη·
αὐτὴ νὰ στέκῃ ζωντανὴ εἰς ὕβριν τῆς Ζαμπέλας;“
τοσοῦτον τὸν ἐνάγκασεν ἡμέρα τὴν ἡμέρα,
ἐπένευσεν τὸν θάνατον τῆς ὀρφανῆς νὰ γένῃ.
κράζουσιν δοῦλον ἐξ αὐτῶν ἔξω ἀκ τὸ χωρίον,
ὀνόματι Θεόφιλον, καὶ δίδωσίν τους ὅρκον
νὰ κρύψῃ τὸ μυστήριον καὶ νά ᾽χ᾽ ἐλευθερίαν
καὶ χίλια τάλαντα χρυσᾶ ὅπου θέλει νὰ πάγῃ,
ἐπὶ μνημεῖον τὸ λοιπὸν ἔξω ᾽ς τὸ ἀκρωτήρι,
ὅπου ᾽ναι παραμάνα της, ἡ Ἱλεωκαρδία.
εἶχεν συνήθειαν ἡ Ταρσιὰ καὶ πήγαινεν ᾽ς τὸν τάφον
κ᾽ ἔκλαιν τὴν παραμάναν της καὶ στρέφετο ὀπίσω.
ἔκειτο ὁ Θεόφιλος κρυμμένος εἰς τὸν τάφον·
ἐξαίφνης ἐξεπήδησεν καὶ δράσσει την τὴν κόρην,
καὶ τὸ σπαθίν του ᾽ξέβαλεν διὰ νὰ τὴν ἀποκτείνῃ.
ἐκείνη κλαῖ καὶ λέγει τον „καὶ τί ἁμαρτιὰν ἐποῖκα;“
ἐκεῖνος ἀπεκρίθηκεν „σὺ ἁμαρτιὰν οὐκ ἔχεις·

---

475 ζαπέταν 477 ἀκ (pro ἐκ) Legrandio teste 478 βλέπουντες τοῦτί εἶπουν 479 εὐλογημένη 480 ὡσὰν 483 τσουκάλιν coniectura a Coestlino inventum ipse cod. praebet 484 ζαπέτας 487 κατέσφαξαι 490 ζαπέτας 491 ἐνάγγασεν 493 δουλῶν ἀκ dedi codicis auctoritate motus 495 ναχελευθερίαν 494 τρυ 497 ἐκεῖ cod., em Coestlinus 498 της ἡ ῾λεωκαρδία 500 καὶ κλεν 501 κριμένος 505 ἐσὺ

ὁ κύρις σου τὴν ἔποικεν τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.
εἰς χεῖρας σὲ παρέδωκεν ποῦ δὲν ἔχεις συμπάθειον.“
λοιπὸν ζητεῖ, παρακαλεῖ, ἕως ὡς μίαν ὥραν,
νὰ δεηθῇ καὶ τὸν Χριστὸν καὶ τὴν κυρὰν τοῦ κόσμου,
νὰ πέψῃ ἄγγελον καλὸν νὰ πάρῃ τὴν ψυχήν της.
ἐπένευσεν, ἐφῆκέν την, κλίνει τὰ γόνατά της
καὶ τὸν θεὸν ἐδέετον ἀπ' ὅλης τῆς ψυχῆς της.
ἰδού, ἐξαίφνης εἴδασιν ξύλον ἁρματωμένον,
τῆς Μιτυλήνης ἄνθρωποι, ἀράπιδες κουρσάροι·
τρέχουν, ἐβγαίνουν εἰς τὴν γῆν καὶ δράσσουσι τὴν κόρην.
καὶ ὁ Θεόφιλος εὐθὺς τρέχει καὶ πᾷ 'ς τὸν οἶκον,
λαλεῖ πῶς τὴν ἐσκότωσεν, ζητᾷ ἐλευθερίαν,
νὰ πάρῃ καὶ τὰ ξένια του, νὰ πᾷ 'ς τὰ γονικά του.
οἱ δὲ φωνὴν τὸν ἔβαλαν, καὶ φρίσσει 'πὸ τὸν φόβον.
„ὅλως ἐτόλμησας ἐσὺ καὶ σκότωσας τὴν κόρην;
εἶχες καὶ χέριν κ' ἔβαλες εἰς βασιλέως κόρην;
γοργὰ ἄμε καὶ δούλευε σὰν ἦσουν μαθημένος,
μηδὲν τ' ἀκούσουν ἄρχοντες καὶ θανατώσουσίν σε.“
στρέφεται πάλιν ὁ πτωχὸς εἰς τὴν σκλαβιάν, δουλεύει.
ἐκεῖνοι κάμνουσιν εὐθὺς κιβούριον τὴν κόρην
καὶ ξύλον κλώνου ἔβαλαν μέσα ἐς τὸ κιβούριν,
διὰ νάχῃ βάρος ὡς νεκρὸν νὰ πᾶσιν νὰ τὸ θάψουν.
ἀργὰ πρὸς τὸ μεσάνυκτον τρανὴν φωνὴν ἐσύραν,
τρέχουσιν ἄρχοντες πολλοὶ κι ἀρχόντισσαις ἀντάμα
καὶ βλέπουν τὸ ἀντρόγυνον καὶ κλαίουν τὴν Ταρσίαν,
πῶς ἄφνου γὰρ ἀπέθανεν ἡ παῖς χωρὶς ἀσθένειας,
καὶ ἦν ὁ θρῆνος φοβερὸς καὶ ὁ κλαυθμὸς μεγάλος.
κάμουν ἀψίκιν φοβερὸν καὶ θάπτουσι τὸ ξύλον·
κι ὅλοι μαυροφορήσασιν διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην
τὴν εἶχαν εἰς τὸν κύριν της ἀκ τὴν καλήν του γνώμην.
'Αλλ' ἄκουε τί συνέβηκεν, λέγω, πάλιν 'ς τὴν κόρην.
τὸν θάνατον ἀπόφευγεν τοῦ σώματος ἐκείνη,
καὶ τῆς ψυχῆς ὁ ὄλεθρος πίπτει την παραχρῆμα,

---

514 ἀζάπιδες, em Legrand ἀζάπλεον cum in codice esse nuntiavisset Gidelius, in proecdosi dederam ἐνέπλεον 515 Gidelii neglegentia factum est ut in proecdosi legeretur τρέχουσιν ἐγγὺς ἐς 518 του scripsi, τος 519 ὁ δὲ φωνὴν τὴν 521 μαχαίριν ci Coestlinus 522 γοργὰ γαμαι 526 κλόνου 528 φωνὴν (ut conieceram) cod., φῶτιν legerat Gidel 533 ἀψίκην 535 ἀκ codex Legrandio teste

ἀλλ' ὁ θεὸς ἦν βοηθὸς καὶ πάλιν μετ' ἐκείνην.
οἱ ναῦται τὴν ἐπήρασιν ἔσω 'ς τὴν Μιτυλήνην,
ἐβγάλλουν την 'ς τὴν ἀγορὰν μὲ ἄλλους αἰχμαλώτους,
κ' ἐξέστησαν τὸ κάλλος της πάντες νὰ τὴν θωροῦσιν.
ἰδού, λοιπὸν ἀνέβηκεν εἰς ἑκατὸν δουκάτα,
Μαρκιάνης τὴν ἐγόρασεν σκυλομαγαρισμένος.
εἶχεν κ' εἴδουλον ἔμορφον μὲ λίθους τιμημένους.
παίρνει την ἐς τὸ σπήτιν του, λέγει „προσκύνησέ τον."
ἐκείνη ἀπεκρίνατο „χριστιανὴ ὑπάρχω."
ὁρίζ' εὐθὺς τὸν δοῦλόν του, ὄνομα Πωκαρώπα,
καὶ λέγει „λάβε τὴν αὐτήν, ἔπαρ' την 'ς τὸ πορνεῖον,
καὶ γράψε 'ς τὸ ἀνώφλιον διὰ τὴν τιμὴν τῆς κόρης·
ὁ πρῶτος δός της ἥμισην λίτραν χρυσὴν χρυσίου,
ὁ δεύτερος τὸ τέταρτον, ὁ τρίτος ἄλλον τόσον,
καὶ οἱ ἑξῆς ἃς δίδουσιν ἀπ' ἑνὸς δηναρίου."
ἐκείνη ὡς τὸ ἤκουσεν, ἡ λάβρα τὴν ἐπῆρεν
καὶ τρόμος ἀπὸ τὴν κορφὴν ἄχρι καὶ τῶν ποδῶν της,
καὶ ἤρξατο παρακαλεῖν καὶ κόπτεσθαι μεγάλως.
ὁ δὲ Μαρκίωνός φησιν „τοὺς λόγους μόνον χάνεις·
ἄμε καὶ σὺ καὶ κάθισε ἀντάμα μὲ ταῖς ἄλλαις."
ἄκων καὶ μὴ βουλόμενη πᾷ την ὁ Πωκαρώπας,
γράφει καὶ τίτλον παρευθὺς ἀπάνω εἰς τ' ἀνώφλιον.
ὅμως εἷς ἄρχοντας καλὸς πάγει τὴν πρώτην νύκταν,
ἐκείνη πίπτει παρευθύς, τοὺς πόδας του ἐφίλει,
μετὰ κλαυθμὸν πικρὸν (αὐτῷ) τὴν τύχην της ἐλάλει,
τὴν εὐγενειὰν τῆς μάνας της, ὅλων της τῶν γονέων,
τὸν θάνατον τῆς μάνας της καὶ τὴν σκλαβιὰν τὴν εἶχεν.
ὡς δὲ ἐκεῖνος ἤκουσεν τὴν εὐγενειὰν τῆς κόρης,
δίδει της τὸ χρυσάφιον κ' ἐστράφην μετὰ λύπης,
καὶ τὸν θεὸν ἐδέετον νὰ ἔναι βοηθός της.
λίτραν χρυσάφιν ἔλαβεν ὡς διὰ τὴν ψυχήν του.
ἄλλος εὐθὺς ὑπάντησεν τὸν ἄρχονταν ἐτοῦτον

---

543 ἐρ̄' 544 cf. Ducange, p. 839 545 καὶ δοῦλον: em Gidel 550 γράψαι 551 ἥμισιν λήτραν χρυσὸν 553 ἀπὸ 554 ἐκείνος 555 τὸν ποδόν της 556 παρακαλεῖ 559—562 Gidelii neglegentia foedissime lacerati apparent in proecdosi. lacunae signa posueram, recto sensu ductus, attamen Gidelium talia omisisse qualia codex rectissime praebet suspicari non poteram 563 αὐτῷ addidi 565 σκλαβίαν την ἦχεν 566 ὁδὲ κα κεῖνος 567 καὶ στράφην 570 ἐτοῦτο

καὶ ’ρώτησέ τον „πῶς ἔχει ἡ κόρη ἡ Ταρσία;“
ὁ δὲ „καλῶς ἔχει“ φησὶν, κἀκεῖνος πάγει μέσα.
ἐκείνη πάλιν ἐγερθεὶς πίπτει ’ς αὐτοῦ τοὺς πόδας,
παρακαλεῖ καὶ τὸν αὐτὸν, τοὺς πρώτους λόγους λέγει,
δεικνύει καὶ τὸ ψυχικὸν τῆς ἔδωκεν ὁ ἄρχος.
ὡς εἶδεν καὶ ὡς ἤκουσεν τὴν παρθενιὰν τὴν εἶχεν,
λυπᾶται, κλαίει καὶ αὐτὸς διπλὸν χρυσὸν τῆς δίδει,
καὶ φεύγει καὶ ἀφίνει την μετὰ λύπης μεγάλης.
ὁ ἄλλος ἄρχων ἔστεκεν ἔξω κι ἀνάμενέν τον·
ἐστράφην ἔξω κ’ ἔστεκεν, λέγεν αὐτὸν τὸν λόγον
„μακάρι νᾆχες μοῦ τὸ ’πεῖν παροῦ τὴν λύπην ποὔχω;“
ἦλθεν κι ὁ τρίτος· ὡς αὐτοὺς ἀπέπεψεν κ’ ἐκεῖνον·
καὶ τῇ πρωΐ γὰρ ἔλαβεν τὰ χρήματα τὰ ἔχει
καὶ τὸν Μαρκίον τά ’δωκεν, τὸν ἀσεβῆ ἐκεῖνον.
„λάβε“ φησὶν „τὰ χρήματα, κἀγὼ παρθένος μένω.“
ἐκεῖνος δὲ ὁ ἀσεβὴς εἰς τὸ πορνειὸν τὴν στέλλει·
ἐκείνη πάλιν συνηθῶς τὴν παρθενιάν της εἶχεν,
καὶ χρήματα τὴν ἔδιδαν πολλὰ διὰ τὴν ψυχήν τους.
ὁ δὲ σκληρὸς Μαρκίωνας οὐκ ἤθελεν γὰρ οὕτως,
τὸν Πωκαρώπαν ὥρισεν νὰ πάγῃ νὰ τὴν φθείρῃ.
ἐκεῖνος δὲ ἀντίλεγε „οὐ δύναμαι ποιῆσαι.“
ὡς γοῦν τὸν ἐφοβέρισεν, ἐγέρνεται καὶ πάγει.
κἀκείνη εἰς τοὺς πόδας του πίπτει, παρακαλεῖ τον·
ὁ δέ φησιν „οὐκ ἠμπορῶ τοῦτο νὰ τὸ ποιήσω.“
ἡ δὲ „καὶ τ’ εἶναι τόση βιὰ τὴν ἔχει ὁ Μαρκίων;“
διὰ αὐτὰ τὰ στάμενα νὰ ἔχῃ καὶ τὸ κέρδος.“
κ’ ἡ κόρη παρεκάλει τον, τοῦτον τὸν λόγον λέγει
„ἂν θέλῃ στάμενα πολλὰ, νὰ ἔχῃ καὶ τὸ κέρδος,
ἐγὼ ἐπίσταμαι καλῶς κιθάραν νὰ τὴν παίζω,
νὰ τραγουδῶ πανέμνοστα, αἰνίγματα νὰ λέγω·

---

575 δεικρύει 576 οἴκουσεν 579 ἀνάμενέν τους 580 καί στεκεν 581 νάχες μου τὸ π̓̀ μακάρη παροῦ τὴν λύπην ὅπου ἔχω 582 καὶ κεῖνον 583 τὰ ἔπη, em Legrand 585 κάγω cod., quod coniectura invenerat Gidel, quamquam ipse sibi πάγω vel τὰ ἐγὼ in codice legere visus erat 587 συνεχῶς ci Coestlinus 589 ὁ δὲ . . νός (prima adiectivi syllaba hausta est lacuna): unde exempli causa σκληρός posui, cum adiectivum in νός terminatum mihi non suppeteret 594 τοῦτον 595 ὁ δὲ, emendavi secutus v. 749 597 παρακάλεν 598 καὶ τὸ, supra scr. ἀπὸ μὲ, cod. 599 κιθάραν να του πέζω

εἰς γάμους καὶ εἰς ἑορτὰς πάντοθεν νὰ πηγαίνω,
νὰ τοῦ συνάγω στάμενα εἰς ὅσα νὰ χορτάνῃ.
λοιπὸν τὸν παρακάλεσε, εἰπὲ τούτους τοὺς λόγους,
ἐλπίζω εἰς τὸν κύριον καὶ νὰ μὲ συμπαθήσῃ."
ὁ δὲ ἐπένευσεν εὐθὺς καὶ πᾷ καὶ λέγει τοῦτο,
καὶ τὴν κιθάραν ἔποικεν. καὶ τὴν Ταρσιὰν τὴν δίδει,
καὶ κάμνει διαλαλημὸν 'ς τὴν ἀγορὰν ἀπέσω
„τίς θὲ ν' ἀκούῃ ᾄσματα, αἰνίγματα καὶ λόγους
καὶ ὑμνῳδιὰν (καὶ) τραγῳδιὰν, εἰς τὴν Ταρσιὰν ἂς πάγῃ."
καὶ οὕτως γὰρ ἀπέφυγεν τὸν ὄλεθρον τοῦ πλάνου
καὶ ἔσωσεν ἀπὸ θεοῦ τὴν παρθενιὰν τὴν εἶχεν.
'Αλλὰ εἰς 'Απολλώνιον τὸν λόγον διὰ νὰ στρέψω.
ὡς γοῦν ἐκατελάβασιν κἂν δεκαπέντε χρόνοι,
ὑπάγει 'Απολλώνιος εἰς τὴν Ταρσὸν ἀπέσω,
ἀναζητῶντα τὴν Ταρσιὰν, θέλει νὰ τὴν 'παντρέψῃ.
ηὗρεν τὸν Στραγκαλίωνα μετὰ τῆς γυναικός του,
τὰ μαῦρα ἐφορούσασιν τάχα διὰ τὴν κόρην.
ὡς ἔμαθεν τὸν θάνατον, 'ς τὸ μνῆμάν της ὑπάγει,
τὰς τρίχας του ἐνέσπαζεν, τὸ πρόσωπόν του δέρνει,
καὶ τὴν Ταρσίαν ἔκραζεν καὶ τὴν 'Αρχιστρατοῦσαν.
ὅλον ὁ ἥλιος ἔκλαυσεν, ἡ πέτραις ἐῤῥαγῆσαν,
ἐκ τὸν πολὺν τὸν κοπετὸν ἀνδρῶν (τε) καὶ γυναίκων
ἡ γῆ ἐπῆγεν κ' ἔρχετον, τὰ νέφη σκοτεινιάσαν.
ἐβγαίνει, φεύγει ἀπὸ τὴν γῆν, εἰς τὸ καράβι ἐσέβη·
εἰς τὴν κοιλιὰν τοῦ καραβιοῦ, 'ς τὸν βρῶμον ἐκατέβην,
τὸν ναύκλερον παρακαλεῖ καὶ τὸν γραμματικόν του
νά 'χουν φροντίδαν, μέριμναν ὅλην τοῦ καραβίου,
κ' ἐκείνου δὲ τὸ σύνολον μηδὲν τὸν ὁμιλήσουν.
κάμνουσιν μῆνας τρεῖς καὶ δυὸ ἀπὸ πόλιν·εἰς πόλιν,
ἀπὸ νησὶν ἕως νησὶν, ὡς τὴν μεγάλην Πέπτην,

602 εἰς ὥσα νὰ χορτάνει 603 Legrandii diligentia nunc recte legitur. παρακάλεσε τὸν, quod transposui. pro εἶπε Gidel ἄπαι legerat: εἰπὲ em Bursianus 608 τῆς θὲν νακούῃ 609 (καὶ) om 611 καὶ σώσαν παρθενίαν της 613 πέντε δέκα, em Bicelas 614 suspiceris ὀπίσω 616 τὰ στραγκαλιώματα αὐτῆς τῆς γυναικός του 621 ἠπεστρ̈ ἐρράγησαν. αἱ πέτραι coni Gidel 622 (τε) om τῶν πολλῶν, em Bicelas 623 ἡ γῆ cod., ut videtur: αὐγὴ ingeniose Coestlinus 624 nunc demum sensum praebet codicis lectione genuina recuperata; legerat enim Gidel αὐγὴ νὰ φεύγῃ ἀπὸ τῆς γῆς. ceterum cod. ςτὸ καράυην habet. possis igitur ἐσέβη 'ς τὸ καράβιν. 625 στὴν 627 νάχουν 630 πέπτην quod servandum esse duxi

καὶ τὸ πρωΐ εὑρέθησαν ἔσω ’ς τὴν Μιτυλήνην.
’κεῖ ὁρισμὸν τοῦ ζήτησαν νὰ ’μποῦν εἰς τὸν λιμιῶνα,
κι ὁρίζει νὰ ἐμποῦν χωρὶς φλάμπουρον καὶ σημάδιν.
ὅλοι μαυροφοροῦσαν . . . .
ηὗγαν οἱ ναύταις εἰς τὴν γῆν, ηὗγαν κ’ οἱ ὀφιτζιάλλοι.
ὁ ἄρχων τοὺς ἐρώτησεν „τίνες καὶ πόθεν εἶστε;“
καὶ κεῖνοι ἀπεκρίθησαν „ἀφέντης εἶν τῆς Τύρου.“
λοιπὸν αὐθέντης τοῦ τόπου στέλλει τοὺς ἄρχοντάς του,
νὰ τὸν παρακαλέσουνε, νὰ ’βγῇ διὰ τὴν ‘μέραν,
νὰ φᾶν ἀντάμ’ οἱ δυὸ ’φενταῖς καὶ πάλιν ἂς μισέψῃ.
πολλὰ τὸν ἐσυντύχασιν, αὐτὸς δ’ οὐκ εἶπεν λόγους·
ὑπόδειγμα τοῦ ἔφεραν ’Ιὼβ τοῦ πολυάθλου,
καὶ μετὰ ταῦτα τὸν θεὸν καὶ ὅλους τοὺς ἁγίους.
ὁ δὲ φωνὴν οὐκ ἔδωκεν, ἀκρόασις οὐκ ἦτον.
καὶ στρέφουνται καὶ λέγουν το αὐθέντη ’Αντιναγόραν.
ἐκεῖνος ὡς τὸ ἤκουσεν πολλὰ τὸ εἶχεν μέγαν,
καὶ τὴν μεγάλην κυριακὴν, φώσκοντος τοῦ ἡλίου,
τοὺς ἄρχοντάς του ἔπηρεν καὶ ἦμπεν εἰς τὸ πλοῖον.
ἔλεγεν μὴ καὶ ἔλαθεν καὶ ’ξέβην μετ’ ἐκείνους.
’ς τὸ πλοῖον ἔσω ’σέβησαν κ’ ’Αντιναγόρας λέγει
„χαῖρε, κύρι ’πολλώνιε, καὶ πάλιν λέγω χαῖρε,
οὐκ ἔνι θλίψις σήμερον, ἀλλὰ χαρὰ μεγάλη,
παγκόσμιος ἀνάστασις Χριστοῦ τοῦ ζωοδότου,
καὶ τῶν πιστῶν ὁμήγυρις, ἀνάστασις τῶν πάντων.
λοιπὸν ἀνάστα, ἔξελθε, θεὸν μὴ παροργίσῃς·
αὐτὸς γὰρ μέλλει καὶ νεκροὺς καὶ ζωντανοὺς νὰ κρίνῃ
ἐν τῇ δευτέρᾳ τῇ φρικτῇ, οἱ καθαροὶ ἀλλήλους
νὰ ἴδωσι καὶ νὰ χαροῦν εἰς τὰς μονὰς κυρίου.
λοιπὸν ἀνάστα, ἔξελθε, θεὸν μὴ παροξύνῃς.“
(ὁ δ’) οὐδὲ λόγον ἔδωκεν οὐδ’ ἀπεκρίθην ὅλως.

---

632 ἐκεῖ 633 χωρὶς σίμάδην φλάμπουρον ὅλη μαυροφοροῦσαν. cf. Ducange, p. 1682 635 και οἱφιτζιἄλλοι (officiali) 636 ἦσται 637 ἦν 638 τὸ λοιπὸν στήλλει 639 παρακαλέσουν να εὖγει διὰ τὴν ἀ$^{\gamma'}$ η$^{\mu\rho}$ [i. e. τὴν ἁγίαν ἡμέραν] τῆς ἀναστάσεως 640 ἀντάμα ἀφέντες μισέψει 641 ἀλλ’ αὐτὸς οὐκ 644 οὐδὲ 645 τον, em Bicelas ἀντἰδαγόρας 646 πολλὰ τὸ ἦχεν μέγαν: quod emendatione vix egere me docuit Legrand 647 φασκούσης τοῦ ἡλίου: em Bicelas 650 ἀντἰναγώρας 651 κύρι πολώνιε 655 θεῷ 658 μονὰς ‘*mansiones*’ 659 θεῷ 660 οὐδὲ λόγον cod., ὁ δ’ addidi cum Coestlino οὐδὲ ἀπεκίρθην

καὶ τὴν Ταρσίαν ἔπεψεν, καὶ φέραν την ὀμπρός του,
κράζει καὶ παραγγέλλει την νὰ πάρῃ τὴν κιθάραν,
νὰ πᾷ πρὸς Ἀπολλώνιον νὰ τὸν παρηγορήσῃ,
„ἂν ἓν ὅτι ἐβγάλῃς τον ἀκ τὸ καράβιν μέσα,
ἄπελθε νᾆσ' ἐλεύθερη, κ' ἐγὼ ν' ἀπολογοῦμαι
τὰ στάμενα ποῦ ἔδωκεν ὁ κύρις Μαρκιόνης,
ἐγὼ νὰ τὰ πλερόνω . . . .“
εὐθὺς γὰρ πάλιν ἡ Ταρσιὰ τὴν μουσικὴν λαμβάνει,
εἰς τὴν κοιλιὰν τοῦ καραβιοῦ ἐνέβηκεν ἡ κόρη,
τὸν πρίτζην ἐπροσκύνησεν, στέκει καὶ χαιρετᾷ τον.
παρηγοριὰς καὶ ῥήματα ἤρξατο νὰ τὸν λέγῃ
„ἐτοῦτα εἶν' τὰ λυπηρὰ τά 'χει, ἀφέντη, ὁ κόσμος.“
καὶ τὴν κιθάραν ἔκρουεν, μὲ μέλος τὰ κηλᾴδει
„οὐκ ἔχει ὁ κόσμος διάφορος οὐδὲ τὰ πλούτη κέρδος·
ὅλοι γυμνοὶ 'γεννήθημεν, γυμνοὶ πάλιν ὑπᾶμεν.
χίλια ἔτη ἂν ζήσωμεν, ὡς μία ὥρα εἶναι.
ποῦ κεῖται καὶ ψυχοῤῥαγεῖ κ' ἐβγαίνει ἡ ψυχή του,
καὶ τίς ἔγνω μυστήριον ἢ τὴν βουλὴν κυρίου,
τὸ πῶς νὰ παύῃ ὁ θάνατος, πῶς ν' ἀκατασχολάζῃ
πόσαις πικριαῖς, πόσαις χολαῖς καὶ συμφοραῖς τοῦ βίου;
ναὶ, ναὶ, κἀγὼ ἡ 'λεεινὴ ἂς εἶχα ἀποθάνει,
παροῦ κ' ἔχω πολλαῖς πικριαῖς καὶ δάκρυα καὶ πόνους.“
τότε ὁ Ἀπολλώνιος στρέφεται πρὸς ἐκείνην
καὶ λέγει την „πόθεν εἶσαι καὶ πόθεν ἡ γενεά σου;
κ' ἐτόλμησας καὶ συντυχεῖν καὶ ἐλθεῖν πρὸς ἐμέναν;
δίδεις μου ὄχλησιν πολλὴν καὶ ταραχὴν μεγάλην.“
καὶ ἤρξατο, 'νιγματωδῶς πλαγιὰ τοῦ συντυχαίνει.
ὡς δὲ διέλυσεν εὐθὺς αἰνίγματα ἡ κόρη,
ἐκαταινίγησαν λαλεῖν ἀλλήλους ἄχρι κόρου·
καὶ τότε πάλιν ἡ Ταρσιὰ παρακαλεῖ τον νᾶβγῃ
„καὶ ἄκουσον, ὦ δέσποτα, τῆς ταπεινῆς σου δούλης,

---

662 παραγκέλη 664 εὐγάληστη quod nunc emendavi ἀκ codex 665 νάσελεύτερη [i. e. νὰ ἦσαι ἐλεύθερη] καιγὼ ναπὸ λογοῦμε 669 ἀνέβηκαν 670 χαίρε τούτον legerat Gidelius, unde χαιρετᾷ τον in proecdosi feceram. idem vero nunc codex habere dicitur a Legrandio 672 ἣν 673 τὰ κιλάδην 675 ἐγενήθημεν 679 ἀπάυη cod., unde veram scripturam mihi videor nunc demum refinxisse ἀκατασχολάζει 680 suspiceris τόσαις 681 ἠλεενή, em Legrand 685 καὶ τόλμησας 687 νιγματωδὸς πλατιὰ μοῦ συντυχάνης: ex parte secutus sum Coestlini emendationem 689 ἐκαταγίνηκαν ci Bicelas

καὶ ἔλα ἔξω μεθ' ἡμῶν τὴν σήμερον ἡμέραν.
ἂν ἔβγῃς ἔξω σήμερον ἀπέσω ἀπ' τὸ καράβιν,
'βγαίνω κ' ἐγὼ ἀπ' τὴν σκλαβιὰν κι ἀπὸ τὴν δουλοσύνην."
καὶ κεῖνος ἀπεκρίθη την, τοῦτον τὸν λόγον εἶπεν
„ἐγὼ 'πεδῶ οὐ ξεβαίνω ἕως τῆς τελευτῆς μου·
οὐχ ὄψομαι τὸν ἥλιον· ἄμε καλῶς, ἡ κόρη."
ἡ δὲ ἀπόρει τὰ πολλά, οὐκ εἶχεν τί ποιήσει.
τὸ κράσπεδόν του ἔλαβεν, πάλιν παρακαλεῖ τον·
ἐκεῖνος τὴν ἐῤῥάπισεν 'ς τὴν δεξιὰν σιαγῶνα.
τοῦτο δ' ἐθλίβην το πολλά, ἀπὸ ψυχῆς στενάζει,
ἀνέκραζεν καὶ στέναζεν τὸ τ' ἔπαθεν ἡ κόρη
„ἂν ἤξευρες τὸ γένος μου καὶ τίνος κόρη εἶμαι,
νὰ ἔπασχας καὶ νά 'κλαιες ἀντάμα μετὰ 'μένα.
ἐγῷμαι κόρη πρίγκιπος, ἐγγόνη βασιλέως
τῆς Τύρου καὶ τῆς Τρίπολης καὶ τῆς 'Αντιοχείας.
καὶ δέσποινα ἡ μάνα μου μέσα εἰς τὸ καράβιν
ἐγέννησέ μ' ἡ δύστυχος κ' ἀπέθανεν ἐκείνη·
καὶ μέναν ὁ πατέρας μου εἰς τὴν Ταρσὸν μὲ πῆρεν
καὶ παραδίδει με ἐκεῖ τὸν κύρι Στραγγαλιῶνα.
εἶχα τὴν παραμάναν μου αὐτὶς μάναν καὶ κύριν,
'Ιλεωκαρδιὰν τὴν ἔκραζαν, παρηγοριὰν ψυχῆς μου,
κἀκείνη ἀφ' ὧν ἀπόθανεν, πολλὰ κακὰ με ηὗραν.
εἶχεν ἡ Διονύσια, κυρὰ τοῦ δσπητίου,
κόρην μαύρην καὶ ἄσκημην, Ζαμπέλαν τὴν ἐκράζαν.
καὶ διατ' ἤμουν ὄμορφη, πάντα ἐζήλευσάν μου.
καὶ μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν πῆγα 'ς τὸ ἀκρωτήριν,
νὰ κλάψω παραμάναν μου 'ς τὸ μνῆμάν της ἀπάνω.
ἐκεῖ 'πεψαν τὸν δοῦλόν τους διὰ νὰ μὲ σκοτώσῃ·
γυμνὸν βαστάνει τὸ σπαθὶν νὰ μ' ἀποκεφαλίσῃ,
καὶ ζήτημαν τοῦ ζήτησα ἄχρις ὡς μίαν ὥραν·
καὶ στάθηκα νὰ προσευχθῶ ὡς διὰ τὴν ψυχήν μου·

---

693 σήμερον ἔξω cod., transposui metri gratia 694 εὐγένω καὶ ἐγὼ ἀπὸ 696 ἀπεδῶ οὐ ξξυαίνω ἕως 698 ἀπόρειν 700 ἐράπησεν ἀγῶνα em Bicelas, Legrand 701 τοῦτον ἐθλίβην το πολλὰ 705 ἐγγώνη 708 μ' ἡ scr. με cod. καὶ κείνη ἀποθάνειν 711 σὰν τῆς cod., quod certatim emendavimus Bicelas, Bursianus, ego 712 λεωκαρδίαν 713 ἀφόν, em Legrand 715 ἄσκημιν ζαπέταν 716 διατίμουν, em Bursianus, Bicelas ἐζήλευσαν cod. 718 τὴν παραμάναν 720 γυμνῶν διὰ νὰ 722 προσευχῶ

ἰδού, ἐξαίφνης ἤλθασιν ἀράπιδες κουρσάροι
καὶ παίρνουν με καὶ φέρνουν μὲ ἐδῶ 'ς τὴν Μιτυλήνην.
καὶ εἷς αἰσχρὸς καὶ βδελυρὸς γέρων ἀπαὶ τὴν χώραν
χρυσίνους δίδει ἑκατὸν καὶ παίρνει με διὰ σκλάβα.
εἰς τὸ πορνεῖον μ' ἔστειλεν μὲ ἄλλαις ὁποῦ εἶχεν,
γράφει καὶ τίτλον ἄνωθεν 'ς τ' ἀνώφλιον τῆς πόρτας,
ὅστις τὴν πρώτην νύκταν (νὰ) κοιμηθῇ μετὰ μέναν,
χρυσάφι λίτρα ἥμισῃ νὰ ἔναι ἡ τιμή μου,
ὁ δεύτερος τὸ τέταρτον, κι ὁ τρίτος ἄλλον τόσον,
καὶ μετὰ ταῦτα οἱ ἑξῆς ἀπ' ἑνὸς δηναρίου.
ἦλθεν ὁ πρῶτος τῇ νυκτί, ἀφέντης ἦν τοῦ τόπου,
καὶ σκύπτω εἰς τοὺς πόδας του, κλαίω τὴν συμφοράν μου,
καὶ δέομαι, ἀντιβολῶ, διὰ τὴν παρθενιά μου,
'ξηγοῦμαι καὶ τὴν τύχην μου, τὴν γενεὰν τὴν εἶχα,
καὶ κεῖνος ἐλυπήθη με κ' ἔκλαυσεν μετὰ μέναν,
καὶ δίδει με τὸ ψυχικόν, χρυσάφιν λίτραν μίαν.
ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, ὁμοίως καὶ ὁ τρίτος,
κ' ἐγὼ πάλιν τὰ χρήματα δίδω τα τ' αὐθεντός μου.
ἀλλ' ἄτυχος ἀκόρεστος οὐκ ἦτον χορτασμένος·
ὡς εἶδεν ὅτι ἐκ θεοῦ τηρεῖτ' ἡ παρθενιά μου,
καὶ δὲν εὑρέθηκέν τινας ὡς διὰ νὰ μὲ βιάσῃ,
εἶχεν γὰρ δοῦλον ἀσεβῆν ὄνομα Πωκαρώπα,
ὁρίζει, διαφεντεύγει 'τον νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ φθείρῃ.
ἐκεῖνος ἦλθεν τὸ λοιπὸν μετὰ μεγάλης βίας,
καὶ πίπτω εἰς τοὺς πόδας του, κλαίω, παρακαλῶ τον,
„οὐδὲν τολμῶ“ μὲ ἔλεγεν „καὶ ὁρισμένος εἶμαι.“
ἐγὼ δὲ λέγω πρὸς αὐτόν „καὶ τί 'ναι βία τούτου;“
„ὁ ἀφέντης μας (τὰ) στάμενα 'γαπᾷ νὰ (τὰ) κερδαίνῃ,
καὶ διὰ τοῦτο τὸ ποιεῖ ἥτις . . . .“
τότε παρακαλῶ αὐτόν, τοῦτον τὸν λόγον λέγω
„εἰπέ τον τὸν ἀφέντην μας καὶ ἂς μοῦ συμπαθήσῃ,
καὶ μιὰν κιθάραν ἔμορφην θέλω διὰ νὰ μοῦ ποίσῃ,
καὶ νὰ τὴν κρούω εἰς χαράς, λογάριν νὰ σωρεύσω

---

723 ἀζάπιδες 725 ἐσχρὸς καὶ βδελυρὸς γὰρ [em Gidel] ἀπεστὴν 726 ἐρ̃: καὶ πέρνημαι 729 (νὰ) om. ceterum puto fuisse τῇ πρώτῃ τῇ νυκτὶ 732 ἡ ἐξῆς ἀπένος 736 τὴν γεναιάν 738 δίδημαι λύτραν ά 740 καιγὼ 742 τηρεῖ 750 (τὰ) om bis 751 καὶ διὰ τοῦτον ποιεῖ ἥτις 752 τον τοῦτον 754 πίσῃ 755 σωρεύσω cum scripsissem in proecdosi, Legrandius σορεύσω in codice esse nuntiavit. Gidel σαρεύσω legerat

διπλοῦν παρὰ τὸ πόρνειον . . . . . .
ἐπένευσεν ὁ ἀσεβὴς κι ἀφῆκέν με εἰς τοῦτο,
καὶ τώρα ὁ Ἀντίγορος ὁ ἄρχοντας τοῦ τόπου,
ὁποῦ μὲ ποῖκεν τὸ καλὸν (εἰσὲ) τὴν πρώτην νύκταν,
ἐτάχθην πάλιν εἰς τὸν θεόν, ἂν ἔβγω ἀπὸ μέσα,
τὰ στάμενά μου τῆς σκλαβιᾶς ἐκεῖνος νὰ τὰ δώσῃ,
καὶ νᾆμαι καὶ ἐλεύθερη ὅπου θέλω νὰ πάγω.“
ἐκεῖνος ὅσον ἤκουσεν τὰ λόγια τῆς κόρης,
θωρεῖ καὶ παραμοίαζεν τῆς μάνας της τὰ κάλλη·
τόση ἦτον ἡ μήτηρ της ὅταν τὴν εὐλογήθη.
εἶδεν καὶ τὰ σημάδια της, εὐθὺς ἀγνώρισέν την·
τρέχει καὶ ἀγκαλιάζει την, σκύπτει, καταφιλεῖ την.
„ἐγῷμαι ὁ πατέρας σου, ὁ πρίγκιπας τὸν λέγεις·
ἐγὼ γιὰ σέναν κάθομαι εἰς τὴν κοιλιὰν τοῦ πλοίου.
ὡς ἔμαθα εἰς τὸν Ταρσὸν ὅτι εἶσ' ἀποθαμένη,
καὶ εἶδα καὶ τὸν τάφον σου τριγύρου γεγραμμένον
'μνημεῖον κόρης παντερπνῆς Ταρσίας τῆς παρθένου,'
εὐθὺς ('ς) τὸ πλοῖον ἔμπηκα, ἀπέσω εἰς τὴν κοιλιάν του,
καὶ ὤμοσα νὰ μηδ' ἐβγῶ ὡς ὅπου ν' ἀποθάνω.
ἔχω σ', (ἔχω σ',) ὀμμάτια μου, ἔχω σε, φῶς καὶ δόξαν.
ἔλα καὶ ἂς ὑπάγωμεν ἔξω ἀπ' τὸ καράβιν.“
ἐξέρχουνται ὁμοῦ οἱ δυὸ καὶ εἰς τὴν γῆν ὑπᾶσιν·
τὰ βούκινα ἐπαίξασιν μέσα εἰς τὸ καράβιν,
τὰ φλάμπουρα ἐστήσασιν κ' εἶχαν χαρὰν μεγάλην.
ἄρχοντες καὶ ἀρχόντισσαις ἐτρέχασιν νὰ 'δοῦσιν,
κ' ἦτον διπλὴ ἡ ἑορτὴ ἀνάστασης κυρίου.
εἰς τὰ παλάτια πήγασιν τοῦ ἄρχοντος τοῦ τόπου,
καὶ χαίρονται κ' εὐφραίνονται μικροί τε καὶ μεγάλοι.
ἐζήτησεν ὁ ἄρχοντας, ἀφέντης γοῦν τῆς χώρας,
ζητᾷ γυναῖκαν νόμιμον τὴν Ταρσίαν νὰ πάρῃ.
ἐπένευσεν ὁ κύρις της, καὶ γίνετον ὁ γάμος.
ἡ δὲ Ταρσία ζήτησεν τὸν δυστυχὴν τὸν γέρον,
πέμπει καὶ κωλοσύρνουν τον, κόπτουν τὴν κεφαλήν του,

---

758 τόρα 759 πίκεν (εἰσὲ) om 760 ἐναγη ἀπὸ μένα legerat Gidel quod emendare ne Oedipus quidem potest 765 post εὐλογήθη liber habet ὁ πρίκηψ 766 nolui corrigere ἐγνώρισεν 769 στὴν 770 ὅτι σ' ἀποθ. 771 οἶδα 772 παντρεπνῆς 773 ('ς) de meo addidi 774 μὴ δὲν εὐγὼ 775 ἔχω σε semel tantum praebet cod. possis δόξα 776 ἀπετε 782 εἰ τὰ 783 καὶ φαίνονται 787 et 788 habet Ducangius, p. 1493

ὁ οἶκός του ἐγίνετον ἅρπαγμα δημοσίου.
καὶ μετὰ ταῦτα πέρασαν τριάκοντα ἡμέραις,
βλέπει ὁ Ἀπολλώνιος ἓν ὄνειρον τὴν νύκταν,
ὅτι ἦλθεν ἄγγελος θεοῦ, λέγει αὐτὸν τοιαῦτα
„γοργὸν ἄμε ᾽ς τὴν Ἔφεσον, θεοῦ κελεύοντά σε,
νὰ προσκυνήσῃς τοὺς ἁγιοὺς, ὅλα τὰ μοναστήρια·
εἰς γυναικεῖα ἄμε δὲ καὶ ὅλα νὰ γυρεύσῃς,
καὶ νὰ δοξάσῃς τὸν θεὸν καὶ ὅλους τοὺς ἁγίους.“
ἐξύπνησεν, ἐγέρθηκεν, λέγει τὸ ὄνειρόν του,
καὶ τὸν γαβρόν του παίρνει τον ὁμοῦ μὲ τὴν Ταρσίαν·
᾽ς τὴν Ἔφεσον ἀπέπλευσεν μὲ κάτεργα μεγάλα.
εἰς τὸν ναὸν ἐπήγασιν τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου,
ἐπιστηθίου φίλου τοῦ Χριστοῦ, (τοῦ) θεολόγου.
ἦμπαν καὶ προσκυνήσασιν ἀνδρεῖα καὶ γυναίκεια,
καὶ εἰς τῆς πρωτομάρτυρος Θέκλας ἐκεῖ (ποῦ) ἦσαν
πολλαῖς ἁγίαις καλογραῖς καὶ κυρὰ Ἀρχιστρατοῦσα,
ἡ σύμβιος τοῦ πρίγκιπος Τύρου Ἀπολλωνίου.
ὡς γοῦν (ἐκεῖ) ἐχείρισεν νὰ λέγῃ τὰ συμβάντα,
(ὡς) ἦλθεν διὰ τῆς θάλασσου, λέγει διὰ τὴν γένναν,
ἐκείνη ἀναγνωρίζει τον, καὶ βράζει ἡ καρδιά της,
ἀπὸ τοῦ θρόνου ᾽γέρνεται καὶ πᾷ, καταφιλεῖ τον
„ἐγῷμαι, ἀφέντη, ἐγώ εἶμαι, ἐγῷμαι τὴν γυρεύεις,
ἐγῷμαι ποῦ μ᾽ ἐβάλετε μέσα εἰς τὸ κιβώτιν·
ἂν δὲν πιστεύῃς κ᾽ εἶμ᾽ ἐγὼ, ἰδὲ καὶ τὴν γραφήν σου,
ἰδὲ καὶ τὸ πιττάκιν σου τὸ εἶχα ᾽ς τὸ κιβώτιν.“
καὶ τότε γίνεται χαρὰ ὡσὰν καὶ εἰς τὸ πρῶτον
νεκρῶν γὰρ ἐξανάστασις, νεκρῶν ἀπολωλότων.
καὶ τίς ἰδὼν νὰ μὴ χαρῇ καὶ τὸν θεὸν δοξάσῃ;
κάθουνται, συμβουλεύονται εἰς τὴν Ταρσὸν νὰ πᾶσιν

* * * * *

. . . . Διονυσίαν καὶ τὸν Στραγγαλιῶνα.

---

789 ἐγύνετον 791 ἐνονήρω: em Gidel 793 κελεύοντά σαι 794 τοὺς . . . ούς cod., unde in proecdosi feci ναοὺς, nunc ἁγιοὺς dedi, cf. v. 796 800 ἐπῆγασην τοῦ ἁγ. [i. e. ἁγίου] ἀποστόλου ιῶ'. 801 (τοῦ) om 802 προσκυνήσασι 803 (ποῦ) addidi 804 καὶ ἡγουμένησα κυρὰ Ἀρχιστρατοῦσα 806 (ἐκεῖ) om addit liber post hunc versum ὁ ἀπολώνιος τὰ τοῦ ἐσυνέβησαν 807 (ὡς) om 811 που με βάλεται 814 χαρὰ μεγάλη γίνεται post 818 non nullos excidisse versus perspicuum est

„τὸν τάφον δεῖξέ μου νὰ 'δῶ νὰ κλαύσω τὴν Ταρσίαν!“
ὁ δὲ ἐπένευσεν εὐθὺς καὶ πᾶσιν εἰς τὸν τάφον,
ἀνοίγουσιν καὶ 'βρίσκουσιν ξύλον εἰς τὸ κιβούριν,
καὶ τότε 'βγάλλουν τὴν Ταρσιὰν καὶ πᾶν την εἰς τὸ μέσον.
τοὺς ἄρχοντας ἐκράξασιν, ἐκδίκησιν ζητοῦσιν.
καὶ παίρνουν τὸ ἀντρόγυνον ὁμοῦ μὲ τὴν Ζαμπέλαν
εἰς τὸ μνημεῖον τῆς Ταρσιᾶς, ἐκεῖ λιθοβολοῦν τους.
καὶ ἐπληρώθη τοῦ Δαβὶδ τὸ ψαλμῳδοῦ ἐκείνου
„τὸν λάκκον ὤρυξαν ἀκρὸν, βόθρον μέγαν ἐποῖκαν,
καὶ εἰς αὐτὸν ἐνέπεσον αὐτοὶ (οἳ) ἐργάσαντό τον.“
τὸν βίον των ἐσπάραξαν οἱ ἄρχοντες τῆς πόλης.
ἐκεῖ πάλιν ἐξέβησαν, ('ς) 'Αντιοχείαν πᾶσιν·
εὐθὺς τὸν ἐπροσδέκτησαν μετὰ χαρᾶς μεγάλης
καὶ στέψασίν τον βασιλεὰ, ἀφέντην εἰς τὸν τόπον.
καὶ τὸν γαβρὸν καὶ τὴν Ταρσιὰν 'ς τὸν τόπον του τοὺς βάλλει
καὶ βάνει τοὺς ἀντίτοπους ὡσὰν παιδιά του ποῦ ἦσαν.
κἀκεῖνος κ' ἡ βασίλισσα, ἡ 'Αρχιστρατιοῦσα,
ἐπῆραν καὶ ἐξέβησαν, εἰς Τύρον ἀπαισώνουν.
ἐξαίφνης ὡς τὸν εἶδασι ὅλοι μικροὶ μεγάλοι,
ἐχάρησαν, ἐσκίρτησαν, εἶχαν χαρὰν μεγάλην.
ὁρίζει καὶ ἀφίνει τους τὸ τέλος καὶ τὸ χρεός τους
(εἰς) ὅσους χρόνους ἔλειπεν καὶ κεφαλὴν ἀφῆκεν.
κἀκεῖνος ἀποδιάβηκεν, 'ς τὴν Τρίπολιν ἐπῆγεν,
κ' ἡ δέσποινα βασίλισσα ἀντάμα μετὰ κεῖνον.
ἐκεῖ 'βρασιν τὸν βασιλεὰ, τὸν γέρον των πατέρα,
πλέκουν, καταφιλοῦσίν τον, κεῖνος πάλιν ἐκείνους.
καὶ ἦν ἰδεῖν, πάλιν ν' εἰπῶ, τοῦ ψαλμῳδοῦ τὸ ῥῆμα
„πατέρας εὐφραινόμενος τὴν ἑαυτοῦ θυγάτηρ
γίνεται ἔκλαμπρος χαρὰ, μεγάλη εὐφροσύνη.“
ὅλοι (γοργὸν) ἐδράμασιν διὰ νὰ τοὺς ἰδοῦσιν,

---

819 δεῖξαι μου 822 πάντιν 824 Ζαπέταν 826 δαὺ: em Gidel ψαλμοδὸς ἐκείνου 827 ἀχρὸν: em Gidel μακρὸν ci Bicelas 828 ἀνάπεσον, em Coestlinus (οἳ) om ἐργάσαντο σε 829 τον ἔπραξαν, pro quo in proecdosi dederam τούτων ἔπραξαν, quod cum displiceret Bicelae, aliam emendandi viam inii 830 ('ς) add Bicelas 834 φάνη em Bicelas ἀντιτύπους em Coestlinus ὡσ σὰν παιδία τους ὅπου ἦσαν 835 fortasse 'Αρχιστρατηγοῦσα 840 (εἰς) om 843 τὸν πατερά τους 844 ἐκείνος 845 ἰδῶν ψαλμωδὸς 846 πατέρα εὐφραινόμενη τὸν 848 γοργὸν scripsi, codex μικροί. potest fuisse ὅλοι μικροὶ μεγάλοι τε ἔδραμαν νὰ τοὺς ἴδουν

ἐκεῖ γὰρ ἀπεμείνασιν ἀντάμα μὲ τὸν γέρον.
καὶ μετὰ ταῦτα πέθανεν ὁ βασιλεὺς ὁ γέρων,
ἐγένοντο διάδοχοι ὁμοῦ οἱ κληρονόμοι,
καὶ τὸν γαβρόν του ἔστειλεν καὶ στέψαν βασιλέαν.
Καὶ ταῦτα ἐξηγήθημεν διὰ τὰ μεγαλεῖα
τὰ ἄπειρα τὰ γίνονται καθ' ἑκάστην ἡμέραν
παρὰ τοῦ παντοκράτορος καὶ ποιητῇ τῶν πάντων,
εἰς δόξαν καὶ (εἰς ἔπ)αινον τριάδος ἀδιαιρέτου,
νῦν καὶ ἀεί (τε) καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ἀμήν.

---

851 expectes ὁμοῦ καὶ κλ. 852 γαυρόν · 855 τοῦ παντ. scripsi: κυρίου παντ. cod. Coestlino παρὰ κυριοῦ παγκράτορος placebat ποιήτ τῶν ἀπάντων 856 καὶ αἶνον καὶ χαρὰν τρίας ἀδιαιρέτου 857 (τε) om.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΙΝΟΣ ΔΟΚΙΜΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ.

Ἔλεγον οὐμὴ νὰ γράψω
οὐδὲ χεῖρα νὰ κινήσω
εἰς διήγησιν τοῦ λόγου
τοῦ ἀνδρὸς τοῦ σοφωτάτου
καὶ τοῦ γέροντος ἐκείνου
τοῦ πολλὰ φρονιμωτάτου·
ἡ δὲ σὴ φιλικωτάτη,
καθαρὰ φιλία λέγω,
εἵλκυσε κἀμὲ πρὸς τοῦτον
ἐν ἀδολεσχίᾳ γράψαι,
καὶ διήγησιν προσφέρω
τοῦ πτωχοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου·
οἶδα γάρ, καλῶς γινώσκω,
ἡ ὑπακοὴ τοῦ φίλου
ἐκ ζεούσης τῆς καρδίας
οὐ γενέσθαι μᾶλλον θέλει.
διὰ τοῦτο δέχου ταῦτα,
ὦ Ἀργυρομύτη φίλε,
τὰ ῥησίδια τοῦ λόγου,
εἰ καὶ ἀμαθῆ ὑπάρχουν·
περισσότερον εἰς τοῦτο
ἡ ἀγάπη σου, καὶ φίλε,
ἔφερέ με τοῦ νὰ γράψω·

Edidi carmen e codice Vindobonensi: vide praefationem.

9 εἵλκησαι, em Sathas 20 ἀμαθὲς 22 fort. κὺρ φ. 23 με Sathas: μοι

ξένον μοναχοῖς ὑπάρχει
τοῦ νὰ γράφουσιν τοιαῦτα
μυθικὰ καὶ βίου λόγον·
πλὴν ὑπήκουσά σοι, φίλε,
καὶ τὴν χεῖρά μου προτείνω,
καὶ διήγησιν ἠρξάμην,
καὶ τὸ οὖς εὐήκοον ἔχε.
  Ἦτον ἄνθρωπος ἐν τόπῳ
φρόνιμος πολλὰ καὶ μέγας,
ἔνδοξός τε καὶ ἀγχίνους,
πλούσιος ἐν βίοις πᾶσι
κινητοῖς τε (κ') ἀκινήτοις,
εἰς τὴν γνῶσιν λέγω μέγας·
εἶχεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας
καὶ γαμβροὺς μὲ τὸν ἐμαυτόν του,
ἐκγονάς τε σμικροτάτας
ἄρσενάς τε καὶ θηλείας.
καὶ κατήντησεν εἰς τόπον
ἐκ τῆς πόλεως μακρόθεν
τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου·
καὶ συνέφερεν ὁ χρόνος
μὲ τοῦ νοῦ τὴν δεξιότην,
καὶ ἐπλούτησεν ἐκεῖσε
καὶ αὐτὸς καὶ τὰ παιδιά του.
ὡς γοῦν ἔφερεν ὁ χρόνος,
ὁ ἀσύστατος ὁ βίος,
καὶ τὸ κύλισμα τῆς τύχης,
τὸ ἀσύστατον τοῦ κόσμου,
ἦλθεν κοῦρσος εἰς τὸν τόπον,
οὗ εὑρίσκετον ὁ γέρων·
εἶτα ἐπτώχευσεν ἐκεῖσε
ἅμα τε καὶ τὰ παιδιά του
εἰς πενίαν τὴν ἐσχάτην,
δυστυχίαν βαρυτάτην·
οὐ γὰρ ἄρτου βαρυτάτου

---

24 ὑπάρχουν 35 (κ') addidi 38 fort. ἑαυτόν 48 χοῦν, em Sathas 53 οὗ scripsi, ὃν cod.

ἐκατήντησεν ὁ γέρων.
ἀπορήσας τοίνυν οὕτως,
καὶ ὅπως ζήσειν οὐκ εἶχεν,
ἀλλ' οὐδ' ὑπομεῖναι πλέον
τοῦ λιμοῦ τε τὴν πυράγραν
καὶ τὴν συμφορὰν ἣν εἶχεν,
τὸν υἱόν του ἐπαίρνει μόνον
τὸν κρειττότερον τῶν πάντων
καὶ τὸν φρονιμώτερόν του
εἰς κρυφόν τινά τε τόπον
καὶ ἀπόδημον ἀνθρώποις
τὸν ἐπαίρνει καὶ παγαίνει·
καὶ κἀθίσαντες ἐκεῖσε
καὶ μικρὸν ἀναπαυθέντες,
μυστικῶς τὸν συντυχαίνει,
παραβολικῶς ἀρχίζει
„ἄκουσον, υἱέ μου, πρῶτον
λόγους ταπεινοῦ πατρός σου,
δέξου τούτους μετὰ πάσης
τῆς καλῆς σου προθυμίας·
οὐ γὰρ ἔμελλον, υἱέ μου,
φέρειν σε τοιούτους λόγους,
ὁ δ' ἀσύστατος ὁ χρόνος
καὶ ἡ βία τῶν παιδιῶν μου,
ταῦτα λέγω σοι ἐκ βίας
καὶ πολλῆς μου δυστυχίας.
ὅταν ἅπτῃ πῦρ εἰς πλῆθος
καὶ καθέζωνται οἱ πάντες
πανταχόθεν τοῦ πυρός τε
καὶ θερμαίνωνται ἐκ ταύτης,
ἂν πηδήσῃ φῶς ἐκ ταύτης,
οἷον ν' εὕρῃ πλεὸν τῶν ἄλλων
πλησιέστερον τῶν πάντων,
ἐκεινοῦ τὰ γένει' ἀνάπτει
καὶ τὸ πρόσωπον τσιφλίζει.
ἀτιμόνεται παρ' ὅλους

61 ἔχων ci Bicelas 67 expectes των pro του 87 fuitne τῆς ἱστιᾶς? 90 οἷον ν' scripsi: οἷον

τοὺς ἐκεῖσε καθημένους,
καὶ κατ' ἐκεινοῦ λαλοῦσιν·
ἔχει μὲν τὴν ζέσιν πλέον,
τὴν θερμότητα εἰς πλῆθος,
τώρα δ' ἔχει καὶ τὸν μῶμον
καὶ τὴν ἐντροπὴν τῶν πάντων.
οὕτως ἔναι, τὸ παιδίν μου,
καὶ τῶν αὐθεντῶν ἡ ἀγάπη·
τοὺς κοντότερα θερμαίνουν,
ἐπὶ πλεῖον μεγαλόνουν
καὶ δοξάζουσιν εἰς πλοῦτος
καὶ τιμὴν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους·
ὅταν θυμωθοῦν πολλάκις,
πάλι αὐτοὺς κατατσουφλίζουν
καὶ πομπεύουν καὶ δημεύουν,
ζημιόνουν, ἐξορίζουν,
καὶ κακοῖς πολλοῖς ἐκδίδουν
ἀπαὶ τῶν μακρὰν ἑστώτων.
διὰ τοῦτον οὖν τὸν φόβον
οὐ κατεπιάστην ὅλως,
ἀλλ' οὐκ ἐδεξάμην τοῦτο,
νὰ ἧμ' εἰς βασιλεῶς παλάτιν,
καὶ τὴν δόξαν γὰρ νὰ ἔχω·
τώρα δ' ὁ καιρὸς τὸ φέρνει
νὰ ἧμ' εἰς βασιλεῶς παλάτιν,
διὰ νὰ θρέψω τὰ παιδιά μου,
καὶ τὸν ἐμαυτόν μου πάντως,
κ' εἴ τι θέλει θεὸς ἂς πάθω,
καὶ ἂς πειραστῶ μεγάλως!
ἄκουσον βουλὴν, υἱέ μου,
τὴν βουλεύω (νῦν) ποιῆσαι,
καὶ τὴν ἔχω εἰς τὴν καρδιάν μου.
ἂν σὲ φαίνεται καὶ σὲ γὰρ,
τῷ θεῷ δὲ μᾶλλον πρῶτον
τῷ εἰδότι καὶ τὰ πάντα,

---

104 πλοῖον, em Sathas 108 πάλιν 112 μακρῶν 116. 119 ἧμαι 117 τρέχω 125 (νῦν) addidi

ἄγωμε εἰς τὸν χαλκέα
τὸν κρειττότερον τῶν πάντων,
ἄλυσόν με ποῖσον πρῶτον,
στιβαρὰ χειρόψια δύο.
ταύτην γάρ με περιθέντες
σύ τε κ' οἱ υἱοί μου πάντες,
καὶ καλῶς δέσετε ταύτην
χεῖρας ἅμα καὶ ποσί τε·
ἔπαρον τοὺς ἀδελφούς σου,
μᾶλλον δὲ καὶ τοὺς γαμβρούς σου,
εἰς μεγάλην Βυζαντίδα
ἄρατέ με ὡς κακοῦργον
καὶ κακόβουλον στρατιώτην,
ὁποῦ ἐχάσε τὴν γενεάν σας
παρ' οὐδὲν ἀπαὶ τὸν κόσμον
μὲ τὰ συμβουλεύματά του
τὰ παμπόνηρα, τὰ ξεύρω,
καὶ τὰς δυστροπιὰς, ποῦ ἔχω.
πείσθητι ἐμοῖς τοῖς λόγοις,
ὦ παμφίλτατόν μοι τέκνον,
δράμε παρευθὺς εἰς Πόλιν
μὲ τοὺς ἀδελφούς σου πάντας,
πώλησόν με ὡς κακοῦργον,
ἔπαρον χιλιάδας πέντε,
ἄμε, θρέψον τὰ παιδιά μου,
καὶ τὸν ἐμαυτόν μου πάντως
ἀπὸ τοῦ κινδύνου τούτου

* * *

μὰ τὸν ἅγιον Δημήτριον
ἐξομολογοῦμαί σέ την
τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τώρα.
ἂν οὐδὲν ποιήσῃς τοῦτο
ἐν σπουδῇ καὶ πάσῃ γνώσει,
πάντες ἅμα ἐκτριβῆτε,
καὶ θανάτῳ * προσεγγίσαι,

---

130 ἄγομαι, em Sathas 132 ποίησον πρώτην 135 κ' οἱ scripsi, καὶ cod. 143 ἐχάσαν 147 ὁποῦ 157 suppleveris θέλω λῦσαι ὅσον τάχος 162 ἐκτριβεῖται, em Sathas

καὶ κακοῦ πολλοῦ πλησθῆτε!“
τηνικαῦτα ὁ υἱός του
σὺν τῷ λόγῳ τοῦ πατρός του,
τοῦ ἀνδρὸς τοῦ σοφωτάτου,
καὶ κατὰ τὸν ὁρισμόν του,
ὡς φιλόστοργον παιδίον
καὶ θεῷ δεδουλωμένον,
καὶ βουλόμενος τοῦ ζῆσαι,
ἔποικεν τὸν ὁρισμόν του.
ἀλυσόνει, χεροψίζει,
καὶ τοὺς πάντας συναθροίζει
ἀδελφοὺς, γαμβροὺς, ἐγγόνους,
καὶ ἀντάμα τὸν ἐπαίρνουν
ἀλυσοχειροδεμένον,
ὡς κακοῦργον τὸν ὑπάγουν
εἰς μεγάλην Βυζαντίδα,
τάχα ὡς ξένον νὰ πουλήσουν
τὸν καλόν τους τὸν πατέρα,
διὰ βίαν καὶ ἀνάγκην
καὶ λιμὸν καὶ δυστυχίαν,
ὅπερ ἐσυνέβη τούτοις
ἐκ τοῦ πλούτου τοῦ μεγάλου
καὶ τῆς δόξης, ὅπερ εἶχον.
ἅμα γοῦν τὸν ἀπεσῶσαν
εἰς τὴν Πόλι τὴν μεγάλη,
ἔνδοξον καὶ τρισολβίαν
τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου,
ἤρξαντο νὰ τὸν πιπράσκουν
ἐν τῇ ἀγορᾷ τοῦ κάστρου,
ἐν τοῖς λεωφόροις πᾶσιν,
λόγους περισσοὺς νὰ λέγουν
εἰς συνάθροισιν τῶν πάντων
διὰ τὴν πραγματειὰν τοῦ γέρου.
ἔμαθέν τως ὁ τοπάρχης
ὑπὸ γὰρ τοῦ λογοθέτου
τοῦ μεσάζοντος τῆς χώρας·
τηνικαῦτα τὸν ὁρίζει
„δράμε, ἰδὲς τὸν στρατιώτην

πόθεν ἔνι, τί ἒν τὸ ἡξεύρει,
καὶ τὴν τέχνην τὴν γινώσκει,
καὶ τὴν γνῶσιν ὅπερ ἔχει·
ἅμα γοῦν ἰδῇς τὸν γέρον
καὶ διακρίνῃς, ὅ,τι πρέπει,
νὰ γυρίζετε εἰς μέσον
τοῦ ἐμοῦ τοῦ παλατίου,
καὶ διὰ τὴν τιμήν μας ἔνι·
εἴ τι λέγουν, πλήρωσέ το,
ἔπαρον καὶ φέρε μάς τον!“
εἶτα γοῦν ὁ λογοθέτης,
σὺν τὸν λόγον τοῦ τοπάρχου
ἀπελθὼν ἐκ παλατίου,
καὶ κατὰ τὸν ὁρισμόν του
εὗρεν. τοῦτον ἐν τῇ μέσῃ
πιπρασκόμενον ὡς δοῦλον·
καὶ ἠρώτησε τοὺς παῖδας
„πόσον ἔναι ἡ τιμή του,
τί ἒν ἡ τέχνη τὴν γινώσκει,
διὰ τὸν βασιλεὰ τὸν θέλω!“
ἀπεκρίθηκαν ἐκεῖνοι
τὴν τιμὴν ὁποῦ τοὺς εἶπεν,
καὶ τὴν τέχνην τὴν γινώσκει
ὁ σοφώτατος ὁ γέρων.
πρὸ μὲν πάντων τούτων ὅλων
λέγει γὰρ ὁ λογοθέτης
„εἰς πολλὴν τιμὴν τὸν δίδεις,
ὀλιγώτερον ἀξιάζει,
διὰ τοῦτο οὐδὲν τὸν θέλω!“
ἅμα δ᾽ ἤκουσεν ὁ γέρων
τὴν λαλιὰν τοῦ λογοθέτου,
πλαγινίζει καὶ κοντεύει
πρὸς τοῦ βασιλεῶς τὸν δοῦλον,
μυστικῶς τὸν συντυχαίνει.
„πλεὸν ἀξίζω παρ᾽ ὃ λέγουν.
τὴν τιμήν μου τίς τὴν οἶδεν,

---

202 ἒν scripsi, ἔναι cod. idem feci v. 220

καὶ τὴν τέχνην τὴν ἠξεύρω;
μόνον δός τα κ' ἔπαρόν με,
τί πωλοῦν οὐδὲν ἠξεύρουν!“
καὶ ἀκούσας ὁ μεσάζων,
ὁ καλὸς ὁ λογοθέτης,
τὴν φωνὴν τοῦ γεροντίου,
καὶ τὴν γνῶσίν του νοήσας,
εἴ τι εἶπαν ἔδωκέν τα,
χιλιάδας ὅλας πέντε
ὑπερπύρων τοῦ χρυσίου.
καὶ τὸν γέροντα ἐπαίρνει,
εἰς τὸν βασιλεὰ ὑπάγει,
ἔμπροσθέν του τὸν δεικνύει.
τότε πάλιν ὁ τοπάρχης
πρὸς τὸν γέροντα ἐλάλει
„λέγε, γέρον, τί γινώσκεις,
τί ἔν ἡ τέχνη τὴν ἠξεύρεις;“
„ἄκουσον, αὐθέντη, τέχνας
τὰς γινώσκει ὁ σὸς δοῦλος.
τέσσαρας τὰς τέχνας ἔχω·
ἄνδρας ἅμα καὶ γυναῖκας,
λίθους ἀτιμήτους πάλιν,
ἀλλὰ καὶ τῶν ἵππων φύσιν
καὶ ἠξεύρω καὶ γνωρίζω,
καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν γνώμην,
καὶ τὸ τί γενεᾶς ὑπάρχουν
καὶ τιμῆς· κατὰ τὴν φύσιν.“
.τότε οὖν ὁ βασιλεὺς δὲ
πρὸς τοὺς μεγιστάνους εἶπε
καὶ μεγάλους τοὺς πλησίον,
τοὺς ἐγγὺς παρισταμένους
„μὰ τὴν κεφαλήν μου λέγω,
τὸν συμβασιλεύοντά με
τοιοῦτον ἄνθρωπον ἀκόμη
ἄλλον σπήτι μὴ τὸν ἔχῃ,
ἀλλ' οὐδ' ἄλλη βασιλεία·

240 τί πολὺν: quod probabiliter mihi videor emendasse 254 ἔναι 259 ἀκινήτους. em Sathas 270 τὸν συμ— corruptum

καὶ δοξάζω τὸν Χριστόν μου,
ὅτι ἦλθεν εἰς ἐμέναν
ἄνθρωπος σοφὸς καὶ μέγας."
ὥρισεν, ὁσπήτιν εὗρον,
ἔβαλάν τον εἰς ἐκεῖνον,
ἐνεπαύετον ὁ γέρων
ὁ ξενιτευμένος οὗτος.
πρὸ μὲν πάντων τούτων ὅλων
διοίκησιν οὐδὲν τὸν δίδει.
ἦτον οὗτος ὁ πτωχός μου
ἐν λιμῷ καὶ δίψει λέγω
τριάκοντα ποσὸν ἡμέρας
τυραννούμενος ὁ γέρων.
εἶτα γοῦν εὑρέθην ἄλλος
ἔμπορος μακρόθεν ξένος,
πλούσιος πραγματευτὴς γάρ,
λίθον εἶχε μέγα πρῶτον
ἴσα μὲ ὠὸν στρουθίου,
καὶ τὸν βασιλεὰ τὸ φέρνει,
λέγει νὰ τὸ ἀγοράσῃ.
πραγματεύεται τὸν λίθον
ὁ τοπάρχης τοῦ ἐμπόρου,
εἰς τὸ στέμμα νὰ τὸ θέσῃ
τὸ βασιλικὸν τ' ἐφόρει·
ὅσην γὰρ τιμὴν ἐζήτει,
τόσην τότε τὸν ἐδῶκεν,
καὶ τὸν λίθον ἀγοράζει.
εἰς ἑξήκοντα χιλιάδας
ἐπουλήθηκεν ὁ λίθος
ὁ πανθαύμαστος ἐκεῖνος.
πρὸ μὲν πάντων τούτων ὅλων
ἔλαθε τὸν βασιλέα
νὰ 'ρωτήσῃ τὸν στρατιώτην,
τὸν ἀγοραστὸν τὸν εἶχεν,
διὰ τὴν τιμὴν τοῦ λίθου·
κ' ἅμα ἐμίσευσεν ἐκεῖνος,

---

279 noli corrigere ἀνεπ. 282 δίδεν, em Sathas 297 τὸ 307 ἀγοραστὴν, em Bicelas

ὁποῦ ἐπώλησε τὸν λίθον,
ὥρισε κ' ἐφέρασίν τον
τὸν σοφώτατον τὸν γέρο
ἔμπροσθέν του εἰς τὸ παλάτι,
λιμοκτονισμένον ὅλον,
καὶ τὸν λίθον τοῦ δεικνύει.
„ἴδε, γέρον, τί ἀξιάζει,
τί ἔναι ἡ τιμὴ τοῦ λίθου,
τί ἓν ἡ τέχνη τὴν ἠξεύρεις!
πῶς τὸ λέγουν τὸ λιθάρι;
τί ν' ἀξιάζῃ ἡ τιμή του,
πληροφόρησέ με τώρα!"
ἀποκρίνεται ὁ γέρων
μετὰ φόβου τε καὶ τρόμου
πρὸς τὸν βασιλεὰν ὡς ξένος.
„ἄκουσόν μου, δέσποτά μου,
περὶ τὴν τιμὴν τοῦ λίθου
καὶ ποσὸν ὅπερ ἀξιάζει.
οὐ γὰρ χρῄζει πλέον, κύρη,
παρὰ ἓν κωφὸν καρύδι."
καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτίκα
θυμωθεὶς πολλὰ μεγάλως,
καὶ τὸ γένος του γνωρίσας,
ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν τιμήν του,
τὰς τοσαύτας χιλιάδας,
ἔφη πρὸς τὸν γέρον οὕτως
„δεῖξε τοίνυν πῶς ἠξεύρεις
τὴν τιμὴν τοῦ λίθου τούτου!
μὰ τὴν κεφαλήν μου, τώρα
εἰ οὐ δείξεις τὴν τιμήν του,
ἔβαλά σε εἰς τιμωρίαν,
εἰς πικρὴν καὶ δουλοτάτην,
οἵα οὐκ ἔπαθες ποτέ σου·
γέρον πεπαλαιωμένε,
τὴν πραγματειάν, τὴν ἐποῖκα,
ἤρξες οὖν ἐσὺ νὰ ψέγῃς!"

317 ἴδε Sathas: εἶδεν cod. 318 ἔναι 332 γέλως, em Bicelas
345 ἤρξεσουν, em Bicelas

ἀποκρίνεται ὁ γέρων
πρὸς τὸν βασιλεὰν αὐτίκα
„τί; κολάκια σὲ πρέπουν,
δέσποτά μου, παρ' ἀξίαν!
εἰς τοιοῦτον βασιλέα,
μᾶλλον δὲ καὶ παρακάτω,
ὡς ἐσὲν, καλέ μου αὐθέντα,
τὰ κολάκια οὐχ ἁρμόζουν·
μέθοδο διαβόλου εἶναι.
πάντως, δέσποτά μου, μίσα,
ταῦτα (καὶ) καταδιώκων
ἀπὸ τῆς αὐλῆς σου πάντα.
οὐδὲ πρέπουν κολακεῖαι
εἰς τοιοῦτον βασιλέα,
μᾶλλον δὲ καὶ παρακάτω·
ἄλλος γὰρ σοφός τις ἔφη,
φρόνιμος εὐδοκιμήσας
'κόρακες ἐσθίουν πάντως
σάρκας τε τῶν θνησιμαίων,
οἱ δὲ κόλακες ἐσθίουν
τῶν ἀφρόνων τὰς καρδίας.'
διὰ τοῦτο σ' ἐνθυμίζω,
ὅσοι οὐδὲν σὲ κολακεύουν
οὐδὲ ψέματα γινώσκουν,
ἀλλὰ τὴν ἀλήθεια πᾶσαν
λέγουσι τὴν βασιλειά σου,
τούτους ἔχε πάντα φίλους,
εἰς βουλὴν καὶ πρᾶξιν πᾶσαν·
κράτει, τίμα καὶ ἀγάπα,
καθὼς πρέπει, δέσποτά μου.
τοῦ δὲ λίθου ἡ τιμή του —
ἄκουσον αὐτὴν προθύμως·
σκώληξ ἔναι φυτευμένος
μέσον γὰρ τοῦ λιθαρίου·
ἅμα γοῦν ἔλθῃ τὸ θέρος
μέλλει θρέψαι τὸ λιθάρι,

352 ὡς scripsi: οἷον 356 (καὶ) addidi 362 εὐδοκιμήσει

καὶ ὁ σκώληξ ἔβγει θέλει,
καὶ ὁ λίθος τεφρωθῆναι.
εἰ δ' οὐδὲν μὲ τὸ πιστεύεις,
ἀλλὰ ῥαθυμεῖς μεγάλως,
καὶ καιρὸν οὐ περιμένεις
εἰς τὸν λόγον ὅνπερ λέγω,
ὅρισε καβάτοράν σου
νὰ ἐλθῇ εἰς τὸ παλάτι,
νὰ τὸ σχίσῃ τὸ λιθάριν,
καὶ νὰ εὕρῃς τὸ σκωλήκι.
εἰ δὲ καὶ μακροθυμήσεις,
ἄφες τὸν καιρὸν νὰ ἔλθῃ
τοῦ καλοκαιρίου λέγω,
καὶ νὰ ἴδῃς καὶ τὴν τέχνην
καὶ τὴν γνῶσιν, ὅπερ ἔχω
ὁ πτωχός ὁ λιμασμένος."
εἶτ' ὁ βασιλεὺς αὐτίκα
ῥαθυμῶν ἐν τῇ μανίᾳ,
ὥρισεν, καβάτωρ ἦλθεν
ἔμπροσθέν του εἰς τὸ παλάτι,
ἔσχισεν τὸν λίθον μέσον,
εὗρεν τὸ σκωλήκιν μέσα,
καὶ ἐτέφρονεν τὸν λίθον
καὶ κατέτρωγέν τον ὅλον.
θαῦμα τοίνυν ἔσχε πάντας
τοὺς μικρούς τε καὶ μεγάλους
εἰς τὴν γνῶσιν, ὅπερ εἶχεν
ὁ σοφώτατος ὁ γέρων.
εἴπαμέν το καὶ πρὸ τούτου,
ὅτι διοίκησιν οὐκ εἶχε,
τώρα δ' εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην
ἔβγαλε τὴν διοίκησίν του
ὁ ξενούτσικος ὁ γέρων,
ὁ ἀδίκως πωλημένος.
μετὰ 'μέρας ἄλλας πάλιν,
καὶ καιροῦ παραδραμόντος,

---

403 μέγαν: quod quamquam intellegi potest, tamen probabiliter mihi videor correxisse 416 ἡμέρας

ἦλθέν τις πραγματευτὴς γάρ,
πλούσιος πολλὰ καὶ μέγας,
εἶχεν ἄλογον, οὐκ εἶδα,
ἀλλ' οὐδ' ἤκουσα τοιοῦτον
χοντρομούρην, χοντροκότζην
καὶ βουβαλοσυνθεμένον·
οἱ κοκκάλοι του μεγάλοι,
ἀργοκίνητον εἰς δρόμον,
στερεὸν πολλὰ παρ' ὅλα.
ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας
περὶ τοῦ τοιούτου ἵππου,
ἀγοράσαι τοῦτον θέλων,
καὶ μὴ πλανηθῇ ὡς πρῴην
τῆς τιμῆς τοῦ λιθαρίου,
ὥρισε κ' ἠφέρασίν τον
ἔμπροσθέν του εἰς τὸ παλάτι
τὸν σοφώτατον τὸν γέρον,
καὶ περὶ τοῦ ἵππου ἔφη
„λάλει, γέρον, πῶς ἐγίνη
ἔξω φύσεως ἀλόγων
καὶ βουβαλοσυνθεμένον,
δεῖξέ σου τὴν τέχνην τώρα
καὶ τὴν γνῶσιν, ὅπερ ἔχεις."
ὁ δὲ γέρων ἀποκρίθη
πρὸς τὸν βασιλεὰ ὡς ξένος.
„ἄκουσον, αὐθέντη, τοῦτο.
ἡ σπορὰ τοῦ ἵππου ἔναι,
ἡ δὲ τροφὴ τούτου λέγω
ἀπὸ γάλα βουβαλίνας,
καὶ διὰ τοῦτο μετετράπη
οἷον βλέπει ἡ βασιλειά σου."
καὶ ἀκούσας ὁ τοπάρχης
τὸν σοφώτατον τὸν γέρον,
ἔβαλε κ' ἐγύρευσέν το
ναὕρῃ τὴν ἀλήθειαν τούτου·
εἶπε γὰρ δποῦ τ' ἐπούλει,

420 οἶδα 430 πλανηθὴς 443 fort. τούτου (omisso puncto) 445 τούτου scripsi: του 453 τὸ

ὁ πραγματευτὴς ἐκεῖνος
πρὸς τὸν βασιλεὰ ὡς ξένος
μετὰ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν
„ψοφισμένη γὰρ εὑρέθη
ἡ ἀγοῦ μὲ τὸ πουλάριν,
ἔσχισάν την ψοφισμένην,
ἔβγαλάν το ζωντανὸν γάρ,
ἐμεσόζηεν τὸ πουλάριν,
ἔδωκάν το βουκολάριν,
ἔτρεφέν το μὲ τὸ γάλα.
ἄλλην μάναν οὐκ ἠξεύρει,
μόνον γὰρ καὶ τὰς βουβάλας.
ἠκολούθει γὰρ βουβάλαν,
καὶ κατ' ἐξοχὴν ἀπ' ὅλας
ἔτρωγεν τὸ γάλας ὅλον,
εἶχεν μίαν ἀπὸ ταύτας
ὡς μητέρα ἐδικήν του."
καὶ ἀκούσας ὁ τοπάρχης
τὴν διασάφησιν τοῦ ἵππου,
ὑπερεθαυμάστην ὅλως
μετὰ καὶ τῶν μεγιστάνων,
ἀλλὰ καὶ τοῦ παλατίου,
εἰς τὴν γνῶσιν τὴν τοσαύτην
τοῦ σοφοῦ τοῦ γεροντίου.
ὥρισεν ἀφράτον ἄλλον
νὰ τὸν δίδουν τὴν ἡμέραν.
ἐνθυμίζω δποῦ τ' ἀκούουν,
νἄχῃ τὴν ἡμέραν δύο
ἀφρατούτσικα ψωμία.
μετὰ 'μέρας πάλιν ἄλλας,
καὶ καιροῦ παραδραμόντος,
ἔμαθεν ὁ βασιλεὺς γὰρ
παρὰ τοῦ πλησίον τούτου,
ὅτι κορασίδα εὑρέθη
μεγιστάνου καὶ πλουσίου,
παρὰ φύσιν γὰρ τῶν ἄλλων

473 ὅλος 481 νὰ ἔχῃ 483 ἡμέρας

εὐμορφότατη ὑπῆρχε,
καὶ ὡραιὰ τῷ εἴδει πάνυ
παρὰ τὰς γυναῖκας πάσας
εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὅλον,
τὸν αὐθέντευεν ἐκεῖνος·
[κ' ὥρισεν ὁ βασιλεὺς γὰρ,
ἔφερον τὸν γέροντά του,
τὸν σοφώτατον καὶ μέγα.]
ἔμπροσθεν εἰς τὸ παλάτι
τὴν ἠφέρασιν ἐκείνη,
λέγει νὰ τὴν ὑπανδρεύσῃ,
νὰ τὴν στεφανοκρατήσῃ,
νὰ τὴν 'δῇ καὶ ὡς ἐλέγαν
εἰς τὸ κάλλος τὸ τοσοῦτον
ὅπερ εἶχεν τὸ κοράσιον·
κ' ἅμα ἔμπροσθέν του ἦλθεν,
ὑπερεθαυμάστην ὅλως,
ἀλλὰ δὴ κ' οἱ μεγιστᾶνες
οἱ μικροί τε καὶ μεγάλοι
εἰς τὸ κάλλος καὶ τὴν ὄψιν,
ὅπερ εἶχε τὸ κοράσιον
καὶ παρὰ τὴν φύσιν πᾶσαν.
ὥρισεν ὁ βασιλεὺς γὰρ,
ἔφερον τὸν γέροντά του
τὸν σοφώτατον καὶ μέγα
ἔμπροσθεν εἰς τὸ παλάτι,
κολακεύει τοῦτον τάχα
ὁ τοπάρχης νὰ τὸν λέγῃ.
„ἄγωμε, καλὲ πατέρα,
καλοϊδές την τὴν γυναῖκα
εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν γνώμην
καὶ τελεσιουργιὰν τὴν ἔχει,
καὶ τὸ τί γενεᾶς ὑπάρχει.
καὶ μετὰ τὸ γνῶσαι ταύτην
εἰς τὴν ὅρασιν τὴν ἔχει,
καὶ ὁποῦ τὴν θέλει φέρει

495. 496. 497 hoc loco spurii 502 ἰδῇ 506 ὅλος 521 καὶ τὴν τ.

ὁ ἀσύστατος ὁ χρόνος
εἰς τὸ κάλλος τὸ τοσοῦτο,
ἔλα εἰς μοναξιάν, εἰπέ την
τὴν ἀλήθειάν σου πᾶσαν,
καὶ πεπληροφόρησαί με,
πῶς ἐνόησες, γέροντά μου!“
εἶτα οὖν ὁ γέρων πάλιν
τῆς χειρὸς αὐτὴν πιάσας,
εἰς ὀσπήτιν ὑπαγαίνει
μετὰ δυὸ καὶ τρεῖς γυναῖκας.
ὥρισεν, ἐγδύσασίν την,
ὥσπερ γὰρ καὶ ἐγεννήθην,
ἔμπροσθέν του τὴν ἠφέραν,
οὕτως ἔφη πρὸς ἐκείνην
„γύρισον τὰ νώτια μέρη!
γύρισόν μοι καὶ τὸ ἄλλον!
ἄμε ἐκεῖθεν πρὸς ἐκείνας!
ἔλα πάλιν πρὸς ἐμέναν!“
καὶ κατὰ τὸν ὁρισμόν του
ἔποικέν το τὸ κορίτσιν,
οὐ γὰρ ἐνετράπην ὅλως,
ἢ αἰσχύνην νὰ προσφέρῃ,
ὡς παρθένος τάχα οὖσα,
ἀλλὰ πάντα ἀδιαντρόπως
ἔπραττεν μετ’ εὐκολίας.
ὥρισεν, ἐνδύθην πάλιν,
ὁ σοφώτατος ὁ γέρων
εἰς ὀσπήτιν τὴν ἐφῆκεν
μετὰ δυὸ καὶ τρεῖς γυναῖκας,
κ’ εἰς τὸν βασιλεὰ ὑπάγει
ἔσωθεν εἰς τὸν κοιτῶνα
μέσον τοῦ μεσονυκτίου,
εἰς ᾠδὰς ἀλεκτρυόνων,
ν’ ἀναφέρῃ τὸν τοπάρχην
ὅσα εἶδεν ἐν τῇ γνώσει
ὁ σοφώτατος ἐκεῖνος

---

559 νὰ

εἰς τὸ κάλλος τὸ τῆς κόρης.
ἀνεπήδησεν αὐτίκα
ὁ τοπάρχης πρὸς ἐκεῖνον.
„λάλει, γέρον, τὴν ἀλήθειαν,
τί δοκεῖ (σοι) πρὸς τὴν κόρην.“
„ἄκω τοίνυν, δέσποτά μου·
εἴδαμέν το τὸ κορίτσιν.
ἔν κακοῦ τσουλούκου σπάρμα,
ἀκρατίστου καὶ χυδαίου,
καὶ κακῆς κουρβέλας γένος
καὶ πολιτικῆς μαινάδος.
καὶ τῷ συγγενέσθαι ἄνδρα,
καὶ γνωρίσαι καὶ τὴν φύσιν
τῆς γλυκύτητος ἐκείνης
μίξεως καὶ συνουσίας,
θέλει γένει ἐλευθέρα
παρὰ τὰς γυναῖκας ὅλας,
ὅσας οἶδας ἐν τῇ γῇ σου,
ἀλλὰ δὴ κ᾿ εἰς ἄλλον κόσμον.“
ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτίκα
ἀκριβῶς τὸ ἐρευνίζει,
τοὺς γονεῖς αὐτῆς ἐτάζει,
τὴν ἀλήθειαν μανθάνει
καὶ παρὰ τοὺς γείτονάς της
ἀλλὰ δὴ καὶ συγγενεῖς της,
εὗρεν τοιοῦτον οἷον τ᾿ εἶπεν
ἀπαράλλακτον εἰς πάντα
ὁ σοφώτατος ὁ γέρων.
καὶ θαυμάσας ὁ τοπάρχης
σὺν τοῖς μεγιστᾶσι πᾶσι
τὴν σοφίαν καὶ τὴν γνῶσιν
τοῦ καλοῦ πατρὸς ἐκείνου,
ὥρισεν καὶ ηὔξησάν τον
ἄλλον ἕν᾿ ἀφράτον πάλιν
κατ᾿ ἐπέκεινα τῶν δύο,
νἄχῃ τὴν ἡμέραν τρία

---

566 (σοι) add Sathas 569 ἔνι 587 τ᾿ scripsi, τὸν 595 ἕνα 597 νὰ ἔχῃ

ἀκεραῖα καὶ μεγάλα.
ἐρωτᾷ τον τοίνυν πάλιν
ὁ τοπάρχης μετ' ἀγάπης
τὸν σοφώτατον τὸν γέρον
„νὰ μ' ἐπιχαρῇς, πατέρα,
τὴν ἀγάπην μου νὰ ἔχῃς,
πῶς ἐνόησες αὐτίκα,
ὅτι καταστρηνιάσει θέλει
τὸ κορίτσιν, τὸ σὲ εἶπα,
κ' ἔναι φύσι τσουλουκόνου
καὶ κακῆς κουρβέλας γένος,
θέλει κ' ἐξεδώσει μᾶλλον,
καθὼς εἶπας πρὸς ἐμέναν;"
εἶτα γοῦν ὁ γέρων πάλιν
„ἄκω τοίνυν, δέσποτά μου,
τὸ σὲ θέλω ἀναφέρει·
ὅταν τὴν ἀπῆρα λέγω
ἐκ τὸ χέριν, ὅπερ οἶδας,
κ' εἰς ὀσπήτι τὴν ἐπῆγα,
ὥρισα κ' ἐγδύσασίν την,
ὥσπερ γὰρ καὶ ἐγεννήθην,
ἔμπροσθέν μου τὴν ἠφέραν.
πάντως ἔναι καὶ κοράσιον
κατὰ φύσιν εὐγενείας
δοκιμώτατον εἰς κάλλος,
καθὼς βλέπει ἡ βασιλειά σου·
ὅ,τι εἶπον πρὸς ἐκείνην
ὅλ' ἀδιάντροπος, ὡς κούρβα,
ἐπολέμειν τα ἡ μαινάδα,
ὥσπερ γραῦς παλαιωμένη.
ὅταν εἶδα γοῦν τὸ κάλλος,
ὅπερ εἶχεν παρ' ἀξίαν,
τὸ γοργόγλωσσον ἐκεῖνο
καὶ τὸ τολμηρὸν, τὸ εἶχεν,
τὸν σοφὸν γὰρ λόγον εἶπον,
ὃν καὶ σὲ νὰ θεραπεύσῃ.

---

625 ὅλα ἀδιαντρόπως

ὅσα πάθη ἂν τὴν ἔλθουν
τὴν γυναῖκα κατὰ φύσιν,
μὸν τὴν γλῶττα νὰ τὴν λείπῃ·
νὰ δημηγορῇ πολλάκις
καὶ φιλονεικίας λέγῃ
καὶ δικάζεται μὲ πάσας,
νὰ στριγγίζῃ μετὰ θάῤῥους,
ἀλλὰ ἤρεμον νὰ φέρῃ.
πᾶσα λόγον ὃν ἐκχέει
ἐκ τοῦ στόματος ὡς πρᾷον,
μετ' αὐτὴν τὴν ἠρεμίαν
καταπαύει τας ἐκείνας,
ἀλλὰ δὴ νὰ συντυχαίνῃ,
νὰ δημηγορῇ πολλάκις,
νὰ δικάζεται μὲ πάσας
καὶ πολυκουρατορεύῃ·
ὅσας ἀρετὰς ἂν ἔχῃ
ἐκατέλυσεν κ' ἐκείνας,
καὶ εἰς ἀφανισμὸν πάντως
ἤφερεν τὸν ἑαυτόν της.
ὅταν εἶδα ἐγὼ τὸ κάλλος
τὸ ἀμύθητον ἐκεῖνο,
τὸ ἀσύστατον, τὸ εἶχεν
τὸ κοράσιον παρὰ φύσιν,
τοῦ σοφοῦ τὴν ἱστορίαν
ἔφερον τὴν παροιμίαν,
καὶ διέκρινα εἰς αὔτην
ὅσα λέγω σοι, αὐθέντη.
χωριατόσπαρτον ὑπάρχει
καὶ ἀνόμοιον εἰς φύσιν,
καὶ διὰ τ' οἶστρον, ὅπερ εἶχεν,
τὴν ἀκόλαστον ἐκείνην
τῆς θηλείας τῆς αἰσχρώδους,
ἡ μητέρα, ὁποῦ τὴν εἶχεν
ἐν τῇ μήτρᾳ τοὺς ἐννέα
μῆνάς τε τοὺς πληρεστάτους,

---

636 μὸν scripsi: μόνον 649 καὶ νὰ π.

ἐμετάστρεψέν το ἡ φύσις,
ἔποικέν το ’ρωμανάτον
ὡραιότατον εἰς ὄψιν
νοθευμένην τῆς αἰσχύνης.
ἔχει κρᾶσιν τσουλουκόνου
καὶ πολιτικῆς μαινάδος,
ἔχει τριὰ κακὰ δεμένα,
μετὰ τοῦ μοιχοῦ ἐκείνου
θέλει δράμει ἡ τοιαύτη
παιδοπούλα παρὰ φύσιν
περισσότερον ἐκείνης
τῆς κακῶς γεννησαμένης
τὴν τοιαύτην παρὰ φύσιν.
καὶ διὰ τοῦτο, δέσποτά μου,
πίστευσον ἐμοῦ τοὺς λόγους
εἰς ἀλήθειαν παντοίαν,
ἅπερ μέλλουσι συμβαίνει
τὸ κοράσιον ἐκεῖνο
ἀπὸ τοῦ τοσούτου κάλλους,
οὗπερ οἶδας καὶ γινώσκεις.“
τότε οὖν ὁ βασιλεὺς γὰρ
βουληθεὶς τοῦ νὰ γνωρίσῃ
τὴν γενεάν του καὶ τὴν φύσιν,
καὶ τὸ τί γενεᾶς ὑπάρχει,
ἐκ τὸ χέρι τὸν ἐπαίρνει,
εἰς κρυφὸν τὸν τόπον πάγει
τὸν μικρότατον ὧν εἶχεν,
εἰς θεὸν τὸν ἀναθέτει
νὰ τὸν εἴπῃ δι’ ἐκεῖνον
καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν γνώμην,
καὶ τὸ τί γενεᾶς ὑπάρχει,
λόγον νὰ μηδὲν τὸν κρύψῃ,
ἀλλὰ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν
ταύτην νὰ τὴν φανερώσῃ.
τότε γοῦν ὁ γέρων πάλιν
πρὸς ἐκεῖνον ἀποκρίθη
„ἄκουσον, ὦ δέσποτά μου,
νὰ εἰπῶ τὴν βασιλειάν σου·

πίασον χαρτίον ἄρτι,
ἀλλὰ δὴ καὶ καλαμάριον,
δρκωμοτικὸν μοῦ ποῖσον
μὲ τὰς ἰδικάς σου χεῖρας,
ἵνα μὴ θλιβεὶς πολλάκις
εἰς ὀργὴν μὲ καταβάλῃς,
καὶ κακωτικὸν ποιήσῃς,
καὶ νὰ σ᾽ εἴπω τὴν ἀλήθειαν,
καὶ νὰ σὲ τὴν φανερώσω."
δρκωμοτικὸν τοῦ ἐποῖσε
μὲ τὰς ἰδικάς του χεῖρας
ὁ τοπάρχης παραυτίκα.
ἔποικεν ἀφροντισία
τὸν τοιοῦτον τὸν σοφόν τε,
εἶτα λέγει μετὰ θάρσους
„μάγκιπος υἱὸς ὑπάρχεις,
εἶσαι φύσει χωριάτης
καὶ χυδαῖος παρὰ πάντας.
ἄπελθε πρὸς τὴν μητέρα,
ποῦ σ᾽ ἐβάσταν εἰς τὴν μήτραν,
καὶ νὰ μάθῃς τὴν ἀλήθειαν."
εἶτα γοῦν ὁ βασιλεὺς γὰρ
εἰς τὴν μάναν του ὑπάγει,
μοναξιὰν καὶ κατ᾽ ἰδίαν
ἔσω εἰς τὸν κοιτῶνά της,
ἤρξατο νὰ τὴν ἐλέγχῃ
καὶ νὰ τὴν δημοσιεύῃ
πρὸς τοὺς λόγους, οὕ(σ)περ εἶπεν
ὁ σοφώτατος ὁ γέρων.
τότε οὖν ἐθλίβη ἐκείνη
καὶ πρὸς τὸν υἱόν της ἔφη
„μάγκιπος υἱὸς ὑπάρχεις,
φύσει δέ γε χωριάτης.
εἶδα γὰρ τὸν σὸν πατέρα,
παῖδας οὐκ ἐδίδου πάντως

---

710 ποίησον 711 ἰδίας σου τὰς 717 ἰδίας του τὰς 732 ἤρξαντο, em Sathas 734 de δημοσιεύῃ dubito 741 οἶδα

εἰς ἐμὴν κοιλίαν ὅλως,
νὰ αὐθεντέψῃ τοῦ κράτους,
νὰ κρατήσῃ βασιλείας.
δέλεαρ εἰς τοῦτον ἔσχον
μάγκιπον τὸν ἐδικόν μου,
οὐ δι᾽ ἔρωτος τὸν τρόπον,
ἀλλὰ διὰ τεκνογονίαν,
νὰ μὴν χάσω βασιλείαν
ἐκ τοῦ γένους τοῦ πατρός σου.
καὶ εἰς τοῦτο ὅλως ἔχεις
στόμα προσανοῖξαι δέ μοι,
ἔχεις πρόσωπον καὶ βλέπεις,
οὐδὲ χάριτάς μοι λέγεις
καὶ ὁμολογεῖς μεγάλως.“
τότε οὖν ἐθλίβη ἐκεῖνος
ἐντροπὴν ὅλος γεμίσας,
εἰς θεὸν τὸν ἀναθέτει
„τίμιε πάτερ, δίδαξόν με
πῶς ἐνόησες αὐτίκα,
— ἀκόμη χρόνον οὐκ ἔχεις
εἰς τὴν βασιλειάν μου ταύτην —
μάγκιπος υἱὸς ὑπάρχω,
χωριάτου φύσιν ἔχω,
καὶ κακότροπος τῇ γνώμῃ;“
εἶτα πάλιν πρὸς ἐκεῖνον
ἀποκρίνεται ὁ γέρων
μετὰ ταπεινοφροσύνης
„ἄκῳ τοίνυν, δέσποτά μου,
καὶ καλῶς νὰ σοῦ διδάξω
καὶ τὸ κράτος σου ν᾽ ἀρέσῃ.
ὅταν εἶδ᾽ ἐγὼ τὸ ἀφράτον
εἰς τὴν πρᾶξίν μου τὴν πρώτην,
ἄλλο ἀφράτον ᾽ς τὴν δευτέραν,
εἰς τὴν τρίτην ἄλλον πάλιν,
εἶπ᾽ ἐγὼ πρὸς τὸν ἑαυτόν μου
‘τί ἔνι τοῦτο, ὅπερ λέγει;

771 τοῦ, em Sathas 773 εἶδα 775 ἄλλον 777 εἶπα

ὅλο ἀφράτα μᾶς χαρίζει,
ἔξοδον οὐδὲν μᾶς δίδει,
ἄλλην χάριν οὐ ποιεῖ μας!
ἢ μαγκίπου φύσιν ἔχει,
ἢ μαγκίπου υἱὸς ὑπάρχει!
τοῦτο αὐθέντου φύση οὐκ ἔνι!
ὥσπερ ἀετοῦ πουλία
εἰς τὴν φύσιν τοῦ πατρός τους
εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν κεῖνται,
οὕτως δὲ καὶ τοῦ τσικνέα
τὰ πουλία γὰρ τοιαῦτα·
ἐκ μικρόθεν ἡ οὐρά τους
διχαλὴ καὶ τεθλασμένη,
ἅμαν ἔλθῃ εἰς τὴν φύσιν
τοῦ πατρός του μεγαλύνει,
κύπτει τὸ νευρὸν ἐκεῖνο,
δράσσει κρέας εἰς τροφήν του.
τρέχει φυσικῶς ἡ φύσις
πρὸς τὴν φύσιν τοῦ πατρός του.'
οὕτως γὰρ ἡ βασιλειά σου.
εἰ δὲ θέλεις νὰ σὲ φέρω
μῦθον πρὸς τὸν λόγον τοῦτον,
ἄκουσέ τον, δέσποτά μου.
ὁ γὰρ μύρμηξ, λέγουν ἄλλοι,
ἄνδρας ἦτον προλαβὸν γὰρ
γεωργὸς παρὰ τὴν φύσιν,
ἀνθρωπίνην φύσιν λέγω·
εἰς ἐκεῖνον οὐκ εὐτάρκει,
ἀλλ' ἐκίνησε νὰ κλέπτῃ
καὶ τὰς ξένας γεωργίας,
τὰ γεννήματα τῶν πάντων,
καὶ τὴν νύκτα ἂν ἠμπόρει.
γνοὺς θεὸς τὴν πονηρίαν
καὶ τὴν ἀδικίαν τούτου,
ὄργησιν φοβερωτάτην
ἔπεμψεν πρὸς τὸν τοιοῦτον·

---

779 ὅλον 784 φύσις 794 νευρὸν scripsi: νερὸν

μύρμηξ ἀνεφάνη πᾶσιν
ὡς μικρότατον τὸ ζῶον.
τὸ μὲν σῶμα γὰρ ἠλλάγη,
ἡ δὲ φύσις οὐκ ἠλλάγη,
ἀλλὰ πάντα κλέπτει πάντα
τὰ γεννήματα τοῦ κόσμου.
οὕτως γὰρ κ' ἡ βασιλειά σου
τὸ μὲν σῶμά σου ἐτιμήθη,
ἡ δὲ φύσις οὐκ ἠλλάγη.
ἀπαὶ τώρα, δέσποτά μου,
ἀποκλείω σοι τὸν λόγον,
ἵνα μὴ πολυλογοῦμεν,
βαρυνθοῦ(ν) μας οἱ ἀνθρῶποι
ὅσοι οὐ χρήζουσι ν' ἀκούγουν
τὰς τοιαύτας σου τὰς πράξεις,
τὰς ἀδιακρισιὰς τὰς ἔχεις.
εὔξου γάρ μοι, δέσποτά μου,
ὅπου εἶμαι καὶ ὑπάρχω,
καὶ εἰς οἷον τόπον εἶμαι,
ἐνθυμεῖσθαι θέλω πάντως
τὰς καλάς σου γὰρ τὰς γνώμας,
τὴν προαίρεσίν σου πᾶσαν,
ὡς φιλεῖς τοὺς ξένους ὅλους,
εἰς τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ μου,
ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
εἰ δὲ βούλει με κρατῆσαι
περισσότερον ὡς δοῦλον,
καὶ τὸν ὅρκον σου παρέβης
καὶ κακωτικὸν ποιήσεις,
ἢ ὡς δοῦλόν σου πωλήσεις,
ἢ ἐν φυλακῇ τηρήσεις
ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ δόλῳ,
πίστευσόν μοι, δέσποτά μου,
ὅπου καὶ ἂν μὲ πουλήσῃς
τ' ὄνομά σου νὰ δημεύσω,
ἀλλὰ δὴ νὰ φανερώσω
καὶ τὴν γνώμην σου, τὴν ἔχεις,

καὶ τὸ τί γενεᾶς ὑπάρχεις·
πῶς δεσπόζεις παρ' ἀξίαν
μεγιστάνους καὶ πλουσίους,
ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ταύτην,
ἔνδοξον καὶ τρισολβίαν,
πολυάνθρωπον καὶ πρώτην
εἰς τὸν κόσμον ὅλον λέγω·
κ' ὡς νικᾷ τὸ φῶς ἡλίου
τοὺς ἀστέρας καὶ σελήνην,
οὕτως ἔχει καὶ τὸ νῖκος
ὅσα ὑπὸ τὴν γῆν ἐπάνω
τὸ Βυζάντιον τὸ μέγα,
πώποτ' ἄλλον οὐκ ἐφάνη,
οὐδ' ἐποῖκεν οὐδ' ἐφάνη
ὁ θεὸς ὁ πάντων κτίστης,
ἀλλ' οὐδέ(ποτε) ποιήσει.
συμβουλεύω σοι καὶ λέγω,
ἵνα μὲ ἀφήσῃς ἄρτι
ὑποστρέψαι εἰς τὰ παιδιά μου,
καὶ τὴν σιωπὴν νὰ σβύσω."
ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας,
μεταμεληθεὶς μεγάλως
εἰς τὰς ὕβρεις καὶ τοὺς κόπους
οὓς τὸν γέροντα ἐποῖκεν,
κολακεύει τοῦτον τάχα
ὁ τοπάρχης νὰ τὸν λέγῃ
„ἄκουσον, καλὲ πατέρα,
τὴν βουλήν μου νὰ τὴν εἴπω
πρὸς ἐσὲν, διδάσκαλέ μου
καὶ σοφώτατε πρεσβῦτα·
πρὶν ἀπέλθῃς ἐκ τῶν ὧδε,
καὶ εἰς ἄλλην χώραν πάλιν
ἠθελήσῃς κατοικῆσαι,
τίμησόν με ὡς τοπάρχην
καὶ ὡς βασιλέα μέγαν,
τ' ὄνομά μου δόξασέ το

---

868 οὐδέποτε Sathas, οὐδὲ 872 σβύσω non intellego 876 οὓς Sathas, εἰς

καὶ μεγάλυνε τοῖς πᾶσι·
ἔχε θάῤῥος εἰς ἐμέναν,
στέλνε πάντα τοὺς υἱούς σου
τὸ κατ' ἔτος νὰ σὲ δίδω,
χάριν τῆς εὐεργεσίας,
χίλια τῶν διδραχμάτων,
τὰ νομίσματα τῆς χώρας.
ὕπαγε μετ' εὐκολίας
καὶ χαρᾶς ἀνεκλαλήτου,
Κύριος κατευοδώσει
διαβήματα καὶ δρόμους
τῶν ποδῶν σου, τίμιε πάτερ.
καὶ χαιρέτα τοὺς υἱούς σου,
ἅπαντας τοὺς ἐδικούς σου
τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους."
τὸν δὲ λογοθέτην πάλε
ὥρισε καὶ 'φέρασίν τον
ὁ τοπάρχης ἔμπροσθέν του·
οὕτως ὥρισεν ἐκεῖνος
„τὸν τοιοῦτόν τοι πατέρα,
τὸν σοφώτατον καὶ μέγαν,
δὸς αὐτὸν εὐεργεσίαν,
τοῦ καλοῦ τοῦ κόπου χάριν,
ὅπως ἦλθεν εἰς ἐμένα,
καὶ τῶν κόπων τῆς ὁδοῦ του,
ὑπερπύρων τρεῖς χιλιάδας,
νὰ ἀπέλθῃ εἰς τοὺς ἰδίους."
τηνικαῦτ' ὁ λογοθέτης
σὺν τὸν λόγον τοῦ τοπάρχου
καὶ κατὰ τὸν ὁρισμόν του,
ἔδωκεν ἐκεῖνον ταῦτα
τὸ ποσὸν τῶν ὑπερπύρων.
δουλικῶς τοίνυν ὁ γέρων
καὶ τὰς χεῖρας δεδεμένος
προσεκύνησεν καὶ εἶπεν
πρὸς τὸν βασιλέα οὕτως

---

894 διδραχμάτων Sathas, διδραγμάτων 913 τὸν κόπον

„εὔχου καὶ συμπάθησόν μοι.
Κύριος διατηρήσοι
τὸ βασίλειόν σου κράτος
εἰς αἰῶνας, δέσποτά μου.“
ὑποτάξας γοῦν τοῖς πᾶσιν
καὶ καλῶς ἐφοδιάσας,
ὑπεχώρησεν ἐκεῖθεν
καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια
ὁ σοφώτατος ὁ γέρων.
καὶ οὐκ ἔπρεπεν οὐδ' ἦτον
ἄξιον νὰ τὴν παῤῥησιάσω
τὴν ὑπόθεσιν καὶ τέχνας
τοῦ καλοῦ πατρὸς ἐκείνου,
ἄγραφον νὰ τὴν ἀφήσω;
ἔγραψά την παραυτίκα.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΩΡΑΙΟΤΑΤΗ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΣΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ ΤΟΥ ΛΕΓΟΜΕΝΟΥ ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΥ.

Ὢ θαυμαστὸν παράδοξον, ὢ συμφορὰ μεγάλη
καὶ λύπη ἀπαράλλακτος, ὀδύνη καὶ πικρία!
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν Ῥωμαιῶν, τὸν καιρὸν γὰρ ἐκεῖνον
βασιλέως Ἰουστινιανοῦ μεγάλου αὐτοκράτωρ,
(καθ' ὃν ὁ φθόνος περισσῶς εἰς τοὺς Ῥωμαιοὺς ἐσέβη,
καὶ πᾶς καὶ πάντας ἐξ ἀρχῆς ὁ φθόνος οὐκ ἐκλείπει
εἰς βασιλεῖς, εἰς ἄρχοντας, πλουσίους καὶ εἰς πένης·
χώραις καὶ κάστρη ἐδούλωσαν αἱ γλῶσσαι τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ἐκ τοῦ φθόνου τοῦ πολλοῦ ἐχάσαν τὴν ἡμέραν)
ἦτον ὁκάποιος θαυμαστὸς φρόνιμος ἀνδρειωμένος
Βελισάριος ὀνόματι, ἡ δόξα τῶν Ῥωμαίων.
ὁρίζει τον ὁ βασιλεὺς μετὰ μεγάλου πόθου
„ὦ Βελισάριε, λέγω σε, ἄκουσον τῆς φωνῆς μου.
τὸν ὁρισμόν μου σήμερον ἐσὲν τὸν παραδίδω.
ὅρισον, γράψον, ποίησον ἀνθρώπους νὰ δουλεύσουν,
νὰ παραβγάλουν εἰς κτίσιμον τὴν Κωνσταντίνου πόλιν,
ὅσον νὰ δράμῃ ἄλογον καλὸν πεπυρωμένον,

Edidi hoc carmen e codice Vindobonensi in programmate Ioannei Hamburgensis, a. 1873. coniecturis in hac secunda recensione adiutus sum Bursiani et Coestlini. quindecim primos versus iam ante me publici iuris fecerat Stephanus Kapp in programmate gymnasii Vindobonensis („IX. Gemeindebezirk“) 1871/2, p. 38—43: cuius scriptionis notitiam debeo Bursiano.

5 καθ' ὃν scripsi: καὶ ὧν cod., unde nolui facere καίων   περισσός 6 ἐκλύπη (non ἐλύπη, ut Kapp legit, qui ἐλλείπει conicit)   8 κάστροι 13 σαι   φωνῆς cod., φημῆς perverse Kapp   16 possis παραβγάλου εἰς (quod συνιζήσει proferendum), vel παραβγάλουν 'ς, vel liberius (id quod in proecdosi proposueram) νὰ π. κτίσιμον τῆς Κ. πόλης

οὕτως νὰ κτίσῃς καὶ ἐσὺ εἰς χρόνον πληρωμένον.
κι ἂν ἓν καὶ πράξῃς τὴν βουλήν, τὸν ὁρισμὸν πληρώσῃς,
τιμὴν ἀξίαν, πλουτισμὸν ἐσένα νὰ ποιήσω,
εὐγενικὰ χαρίσματα νὰ ἔχῃς ἀπ᾽ ἐμένα,
κ᾽ εἰς θρόνον τοῦ παλάτιου μου νὰ ᾖσαι ἐπηρμένος.“
ἤκουσ᾽ αὐτὴν τὴν παῤῥησιὰ ἀπαὶ τὸν βασιλέα,
δένει τὰ χέρια του σφικτὰ καὶ προσκυνεῖ ἀξίως,
συντάσσεται τὸν ὁρισμὸν τοῦ βασιλεῶς πληρῶσαι.
ὁ Βελισάριος σύντομα τοῦ χρόνου πληρωμένου
ἔκτισε γὰρ κ᾽ ἐτέλειωσε τὴν Κωνσταντίνου πόλιν.
ἐθαύμασαν οἱ ἄρχοντες, ὡς εἴδασιν τὴν πρᾶξιν,
τὸ πῶς ἐκ γνώσεως καὶ σπουδῆς ἔπραξεν τὸ τοιοῦτον.
κ᾽ ἐκ γένος χαμηλότατον ἐξέβηκεν ὁ τοιοῦτος·
μᾶλλον ὁ κόσμος εἰς αὐτὸν δοξάζουν κ᾽ εὐφημοῦν τον.
φθονοῦσίν τον οἱ ἄρχοντες μικροί τε καὶ μεγάλοι
καὶ καθ᾽ ἑκάστην λέγουσιν ὁμπρὸς (ʼς) τὸν βασιλέα,
φθόνους κακοὺς παρόξυνουν διὰ τὸν Βελισάρην,
κ᾽ εἰς φθόνον τὸν ἐβάλασιν, θέλουν νὰ τὸν φονεύσουν.
πάντα ὁ φθόνος ʼς τοὺς καλοὺς συντρέχει καὶ κωλύει.
καὶ εἷς ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας, ἐκ τοὺς Παλαιολόγους,
τὸν βασιλεὰ δικάζεται μετὰ πολλοῦ τοῦ θράσους
καὶ τάχατες ὡς συγγενὴς πονεῖ τὸν βασιλέα
„δέσποτα, πάντων δέσποτα, τῶν ἡμερῶν αὐθέντης,
τῶν ἀδυνάτων ἡ ἐλπὶς, τῶν δυνατῶν τὸ θράσος,
σήμερον ἀναφέρω σε, μάθε το ἀπ᾽ ἐμένα·
τὸ στέμμα, τὸ διάδημα, παίρνει τ᾽ ὁ Βελισάρις,
τὴν δόξαν καὶ τὴν δύναμιν, τὴν παῤῥησιὰν, τὰ πλούτη·
ὅλ᾽ εἰς ἐκεῖνον κείτουνται· θέλει νὰ σὲ φονεύσῃ.
τὴν βασιλείαν βούλεται νὰ πάρῃ, νὰ σὲ χάσῃ.
καὶ θέλομεν χαθῆ κ᾽ ἡμεῖς ποῦ εἴμεθεν πιστοί σου.“
κι ὁ βασιλεὺς ὡς τ᾽ ἤκουσεν, ἐτρόμαξεν, ἐφρίττει,
κ᾽ ὥσπερ θηρίον ἄγριον καὶ δράκων φουσκωμένος,
κ᾽ ὡς θάλασσ᾽ ἀγριόφθαλμος λέγει τοὺς ἄρχοντάς του

---

18 οὗτος 23 ἤκουσε ταύτην τὴν παρρησία 27 καὶ ἐτελείωσε 30 κ᾽ ἐκ scripsi: καὶ cod. 31 καὶ εὐφημοῦντων 33 ʼς addidi, conl. v. 121 40 cf. v. 105 42 σαι 43 διάστημα πέρνητο ὁ 45 ὅλα 47 ὁποῦ 48 τὸ 49 καὶ φουσκομένος in margine ascripsit manus scribae, cum in ipso textu sit κουφισμένος

„ἔχετε μάρτυράς τινας νὰ δείξετε πρὸς αὗτον
παράστασιν ἀληθινὴν, τὸ πρᾶγμα τὸ εὑρέθην;“
εὑρέθη Καντακουζηνὸς, Ῥάλλης, Παλαιολόγος,
Ἀσάνης τε καὶ Λάσκαρης, καὶ Κανανὸς καὶ Δούκας,
καὶ μαρτυροῦσιν ἄδικα κατὰ τοῦ Βελισάρη.
ὤ φθόνε καστροχαλαστὴ, ἐχθρὲ τῆς Ῥωμανίας,
χώραις καὶ πόλεις καὶ πιστοὶ φρόνιμοι ἀνδρειωμένοι
καὶ τῶν Ῥωμαιῶν οἱ στρατηγοὶ χαλοῦσιν ἐκ τὸν φθόνον,
χαλοῦσιν κάστρη δυνατὰ καὶ χώραις ἀκουσμέναις.
ὅμως ἐμακροθύμησεν ὁ βασιλεὺς ἀτός του
στερέα καὶ ἀφυρωτὰ καὶ κατασφαλισμένα.
χρόνους δὲ τρεῖς ἐκάθετον ἀπέσω εἰς τὸν πύργον,
πάντ᾽ ὀργισμένος ἄτυχος τυφλὸς καὶ βουλωμένος.
οἱ φθόνοι οὐκ ἠρκέστησαν εἰς τὴν βουλὴν ἐκείνην,
ἤθελον εἰς τὸ ἐκ παντὸς θάνατον νὰ τὸν δώσουν,
νὰ ᾿ξολοθρεύσουν παντελῶς τὸν μέγαν Βελισάριν.
τί τὸ λοιπὸν ἐγίνετον ᾿ς τὴν Κωνσταντίνου πόλιν;
ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν, ὥρα μεσονυκτίου,
ἔφθασαν, ἀπεσώσασιν μαντάτα ἐναντία·
φουσάτον μέγαν δυνατὸν ξηρᾶς καὶ ἐν θαλάσσης
κάστρη καὶ χώρας ἥρπασαν τῆς Κωνσταντίνου πόλης,
ἔκοψαν ᾐχμαλώτευσαν ἠφάνισαν τελείως.
ὁ βασιλεὺς ὡς τό ᾿κουσεν, βαρέως τὸν ἐφάνη,
κ᾽ εἰς κάκην τὸ ἐγύρισεν νὰ κόψῃ, ν᾽ ἀφανίσῃ.
ἐκ τῆς πικριᾶς του τῆς πολλῆς ἡμέρας τρεῖς ἐποῖκεν
ἄρτου μηδὲ γευσάμενος μηδὲ ποτοῦ ὁμοίως·
καὶ μέσον τὸ διάστημα μισοῦ χρονοῦ ἡμέρας
ἀρμάτωσεν ὁ βασιλεὺς κάτεργα ἑβδομῆντα
καὶ ἄλλα δὲ τριάκοντα ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης
γαλιώταις καὶ πλοιάρια, τζηβούδαις ἀμετρήταις,
ἄνδρες καλοὺς πολεμιστὰς, στρατιώταις τοῦ πολέμου,
[ἄρματα πολυτίμητα καὶ νέοι ἀνδρειωμένοι,]
καὶ ἀρχηγοὺς ἐξαίρετους, ἀγγελομιμημένους.
μεγάλη ἀρμάδα δυνατὴ, ἄλλη οὐδὲν ἐφάνη.

---

51 ἔχεται δείξεται 53 κατακουζηνός 59 κάστροι 63 πάντων 65 νατὸν ab alia manu s. l. additum in codice 66 να ἐξ. 67 εἰς 71 κάστροι ubique 74 καὶ ναάφ. 77 cf. infra v. 367 82 nunc pro spurio habeo

ἄρχοντες, ἀρχοντόπουλα, ὑπᾶν εἰς τὴν ἀρμάδα.
νὰ εἶδες ἀμέτρητην χαράν, μεγάλην παῤῥησίαν
καὶ παλληκάρι' ἱστοριστὰ, εὐτόλμους ἀνδρειωμένους·
ἂν ἐπαινῶ καὶ λέγω το, οὐ ψεύδομαι τοῦ γράφειν.
πετρίταις δὲ καὶ φάλκωνες οἱ ναύταις τῶν κατέργων.
πλὴν οὐκ ἐγίνωσκε τινὰς τὸν πρῶτον τῆς ἀρμάδας.
ὁρίζει δὲ ὁ βασιλεὺς νὰ συναχθοῦν οἱ πάντες,
νὰ συναχθοῦν οἱ ἅπαντες εἰς τὸ παλάτιν μέσα.
κι ὁ βασιλεὺς ἐσύντυχεν, λέγει τοὺς ἄρχοντάς του
„ἄρχοντες γνήσιοι συγγενεῖς καὶ ἐδικοὶ καὶ ξένοι,
καιρὸς μᾶς ἐπανέβηκεν ἵνα 'πιμεληθοῦμεν·
πᾶς γὰρ ὁ 'πιμελόμενος μὲ δύναμιν ὑψίστου
ἔχει ἐλπίδα καὶ τιμὴν καὶ καύχημα καὶ πλοῦτος.
εἰπέτε, δότε με βουλὴν εἰς τὴν ἀρμάδαν τούτην.
εἰπέτ', ὁμολογήσετε, τινὰς μὴ μὲ τὸ κρύψη,
τίνα νὰ βάλωμ' ἀρχηγὸν κι αὐθέντην τῆς ἀρμάδας.
εἰπέτ', ὁμολογήσετε, μὴ φιλοπροσωπεῖτε."
κ' οἱ ἄρχοντες ἀπόκρισιν τινὰς οὐδὲν ἐδῶκεν·
εἷς καθεεῖς ἐκδέχετον τὴν δόξαν διὰ νὰ λάβῃ.
τότε τὸ πλῆθος ἔλεγεν ὡς πρὸς τὸν βασιλέα
„δέσποτα, πάντων δέσποτα, τῶν ἡμερῶν αὐθέντης,
τῆς Ῥωμανιᾶς ὁ ἥλιος, χριστιανῶν τὸ κράτος·
πρῶτον θεὸν πιστεύομεν, δεύτερον βασιλέα,
καὶ τρίτον Βελισάριον νὰ ἔχωμεν αὐθέντην,
ἂν θέλῃς ν' εὐτυχήσωμεν, κερδέσῃς τοὺς ἐχθρούς σου·
ὅλο τὸ πλῆθος θέλουν τον, ὅλοι τὸν ἀγαποῦσιν,
τὸν Βελισάριν θέλουσιν νἄχουν εἰς τὴν ἀρμάδαν."
οὐκ ἠμπορῶ καταλεπτῶς νὰ γράφω καὶ νὰ λέγω
ἀνδραγαθιαῖς ταῖς ἔποικεν ὁ μέγας Βελισάρις,
εἰς Πέρσας, εἰς Σαρακηνοὺς, εἰς κούρση καὶ εἰς μάχας·
εὔτυχος ἦτον πανταχοῦ, καὶ μᾶλλον ἀνδρειωμένος,
πιστὸς καὶ φρονιμώτατος, καὶ μέγας τροπαιοῦχος.
ὁ βασιλεὺς ὁ θαυμαστὸς ὡς ἤκουσεν τὸ πλῆθος,
τὸ πῶς ζητοῦν καὶ θέλουσιν τὸν μέγαν Βελισάριν,
μᾶλλον δὲ καὶ ὑπέλαβεν, ἀναίτιος ὑπάρχει,

87 παλικάρια 95 ἐπιμελιθοῦμεν 96 ἐπιμ. 99 εἰπέται ὁμολογήσεται 100 βάλομαι 101 εἰπέτε ὁμολογήσεται 109 να 111 να ἔχουν 114 σαρεκηνοὺς 118 οπῶς littera prima versus omissa

ὁρίζει νὰ τὸν φέρουσιν συντόμως ’ς τὸ παλάτιν.
ἦλθαν καὶ ἐπεσῶσαν τον ὀμπρὸς ’ς τὸν βασιλέα,
μὲ τὸ μανδήλιν τὸ χρυσὸν ὁποῦ ’τον βουλωμένος.
τρεῖς χρόνους ἔποικεν τυφλὸς ἀπέσω εἰς τὸν πύργον.
κι ὁ βασιλεὺς μετὰ χαρᾶς τὸν Βελισάριον λέγει
„ὦ Βελισάριε φίλτατε, πιστότατέ μοι φίλε
κ’ ἠγαπημένε τῶν Ῥωμαιῶν, ἔπαθες διὰ φθόνον·
εὐχαριστῶ τὸν ὕψιστον ὁπῶ ’γλυσες θανάτου.
σκύψω νὰ λύσω τὰ δεσμά, νὰ καταλύσω βούλας.
καὶ τὴν τιμὴν καὶ παῤῥησιὰν καὶ δόξαν ὅπερ εἶχες
νὰ σὲ δοξάσω διπλασμὸν περὶ ὅπου εἶχες πρώην.“
κι ὁ μέγας Βελισάριος τὸν βασιλέα λέγει
„ὦ βασιλεὺς παγκάλλιστε καὶ τῶν Ῥωμαιῶν τὸ κράτος,
οὐκ ἔπταισα τὴν βασιλειὰν ποτὲ κανένα ῥῆμα,
καὶ φθόνος μὲ κατήφερεν ἀδίκως ν’ ἀποθάνω.
ἄρχοντες ἔχεις θαυμαστοὺς εὐγενικοὺς ἀνδρείους·
ὅρισε γοῦν καὶ ἃς ὑπᾶν, ἃς πράξουν καὶ ἃς ποίσουν,
κι ἄφες ἐμέν, ὦ βασιλεῦ, κι ἃς ἦμαι τυφλωμένος.“
πάλιν τὸν Βελισάριον ὁ βασιλεὺς ἐλάλει
„θέλω ἀπὸ τὴν σήμερον νὰ ποιῇς τὸν ὁρισμόν μου,
καὶ μὴ ἀποφεύγῃς τὸ λαλῶ, παῦσον τῶν σῶν ῥημάτων.“
δένει τὰ χέρια του σφικτά, πίπτει ’ς τὴν γῆν χαμόθεν,
πρῶτον φιλεῖ τὰ χώματα, δεύτερον τὸ τζαγκίν του.
ἀτός του ὁ μέγας βασιλεὺς ἔλυσεν τὸ μανδήλιν.
[τρεῖς χρόνους ἦτον βουλωτὸς τυφλὸς ὁ Βελισάρις.]
ὁρίζει εὐθὺς ὁ βασιλεὺς νὰ πάγῃ ’ς τὴν ἁρμάδαν,
αὐθέντης μέγας φοβερὸς νὰ πράξῃ εἰς τὸ θέλει.
εὐθὺς ἀπεχαιρέτησε τὸν βασιλεὰ πρεπόντως,
ἐμίσευσαν τὰ κάτεργα μὲ παῤῥησιὰ μεγάλη,
’ς τὰς δεκαπέντε τοῦ Μαρτιοῦ ἐμίσευσαν καὶ πάγουν.
κάστρη πολλὰ ’περίλαβαν καὶ χώραις ἐκουρσεῦσαν,
ζημιὰν μεγάλην ἔκαμαν, κέρδος θανατηφόρον,

---

124 καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν βελισάριον μετὰ χαρᾶς τὸν λέγει 126 αἰ ἠγαπιμένε, cf. 118 129 possis ὥσπερ, sed cf. carmen de sene sapiente v. 186 133 ἔπτεσα τ. βασιλείαν σου 135 ἄ om in initio versus 136 πήσουν 138 ὁ βασιλεῦ in fine lineae 139 ποιήσις, corr. Bursianus 142 τζακήν 143 ἀ om in initio versus 144 pro spurio habeo, cf. v. 123 150 ἐπερίλαβαν nisi potius fuerit παρέλαβαν, conf. v. 217 151 θανατηφόρου

κι αἰχμαλωσιὰ ἐπήρασιν ἀπλήρωτην μεγάλην.
εἰς κάστρον ἐκατήντησαν, νησὶν τῆς Ἐγγλητέρας,
ὁποῦ ’τασιν ἀντίδικοι τῆς Κωνσταντίνου πόλης.
τί τὸ λοιπὸν ἐγίνετον, μόνον νὰ ἀφηγοῦμαι.
ὁρίζει ὁ Βελισάριος, αὐθέντης τῆς ἀρμάδας,
καὶ κάμνουσιν διαλαλημὸν, τοῦτον τὸν λόγον εἶπεν
„εἴ τι ἰδῆτε εἰς ἐμὲν νὰ πράξω καὶ νὰ ποίσω,
τοιαῦτα θέλω καὶ ἐσεῖς νὰ ποίσετ’ ὡς ἐμένα·
κ’ εἴ τις οὐ ποίσει ὡς ἐμὲν, κι ἀντιτείνει τὸν ὁρισμόν μου,
νὰ λάβῃ θάνατον αὐτὸς κ’ οἱ συνομοφρονοῦντες.“
συμόνουν δὲ καὶ εἰς τὴν γῆν, κροῦσιν τὰ κάτεργ’ ἔξω·
ὁρίζει ὁ μέγας νικητὴς, αὐθέντης τῶν κατέργων,
νὰ ’βγάλουν ἐκ τὰ κάτεργα ἅρματα καὶ κουπία·
μήτε μικρὸν μήτε τρανὸν ’ς τὰ κάτεργα ἐφῆκεν.
ἐθαύμασαν ὡς εἴδασιν οἱ ἄρχοντες τὴν τόλμαν.
ὡσὰν ἐβγάλαν ἅπαντα πράγματα τῶν κατέργων,
ὁρίζει, φέρνουσιν ἱστιὰ καὶ καύτουσιν τὸν στόλον.
ὁρίζει ὁ Βελισάριος νὰ συναχθοῦν οἱ πάντες,
μικροὶ μεγάλοι ἅπαντες, καὶ λόγους νὰ συντύχουν,
καὶ νὰ σταθοῦν εἰς τὴν βουλὴν τί πρᾶξιν νὰ ποιήσουν,
πῶς νὰ νικήσουν τοὺς ἐχθροὺς καὶ πῶς νὰ τοὺς δουλώσουν.
κι ὁ μέγας Βελισάριος, Χριστιανῶν ἡ δόξα,
λόγους ἐπεχειρίστηκεν, τοὺς ἄρχοντας ἐλάλει
„ἄρχοντες ὅλοι σήμερον βλέπετε, θεωρεῖτε,
παρακαλῶ καὶ λέγω σας ὡς γνήσιους ἀδελφούς μου,
νὰ πολεμῆτε εὔτολμα ὡς ἄνδρες ἀνδρειωμένοι,
ἀνδρειωμένα πρακτικὰ σπουδαῖ’ ὠχυρωμένα·
εἴ τις δειλιάσῃ, νὰ στραφῇ ἢ ὀπίσω νὰ γυρίσῃ,
ἐὰν ἦτον βασιλεῶς υἱὸς, ’ς πάλον τὸν θέλω κάτσει.
κ’ εἴ τις ἐξέβη πρόθυμος νὰ πράξῃ ἀνδρειωμένα,
τιμὴν ἀξιὰν καὶ πλουτισμὸν ἐκεῖνον νὰ ποιήσω,
κι ὥσπερ ἐμὸν ἐγνήσιον νὰ τὸν ποθῇ ἡ ψυχή μου.
διὰ τοῦτο καὶ τὰ κάτεργα ’κάψα κι ἀφάνισά τα,

---

153 ἐ om in initio versus νησὴν 154 fortasse fuerit ἀντίσικοι vel ἀντίσηκοι 157 τὸν om 159 ποίσεται 160 καὶ ἥτις οὐ ποιήσει pro κι ἀντιτείνει possis παρὰ 162 σημώνουν (non σηκόνουν) κάτεργα. 166 ἤδασιν 175 βλέπεται θεωρεῖται 177 πολεμεῖται 178 σπουδαῖα 179 εἰδέ τις διλιάσει 180 στὸν πάλον. possis etiam ’ς τὸν πάλον τὸν θὰ κάτσω κάτζη 181 καὶ ἥτις 184 ἔκαψα καὶ ἐφάνησά τα

ἢ νὰ δουλώσωμεν ἡμεῖς ὅλην τὴν Ἐγγλητέραν,
ἢ νὰ χαθοῦμεν ἅπαντες, τινὰς μὴ ἐγλυτώσῃ."
καὶ εἷς ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας, ἐκ τῆς ἀρμάδας λέγω,
τὸν Βελισάριον ἔλεγεν μετὰ τόλμης μεγάλης
„οὐκ ἔπραξες στρατιωτικὰ, τὰ κάτεργα νὰ κάψῃς."
κι ὁ μέγας Βελισάριος ὡς ἤκουσ', ἐθυμώθη·
εὐθὺς ὁρίζει κ' ἔκαψάν τον 'πάνω εἰς τὸν πάλον.
τρέμουσιν γοῦν οἱ ἕτεροι τὸν μέγαν Βελισάρην.
ἔδραξαν κάστρη καὶ λαὸν ἐκ τὸ νησὶν ἐκεῖνον,
ὅλον τριγύρου τὸ νησὶν ἔποικεν ἐδικόν του,
τὸ κάστρον τὸ καθολικὸν οὐκ ἠμπορεῖ ἐπάρει,
μέγαν θρασὺν καὶ δυνατὸν καὶ ἀφηρὸν ὑπάρχει·
μέγαν κακὸν ἐποίησεν κάστρον τῆς Ἐγγλητέρας,
ἔπεσαν ἄρχοντες τρανοὶ (Ῥωμαῖοι) ἀνδρειωμένοι,
εὐγενικὰ ἀρχοντόπουλα, ὁποῦ ἐφιλοτιμοῦσαν.
πολὺν κακὸν ἐπάθασιν ἡ μιὰ μερεὰ κ' ἡ ἄλλη·
μὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν καλήν, ψέμαν οὐδὲν τὸ λέγω,
ἂν εἶχαν ἔχει κάτεργα νὰ 'σέβουν, νὰ γλυτώσουν,
καὶ νὰ θαῤῥοῦν 'ς τὰ κάτεργα νὰ 'σέβουν καὶ στραφοῦσιν,
στραφὴν ἤθελαν ἄπρακτοι καὶ μ' ἐντροπὴν μεγάλην·
οὔτε νὰ φύγουν εἴχασιν, μέλλουσιν ν' ἀποθάνουν.
βάνουν καὶ στερεόνουνται καὶ πόλεμον κτυποῦσιν·
ὥσπερ θηριὰ ἀνήμερα, οὕτως ἐπολεμίζαν.
πλῆθος ἀνδρῶν ἀπέθαναν κι ἀπαὶ τὰ δύο μέρη,
χωρὶς γὰρ σκῆπτρον πενιχρὸν ἐκ τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους
οὔτε Ἀσάναι ἦτασιν οὔτε Παλαιολόγοι.
ποιοῦσιν σκάλαις ξύλιναις, πηδοῦσιν εἰς τὸ κάστρον.
ὁ πρῶτος ὁποῦ ἐσέβηκεν κάστρον τῆς Ἐγγλητέρας
τὸ ὄνομά του Ἀλέξιος κι ὁ ἄλλος Πετραλήφης,
ἀπὸ μικρή τε γενεὰ ἦτον, δημοτυχῖται.
κ' ἐκ τὰ πολλὰ λαβώματα τὰ εἴχασιν ἐκεῖνοι

---

185 ἵνα 186 ἤνα 190 καὶ ὁ β. ὡς ἤκουσεν μεγάλως ἐθυμώθη 191 καὶ ἐκάτζαν 193 sq. νησὴν 196 θρασὴν ἀφηρὸν nolui corrigere: ἄπειρον Coestlinus ad quod conferas v. 239, ἀψηλόν Bursianus (quod pro ὑψηλόν poni probari potest) 198 Ῥωμαῖοι addidi 200 πολὴν 204 με ἐντροπὴν 207 οὗτος versus 209 et 210 aut spurios aut falso loco positos aut locum lacunosum esse censeo. ceterum in proecdosi χωρὶς γὰρ σκήπτρων πενιχροὶ κ' ἐκ conieceram 210 ἀσάνη 211 ποιδοῦσιν 212 ἐκλητέρας 214 δημότυχοί τε ci Coestlinus

οἱ δύο ὁμομήτριοι, ἄνδρες ἀνδρειωμένοι,
ἐπῆραν κ' ἐπαράλαβαν τὸ κάστρον κ' ἐχαρῆκαν.
χαρὰν μεγάλην ἔκαμαν μικροί τε καὶ μεγάλοι.
ὁρίζει ὁ Βελισάριος ὁ φρόνιμος ὁ μέγας
νὰ φέρουσιν τοὺς δύ' ἀδελφοὺς, Ἀλέξιν καὶ Πατραλήφην,
ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐσέβησαν ἀπέσω εἰς τὸ κάστρο,
ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐστήσασιν τὸ φλάμπουρον 'ς τὸν πύργον,
ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐτίμησαν κ' ἐδόξασαν τοὺς πάντας.
ὁρίζει κ' ἐκαθίσαν τους εἰς δυὸ φαριὰ μεγάλα,
μὲ σέλλαις χρυσιοτζάπωταις, μ' ἄλογ' ἐξῃρημένα.
ὅλον τὸ κάστρον σύρνουν τους καὶ εὐφημίζουσίν τους.
πλοῦτον πολὺν συνάγουσιν ἀμέτρητον καὶ μέγαν·
ὕστερον πάντων φέρνουν τους ὀμπρὸς 'ς τὸν Βελισάρην·
κ' ἐβγάνει ὁ Βελισάριος ῥοῦχα τετιμημένα,
μετὰ μαργαροζάφυρον ᾐ τραχηλιαῖς κ' οἱ γῦροι,
ἀτός του τοὺς ἐφόρεσεν ὁ μέγας Βελισάρης·
πλοῦτον πολὺν τοὺς ἔδωκέν, ἀμέτρητον λογάριν·
τιμᾷ καὶ ἀξιόνει τους, αὐθέντας τοὺς ἐποῖκεν.
ὁρίζει ὁ Βελισάριος εἰς ὅλα τὰ καστέλλια,
νὰ ποίσουν κάτεργ' ἑκατὸν κι ὅσαις γαλιώταις ἦσαν,
νὰ πληρωθοῦν, νὰ πλεύσουσιν μόνον εἰς δύο μῆνας.
τί τὰ λοιπὰ πολυλογῶ; πληρόνεται ἡ ἀρμάδα·
ἐπλεύσασιν τὰ κάτεργα καὶ ἀρματώσασίν τα
μὲ κέρδος μέγαν ἄπειρον, μ' αἰχμαλωσιὰν μεγάλην.
ἐμάζωξαν κ' ἐπήρασιν ἄρχοντας κεφαλάδες,
τὸν ῥῆγαν τὸν ἐξάκουστον 'ς τὰ κάτεργα τὸν βάνουν,
τοὺς δυνατοὺς τοὺς ἄρχοντας, τοὺς πρώτους τοὺς αὐθέντας
'ς τὰ κάτεργα τοὺς ἔβαλαν δεμένους ἐκ τραχήλου.
ὁρίζει ὁ Βελισάριος· ἄρχοντας ἐδικούς του
εἰς φρόνεσιν, εἰς αἴσθησιν βάνει 'ς τὴν Ἐγγλητέραν,
νὰ προμηθεύωνται καλῶς τὴν σύστασιν τοῦ τόπου,
καὶ νὰ κρατοῦν τὸ δίκαιον, τινὰς μὴ ἀδικῆται.
αὐτὸς κινᾷ κ' ἐμίσευσεν κ' ὑπάγει τὴν ὁδόν του.
ἐμίσευσαν τὰ κάτεργα μὲ παῤῥησιὰν μεγάλην,

---

216 δύο ἀδελφοὶ ὁμ. 220 δύο 221 κάστρω 222 ἀπάνω εἰς τὸν πύργον 225 με ἄλλογα 226 σύρνουν τον 230 οἱ τραχηλαῖς καὶ 232 πολλὴν 233 ἀξιώνητους 235 κάτεργα 239 με αἰχ. 245 ἔσθησιν 246 προμιθέβονται

μὲ πλοῦτον μέγαν καὶ πολὺν, πλῆθος αἰχμαλωσίας.
ἦλθαν καὶ ἐπεσώσασιν νῆσον τῆς Μιτυλήνης·
ἔῤῥαξαν, ἐνεπαύθησαν, καὶ πᾶσιν τὴν ὁδόν τους.
εἰς τὴν πόλιν ἐσώσασιν ὥρα μεσονυκτίου,
'ς τὰς εἴκοσι τοῦ σεπτεβριοῦ ἔσωσαν εἰς τὴν πόλιν.
ῥάζουν 'ς τὸν κοντοσκάλιον διχῶς κανένος δόλου,
ἔῤῥαξαν δίχως ταραχὴν, κανεὶς οὐκ ἔμαθέν το,
ὥστε νὰ δώσῃ ὁ ἥλιος καὶ νὰ πλατύνῃ ἡ 'μέρα·
καὶ τὴν αὐγὴν ἐχαίρισαν ὄργανα τοῦ πολέμου,
τρουμπέταις βιόλαις μπίφαρα τύμπαν' ἀνακαράδες,
καὶ μουσικὰ πανέμνοστα ἀπλήρωτα τὰ εἶχαν·
τίνος ψυχὴ νὰ εὑρεθῇ νὰ μὴ χαρῇ καὶ θάλῃ
τὴν παῤῥησιὰν τὴν φοβερὰν τὴν τότε γεναμένην;
ἀπαὶ τὴν τόσην ἡδονὴν καὶ τὴν χαρὰν ἐκείνην
ὄρη, βουνὰ καὶ θάλασσα χαλοῦν κι ἀντιδονοῦσιν.
μὲ παῤῥησιὰν ἐσέβησαν 'ς τὴν Κωνσταντίνου πόλιν,
σκῆπτρα σηκόνουν θαυμαστὰ, χρυσὰ μαλαματένια,
καὶ τένταις ὁλοτζάπωταις μετὰ χρυσὰ κουδούνια,
ὅλα τὰ κάτεργα καλὰ μὲ τάξιν ἐσεβῆκαν.
ἀπὸ μακρεὰ ἐφούμησαν, ὡς ἔπρεπεν ἀξίως,
τὸν βασιλεὰ, τὴν δέσποιναν, τὸν μέγαν Βελισάριν.
ὁρίζει ὁ μέγας βασιλεὺς ν' ἁπλώσουν καμουχάδες,
χάσδια πεύκια καὶ βλατιὰ, νὰ 'ξέβῃ ὁ Βελισάρις,
τὸ ἄλογόν του νὰ πατῇ, νὰ πάῃ 'ς τὸ παλάτι.
τρισχίλιοι ἐκαβαλλίκευσαν ἄρχοντες τῶν κατέργων
καὶ μέσ' ὁ Βελισάριος μετὰ μεγάλης δόξης,
μετὰ πολλῆς τῆς παῤῥησιᾶς καὶ λαμπροκοσμημένος.
ἐπέζευσεν, ἐνέβηκεν ἀπάνω εἰς τὸ παλάτιν,
πρῶτα τὴν γῆν ἐφίλησεν κι εὐθὺς τὸν βασιλέα,
καὶ τὸ τζαγκὶν τοῦ βασιλεῶς ἠσπάσθη τιμημένα.
ἐχάρηκεν ὁ βασιλεὺς, μεγάλως τὸν ἐδέχθην.
ποιοῦσιν πόρταν θαυμαστὴν νὰ φέρουσιν τὸν ῥῆγα
μαζήτζα μὲ τοὺς ἄρχοντας, λέγω τῆς 'Εγγλητέρας,
καὶ λιθομαργαρίταρον, ἀσήμιν καὶ χρυσάφιν,

---

250 πολλὴν 251 η om in initio versus 254 εἰς 254 κανένας 257 ὥστε νὰ σώσῃ Coestlinus, ἕως ν' ἀναδύσῃ Bursianus 259 τύμπανα καὶ 264 θάλασσα scripsi conl. Georgilla v. 409, φοβερὰ cod., quod originem traxit e v. 262 265 εἰς 268 καλὰ scripsi: τακτικὰ cod. τακτὰ Coestlinus 279 τζαγκὴν

χρῆμαν πολὺν ἀτίμητον καὶ πλοῦτον οὐκ ὀλίγον.
βλέπει τὸν πλοῦτον τὸν πολὺν, ἐχάρηκεν μεγάλως·
κ' ἐκ τὴν χαρὰν τὴν θαυμαστὴν τὴν εἶχ' ὁ βασιλέας
μήτε τοῦ δείπνου ἐφρόντιζε μήτε τοῦ κοιμηθῆναι,
μετὰ τὸν Βελισάριον πάντοτε δὲ ὑπάρχει,
νύκταν, ἡμέραν ἅπασαν, ποτέ τους δὲν χωρίζουν.
στραφῆν, ἰδεῖν οἱ ἄρχοντες τὴν τόσην παῤῥησίαν
καὶ τὴν ἀγάπην τὴν πολλὴν τὴν εἶχεν εἰς ἐκεῖνον
ὁ βασιλεὺς ὁ θαυμαστὸς μετὰ Βελισαρίου,
βάνουν διπλοῦ ζιζάνια, βάνουν διπλοῦ τὴν κάκην,
βάνουν διπλοῦ τὴν συμφορὰν, βάνουν διπλοῦ τὸν φθόνον.
καὶ τότες οὖν οἱ ἄρχοντες λέγουν τὸν βασιλέα,
Ἀσάνης τε καὶ Λάσκαρις καὶ Καντακουζηναῖοι,
Δούκας, Ἀστρᾶς καὶ Κανανὸς καὶ ὁ Διπλοβατάτζης,
Παλαιολόγος πρίγκιπας, Σφαντζῆς καὶ Λονταρέοι,
Ῥάλλης καὶ Πριμικήριος καὶ Κοντοστεφαναῖοι,
ὅλοι φωνάζουν καὶ λαλοῦν ὡς διὰ τὸν Βελισάριν
„ἤξευρε, πάντων δέσποτα, Χριστιανῶν τὸ κράτος,
πρὶν νὰ πληρώσῃ τρίμερον, χάνεις τὴν βασιλείαν·
τὸν Βελισάριον, βασιλεῦ, 'ς τὴν Κωνσταντίνου πόλιν
ὅλον τὸ πλῆθος ἀγαποῦν, τὸν Βελισάριν θέλουν,
κεῖνον τιμοῦν καὶ προσκυνοῦν παροῦ τὴν βασιλείαν·
κι ἂν οὐ τὸν χάσῃς, βασιλεῦ, κι ἂν οὐ τὸν θανατώσῃς,
τὸν ἐδικόν σου θάνατον θέλεις ἰδεῖ συντόμως·
κάθε ἡμέραν πολεμοῦν καὶ ὀργανόνουσίν τον.“
κι ὁ βασιλεὺς ὡς τό 'κουσεν, ἐχάθην, ἠλλοιώθην·
ὅσην ἀγάπην ἔδειχνεν ἐν τῷ Βελισαρίῳ,
τόσην κακιὰν καὶ ὄργηταν ἐγύρισεν εἰς αὐτον·
καὶ τὴν τιμὴν καὶ δούλευσιν τὴν τοῦ Βελισαρίου
ποσῶς οὐκ ἐνθυμήθηκεν ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας,
ἀντὶ τιμῆς ἀνταμοιβεῖ κακὴν ἔχθραν μεγάλην.

---

284 πολλὴν 285 πολὴν 286 εἶχεν 291 κ om in initio versus 295 τότε σὸν 296 κατακουζηνέοι 297 ἀστέρας 298 πρίγγηπας σφαντζῆς cod.; sed φραντζῆς scribendum esse videtur 299 πριμικύριος 302 fort. πληρώσῃς Coestlino placet χάνει τ. β. ὁ Βελισάριος 'Belisarius imperio te privabit' 303 ὁ βελισάριος cod., pro quo accusativum restituere non dubitavi: ceterum cf. v. 531 sqq. εἰς 305 ἐκεῖνον 308 κάθε scripsi (καθὴν Coestlino placebat): καθ' ἣν cod. sed ἣν e dittographia litterarum ἡμ ortum esse videtur 309 ἠλιώθην 311 ὄργιταν 314 ἀνταμοιβὴν

τί τὸ λοιπὸν ἐγίνετον ’ς τὸν μέγαν Βελισάριν,
[τὸν μέγαν Βελισάριον, Χριστιανῶν ἡ δόξα,]
τὸν φοβερὸν, τὸν θαυμαστὸν, τὸν φρόνιμον, τὸν μέγαν;
νὰ γράψω, διὰ τὴν φρόνεσιν ἄλλος κανεὶς οὐκ ἦτον
εὔτυχος δίκαιος πιστὸς, τῶν Χριστιανῶν ἡ δόξα,
[τὸν φοβερὸν, τὸν θαυμαστὸν, τὸν φρόνιμον, τὸν μέγαν].
ποτέ του οὐκ ἐνθυμήθηκεν κατὰ τοῦ βασιλέως,
εἰς ἀπιστιὰν καὶ κάκωσιν νὰ βάλλῃ ὁ λογισμός του.
πολεμιστὴς καὶ νικητὴς, εὐτύχιος ῥιζικάρις
χώραις καὶ κάστρη ἐδούλωσεν ’ς τὴν Κωνσταντίνου πόλιν,
ἐτίμησεν τὸν βασιλεὰ, τῶν Χριστιανῶν τὸ γένος.
ἀντὶ τιμῆς ἀνταμοιβὴν ὁρίζει, φέρνουσίν τον,
τὰς χεῖρας δένουν ὄπισθεν ὡς περιφρονημένου·
’ς τὸν βασιλέα ἔμπροσθεν συντόμως φέρνουσίν τον.
εὐθὺς ὁρίζει ὁ βασιλεὺς, πάραυτα τὸν τυφλόνουν.
μέγαν κακὸν καὶ θαυμαστὸν γέγονεν ’ς τοὺς Ῥωμαίους·
κλαίουσιν δὲ οἱ ἅπαντες, μικροί τε καὶ μεγάλοι,
μέγαν κλαυθμὸν ἐποίκασιν ’ς τὴν Κωνσταντίνου πόλιν.
σύντομα τὸν ἐτύφλωσεν, τινὰς μὴν τὸ γροικήσῃ,
μὴ τὸ νοήσῃ τὸ κοινὸν καὶ ταραχὴν σηκώσουν.
ἀλλ’ ὅμως οὐκ ἐκρύβηκεν ἡ ἄδικος ἡ πρᾶξις·
ὥσπερ ποθοῦσιν ἅπαντες τὸ φέγγος τῆς ἡμέρας,
οὕτως καὶ ἐδιψούσασιν τὸν μέγαν Βελισάριν.
ὡς τό ’κουσαν, ὡς τό ’μαθαν οἱ ἄνθρωποι τῆς χώρας,
σηκόνουν ἀνακάτωμα καὶ ταραχὴν καὶ ζάλην,
σύρνουν σπαθιὰ οἱ ἅπαντες, ζητοῦν τὸν Βελισάρην,
ὑπᾶν κ’ εὑρίσκουν τον τυφλὸν εἰς τῆς Χρυσιᾶς τὴν πόρταν·
λυποῦνται, κλαίουν ἅπαντες, μικροί τε καὶ μεγάλοι,
κλαίει κι αὐτὸς μὲ τὸ κοινὸν, γροθοκοπᾷ τὸ στῆθος.
διαβάζει χρόνους ἱκανοὺς μόνος, ἀναστενάζει
„ποῦ ἡ τιμὴ κι ὁ πλουτισμὸς, ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος,
ἡ παῤῥησιὰ ἡ θαυμαστὴ ἡ τοῦ Βελισαρίου;
ἤργησαν ὅλ’, ἐχάθησαν, ἐσκόλασαν συντόμως.“
κάθεται μόνος μοναχὸς καὶ συχνοαναστενάζει

---

319 καὶ τῶν χ. 324 εἰς τὴν 327 περιφρονημένον 331 δὲ om 332 εἰς 336 οἱ ἅπ. cod., οἱ del Bursianus 337 οὗτος ἐδιψοῦσασι (om καὶ) 341 ὑπάσιν καὶ ηὑρίσκουν τ. τ. εἰς τὰς χρυσέας 342 λοιποῦνται οἱ ἅπ., ut v. 336, quod correxi

εἰς μοναστήριν ἔνδοξον βασιλικὸν κι ὡραῖον,
τὸ λέγουν Παντοκράτορα, πλησιὸν τῶν Ἀποστόλων.
καὶ τότ' ὁ Βελισάριος ὁ θαυμαστὸς ὁ μέγας
ἀναστενάζει, δέρνεται, ἐξανασπᾷ τὰς τρίχας,
κλαίει βρυχεῖται· καὶ λαλεῖ, ὑπομονὴν οὐκ ἔχει·
ἂν τό 'χεν μάθει πρότερον, ἂν τό 'χεν ἐγροικήσει,
τὴν βασιλείαν τῶν Ῥωμαιῶν κληρονομήσειν εἶχε·
ἀλλ' ὅμως οὐκ ἠθέλησεν τοῦτο νὰ τὸ ποιήσῃ,
οὐδὲ 'ς τὸν νοῦν του κἂν ποσῶς τὴν συμβουλὴν νὰ βάλῃ·
καὶ ἀπὸ παραπόνεσης κι ἀπὸ στενοχωρίας
λόγους δριμιοὺς βρυχητικοὺς λέγει ἀπὸ καρδίας
„ἂν ἔπραξα 'ς τὴν βασιλειὰν κακὸν ἢ ἐναντίον
κ' ἐπίβουλος νὰ 'βρέθηκα, ἄπιστος νὰ γενόμην,
δίκαιον ἓν τὸ ἔπαθα, τινὰς μὴ μὲ λυπῆται·
εἰ δὲ διὰ φθόνον ἔποικεν ὁ βασιλεὺς 'ς ἐμέναν,
καὶ τὴν τιμὴν καὶ δούλευσιν ποσῶς οὐκ ἐνθυμήθην,
εἰς τὸν κριτὴν τὸν φοβερόν, τὸν ἄνω βασιλέα,
'ς ἐκεῖνον τὸ ἐπέφηκα, ἐκεῖνος ν' ἀποκρίνῃ."
μετὰ δὲ τὸ διάστημα ἑνὸς χρονοῦ ἡμέρας
μαντάτα ἐπεσώσασιν κακὰ καὶ ἐναντία·
οἱ Πέρσαι, οἱ Σαρακηνοὶ χαλοῦν τὴν Ῥωμανίαν,
φουσάτον μέγαν καὶ πολὺν πεζῶν καὶ καβελλάρων
χώραις καὶ κάστρη ἥρπασαν τῆς Κωνσταντίνου πόλης,
χαλοῦν καὶ ἀφανίζουσιν τῶν Χριστιανῶν τὸ γένος.
τέλος ὁρίζει ὁ βασιλεὺς νὰ συναχθῇ φουσάτον,
νὰ μαζωχθῇ καὶ νὰ 'ξηβῇ εἰς τὴν Περσιὰν νὰ πάγῃ,
νὰ πολεμήσουν οἱ Ῥωμαιοὶ μὲ τοὺς Σαρακηναίους,
πλῆθος πολλῶν καβαλλαριῶν ἀρίφνητον καὶ μέγαν
καὶ πεζικὸν ἀμέτρητον, τριακόσιαις χιλιάδες,
τῆς Δύσης, τῆς Ἀνατολῆς πεζοὶ καὶ καβελλάροι.
ἀφ' οὗ δὲ ἐμαζώχθησαν εἰς μίσεμαν ἑτοίμως,
μῆναν ἐδίδασιν βουλὴν τί πράξῃ τὸ φουσάτον.
τὸ πλῆθος οὐκ ἠρκέστηκεν εἰς τὴν βουλὴν ἐκείνην,
ἀλλὰ ζητοῦν, παρακαλοῦν τὸν μέγαν Βελισάρην,
νὰ 'πῇ, νὰ δώσῃ τὴν βουλὴν τί πρᾶξαι τὸ φουσάτον.

---

350 τῶν ἁγίων ἀπ.   351 τότε   357 εἰς συνβουλὴν   360 εἰς   363 οἱ δὲ   366 εἰς ἐκεῖνον τὸ ἐπέφυκα   367 possis ἢ πέρας. ceterum cf. v. 77 supra   369 σαρεκηνοὶ   370 πολλὴν   376 καβαλαρῶν

καὶ τότ' ὁ Βελισάριος τοὺς ἄρχοντας ἐλάλει
„ἄρχοντες τοπαρχεύοντες κ' ἐσεῖς γὰρ (οἱ) στρατιῶται,
ἀφῆτέ με τὸν ἄτυχον καὶ τὸν ἀπολεσμένον,
ἐμένα τὸν ἐψήλωσεν χρόνος κ' ἐτίμησέν με,
καὶ πάλιν μὲ χαμήλωσεν ὁ φθόνος τῶν Ῥωμαίων,
τὸν τόπον καὶ τὴν παῤῥησιὰν καὶ τὴν τιμὴν τὴν εἶχα,
ὁ βασιλεὺς ἐτίμα μας 'ς τὸν πρῶτόν του τὸν θρόνον."

* * * *

καὶ εἷς ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας, εὐγενικὸς ἀνδρεῖος,
εὐγενικὸς καὶ φρόνιμος, γέρων τῆς βασιλείας,
τὸν βασιλεὰ δικάζεται, θαῤῥῶν ἀπηλογεῖται,
καὶ λόγους δικασίματος δικάζεται καὶ λέγει
„δέσποτα μέγα, βασιλεύς, καὶ τῶν Ῥωμαιῶν τὸ σκῆπτρον,
ἡ βασιλειά σου 'ν δίκαιος, ἄδικον οὐκ ἐθέλεις·
ὅλον τὸ πλῆθος ἀγαποῦν πολλὰ τὴν βασιλειάν σου.
οἱ ἄρχοντές σου ἔπραξαν ἄδικα διὰ φθόνον,
κ' ἔχασες ἄρχοντα πιστὸν μέγαν ἀνδρειωμένον.
ἀλλὰ τολμῶ, παρακαλῶ, τὴν βασιλειὰν τὸ λέγω.
ἔχει ὁ Βελισάριος υἱὸν ἀνδρειωμένον,
καὶ χάρισε καὶ τίμησε ἀντὶ πατρὸς ἐκεῖνον,
κἂν διὰ τὸν πατέρα του νὰ 'λαφρωθῇ καμπόσο,
μὴν' ἀνασάνῃ ὀλιγοστὸ ἐκ τὸ κακὸν τὸ εἶδεν,
ν' ἐλπίζουσιν καὶ νὰ θαῤῥοῦν πάλε οἱ ἄρχοντές σου,
ὅτι πιστὰ σ' ἐδούλευσεν, πλοῦτον πολὺν σ' ἐδῶκεν."
εὐθὺς ὁρίζει ὁ βασιλεὺς νὰ φέρουν τὸν υἱόν του,
τοῦ Βελισάριου τὸν υἱὸν εἰς τὸ παλάτι μέσα·
ἔτρεμεν ἡ καρδία του μὴ πράξῃ εἰς ἐκεῖνον
ὥσπερ κ' εἰς τὸν πατέρα του τὸν πολυπονεμένον.
τοῦ Βελισάριου τὸν υἱὸν ἐλέγασιν 'Αλέξιν·
ἠφέραν τὸν 'Αλέξιον μέσα εἰς τὸ παλάτιν.
ὁ βασιλεὺς ἐκάτσε τον εἰς θρόνον τοῦ πατρός του,
τιμᾷ καὶ ἀξιόνει τον, πλοῦτον πολὺν τὸν δίδει,
Καίσαραν τὸν ἐποίησεν ἀπάνου 'ς τὸ φουσάτον

---

384 τότε 385 οἱ addidi 390 ad lacunam supplendam hunc olim finxi versum τὰ ἔχασα ὁ ἄτυχος καὶ εἶμαι τυφλωμένος 396 ἠθέλεις: unde suspiceris οὐκὶ θέλεις 400 ἄλλω τολμῶ παρεκαλλῶ possis τολμῶν, conl. Georgilla v. 551 *402 χάρισάι καὶ τίμησαι 403 καμπόσω 405 νὰ πάλαι 406 σὲ πολήν 414 πολλήν 415 εἰς

καὶ μέγαν στρατοπέδαρχον κι αὐθέντην τιμημένον.
ὅλον τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ θέλουν καὶ ἀγαποῦν τον,
μᾶλλον δὲ κ' ηὐχαρίστησαν τὸν μέγαν στρατιώτην,
τὸ πλέον τὸν δοξάζουσιν δι' ὄνομα τοῦ πατρός του.
καὶ ὁ πατέρας τὸν υἱὸν καθοδηγᾷ καὶ λέγει,
δίδει βουλὴν, παραγγελιὰν νὰ πράξῃ τὸ φουσάτον·
καλὴν βουλὴν τὸν ἔδωκεν, ὡς ἔδειξεν τὸ τέλος.
καὶ τότες οὖν Ἀλέξιος ὁ Καίσαρας ὁ μέγας
δένει τὰ χέρια του σφικτὰ, ὡς ἔπρεπεν ἀξίως,
καὶ προσκυνεῖ τιμητικὰ μετὰ τὴν δέσποινά του.
πατέρα καὶ μητέρα του ἀπεχαιρέτησέν τους,
ἐπέρασεν κ' ἐμίσευσεν, ὑπάγει τὸ φουσάτον
μὲ ὄχλησιν καὶ ταραχὴν καὶ παῤῥησιὰν μεγάλην·
καὶ ὥσπερ λάμπει ὁ ἥλιος ἐν οὐρανοῖς τὰ ἄνω,
οὕτως φουσάτον ἤστραπτεν 'ς τὴν γῆν ἐξαπλωμένον.
σαράντα ἡμέρας ἤλλαξαν μετὰ σπουδῆς μεγάλης.
ἐσκότωσαν * ἐπέμειναν ὅλα τὰ παλαφρέα·
ἐσύμωσαν εἰς τὴν Περσιὰν, εἰς τὴν Σαρακηνίαν.
τριῶν ἡμερῶν διάστημα ἦτον ἀνάμεσά τους,
[οἱ Πέρσαι οἱ Σαρακηνοὶ μὲ Χριστιανῶν τὸ γένος.]
τὴν ἐμπροστέλλαν ηὕρασιν σαράντα χιλιάδες,
ἡ ἐμπροστέλλα τῶν Περσῶν μὲ Χριστιανῶν τὴν βίγλαν·
θνῆσιν πολλὴν τοὺς πολεμοῦν, κανεὶς οὐκ ἐγλυτόνει.
ὡς τό 'κουσεν, ὡς τό 'μαθεν αὐθέντης τῆς Περσίας,
τὸ πῶς ἐχάσεν παντελῶς τὸ ἄνθος τοῦ φουσάτου,
λυπᾶται λύπην ἄμετρον, δειλιάζει τὸ φουσάτον,
πέμπει συχνὰ μηνύματα 'ς τὸν Καίσαρα τὸν μέγαν
μ' ἀποκρισιάρην φρόνιμον, μὲ πλουτισμὸν μεγάλον·
τριακόσια μουλάρια [ἔστειλεν] πράγματα φορτωμένα,
βλαντία γὰρ καὶ μάλαγμαν, χάσδια, καμουχάδες,
καὶ πᾶσαν χρόνον νὰ τελῇ μάλαγμα τριάντα λίτραις,
μόνον νὰ παύσῃ τοῦ θυμοῦ κι ὀπίσω νὰ γυρίσῃ.
ἔκαμεν, ἐκατέστησεν, ἐδούλωσεν τοὺς Πέρσας.

---

419 διά   423 τότεσον καίσαρις   425 των pro του   430 οὗτος τὸ φ.   431 fort. ἤλασαν   432 ἐπέμειναν corruptum   433 σαρεκηνίαν   435 με τῶν χ.   437 μετὸν   440 τ om in initio versus   443 με άπ.   445 ἔστειλεν delendum censet Coestlinus

ἐμπρὸς ὀπίσω ἐγύρισεν Χριστιανῶν τὸ φουσάτον
μὲ κέρδος καὶ μὲ πλουτισμόν, μ' αἰχμαλωσιὰν μεγάλην.
Πλαταίνω τὴν ἀφήγησιν, πολλὰ τὴν παρασύρνω,
ἂς ἔλθω 'ς τὸ προκείμενον τὸ ἔγινεν ὑστέρου.
διότι πολλὰ παράδικα ἔπρατταν οἱ Ῥωμαῖοι,
ἐπράττασιν καὶ πράττουν τα καὶ πάλε κάμνουσίν τα,
καὶ ὁ θεὸς ὁ δίκαιος κριτὴς ἐν καὶ παιδεύει,
καὶ ἀφανίζει (ὁ θεὸς) καὶ κατάγει ἀδίκους,
τοὺς δὲ δικαίους κἀγαθοὺς πάλιν ἀναβιβάζει.
τὸ δίκαιον ἔνε ὁ θεός, ἄλλον μηδὲν παντέχῃς.
ἐμάθασιν οἱ ἅπαντες, ἠκούσθη πανταχόθεν,
τὸ πῶς τὸν Βελισάριον τὸν θαυμαστὸν καὶ μέγαν
ἐτύφλωσεν ὁ βασιλεύς, ἐχάρησαν μεγάλως,
πάντες οἱ μαχιζόμενοι ἐχάρησαν μεγάλως.
ἔρχονται εἰς προσκύνησιν μεγάλου βασιλέως
νὰ ἰδοῦν καὶ Βελισάριον τὸν θαυμαστὸν ἐκεῖνον,
τὸ πῶς τὸν ἐκατέστησεν ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας.
ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν, ὥρα μεσημερίου,
ἦλθαν μεγάλοι ἄρχοντες, λέγω ἀποκρισιάριοι,
μὲ πράγματα, μὲ χρήματα, νὰ ἰδοῦν τὸν βασιλέα,
νὰ ἰδοῦν καὶ Βελισάριον πῶς ἔναι τυφλωμένος.
ἤκουσαν κι ἀπιστοῦσάν το, οὐκ ἐπληροφοροῦντα.
κι ὁ βασιλεὺς ὁ θαυμαστὸς μεγάλως τοὺς ἐδέχθη,
εὐγενικὰ τιμητικά, ὡς ἔπρεπεν ἀξίως.
ὁρίζει ὁ μέγας βασιλεὺς εἰς τὸ παλάτιν μέσα
νὰ μαζωχθοῦν οἱ ἄρχοντες νὰ ἰδοῦν τὸν βασιλέα,
νὰ ἰδοῦν καὶ Βελισάριον πῶς ἔναι τυφλωμένος.
καὶ τί νὰ γράψω καὶ νὰ εἰπῶ καὶ πῶς νὰ τ' ἀφηγήσω
τὴν παῤῥησιὰν τὴν θαυμαστὴν εἰς τὸ παλάτιν μέσα;
τριγύρου γύρου ἐστήσασιν μάλαγμα καὶ χρυσάφιν,
κουρτίνας χρυσιοτζάμπωτας μαργαρολιθαράτας,
τὸν βασιλεὰν ἐτέντωσαν τέντα χρυσὴν ὡραίαν,
λιθαρομαργαρίταρα ἐξόμπλια τῆς τέντας·
τριγύρου γύρου οἱ ἄρχοντες καὶ λαμπροφορεμένοι,

---

449 τῶν χ. 450 με αἰχμ. 452 ἀλλὰ ἀσέλθωμεν 454 πάλαι 456 ὁ θεὸς addidi 457 καὶ ἀγαθοὺς 459 οἰκούσθη 463 Ἄρχονται 464 ἠδοῦν 467 ἀποκρισιάροι 468. 469 ἠδοῦν, eademque scriptura recurrit v. 475 476 ἠπῶ

μέσα ’ς τὴν τέντα κάθεται ὁ βασιλεὺς μὲ θρόνον.
ὁ θρόνος ἦτον ἔγκοπτος ὅλος μετὰ μουσείου
λιθαρομαργαρίταρον, ζάφυρον φορτωμένος·
[καὶ μέσα κάθεται ὁ βασιλεὺς μὲ θρόνον εἰς τὴν τένταν,
ὡς ἐπηρμένος βασιλεὺς μὲ λίθους ἀστραπτίζων].
ἐκ δεξιῶν τοῦ βασιλεῶς, μᾶλλον κ’ ἐξ εὐωνύμων,
στέκονται δυὸ παιδόπουλα τῶν εἰκοστῶν τὰ ἔτη.
καὶ ποῖος νοῦς νὰ δυνηθῇ νὰ γράψῃ τ’ ἐφοροῦσαν
κεῖνα τὰ δυὸ παιδόπουλα τὰ ἔστεκαν κοντά του;
μηνοῦσιν πρὸς τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἀποκρισιαρέους,
ἔρχονται εἰς προσκύνησιν μεγάλου βασιλέως,
τριάντα ἐκρατούσασιν λεκάναις χρυσιωμέναις
ἐπάνω ’ς τὸ κεφάλιν τους, δουκάτα γεμοσμέναις,
καὶ ἕτερας τριάκοντα ’ς τοὺς ὤμους τους ἐπάνω,
χάσδια χρυσιοτζάπωτα, χρυσολελαμπρυσμένα.
κι ἄλλοι ἕτεροι δώδεκα λεκάναις (χρυσιωμέναις),
λιθάρια πανυπέρλαμπρα μὲ τὸ μαργαριτάρι
ἠφέρασιν τὸν βασιλεὰ πολύτιμον κανίσχιν.
ὁ βασιλεὺς ἐδέχθην τους μετὰ χαρᾶς μεγάλης,
εἰς θρόνους ἀξιοτίμητους τοὺς ὥρισεν νὰ κάτσουν.
πρὸς τὸν πλησιόν τους ἐρωτοῦν οἱ ἄρχοντες ἐκεῖνοι
„ποιός ἔν’ ὁ Βελισάριος ὁ θαυμαστὸς ἐκεῖνος,
[χώραις καὶ κάστρη ἐδούλωσεν, καὶ Χριστιανῶν ἡ δόξα,]
τὸν ἔχομεν ἐξ ἀκοῆς πιστὸν τῆς βασιλείας.“
καὶ τότ’ ὁ Βελισάριος ξηβάνει εἰς τὸ μέσον,
ἐκράτειε κ’ εἰς τὸ χέριν του καυχὶν τῆς ’λεημοσύνης,
καὶ εἰς τὸ ἕτερον δεκανίκιν νὰ ἀκουμπίζῃ.
τριγύρου γύρου ἐγύριζεν τοὺς ἄρχοντας ἐκείνους
’ς τὸν βασιλέαν ἔμπροσθεν ’ς τοὺς ἀποκρισιαρέους,
καὶ λόγους καρδιοφλόγιστους λέγει μετὰ δακρύων
„δότε τὸν Βελισάριον ὀβολὸν ’ς τὸ καυχίν του,

---

483 καὶ μέσα κάθετε ὁ βασιλεῦ με θρόνον εἰς τὴν τέντα 486 et 487 quin pro dittographia habendi sint, dubium esse non potest 490 τὰ ἐφ. 491 ἐκεῖνα 496 χρυσοτζάποτα 498 χρυσιωμέναις addidi 500 πολίτημον 502 θρόνου 504 ἔνε 505 καὶ τῶν χ. versum spurium habeo 507 τότε 508 καυχὴν τῆς ἐλεημοσύνης 509 possis καὶ δεκανίκιν ’ς τ’ ἕτερον (ἐκράτει) ν’ ἀκ. 512 κ om in initio versus 513 ὀβολῶν εἰς τὸ καυχήν του

(τὸν) ὃν ὁ φθόνος τῶν Ῥωμαιῶν ἐποῖκέ με τοιοῦτον."
[δότε τὸν Βελισάριον, μετὰ δακρύων λέγει,
(τὸν) ὃν ὁ χρόνος ὕψωσεν κι ὁ φθόνος ἐτυφλῶσεν.]
βλέπουν, θωροῦν, στοχάζονται οἱ ἄρχοντες ἐκεῖνοι,
πῶς τὸν ἐχάσαν ἄδικα καὶ πῶς τὸν ἐτυφλῶσαν.
ὁ Βελισάριος τ' ἔποικεν διὰ τὸν βασιλέαν,
νὰ λάβῃ ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἀποκρισιαρέους
κατηγοριὰν καὶ ἐντροπὴν καὶ ὕβριταν καὶ ψέγος.
καὶ πάλιν ἐτριγύριζεν μὲ τὸ καυχὶ 'ς τὸ χέριν,
μὲ βρυχισμοὺς, μὲ στεναγμοὺς τοὺς ἄρχοντας ἐλάλει
„δότε τὸν Βελισάριον ὀβολὸν 'ς τὸ καυχίν του,
(τὸν) ὃν ὁ χρόνος ὕψωσεν κι ὁ φθόνος ἐτυφλῶσεν."
ἀκοῦσιν ταῦτ' οἱ ἄρχοντες, κλαίουσιν καὶ λυποῦνται,
κατηγοροῦν καὶ μέμφονται τὸν μέγαν βασιλέα.
ἐμίσευσαν οἱ ἄρχοντες οἱ ἀποκρισιαρέοι·
ὁ βασιλεὺς τιμητικὰ ἀπεχαιρέτησέν τους.
ἐπῆγαν, εὐφημῆσάν το οἱ ἄρχοντες 'ς τὸν κόσμον,
τὸ πῶς ὁ Βελισάριος ὁ νικητὴς ὁ μέγας,
ὁ μέγας φρονιμώτατος, τῆς βασιλειᾶς οἰκεῖος,
καὶ τῶν Ῥωμαίων διάδοχος καὶ μέγας τροπαιοῦχος,
ὁ βασιλεὺς κ' οἱ ἄρχοντες διὰ φθόνον τὸν ἐχάσαν.
ὅλος ὁ κόσμος εὐθυμεῖ, ἐχάρησαν μεγάλως
οἱ πάντες μαχιζόμενοι τῆς Κωνσταντίνου πόλης.
Ἡμεῖς δὲ βίβλοις ἔχομεν σοφῶν τε καὶ ῥητόρων
καὶ φιλοσόφων παλαιῶν, μεγάλων διδασκάλων,
εἰς λέξιν ἀκριβέστατη γραμμάτων διηγήσεις,
ὅπως γνωρίζουν οἱ πολλοὶ τὸν φθόνον τῶν Ῥωμαίων,
τὸ πῶς ἐχάσαν παντελῶς τὰ κάστρη καὶ τὰς χώρας,
τὸν πλουτισμὸν, τὴν παῤῥησιὰν ἐκ τοῦ πολλοῦ τοῦ φθόνου.
εἶδες, παιδὶ, τί πολεμεῖ ὁ φθόνος τῶν Ῥωμαίων;
ἐπῆραν τὸ κατήφορον, οὐκ ἠμποροῦν σταθῆναι,
καὶ κυλιντροῦσιν ὄπισθεν, τὸ γένος τῶν Ῥωμαίων.

514 (τὸν) addidi, conl. Georgilla v. 695, ὅτι placebat Bursiano 515 βολῶν μετὰ δακρύων λέγει, post quae verba ὃν ὁ φθόνος ὕψωσεν rubrico deleta sunt 515 (τὸν) addidi φθόνος a scriba ipso e χρόνος factum 517 θεωροῦν 519 τὸ 522 καυκὴ 524 εἰς τὸ καυχήν του 525 cf. ad 516 526 ταῦτα 527 μέφονται 530 ἐφημήσαντους 539 ἐ om in initio versus λέγξιν ἀκριβέστατοι γρ. διηγήσης 543 παιδί μου

ἐγὼ δὲ λέγω ἀπρόκοπος, γραμμάτων ἀπειράστως,
κατάνυξιν καὶ στοχασμὸν θέλω σᾶς ἀφηγεῖσθαι.
Θεὲ, οὐράνιε βασιλεῦ, ψεύστην νὰ μὲ ποιήσῃς!
τὸ γένος τῶν Ἀγαρηνῶν τὸν κόσμον θέλει φάγει,
Ῥωμαίους, Σέρβους, Φράγκους τε, Βλάχους τε καὶ Λατίνους.
ἀμέλειαν ἔχουν οἱ Ῥωμαιοὶ, φθόνον πολὺν καὶ μέγαν.
μονάφεντον κι ὁρμητικὸν Ἀγαρηνῶν τὸ γένος,
ἕνα θεὸν λατρεύουσιν, κ' ἕναν ἀφέντην τρέμουν,
σπουδὴν ὁμόνοιαν θαυμαστὴν ἔχουν εἰς τὸν δεσπόζων·
ποτὲ ὁμόνοιαν οἱ Ῥωμαιοὶ, ποτὲ μοναφεντίαν,
ποτὲ καλῶν ἀνάκλησιν οὐκ ἠμποροῦν νὰ 'δοῦσιν.

---

546 ἀπηράστως 551 πολλὴν 552 ὁρμηντικὸν 554 σουδὴν
555 ποταὶ primo loco, altero ποτὲ, tertio ποταὶ 556 καλλὸν.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΕΩΡΓΙΛΛΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΥ.

τὸν ὃν ἡ τύχη ὕψωσεν καὶ τύφλανεν ὁ φθόνος·
ἐπὶ τῆς βασιλείας δὲ μεγάλού βασιλέως,
Ἰουστινιανὸς ἐλέγετο καὶ μέγας αὐτοκράτωρ
καὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησιᾶς ἁγιᾶς Σοφιᾶς δομήτωρ.

Ὢ θαυμαστὸν μυστήριον, ὢ συμφορὰ μεγάλη·
λύπη ἀπαραμύθητος, ὀδύνη καὶ πικρία!
εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἄνακτος Ἰουστινιανοῦ μεγάλου,
μεγάλου αὐτοκράτορος, μεγάλου βασιλέως,
(καὶ κτήτωρ τῆς ἁγιᾶς Σοφιᾶς μεγάλης ἐκκλησίας)
ἐφάνη Βελισάριος, ἀνὴρ σοφὸς ἀνδρεῖος·
ἐν τοῖς πολέμοις τοιγαροῦν κ' εἰς μηχανὰς καὶ πράξεις
νὰ εἶπες κ' ἦτον ὀφθαλμὸς τῆς Κωνσταντινουπόλης,
κι ὁ φθόνος, τὸ κακὸ θηριὸν, στέρησέν του τὰ μάτια,
καὶ ἔχασε τὸ γλυκερὸν τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου.
μέγα κακὸν, μέγα θηριὸν ὁ φθόνος ἔνι, φίλοι,
σκορπίον ἀπεικάζουν το μὲ μύρια κεντρούνια.
ὁ φθόνος, τὸ κακὸ θηριὸν, ἐμπῆκεν εἰς Ῥωμαίους,

Hoc carmen e codice Parisino 2909 primus edidit I. Allan Giles, Oxonii 1843, cuius editionis sexaginta tantum impressa sunt exemplaria. utrum editio Veneta a. MDLIV facta idem carmen praebeat necne nunc non constat: nemini enim eam ut videret adhuc contigit. in proecdosi Gilesium secutus eram, nunc vero Legrandii beneficio conlationem nactus accuratam, permultos locos corrigere potui uniusque versus a Gilesio praetermissi defectum supplere.

Βελλισαρίου et sic ubique.

3 Ἰουστινιανιὸς 7 μεγάλου scripsi: τε 11 καὶ μειχανιάς 13 ὑστέρησέν 15. 16 Duc. p. 635

ἀπέσω εἰς καρδίας των ἐῤῥίζωσεν δι’ ὅλου·
φθόνος ὁ πρῶτος τῶν κακῶν ἁμαρτιῶν τοῦ κόσμου·
ὥσπερ ἐφάνην ἀπ’ ἀρχῆς ’ς τὸν ἄθλιον τὸν Κάϊν·
ἐφθόνησε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρῶτα τὸν Ἄβελ,
καὶ τότε τὸν ἀπέκτεινε διχ’ ἀφορμὴν κακίας·
ὁ φόνος ἠκολούθησεν ἐξόπισθε τοῦ φθόνου.
εἶχεν ὁ πρῶτος γεννηθῆν εἰς τὸν παρόντα κόσμον,
τὸ μέγα πρῶτον τῶν κακῶν, ὁ μετὰ ταῦτα, φόνος.
καὶ ποιὸς οὐκ ἐδαγκάθηκεν ὑπὸ σκορπίου φθόνου;
χωρεῖ καὶ ’μπαίνει πανταχοῦ, χωρεῖ καὶ πιάνει πάντας,
καὶ βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας, πένητας καὶ πλουσίους.
χώρας καὶ κάστρη χάλασαν αἱ γνῶμαι τῶν ἀνθρώπων·
βασίλεια καὶ αὐθέντειαι μεγάλαι ἐχαθῆκαν.
εἶδα σὲ, φθόνε, τίς εἶ σύ, τίς ἔνι ὁ τεκών σε,
εἶδα καὶ ἔγνων σε καλῶς τὸ τί ξεύρεις νὰ ποίσῃς,
εἶδα καὶ πῶς ἐτύφλωσες τὰ μάτια τῶν Ῥωμαίων·
κι αὐτὸν τὸν Βελισάριον τὸν φημιστὸν καὶ μέγα,
τὸν ἰσχυρὸν καὶ φρόνιμον καὶ πρακτικὸν εἰς ὅλα.
ὦ κρίμαν ὁποῦ γίνετον βαβαὶ τίς μὴ θρηνήσῃ,
εἰς τίτοιον ἄνδρα θαυμαστὸν τίτοιον κακὸ νὰ γένῃ;
ὁποῦ καὶ μὲ τὴν γνῶσίν του καὶ μὲ τὴν ὀρδινιάν του,
μὲ τὴν σοφιάν του τὴν πολλὴν ἐκέρδησε τὸν κόσμον,
καλὸν μοιράδιν ἔστησε ’ς τὸ πλάγιν τῶν Ῥωμαίων,
πολλὴν τιμὴν ἐδώρησε τὴν Κωνσταντίνου πόλιν,
ὕψωσε καὶ ἐδόξασε Χριστιανοὺς Ῥωμαίους,
καὶ προσκυνοῦνται ὑπὸ πολλῶν πιστῶν τε καὶ ἀπίστων.
Καὶ τὸ λοιπὸν ἀπὸ τοῦ νῦν ἐῶ, ἀφίνω ταῦτα·
γράψειν εἶχα καὶ πλεότερα νὰ ’πῶ διὰ τὸν φθόνον,
ἀμμὴ σχολάζω, τὰ πολλὰ τὰ πάντα καταλείπω.
Λοιπὸν ἀρχίζω τὴν ἀρχὴν τὴν πρὸς τὸν βασιλέα,
τὸν μέγαν Ἰουστινιανὸν τὸν μέγαν αὐτοκράτορ.
ὁρίζει, φέρνουν παρευθὺς ἀβελισάριόν τε,
λέγει τοιάδε πρὸς αὐτὸν μετὰ πολλοῦ τοῦ πόθου
„ὦ Βελισάριε, σήμερον ἄκουσον τῆς φωνῆς μου,

23 φθόνος . . φόνου cod., quod in proecdosi reliqueram 24 γεννηθείς 27 μπένη 29 κάστροι 30 βασιλεῖαι 31 Ἴδασε 37 Cor. p. 353 38 του prius quod in proecdosi de meo addideram, nunc a Legrandio certior fio in ipso codice inveniri 45 γράψην 46 καταλοίπω

τὸν ὁρισμόν μου ποῖσέ τον καὶ δούλευσον εἰς τοῦτο.
ἔπαρε πλεῖστα πέρπυρα, δίδω σε καὶ μαϊστόρους,
παρέβγαλε τὸ κτίσιμον, τὸ τείχωμα τῆς πόλης,
ὅσον νὰ δράμῃ ἄλογον καλὸν ἀνδρειωμένον.
εἰς χρόνου ἑνὸς τέρμενον νὰ ἔνι καμωμένον·
καὶ ἂν ἡ γνώση σου φανῇ κ' ἴδω τὸ κτίσμα κεῖνον,
ἀρέσῃ με καὶ τοὺς ἐμοὺς καὶ πάντας ἄρχοντάς μου,
πίστευσον, καταστήσω σου μέγα τοῦ παλατίου."
ἤκουσε Βελισάριος τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην
καὶ τὰ λαμπρὰ τὰ μέλλοντα λαμβάνειν ἐν τῷ τέλει,
πάραυτα πίπτει, προσκυνεῖ τὸν βασιλέα κεῖνον
„ἐγὼ ὑπάρχω δοῦλός σου" λέγει „δεδουλωμένος,
καὶ τὸ κελεύεις ὅρισον, κἀγὼ νὰ τὸ πληρόνω."
ἐπένευσεν ὁ βασιλεὺς καὶ στάμενα τὸν δίδει,
κἀκεῖνος κτίζει σύντομα, εὐθὺς καὶ τελειόνει.
πολλοὶ γὰρ ἐθαυμάσασιν ἐπάνω εἰς τὸ κτίσμα
τὴν πρᾶξιν καὶ τὴν ὀρδινιὰν ὁποῦ 'ποικεν ἐκεῖνος
ὁ μέγα Βελισάριος εἰς τὸ τειχιὸν τῆς πόλης.
ὁ βασιλεὺς καὶ δίδει του δόξα, τιμὴν καὶ πλοῦτον,
τοσοῦτον ὕψωσεν δ' αὐτὸν — τίς ἔχει διηγεῖσθαι; —
ὅτι τοῦ φθόνου κάμινος ἐξῆψεν, ὑπερῆψεν,
φθονοῦσίν τον οἱ ἄρχοντες, πρῶτοι τοῦ παλατίου,
ἔργα τὰ πόσα κάμνουσιν καὶ πόσα καταλέγαν·
ἐπλήρωσαν τὰς ἀκοὰς τοῦ βασιλεῶς ἐκεῖνοι
„βλέπεις τὸν ἄνδραν" ἔλεγον „ὃν ἔποικες μεγάλον,
κατὰ μικρὸν τὸ κράτος σου θέλει τὸ καταλύσει."
καὶ εἷς ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας ἐκ τοὺς Παλαιολόγους
τὸν βασιλεὰ δικάζεται μετὰ πολλοῦ τοῦ θράσους,
καὶ τάχα δὲ ὡς συγγενὴς ἐλάλειν οὕτως λέγων
„ὦ δέσποτα παντάνακτα, δέσποτα αὐτοκράτορ,
ἐγνώριζε ἀπὸ τοῦ νῦν ὅτι ἡ βασιλεία
ἡ ἔνδοξος, ἡ θαυμαστή, εἰς ἄλλον μεταπέσῃ,
εἰς ἄλλον μὴ τοῦ κράτους σου μήτε τῶν συγγενῶν σου·
αὐτὸς ὁ Βελισάριος ὃν ἔποικες μεγάλον,

54 Cor. p. 296   56 Duc. Add. p. 183 ἵνα   64 κελέβης   65 ἐπαίνευσεν: proecdosis falso ἐπαίνεσεν   68 ὁποῦ ποι κενεκεῖσθαι   70 δείδη   71 ἔχει scripsi conl. v. 321, ἄρα cod.   74 ἔργατα, quod fortasse relinquendum erat   80 συγγενεῖς

αὐτὸς σκοτόνει, παίρνει σου βασιλείαν καὶ στέμμαν.“
ὁ βασιλεὺς ἐτρόμαξεν ἀκούων τίτοια λόγια,
ἐκ τὸ θρονὶν ἐπήδησεν ὡς ἄγριον θηρίον,
ὡς βοῦς γὰρ ἐμυκήσατο καὶ πρὸς ἐκεῖνον λέγει
„ἔχεις, εἰπέ μοι, μάρτυρας ὃ λέγεις νὰ προστήσῃς,
τὸν δόλον, τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ πράγματος, τὸ δρᾶμα;“
τότε προσφέρει μάρτυρας πλαστοὺς κατὰ τῆς ὥρας·
εὑρέθη Καντακουζηνός, Ῥάλλης, Παλαιολόγος,
Ἀσάνης καὶ ὁ Λάσκαρις καὶ Κάνος καὶ ὁ Δούκας·
καὶ μαρτυροῦσιν ἄδικα κατὰ Βελισαρίου.
αἲ κρίμαν ὁποῦ γίνετον οὐ συστενάζεις, δίκη;
ἔδε κακόν, ἔδε πικρόν. καὶ τίς νὰ μὴ θρηνήσῃ,
τὴν εἰς τὸν ἄνδρα τὸν καλὸν νὰ ποίσῃ τίτοια κρίση;
ὁρίζει καὶ σεβάζουν τον ’ς τοῦ ἄνεμου τὸν πύργον,
βουλόνουσι τὰ μάτια του μὲ τὸ χρυσὸν μανδήλι,
βουλόνουν οἱ μεσάζοντες κι ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας
τρεῖς χρόνους τοῦ νὰ κάθεται ἀπέσω εἰς τὸν πύργον·
νὰ ὑστερῆται καὶ τὸ φῶς καὶ τῆς ἀβροτραπέζης,
νἄχῃ ψωμὶν καμπανιστὸν καὶ ὕδωρ μὲ τὸ μέτρος.
ἀλλ’ ὅμως οὐκ ἠρκέσθησαν οἱ καταμυτωτάδες·
θάνατον ἐφωνάξασιν ὡς οἱ Ἑβραῖοι πάλαι
τὸ „ἆρον ἆρον σταύρωσον“ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πάθους
τοῦ γλυκυτάτου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ζωοδότου,
οὕτω κ’ αὐτοὶ ἐκραύγαζον περὶ Βελισαρίου.
ἀλλ’ ὀφθαλμὸς ὁ ἄυπνος ὁποῦ ποτ’ οὐ κοιμᾶται
προσέσχεν, εἶδεν, ἔβλεψεν· ἄκουε τί ἐσυνέβη.
μανδατοφόροι φθάνουσιν εἰς ὥρα μεσονύκτου,
ὅτι τινὲς ἀλλογενεῖς τὰς χώρας του κουρσεύουν,
ἀπήρασιν κι ἀνθρώπους του καὶ λάφυρα καὶ σκῦλα,
πολλοὺς αἰχμαλωτίσασιν, ἀπέδειραν κἂν πόσους,
πολὺν ἐποίκασι κακὸν ἐπὶ τὴν Ῥωμανίαν.
ὁ βασιλεὺς ὡς ἤκουσεν ἐκεῖνα τὰ μανδάτα,
ἐτρόμαξεν, ἐξέστηκεν, ἐφύρθην, ἐπαγώθην,
καὶ τρεῖς ἡμέρας ἔποικε σωστὰς πεπληρωμένας,

---

87 Duc. Add. p. 188 93 κατακουζηνὸς ῥάλης 104 Duc. p. 566; Cor. p. 177 105 Duc. p. 610 110 ποτὲ 112 Duc. p. 862 115 κανπόσους 116 πολλὴν 118 Cor. pp. 130, 358 119 Duc. Add. p. 181; Cor. p. 342 119. 120 Duc. p. 1516

μήτε φαγίου καὶ ποτοῦ μήτε ὕπνου προσψαύων.
καὶ κάτεργα ὁ βασιλεὺς ἔβγαλεν ἑβδομῆντα,
ἐξοπλισμένα, θαυμαστά, καλὰ ἡρματωμένα,
καὶ ἕτερα τριάκοντα ἀπὸ Θεσσαλονίκης
γαλιόταις καὶ πλοιάρια, ἀμέτρους ῥατζηβούδαις·
ἄνδρες καλοὺς πολεμιστάς, γεννάδας καὶ ἀλκίμους
καὶ ναύταις, ὄντως νὰ εἰπῇς φάλκωνες καὶ πετρίταις·
τζάγκρας καὶ μπαλαιστρέριδες, τόξα καὶ τοξατόρους,
σκεύη καὶ πουμπαρδιέριδες, τομφάκια, συρπεντίναις
ἐνέμπλησε τὰ κάτεργα καὶ ναῦς τὰς μαχικάς του·
ἄνδρας ἐκατεσφάλισεν, ἔφραξεν ἐξ ἁρμάτων,
ν' ἀστράπτουσι τὰ ἅρματα, νὰ 'κπέμπουσιν ἀκτῖνας.
καὶ τίς οὐ περιθαύμασεν ἐμβλέπων τὰ τοιαῦτα;
ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐγίνωσκε μικρὸς εἴτε καὶ μέγας
ἢ καὶ κατεργοκύριοι εἴτε ὀφφικιάλοι
ποῖος νὰ ἔνι ἀρχηγός, νὰ ἔνι καπιτάνος.
ὁρίζει δὲ ὁ βασιλεὺς νὰ συναχθοῦν οἱ πάντες,
μικροί, μεγάλοι, γέροντες, αὐτόχθονοι καὶ ξένοι,
ἐπάνω εἰς παλάτια ἐκεῖσε νὰ 'βρεθῶσιν.
οἱ πάντες ἐσυνάχθησαν μικροί τε καὶ μεγάλοι,
κἀκεῖ κι ὁ μέγας βασιλεὺς ἤρξατο τούτους λέγειν
„ὑμᾶς ὧδε ἐσύναξα ἵνα μὲ αὐκρισθῆτε
καὶ νὰ μὲ δώσετε βουλὴν εἰς τὸ ζητῶ καὶ θέλω.
ἰδοὺ γὰρ ἐκατόρθωσα ἐτούτην τὴν ἀρμάδαν
ἐξοπλισμένην εὔμορφα, καθὼς καὶ θεωρεῖτε,
καὶ κύριον οὐκ ἔποικα καπιτανὸν εἰς αὔτην.
λοιπὸν οὐκ οἶδα τίς ἐστιν ἄξιος εἰς ἐτοῦτο·
νᾆνεν εἰς ὅλα πρακτικός, ἄριστος καὶ ἀνδρεῖος,
καὶ νὰ γεννᾷ βουλεύματα καλὰ τῆς ἀριστείας.
εἴπατε, δότε μοι βουλήν, ἄρχοντές μου, εἰς τοῦτο,

---

120 Duc. p. 1654 προσψαῦσαν quod in proecdosi perverse mutatum est in προσψαύσειν 121 Duc. p. 444 εὐβομήκοντα 123. 124. 125 Duc. p. 1285: καὶ ἕτερα τριάκοντα ἀπὸ Θεσσαλονίκης γαλιότες, Καὶ πλοιάρια πολλὰ καὶ ἀμέτρους ῥατζιβοῦδες, Ἄνδρας καλούς, καλοὺς πολεμιστάς, γεννάδας καὶ ἀλκίμους 126. 127 Duc. p. 1662 127 Duc. pp. 968 et 1583 127. 128 Duc p. 1386 128 Duc. pp. 220, 1493 et 1593 129 ἐνέμπλοισε 131 ἐκπέμπουσιν 134 φφικιάλιοι 138 ἐκεῖσθαι νὰ εὑρεθῶσεν 141 Cor. p. 72 ἀνκριθῆτε Giles, αὐκρισθεῖτε cod. 142 δόσεται 143. 144 Duc. p. 121 144 θεωρεῖται

μὴ θέλοντες ἐρεσχελεῖν μηδὲ κακεῖν ἐνταῦθα·
ἀλλ' ἐπὶ φόβον τοῦ θεοῦ νὰ 'κλέξετε τὸν κάλλιον."
οἱ ἄρχοντες ἐσίγησαν· κανεὶς λόγον οὐ δίδει·
ἀλλ' εἷς τὸν ἄλλον ἔβλεπον οἱ ἄρχοντες ἐκεῖνοι·
λοξῶς φολξῶς ἀλωπεκῶς καὶ ὥσπερ τὴν ἀρκοῦδα
καὶ πάλιν ἐξεφώνησεν ὁ μέδων ἐκ δευτέρου·
πολλὰ ἐλυποτρώθησαν οἱ μεγιστᾶνοι τότε.
βλέποντα οὕτως ἔκραξε τὸ πόπολον τῆς χώρας,
φωνὰς τρανὰς ἐφώναξαν οἱ πάντες ἐν τῷ ἅμα
„δέσποτα πάντων; βασιλεύς, τῶν αὐθεντῶν αὐθέντα,
ἀνατολῆς καὶ δύσεως κύριε αὐτοκράτορ
καὶ τῶν Ῥωμαίων ὁ φρουρός, Χριστιανῶν τὸ φοῦμος·
πρῶτον πιστεύομεν θεὸν τρισυπόστατον ἕνα,
κι ὅλοι θαῤῥοῦμεν εἰς αὐτὸν ἵνα μᾶς δώσῃ νίκην,
νὰ καταβάλῃ τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ τοὺς ἀφανίσῃ.
τὸ δεύτερον πιστεύομεν 'ς μεγάλην βασιλειάν σου,
τρίτον εἰς Βελισάριον ὃν ἔχεις τυφλωμένον.
ἂν θέλῃς, μέγα βασιλεῦ, νικήσειν τοὺς ἐχθρούς σου,
βάλε τὸν Βελισάριον αὐθέντην καπετάνον
ἐπάνω 'ς τὴν ἀρμάδα σου, εἰς ὅλον σου τὸν στόλον.
καὶ σὺ μὲν οὖν, ὦ βασιλεῦ, εἶδας τὸν ἄνδρα τοῦτον,
εἰς νίκας τε (κι) ἀνδραγαθιὰς μεγάλας του ἀριστείας.
εἰς Πέρσας καὶ Σαρακηνοὺς ἀλλὰ κ' Ἰσμαϊλήτας
καὶ πανταχοῦ ἐγίνετο νικητὴς τροπαιοῦχος·
εὔτυχος καὶ καλότυχος καὶ μέγας ῥιζικάρης,
πιστὸς καὶ πρακτικώτατος, εὔτολμος, ῥωμαλέος."
ὁ βασιλεὺς ὡς ἤκουσε τὸ πόπολον, τὸ πλῆθος,
τὸ πῶς ζητοῦν καὶ θέλουσιν ἀβελισάριόν τε,
καὶ ὅτι ἔγνω κατ' αὐτὸν τὸ ἄδολον τῆς γνώμης,
πῶς διὰ φθόνου ἔγκλειστος ἐγίνηκε τοῦ πύργου,
ὡς ἄλαος νὰ κάθεται τρεῖς χρόνους τυφλωμένος,
καὶ ὅτι ἀναιτίατος ἔνι εἰς τὸ καθόλου,
ἄδολος καὶ ἀκέραιος χωρὶς ἐπιβουλίας·
ὁρίζει, φέρουν τὸν αὐτὸν ἔμπροσθεν εἰς τοὺς πάντας·

---

151 Cor. p. 168 γκλέξεται 156 ἐλυγοτρώδησαν 157 Duc. p. 1204 160. 161 Duc. p. 1695 163 δόσει 164 καταβάλλει 165 εἰς 168 βάλαι 168. 169 Duc. p. 121 171 (κι) addidi 174 Duc. p. 1298; Cor. p. 138 178 αὐτοῦ proecdosis contra libri fidem 182 ἀκαίρεος

κατέναντι ἐστάθηκεν ἐκεῖ τοῦ βασιλέως,
μὲ τὸ μανδήλιν τὸ χρυσὸν τὰ μάτια τυφλωμένος·
καὶ τὸ ἰδεῖν ὁ βασιλεὺς μετὰ χαρᾶς τὸν λέγει
„ὦ Βελισάριε“ λέγει τον „εὔχου τὸ πλῆθος, λέγω,
καὶ τοὺς ἐχθρούς σου ἐνίκησας τοὺς καταμυτωτάδες·
ἐγὼ τοίνυν εὐχαριστῶ θεὸν τὸν πάντεπόπτην,
ὁποῦ σε ’βλέπει σε καλῶς κ’ ἔχεις τὸ φῶς καὶ βλέπεις·
ὁ φθόνος ὄντως ἤθελεν ὅτι νὰ σὲ τυφλάνῃ
μετὰ ἀνθρώπων τέ τινων πλαστῶν τε κακοτρόπων.
ἐγὼ δ’ ἀπάρτι λύσω σου τὰ δεσμὰ καὶ ταῖς βούλαις·
τὴν παῤῥησίαν τετραπλοῦν ἣν εἶχες τότε πρώην,
καὶ δόξαν τέ καὶ αὐθεντειὰν πάλιν σε καταστήσω,
καὶ καπετάνον ποίσω σε ἐφ’ ὅλην τὴν ἀρμάδαν.“
ἀνταπεκρίθη πάραυτα ἀβελισάριός τε
καὶ πρὸς τὸν ἄνακτα γοργὸν ἀπηλογεῖται, λέγει
„ἄναξ ἀνάκτων κάλλιστε, δέσποτα στεφηφόρε
καὶ τῶν Ῥωμαίων ἀρχηγὲ ἀνατολῆς καὶ δύσης,
ἐγὼ τὴν βασιλείαν σου ποτὲ οὐκ ἔπταισά την·
μὰ τὴν χρυσήν σου κεφαλὴν καὶ μὰ τὴν βασιλειάν σου
ἔξω οὐδὲν ἐξέβηκα ἐκ τοῦ θελήματός σου,
καὶ λόγον οὐκ ἐνήργησα, δημηγερσίας ἔργον·
δόλος οὐδὲν εὑρέθηκεν ἀπέσω ’ς τὴν καρδιάν μου,
οὐδὲ ψυχή μου ἤγειρε κατὰ σοῦ ἀνταρσίαν·
οὐκ ἐγενόμην, βασιλεῦ, ἀντάρτης εἰς ἐσένα,
πῶς οὕτως μὲ συνέφερεν ὁ φθόνος, πῶς ἐκλώσθη,
καθὼς εἶπας, ὦ βασιλεῦ, νὰ χάσω τὴν ζωήν μου
καὶ τὴν ἀξιὰν καὶ τὴν τιμὴν καὶ φῶς τῶν ὀμματιῶν μου·
ἐπεὶ δ’ ὁ φθόνος πώποτε οὐ θνήσκει εἰς αἰῶνας,
οὔτε δ’ ἐγὼ ἐνδέχομαι εἰς τὸ νὰ δευτερώσω,
κι ὁ φθόνος πάλιν τὸ θηριὸν νὰ δευτεροδαγκάσῃ.
ἄρχοντας ἔχεις, βασιλεῦ, θαυμαστοὺς καὶ ἀνδρείους·
ὅρισον, ἂς ὑπάγουσιν, ἂς ποίσουν δούλευσίν σου,
κἀμὲ δὲ ἄφες ὡς με δεῖ τοῦ νὰ ’μαι τυφλωμένος,
μή τι συνέβη με δεινὸν ἐκ τῶν ἀπροσδοκήτων.“

---

188 Duc. p. 610 190 βλέπησε . 195 κατεστήσω proecdosis contra librum 196 Duc. p. 586 202 τήν σου βασιλείαν 208 Duc. p. 669 ἐκλόστη 213 Cor. p. 102 νὰ μὲ, corr. Bicelas 215 ποίουν

ἀκούσας ταῦτα παρευθὺς ὁ βασιλεὺς ἀντέφη
„τὸν ὁρισμόν μου ποῖσέ τον, ἐγὼ σὲ συμβουλεύω·
τὸ θέλημά μου πλήρωσον καὶ ἀπειθὴς μὴ γίνου.“
πάραυτα Βελισάριος ἔκλινε τὸ κεφάλιν,
πίπτει εἰς γῆν καὶ προσκυνᾷ τὸν μέγα βασιλέα,
πρῶτα φιλεῖ τὰ χώματα, ἔπειτα τὸ τζαγκίν του,
καὶ τότε μὲ τὰς χεῖράς του ἔλυσε τὸ μανδήλιν·
ὅπου ὁ Βελισάριος ἐκεῖθεν ἐτυφλώθην,
ἐκεῖ πάλιν τῆς τ' ἔλυσεν ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας.
καὶ λέγει τον „ἀπὸ τοῦ νῦν δίδω σου τὴν ἀξίαν
τοῦ νά 'σαι καπετάνιος ἐφ' ὅλην τὴν ἀρμάδα,
καὶ ὡς κελεύσῃς ποίησον, ἔχεις τὴν ἐξουσίαν,
αὐθέντην σὲ κατέστησα καὶ πρᾶττε ὥσπερ θέλεις.“
λαβὼν ὁ Βελισάριος τοιαύτην ἐξουσίαν,
ἄργηταν οὐ μὲν οὖν αὐτὸς νὰ πολεμᾷ καμμίαν·
εὔμορφον εἶχε τὸν καιρὸν, ἐμίσευσεν, ἐδιέβη,
κάστρη πολλὰ παρέλαβε, μετέτρεψε καὶ χώρας,
καὶ πάλιν ἀπεδίδοντο Ῥωμαίοις τὰ Ῥωμαίων.
τὸ δὲ νησὶν ὁποὺῤῥιψε ζυγὸν τὸ τῶν Ῥωμαίων,
ὁποῖον ἐδιαυθέντευεν ὁ ῥὴξ τῆς Ἐγκλητέρας,
ὁ ἀποπτύσας χαλινὸν τῆς Κωνσταντίνου πόλης,
πάραυτα ὥρμησεν κἀκεῖ στόλος ὁ τῶν Ῥωμαίων.
ὅταν ἐπλησιάσασιν εἰς γῆν τῆς Ἐγκλητέρας,
ἐῤῥάξαν, ἐξεσκάλωσαν, ἐβγῆκαν οἱ Ῥωμαῖοι.
ἐβγῆκε Βελισάριος ὁ μέγας καπιτάνος
οὐδὲ καλὰ ἐπάτησε τὴν γῆν τῆς Ἐγκλητέρας,
ἐπεδοκλώθην, ἔπεσεν, εἰς γαῖαν ἐξαπλώθην.
ἰδόντες τοῦτο τὸ συμβὰν πολλοὶ ἐδειλανδρῆσαν·
οἱ ἄρχοντες ἐτρόμαξαν, ἔσεισαν κεφαλάς των.
γνωρίσας Βελισάριος τὴν ἀτυχίαν τούτων,
διαλαλημὸν ἐποίησε, λόγους τοιούτους εἶπεν,
νὰ σύρουσιν τὰ κάτεργα εἰς γῆν ὁμοιῶς καὶ τἄλλα,

---

221. 222. 223 Duc. p. 1774 223 Duc. p. 1557; Cor. pp. 349, 392 224 μὲ τὰς cod., μετὰ proecd. falso 226 τὸ ἔλυσεν 232 suspiceris ἄργηταν οὐκ εἶχεν αὐτὸς 234 κάστροι 238 ἀποπτήσας, quod non correxeram in proecdosi 240. 241 Duc. p. 1379; Cor. p. 317 244 Duc. p. 1139; Cor. p. 290 245 ἐδειλανδρεῖσαν 245. 246 Cor. p. 103 247 τούτην proecdosis contra codicis fidem

μικρὰ μεγάλα πάραυτα, καὶ νὰ τὰ ξερματώσουν·
κουπία τε καὶ ἄρμενα καὶ ἄρματα παντοῖα,
ὅλα νὰ τὰ ξεβάλλουσιν καὶ νὰ τὰ εὐκαιρέσουν,
καὶ ὅταν οὕτως γένηται, κενώσουσι τὰ ξύλα,
τότε νὰ βάλουσι φωτιὰ καὶ ὅλα νὰ τὰ καύσουν.
ἐγίνηκε τὸ πρόσταγμα, ἔκαυσαν τὰ καράβια,
ἔκαυσε καὶ τὰ κάτεργα, ἀφῆκε μόνα τρία,
νὰ τά 'χῃ δι' ἐπιστολὴν, νὰ τά 'χῃ διὰ μανδάτα.
τότε ὁ καπετάνιος δημηγορεῖ καὶ λέγει
„νὰ ξεύρετε, οἱ ἄρχοντες, μικροί τε καὶ μεγάλοι,
ἐγὼ ποτὲ οὐκ ἔκαυγα τὰ κάτεργα, τὰ ξύλα,
ἐὰν ἐσεῖς τυχαίνετε εἰς μιὰν καρδίαν ὅλοι,
εἰς μιὰν ψυχὴν, εἰς ὄρεξιν, ὅλοι νὰ πολεμοῦμεν.
βλέπων ἐγὼ τὸ δίψυχον καὶ τὸ ἀκάρδιόν σας,
καὶ πῶς ἐδειλανδρήσετε διὰ τὸ πέσιμόν μου,
ἔκρινα ὅτι νὰ καγοῦν τὰ κάτεργα καὶ ξύλα,
περοῦ λαὸς ὁ τῶν Γραικῶν ἑνωθῇ μὲ τοὺς Φράγκους,
νὰ πολεμίζουν δυνατὰ, νὰ μὴ ἔχουν πόθεν φύγειν,
μετ' αὐτους νὰ κατακοποῦν εἰς συμπλοκὰς πολέμου,
καὶ πᾶς Γραικὸς νὰ μὴ γνοιαστῇ νὰ φύγῃ νὰ γλυτώσῃ,
νὰ μὴ ἔχῃ 'πίσω μέριμνα καὶ ποῦ πλοῖον νὰ φύγῃ.
τοῦτο δὲ πᾶσι προφωνῶ καὶ πᾶσι παραγγέλλω,
εἴ τις δειλιάσῃ καὶ στραφῇ, τὰ 'πίσω του γυρίσῃ,
ἂν ἦναι υἱὸς τοῦ ἄνακτος, ἐγὼ νὰ τὸν φονεύσω.
εἰ δέ τις εἰς τὸν πόλεμον σταθῇ καὶ πολεμήσῃ,
ἀνδρειωμένα, πρόθυμα, καλῶς ἀνδραγαθήσῃ,
νὰ τὸν πλουτίσω, περισσὰ χρήματα νὰ τοῦ δώσω,
νἄχῃ καὶ δόξαις καὶ τιμαῖς ἀπὸ τὸν βασιλέα.
καὶ τὸ λοιπὸν ἂς δράμωμεν ὡς γῦπες εἰς τὸ βρῶμα,
ἀνδρειωμένα, εὔτολμα, μετὰ καλῆς καρδίας,
τοὺς Φράγκους νὰ νικήσωμεν αὐτοὺς τοὺς Ἐγκλιτιάνους.
ἐλπίζωμεν εἰς τὸν θεὸν νὰ ἔνι εἰς μᾶς τὸ νῖκος.
θαῤῥῶ καὶ νὰ δουλώσωμεν ὅλην τὴν Ἐγκλητέραν,
καὶ μετὰ δόξης καὶ τιμῆς 'ς τὴν πόλιν νὰ στραφοῦμεν,

---

251. 252 Duc. pp. 445 et 734   253. 254 Duc. p. 1722 βάλλουσι cod.   259 ξεύρεται   261 νὰ τυχένετε   263 δικάρδιον proecdosis contra codicem   264 μου Bicelas, μόνον cod.   265. 266. 267 Cor. p. 295   267 φύγη   269 Duc. Add. p. 50   270 fortasse κάπου 'ς πλ. 275 πρόθερα fortasse ν' ἀνδρ.   281 εἰς ἡμᾶς

σκῦλα καὶ λάφυρα πολλὰ πολίταις νὰ κερδήσουν,
καὶ πλοῦτον ὑπεράπειρον νὰ πάρουν τῶν Λατίνων.
καὶ διὰ τοῦτο ἔκαυσα τὰ ξύλα καὶ τὰ πλοῖα
διὰ αὔταις ταῖς δύ' ἀφορμαῖς αἷς θέλετε γροικήσει,
ἢ νὰ κερδήσωμεν ἡμεῖς, νὰ πάρωμεν τὸν τόπον,
ἢ νὰ χαθοῦμε παντελῶς ῥωθούνι μὴ γλυτώσῃ."
καὶ εἷς ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας τὸν Βελισάριον λέγει,
πλούσιός (τε) καὶ εὐγενὴς κ' ἐκ τῶν ἐνδόξων μέγας,
ἐκ τὴν γενεάν του ὑψηλὴν θαῤῥῶν ἀπηλογήθην
„οὐκ ἔπραξας στρατιωτικὰ τὰ κάτεργα νὰ καύσῃς."
τοῦτον καὶ μόνον εἴρηκεν τὸν λόγον ὁ γεννάδας·
ἀκούσας Βελισάριος εὐθὺς κατὰ τῆς ὥρας
τὸν ἄρχοντα κατέκαυσε καὶ ἐθανάτωσέν τον,
τὸν θαυμαστὸν καὶ ἔνδοξον καὶ μέγα πολιοῦχον.
ἅπαντες γὰρ ἐφρίξασιν ἐμβλέποντες τὸ δρᾶμα·
τρέμουσίν τον οἱ ἄρχοντες κ' αὐτοὶ οἱ μεγιστᾶνοι·
πᾶσα ψυχή, μικρός, μέγας, ἐφύρθην, ἐπαγώθην,
φόβος ἀγάπῃ σύμμικτος νὰ ἔνι εἰς ἐκεῖνον.
καὶ ἐκ τοῦ φόβου τοῦ πολλοῦ καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ δέους
ἐπολεμίζαν ἰσχυρῶς μετὰ καὶ τοὺς Ἀγκλέζους·
τόσ' ἔπραξαν, τόσ' ἔποικαν, τόσα ἐπολεμίζαν,
ποσῶς οὐκ ἐπαυόντισαν διὰ νυκτὸς κ' ἡμέρας.
ἐπέσαν δὲ καὶ ἄρχοντες πολλοὶ ἐκ τοὺς Ῥωμαίους·
τὸ πλεὸν ἐγίνετο κακὸ ἐπάνω εἰς τοὺς Ἀγκλέζους,
μέγα ἐγίνη φονικὸν 'ς τὴν γῆν τῆς Ἐγκλητέρας.
καὶ τέλος ἠνδραγάθησαν [οἱ] Κωνσταντινουπολῖται
καὶ παίρνουν κάστρη καὶ λαὸν καὶ τὸ νησίν τε ὅλον,
καὶ πλοῦτον ὑπεράπειρον, παιδιά, ἄνδρες, γυναῖκες,
ὅλον τὸ κατακέρδησεν ἡ σπάθη τῶν Ῥωμαίων.
τὸ κάστρον δὲ τὸ ἐξαίρετον τὸ καθολικὸν κείνων,
ἐν ᾧ ὁ ῥὴξ εὑρίσκετον, δὲν ἠμποροῦν νὰ πάρουν
καὶ πολεμίζουν δι' αὐτὸ ἑκατονταπλασίως·
πόσα ἐπολεμίζασιν νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας!
σκάλας ἐποῖκαν ξύλινας, ἐγκρύφευσαν τὰ τείχη·
εὐθέως ἐνεπήδησαν ἀπέσω οἱ Ῥωμαῖοι·

---

287 δύο θέλεται 288. 289 Duc. Add. p. 165 290 τὰς ἄρχοντας 291 (τε) addidi 292 τον τὴν 295 κατὰ τὰ τῆς 297 ἔνδειξον 299 τρεμούσιν 304 τόσα bis 310 κάστροι 313 ἐκείνων

κάμνουσι πόλεμον φρικτὸν ἀμφότερα τὰ μέρη·
κρεοκοποῦνται, κόπτουνται, τὰ αἵματά των χέουν.
τίς ἔχει διηγήσασθαι τὸν πόλεμον ἐκεῖνον,
ὃν ἔποικαν ἀμφότεροι Ῥωμαῖοι καὶ Λατῖνοι,
πόσα ἀνήγερτα κορμιὰ κείτονται τῶν ἐνδόξων;
τέλος τὸ μέρος τῶν Γραικῶν ἐκέρδησε τὸ κάστρον.
οἱ πρῶτοι ὁποῦ σέβηκαν ἀπέσω εἰς τὸ κάστρον
καὶ στήσασιν τὰ φλάμμουρα 'ς τὸν τοῖχον, δύο ἦσαν
(κ') αὐτάδελφοι ἐτύγχανον, Ἀλέξις καὶ Πετρολήφας,
πατρὸς, μητρὸς ὡς ἐξ ἑνὸς, ἄνδρες αἱμάτων ἦσαν·
ὑπῆρχον καὶ δημότυχοι καὶ κάτω ἀπὸ γένος.
ὡς οὖν ὁ καπετάνιος ὁ μέγας τροπαιοῦχος
τοὺς Φράγκους ἐκατέβαλεν κι αὐτὴν τὴν Ἐγκλητέραν,
καὶ πῆρεν ὅλο τὸ νησὶν καὶ κατεδούλωσέν το,
κι ὁ ἀνυπότακτος (ὁ) ῥὴξ μὴ θέλων ὑπετάγη,
τὰ πάντα καὶ ἐκέρδησεν (ἀλλὰ καὶ πῶς ἐξείπω;),
ὁρίζει τοὺς ὁμαίμονας οὓς προείπομεν δύο,
δημότυχοι Ἀλέξιος ἔτι καὶ Πετρολήφας,
οἱ ποῖοι ἠνδραγάθησαν καὶ πήδησαν καὶ πῆραν
τὸ κάστρον καὶ ἐστήσασι φλάμμουρα βασιλέως,
μεγάλως καὶ ἐτίμησαν, ἐδόξασαν Ῥωμαίους,
ἠθέλησεν αὐτὸς τοὺς δυὸ νὰ τοὺς ἀντιδοξάσῃ.
ἐκάτσεν τους εἰς δυὸ φαριὰ θαυμαστὰ καὶ ὡραῖα
μὲ σέλλαις χρυσοπλούμισταις, μὲ χρυσὰ πτερνιστήρια,
καὶ τὸν καθέναν ἔζωσε χρυσὸν σπαθὶν 'ς τὴν μέσην,
καβαλλαριοὺς τοὺς ἔκαμεν προσκυνητοὺς αὐθέντας,
χρυσόζωνους καὶ βύσσινα ῥοῦχα κατὰ ξαμύτου
νὰ ἔχουν καὶ τὴν κεφαλὴν γύρωθε χρυσωμένην.
καὶ παλληκάρια καλὰ διάλεκτα τοὺς δίδει
καὶ νὰ τοὺς ἐψηκεύουσιν, ὡς ἔθος, κατ' ἀξίαν·
φημίζει καὶ ἀξιόνει τους εἰς ὅλον τὸν λαόν του,
δίδει των στάμενα πολλὰ κι ἀμέτρητον λογάριν.

---

325 ὁ πρῶτος ὁποῦ σέβηκεν 327 (κ') addidi 332 ὅλον proecdosis contra librum κατεδούλωσέν τον 333 (ὁ) addidi 336. 337 Cor. p. 307 338 φλάμπουρα hic et supra v. 327 proecdosis praeter codicis auctoritatem 341. 342 Duc. pp. 1184 et 1349; Cor. p. 315 343. 344 Duc. p. 527 345 'βύσσινα ῥοῦχα καταξαμύτου' Duc. p. 1309 347. 348 Duc. p. 1073; Cor. p. 394 350 Duc. p. 819 et 1427

ταῦτα ὁ Βελισάριος ἐποίησεν εἰς αὔτους,
εἰς πάντας κατενώπιον ὄντες ἐν Ἐγκλητέρᾳ·
ὅτε δὲ πάλιν ἦλθασιν ἐν Κωνσταντινουπόλει,
ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς ἐτίμησε κἀκεῖνος
Ἀλέξη Πετρολήφαν τε· ῥοῦχα τίτοια τοὺς δίδει,
ἐνδύματα παράξενα πολλὰ παρηλλαγμένα,
ἐπάνωθε τῆς τραχηλιᾶς, κάτω εἰς τὰς ποδέας,
καὶ κάτω εἰς τὰ μανίκια τὰ πάντα χρυσωμένα
μὲ λιθομαργαρίταρα πολύτιμα ὡραῖα·
τιμᾷ καὶ ἀξιόνει τους κι ὀφφίκια τοὺς ἐδῶκε.
Λοιπὸν πάλιν ἂς στρέψωμεν τὸν λόγον ἐξοπίσω.
ὥρισε Βελισάριος εἰς ὅλα τὰ καστέλια
εἰς ὅσα εἶχε τὸ νησὶν κεῖνο τῆς Ἐγκλητέρας,
καὶ τεκτονῆσαν ἑκατὸν καράβια καὶ τριήρεις.
ἀπὸ παντοῦ ἐσύναξε τέκτονας πελεκάνους,
μέσα εἰς μῆνας τέσσαρας ἐπλήρωσαν τὰ πλοῖα,
κ' ἔῤῥιψάν τα εἰς θάλασσαν κ' ἡρμάτωσέν τα ὅλα.
ἐχάρηκεν, ἐσκίρτησεν ἀπέσω ἡ ψυχή του,
καὶ βάλλει καὶ γεμόζει τα λάφυρά τε καὶ σκῦλα·
ἀπῆρε κέρδος ἄπειρον, ἀσήμιν καὶ χρυσάφιν,
καὶ λιθομαργαρίταρα, στολὰς ἠγλαϊσμένας·
καὶ 'πῆρε καὶ τοὺς ἄρχοντας πασῶν τῶν καστελίων
καὶ κεφαλάδας οὓς εἶχεν ὅλη ἡ Ἀγκλητέρα,
τὸν ῥῆγα τὸν ἐξάκουστον, τοὺς πρώτους αὐθεντάδας,
λιτοὺς καὶ ἀνυπόδητους, γυμνοὺς ἐντροπιασμένους·
σίδηρα εἰς τοὺς πόδας των, ἐξάγκωνα δεμένους
μὲ τὸ σχοινὶν 'ς τὸν τράχηλον ὡς καταδικασμένους.
τότε ὁ Βελισάριος ἀπ' ὅλον τὸ φουσάτον,
ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους του τὴν ἐκλογὴν ἐποῖκεν·
ἄνδρες Ῥωμαίους καὶ καλοὺς ἔστησε κεφαλάδας,
νὰ προμηθεύουνται καλῶς, νὰ βλέπουσι τὸν τόπον,
τῆς Ἐγκλητέρας τὸ νησὶν μετὰ πόνου νὰ βλέπουν

---

355 τέτοια proecdosis praeter librum 358. 359 'καὶ τὰ πάντα χρυσομένα μὲ λιθομαργαρίταρα' Duc. p. 813 365 Duc. p. 1144 367 καίρρυψαν cod., καὶ ῥῖψάν proecdosis . 370 ἄπειρον scripsi: ἄπηρεν proecdosis, ἄπηρον cod. 371 Duc. p. 813, πολλὰς pro στολάς 372. 373 Duc. p. 642 373 οὓς scripsi, ἃς cod. Ἐγκλ. proecdosis contra cod. 376 Duc. Add. p. 69 376. 377 Cor. p. 127 381 προμηθεύωνται proecdosis falso 382 πολλοῦ cod., πόνου scripsi

καὶ νὰ κρατοῦν τὸ δίκαιον, τινὰς μὴ ἀδικῆται.
ὅταν οὖν ἐσυνόρθωσεν καὶ διέταξε τὰ πάντα,
ὥρμησεν, ἦμπεν εἰς τὰς ναῦς, ἐδιέβη τὴν ὁδόν του·
ἐμίσευσαν καὶ κάτεργα καὶ ὅλος του ὁ στόλος.
καὶ παίρνουν πλοῦτον ἄπειρον, τ' οὐ δύναμ' ἀφηγεῖσθαι.
καὶ τὴν ὑγρὰν ἐτρέχασι μετὰ χαρᾶς μεγάλης.
εἰς ἓν νησὶν ἐφθάσασιν ὃ λέγουν Μιτυλήνη,
ἔρραξαν, ἐνεπαύθησαν ἄχρι τρεῖς τε ἡμέρας·
καὶ πάλιν ἐσηκώθησαν καὶ τὴν ὁδὸν ἐπιάσαν,
κἀκεῖ πρὸς τὸ μεσάνυκτον ἔφθασαν πρὸς τὴν πόλιν.
εἰς εἴκοσι ἐφθάσασι μηνὸς τοῦ Σεπτεβρίου
κ' εἰς τὸν λιμένα ἔρραξε ἐκεῖ 'ς τὸ κοντοσκάλι,
ἀκτύπητα, ἀνόητα, μέχρι τοῦ περιόρθρου.
καὶ τὸ πρωῒ πριχοῦ ξεβῇ ἡ λάμψις τοῦ ἡλίου,
παίζουν τρουμπέταις, ὄργανα, τουμπάκι', ἀνακαράδες,
σύρνουν πουμπάρδαις περισσαῖς, γύρονται πάντες, τρέχουν
νὰ 'δοῦν ἐκείνην τὴν χαρὰν, νὰ μάθουν καὶ μανδάτα.
σηκόνουσι τὰ φλάμμουρα τοῦ βασιλέως τότε,
κατὰ ξαμύτου ταῦτα δὲ μετὰ τῶν κουδουνίων·
κάμνουν χαρὰν ἀνέκφραστον, τίς δύνατ' ἀφηγεῖσθαι;
τῶν σκουταρίων φωταυγαὶ καὶ τῶν ἁρμάτων πάντων
τὸν ἥλιον ἀντηύγαζον κι αὐτὴν τὴν 'Αφροδίτην,
τῶν νέων τὰς παραταγὰς καὶ τὰς κραυγὰς ἐκείνων
ποίαν οὐκ ἤγειραν ψυχὴν ἐπὶ τὴν εὐφροσύνην;
δοκῶ καὶ φύσις ἄψυχος ἐσκίρτησεν, ηὐφράνθη,
ὄρη, βουνὰ, καὶ θάλασσα, νάπαι ἀντιδονοῦσαν.
ὁ βασιλεὺς 'Ιουστινιανὸς καταμαθὼν τὰ πάντα
ἃ ἠνδραγάθησεν αὐτὸς ὁ καπετάνιός του,
καὶ πῶς ἐκατεδούλωσεν ὅλην τὴν 'Εγκλητέραν,
ἔφερε δέ γε καὶ τὸν ῥὴξ ποδοσιδηρωμένον,
ἐχάρην ἡ ψυχοῦλά του, ἐσκίρτησε μεγάλως,
εἶπεν εὐθέως, ὥρισε πεύκια καὶ χαμουχάδες
νὰ τὰ 'ξαπλώσουν εἰς τὴν γῆν καὶ 'πάνω νὰ πατήσῃ,

---

387 τὸ οὐ δύναμαι 389. 390 Cor. p. 317 394 Duc. p. 1379; Cor. p. 317 396 πρωιχοῦ 397 Duc. pp. 1590 et 1619. p. 1588 idem affert τρουμπέτες, ὄργανα, τουβάκια, ἀνακαράδες 398 Duc. p. 220. πουμπάρδες 399. 400 Duc. p. 1682 400 φλάμπουρα proecdosis 402 δύναται 414. 415 'εἶπεν εὐθέως ὅρισε πεύκια καὶ χαμουχάδες Νὰ τὰ ξάπλωσιν εἰς τὴν γῆν etc.' Duc. p. 565

ὁ μέγα καπετάνιος νὰ πάγῃ εἰς παλάτιν·
ἔνθα γὰρ ᾤκει βασιλεύς, ἔνθα προσεκαρτέρει.
τρισχίλιοι τὸν ἀκλουθοῦν ἄρχοντες τῶν κατέργων,
εἰς μέσον Βελισάριος μετὰ μεγάλο 'ψήκι,
καὶ μετὰ δόξης τῆς πολλῆς ἐκλαμπροφορεμένος.
ὡς οὖν ὁ μέγας ἔφθασεν, ἐσέβην εἰς παλάτιν,
ἔπεσε, προσεκύνησεν, ἐφίλει γόνατά του
τοῦ βασιλεῶς, τοῦ ἄνακτος, καὶ μετ' αἰδοῦς μεγάλης.
ἐχάρηκέν ὁ βασιλεὺς μετὰ καὶ τῆς συγκλήτου·
παρῆν καὶ χειροδέσμιος ὁ ῥῆξ τῆς 'Εγκλητέρας.
ἰδὼν ὁ μέγας βασιλεὺς τὸ πλῆθος τοῦ χρυσίου,
τὸ λιθομαργαρίταρον ὃν ἔφερε καὶ πλοῦτον,
ῥοῦχα, ἐνδύματα πολλὰ καὶ πράγματα μεγάλα,
ἐξέστη καὶ ἐθαύμασεν, ἔφριξε θεωρῶν τα·
χαρὰν γὰρ εἶχε ποταπὴν, χαρὰν πολλὴν μεγάλην·
μετὰ τὸν Βελισάριον ἤσθιε, συνετρύφα·
ὥρα οὐκ ἐδιέβαινε νὰ μὴ 'βρεθοῦν ἐντάμα·
ἡ κλίνη τοὺς ἐχώριζεν, ἡ κοίτη δὲ καὶ μόνον.
τί δὲ συνέβη καὶ κακὸ ἀνάμεσα τῶν δύο;
ὁ φθόνος, τὸ κακὸ θηριόν, πάλιν ἀντεσηκώθην,
ἀντεξανέστη τοιγαροῦν κατὰ Βελισαρίου·
καὶ πάλιν 'κεῖν' οἱ ἄρχοντες ὁποῦ τὸν ἐφθονοῦσαν
βάλλουν διπλοῦν ζιζάνια εἰς ὦτα βασιλέως,
σπέρνουν χολόκοκκα πικρά, πλήρη, φαρμακωμένα.
συκοφαντεῖται δὲ αὐτὸς ὑπὸ τῶν μεγιστάνων
ὡς δημηγέρτης καὶ δεινὸς ἀντάρτης βασιλέως·
οὐκ εἶχαν μάτια νὰ θωροῦν τὴν παῤῥησίαν τούτου.
καὶ τότες οὖν οἱ ἄρχοντες οἱ καταμυτωτάδες
προσέρχονται τῷ βασιλεῖ καὶ ταῦτα καταγγέλλουν,
'Ασάνης τε καὶ Λάσκαρις καὶ Καντακουζηνός τε,
Δούκας, 'Αστρᾶς καὶ ὁ Κανᾶς καὶ ὁ Διπλοβατάτζης,
Παλαιολόγος Πρίγκηπας, Φραντζῆς ὁ Λεοντάρις,
'Ράλλης Παλαιολόγος τε ἅμα καὶ Πριμμηκύρις,

---

418 τρισχίλια proecdosis perverse contra libri auctoritatem 432 εὑρεθοῦν 436 κατ' ἀβελλισαρίου 437 κεῖν' οἱ scripsi: κεῖνοι cod. 437. 438. 439 Duc. p. 1754 439 σπέρνουν cod., παίρνουν proecdosis perverse πλήρης 443. 444 'καὶ τότες οὖν οἱ ἄρχοντες, οἱ καταμιτοτάδες, Προσέρχονται τῷ βασιλεῖ.' Duc. p. 610 445 κατακουζηνός 447 φραζζῆς

ὁ Κοντοστέφανος συνὼν καὶ αὗτος μετ᾽ ἐκείνους.
„βλέπεις τὸν ἄνδρα“ λέγουσιν „δέσποτα γῆς Ῥωμαίων,
θωρεῖς τὸν Βελισάριον, ὃν ἔχεις καπετάνον,
αὐτὸς τὴν βασιλείαν σου ταχέως θέλει πάρῃ.
νὰ μὴ περάσῃ τρίμερον καὶ νὰ σὲ τὴν σηκώσῃ·
ὅλον τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ θέλουν τον, ἀγαποῦν τον,
κ᾽ εἰς τὸ πτερόν του ὀμνέουσιν μικροί τε καὶ μεγάλοι,
καὶ πεθυμοῦν καὶ θέλουσιν νὰ γένῃ βασιλέας·
κ᾽ εἰς τοῦτο τὸ ἐξώρθωσεν, εἰς ἐπαρσιὰν ἐσέβην,
κ᾽ οἷα σίδηρος μάγνησι ἔσυρε τὸν λαόν σου,
κι ἂν οὐκ ἐχώσῃς τον εἰς γῆν καὶ νὰ τὸν θανατώσῃς,
τὸν ἰδικόν σου θάνατον ταχέως θέλεις ἴδῃ.“
ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τῶν ἀρχόντων,
ἐμετελλάγην ὄψη του, ἦλθεν εἰς ἀηδείαν,
καὶ μῖσος ἡ καρδία του ἔτρεφε κατ᾽ ἐκεῖνον.
ἐξ ἅπαντος οὐκ ἔθελεν ἐμπρός του νὰ τὸν βλέπῃ·
ἀντὶ τιμῆς ἧς ἔμελλε νὰ δώσῃ πλεωτέρας,
ἐπεὶ πολλὰ ἐτίμησε τὸ γένος τῶν Ῥωμαίων,
τύφλωσιν ἐμελέτησε κατὰ Βελισαρίου·
βουλὴν βουλεύεται σκαιὰν πάμπαν νὰ τὸν τυφλώσῃ.
τοιαῦτα σοῦ τὰ παίγνια τὰ πολεμᾷς, ὦ φθόνε!
ὁρίζει, φέρνουν τον κἀκεῖ ᾿μπροστὰ τοῦ βασιλέως,
καὶ δένουσι τὰς χεῖράς του, ἐξαγκωνίζουσίν τον·
ἀκτύπητ᾽, ἀνεγνώριστα ἐτύφλωσαν τὸν ἥρων,
νὰ μὴ τὸ μάθουν οἱ πολλοὶ κ᾽ ἐμποδιστῇ τὸ δρᾶμα.
κλαῖ τον ὁ ἥλιος αὐτὸς, κλαῖ τον καὶ ἡ σελήνη,
καὶ τὰ στοιχεῖα τ᾽ ἄψυχα συγκλαίουν, συλλυποῦνται.
ἐμάθασίν το οἱ πολλοὶ, τὸ πόπολον τῆς πόλης.
μικροὶ μεγάλοι ἐδράμασι νὰ πᾶν νὰ τὸν ἰδοῦσιν.
ὡς εἴδασι τὸν ἥρωα, πηρὸς, τυφλὸς νὰ ἔνι,
οἱ μὲν ἐκλαύσασι πολλὰ, ἐθρήνησαν βαρέως,
οἱ δὲ καὶ ἐταράχθησαν, ἐξέλουν ταῖς μαχαίραις·
ζητοῦν τὸν Βελισάριον μετὰ μεγάλου θράσους.
ἐκεῖ εὑρίσκουν τον τυφλὸν εἰς τῆς Χρυσιᾶς τὴν πόρταν,

---

453 ἐσικόσει 462 nolui corrigere ἐμεταλλάγην 469 σοῦ Legrandii virtute nunc primum e codice prodit: in lacuna εἶν᾽ posueram in proecdosi 470 μπροστὰ Legrand, προστὰ cod. 471 Duc. Add. p. 69 472 ἴρον: cf. 550, 561, 768, 788 475 τὰ ἄψυχα

ἄλαός του νὰ κάθεται, νὰ κλαῖ τὸ ῥιζικόν του·
ὅλοι λυποῦνται, κλαίουσι μικροί τε καὶ μεγάλοι.
διαβάζει χρόνους ἱκανοὺς, βοῶν, ἀναστενάζων
„ποῦ μοι τὸ φῶς τὸ αἰσθητὸν, ἡ δόξα μοι καὶ κλέος,
ἡ παῤῥησία ἡ πολλὴ, ποῦ γάρ μοι καὶ τὸ κράτος;
ἤργησαν πάντα, χάθησαν, ἔφυγον, ἐπετάσαν·
ὅλα τὰ ἐστερεύθηκα, ὁμοίως καὶ τὸ φῶς μου.
οὐαὶ οὐαί μοι τὸ λοιπόν! τώρ' ἂς χαροῦν (οἱ) ἐχθροί μου!
ὦ τῆς πικρᾶς μου συμφορᾶς καὶ δολερῆς μου τύχης!
ἔγνων σε, κόσμε, ἔγνων σε, τρόχ' ἀσύστατε βίου,
καὶ τὰ πικρὰ χολόκοκκα, τὰ δίδεις καθ' ἡμέραν,
σκορπίε, φθόνε δολερὲ, μὲ μύρια κεντρούνια.
πλήρη νᾆνε τὰ κέντρα σου, γεμάτα τὸ φαρμάκιν.
κάμὲ καὶ ἐδακάσασιν ἅπαντά μου τὰ μέλη·
καὶ τοῦ φαρμάκου ὁ θυμὸς ἐνέδραμεν καὶ κάθει
μέσα 'ς τὰ δυὸ τὰ μάτια μου καὶ τύφλανε τὸ φῶς μου.
ἂν ἦν' καὶ 'γώ 'πραξά ποτε δόλον, δημηγερσία·
ἂν ἐτραϊτουρεύτηκα τὸν μέγα βασιλέα,
δίκαιον εὔλογον ἔπαθα, κανεὶς μὴ μὲ λυπάτω.
εἰ δὲ κἀγὼ ἀναίτιος ὑπάρχω ἅπερ ἔφην,
νὰ μὴ τ' ἀφήσῃ ὁ θεὸς ἄκριτον εἰς τὸν κόσμον.

* * * *

τὸ σῶμά του γῆς μὴ δεχθῇ, τ' ὀστᾶ του ῥίψῃ ἔξω,
νὰ 'δῇ κι ὁ μέγας βασιλεὺς, τὸ κρίμα νὰ γνωρίσῃ."
ταῦτά 'λεγεν ὁ τληπαθὴς μετὰ πολλῶν δακρύων.
ἐκεῖ γὰρ ὑπεστρέφετο εἰς ἕνα μοναστήριν,
πολλὰ γὰρ ἐνδοξότατο, βασιλικὸν καὶ μέγα·
τὸ λέγουν Παντοκράτορα· ἔγγιστά που κ' εἰς ἄλλον
ὡραῖον μοναστήριον ἁγίων ἀποστόλων,
κἀκεῖ ὁ Βελισάριος ἐμόνασε καὶ κάτσε,
ν' ἀναστενάζῃ ἀπὸ ψυχῆς, νὰ κλαῖ ἀπὸ καρδίας.
καὶ μὲ καιροῦ διάστημα περνῶντα χρόνος ἕνας,
μανδάτα ἐπεσώθησαν ἐν Κωνσταντινουπόλει·
οἱ Πέρσαι ἐγυρόντισαν κατὰ τοῦ βασιλέως,

490 (οἱ) addidi 492 τροχὲ 493. 494 Duc. p. 635. 493 Duc. p. 1754 495 πλήρης 496 Cor. p. 101 499. 500 Duc. p. 1595 500 ἐτραϊτουρεύθηκα proecdosis praeter codicem lacunam ante 504 statuit Bursianus 504 γῆς nominativum aliis locis sat probatum nunc servavi τὰ στέα 514 παίρνοντα proecdosis perverse

λεηλατοῦν, κουρσεύουσιν ταῖς χώραις τῶν Ῥωμαίων.
ὥρισε γοῦν ὁ βασιλεὺς ν' ἁρματωθοῦν φωσάτα,
νὰ μαδευτοῦν, νὰ συνακτοῦν, κατὰ Περσῶν νὰ πᾶσιν
καβαλλαρέοι καὶ πεζοὶ τριακόσιαι χιλιάδες
Εὐρώπης καὶ Ἀσίης τε, Ἀνατολῆς καὶ Δύσης.
ἀφ' οὗ δὲ ἐσυνώρθωσεν ὅλα του τὰ φωσάτα,
καὶ τὴν ὑγρὰν ἐπλήρωσε κάτεργα καὶ καράβια,
τῆς πέζης δὲ διὰ ξηρᾶς ἄνδρες αἱμάτων πάντες·
τοῦτο καὶ μόνον ἔλειπε τὸ ποιὸν νὰ ποίσῃ αὐθέντην,
ποῖον νὰ ποίσῃ στρατηγόν, νὰ ποίσῃ καπετάνον.
πολλὰ ἐλυποτρώθησαν οἱ ἄρχοντες οἱ πρῶτοι,
οἱ μὲν ἐκεῖνον ἔθελον, οἱ δ' ἄλλοι πάλιν ἄλλον·
τὸ πλῆθος οὐκ ἠρκέσθηκεν νὰ καρτερῇ, ν' ἀκούῃ,
καὶ τὴν βουλὴν ἣν ἔποικαν οἱ ἄρχοντες σχολάζουν·
φωνάζουν Βελισάριον μικροί τε καὶ μεγάλοι.
κἀκεῖνος ὡς τὰ γροίκησε τὰ λόγια τοῦ ποπούλου,
ἐλεεινῶς ἐφώναζεν, ἔλεγεν, οὕτως εἶπεν
„ἀφῆτέ με τὸν ἄλαον καὶ τὸν ἀπελπισμένον,
ἐμένα τὸν ἐψήλωσεν ὁ τροχὸς καὶ ὁ χρόνος,
καὶ πάλιν τὸν ἐγκρέμνισαν ἡ ἔρις καὶ ὁ φθόνος."
καὶ πάλιν ἔστησε βουλήν, τίς κρείττων ἔνι πάντων,
νὰ γένῃ μέγας στρατηγὸς καὶ μέγας καπετάνος.
καὶ εἷς ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας, εὐγενικὸς καὶ μέγας,
ἄξιος, φρονιμώτατος, μᾶλλον καὶ ἀνδρειωμένος,
ὡς ἔχων αἷμαν ὑψηλὸν κι ἀπὸ γενεᾶς μεγάλης,
τὸν βασιλεὰ δικάζεται, θαῤῥῶντα λέγει οὕτως
„ὦ αὐτοκράτορ βασιλεῦ, ἄνακτα τῶν ἀνάκτων,
Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, πάσης τῆς οἰκουμένης,
ὅλοι τὴν βασιλείαν σου, ὅλοι τὴν ἀγαποῦσιν·
ὅμως ὁ φθόνος ἔποικε τὴν βασιλειάν σου ταύτην,
καὶ ἀπετύφλωσε λοιπὸν τὸν ὀφθαλμὸν τῆς πόλης,
τὸν μέγα Βελισάριον, τὸν ὄντως ἀνδρειωμένον.
καὶ μετὰ πάντων ἤκουσας τὰς βουλὰς τῶν ἀρχόντων,
διὰ τὸν φθόνον τὸν πολὺν ὃν εἶχαν εἰς τὸν ἥρων.

---

516 Duc. p. 741 517. 518 Cor. p. 229 519 κάπεζοὶ 526 ἐλογοτρώδισαν 532 εἶπε scripsi: πε (λ) cod. 535 ἐψήλωσεν emendaveram pro ἐχήλωσεν quod in proecdosi (nescio cuius culpa) legitur, cum nunc codicem idem praebere comperi 549 Duc. Add. p. 85 ἴρον

ἀλλὰ τολμῶν παρακαλῶ τὸ κράτος σου τὸ μέγα,
καὶ ἄκουσον, ὦ δέσποτα, τοῦ δούλου σου τοὺς λόγους.
ἔχει ὁ Βελισάριος υἱὸν ἀνδρειωμένον·
σωστὸς ἔνι εἰς τὸ κορμὶν, ὅμοιος τοῦ πατρός του·
καὶ δώρησε καὶ χάρισε ἀντὶ πατρὸς ἐκεῖνον
τοῦ νᾆνε καπετάνιος ἐπάνω εἰς τὸν στόλον,
νᾆνεν αὐθέντης στρατηγὸς, στρατάρχης καὶ κρατάρχης.
εἰ οὕτως ποίσεις, βασιλεὺς, ἐξαλαφρώσειν ἔχεις
τοὺς πόνους τοῦ πτωχοῦ τυφλοῦ ἀβελισαριοῦ σου,
καὶ θεραπεύσεις κἂν δαμὶν ἐκ τὸ κακὸ τὸ εἶδε·
πολλὰ γὰρ σὲ ἐδούλευσε, πολλά ᾿πραξεν ὁ ἥρως·
πολλὰ γὰρ ἠνδραγάθησεν, πολὺν πλοῦτον σὲ δῶκεν,
τὴν Ἀφρικὴν ἐσκύλευσε καὶ ἐκατάλυσέν την,
τοὺς Οὐανδάλους ἔπεισεν εἰς ζυγὸν δουλοσύνης
καὶ τὸν Γελίμερ ἔβαλεν ὑποκάτω ποδῶν σου."
ταῦτα καὶ ἄλλα πλειότερα ἐφθέγξατο ὁ ἄρχων
πρὸς Ἰουστινιάνιον τὸν ἄνακτα τῆς πόλης.
ὁ βασιλεὺς ὡς ἤκουσε τοῦ ἄρχοντος τοὺς λόγους,
ἐπῄνεσε τὸν ἄνθρωπον τῆς φιλοδίκου γνώμης,
ἐπείσθηκεν εἰς τὴν βουλὴν, ἐπένευσεν αὐτίκα,
ὁρίζει, λέγει „φέρετε υἱὸν Βελισαρίου."
μαθὼν ὁ τληπαθέστατος ἐσέβησάν τον πόνοι,
ἔτρεμεν ἡ καρδοῦλά του, μή τι δεινὸν συμφέρῃ
κακὸ πικρὸν τὸ ἄστατον τοῦ κόσμου τὸ τροχῆλι.
ὁ νέος ἐσυντρόμαξεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος,
μὴ ποίσουσι κι αὐτὸν τυφλὸν ὡς τὸν αὐτοῦ πατέρα,
καὶ ἐκ τοῦ φόβου τοῦ πολλοῦ τὴν ὄψιν του ἐχάσεν.
τοῦτον ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, πιάνει τον ἐκ τὸ χέριν,
καθίζει τον εἰς ἓν θρονὶν ὃ εἶχεν ὁ πατήρ του,
τιμᾷ καὶ ἀξιόνει τον, πλοῦτον πολὺν τὸν δίδει,
καὶ στρατηγὸν τὸν ἔκαμεν εἰς ὅλον τὸ φωσάτον.
τὸ πλῆθος ὅλον τοῦ λαοῦ θέλουν τον, ἀγαποῦν τον,
τιμὴν καὶ δόξαν δίδουσι τὸν νέον καπετάνον

---

550 παρακαλῶν 556 Duc. p. 1457 557. 558. 559 Cor. p. 102 557 ἐξαλαφώσειν cod. quod in proecdosi reliqueram 559 εἶχε praeferrem, si liceret 560 ἴρος 561 πολλήν. idem habemus v. 580 562 ἐκατάλσε καὶ ἐκατάλυσέν τιν 572 Duc. p. 593 572 ὁ ἄστατος, em Bursianus 578 θρόνου

ἐκ τὴν ἀγάπην τὴν πολλὴν ἣν εἶχαν ἐκ πατρός του.
καὶ ὁ πατὴρ ἡρμήνευσεν πολλὰ τὰ τῆς στρατείας,
πῶς νὰ ξορτώσῃ, πῶς νὰ 'μπῇ, νὰ 'βγῇ καὶ νὰ νικήσῃ,
καὶ ὅλον ἐξεπαίδευσεν, ὡς δεῖ καὶ ὡς τυχαίνει.
τότε καὶ ὁ Ἀλέξιος ὁ στρατηγὸς ὁ μέγας
δένει τὰ χέρια του σφικτά, ὡς ἔπρεπεν, ἀξίως,
φιλεῖ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν τοῦ τε Βελισαρίου,
ἤγουν πατέρα τὸν αὐτοῦ ὁμοίως καὶ μητέρα,
καὶ μετὰ πλείστην τὴν χαρὰν ὑπάγουν κατὰ Πέρσας·
καὶ τὰ φουσάτα ἔλαμπον ὡς ἥλιος τὴν ἡμέραν,
ἀντέλαμπεν ὁ στρατηγὸς 'ς τὴν μέσην τοῦ φουσάτου.
σαράντα ἐξεπλήρωσαν νὰ σώσουσιν ἡμέρας,
καὶ τὸ λοιπὸν ἐφθάσασιν κ' ἐμμίχθησαν ὁμάδιν,
Πέρσαι γε καὶ Σαρακενοί, ἀκμὴ καὶ ἄλλα γένη.
μετὰ Γραικῶν ἐμμίχθησαν· βαβαί, καὶ τί ἐγίνη;
ἡ ἐμπροστέλλα τῶν Περσῶν σαράντα χιλιάδες,
τῶν δὲ Ῥωμαίων ἡ στρατιὰ ὑπῆρχε δυὸ μυριάδες.
καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τρέχουσιν ὡς γῦπες εἰς τὸ βρῶμα
δρομαίως καταπάνω τους, κάμνουν θνῆσιν μεγάλην,
σφάττουν, τιτρώσκουν, θανατοῦν, νικοῦν τους κατὰ κράτος.
καὶ ἄλλους μὲν ἐδούλωσαν καὶ ἄλλους — πῶς ἐξείπω;
οὔτε νὰ φύγουν ἠμποροῦν οὔτε νὰ πολεμήσουν,
καὶ ἐκ τοῦ φόβου τοῦ πολλοῦ ἔῤῥιψαν τ' ἄρματά των.
τοὺς πλείστους ἐκατέκοψεν ἡ τῶν Ῥωμαίων σπάθη,
τοὺς δ' ἄλλους κατεσκλάβωσαν μετ' ἐντροπῆς μεγάλης.
ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς, αὐθέντης τῆς Περσίας,
τὸ πῶς ἐχάσε παντελῶς τὸ ἄνθος τοῦς φουσάτου
καὶ ὅσους ἐσκλαβώσασιν καὶ ὅσους ἐσκοτῶσαν,
οὐκ εἶχεν ὅ, τι δράσειε, τί πρᾶξαι, τί ποιήσειν·
τὸ πρῶτον ἔκλαυσε πικρῶς, ἐθρήνησε βαρέως·
δεύτερον πέμπει χρήματα, ἀμέτρητον λογάριν·
τίτοιον κανίσχιν ἔπεμψεν μέγα καὶ θαυμαστόν τε
καὶ πλοῦτον ὑπεράπειρον καὶ ὑπερβολικόν τε.
τριακόσια ἄλογά 'στειλε μετὰ τῶν κιβουρίων,

---

595 Cor. p. 331. καὶ μμίχθησαν 596. 597 Cor. 23 597 ἐμίχθησαν proecdosis praeter codicem 598. 600 Cor. p. 121 606 πλείστας 614 Duc. p. 575 616. 617. 618 'Τριάκοντα ἄλογα στεῖλε μετὰ κοντούρων πλήρεις, χρυσαφίου Ἄμητρον ἔτι καὶ χαμουχάδες μὲ ἀποκρισιαρίους ἐκλέκτους.' Duc. p. 565

πλήρεις χρυσάφιν ἄμετρον ἔτι καὶ χαμουχάδες,
μὲ 'ποκρισιάριους ἐκλεκτοὺς πάνυ ὡραιωμένους,
δεινούς, καλούς, φρονίμους τε εἰς ἐρωταποκρίσεις,
συνθήκας νὰ ποιοῦν κ' ἰσασμὸν καὶ φόρον νὰ τὸν δίδουν,
τὸν βασιλεά, τὸν ἄνακτα τῆς Κωνσταντινουπόλης,
χρυσάφιν ὁλοκάθαρον λίτρας τριάντα κατ' ἔτος,
τὸν νέον Βελισάριον, τὸν στρατηγὸν Ῥωμαίων,
νὰ παύσῃ πάμπαν τὸν θυμόν, νὰ ποίσουσιν εἰρήνην·
νὰ γένῃ τρέβ' ἀληθινὴ μετὰ τὸν βασιλέαν.
παρακαλοῦν καὶ λέγουν τον τοῦ νὰ στραφῇ μετά τους,
ἐπήκουσεν ὁ ἥρωας ἐκείνους τοὺς μεσίτας,
ἐστράφηκεν, ἐγύρισεν, ὑπάγουν εἰς τὴν πόλιν,
καὶ κέρδος ἔδωκε κι αὐτὸς τὸν μέγα βασιλέα.
καλῶς τὸν ὑποδέχθηκε μετὰ τιμῆς δεούσης·
ἔπεσεν εἰς τὸν τράχηλον, ἐκατεφίλησέν τον,
πάλιν ὁ καπετάνιος ἐφίλησε τζαγκίν του.
τοὺς δὲ μεσίτας ἐκ παντὸς ἐτίμησεν ἐνδόξως.
λαβὼν τὰ δῶρ', ἐχάρηκεν ἀπέσω ἡ ψυχή του.
πλατύνω τὴν ἀφήγησιν, πολλὰ τὴν παρασύρνω·
ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἂς στρέψωμεν τὸν λόγον.
ἐμάθασιν οἱ ἄρχοντες, ἠκούστη πανταχόθεν,
τὸ πῶς τὸν Βελισάριον, τὸν μέγα τροπαιοῦχον,
τὸν νικητήν τε καὶ στεῤῥόν, τὸν ὄντως ἀνδρειωμένον,
τὸν φρόνιμον καὶ πρακτικόν, τὴν δόξαν τῶν Ῥωμαίων,
ὁ βασιλεὺς ἐτύφλωσεν, ἄλαον τὸν ἐποῖκεν.
ὅσοι ἦσαν μαχιζόμενοι μετὰ τὸν βασιλέα
καὶ ὅσοι ἐφοβόντισαν τὴν Κωνσταντίνου πόλιν,
ἀποκρισιάριους ἔστειλαν, κανίσχια καὶ δῶρα,
καὶ ἄρχοντας ἀπέστειλαν σοφοὺς ἄνδρας μεσίτας,
νὰ προσκυνήσουν τὸν λαμπρὸν Ἰουστινιανόν τε,
νὰ ἰδοῦν καὶ Βελισάριον, εἰ ἔνι τυφλωμένος.
ἦλθασιν, ἐπεσώσασιν εἰς Κωνσταντίνου πόλιν·
ἔφθασαν εἰς παλάτια νὰ 'δοῦν τὸν βασιλέαν.

---

618. 619 Duc. p. 437 620 νὰ prius in proecdosi omissum supplevit Legrandii conlatio φόνον Giles praeter codicem, quod recte emendaveram in proecdosi 624 πάμπα 625 ἐληθινὴ proecdosis perverse 634 δῶρα 642 μαχεζόμενοι cod., μαχεσόμενοι proecdosis 644 Duc. p. 575 647 ἰδοῦν

ὁ βασιλεὺς ἐξέβηκε, μεγάλως τοὺς ἐδέχθην,
εὐγενικὰ, τιμητικὰ, ὡς πρέπει κατ' ἀξίαν.
ὥρισε γοῦν ὁ βασιλεὺς ὅλους τοὺς μεγιστάνους
νὰ ἔλθουν εἰς παλάτιον, ὅλοι των νὰ καθίσουν,
τιμητικὰ εὐγενικὰ ἐκλαμπροφορεμένοι
ν' ἀποδεχθοῦν τοὺς ἄρχοντας, τοὺς ἀποκρισιαρίους,
νὰ δώσουν λόγους πρακτικοὺς κι ἀντιλογιὰς νὰ πάρουν.
ὁ βασιλεὺς ἐστόλισεν ὅλα του τὰ παλάτια,
πανία χρυσοῦφαντα ἐκρέμασεν εἰς τοίχους,
ὑπεύκια κατέστρωσε πολλὰ ἐν τῷ ἐδάφει·
τὸν θρόνον δὲ τοῦ ἄνακτος καὶ τίς νὰ τ' ἀφηγῆται;
ἔγκοπτος ὅλος πλουμιστὸς καὶ παραχρυσωμένος·
ὡς ἐπηρμένος βασιλεὺς ἐκάθετον ἐπάνω,
ἐκ δεξιῶν κι ἀριστερῶν νὰ στέκουν δύο παῖδες,
τοῦ βασιλεῶς παιδόπουλα ὡς εἰκοστὸν τὸ ἔτος,
τὸ ἔνδυμα χρυσαφωτὸν καὶ χρυσοκεφαλάδες,
ἐτίμησαν τοὺς ἄρχοντας ἐντόπιοι τοὺς ξένους.
ἀλλὰ νὰ στρέψω βούλομαι νὰ 'πῶ πρὸς τοὺς μεσίτας,
πόσον κανίσκιν ἔφερον αὐτοὶ τὸν βασιλέαν.
τριάκοντα κρατούσασι λεκάναις χρυσωμέναις,
καὶ ἄλλαις πάλιν δώδεκα, μεγάλαις νᾆνε τούταις,
νὰ ταῖς κρατοῦσι δώδεκα ὁ καθαεὶς τὴν μίαν,
γομάταις νᾆνε τὰ φλουριὰ τὰ κοκκινοχρυσέα,
χάσδια χρυσοτζάπωτα πολλὰ ὡραιωμένα,
λιθάρια ἀτίμητα, τρανὰ μαργαριτάρια.
ταῦτα οἱ πρέσβεις ἔφερον τὸν βασιλεὰ κανίσκι.
ὁ βασιλεὺς ἐδέχθην τα μετὰ χαρᾶς μεγάλης.
ὁρίζει καὶ καθίζουσιν εἰς θρόνους ἐπηρμένους.
λόγους πολλοὺς ἐξέφηναν τῆς φρονήσεως ὅλης,
καὶ μετὰ πάντων εἴπασιν περὶ Βελισαρίου·
λόγους ἐσυνετύχασιν οἱ ξένοι ἐντοπίους
„ποῦ ἐστιν, ποῦ ἐστὶν αὐτὸς ὁ Βελισάριός τε;

---

650. 651 Duc. p. 445 657. 658. 659 Duc. p. 419 657. 658 'ὁ βασιλεὺς ἐστόμησε ὅλα τὰ παλάτια Πανία χρυσουφαντα. Rursum Πανία χρυσούφαντα ἐκρέμασεν εἰς τείχη.' Duc. p. 1092 660 τό 660. 661 Duc. p. 1184 662. 663. 664 Duc. p. 1767 672. 673. 674 Duc. p. 1740. γεμάτες 'χρυσσιζάπωτα 673 Duc. p. 1564. σχάδια cod. 674 Duc. p. 877 679 εἴπασιν scripsi: ἤλθασιν quod cod. praebet, defendit Bursianus.

κ᾽ εἰς ποιὸν σκάμνον καθέζεται πλεὸν ἔνδοξον ἀντ᾽ ἄλλα;
καὶ δείξετέ μας τὸν αὐτὸν νὰ ᾽δοῦμεν τὴν μορφήν του,
τὸν μέγα καὶ ἐξάκουστον, τὴν δόξα τῶν Ῥωμαίων."
πάραυτα Βελισάριος ἀφτὰς γωνιὰς ὁποῦ ᾽τον,
ἐν ταπεινῷ τῷ σχήματι, μὲ στεναγμοὺς καὶ θρῆνον,
σεβαίνει εἰς τὸ μέσον των, ἐκείνων τῶν ἀρχόντων·
τό ᾽να του χέριν νὰ κρατῇ καυχὶν ἐλεημοσύνης,
καὶ τ᾽ ἄλλον χέριν νὰ κρατῇ ξυλένο δεκανίκιν.
τοὺς ἄρχοντας ἐγύρευε, τριγύρου γύρου γυρίζει,
καὶ τὸ καυχὶν ἐδείκνυε καὶ οὕτως τοὺς ἐλάλει,
καὶ λόγους καρδιοφλογιστοὺς λέγων μετὰ δακρύων
„δότε τὸν Βελισάριον ὀβολὸν ᾽ς τὸ καυχίν του,
τὸν ὃν ἡ τύχη ὕψωσε καὶ τύφλωσεν ὁ φθόνος·
βλέπετε Βελισάριον, ἄρχοντες, βλέπετέ τον,
δότε τον πάντες ὀβολὸν καὶ διακονήσετέ τον,
τὸν ὃν ἡ τύχη ἐκάθισεν εἰς θρόνον ἐπηρμένον,
κι ὁ φθόνος τὸν ἐκρήμνισεν κ᾽ ἔχει τὸ φῶς χαϊμένον."
βλέπουν, θεωροῦν, στοχάζουνται οἱ ἄρχοντες οἱ ξένοι,
πῶς τὸν ἐχάσαν ἄδικα καὶ πῶς τὸν ἐτυφλῶσαν.
καὶ πάλιν Βελισάριος ἐκίνησε τὸν γῦρον,
τριγύρωθε τοὺς ἄρχοντας αἰτῶν ἐλεημοσύνην·
δύο καὶ τρεῖς τὸ ἔποικεν κατενώπιον πάντων,
καὶ τοῦτο ἐπολέμαν το εἰς ὕβριν βασιλέως,
ὅπως ὑπὸ τοὺς ἄρχοντας λάβοι τὴν ἀτιμίαν,
ὁμοιῶς καὶ ἀφτοὺς ἄρχοντας τὸν ψόγον οὐκ ὀλίγον.
καὶ πάλιν ἐτριγύριζε μετὰ καυχὶν λαλῶντα
„δότε μοι πάλιν ψυχικόν, ἄρχοντες, ὀβολόν τε,"
μὲ βρυχισμοὺς καὶ στεναγμοὺς ἐλάλειν „εἰς τὸ χέριν
δότε μοι ἔλεον, δότε μοι, οἱ ἄρχοντες, νὰ ζῆτε,
καὶ βλέπετε οἱ ἄρχοντες νὰ κάμνετε τὸ δίκαιον,
νὰ βλέπετε τοὺς φθονεροὺς, μήπως ἀδικηθῆτε·
ὥσπερ τὸ ἔπαθα κἀγὼ καὶ χάσαν μὲ τὸ φῶς μου."
ταῦτά ᾽λεγεν ὁ δυστυχὴς μετὰ κλαυθμοῦ μεγάλου.

---

682 κ᾽ εἰς scripsi: καὶ cod. 685 αὐτὰς γονέας 687. 688 Duc. p. 625 690 Duc. p. 270. τριγύρου γύρου γυρίζει fortasse fuerit γύρει pro γυρίζει 698 καίχει 706 αὐτοὺς 708 Duc. p. 1785 709 βρυχημοὺς proecdosis contra librum ἕνα χέριν 714 in libri margine additum est Ὅρα

καὶ εἷς ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἐντοπίους ἔφη,
εἰς αὖτον μὲ τὴν μάνιτα αὐστηρῶς ὀνειδίζων
„παῦσον, ὦ Βελισάριε, μὴ ζητῇς ὥσπερ πένης·
οὐ γὰρ ὑπάρχεις ἐνδεὴς ὡς ξένος καὶ ζητιάρης,
ἄνθρωπος εἶσαι τοπικὸς πολύολβος, σπητάτος,
μὲ πράγματα καὶ μὲ καλὰ, μετὰ πολλῶν χρημάτων.
καὶ σὺ οὐδὲν αἰσχύνεσαι οὐδ᾽ ἐντροπὴ τὸ ἔχεις
νὰ τριγυρίζῃς νὰ ζητᾷς σὰν ἕνας διακονιάρης·
ἡμᾶς δὲ κάμνεις ἐντροπὴν καὶ πλέον εἰς ἐσέναν,
ὅταν ἐδῶ ᾽ς τὴν μέση μας ἦλθες κατονειδίζων.
εἰ γὰρ καὶ γέγονας τυφλὸς, ἀλλ᾽ ἔχεις ἐξ οἰκείων,
πραγμάτων τῶν καμάτων σου καὶ πολλῶν συνθεμάτων·
ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ τρέφου ἐξ ἐκείνων,
καὶ μὴ ζητᾷς μετὰ καυχὶν καὶ κλαίῃς ὡς μὴ ἔχων
κ᾽ ἔνι μεγάλη σου ἐντροπὴ καὶ ἐντροπιάζεις κι ἄλλους.
καὶ νὰ καὶ τοῦτο τὸ φλουρὶν καὶ μὴ μᾶς ἐντροπιάζῃς,
καὶ διάβαινε τὴν στράτα σου, πάγαινε τὴν ὁδόν σου.“
ταῦτα ἐλάλησεν κἀκεῖ ὁ ἄρχων τῆς κακίας,
ὁποῖος ἦτον ἀφορμὴ κ᾽ ἔβαλε καὶ τοὺς ἄλλους,
νὰ δώσουν μαρτυριὰν ψευδὴν περὶ Βελισαρίου.
πάραυτα Βελισάριος αὐτὸν ἀπηλογεῖται
„ἀλήθειαν λέγεις, ἀδελφὲ καὶ ἄρχοντά μου Ῥάλλη,
ἔχω κἀγὼ ᾽ς τὸ σπήτι μου πλοῦτον, φαγοποτεία·
ἀλλὰ στερούμενος τὸ φῶς τὸ γλυκερὸν τοῦ κόσμου,
τί μ᾽ ὠφελοῦν τὰ ὑπέρπυρα, τί μὲ ᾽φελᾷ ὁ πλοῦτος,
νὰ μὴ θωρῶ τὰ σύμπαντα καὶ τὰ τερπνὰ τοῦ βίου;
λέγεις πῶς οὐκ αἰσχύνομαι νὰ λέγω τὸ κακό σας,
τὸ ὅσον μὲ ἐβάρυνεν ὁ φθόνος ὁ δικός σας,
κ᾽ εἰς ὅσον μὲ συνέφερεν καὶ ἔχασα τὸ φῶς μου.
βλέπεις με πῶς εἶμ᾽ εἰς αὐτὸ, ζητῶ σὰν διακονιάρης.
νά ᾽χα τὸ φῶς μου, νά ᾽βλεπα κι ἂς ἤμουν ᾽ς ὅλα χρειάρης,
περοῦ καὶ γίνουμου τυφλὸς καὶ σὺ εἶσαι φλαμπουριάρης.

---

715. 716. 717 Duc. p. 870 718 Duc. p. 464. οὐ om cod. 721. 722 Duc. p. 293. ὡσὰν cod. ἕνας praeter codicis auctoritatem omiseram in proecdosi 733 καὶ βαλλε 737 φαγωποτεία cod., non φαγὸ, ποτεία, quae est scriptura proecdoseos nostrae 739 Duc. p. 1639; Cor. p. 296. μὲ 742 ὁ δικός scripsi: ἰδικός cod. 744 Duc. p. 293. ἤμαι 745 Duc. p. 1759

ὅμως οὐ καταδέχομαι νὰ λάβω τὸ φλουρίν σου·
στρέψε το ’ς τὸ σακκούλιν σου καὶ σφίξε τὸ λουρίν σου.
ἐπεὶ μὲ ποίκετε τυφλὸν καὶ χρῄζω μίαν φόλην,
τί σᾶς βαροῦν οἱ λόγοι μου καὶ σφάζουν τὴν καρδιάν σας;
παίδευσιν δώσει σας ὁ θεός, ἐσᾶς καὶ τὰ παιδιά σας·
’ς ὅσον μὲ κάμετε κακὸν ὁ θεὸς νὰ σᾶς πληρώσῃ.“
ταῦτά ’λεγεν ὁ δυστυχὴς μὲ πόνους καὶ μὲ δάκρυα,
καὶ ἐκ τοῦ πόνου τῆς καρδιᾶς ἐξέβαινεν ἐντάρα,
καὶ κύκλῳ περιέτρεχεν ’ς τοὺς ἄρχοντας τοὺς ξένους·
καὶ θόλανε τὰ μάτια των κ’ ἔκλαιον καὶ βρυχῶντο,
καὶ συχνὸν ἐστενάζασιν ὁμοῦ μετὰ τὸν ἥρων.
κατηγοροῦν καὶ μέμφονται τὸν μέγα βασιλέαν,
„εἰς τὸ ν’ ἀκούσῃ φθονεροὺς νὰ χάσῃ τίτοιον ἄρμα,
τὸν ἐφοβήθησαν πολλοὶ βασιλεῖς καὶ ῥηγάδες·
Γελίμερ δορυάλωτον ἔφερεν εἰς τὴν πόλιν,
Οὐίττιγι τοὺς βασιλεῖς ἤγαγεν εἰς τὴν Βίζαν
καὶ τούτους ὡς ἀνδράποδα τραχηλοδεσμουμένους.
ὦ ἄναξ, μέγα βασιλεῦ, φίλε Βελισαρίου,
τὸν ὃν ἠγάπας ἐκ πολλοῦ, ὃν ὕψωσας ἐκ πόθου,
καὶ τὸν ἐκάθισας ’ς θρονὶν ὑπέρτερον καὶ μέγα,
καὶ ποῖκές τον καὶ στρατηγὸν ’Ανατολῆς καὶ Δύσης,
τὸν εἶχες ἄρμα καὶ σπαθὶν καὶ φόβησες τοὺς πάντας,
καὶ σκῦλά τε καὶ λάφυρα ἐνέπλησε τὴν πόλιν,
καὶ τίμησε καὶ δόξασεν καλῶς τὴν βασιλειάν σου,
καὶ σὺ δὲ ἀντιδόξασες μὲ ὅλην τὴν καρδιάν σου,
ὃς τ’ ὄνομάν του ἔγραψες εἰς τὰ νομίσματά σου,
εἰς μιὰν ἐγχάραξες μεριὰν κορμὶν τῆς βασιλειᾶς σου,
καὶ εἰς τὴν ἕτερην μεριὰν ἀβελισάριόν τε,
ἔνοπλον, μέγα στρατηγόν, γράφοντα καὶ τοιάδε
‘(οὗτος ὁ) Βελισάριος, ἡ δόξα τῶν ‘Ρωμαίων.’
τί σοὶ τὸ ἔποικες κακὸν καὶ τύφλανες τὸν ἥρων,
καὶ σκότασες τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλης;
καὶ ἀπὸ τότε κ’ ἔκτοτε πόλις ἐταπεινώθην.

---

748 Duc. p. 829 751 θεῖος cod. 752 εἰς cod. in proecdosi μὲ omissum erat 753. 754 Duc. p. 389; Cor. p. 125 756 καίκλαιον 757 ἴρον 758 μέγαν proecdosis contra librum 759 τὸ ν’ Legrandio suadente scripsi: τὸν proecdosis 766 κ’ εἰς τ. ἐ. θρ., quod nunc emendavi 773 ἐγχάραγξες 776 (οὗτος ὁ) supplevi; in ipso vero codice lacunae signum est

φράσον μοι τοίνυν τάχιστα, λέξον μοι διὰ τάχους.“
εὐθὺς τοῦ ἀπεκρίθηκεν ὁ βασιλεὺς καὶ λέγει
„ἔφης μοι πῶς ἐτίμησα καὶ πῶς ἐδόξασά τον,
καὶ καπιτάνιον στρατηγὸν ἐγὼ ἐποίησά τον,
κ' εἰς τὸ ἐμὸ τὸ νόμισμα ἐκεῖ ἐγχάραξά τον,
κ' ἐπίγραμμα βασιλικὸν ἔνοπλον ἔγραψά τον,
καὶ μέγα Βελισάριον ἴσον μοι 'φήμισά τον.
πῶς οὖν μοι λέγεις τὸ λοιπὸν ὅτι ἐτύφλωσά τον;
ὁ Ῥάλλης μὲ τὸ ἔποικεν μετὰ καὶ τοὺς ἑτέρους,
καὶ μετ' αὐτοὺς καὶ σὺν αὐτοὺς ὁ κάκιστος ὁ φθόνος.
καὶ μή μοι μέμφεσθε λοιπόν, οἱ ἄρχοντες, ἐμένα.“
ταῦτα εἰπὼν ἐσίγησεν ὁ βασιλεὺς κ' οἱ πάντες.
ἦλθε καιρός, ἐμίσευσαν οἱ ἄρχοντες ἐκεῖνοι·
ἐτίμησέν τους εὔμορφα, ἐπαρεξέβαλέν τους
ὁ μέγας Ἰουστινιανός, ἐπεριδόξασέν τους.
ἀπῆγαν ὅθεν ἤλθοσαν, ἀπήγγειλαν τὰ πάντα,
πῶς εἴδασι τὸν βασιλεὰ καὶ πῶς τοὺς ὑποδέχθην,
τὰ πλούτη καὶ τὴν αὐθεντειὰν καὶ καθεξῆς καὶ τἄλλα·
εἴδοσαν Βελισάριον τυφλὸν διακονιάρην
μετὰ καυχὶν, μετὰ ῥαβδὶν, ὃν ἔτρεμον οἱ πάντες
καὶ βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες Ἀσίας καὶ Εὐρώπης,
Πέρσαι καὶ Μῆδοι, Ἄραβες καὶ Σύριοι καὶ Τοῦρκοι,
πᾶσα φύλ' ἣν ὑπέταξεν ἡ σπάθη τῶν Ῥωμαίων.
καὶ τώρα βλέπω καὶ θεωρῶ τὸ ἐναντίον ὅλον,
καὶ ὁ πεττὸς καὶ γύρισε τῆς τύχης τὸ τροχῆλι
καὶ τοὺς Ῥωμαίους βασιλεῖς ὅλους ἐγκρέμνισέν τους,
τοὺς Τούρκους δὲ καὶ ἀσεβεῖς ὄντας καὶ ὕψωσέν τους.
καὶ τί νὰ λέγω οὐκ ἠμπορῶ, καὶ τί νὰ γράφω οὐκ οἶδα,
ἐξαπορεῖ μου λογισμός, ἡ γλῶττα καὶ ἡ χεῖρα.
τοῦτο τὸ τούρκικο σπαθὶν, Χριστὲ, καὶ ἕως πότε
νὰ κατακόπτῃ σώματα Χριστιανῶν βαπτισμένων,
καὶ γένος τὸ Ῥωμαϊκὸν νὰ ἔνι δουλωμένον;
καὶ τίς τὸ ἐπροξένησεν οἱ Τοῦρκοι ν' αὐθεντέσουν,
καὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν φυλὴν 'ς τὴν ζεύγλην των νὰ θέσουν;

---

781 τοῦ scripsi: μ' cod. 783 versum Gilesii incuria omissum supplevit Legrandii conlatio 784 νομισ κακεῖ ἐχάραγζα 793. 794. 795 Cor. p. 285 797 πλούτοι 801 μοῖδοι 802 φυλὴν, id quod in proecdosi reliqueram

οὐδεὶς ἄλλος τὸ ἔποικεν εἰ μὴ ἡ ἁμαρτιαῖς μας,
ζηλία, φθόνος καὶ κακιὰ καὶ ἀτυχιὰ καὶ ἔρις,
πορνειαῖς, μοιχειαῖς, ἀνδρομανιαῖς, κλεψιαῖς, ἀνδροκτασίαις —
ταῦτα καὶ ἄλλα πλείονα ἔχουσιν οἱ Ῥωμαῖοι.
δι' οὗ κι ὠργίσθην ὁ θεὸς τὸ γένος τῶν Ῥωμαίων·
τοῦ Ἰσμαὴλ ἐσήκωσεν καὶ ἐνεπτέρωσέν τον,
καὶ ἔνι τοῦ θεοῦ ῥαβδὶν διὰ νὰ μᾶς παιδεύῃ,
κ' ἡμεῖς οὐδὲν πειθόμεθα τοῦ νὰ σωφρονισθῶμεν,
καὶ τὰ κακὰ νὰ φύγωμεν κ' εἰς τὰ καλὰ νὰ 'μποῦμεν,
νἄχουν ἀγάπην εἰς θεὸν καὶ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου,
ὅσοι λογοῦνται ἔμπιστοι Χριστιανοὶ καὶ θάλλουν,
τὸν τρισυπόστατον θεὸν ὑμνοῦσίν τον καὶ ψάλλουν
ὅλοι μὲ τὴν καλὴν καρδιὰν, μὲ τὴν ταπεινοσύνην
καὶ μὲ τὸν φόβον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην.
νὰ γένῃ καὶ ὁμόνοια ἐφ' ὅλην οἰκουμένην,
ὁποῦ οἰκοῦν Χριστιανοὶ πιστοὶ βεβαπτισμένοι,
καὶ νὰ σηκώσουν τὸν σταυρὸν καὶ κατ' ἐχθρῶν νὰ πᾶσι,
τὴν πόλιν ποῦ 'νε κεφαλὶν θέλουσι τὴν ἐπιάσειν.
ἁγία τριὰς, βοήθησον νὰ γένῃ, σῶσον,-γράφω,
νὰ 'δῶ καὶ 'γὼ παρηγοριὰ πριχοῦ ἔμπω 'ς τὸν τάφον.
θεέ μου, παντοκράτορα, ὁποῦ κρατεῖς τὰ πάντα,
Χριστέ μου ποῦ πουλήθηκες δι' ἀργύρια τριάντα,
καὶ πνεῦμα τὸ πανάγιον, ἀχώριστος τριάδα,
μύριαις μυριάδων κρίματα μὲ ἄλλην μιὰν χιλιάδα
νἄχῃ ὁ υἱὸς τοῦ Γεωργιλλᾶ, συμπάθησέ τον τώρα,
ὡς ποῦ πιστοῦ σου τοῦ λῃστοῦ ποῦ σώθηκεν εἰς ὥρα.
ἀμὴν, ἀμὴν, καὶ γένοιτο γένοιτο γένοιτό μοι.

---

814 μου cod., scripsi μας. cf. Threnum ab Ellisseno et me editum, v. 162 816 μοιχείαις cod., ut nunc constat: χρειαῖς proecdosis 827 ὁβον 833 eidem plane versus paucis tantum mutatis leguntur in fine carminis de peste Rhodiensi quod supra edidimus.

ΡΙΜΑΔΑ ΠΕΡΙ ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΥ.

Ὦ θαυμαστὸν παράδοξον, ὢ συμφορὰ μεγάλη
καὶ ὀδυρμοὶ καὶ στεναγμοὶ ʼς τὴμ πόλι τὴ μεγάλη,
λύπη ἀπαραμύθητος, ὀδύνη καὶ πικρία!
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν Γραικῶν καὶ τῇ εὐημερίᾳ
τὰ σκῆπτρά τε κατέχοντος μεγάλου βασιλέως
λαμπροῦ τε Ἰουστινιανοῦ, τοῦ νέου Μωϋσέως,
τότε πολὺς ἐσέβηκεν φθόνος εἰς τοὺς Ῥωμαίους,
ὡς πάλαι διὰ τὸν Χριστὸν ἦν εἰς τοὺς Ἰουδαίους·
καίπερ εἰπεῖν ὡς ἐξ ἀρχῆς ὁ φθόνος οὐκ ἐκλείπει,
ὡς ἔφησεν ὁ ποιητής, οὐδʼ ὅλως παραλείπει,
εἰς βασιλεῖς κʼ εἰς ἄρχοντας γεννᾶται κʼ εἰς πλουσίους
καὶ πολεμάρχους θαυμαστοὺς καὶ στρατηγοὺς ὁσίους,
εἰς φιλοσόφους, ῥήτορας καὶ ἄνδρας θαυμασίους
ἀνθεῖ καὶ οὐ μαραίνεται χρόνους διακοσίους.
χώραις καὶ κάστρη καὶ λαοὺς ἐχάλασεν ὁ φθόνος,
καὶ ἐκ τοῦ φθόνου τοῦ πολλοῦ γίνεται καὶ ὁ φόνος.
τῶν γὰρ ἀνθρώπων τῶν κακῶν αἱ φθονεραὶ αἱ γλῶσσαι
τὸν φθόνον εἰς τοὺς ἅπαντας ἐφάνησαν γεννῶσαι.
ἦν γὰρ τῷ τότε φοβερὸς ἀνὴρ ἐκ τῶν μεγάλων,
τʼ ὄνομα Βελισάριος, ἡ δόξα τῶν Ῥωμαίων,
καὶ θαυμαστὸς καὶ φρόνιμος, ὅλως τελειωμένος

Edidi hoc carmen e codice officiose a Legrandio possessore commodato.

titulum addidi.

1 μεγάλοι 2 στημπόλι, quod nolui corrigendo removere 3 πικρείαν 4 αἰγραϊκῶν 5 σύπτρα 6 λαμπρούται 7 πολλῆσ 9 καὶ περιπεῖν ἐκλίπη 10 ποιητοῖσ παραλύπη 11 καὶ bis 13 φοιλοσόφουσ 15 κάστροι 18 γεννῆσαι 20 τὸ ὄν. 21 τελειωμένως

καὶ ἀρετῇ πολεμικῇ καὶ τάξει κοσμημένος.
ὁρίζει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς μετὰ μεγάλου πόθου
„ὦ Βελισάριε πιστέ, πᾶσαν δειλιὰν ἀπόθου,
ὡς πρότερον οὐκ ἔλειψες ἐκ τῆς ὑποταγῆς μου,
οὕτω καὶ νῦν ἐπάκουσον σήμερον τῆς φωνῆς μου.
τὸν ὁρισμόν μου σπούδασον σήμερον νὰ πληρώσῃς.
γράψον ἀνθρώπους περισσοὺς καὶ τούτους ν' ἀποσώσῃς,
τῆς Κωνσταντίνου κτίσιμον νὰ βγάλῃς ἄλλον τόσο
μακρύ, πλατὺ καὶ τρίγωνον, κ' ἐγὼ νὰ σὲ ὑψώσω.
ὅσο νὰ δράμῃ ἄλογον καλὸν πεπυρωμένον,
οὕτως νὰ κτίσῃς καὶ ἐσὺ εἰς χρόνον πληρωμένον.
ἂν γοῦν σὺ πράξῃς τὴν βουλήν, τὸν ὁρισμὸν πληρώσῃς
καὶ κεῖνον ὁποῦ ὀρέγομαι σύντομα ξετελειώσῃς,
τιμὴν ἀξίαν, πλουτισμὸν ἐσένα νὰ πλουτίσω
κ' εὐγενικὰ χαρίσματα νὰ σὲ κατακοσμήσω,
κ' εἰς θρόνον ἐπηρμένον τε νὰ ἦσαι παλατίου,
ἐνδεδυμένος βύσσινα καὶ ἄλλ' ἀπὸ βλαντίου.“
ὡς ἤκουσεν τὰ ῥήματα ταῦτα τοῦ βασιλέως
ὁ Βελισάριος εὐθὺς σκύπτεται ταχυλέως,
ἐβγάζει τὸ καπάσιν του καὶ πίπτει παῤῥησίᾳ
καὶ προσκυνεῖ, συντάσσεται σὺν πάσῃ προθυμίᾳ
τὸν ὁρισμὸν τοῦ ἄνακτος πληρῶσαι μετὰ ἔργου.
καὶ ἄρχεται μετὰ σπουδῆς καὶ ἅπτεται τοῦ ἔργου
καὶ ἦν ἰδεῖν θαυμάσιον εἰς χρόνον πληρωμένον
κι αὐτὸς τὸ ἔργον ἕτοιμον εἶχεν τελειωμένον.
ἔκτισεν ἐτελείωσεν ὅτε πολλοὶ θαυμάσαν,
καὶ ἄλλοι ἐξενίζοντο, ἄλλοι δὲ ἐτρομάσαν.
ὡς εἴδασιν οἱ ἄρχοντες τὴν πρᾶξι καὶ τὴ γνῶσι,
ἣν εἶχεν Βελισάριος, ἤρξαντο νὰ φθονοῦσιν,
πῶς ἔπραξεν θαυμάσια καὶ εἰς καιρὸν ὀλίγον.
ἐκίνησαν νὰ θλίβωνται νὰ πνίξουν παρ' ὀλίγον
νὰ διαλογοῦνται μέσα τους, νὰ λέγουν ἕνα χέρι

---

22 πολαιμηκῆ 24 πισταὶ δηλίαν 26 σοίμερον τοῖσ 27 ὁροισμόν σήμεροναπλ. 29 κτίσημοναυγάλησ 30 πλατῆ καὶ τρύγ. 31 παιπηρομένον 32 κτήση 33 γοῦσὺ πράξοις πληρώσοισ 34 ὡραίγομαι ξεταιλειώσοισ 36 καὶ σαὶ 37 αἰπηρμαίνονται 38 βύσι (nihil amplius) 40 ταχιλέωσ cod. quod corruptum esse censeo 42 προθημία 44 μαιτὰσ σπουδοῖσ ἅπταιται 47 ὅται 49 οἴδασιν 52 ἐκίνησανα πνίξου 53 λαίγουν ἐναχέρη ceterum ἕνα χέρι non intellego

διατί τοὺς ἐθανάτωσεν τοῦ φθόνου τὸ μαχαίρι,
διὰ τὸν Βελισάριον οἱ πάντες νὰ λαλοῦσιν,
νὰ λέγουν καὶ νὰ θλίβουνται καὶ νὰ παραμιλοῦσιν
ʼς τὸ ἔμπα του νὰ μάχουνται, ʼς τὸ ἔβγα του νὰ λέγουν
„ἰδέτε ποῖος ἄνθρωπος“ — σωποῦν καὶ πάλιν λέγουν,
„ἐκ γένους πάνυ χαμηλοῦ τοιοῦτος ἔφυ κλάδος,
ἐγίνετον ἐξάκουστος ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος.“
φθονοῦσι τοῦτο ἄρχοντες μικροί τε καὶ μεγάλοι
„τί ὠφελοῦμεν“ ἔλεγον „ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἄλλοι;
ἰδού, ὁ Βελισάριος αὐθέντης μας ἐγίνη
καὶ ὅλους μας ἐδίπλωσε ὡς ψάρια ʼς τὴ σαγήνη.
τὴν παῤῥησία βλέπετε ἣν ἔχει καὶ τὸ κλέος,
παρʼ ὅλους προκαθέζεται ἐγγὺς τοῦ βασιλέως.
ἂ δὲν τὸν θανατώσωμε, ἐμεῖς οὐκ ὠφελοῦμεν,
ἀφέντευσέ μας σύντομα, πλεὸν μηδὲν ἀμελοῦμεν.“
εἰς τὴν βουλὴν καθίζουσιν νὰ πᾶν ʼς τὸν βασιλέα,
νὰ τὸν ἐπαρατρέψουσιν ὡσὰν κουφοξυλέα,
μηνοῦσιν τοῦτον δυνατὰ μετὰ τοῦ σπαθαρίου
καὶ κάθʼ ἡμέρα λέγουσιν κατὰ Βελισαρίου,
καὶ ἐκ τοῦ φθόνου τοῦ πολλοῦ κατὰ τοὺς μυθολόγους
εἷς τῶν ἀρχόντων εὐγενὴς ἐκ τοὺς Παλαιολόγους
μετὰ πολλοῦ δικάζεται θράσους πρὸς βασιλέα
καὶ δείχνει τάχʼ ὡς συγγενής, πονεῖ τὸν βασιλέα
καὶ λέγει πρὸς τὸν ἄνακτα „δέσποτα αὐτοκράτωρ,
σκέπη σου ἔσται Κύριος ὁ μέγας παντοκράτωρ·
σὺ δὲ ἡμῶν, πανάριστε, ὑπάρχεις τῶν ἁπάντων
δεσπότης καὶ καταφυγὴ καὶ εὐεργέτης πάντων,
τοῦ κόσμου ὅλου στήριγμα πέλεις καὶ σωτηρία,
τῶν λυπουμένων ἀρωγός, τερπνὴ παρηγορία
τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν χηρῶν ἐν οἰκτιρμοῖς ἐφάνης,
κʼ ἐκένωσες τοὺς θησαυροὺς ἐκ τῆς πολλῆς δαπάνης,
ἵνα μηδεὶς ἀπολειφθῇ ἐκ τῆς ὑποταγῆς σου,
ὅλα ἀεὶ νὰ δέωνται τὸ μῆκος τῆς ζωῆς σου.

---

58 εἰδέται 59 τοιοῦτοισ ἔφη 62 ὀφαιλοῦμεν 63 αὐθέντοισ 65 βλέπεται κλαίωσ 67 θανατώσομαι ἐμοῖσ 68 scribendum videtur μὴν ἀφεντευσαίμασ ἀμαιλοῦμαιν 70 κουφοξυλαία 71 μινοῦσιν 76 τάχα ἐκπονεῖ 79 ἤ παρ 81 πέλοισ 83 τὸν ὀρφ. κ. τ. χειρῶν 85 ἐκτοῖσ 86 δαίονται

ποιεῖν ἀνάσχου, δέομαι, ὅπερ ἐγὼ λαλήσω,
ὅτι ἡ ψυχή μου ἐτρόμαξε πῶς νὰ τὸ ὁμιλήσω.
σήμερον ἀναφέρνω σε, μητρίασμα μὴν τὸ πάρῃς,
τὸ στέμμαν τὸ βασιλικὸν παίρνει το Βελισάρις.
φονεύσει σ' ἔχει σύντομα, διατί πολλὰ ἐπήρθη·
ὅλα 'ς ἐκεῖνον κρέμονται, τὸ πᾶν 'ς αὐτὸν κατήρθη.
ἄρχοντα μέγαν ὑψηλὸν τὸν ἔποικες ἀτός σου,
κι ἀφότου τὸν ὑψήλωσες, ζητεῖ τὸ θάνατό σου."
ὡς τό 'κουσεν ὁ βασιλεὺς, ἐτρόμαξεν, ἐφθάρθη,
ἐξέστη τε ὡς ἄλαλος καὶ ἐκ τοῦ φόβου ἐπάρθη·
κι ὥσπερ θηρίον ἄγριον ἔφησε πρὸς ἐκείνους
„ἔχετε μάρτυρας πιστούς; φέρετε πρός μ' ἐκείνους,
νὰ δείξετε παράστασιν, ὡς ἀληθὴς ὁ λόγος."
εὑρέθη Καντακουζηνὸς καὶ ὁ Παλαιολόγος,
Δούκας, Ἀσάνης βάσκανος μετὰ τοὺ Λασκαρίου,
καὶ μαρτυροῦσιν ἄδικα κατὰ Βελισαρίου.
πόλεις καὶ χώρας καὶ πιστοὺς φρόνιμους ἀνδρειωμένους
καὶ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὺς μυριοχαριτωμένους
ὁ φθόνος ἐθανάτωσε, τόσον ὑπάρχει μέγας.
ὅμως ἐμακροθύμησε ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας
ἐκ τῆς ἀγάπης τῆς πολλῆς ἧς εἶχε πρὸς ἐκεῖνον.
ὁρίζει καὶ σεβάζουν' τον 'ς τὸν ἄνεμον ἐκεῖνον,
'ς τὸν πύργον τὸν θαυμάσιον, ἅπτουν ἐκεῖ κανδήλιν,
τυφλόνουσιν τὰ μάτια του μὲ τὸ χρυσὸ μανδήλιν,
βουλόνουν τα οἱ μεσάζοντες κι ὁ βασιλεὺς ἀτός του,
τρεῖς χρόνους ἵνα κάθηται 'ς τὸν πύργον μοναχός του,
περιορισμένος, ἄθλιος, τυφλὸς καὶ βουλωμένος.
ὁ φθόνος δ' οὐκ ἠρκήθηκεν ὁ μυριοασβολωμένος,
ἀλλ' ἐπεθύμουν παντελῶς θάνατον νὰ τὸν δώσουν,
καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, εἰ δυνατὸν, νὰ χώσουν.
νὰ ἐξολοθρεύσουν ἤθελον τὸν μέγαν Βελισάρην
καὶ τὸ ταβλὶ ἐχαίροντο παίζοντες καὶ τὸ ζάρι.

---

87 ποιοῦν ἀννάσχου δαίωμαι ὥπαιρ ἐγῶ λαλήσσω (ποιεῖν suasit Bursianus) 88 ἐτρώμαξαι ὡμοιλείςσω 89 μοιτρίασμα 90 βασοιλοικὸν 92 ἄλλα 94 καὶ ἀφούτουτὸν θανατόσσου 98 ἔχεται φέρεται 99 δίξεται ὡς scripsi, εἰς cod. ἀληθεῖς ὡλόγος 100 κατακοζηνὸς 101 λούκασ 103 πιπούς 104 μηριοχ. 108 ἀναιμὸν ἐκείνων 111 μεσάσζονταις καὶ 112 τρίσ 113 βουλομαίνοσ 114 δουκυρκοίθηκεν 115 νατῶνδόσσου 116 δυνατὸναχώσουν 118 ταυτοὶ παίζονταισ

τί οὖν συνέβηκε λοιπὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει,
ὡς πάντ' αὐτῇ ἀνάγονται ὡς οὔσῃ μητροπόλει;
(ἐν) μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν, ὥρα μεσονυκτία,
ἐφθάσασι μετὰ σπουδῆς μαντάτα ἐναντία,
πλεῖστα, δεινὰ, καὶ χαλασμὸς τῆς Ῥωμανίας πάσης,
φουσάτο μέγα καὶ πολὺ ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης
ἅρπασαν, ἠχμαλώτευσαν τοῦ βασιλέως χώρας,
κατέκοψαν, ἠφάνισαν δένδρα μετὰ ὀπώρας.
ὡς τό 'κουσεν ὁ βασιλεὺς, δριμὺ πολλὰ τοῦ 'φάνη
κ' εἰς κάκην τὸν ἐγύρισεν νὰ ῥίψῃ τὸ στεφάνι.
ἐκ τῆς πικρίας τῆς πολλῆς καὶ τοῦ δεινοῦ μαντάτου
ἡμέρας τρεῖς ἐποίησεν νὰ πᾷ τινὰς κοντά του,
ἄρτου μηδὲν γευσάμενος μηδὲ ποτοῦ καθόλου,
τὴν νίκην μελετώμενος τοῦ ἐναντίου στόλου.
εἰς δ' ὅλο 'λιγοδιάστημα μισοῦ χρονοῦ ἡμέρας
ἄρματα ᾠκονόμησεν, ἐστίλβωσε μαχαίρας,
κάτεργα ἑβδομήκοντα στέλλει διὰ τὴν νίκην
καὶ ἄλλα δὲ τριάκοντα ἀπὸ Θεσσαλονίκην.
γρίπους καλοὺς καὶ περγαντιὰ, ἀμέτρηταις γαλιώταις,
ἄνδρες καλοὶ πολεμισταὶ, τῆς μάχης στρατιώταις,
ἐσέβησαν 'ς τὰ κάτεργα ὅλοι ἁρματωμένοι
μὲ ἄρματα πολεμικὰ, ὅλοι ἀνδρειωμένοι
καὶ ἀρχηγοὶ ἐξαίρετοι, ἄγγελοι μὲ στεφάνι·
ἀρμάδα οὕτω φοβερὰ ἀλλότε οὐκ ἐφάνη.
ἄρχοντες, ἀρχοντόπουλα ἔτρεχαν εἰς τὸ μόλο·
νὰ εἶδες ἄμετρη χαρὰν, παῤῥησιασμένον στόλον
καὶ παλληκάρια ἔμορφα, μυριοχαριτωμένα
εἰς τὴν ἀρμάδαν ἔτρεχαν καλὰ λουρικωμένα.
δὲν ἐπαινῶ καὶ γράψω το, οὐ ψεύδομαι τὸ λέγειν·
ἠρξάμην ἀπὸ τὴν χαρὰν νὰ κλίνω πρὸς τὸ κλαίγειν,
δρῶντα νέους τρυφεροὺς πρὸς πόλεμον νὰ τρέχουν
τὰ δάκρυα μου ἐκατέβαινον τὰ ῥοῦχά μου νὰ βρέχουν.
πετρίταις τε καὶ φάλκωνες οἱ ναύταις πάντες ἦσαν
καὶ τῶν κατέργων οἱ λαοὶ καὶ οἱ λοιποὶ ὅσ' ἦσαν.

---

121 (ἐν) addidi 124 ξηράσται 126 εἰφάννησαν μαῖτα ὠπώρας 128 ἐγύρησσεν 130 τρὶς ἐποίησσεν 132 νοίκην μαιλαιτώμενωσ 134 ὀκονώμοισεν 136 θαισαλονίκη 142 ἀλώται 145 παλικάρια μηριοχ. 147 λέγει 148 κλέει 149 τρέχου 150 βρέχου 151 πετρήτες 152 οἱλοἰποἰῶσῆσαν

πλὴν τῆς ἀρμάδας οὐδὲ εἷς ἐγίνωσκε τὸν τρόπον,
ἀλλήλως δὲ ἐμάχοντα ποῖον νὰ ποίσουν πρῶτον.
ὁρίζει γοῦν ὁ βασιλεὺς νὰ συναχθοῦν εὐθέως
οἱ ἄρχοντες, νὰ ἔλθωσιν ὀμπρὸς τοῦ βασιλέως
εἰς τὸ παλάτι μὲ σπουδὴν, καθεὶς νὰ τὸν διδάξῃ
καὶ τὴν βουλήν του καθεεῖς νὰ δώσῃ μὲ τὴν τάξιν.
πλῆθος ἀρχόντων ἔδραμεν τοῦ παλατίου μέσον·
ὁ βασιλεὺς δ' ἐσύντυχε καὶ λέγει εἰς τὸ μέσον
„ἄρχοντες γνήσιοι συγγενεῖς, χρεία νὰ σαλευθοῦμεν·
καιρὸς μᾶς ἐπανέβηκε νὰ ἐπιμεληθοῦμεν,
μὲ τοῦ θεοῦ τὴν δύναμι νὰ πέψωμε τὸν στόλον,
ἵν' ἀκουστῇ ἡ φήμη μας τώρα 'ς τὸν κόσμον ὅλον.
ὁ γὰρ ἐπιμελούμενος μὲ τοῦ θεοῦ τὴν δόξαν
ἔχει ἐλπίδα καὶ τιμὴν καὶ καύχημα καὶ δόξα.
ἄβουλος γὰρ οὐ βούλομαι νὰ στείλω τὴν ἀρμάδα,
τὰ παλληκάρια τἄμορφα καὶ τὴν καλὴν ὁμάδα.
εἴπατε, δότε μου βουλὴ 'ς τοῦτο, σᾶς λέγω, πρῶτο,
τίνα νὰ στείλω μὲ ἀρχὴν καὶ τῆς ἀρμάδας πρῶτο.
εἴπατ', ὁμολογήσατε, τινὰς μὴν τὸ σκεπάσῃ
κι ἂς δώσῃ καθαρὰν βουλὴν καὶ λόγον καταπλάσῃ
τῆς πράξεως, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀπολογίας,
τῶν ἐναρέτων ὁδηγὸς καὶ παιδευτὴς κακίας.
εἴπατε, δότε μοι βουλὴν, μὴ φιλοπροσωπεῖτε,
καὶ τὸν σκοπόν σας σύντομα καὶ τὴ βουλὴ νὰ 'πῆτε."
οἱ ἄρχοντες ἀπόκρισιν τινὰς οὐκ ἀπεκρίθη,
οὐδὲ σκοπὸν οὐδὲ βουλὴ οὐδεὶς ἀπηλογήθη.
εἷς ἕκαστος ἐκδέχεται νὰ λάβῃ τὸ πρωτεῖον,
διὰ τοῦτο κατακρύπτουσιν τὸ φιλοπροσωπεῖον.
τότε τὸ πλῆθος μὲ κραυγὴ ἔμπροσθεν βασιλέως
„δέσποτα, πάντων δέσποτα," ἐβόα θαρσαλέως,
„τῆς Ῥωμανίας ἥλιε, τῶν δυτικῶν αὐθέντα,
ἡμῶν δὲ (καὶ) κραταίωμα ἅμα καὶ εὐεργέτα,
πρῶτον θεὸν πιστεύομε, δεύτερον βασιλέα

---

155 συναχθοῦ εὐθαίω 156 ἔλθοσσιν 157 τῶπαλάτει μαισσπουδὴν καθεῖσαι μαὶ διδάξη 160 δὲ ἐσύντηχαι 162 ἐπαναίβηκαινα ἐπημαιλοιθούμεν 163 πέψωμαι ςὸν 164 ἡφίμοι 166 τοι μὴν 169 εἶπαται δώται 170 τοῖσ 171 εἴπαται ὁμολογήσαται 172 λόγω καταπάση 173 τοῖσ 175 cf. 171 177 οὐκαπεγρίθη 181 τόται τῶ πλείθωσ 182 εὐόα 184 (καὶ) addidit Bursianus 185 πιστεύωμαι

καὶ τρίτον Βελισάριον νἄχωμε προβολέα.
ἂν θέλῃς ναὐτυχήσωμε, νικήσειν τοὺς ἐχθρούς μας,“
τὸ πλῆθος ὅλον ἔκραζε „ἴδε τοὺς στεναγμούς μας,
καὶ δός μας Βελισάριον αὐθέντη ’ς τὴν ἀρμάδα,
νὰ λάμπῃ εἰς τὸ μέσο μας ὡς φωτερὴ λαμπάδα.
ἔχει γὰρ φρόνησιν πολλὴν, ἔχει καὶ σωφροσύνη,
καὶ τὴν ἀνδρεία ὡς οὐδεὶς καὶ τὴν δικαιοσύνην,
εἰς λόγους τ’ εὐτυχέστατος, εἰς πρᾶξιν εὐτυχίτης,
εἴ τί ’λεγεν, ἐγίνετο ὡς δεύτερος προφήτης.
Βελισαρίου γὰρ οὐδεὶς δύναται ἀριθμῆσαι
τὰς φυσικάς του ἀρετὰς οὐδὲ αὐτὸν μισῆσαι.
ὁ λόγος του εἶν φοβερὸς, τὸ πρόσταγμα γενναῖον,
πάντ’ ἄνθρωπον ἐσάλευε καὶ γέροντα καὶ νέον·
εἰς Τούρκους καὶ Σαρακηνοὺς νέος ἐφάνη Ξέρξης,
καὶ τοῦτο λέγω ἀληθῶς, κἂν τε καὶ σὺ μὴ στέρξῃς,
εὔτυχος ἦτον πανταχοῦ καὶ ῥιζικάρης μέγας
καὶ τροπαιοῦχος ἄριστος καὶ θαυμαστὸς καὶ μέγας.“
ὁ βασιλεὺς ὡς ἤκουσεν τοῦ πλήθους ὁμιλίας
βοῶντος Βελισάριον, εὐθὺς μὴ ἀμελήσας,
μᾶλλον δὲ καὶ ὑπέλαβε, ἀναίτιος ὑπάρχει,
ὁρίζει νὰ τὸν φέρουσιν ὥσπερ λαμπρὸ τοπάρχη.
μὲ τὸ μαντήλιον τὸ χρυσὸ ὁποῦ ἦν βουλωμένος,
τρεῖς χρόνους ἐτελείωσε ’ς τὸν πύργον σφαλισμένος.
ὁ βασιλεὺς τοῦτον ἰδὼν ὥρμησέ του νὰ κλαίγῃ,
ὅμως ἀφίησι φωνὴ, πρὸς Βελισάριον λέγει
„ὦ Βελισάριε ἐκλεκτὲ, φίλε πιστότατέ μου,
εὐχαριστῶ τὸν ὕψιστον ὅτι ἐπήκουσέ μου
καὶ οὐ κατῆλθες εἰς νεκροὺς οὐδὲ σὲ ᾅδου γοῦλα.
σύντομα λύσατε δεσμὰ καὶ καταλύσω βοῦλα,
κι αὐτὴν ἣν εἶχες πρότερον δόξαν καὶ παῤῥησία
νὰ σὲ διπλάσω καὶ τιμὴν ὥσπερ ἐμοὶ γνησία.
οἰκονομήσω τοιγαροῦν ναύταις εἰς τὰ φουσάτα,

---

186 νάχωμαι 187 νίκησιν 189 δῶσ 191 φρόνοισιν 192 ὡς οὐδεὶς scr.: ὧδε εἶσ 193 τεφτυχήτατοσ 194 ἥτηλεγεν 196 οὐδαὶ 197 ἣν 198 πάντα 200 ἀλοιθῶσ 201 ῥηζηκάροισ 203 οἴκουσεν ὡμελίσσασ 205 ἐναίτιον 207 βουλομαίνοσ 208 τρὶσ 209 ἠδῶν 212 ἐποικουσέμου 213 οὐδαὶ 215 καὶ αὔτην 217 ὁ κονομήσω: pro quo οἰκονόμησον probabiliter ci Bursianus

τα.“

ῆθι.
ρῆμα

υ,
μβάνω.
γενναίους,
ους.
ου
οσταξί σου.
λωμένος
ασμένος.“

άζει;
άγει,
ς τὸ πλάγι.
ᾶς τὸν νοῦ μου·
ῦ μου,
μην τοῦ κατέργου,
οῦ ἔργου.“
γῆ ταχέως,
σιλέως.
δήλι,
δήλι,
αμπάδα,
ἀρμάδα,
αξίως.“
ως.
τα·

αρτίου.
φόρον,

228 ποιῆσου τῆ
233 sq. πόται ter
θεῖσ 240 τὸ ποῦν
τροι

Ζημιὰν μεγάλην ἔποικαν, κέρδος θανατηφόρον,
αἷμαν ἔχυσαν ἄπειρον καὶ πόλεις ἐξοικίσαν·
'ς τῆς Ἐγγλητέρας ὕστερον νησὶν ἐκαταντῆσαν,
ὁποῦ 'σαν οἱ ἀντίδικοι τῆς Κωνσταντινουπόλης,
ὀλιγοστοὶ εἰς δύναμιν καὶ εἰς στρατεία μόλις.
τί τὸ λοιπὸν ἐγίνετο ἐκεῖ ν' ἀφηγηθοῦμε,
τὰς πράξεις ἃς ἐποίησε καλῶς διηγηθοῦμε.
προστάττει Βελισάριος, Ἀλέξανδρος ὁ μέγας,
διῶμα φρικτὸν ἐκήρυξε „πᾶς γέροντας καὶ νέος
εἴ τι ἰδῆτε εἰς ἐμὲ νὰ πράξω καὶ νὰ ποίσω,
αὐτὰ ποιεῖτε καὶ ὑμεῖς, μηδὲν στραφῆτ' ὀπίσω,
ὡς εἴ τις τολμηρὸς φανῇ ἀνταίρειν ὁρισμόν μου,
εὐθὺς νὰ λάβῃ θάνατον ἔμπροσθεν ὀφθαλμῶν μου,
οὐ μόνον ὁ ἀντάρτης μου, ἀλλ' οἱ ὁμοφρονοῦντες
μίαν τὴν γνώμην μετ' αὐτοῦ, ἐμὲ καταφρονοῦντες."
συμόνουν 'ς τὸν αἰγιαλὸν, κρούουν τὰ πλοῖα ἔξω,
καὶ ὁ λαὸς ἐπήδησε ἐκ τὰ κάτεργα ἔξω.
ὁρίζει ὁ μέγας στρατηγὸς, αὐθέντης τῶν κατέργων,
πάντες συμφώνως μὲ σπουδὴν νὰ ἅπτωνται τῶν ἔργων,
νὰ ἐκβάλουν ἐκ τὰ κάτεργα πᾶσαν οἰκονομία,
ἄρμενα λέγω καὶ κουπιὰ (ὡς) διὰ ὥραν μία.
μικροὶ μεγάλοι ἄρχοντες, ὅλοι ἐπεθαυμάσαν
τὴν τόλμη καὶ τὸ ἄφοβον, τὸ πράττει ἐτρομάσαν.
ὡς ἔβγαλαν τὴν ἄφησιν, κράζει τὸ τζοῦρμα ὅλον,
ὁρίζει, φέρνουσι τὸ πῦρ, καίει τὸν στόλον ὅλον,
εἶτα προστάττει σύντομα νὰ συναχθοῦν οἱ πάντες,
μικροὶ μεγάλοι ἄρχοντες ὅλοι, ὁμοῦ καὶ ναύταις,
ἵνα καθίσουν εἰς βουλὴ τί μέλλει νὰ ποιήσουν,
πῶς πολεμίζουν τοὺς ἐχθροὺς καὶ πῶς νὰ τοὺς νικήσουν.
τότε ὁ Βελισάριος, ἡ δόξα τῶν Ῥωμαίων,
λόγους ἐπιχειρίζεται ἴσους τῶν Μακκαβαίων.
„ἄρχοντες" λέγει πρὸς αὐτοὺς „βλέπετε, θεωρεῖτε,
ποίαν ὁδὸν βαδίζετε, τί γῆν περιπατεῖτε.

---

252 θανατηφόρου 253 αἴχησαν 254 ἐγλητέρας ἥστερονυσὶν 257 ναφυγηθοῦμαι 258 διήγηθοῦμαι 259 προστάτῆσ 260 δῶμα ἐκύρυξε γέροντες καὶ νέους, em Bursianus 262 ποιίηται 263 ἥτοισ 264 εὐθοῖσ ναλάβοι 267 σημόνου στὸ γιαλὸν 271 ἐκβάλου 272 (ὡς) addidi 277 συναχθοῦ ἡπάντες 279 οἵνα 283 βλέπεται 284 βαδίζεται περιπατεῖται

παρακαλῶ καὶ λέγω σας ὡς γνήσιος ἀδελφός σας
καὶ συγγενὴς καὶ φίλος σας, ἴδιος ἀδελφός σας,
νὰ πολεμῆτε εὔτολμα ὡς ἄνδρες, τιμημένα,
ἀνδρειωμένα, πρακτικὰ, σπουδαῖ', ὠχυρωμένα.
εἴ τις δειλιάσῃ καὶ στραφῇ, ὀπίσω καὶ γυρίσῃ,
ἂν ἦτον βασιλεᾶ υἱὸς, εἰς θάνατον χωρήσει.
εἰ δέ τις πρόθυμος φανῇ καὶ πράξῃ ἀνδρειωμένα,
πλοῦτον καὶ δόξα καὶ τιμὴ νὰ ἔχῃ ἀπὸ μένα.
διὰ τοῦτο καὶ τὰ κάτεργα ἔκαυσ' ὁμοῦ τὰ πάντα,
ἵνα μὴν ἔνε ἐπιστροφὴ, ἐλπίδα κατὰ πάντα,
ἢ νὰ δουλώσωμεν ἡμεῖς ὅλην τὴν Ἐγγλητέραν,
ἢ ν' ἀποθάνωμεν ἐδῶ πάντες εἰς μιὰν ἡμέραν
καὶ νὰ χαθοῦμεν ἅπαντες, τινὰς νὰ μὴ γλυτώσῃ
οὐδ' εἰς Κωνσταντινούπολιν τινὰς μὴ ἀποσώσῃ."
τότ' εἷς ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας αὐτῷ ἀνταποκρίθη,
πρῶτος πανενδοξότατος θαῤῥῶν ἀπηλογήθη
„οὐκ ἔποικες στρατιωτικὰ, τὰ κάτεργα νὰ καύσῃς,
ἐάν τι γένῃ σύμβαμα, τοὺς ἄνδρας ν' ἀναπαύσῃς."
ἀκούσας Βελισάριος τοιαῦτα ἀπ' ἐκεῖνον,
εὐθὺς τὸν ἐθανάτωσε τὸν ἄρχονταν ἐκεῖνον.
οἱ δὲ λοιποὶ ἐτρόμαξαν, σιγὴν πολλὴν ἀκοῦσι,
καὶ τὸν καιρὸν στοχάζονται, τὴν ὥρα οὐ θεωροῦσι,
πότε νὰ δώσουν τἄργανα, καὶ πότε νὰ κτυπήσουν,
κι ὡς λέοντες πρὸς τοὺς ἐχθροὺς οἱ πάντες νὰ πηδήσουν.
ἐδόθη πόλεμος φρικτὸς, ἐφάνησαν γενναῖοι,
ἀνδρειωμένοι, θαυμαστοὶ, καὶ γέροντες καὶ νέοι.
ἐπῆραν κάστρη καὶ λαὸν ἐκ τὸ νησὶν ἐκεῖνον·
ὅλο καθόλου τὸ νησὶν ἔπεσεν εἰς ἐκεῖνον.
τὸ κάστρον τὸ καθολικὸν οὐ δύναται παρθῆναι,
διατί συνέδραμον ἐκεῖ ὅλοι τοῦ βοηθῆναι.
μέγα, θρασὺ καὶ ἀφυρὸν τὸ κάστρον Ἐγγλητέρας
πολὺ ἐφάνηκεν κακὸ κ' ἐγένη ξένον τέρας.

---

286 φίλοσασ οἴδιος 287 πολαιμεῖται εὔτομα 288 σπουδαία 289 ἥτισ δηλιάσει 291 τοῖσ πρόθοιμοσ 293 ἔκαυσα 295 ἠναδουλώσωμαι νοιμεῖσ 296 ἠναπὸ θάνωμαιν 297 γλυτῶσι 298 οὐδαὶ κοϛαντινόπολι 299 τῶτε 300 παναιδοξώτατοσ 303 ἀπαίκείνων 305 συγὴν πολοὶν 306 στοχάσουνται οὔθαι δροῦσι ceterum οὐ del Bursianus 307 πότε scr.: δόται ναδούσσουν κτυποίσου 308 ποιδήσου 311 ἐπείραν κάστροι 312 ἔπαισεν 315 ἀφυρὸν nolui corrigere: ὀχυρὸν Bursianus αἰγλητέρασ

ἔπεσαν ἄρχοντες πολλοὶ, φρικτοὶ ἐθεωροῦντο,
εὐγενικὰ ἀρχοντόπουλα ἃ ἐφιλοτιμοῦντο.
θνῆσις πολλὴ ἐγίνετο ἐξ ἀμφοτέρων τότε,
σώματα, αἵματα πολλὰ οὐδέποτε ὡς τότε.
τότε γοῦν κατ' ἀλήθειαν ἤρξαντο νὰ φοβοῦνται·
νὰ πολεμήσουν δεύτερον οὐδόλως προθυμοῦνται.
ἂν εἶχαν ἔχει κάτεργα, καιρὸν νὰ τοὺς ἐβγάλῃ,
ἀπὸ τοῦ φόβου ἐφεύγασιν μὲ ἐντροπὴ μεγάλη·
ἠθέλασι προτιμηθῇ σύντομα νὰ μισεύσουν,
νὰ πᾶν εἰς τὴν πατρίδα τους, ὅλο νὰ μὴ γυρεύσουν,
ἀλλὰ νὰ φύγουν οὐ 'μποροῦν οὐδὲ ν' ἀποκρυβῶσι.
λοιπὸν πρὸς αὕτους στρέφουνται, ἀλλήλως πως βοῶσι
„τί καρτεροῦμεν, ἀδελφοὶ, καὶ τί προσμελετῶμεν,
σήμερον ἐγεννήθημεν, σήμερον τελευτῶμεν.
σήμερον ᾅδης καὶ νεκροὶ ἡμᾶς προσκαρτεροῦσι,
κἀκεῖνοι ποῦ μᾶς εἶχασι νῦν ἀποχαιρετοῦσι.
σήμερον τάφος γίνεται ἡμῶν ἡ Ἐγγλητέρα,
καὶ ἡ γλυκειά μας ἡ πατρὶς γίνεται ξενοτέρα.
ἡ πόλις ἡ γεννήσασα, πατρὶς ἡ θρεψαμένη,
ἔχε τὰ τέκνα σου ἐγγὺς, κι ἂς ᾖσαι εὐλογημένη."
στήνουσιν τοῦτο οἱ αὐτοὶ εἰς πόλεμον (ν') ἐλθοῦσιν,
τοῦτο ἐστερεώσασι καὶ τἄργανα κτυποῦσι,
νὰ ξεγυμνώσουνε σπαθιὰ, ('ς) τὸ αἷμα νὰ λουσθοῦσιν,
κι ὥσπερ θηριὰ ἀνήμερα οὕτως νὰ πολεμοῦσιν.
γίνεται πόλεμος φρικτὸς ἀπὸ τῶν νεωτέρων,
ἀλλὰ πολλοὶ ἀπέθαναν πάλι ἐξ ἀμφοτέρων.
καὶ τότε ἐδειλίασαν, μᾶλλον ἐφοβηθῆκαν,
κ' ἐστράφησαν ἐξόπισθεν καὶ τ' ἄρματα ἀφῆκαν.
καὶ ἄρχοντες νὰ κλαίουσι καὶ νὰ θρηνολογοῦνται,
νὰ ἀνασποῦν τὰ γένεια τους καὶ νὰ μυρολογοῦνται.
„τ' ἦτον δποῦ μᾶς ηὕρηκεν" ἐλέγασι δριμέως,
καὶ πάλι ἐξανέστησαν κ' ἐβόησαν εὐθέως
„ἄνδρες πιστοὶ ὁμόψυχοι, νῦν ἂς περιπλακοῦμεν,
ἀλλήλως νὰ φιλήσωμε πρὶν (ν') ἀποχωριστοῦμεν,

---

317 verba φρικτοὶ ἐθεωροῦντο non intellego 321 κατὰλείθοιαν 325 μισεύσου 326 ἠςὴν γυρεύσου 329 καρτερούμαιν 332 κακείνο 333 αἰγλητέρα 337 (ν') addidi 338 κτυποῦσοι 339 ('ς) addidi 342 πάλοι ἐξαφωτέρων 343 τώται αἰδοιλοίασαν 344 ἀφοίκαν 350 φοιλοίσωμαι (ν') addidi ἀποχωριστούμαι

πρὶν νὰ μᾶς φάγῃ τὸ σπαθὶ, ἡ γῆ τῆς Ἐγγλητέρας
καὶ φθείρῃ μας τὰ σώματα (ʼς) μιὰν ὥρα τῆς ἡμέρας.
τὴν σωτηριὰν ἐχάσαμεν, κάτεργα μὴ θαῤῥοῦμεν,
ὡς πάλε ʼς τὴν πατρίδα μας ὀπίσω νὰ στραφοῦμεν.
μὴ ἐντραπῶμεν, ἀδελφοὶ, μηδὲν δειλοὶ φανῶμεν·
Ἑλλήνων παῖδες εἴμεθεν, ὡς Ἕλληνες φανῶμεν.
ἂς δράμωμεν εἰς τὰ τοιχιὰ, μηδόλως ἀμελοῦμεν,
κʼ εἰς τὰ σπαθιά μας ἅπαντες ἂς ἀποκοιμηθοῦμεν,
ἢ νὰ κερδήσωμεν αὐτὸ τὸ κάστρον Ἐγγλητέρας,
ἢ νʼ ἀποθάνωμεν ὁμοῦ ʼς τὸ στόμα τῆς μαχαίρας.“
ὅλοι των ἐβοήσασιν, τοῦτο ἐκαταστῆσαν,
βοὴν μεγάλη ἠλάλαξαν καὶ τἄργανα κτυπῆσαν.
κʼ εὐθὺς ἐζώστησαν σπαθιὰ καὶ τὰ κοντάριʼ ἐστῆσαν,
κι ὡς φάλκωνες εἰς τὰ τοιχιὰ (ταχέως) ἐπηδῆσαν·
ἄνευ γὰρ σκήπτρων πενιχρὸν ἐκ τῶν πτωχῶν ἀνθρώπων
τοῦτο ἐφάνη ἔντιμον διὰ γενναῖον τρόπον·
οὔτε Ἀσάνεις ἤτασιν οὔτε Παλαιολόγοι
οὐδὲ Διπλοβατάτζιδες οὐδὲ Λασκαρολόγοι.
τὰς σκάλαις φέρνουν ξύλιναις, σφικτὰ λουρικωθῆκαν,
καὶ τὰ σπαθιὰ δακάνουσιν, (ʼς) τὸ αἷμαν ἐλουσθῆκαν.
ὁ πρῶτος ὁποῦ ἐσέβηκε, ὁ Ἀχιλλεύς τις ἄλλος,
Ἀλέξιος ἦτον τʼ ὄνομα καὶ Πετραλήφης ἄλλος.
ἀπὸ μικρὴ τὴ γενεὰ ἦσαν δημοτυχῖται,
ἀλλʼ ἀδελφοὶ ὁμόμητροι ἦσαν καὶ εὐτυχῖται.
ἐσέβησαν, ἐσκότωσαν, ἐλάβασιν τὸ κάστρον,
καὶ ἔλαμψαν ὡς ἥλιος καὶ τῆς αὐγῆς τὸ ἄστρον.
ἀφότου ἐπαράλαβαν τὸ κάστρον κʼ ἐχαρῆκαν,
κʼ αἰχμαλωσίαν ἄπειρον καὶ θησαυρὸν εὑρῆκαν,
ὁρίζει ὁ Βελισάριος νὰ φέρουσι τοὺς νέους,
αὐτοὺς τοὺς δύο ἀδελφοὺς, ἄλλους Μαραθωναίους,
τὸν Πετραλήφην λέγω δὴ καὶ τὸν Ἀλέξιν ἅμα,
τοὺς πρώτους ὁποῦ ἀνέβησαν, δύʼ ἀδελφοὺς ἀντάμα.

---

351 ρεῖν pro πρίν αἰγλητέρασ 352 (ʼς) add 353 θαροῦμαι 354 πάλαι στραφοῦμοι 355 δήλοι 356 φανώμαιν 357 ἠϛατύχίαμηδώλωσ ἀμελοῦμαι 358 ἀποκοιμηθοῦμαι 360 ἠναποθάνομαι ὁμοῦ τὸ ὁματι μαχ. 361 τὸν 364 (ταχέως) addidi ἐποιδήσσαν 365 ἕνα γὰρ σκύπτα 368 prius οὐδὲ, alterum οὔδαὶ 369 ἀσκάλαισ φέρνου 370 (ʼς) addidi 371 τῆσ ἄλλωσ 372 τὸ ὄν. 377 καὶ χαρίκαν 380 μαρανωθέουσ, em Bursianus

καὶ λούσθησαν τὰ σώματα ἐκ τῶν αὐτῶν αἱμάτων,
„αὐτοὺς ἂς στεφανώσωμεν ἐκ τῶν αὐτῶν καμάτων,
αὐτοὺς ὁποῦ ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ τὴν πατρίδα·
ἀδίκως πως ἐποίησα, αὐτοὺς ἂν ὑπερεῖδα.
ἀλλὰ νὰ τοὺς τιμήσωμεν μὲ πράγματα καὶ ἄλλα.“
ὁρίζει καὶ καθίζει τους εἰς δυὸ φαριὰ μεγάλα
μὲ σέλλαις χρυσοτζάμπωταις, μὲ χάσδια ᾿ξηρημένα·
ὅλον τὸ κάστρον φέρνουν τους μὲ ῥοῦχ᾿ ἐνηλλαγμένα,
μὲ παῤῥησίαν καὶ λαὸν αὐτοὺς ἀνευφημοῦσιν,
ἄνθη συνάγουσιν πολλὰ κι αὐτοὺς κατακοσμοῦσι.
πλοῦτον συνάγουσιν πολύν, ἀμέτρητον λογάριν,
ὕστερον πάντων φέρνουσιν αὐτοὺς πρὸς Βελισάριν.
ἐβγάζει ὁ Βελισάριος ῥοῦχα τετιμημένα,
μετὰ μαργαροζάφειρον ὅλα κεκοσμημένα.
ἀτός του τοὺς τὰ ἐφόρεσε καὶ κατεφίλησέ τους,
πλοῦτον τοὺς ἔδωκε πολὺν καὶ κατεχόρτασέ τους,
τιμᾷ καὶ ἀξιόνει τους, ἄρχοντας τοὺς ἐποῖκε,
καὶ ὅσ᾿ αὐτοὶ ἐκέρδησαν, τὰ πάντα τοὺς ἀφῆκε.
ὁρίζει ὁ Βελισάριος ᾿ς ὅλους τοὺς στρατιώτας,
νὰ ποίσουν κάτεργ᾿ ἑκατόν, ἄλλαις τόσαις γαλιώταις,
νὰ πλερωθοῦν, νὰ πλεύσουσιν μέσον εἰς δύο μῆνας.
εὐθὺς τοῦ ἔργου ἕκαστος, ὅλον μὴ ἀναμείνας,
καθήψατο κ᾿ ἐσπούδαζε κάτεργα νὰ πληρῶσι,
καὶ εἰς τὸν ἄλλον ἔβλεπε, πότε νὰ τὸ τελειώσῃ.
τί τὰ πολλὰ πολυλογῶ; πληροῦται ἡ ἀρμάδα
καὶ ὅλα εἰςσυνάγεται πρὶν νὰ διαβῇ ἑβδομάδα.
ἐπλεύσασιν τὰ κάτεργα καὶ ἡρματώσασί τα
κέρδος πολὺ κ᾿ αἰχμαλωσιὰ καὶ ἐφορτώσασί τα.
ἐσύναξαν, ἐπήρασιν ἄρχοντες κεφαλάδες,
(ἐπῆραν) καὶ παπλώματα μὲ ταῖς προσκεφαλάδες.
τὸν ῥῆγαν τὸν περίφημον εἰς κάτεργον τὸν βάνουν,
᾿ρωτοῦσι διὰ τοὺς ἄρχοντες, τοὺς πρώτους καὶ μαθάνουν,
καὶ τούτους ἐκατέβησαν ἀπὸ τοῦ τετραπύλου,

---

384 ἀξεφανώσωμαι 385 ἐτοίμησσαν 387 τοιμήσωμαι 390 ῥούχα 392 πολοὶ 393 πολλοὶ 395 τετοιμιμένα 396 καἰκομισμένα 397 ἐφόραισε 398 πολλὴ 400 ὦσα 402 ναπίσου κάτεργα ἐκατῶ 403 μήνεσ 405 καθεἰς ψατο, em Bursianus 406 τὸν τελ. 407 εἰσ-συνάγαιται 411 κκὶ φαλάδεσ 412 (ἐπῆραν) addidi 415 τοῦ scr.: τὸν

'ς τὰ κάτεργα τοὺς ἔβαλαν δεμένους ἐκ τραχήλου.
ὁρίζει ὁ Βελισάριος ἀνθρώπους ἐδικούς του,
οὐδ' ἀδελφοὺς προσέταξεν οὐδὲ τοὺς ἐδικούς του,
ἀλλὰ ἀνθρώπους πρακτικοὺς βάνει 'ς τὴν Ἐγγλητέραν,
καὶ τοῦτο ἐκατεσκεύασε τὴν ὕστερον ἡμέραν,
νὰ προμηθεύουνται καλῶς τὴν σύστασιν τοῦ τόπου
καὶ νὰ κρατοῦν τὸ δίκαιον τοῦ καθανὸς ἀνθρώπου,
τὸ δίκαιον νὰ βλέπουσι, τινὰς μὴ ἀδικῆται,
ὁλέκαστος τὸ ἑαυτοῦ νὰ ὑπερεκδικῆται,
μικροῦ μεγάλου πρόσωπον ποσῶς νὰ μὴ θωροῦσι,
ἀλλὰ τὸ δίκαιον καθενὸς σύντομα νὰ χωροῦσι,
'ς τὸ ζύγι νὰ τὸ βάνουσι καὶ νὰ τὸ καμπανίζουν,
καὶ νὰ τὸ δίδουν σύντομα καλὰ καὶ νὰ μανίζουν.
ταῦτα δὲ ἐκατέστησεν καὶ ἐτελείωσέ τα,
καὶ τἄλλα τὰ ἐπίλοιπα ὅλ' ἐθεράπευσέ τα.
οὕτως κινᾷ καὶ ὥρμησε καὶ τὴν ὁδόν του πάγει·
τὰ κάτεργα τριγύρου του γυρίζουν ἐκ τὸ πλάγι,
μὲ πλοῦτόν (τε) καὶ θησαυρὸν, πολλὴν αἰχμαλωσίαν.
ἔχουσιν ἔμορφον καιρὸν, καλὴν ἀρμενισίαν·
χαίρουνται καὶ εὐφραίνουνται, ἔνε 'ς αὐτοὺς γαλήνη·
ἡ πρώτη γῆ ὁποῦ 'δασι ἦτον ἡ Μιτυλήνη.
ἐκεῖ λοιπὸν ἐπέρασαν εἰς τὸ νησὶν παγκάλως.
ἔρραξαν, ἐνεπαύθησαν, ἐχάρησαν μεγάλως.
κἀκεῖθεν ἐσηκώθησαν καὶ τὴν ὁδὸν ποιοῦσιν,
καλὸς καιρὸς τοὺς ηὕρηκε, παίζουν καὶ τραγουδοῦσιν.
εἰς τὸν λιμένα ἔσωσαν ὥρα μεσονυκτίου,
'ς τὰς 'κοσιπέντε τοῦ μηνὸς ἦτον τοῦ Σεπτεβρίου.
ἔρραξαν κ' ἔμειναν ἐκεῖ μέσον Κοντοσκαλίου·
τινὰς οὐδὲν τὸ ἔμαθεν ἄχρις αὐγῆς ἡλίου.
καὶ τὴν αὐγὴν ἐχάρησαν, ἧψαν καὶ ταῖς λαμπάδες,
τρουμπέταις, βιόλαις, μπίφεραις, τύμπαν', ἀνακαράδες,
ὄργανα τὰ πολεμικὰ ὅλα ἀεὶ δονοῦσαν,
καὶ μουσικὰ πανέμνοστα ἀπλήρωτα γὰρ ἦσαν.
τίνος ψυχὴ νὰ μὴ χαρῇ, νὰ μὴ εὐφραθῇ καὶ θάλῃ,

---

418 προσαίταξεν 419 ἄλλανθρ. αἰγληταίραν 420 αἰκαταισκαίβασσε 427 καμπανίζου 430 ὅλα 431 οὕτοσ 432 γοιρίζου 433 (τε) addidi 437 πανκάλων 440 καλῶσ κερῶς παίζου 443 καὶ μειναν 446 τίμπανα 449 τ om in initio versus

εἰ μήπου νᾇναι μεθυστὴς καὶ πέσῃ ’ς τὴν ἀθάλη;
τὴν παῤῥησίαν τὴν πολλὴν τὴν τότε γενομένη
καὶ ἡδονὴν τὴν ἄμετρον καὶ κεχαριτωμένη
ὄρη, βουνιὰ καὶ πετρωτὰ καὶ κάμποι ἀντιδονοῦσι,
καὶ νάπαις τε καὶ ποταμοὶ ὁμοῦ ἀντισκιρτοῦσι.
χαίρουσι γὰρ τὰ ἄψυχα καὶ τὰ ἐμψυχωμένα,
ἡ πόλεις καὶ τὰ σύνεγγυς, ὅλα περμαζωμένα.
τὴν πόλιν ἐτριγύριζαν, ὡς λέγει ἡ διόπτρα,
μετὰ μαργαροζάφειρα χρυσὰ σηκόνουν σκῆπτρα.
μὲ τένταις ὁλοτζάμπωταις, κουδούνια χρυσιωμένα,
τὰ κάτεργα ἐσέβαιναν, ὡς ἦσαν τεταγμένα.
ὡς ἔπρεπεν, ἀπὸ μακρεὰ ἐφήμησαν ἀξίως
τὸν ἄνακτα, τὴν δέσποινα, ὡς ἔπρεπεν ὁσίως,
καὶ μετ’ αὐτοὺς ἐφήμησαν τὸν μέγαν Βελισάριν,
κρατῶντα εἰς τὸ χέριν του χρυσόπλοκον δοξάριν.
ὁρίζει ὁ μέγας βασιλεὺς, νὰ ‘πλώσουν καμουχάδες,
βλαντία (τε) καὶ χάσδια, νὰ ἐξέβῃ ὁ γεννάδας,
λέγω τὸν Βελισάριον νὰ ’βγάλουν ὡς προστάττει,
μὲ ἄλογον (κ’) ἡνίοχον νὰ πάγῃ ’ς τὸ παλάτιν,
καὶ τῶν κατέργων οἱ ἄρχοντες, δισχίλιοι γὰρ ἦσαν,
κι αὐτοὶ νὰ καβαλλικεύσουσιν μὲ τάξιν ὥσπερ ἦσαν.
[καὶ] μέσον ὁ Βελισάριος ὅλως λελαμπρυσμένος
μὲ δόξαν καὶ εὐπρέπειαν ὡς ἔδει κοσμημένος.
ἐπέζευσεν, ἀνέβηκεν ἀπάνω ’ς τὸ παλάτι·
οἱ πάντες τὸν ἐδέχθησαν ὥσπερ λαμπρὸν προστάτην.
πρῶτον τὴν γῆν ἐφίλησεν, εἶτα τὸν βασιλέα
καθήμενον περιφανῶς ἄνω εἰς τὸν σολέα.
ἐχάρηκεν ὁ βασιλεὺς, δέχεταί τον ἡδέως,
ὁρίζει αὐτὸν, ἐκάθισεν ἐγγὺς τοῦ βασιλέως.
ποιοῦσιν πόρτα φοβερὰν, γίνεται ξένον τέρας,
τὸν ῥῆγαν καὶ τοὺς ἄρχοντας φέρνουν τῆς Ἐγγλητέρας,
ἐκείνους ὁποῦ σκύλευσεν ὁ μέγας Βελισάρις,
κ’ ἐφάνηκεν ἀπάνω τους ὡσὰν σκύλος λυσσάρης.
ὀπίσω των ἐφέρασιν ἐκεῖνα τὰ κερδῆσαν,

450 μεθηστῆσ 457 δι ὅπτραν 462 ὡσσίωσ 465 ναπλώσου 468 (κ’) add Bursianus 471 [καὶ] deleverim 472 κοσμισμένοσ 474 λαμπρὸ προστάτει 475 πρῶτον scripsi: τρίτον cod. 476 εἰς σὸν 477 εἰδαίωσ 480 φέρνου 482 λησάρισ 483 των scr.: τὸν

ἄνδρες τὰ φέρνουν ἑκατὸν καὶ φορτωμένοι ἦσαν
λίθους, μαργαριτάρια, χρυσάφιν καὶ παλάσα,
τὰ χαίρουνταν οἱ ἄρχοντες καθημερνῶς κι ἀλλάσσαν.
χρήματ' ἐφέρασιν πολλά, σάκκους πεπληρωμένους,
καὶ τούτους ἄνδρας ἑκατὸν ἔχουσιν φορτωμένους.
ὡς εἶδε ταῦτ' ὁ βασιλεύς, ἐθαύμασεν, ἐξέστη·
εἶδε γὰρ πλοῦτον ἄπειρον κ' ἐκ τῆς χαρᾶς ἐξέστη,
καὶ τοῦ ῥηγὸς τὴν καλλονὴν καὶ τῶν ἀνδρῶν ἠγάσθη,
θαυμάζει Βελισάριον πῶς ταῦτ' ἐκατειργάσθη.
ὁμοῦ μ' αὐτὸν ὀρέγεται συχνάκις νὰ γυρίζῃ,
'μέρα καὶ νύκτ' οὐδὲ ποσῶς αὐτοὺς ἀποχωρίζει.
ὡς εἴδασιν οἱ ἄρχοντες τὴν τόσην παῤῥησίαν,
ἣν εἶχεν Βελισάριος, καὶ τὴν ἰσοτιμίαν,
καὶ τὴν ἀγάπην τὴν πολλὴ παρὰ τοῦ βασιλέως,
βάνουν ζιζάνιον διπλοῦ, ὀργίζονται ταχέως,
διπλὴν κακίαν πρὸς αὐτὸν ἄρχονται νὰ γεννῶσιν,
Βελισαρίου τοῦ καλοῦ ἀρχίζουν νὰ φθονοῦσιν.
'μέραν καὶ νύκταν σφάζονται πῶς νὰ τὸν παραδώσουν,
τὸν μέγαν Βελισάριον πῶς νὰ τὸν θανατώσουν.
πρὸς βασιλέα τρέχουσιν, ὡς ἔδειξεν ὁ λόγος,
οἱ ἄρχοντες οἱ πρώτιστοι καὶ ὁ Παλαιολόγος,
'Ασάνης δὲ καὶ Κανανὸς καὶ Λάσκαρις 'Αστρᾶς τε,
Δούκας ὁ περιώνυμος καὶ Κατακουζηνός τε,
ὁ Διπλοβάτζης πρίντζιπας, Σφαγυτζῆς καὶ Λεοντάρις,
Κοντοστεφάνης 'Ράλλης τε κι αὐτῆνος ὁ Πορτάρις,
ὅλοι φωνῶσιν καὶ λαλοῦν διὰ τὸν Βελισάρι,
διατί ὅλους τοὺς ἐδόξευσε τοῦ φθόνου τὸ δοξάρι.
„ἤξευρε, παντοδέσποτα," λέγουν πρὸς βασιλέα
καθήμενον περιφανῶς ὥσπερ τὸν 'Αχιλλέα,
„πρὶν νὰ πληρώσῃς τρίμερον, χάνεις τὴν βασιλείαν.
καὶ πίστευσον, πανάριστε, ἡμῶν τὴν ἀγγελίαν·
Βελισάρις ἔνε βασιλεὺς τῆς Κωνσταντινουπόλης,
ὅλον τὸ πλῆθος ἀγαπᾷ, θέλει αὐτὸν ἡ πόλις.

---

484 φέρνου 487 χρήματα 489 ταύτα 490 ἦδε 492 ταύτα 494 νύκτα 495 ἤδασιν 498 βάνου ὀρζονται 500 ἀρχίζουναφθων. 501 παραδώσου 502 θανατώσου 506 κατακοζυνόστε 508 ῥάλισ 510 δοξάρι scr.: μαχέρη cod. 511 λέγου 515 ὁ β. ἔνη

ἂν δὲν τὸν χάσῃς, βασιλεὺς, ἂν δὲν τὸν θανατώσῃς,
τὸν ἐδικόν σου θάνατον πρὸ ὀφθαλμῶν νὰ δώσῃς.“
καὶ κάθ᾽ ἡμέρα λέγουσι κατὰ Βελισαρίου·
ὁ φθόνος γὰρ τοὺς ἔποικεν χείρονας τοῦ θηρίου.
βιάζουνται, σπουδάζουσιν ταχέως ν᾽ ἀφανίσουν,
λέγω τὸν Βελισάριον νὰ τὸν ἐξουθενίσουν.
τὸν θάνατόν του βούλονται, ἄλλο οὐδὲν θεωροῦσι,
αὐτὸν οὐ βλέπειν χαίρονται, ἄλλο οὐ πεθυμοῦσιν.
ταῦτα δ᾽ ἀκούσας παρευθὺς ὁ βασιλεὺς ὠγκώθη,
ἀπὸ τοῦ φόβου ἐτρόμαξεν, ἡ ὄψι του ἠλλοιώθη.
εὐθὺς ἡ ἀγάπη ἐμάρανε, ὁ πόθος ὠλιγώθη,
καὶ ἡ ὀργὴ ἐπλήθυνε, καὶ κατ᾽ αὐτοῦ ἐκακώθη.
ὅσην ἀγάπην ἔδειξεν πρῶτα πρὸς Βελισάριν,
τόσην ὀργὴν ἐγύρισεν κ᾽ εἶχέ τον ὡς λυσσάριν,
καὶ τὴν τιμὴν καὶ δούλευσιν τὴν τοῦ Βελισαρίου,
σύντομα ταύτην ἔδωκε ὡς κτύπον ἀζαρίου.
ποσῶς οὐκ ἐθυμήθηκεν ὁ μέγας αὐτοκράτωρ,
ὅτι πολλάκις ψεύματα φέρνει δεινὸς μαντάτωρ.
ὅμως γε μὴν ὡς φρόνιμος πρὸς ἑαυτὸν συστρέφει
καὶ τὴν μελέτην ἐν αὐτῷ καθημερνῶς ἐτρέφει,
σκέπτεται γοῦν πρὸς ἑαυτὸν, λέγει τὰ Σοφοκλέους·
„ἔργα τοιαῦτα οὐκ εἰσὶν φρονίμου βασιλέως,
διὰ λόγους, διὰ μηνύματα ἴσως κακῶν ἀνθρώπων
ἄνδρα πιστὸν καὶ φρόνιμον, ἄνθος πολλῶν ἀνθρώπων,
ἀθῷον, ἀναμάρτητον, μηδὲν ἠδικηκότα,
ἡμεῖς νὰ θανατώσωμεν ὥσπερ ἡμαρτηκότα.
ἴσως νὰ ἔναι ψεύματα, ἴσως νὰ ἔνι φθόνος,
κἀγὼ νὰ ποίσω ὁρισμὸν, διὰ νὰ γένῃ φόνος.“
καὶ πάλιν ἐμετέβαλεν εὐθὺς τὸν λογισμόν του,
καὶ ἄρχεται νὰ ὁμιλῇ μέσα ᾽ς τὸν ἐμαυτόν του
„πῶς νὰ τὸ ᾽δῶ, πῶς νὰ τὸ ᾽πῶ, πῶς νὰ τὸ καταστήσω;
δύο κακὰ μ᾽ εὑρήκασι, πῶς νὰ τὰ μελετήσω;
κρημνοὺς δεινότατους θωρῶ δύο πρὸ ὀφθαλμῶν μου·
εἰς ὅντινα ἐμπέσωμαι, φεῦ τῶν ἀνομιῶν μου.

---

517 τὸ χάσησ 520 χειρόνασ 521 ἀναφανίσου 523 οὐδὲ 524 βλέπει 525 ταύτα δὲ 529 βελισάρι 530 νισάριν 534 δινῶς 642 θανατώσωμαι 548 μεβρίκασι 550 ἐμπέσε μοι: pro quo ausus sum ἐμπέσωμαι substituere φεὺσ

ὁ εἷς παγκάκιστός ἐστιν, ἄλλος θανατηφόρος,
κι ὁ λογισμός μου ἵσταται, ἄγγελος ὁπλοφόρος,
ἀκαρτερεῖ καὶ βλέπει με εἰς τί κρεμνὸν νὰ δώσω,
ἵνα μοὶ δώσῃ τὴν πληγὴν, εὐθὺς νὰ παραδώσω.
τί τὸ λοιπὸν νὰ γένωμαι καὶ πῶς νὰ τὸ πεζεύσω,
τὸ δολερὸν τὸ μήνυμα πῶς νὰ τὸ θεραπεύσω;
εἰ μὲν ἀλήθειά ἐστιν, ὥσπερ αὐτοὶ λαλοῦσι,
μετὰ νεκρῶν ὡς τάχιστα ἐμένα θεωροῦσιν.
εἰ δὲ καὶ πάλι ψεύδονται, πῶς νὰ τὸ κρίνω, ’πέ με,
τὸν ἄνδρα .τὸν μὴν πταίσαντα νὰ θανατώσω; φεῦ με.
ἄμφω γὰρ καὶ καθέλκει με, δεσμὸς βιαίου τρόμου,
καὶ πρὸς βυθὸν ἀπάγει με τοῦ τῆς γεέννης δρόμου.
εἰ μὲν κολάσω ἄδικα ἐγὼ τὸν Βελισάριν,
γινώσκω, οὐκ ἐφεύξομαι προνοίας τὸ δοξάρι·
εὐθέως γὰρ τοξεύσει με ἀδίκως πως ποιοῦντα
καὶ εἰς τὸν ᾅδην πέμψει με ἀδίκως κατοικοῦντα.
ἰδοὺ, κολάσω ’γὼ αὐτὸν, αὐτὸς μὲ θανατώσει
καὶ ζωντανὸν μὲ τοὺς νεκροὺς θᾶττον μὲ παραδώσει,
καὶ στέμμαν τὸ βασιλικὸν εὐθέως παραλάβῃ,
εἰς θρόνον τὸν περίφημον λαμπρῶς ἐπαναλάβῃ,
κἀγὼ ’ς τὸν ᾅδην μὲ νεκροὺς νὰ κάθωμαι θλιμμένος,
κι αὐτὸς νὰ ἐπαγγέλλεται τὴν βασιλειὰ ζωσμένος;
τί οὖν ποιήσω πρότερον, τί ἐκ τῶν δύο πράξω;
τὸν θάνατον ἢ τὴν ζωὴν πρὸς τοῦτον νὰ προστάξω;
οὐ γὰρ προφήτης ἄγγελος, οὐδὲ θεὸς οὖν εἶμαι,
ἄνθρωπος γάρ εἰμι κἀγὼ καὶ θάνατον· φοβοῦμαι.
ἂς τὸν κολάσω, σύντομα νὰ λείψουν αἱ φροντίδες,
πρὶν νὰ μὲ κλαύσωσιν πικρῶς δοῦλοί μου καὶ δουλίδες.“
ἀντὶ τιμῆς ἀνταμοιβὴν πολλὰ κακὴν ἡγεῖται
τῷ Βελισάρι ὁ βασιλεὺς νὰ δώσῃ οἰκονομεῖται.
ὁρίζει, φέρνουν τον εὐθὺς ὡς περιφρονημένον,
τὰς χεῖρας δένουν ὄπισθεν ὡς καταδικασμένον.
τύπτουν τον εἰς τὴν γῆν πρηνῆ, ὕστερον τὸν ἁπλόνουν,

* * * *

---

553 τὴ κρεμνῶν 554 μοὶ scr.: μὴ 555 λοιπὸναγ. παιζεύσω 559 εἰ δὲ ego, Bursianus: εἶτα παιμ 565 μαίαδίκως, sed insequenti versu recte scriptum est 570 λαμπρὸσ 572 καὶ prima littera non ascripta a rubricatore 577 τῶν κωλάσσω 578 πικρὸσ 579 κακεῖν ἡγεῖται corruptum: fort. ὠμή τε? 581 περεφρονιμένον 582. δένου post 583 versum excidisse concentus finalis defectu adparet

τάχιστα τὸν τυφλόνουσι, τινὰς μὴν τὸ γνωρίσῃ,
μήπως νοήσῃ τὸ κοινὸν καὶ ταραχὴν ποιήσῃ.
ἀλλ' ὅμως οὖν ἐφάνηκεν ἡ ἄδικος ἡ κρίσις,
τὸ δίκαιον ἀπέσβεσεν κ' ἐξήρανεν ἡ βρύσις.
πολὺ κακὸν ἐγένετο καὶ μέγα 'ς τοὺς Ῥωμαίους,
ὥσπερ ἐγίνετον ποτὲ δεινὸν 'ς τοὺς Ἰουδαίους·
ὡς τὸν Χριστὸν ἐθρήνησεν ἥλιος καὶ ἡμέρα,
ὅταν ἐσκότασεν τὸ φῶς κ' ἐγίνετον ἑσπέρα,
οὕτως ἐθρήνησεν λαὸς τὸν μέγαν Βελισάριν,
καὶ πάντες ἐμαράνθησαν ὥσπερ εἰς γῆν τὸ ψάρι.
ὡς τὄκουσεν, ὡς τὄμαθεν πᾶς ὁ λαὸς τῆς χώρας,
σηκόνουν ἀνακάτωμα καὶ ταραχὴν δι' ὥρας.
σύρνουν σπαθία ἅπαντες, ζητοῦν τὸν Βελισάριν,
παγαίνουν καὶ εὑρίσκουν τον τυφλὸν εἰς τὸ παζάρι.
λυποῦνται, κλαίουν ἅπαντες μικροί τε καὶ μεγάλοι,
κλαίει κι αὐτὸς μὲ τὸ κοινὸν, θρηνοῦσιν ἄλλως ἄλλοι.
τύπτει τὸ στῆθος γοερῶς, τὰς τρίχας ἀνασπάζει,
βαδίζει χρόνους ἱκανοὺς, μόνος του ἀναστενάζει
„ποῦ ἡ τιμὴ κι ὁ πλουτισμὸς πᾶς ὁ τοῦ δηναρίου,
ἡ δόξα καὶ τὸ καύχημα τὸ τοῦ Βελισαρίου;
ἡ παῤῥησία ἡ πολλὴ, τὸ κράτος καὶ τὸ κλέος,
ὁποῖον ἐδοξάζετο παρὰ τοῦ βασιλέως;
ἤργησαν πάντ', ἀπώλοντο, ἠφάνισέ το φθόνος.
συντόμως ὅλα χάθησαν.“ καθέζεταί που μόνος,
στενάζει, κλαίει ὀδυνηρῶς, τίλλει τὰς τρίχας, κλαίων,
καὶ ὀλολύζει, δέρνεται, βρυχᾶται ὥσπερ λέων,
ἐξανασπᾷ τὰ γένεια του, σύρνει καὶ τὰ μαλλιά του,
ὅτι οὐκ ἔχει ὀφθαλμοὺς ἰδεῖν τὴν φαμελιά του.
εἰς μοναστήριν κάθεται ἔνδοξον καὶ μεγάλον,
τὸ λέγουν Παντοκράτορα βασιλικόν τε μᾶλλον.
πλησίον ἔστεκε ναὸς τῶν θείων ἀποστόλων,
Πέτρου καὶ Παύλου λέγεται καὶ ἐπιλοίπων ὅλων.
κλαίει ὁ Βελισάριος καὶ 'μερωμὸν οὐκ ἔχει,
διότι τὸν ἠδίκησαν καὶ ὀφθαλμοὺς οὐκ ἔχει.
ἂν τό 'χε μάθῃ πρότερον, ἂν τό 'χεν ἐγνωρίσῃ,

---

589 οἱ οὐδαίουσ 595 ἀνακατώματα 596 σύρνου 597 παγένου 601 fort. καθίζει 605 ὅπιον 606 πάνταπόλλωντο 611 τῆ φ. 613 λέγου

τὴν βασιλείαν τότε οὖν εἶχε κληρονομήσει.
ἀλλ' ὅμως οὐκ ἠθέλησεν τοῦτο νὰ τὸ ποιήσῃ,
τὸ στέμμα τὸ βασιλικὸν ν' ἁρπάσῃ νὰ φορέσῃ·
ἀπὸ παραπονέσεως κι ἀπὸ στενοχωρίας
λόγους δριμέους φοβερῶς λέγει ἀπὸ καρδίας
„ἂν ἔναι κ' ἔπραξα ποτὲ κακὰ τῆς βασιλείας,
ἢ ἂν ἐξέβηκα μικρὸν ἐκ τῆς παραγγελίας,
δίκαιον ἦτον τό 'παθα, τινὰς μὴ μὲ λυπῆται,
μηδ' ἐλεήσῃ με κανεὶς μηδὲ ψυχοπονῆται.
εἰ δὲ οὐκ ἔπραξα δεινὸν οὐδὲ κακὸν ἐποῖκα,
μάλιστα νίκας καὶ τιμάς, ἀνδραγαθιὰς καὶ γροίκα,
καὶ εἰς πολέμους ἔστεκα μὲ τὸ σπαθὶ γενναῖος
καὶ ἔχυσα τὸ αἷμά μου ὑπὲρ τοῦ βασιλέως,
καὶ θησαυρὸν τοῦ ἔφερα ἀπὸ τῆς Ἐγγλητέρας,
νὰ τὸν φυλάσσουν ἔποικα ἀπὸ ταχὺ ὡς ἑσπέρας·
καὶ τώρα τί τοῦ ἔποικα κ' ἐξέβαλε τὸ φῶς μου,
νὰ ὑστεροῦμαι ὁ ταπεινὸς κἀγὼ τὸ φῶς τοῦ κόσμου;
οὐ μέμνηται ὁ βασιλεὺς πῶς μ' ἔβλεπε, πῶς μ' εἶχε
φίλον πιστὸν καὶ 'μπιστικόν, καὶ δουλευτὴ μὲ εἶχε
εἰς τοὺς πολέμους πρώτιστον καὶ εἰς τὰς παρατάξεις,
νὰ καταστήσω τὸν λαόν, ἕκαστον εἰς τὰς τάξεις,
τοὺς ἐναντίους νὰ ποιῶ ὡς ἐκ πυρὸς νὰ βράζουν,
τοῦ βασιλέως μὲ σπουδὴ τὸ ὄνομα νὰ κράζουν;
νίκας ἐποίησα πολλάς, μεγάλας δουλοσύνας,
καὶ τώρ' ἔχασα τὄπασχα, ὅλας τὰς καλοσύνας.
τὸ πλήρωμά μου ἐγίνετο καὶ ἡ ἀνταμοιβή μου,
νὰ κάθωμαι ὡς σκοτεινός, νὰ λείπουν οἱ ὀφθαλμοί μου.
εἰς τὸν κριτὴν τὸν φοβερὸν καὶ βασιλέα μέγα,
'ς ἐκεῖνον τὸ ἐπάφηκα, νὰ κάμῃ θαῦμα μέγα·
ἐκεῖνος θαυμαστὸς κριτὴς ἔναι διὰ νὰ κρίνῃ,
νὰ ἰδῇ κἀμοὶ τὸ δίκαιον καὶ νὰ τὸ διακρίνῃ."
ὀλίγον τὸ διάστημα ἑνὸς χρονοῦ ἡμέρας
μαντάτα ἐπεσώσασιν πρὸς δείλην τῆς ἑσπέρας,
αἰσχρά, ψυχρὰ καὶ δολερὰ καὶ ὅλως ἐναντία,

---

620 ἠθαίλεισεν 621 ν' ἁρπάσῃ Bursianus: ἅρπασει 624 καὶ πραξα 628 οὐκαίπραξα 629 verba καὶ γροίκα corrupta esse censeo 631 αἴχησα 632 αἰγλητέρας 633 φυλάζουν 636 μῆχαι 638 τοῦ πολαίμουσ 639 κατάστήσον 640 βράζου 641 κράζου 643 τόρα 645 λοίπου 647 τὸν 651 δῆλιν

ὡς Πέρσαι καὶ Σαρακηνοὶ συνήχθησαν ἰδίᾳ
καὶ ἔξαυτις ἐστήσασι νὰ δράμουν τὴν Ἀσία,
κἂν τοὺς βαστάξῃ ὁ καιρὸς νὰ δράμουν Ῥωμανία.
φουσάτον μέγα καὶ πολὺ πεζῶν καὶ καβαλλάρων
ἅρματα φέρνουν ἔκστιλβα, παρόμοια μαργάρου,
χώρας καὶ κάστρη ἥρπασαν, ἠφάνισαν τελέως.
καὶ τὰ μαντάτα ἔφθασαν εἰς ὦτα βασιλέως·
εὐθὺς ὁρίζει ὁ βασιλεὺς στρατείαν θαυμασίαν
νὰ 'ξορθωθῇ, νὰ συναχθῇ, νὰ πάγῃ 'ς τὴν Περσίαν.
πλῆθος ἱππέων ἔδραμεν ὡς δέκα μυριάδες
καὶ πεζικὸν ἀρίθμητον ὡς ἑκατὸν χιλιάδες,
τῆς Δύσης καὶ Ἀνατολῆς πεζοὶ καὶ καβαλλάροι
προσέδραμον μετὰ χαρᾶς, πάγουσιν ὡς κουρσάροι.
ἀφ' οὗ δὲ ἐμαζώθησαν ἑτοίμως νὰ μισεύσουν,
ἐκάθισαν εἰς τὴν βουλὴν, τί στρατηγὸν νὰ πέψουν.
μῆναν ἐδίδαν τὴν βουλὴν τὸ τί μέλλει νὰ πράξουν,
φοβοῦνται τὰ στρατεύματα μήποτε καὶ ταράξουν,
καὶ γένηται ἐμφύλιον εἰς ὅλον τὸ φουσάτο,
καὶ βούλονται νὰ στείλωσιν ταξίαρχον ἀρσάτο.
τὸ πλῆθος οὐκ ἠρκήθηκεν εἰς τὴν βουλὴν ἐκείνη,
ἀλλὰ ζητοῦν, παρακαλοῦν νὰ πάγῃ πρὸς ἐκείνην
ὁ μέγας Βελισάριος, νὰ δώσῃ τὴν βουλήν του
καὶ τὰ στρατεύματα εὐθὺς νὰ πάρουν τὴν εὐχήν του.
ὁ βασιλεὺς βουλόμενος τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι,
τοῦ πλήθους ἀνακήρυξιν βούλεται θεραπίσαι.
εὐθὺς ὁρίζει ὁ βασιλεὺς νὰ ἔλθῃ ὁ Βελισάρις,
νὰ 'πῇ κι αὐτὸς τὸν λόγον του ὁ στρατηγὸς ὁ Πάρις.
ἔρχετ' ὁ Βελισάριος κατὰ τὸν ὁρισμόν του
κ' ἐκεῖ 'ποκάτσεν, ἔλεγεν μέσα 'ς τὸν λογισμόν του
„ἐμέναν τί μὲ θέλουσιν, ἄνθρωπον τυφλωμένον,
ἀπὸ τὸ φῶς μου σκοτεινὸν καὶ καταδικασμένον;
τ' εἶναι τὰ λέγουν μέσα τους καὶ τ' εἶναι τὰ λαλοῦσιν;
μένα μὲ φέρασιν ἐδῶ μόνον νὰ μὲ γελοῦσι.

---

653 ηδία 654 ἔξαυτις ausus sum, ἐξαυτῆσ liber 655 δράμου 657 φέρνον 663 ἑκατὸ χοιλιάδεσ 664 παιζῆ 666 μησεύσου 667 ἀπεύσου 668 πράξου 669 ταράξου 671 ἀρσάτο quid sit nescio 672 ἐρκ. 673 ἀλα παρακαλοῦ 675 πάρου 677 βούλονται θεραπῆσαι 680 ἔρχεται 684 λέγου 685 ἀμεγελοῦσι

τίνα θέλουσι στρατηγὸν καὶ μὴ νὰ μὲ διαλέγουν.“
προφθάνουσιν οἱ ἄρχοντες, Βελισαρίῳ λέγουν
„ἄρχοντα Βελισάριε καὶ θαυμαστὲ τῇ πράξει
καὶ εἰς πολέμους πρακτικὲ καὶ λόγῳ τε καὶ τάξει,
φουσάτον ἔχομεν πολύ, καλὸν καὶ διαλεμμένον,
θέλομεν οὖν καὶ στρατηγόν, ἄνδρα προτερημένον,
καὶ οὐχ εὑρίσκομεν τινὰν νᾆναι πεπαιδευμένος,
εἰς γνῶσιν καὶ εἰς ἀρετὴ καλῶς ἀνδρειωμένος.
ἐφέραμέν σ᾽ ὡς πρακτικὸν νὰ δώσῃς τὴν βουλή σου,
καὶ παρευθὺς νὰ ποίσωμεν ἡμεῖς τὴν ἐντολή σου.“
καὶ τότ᾽ ὁ Βελισάριος ἄρχεται πῶς νὰ κλαίγῃ
μὲ λόγους πολὺ θλιβεροὺς καὶ πρὸς αὐτοὺς νὰ λέγῃ
„ἄρχοντες τοπαρχεύοντες, γνώσει τετιμημένοι,
συστρατιῶται εὐγενεῖς, ἄνδρες λελαμπρυσμένοι,
οὐδὲν φοβεῖσθε τὸν θεὸν νὰ μὲ παραπονῆτε;
ἀφ᾽ ὅτου μὲ τυφλώσατε, τώρα καταφρονεῖτε.
τί μὲ γελᾶτε τὸν πτωχὸν καὶ τὸν τετυφλωμένον;
ἀφῆτέ με τὸν ἄτυχον καὶ τὸν ἀπολεσμένον.
τί μὲ λυπεῖτε; δέομαι μὴ μὲ παραπονῆτε,
τὸν Βελισάριον τὸν πτωχὸν μηδὲν ἐξουθενῆτε,
ἐμέναν τὸν ἐψήλωσε ὁ χρόνος τιμημένον
καὶ τώρα μὲ κατέστησεν ὁ χρόνος τυφλωμένον,
ἐμένα τὸν ἀνέβασεν ἡ ‘μέρα καὶ ἡ τύχη,
περιπατῶ χωρὶς τὸ φῶς καὶ κρούω εἰς τὰ τείχη.
τὸν τόπον καὶ τὸ στάσιμον καὶ τὴν τιμὴν τὴν πρῴην
ἣν εἶχα ὅταν ἤφερα τὸ δεύτερον Χοσρόην,
τὸν ῥῆγαν τὸν ἐξακουστὸν τῆς νήσου Ἐγγλητέρας,
καὶ τὸν λαόν του ἐφόνευσα ἐν στόματι μαχαίρας,
ὃν βασιλεὺς ἐτίμα με εἰς τὸν ἀρχαῖον θρόνον,
καὶ νῦν τὰ πάντ᾽ ἀπώλοντο τῷ φθόνῳ ’ς ἕνα χρόνον.
ἄτιμον, ἄδοξον, τυφλόν, μᾶλλον ἀπηλπισμένον,
κι ἀπὸ τοὺς μὴ γινώσκοντας καὶ περιφρονημένον,
ἀφῆτέ μ᾽, ἄρχοντες, λοιπόν, μηδὲ μὲ τυραννῆτε,
καὶ τῇ ψυχή μου δυσωπῶς εἰς δάκρυα μὴν κινῆτε.

---

686 θέλουν 690 διαλεμένο 694 ἐφέραμέσε 696 τόται λέγῃ 698 ἄρχονταισ τὸ παρχεύονταισ 700 παραπονῆται 702 γελάται 703 ἀφῆται 704 λυπῆται παραπονεῖται 708 ἡμέρα 712 αἰγλητέρασ 714 ὁ β. αἰτοίμα 715 πάντα 717 ἔτιμον 718 με τοιρανήται 719 δυσοπῶ

τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐβγάλετε, καὶ τώρα μὲ γελᾶτε·
ἀφῆτέ με τὸν ταπεινὸν, μηδὲν μ' ἀποχαλᾶτε.
ἐσεῖς βουλὴν οὐ χρῄζετε ἐκ τὸ ἐμὸν τὸ στόμα,
διατί τὸν λόγον τοῦ τυφλοῦ πατεῖτέ τον ὡς χῶμα.
οἱ βλέποντες οὐ χρῄζουσιν βουλὴν τετυφλωμένου
οὐδὲ ἀνθρώπου σκοτεινοῦ καὶ καταδικασμένου.
ἂν ἔλαμπεν ὁ λόγος του πλέον ἢ τὸ φεγγάρι,
τάσσουν τα ὥσπερ ἄχυρα ἢ ὡς ἑνὸς τσαγγάρη.
μηδὲν μὲ παραβγάλατε πλέον νὰ ὁμιλήσω,
καὶ δώσω τὸ κεφάλι μου 'ς τὸν τοῖχον νὰ τὸ λύσω."
καὶ εἷς ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας πρακτικός τε καὶ γέρων
πνεῦσι τὸν ἦλθεν ἄνωθεν καὶ λόγος ἐξ ἀέρων,
μέγας καὶ φρονιμώτατος καὶ τῆς βουλῆς οἰκεῖος,
τῇ γνώσει ἐπιτήδειος, ὅλως ἀνὴρ καὶ θεῖος,
τῷ βασιλεῖ προσέρχεται ὅλως λελυπημένος
καὶ λόγους λέγει πρὸς αὐτὸν εἴδει τεταραγμένος
„σκηπτροκατάρχα, βασιλεὺς γῆς πάσης καὶ θαλάσσης,
ἡ βασιλειά σου δίκαιον καὶ ἄδικον οὐ πράσσεις.
ὅλον τὸ πλῆθος ἀγαπᾷ πολλὰ τὴν βασιλείαν,
εἶναι κυρίῳ δέεται τὴν σὴν ζωὴν πλατεῖαν·
οἱ ἄρχοντές σου ἐπράξασιν ἄδικον διὰ φθόνον
κ' ἐχάσες ἄρχοντα πιστὸν κ' ἔποικες μέγα φόνον.
ἀλλὰ τολμῶ, παρακαλῶ τὸ κράτος σου τὸ μέγα·
ἔχει ὁ Βελισάριος υἱὸν καλὸν καὶ μέγα,
ἀνδρειωμένον, φρόνιμον καὶ πρακτικὸν κἀκεῖνον.
καὶ χάρισε καὶ τίμησε ἀντὶ πατρὸς ἐκεῖνον,
κἂν διὰ τὸν πατέρα του νὰ 'λαφρωθῇ κἀμπόσο,
μήν' ἀνασάνῃ καὶ αὐτὸς ἐκ τὸ κακὸν τὸ τόσο,
ἵνα ἐλπίζουν καὶ θαῤῥοῦν πάλιν οἱ ἄρχοντές σου,
ὅτι τῶν δουλευτάδων σου δὲν λησμονᾷς ποτέ σου."
εὐθὺς ὁρίζει ὁ βασιλεὺς νὰ φέρουν τὸν υἱόν του
εἰς τὸ παλάτιν μὲ τιμὴν ὡς ἴδιον ἐδικόν του.
ἔτρεμεν ἡ καρδία του μήπως ὁμοίως πάθῃ
ὥσπερ καὶ τὸν πατέρα του, καὶ ἡ μορφή του ἐχάθη.

---

720 εὐγάλεται γελᾶται 721 μὲ 722 χρίζεται 723 πατεῖται 726 οἰτὸ 728 παραυγάλαται 729 τοῖχον ego et Bursianus: τύχω 731 νεύσει, quod recte me emendasse confido 735 εἴδει scr.: ἤδη 736 πάσσοισ 741 καὶχάσαισ 747 μοὶ ναὰνασάνη 749 δαὶλοισμονάσ 751 ἤδιον

Βελισαρίου τὸν υἱὸν ἐλέγαν τον Ἀλέξιν,
εἰς πάντα ἦτο δόκιμος, εἰς πρᾶξίν τε καὶ ἕξιν.
ὁ βασιλεὺς τὸν ἔστησε εἰς θρόνον τοῦ πατρός του,
τιμᾷ καὶ ἀξιόνει τον καὶ στήνει τον ὀμπρός του,
καίσαραν τὸν ἐποίησε εἰς τὰ φουσάτ' ἀπάνω·
στρατοπεδάρχην ἄρχοντα καὶ πάντων ἀποπάνω.
τὸ πλῆθος ὅλον τοῦ λαοῦ θέλουν τὸν Αἰολέα,
δοξάζουν, εὐφημίζουσιν τὸν μέγα βασιλέα,
καὶ ἀγαποῦν καὶ θέλουν τον δι' ἄλλον κινδυνάριν,
μᾶλλον διὰ τὸν πατέρα του τὸν μέγαν Βελισάριν.
ὁ δὲ Ἀλέξιος εὐθὺς προστρέχει τῷ πατρί του,
παρακαλεῖ καὶ δέεται νὰ λάβῃ τὴν εὐχή του.
καὶ ὁ πατὴρ πρὸς τὸν υἱὸν λέγει τοῦτο „παιδί μου,
ὕπαγε, τέκνον μου καλὸν, ὕπαγε 'ς τὴν εὐχή μου."
βουλεύεται, καθοδηγεῖ, διδάσκει τον εἰς τέλος,
καλὴν βουλὴν τὸν ἔδωκεν, ὡς ἔδειξεν τὸ τέλος.
λέγει του „τέκνον, βλέπουν σε, πάγεις μὲ παῤῥησία,
πρόσεχε, φίλτατε υἱὲ, σὰν φθάσῃς 'ς τὴν Περσίαν.
οἱ Πέρσαι εἶναι πονηροὶ, βλέπε μὴ σ' ἀναπείσουν.
μὲ μηχανὰς πολεμικὰς κ' εἰς τέλος σ' ἀφανίσουν.
σὺ δ' ἐξελθὼν ἐπιμελῶς τὰ ὄρη τῆς Ἀσίας
ἂν καταλάβῃς ὅρια ἐκείνης τῆς Περσίας,
τοὺς ἀναβάτας πρόσταξον νὰ φτιάσουν τ' ἄλογά τους
καὶ νὰ ξεβάλουσιν εὐθὺς πάντα τὰ πέταλά τους,
καὶ νὰ τὰ καλικώσουσιν τὰ πέταλ' ἀντιστρόφως,
κ' εὐθὺς νὰ παίσῃς τοὺς ἐχθροὺς, νὰ τοὺς συγκαύσῃς * στρόφος,
νὰ ποίσῃς τοὺς ἐνάντιους ὅλους ν' ἀπατηθοῦσιν,
νὰ σὲ γυρεύουν ἀλλαχοῦ, νὰ ματαιοπονοῦσιν,
νὰ φαίνεται κ' ἐξέρχεσαι καὶ σὺ νὰ τρέχῃς μέσα,
νὰ σὲ γυρεύουν ἔξωθεν καὶ σὺ νὰ τρέχῃς μέσα,
ἐκεῖνοι νὰ δικάζουνται, νὰ ἔχουν μελετήσεις,
καὶ σὺ νὰ 'σέβῃς ἔσωθεν νὰ τοὺς λεηλατήσῃς.
καὶ νὰ ποιήσῃς, τέκνον μου, τιμὴν τοῦ βασιλέως

---

755 πράξιται καὶ ἕξη 758 φουσαταπάνω. possis igitur etiam φουσάτα 'πάνω 762 κιντινάριν 766 του τὸ, em Bursianus 767 εὐγήν sic 770 βλέπουσαι 771 'ς addidi 773 πολαιμοικὰσ σ' addidi ἀφανίσου 775 ἂν scr., καὶ cod. 776 ναυτιάσουν 778 πέταλαντιστρόφος 783 versus exitum corruptum esse censeo, cum repetitionis nullam omnino causam invenire possim

καὶ σὺ νὰ βγάλῃς ὄνομα ὥσπερ τοῦ Ἀχιλλέως,
τῆς Κωνσταντινουπόλεως φήμην νὰ δώσῃς πάλιν,
τῆς σῆς πατρίδος, καὶ χαρὰν καὶ παῤῥησιὰ μεγάλη,
κάμοῦ ὀλίγον κουφισμὸν τάχατε τοῦ πατρός σου
κι ὀλιγοστὴν ἀνακωχὴν ἐκείνης τῆς μητρός σου.“
καὶ τότε ὁ Ἀλέξιος ὁ καῖσαρ πανοσίως
δένει τὰ χέρια του σφικτά, ὡς ἔπρεπε ἀξίως,
καὶ προσκυνεῖ πανευσεβῶς τὸν μέγαν βασιλέα,
τὸν πανυπερισέβαστον, τοῦ κόσμου προμηθέα,
πατέρα καὶ μητέρα του ἀπεχαιρέτησέ τους,
ἔπεσεν εἰς τὸν τράχηλον καὶ κατεφίλησέ τους.
ἐγείρεται μετὰ σπουδῆς, ἡμέρα ἦν σαββάτο,
ἐπέζευσεν, ἐμίσευσεν, ἐδιέβη τὸ φουσάτο
μὲ ὄχλησιν, μὲ ταραχήν, μεγάλην παῤῥησίαν,
νὰ καταλάβῃ ἐσπούδαζεν ἐκείνην τὴν Περσία.
ὥσπερ γὰρ λάμπει ὁ ἥλιος ἐν μέσῳ τῶν ἀστέρων,
οὕτω καὶ ὁ Ἀλέξιος μέσον τῶν νεωτέρων.
ἔλαμπε τὸ στρατόπεδον, τὰ νέα παλληκάρια,
περιζωσμένα τ᾽ ἅρματα, βαστῶντα τὰ κοντάρια.
ὡδεύσασιν μετὰ σπουδῆς τοὺς κάμπους καὶ τοὺς κήπους,
καὶ τ᾽ ἄλογα χρεμέτιζον ὁμάδι μὲ τοὺς ἵππους.
σαράντα ᾽μέραις ἔτρεχον βίᾳ καὶ ἀμαξάδες·
οἱ ἄνθρωποι ἐκουράστησαν ἄλογα καὶ γεωργάδες.
ἐσύμωσαν, ἐπέσωσαν ἐκεῖ εἰς τὴν Περσίαν,
καὶ τότε ὁ Ἀλέξιος προστάττει ἡσυχίαν.
ἔκατσαν, ἐνεπαύθησαν, ἐφτιάσαν τ᾽ ἄλογά τους.
τριῶν ἡμερῶν διάστημα ἦτον ἀνάμεσά τους·
οἱ Πέρσαι κ᾽ οἱ Σαρακηνοὶ ἦταν συμμαζωμένοι,
καὶ τῶν Ῥωμαίων ἡ στρατιὰ καλῶς ἁρματωμένη.
τὴν ἐμπροσθέλαν τῶν Περσῶν, σαράντα χιλιάδες,
εὑρίσκει βίγλα τῶν Γραικῶν ὡς δύο μυριάδες.
θνῆσιν πολλὴ τοὺς πολεμοῦν, τινὰς οὐδὲν γλυτόνει,
μόνον ὁπῶ ᾽χει δύναμιν νὰ διώχνῃ, νὰ σκοτόνῃ.
ὡς τὄκουσεν, ὡς τὄμαθεν αὐθέντης τῆς Περσίας,
ὅτι Ῥωμαίων ὁ στρατὸς ἔρχεται μετὰ βίας,

---

788 φήμηναδ. 801 τηπερσία 803 τῶνεωτέρων 805 τὰ ἅρμ. 807 χρεμαίτοιζον 809 γιόργάδαις 812 τα ἀλογάτουσ 814 σημαζομένοι 815 στράτευμα cod., ἡ στρατιὰ scr. 818 πολλὺ

καὶ πῶς ἐχάσεν αἰφνιδιοῦ τὸ ἄνθος τοῦ φουσάτου,
φοβᾶται τὴν εἰσέλευσιν τοῦ στρατηγοῦ κοντά του,
μήπως εἰσέλθῃ εἰς τὴν Περσιὰν καὶ θανατώσῃ πάντας.
καθίζει καὶ βουλεύεται, κράζει τοὺς Πέρσας πάντας,
καὶ δίδοται εἰς τὴν βουλὴν νὰ στείλῃ ἀποκρισιάριν
πρὸς τὸν Ἀλέξιον αὐτὸν, τὸν νέον Βελισάριν,
πέμπει συχνὰ μηνύματα εἰς Καίσαραν τὸν μέγαν,
ἀποκρισιάριν φρόνιμον καὶ πλουτισμόν τε μέγα·
διακόσια ἄλογ' ἔστειλε λογάρι φορτωμένα
καὶ καμουχάδες, χάσδια, βλαντία τιμημένα,
τριάντα λίτραις νὰ τελῇ χρυσάφιν πᾶσα χρόνον,
νὰ χαλινώσῃ τὸν θυμὸν, νὰ καταπαύσῃ φόνον,
καὶ νὰ γυρίσῃ ὄπισθεν, νὰ καταλίπῃ Πέρσας.
κατέστησεν, ἐδούλωσεν τοὺς Πέρσας θεραπεύσας·
εἰς πόλιν ἐπεστράφηκεν, εἰς τὴν πατρίδα μᾶλλον,
καὶ κέρδος ἤφερεν πολὺ καὶ πλουτισμὸν μεγάλον,
φέρνει καὶ παραδίδει τον ὀμπρὸς (’ς) τὸν βασιλέα.
ὁ βασιλεὺς ἐθαύμασε τὸν νέον Ἀχιλλέα·
βλέπει τὸν θησαυρὸν πολὺν καὶ ἐκ διπλοῦ ἐχάρη,
Ἀλέξιον ἐτίμησεν ὡς νέον Βελισάριν.
τὴν οὖν διήγησιν αὐτὴν τὴν Περσικὴν ἀφῶμεν
καὶ ἐπὶ τὸ προκείμενον πάλιν ἐπανελθῶμεν.
ὡς οὖν ἠκούσθη πανταχοῦ τὸ πρᾶμα καὶ ἡπλώθη,
ὅτι ὁ Βελισάριος ὁ μέγας ἐτυφλώθη,
τινὲς τὸ ἐπιστεύσασι, τινὲς τὸ ἀπιστοῦσαν,
καὶ στῆσαν ὅλοι μέσα τους νὰ στείλουσι νὰ ’δοῦσι,
εἰ ἔστι τοῦτο ἀληθὲς ὡς οἱ πολλοὶ ἐβοῶσαν,
ὅτι τὸν Βελισάριον τὸν μέγαν ἐτυφλῶσαν,
τὸν νικητὴν τὸν κραταιὸν, τὸ νῖκος τῆς * ῥουσίας,
ἐτύφλωσάν τον ἄδικα, φθόνῳ τῆς γερουσίας.
πάντες οἱ μαχιζόμενοι ἐχαίρουνταν τὸ δρᾶμα,
ἀποκρισιάριους ἔστειλαν νὰ μάθουσι τὸ πρᾶγμα,

---

822 ἐφνηδοῦ 823 στρατηγὶ 826 βουλὶνα ἀποκλησάριν 827 τὸνέον 829 ἀποκλησάριν 830 ἄλογα 837 $\overset{λλ'}{πὸ}$ sic 838 (’ς) addidi 839 τὸν αἷον 841 ἀλέξοιων αἰτήμησεν 846 ποιστεύσασϊ sine augmento 848 ἔστη 850 στὸ νικητὴν ῥουσίας quid sit nescio; de Ῥωσσία certe non cogitandum. videtur Περσίας scribendum esse. 851 φθόνον, em Bursianus 852 δράγμα 853 ἀποκλησάρους

ἄρχοντας εἰς προσκύνησιν μεγάλου βασιλέως,
νὰ ᾿δοῦν τὸν Βελισάριον, τὸν φοβερὸν ταχέως,
τὸ πῶς τὸν ἐκατάστησεν ὁ φθόνος τῶν ἀρχόντων,
ὃν ἐτρομάσαν βασιλεῖς κ᾿ ἡ ῾περοψιὰ ἀρχόντων.
ἤλθασι γοῦν οἱ πρεσβευταὶ, ἐσῶσαν εἰς τὴν χώραν,
ἄρχοντες πάνυ θαυμαστοὶ, φέρνουσι καὶ τὰ δῶρα.
ἐδέχθη τους ὁ βασιλεὺς ὡς ἔπρεπεν ἀξίως,
εὐγενικὰ καὶ τακτικὰ ὡς τιμίους παντοίως.
ὁρίζει γοῦν ὁ βασιλεὺς, κοσμοῦσιν τὸ παλάτιν,
μικροὶ μεγάλοι ἅπαντες νἄλθουν εἰς τὸν προστάτην,
καὶ νὰ σταθοῦν τιμητικὰ, λαμπροενδεδυμένοι,
νὰ συναχθοῦν οἱ τοπικοὶ, νὰ ᾿δοῦν ἀπεσταλμένοι.
πῶς νὰ τὸ γράψω, νὰ τὸ ᾿πῶ κἀκεῖνο πῶς καὶ πότε,
τὴν παῤῥησίαν τὴν πολλὴν εἰς τὸ παλάτιν τότε;
τριγύρου γὰρ ἐκρέμοντο κουρτίναις χρυσιωμέναις,
χρυσίον καὶ ἀργύριον, λιθομαργαρωμέναις.
τοῦ βασιλέως ἄνωθεν τέντα κεκοσμημένη,
μὲ λιθομαργαρόχρυσον ὅλ᾿ ἦτον κεντημένη.
καὶ κύκλῳ στέκαν ἄρχοντες λαμπρῶς ἐνδεδυμένοι
καὶ μετὰ τάξεως πολλῆς ὅλοι κεκοσμημένοι.
ὁ βασιλεὺς ἐκάθισεν εἰς θρόνον ἐπηρμένον,
λιθομαργαροζάφειρον, παλασοξομπλισμένον,
ὡς ἐπηρμένος βασιλεὺς ὅλως ἐξαστραπτίζων.
ὁ θρόνος ἦν ἐγκολαπτὸς, ὁλολαμπὶς χρυσίζων.
ἐκ δεξιῶν κι ἀριστερῶν ἵσταντο δύο παῖδες,
τοῦ βασιλεῶς παιδόπουλα, τὰ ἔτη δὶς δεκάδες.
καὶ ποῖος νοῦς νὰ δυνηθῇ νὰ γράψῃ τί ἐφοροῦσαν;
τόσο ζαφειρομπάλασον, οἱ πάντες ἀποροῦσαν.
μηνοῦσιν πρὸς τοὺς ἄρχοντας τοὺς πρεσβευτὰς ταχέως
ἐλθεῖν εἰς τὴν προσκύνησιν μεγάλου βασιλέως.
τριάκοντα ἐφέρασιν λεκάναις χρυσιωμέναις
καὶ ἄλλαις δὲ τριάκοντα φλουρία γεμισμέναις,
καὶ ἕτεροι τριάκοντα, ᾿ς τοὺς ὤμους των δεμένα,
χάσδια χρυσοτζάμπωτα, χρυσιοκομισμένα.

---

855 ἐκατάστησαν 857 καὶ πὲρ ὁ ψὶ ἀρχ.: em Bursianus conl. v. 970 858 ἤλθασσοι 863 ναἔλθου fort. προστάττει 871 ὄλητον (sic) 879 βασσοιλαίωσ 887 fort. χρυσιοκοσμημένα

ταῦτα καὶ ἄλλα ἔφερον κανίσκιν βασιλέως.
κι ὁ βασιλεὺς μετὰ τιμῆς δέχετ' αὐτοὺς εὐθέως.
εἰς θρόνους ἀξιόλογους ὁρίζει νὰ καθίσουν,
ἂν ἔχουν τίποτες νὰ 'ποῦν καὶ πάλιν νὰ 'ρωτήσουν.
προσερωτῶσιν οἱ ἄρχοντες „ποῦ 'ναι ὁ Βελισάρις,
ὁ θαυμαστὸς, ὁ φρόνιμος, ἀστεροδρόμος Ἄρης,
ὃν εἴχομεν ἐξακουστὸν, πιστὸν τῆς βασιλείας;
πῶς οὖν οὐκ ἔστι καὶ αὐτὸς μετὰ τῆς συνοδίας;"
τότε ὁ Βελισάριος μετὰ ταπεινοσύνης
ἐξέρχεται διακρατῶν καυχὶν ἐλεημοσύνης,
εἰς τὄνα χέρι τὸ καυχὶν κ' εἰς τἄλλο δεκανίκι,
καὶ τοῦτο ἦτον ὄνειδος ('ς) τοῦ βασιλεῶς κανίσκι.
τοὺς ἄρχοντας ἐγύριζε καὶ τὸ καυχὶ δεικνύων
καὶ λόγους καρδιοφλόγιστους λέγει μετὰ δακρύων
„δότε Βελισαρίῳ ὀβολὸν πικρῶς ἀδικημένῳ,
τῷ παρ' ὑμῖν τοῖς ἄρχουσιν ἀδίκως τυφλωμένῳ.
βλέπετε Βελισάριον, ἄρχοντες, βλέπετέ τον·
δότε του, λέγω, ὀβολὸν, δότ', ἐλεήσετέ τον.
τοῦτον ἡ τύχη ὕψωσε εἰς θρόνον ἐπηρμένον,
κι ὁ φθόνος τὸν ἐποίησεν τυφλὸν ἀπολεσμένον."
βλέπουν, θωροῦν οἱ ἄρχοντες οἱ θαυμαστοὶ ἐκεῖνοι,
πῶς τὸν ἐχάσαν ἄδικα, καὶ μέμφονται κἀκεῖνοι.
τοῦτο γὰρ καὶ ἐποίησε ἐπὶ ταὐτοῦ κἀκεῖνος,
νὰ τὸν ἰδοῦν οἱ ἄρχοντες κι ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος,
νὰ προσλάβῃ ὁ βασιλεὺς ἐκ τοὺς πρεσβεολόγους
κατηγορίαν, ἐντροπὴ καὶ ὄνειδος καὶ ψόγους.
καὶ πάλιν ἐτριγύριζε μὲ τὸ καυχὶ 'ς τὸ χέρι,
μὲ βρυχισμοὺς καὶ στεναγμοὺς ἐλάλει * ἕνα χέρι
„δότε μοι, λέγω, ὀβολὸν, δότ', ἐλεήσετέ με·
μισεῖτε πάντες τ' ἄδικον, ποιεῖτε δικαιοσύνη."
καὶ εἷς ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας ἄρχεται νὰ μανίζῃ,
πρὸς Βελισάριον αὐστηρῶς λέγει καὶ ὀνειδίζει
„παῦσαι, κὺρ Βελισάριε, μὴ ζήτει ὥσπερ πένης·
οὐ γὰρ ὑπάρχεις ἐνδεὴς, οὐ ξένος ἀπὸ ξένης.

---

889 δέχεται 891 ναποῦ 895 οὐκέστη 899 ('ς) add Bursianus 905 δώται 907 ἀπωλαισμαίνων 908 βλέπου θεωροῦ 909 videtur esse in libro κακείνοσ 911 ἠδοῦ 912 fort. πρεσβέας λόγους 913 fort. κατηγορίας 915 ἕνα χέρι non intellego 916 δώτε 921 εἰπάρχεισ ἐνδαιῆσ

δὲν ἒν αἰσχύνη κ' ἐντροπή, ὁ μέγας Βελισάρις
νὰ τριγυρίζῃ, νὰ ζητῇ ὡσὰν διακονιάρις;
εἰ γὰρ καὶ γέγονας τυφλός, ἀλλ' ἔχεις ἐξ οἰκείων·
ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ τρέφου ἐξ ἰδίων.
καὶ νὰ καὶ τοῦτο τὸ φλουρὶ καὶ μὴ μᾶς ἐντροπιάζῃς,
νὰ τριγυρίζῃς, νὰ ζητῇς, "δότε" νὰ ματαιάζῃς."
καὶ τότ' ὁ Βελισάριος τὸν ἄρχονταν ἐλάλει
„ἀλήθεια λέγεις, ἀδελφὲ καὶ ἄρχοντά μου 'Ράλλη·
ἔχω κἀγὼ 'ς τὸ σπήτι μου πλοῦτον καὶ θησαυρίζω,
ἀλλ' ὀφθαλμοὺς στερούμενος τὸν πλοῦτον τί τὸν χρῄζω;
ὅμως οὖν οὐκ αἰσχύνομαι δεικνύειν τὸ κακό σας·
οὕτως γὰρ μὲ κατέστησε ὁ φθόνος ὁ δικός σας.
λέγεις καὶ ὀνειδίζεις με πῶς εἶμαι διακονιάρις·
ἄμποτε νἄβλεπ' ὁ πτωχὸς κι ἂς ἤμουν διακονιάρις,
παρὰ κ' ἐγίνομουν τυφλὸς καὶ σύ 'σαι φλαμπουριάρις,
κ' ἔκατσες κι ὀνειδίζεις με σὰν νἄμουν εἰς ταρτάρις.
ὅμως οὐ παραδέχομαι νὰ λάβω τὸ φλουρί σου·
βάλε το 'ς τὸ σακκούλι σου, σφίξέ το 'ς τὸ λουρί σου.
ἀπὴν μὲ ποίκετε τυφλόν, τυφλῶν τέχνη ποιοῦμαι,
καὶ ὡς τυφλὸς καὶ δυστυχὴς θέλω καὶ διακονοῦμαι,
νἄρχωμαι μὲ παιδόπουλον νὰ μὲ κρατῇ 'κ τὸ χέρι,
νὰ βάνω 'ς τὴν καρδία σας φαρμακερὸ μαχαίρι,
νὰ μὲ θωροῦν τὰ 'μάτια σας, νὰ σφάζωνται ἡ καρδιαῖς σας,
νὰ τριγυρίζω μέσα σας δείχνων ταῖς ἐντροπαῖς σας."
ἀκοῦσαν ταῦτ' οἱ ἄρχοντες, κλαίουν τε καὶ λυποῦνται,
καὶ Βελισάριν ἅπαντες πικρῶς θρηνολογοῦνται.
κατηγοροῦν καὶ μέμφονται τὸν μέγαν βασιλέα,
πῶς Βελισάριν ἔποικεν, τὸν μέγαν 'Ηρακλέα.
ἐμίσευσαν οἱ ἄρχοντες, πάγουσι τὴν ὁδόν τους·
κι ὁ βασιλεὺς τιμητικὰ ἀπεχαιρέτησέ τους.
οἱ ἄρχοντες ἐδιέβησαν, ἐφήμησαν 'ς τὸν κόσμον,
ὅπως τὸν Βελισάριον, τῆς πόλεως τὸν σῶσμον,
τὸν μέγαν, τὸν ἐξαίρετον, τῆς βασιλείας τοῖχον
καὶ τῶν 'Ρωμαίων ἀρχηγὸν καὶ μέγαν τροπαιοῦχον,

---

922 δενέναισχύνη 924 ἀλάχεις 928 τότε 931 τῶ πλοῦτο τιτοχρίζω 932 οὐκ αἰσχ. scr., καισχίνομαι cod. 935 νάβλεπα ἀσίμου 937 σὰν ἄμου 940 ἀποίμεποίκεται 942. ἐκ 944 οἱ 946 ταῦτα οἱ ἄρχοντασ 952 στὸ 953 τὸ β.

τὸν φρόνιμον, τὸν εὐτυχῆ, τὸν μέγαν ἀρχηγέτη,
καὶ τῶν πτωχῶν θεραπευτὴν καὶ θεῖον εὐεργέτη
ἐτύφλωσε ὁ βασιλεὺς διὰ φθόνον τῶν ἀρχόντων
κ' ἔλαβεν ὄνειδος πολὺ ἐκ πάντων τῶν τυχόντων.
οἱ δὲ ἀντίδικοι κ' ἐχθροὶ τῆς Κωνσταντινουπόλης
ἐχάρησαν, εὐθύμησαν, ὅτι οὐκ ἔχει πόλις
δεύτερον Βελισάριον νὰ τὸν τρομάσουν πάντες·
καὶ μετὰ τοῦτο χαίρουσιν οἱ ἐναντίοι πάντες.
ἐμεῖς δὲ βίβλους ἔχομεν σοφῶν καὶ διδασκάλων,
καὶ διηγοῦνται θαυμαστῶς τὰς γνώμας τῶν μεγάλων.
γραμμάτων τε διήγησιν εἰς ἀκριβῆ τὴν λέξιν
νῦν καθηρμήνευσα, λαλῶ λόγους παιδείας ἕξιν,
εἰς ὁμαλὴν καὶ ταπεινὴ λέξιν τῶν ἑρμηνέων,
ὅπως γνωρίσωσι πολλοὶ τὸν φθόνον τῶν Ῥωμαίων.
καὶ διὰ τὸν φθόνον τὸν πολὺν, τὴν ὑπεροψιὰν τὴν τόσην,
τὴν βασιλειὰν ἐχάσασι καὶ τὴν τιμὴν τὴν τόσην.
ἀπώλεσαν τὰ κάστρη των, ἐχάσασιν ταῖς χώραις,
καὶ περπατοῦν αἰχμάλωτοι καὶ γέμουν καὶ τῆς ψώρας.
βλέπεις, υἱὲ, τί πολεμεῖ ὁ φθόνος εἰς τὸν κόσμον;
ὀνειδισμένοι περπατοῦν οἱ ἄρχοντες τὸν δρόμον.
ἐπῆραν τὸ κατήφορον, στῆναι οὐκ εὐποροῦσι,
τὸ ποῦ νὰ δράμουν δὲν 'μποροῦν, λυποῦνται, ἐξαποροῦσι.
ἐγὼ μὲν οὖν ἀπείραστος, ἀπρόκοπος γραμμάτων
διήγησιν θέλω εἰπεῖ ἀληθινῶν πραγμάτων.
ἀλλ', ἐπουράνιε θεὲ, ψεύστην νὰ μὲ ποιήσῃς!
ἐὰν μὴ πρόνοιαν χρηστὴ σὺ ὡς θεὸς ποιήσῃς,
τὸ γένος τῶν Ἰσμαηλιτῶν σπουδὴ μεγάλη ἔχει,
καὶ μηχανὰς πολεμικὰς καθημερνὸν ξετρέχει.
ἀμέλειαν ἔχουσιν πολλὴ καὶ ἔπαρσιν Ῥωμαῖοι
καὶ διὰ τοῦτ' ἐγίνοντο ὥσπερ οἱ Ἰουδαῖοι·
τὸ γένος Ἰσμαηλιτῶν ὡς ἄνδρες ῥωμαλέοι
τὸν τόπον ὅλον ἔχουσιν ὃν εἶχον οἱ Ῥωμαῖοι.
μονάφεντον, ὁρμητικὸν, θάνατον οὐ φοβεῖται,
'ς τὸ μέτωπον τὴν τύχη του φωνάζει, διηγεῖται.

---

959 καὶ ἔλ. πολλοῖ 960 εἰ δὲ 964 δαὶ 966 γραγμάτων 967 ἔξι 968 λέξι 970 πολὴ 971 τιμὴ 975 ὃν εἰδισμένοι περπατοῦ: em Bursianus 977 δράμου δὲ μπορoῦ λυποῦτε 981 χρηστὴ 982 ἐσμαιλητῶν 983 πολαιμηκάσ 984 πολλοὶ 985 τοῦτο 986 εἰσμαιλητῶν

έντην ἔχουν,
ά μελίσσια τρέχουν.
Ἰσμαηλῖται,
ραηλῖται.
αυθεντείαν
ρονομίαν·
ροῦν νὰ ᾽δοῦσιν,
τραγῳδοῦσιν.

Appendix observationum.

---

p. 5, 112. Ex hoc potissimum versu et eis qui insequuntur apparere puto eam huius carminis formam quae edita est a Maurophryde minus auctoritatis habere quam carmen a me editum. etenim in recensione Parisina omissa et deleta sunt quaecunque ad solum Bryennii filium pertinere videbantur, quo magis universam quandam naturam indueret hoc carmen, quae ad omnium hominum vitam sapienter instituendam accommodata esset. — p. 9, 214. possis aut 'ποδήμους legere aut (id quod potius probaverim) delere articulum τούς. — p. 12, 283. ἀπήλογος putaverim esse glossema quo genuina vox ὑπαίτιος sede sua mota fuerit. — p. 12, 289. videtur mihi nunc scribendum esse ὁ πλοῦτος δ' ἀποβαίνει. nimirum ἀπουένει sic scriptum errori scribarum quo ἀπομένει ortum est ansam dedit. (ceterum post ἀπομένει in annotatione critica B delendum est, cum alium versum habeat cod. B.) — p. 16, 374. scribendum videtur τὸν ὀνειδίσῃς. — p. 16, 392 ss. non satis apparet ex annotatione critica quae sit scriptura librorum. etenim quae dixi post v. 391 legi in A, praecedunt scripturam a me ex A in ipso contextu positam: in v. 393 pro του (quod Bursiano debeo) habet A σου, eiusdem autem versus nec vola nec vestigium conspicitur in B qui nihil praebet praeter verba in A interpolata, quae ego reieci. ceterum Bursiano ἐπὶ τὸ ἑλληνικώτερον scribendum videbatur ἀνδρὶ φρονίμῳ καὶ καλῷ. (nota critica λαὶ erratum est pro καὶ.) — p. 26. Exitum codicis B et dixi elegantiorem esse et nunc declaro mihi genuinum videri et ab ipso poeta profectum, eos autem versus qui inde a v. 514 (p. 21 ss.) leguntur, non videri ab ipso Alexio scriptos, sed ab aliena manu additos. unde quaestio oritur num forte in restituendo carmine maior auctoritas tribui debuerit codici B quam a me factum est. sed ne hoc quidem dissimulandum est permultis locis solius B scripturas sine codicis A ope omnino sensu cassas esse. est sane difficillimum in huiusmodi carminibus quae facili opera amplificari atque augeri potuerunt genuina a spuriis secernere; sed non nego si res integra esset, me nunc eos versus quos B post v. 472 addit in ipso contextu esse collocaturum. — p. 26, 516. possis ἀλλ' ὡς στεῤῥὸς καὶ φρ. — p. 32, 16. ἀκμὶ et ἀκομὶ legere me memini in Erophile tragoedia. — p. 33, 42. τρᾶνα est vox italica traino. — p. 35, 106. ὀχρὰ est pro χροιά. cf. p. 131, 262. — p. 40, 246. quod hic et alibi correxi

αὐτί(ν) pro librorum scriptura πτὴν, id iniuria me fecisse nunc arbitror. videntur enim eo tempore et ἀπτὶν et πτὶν dixisse pro eo quod debebat esse αὐτὶν et φτίν. mutatio litterarum eadem est atque κλέφτης κλέπτης. — p. 48, 507. recte quod ad sensum adtinet ἱστιὰ scripsi, sed fuit re vera νιστιὰ forma eadem ratione facta qua νῶμος dicunt pro ὦμος. itaque νιστιὰ debebam scribere. de ipsa voce dixi ad Ἠμπέριον v. 211. — p. 49, 552. corrige errorem typothetae κολιόδ. pro κοιλιόδουλον. — p. 49, 563. retinui codicis scripturam δέν θελει, pro qua nolui substituere δὲν θέλει. inest enim in hac re subtilior quaedam ratio de qua alibi dicam. — p. 52, 637. codicis scriptura servata legendum est λύτρωσ' μέν'. — p. 54, 29. scribe παιδιὰ κανακεμένα, dulcissimos liberos. — p. 61, 281. pro κιντινάρι sine ulla dubitatione rescribendum est κινδυνάρι, deinde commate deleto iungendum esse puto ὡς ἐδεπᾶ τελειόνουνται μισὸ καὶ κινδυνάρι: et hic quidem finem capiunt miseriae atque periculum. μισὸ tamen me certa atque indubitata ratione interpretari posse non affirmo. — p. 106, 5. scribendum censeo τὰ θὲ πράξῃ et ἐσᾶς: poeta dicit se non ignorare (οὐδέν' ἠξεύρω) neminem (praeter se) fore qui vobis (ἐσᾶς) exponat quae futura sint (τὰ μέλλοντα τοῦ κόσμου τὰ θὲ πράξει = ἃ μέλλει πράξειν ὁ κόσμος). — p. 107, 13. rectius ῥίμα. — p. 108, 91 sq. in fine v. 91 pone comma, fortiorem autem notam in fine v. 92. — p. 110, 154. hic aliquid turbatum esse censeo, nisi forte versus periit. — p. 111, 197. fortasse fuit ὅτι ὅσον γέρουν γέροντες. — p. 113, 52 ss. hunc locum turbatum esse vix necesse est demonstremus, sed corruptum fuisse iam in eo carminis exemplari unde recentius carmen Venetum deductum est inde apparet quod eos versus qui hic sunt 52—54 non expressi sunt in altero carmine (p. 127, 100). ut taceam de παρασουλικὸς quod ne nunc quidem explicare possum, videtur mihi lacuna statuenda esse post v. 53, ad quam explendam hunc ludendi causa finxerim versum: τὸ ὄνομά σου ἔθηκε καὶ γάδαρόν σε κράζει. si hariolari liceat dixerim sensum vocis παρασουλικὸς esse conveniens, ut sic vertas 'omnia tua conveniunt cum forma corporis'. sed videant Graeci quid sit παρασουλικός. ceterum nescio quo casu factum est ut soloecum νομοκάνονον legeretur v. 58 pro eo quod rectum est νομοκάνονα: conf. p. 127, 106. — p. 115, 96. fort. ἴδ', ἀλουποῦ κτλ. ecce volpes astuta huiusmodi sermones incipit. — p. 119, 258. nunc defenderim πηλὰ quae est iusta interpretatio scripturae codicis: merum lutum loqueris. — p. 152, 328. debebam τὰ πτιά σου vel τ' ἀπτιά σου: cf. quae dixi ad p. 40, 246. — p. 192, 440. scr. τ' ἕτοιμα. sed fortasse fuit 'ς τ' ἄτιμα. — p. 197, 594. fort. πέτσας scribendum. sed et huic et aliis locis huius carminis difficillimi salus expectanda est codice Parisino conlato. — p. 199 ss. Πωρικολόγον quem primum a se editum esse Sathas opinatus erat plus semel Venetiis impressum esse nuper certiorem me fecit Legrandius, cuius humanitati debeo librum ut puto rarissimum: Βίος Αἰσώπου τοῦ Φρυγίου. Νεωστὶ μετατυπωθεὶς εἰς κοινὴν γλῶσσαν. 1783. Ἑνετίησιν, ͵αψπγ'. Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. Con Licenza de'

Superiori: quo libro inde a. p. tertia usque ad p. 92 continetur vita Aesopi quae vulgo Planudi ascribitur, sequitur p. 93—96 Ὀνομασία μὲ συντομίαν ὡραίαν ὅλων τῶν ὀπωρῶν. scripturas a mea editione diversas hic apposui. — p. 199, 2. Κύτρου 3 ἐπικέρνης pro πρωτοναταρίου editio Veneta habet Καίσαρος. deinde eadem praebet Μύλου τοῦ Μεγάλου λογοθέτου 4 Νερανζίου τοῦ πρωτοστάτορος, Ῥωδακίνου τοῦ ἐπιτραπέζης. Κερασίου τοῦ Μεγάλου Δουκὸς Δαμ. 5—11 πρωτοβεστιαρίου. Μούσκλου καὶ Σύρβου τῶν παρακιμωμένων [sic, scr. παρακοιμ.]. Σύκου καὶ Ζηζίφου [qui est idem atque Τζίντζιφος v. 8 commemoratus] τῶν γραμματικῶν. Κρανίου καὶ Συκαμίνου τῶν Κεντηριόνων. εἶτα ἐξῆλθεν ἡ Σταφυλῆς [scr. Σταφυλίς] ἔμπροσθεν τοῦ Βασιλέως Κυδωνίου ἀναφέρουσα καὶ λέγουσα πρὸς αὐτὸν ταῦτα 12 ὦ om τῇ Βασιλείᾳ σου, omisso ἁγίας 13 πρῶτος Σεβαστὸς Πυπ. Κημ. 14—21 Μοσκοκριδίου [qui non est diversus a Μοσχοκαρυδίῳ supra v. 7 nominato] τοῦ μεγάλου σεβαστοῦ, Μοσκοκαρφίου τοῦ ἀναμνήσεως, Κρόκου, καὶ σπέτζας, κολυάνδρου, καὶ στάχου, ἀνίθουτε [scr. ἀνήθου τε] καὶ μαλάθρου, δενδρολιβάνου καὶ γλυκανίσου, τὸ σὸν πρόσταγμα καταφρονοῦσι καὶ ἀπρεπῶς καθυβρίζουσι. Πολλάκις δὲ καὶ πρὸς τὴν Βασιλείαν σου ἄτοπα ἐπιτηδεύουσιν. — p. 200, 22 ὁ δὲ Βασιλεὺς ἀκούσας ταῦτα — 24 τινας om., sed παραστῆσαι εἰς ταῦτα add. ed. Ven. — 25 εἶπε — 27 γουμένισσαν κυρακονόμισσαν Σταφίδαν — 28 Ῥοβίθιον τὸν κακουβαγιομίτην. Φασούλιον — 29 μαυρομάτην. Κουκίον τὸν αἱματώδη — 30 πνευματομάχον. in fine add τούτους ἔχω μάρτυρας, ὦ Βασιλεῦ — 31 δὲ] οὖν καὶ om ὁ κύρις Κρομμ.] ὁ κατακρόμιδος deinde δυσέντητος, τρισέντητος [sic] μετὰ κοκκίνης στολῆς καὶ δρυμίας [sic] χολῆς τὸ γένειόν του μακρὺν συρόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀνέφερε πρὸς τὸν Βασιλέα ταῦτα καὶ λέγει — 35 verba ὦ — οὕτως om ed. Ven. — 36 τὸν σκ. καὶ ἐξ. μ. τ. σινάπιν. deinde καὶ ἀν. μ. τ. Ῥ. om — 37 sqq. τὸν πρ. καὶ συγγενῆ μου τὸν κάρδαμον τὸν δρυμύτατον [sic], καὶ υἱόν μου τὸν ῥέπανον, καὶ θυγατέρα μου τὴν ῥαπανίδα, καὶ μὰ τὰ ἀνίθια μαλαθρόκουκα, ψευδῶς ἐλάλησεν ἡ Σταφυλῆς πρὸς τὴν Βασιλείαν σου — 44 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Βασιλεὺς ὥρισε τοὺς παρεστῶτας — 45 sqq. Σεβ. μαρ. Πρωτοκαθήμενε ἔπαρχε, χρυσολάχανε, σπανάκιε κουροπαλάτη. καὶ σὺ κοντόσταυλε Σεῦκλε, Σέληνε καὶ Κουδούμεντε, ἀνοίξατε τὰς βίβλους καὶ κρίνατε αὐτούς. Εἰσῆλθον δὲ οἱ ἄρχοντες οἱ κουμενταρίσιοι, ὁ Καρίδιος καὶ ὁ Κάστανος. Ἀμίγδαλος καὶ ὁ Λευτοκάριος, Γίτινος καὶ Μανιτάριος ὁ Πιστάκιος καὶ ὁ σοφὸς Κουκουνάριος. Οἱ δὲ σοφοὶ τοῦ Βασιλέως κριταί. Ὁ καταπεπόνιος, καὶ ὁ τετράγκουρος. Ἀγκυνάρα ἡ τατάρα καὶ ἡ βαζάνα ἡ καλοθυρετὴ καὶ ἀγκαθόραχος, καὶ ἔκριναν τὸ ἀληθές, καὶ ἐκαταδίκασαν τὴν Σταφυλήν. Ἡ δὲ Σταφυλῆς ἐβόα πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς τὸν Βασιλέα. Δέσποτα Βασιλεῦ. ὁ Ῥοδάκινος ὁ περσικώτατος ἔχει τὸ βέλος ἠκονιμένον [sic], ἵνα θέσῃ ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου. Ὁ δὲ θεῖος Πεπώνιος ἐχλεμπονίασε καὶ ἐπαραλύθην. Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἀκούσας ταῦτα, ἐκατηράσατο τὴν Σταφυλὴν λέγων. Ὕπαγε Σταφυλὴ κατηραμένη, ὑπὸ στραβοῦ ξύλου κρεμασθεῖσα, ὑπὸ μαχαιρῶν κατακοπεῖσα, ὑπὸ νέων ἀνδρῶν καταπατηθεῖσα· Τὸ αἷμά σου νὰ πίνουν οἱ ἄνδρες καὶ νὰ λέγουσι λόγια κλοθογυρισμένα, καὶ ἀπὸ τεῖχον εἰς τεῖχον [sic] νὰ πίπτουν καὶ καλοκαθείαις νὰ κρούουν, καὶ εἰς ταῖς στράταις νὰ

πεύτουν, καὶ τὰ γένιατως νὰ ξερνοῦσι, καὶ οἱ σκύλλοι νὰ τὰ γλύφουν. καὶ εὐθὺς εἶπον οἱ ἄρχοντες. Εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα. Haec habet editio Veneta: ex quibus apparet exemplum ante Satham editum et brevius et recentius esse eo quod nunc e codice Vindobonensi emendatius edidimus. — p. 202, 97. Στάφυλος nolui mutare quamvis contra grammaticam peccet: possum enim permultis exemplis defendere. sic memini me legere in Erophile τῆς παράδεισος. — p. 299, 779. ὅλ' (i. e. ὅλα) Bicelas — p. 300, 839. οὗ Bicelas. — p. 304, 7. πένεις potius scribendum esse censet Bicelas. — p. 306, 61. ἀφύρωτα corrigendum esse monet Bicelas. — p. 307, 116. usque ad hunc versum pertinere orationem hominis plebei quae v. 105 incipit bene me monet Bicelas. — p. 308, 128. σκύψε Bicelas. — p. 310, 191. scribendum est κ' ἔκατσαν, quae est scriptura codicis.